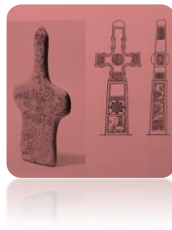

ΠΜΣ<Εφαρμοσμένη -Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη(ΕΚΚΤ)>

ΑΚΑΔ .ΕΤΟΣ : 2018-2019

Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Τμήμα Κοινωνιολογίας
Συγγραφή Διπλωματικής

Έλλη Χούσου

A.M:2706 4317 8254

« Ο Ραφαήλ είναι μεγάλος δάσκαλος . Ο Βελάσκεθ είναι ένας μεγάλος δάσκαλος , Ο Γκρέκο είναι ένας μεγάλος δάσκαλος , αλλά το μυστικό της πλαστικής ομορφιάς βρίσκεται μακρύτερα στους Έλληνες τον καιρό του Περικλή »....

Π. Πικάσο ,Μαδρίτη ,1932

Θέμα

Ελληνικά

- Κλινική συνέντευξη σε ένα έργο τέχνης. Η δημιουργία κοινωνικών εννοιολογήσεων μέσω της αυθεντικής και άμεσης βιωματικής εμπειρίας με το έργο τέχνης από τον Κλινικό Κοινωνιολόγο-Καλλιτέχνη - Παιδαγωγικές καλλιτεχνικές δράσεις .

Αγγλικά

- Clinical interview in a work of art. The creation of social meanings via the authentic and direct living experience with the work of art from Clinical Sociologist-artist - Pedagogic artistic actions .

Λέξεις κλειδιά

- Κοινωνικό κεφάλαιο , Κοινωνία ανθρώπων , εμβληματικά διάσημα έργα τέχνης , Χώρος, όγκος , χρόνος , πλαστικότητα πάθη , σύγκρουση, καταστροφή , εξουσία , κυριαρχία , αντίσταση, κρίση , μύθος, αλληγορία, κριτική σκέψη , ιστορία , εικόνα , ωραίο , μήνυμα , κριτική σκέψη , αλληλεπίδραση , δίδαγμα , αρμονία , ειρήνευση , δομή , σύνθεση αντίθεση , ισορροπία , αρμονία

Περιεχόμενα

Περίληψη	8
Κεφάλαιο 1	9
Εισαγωγή.....	9
Βασικός στόχος	10
Τα εικαστικά Έργα Τέχνης.....	11
Τα Βασικά Ερωτήματα	12
Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις – Τέχνη –Σύγκρουση –Σύμβολα	13
Θεωρίες γύρω από την τέχνη	15
Σύγκρουση και τέχνη.....	18
Ο ρόλος της τέχνης στην εκπαίδευση	19
Κεφάλαιο 2	20
Τα Αρχέγονα ερωτηματικά– Κοινωνικές δομές και Τέχνη.....	20
Η γεωμετρική τέχνη	21
Αρχέτυπα , Carl Jung.....	21
Paul Klee ,Bourdieu, 1986 και συμβολικό κεφάλαιο.....	23
Η επαναφορά του νατουραλισμού.....	23
Η Αθηναϊκή πολιτεία, του 5 ^{ου} αιώνα ,	24
Οι ορθολογιστικές φιλοσοφικές σχολές.....	25
Ο όρος μίμηση σύμφωνα με τον Πλάτωνα.....	26
Κατά τον Πλάτωνα η αυθαίρετη έκφραση του κάθε καλλιτέχνη.....	26
Η Αναγέννηση το 1492.....	27
Κεφάλαιο 3	28
Τέχνη και Ακτιβισμός	28
Η φωνή του έργου τέχνης ως Παρέμβαση στον δημόσιο χώρο.....	29
Παραδείγματα ακτιβιστών καλλιτεχνών	29
Greta Thunberg.....	29
Ο 16χρονος Olivia Tong,.....	30
Συnergασίες και παραδείγματα ήπιας καλλιτεχνικής διαμαρτυρίας	30

Το εκπαιδευτικό σύστημα	31
Ανισότητες και διεκδικήσεις	31
Τέχνη και Ακτιβισμός στους μαθητές	33
Οι συλλογικές μαθητικές κινητοποιήσεις	33
Οι μαθητικές συλλογικότητες.....	35
Σχεδιασμός απλών καλλιτεχνικών δράσεων.....	35
Δράση 1 :: Σελιδοδείκτης , ζωγραφίζω σχολιάζω.....	36
Δράση 2 : Σελιδοδείκτες στον δημόσιο χώρο	36
Δράση 3 : Η καλλιτεχνική μπλούζα.....	37
Δράση 4 : Πλακάτ Γκουέρνικα	37
Δράση 5 : Έκθεση έργων , αυτοσχεδιασμός ,αλληλεπίδραση ,διάχυση στον δημόσιο χώρο	38
Δράση 6 : Διεκδικούμε τα ανθρώπινα δικαιώματα	38
Δράση 7 : Υψώνουμε φωνή ενάντια στην βία και τις συγκρούσεις.....	39
Κεφάλαιο 4	40
Μεθοδολογία έρευνας	40
Ανάλυση εικόνας.....	41
Οι Φορείς προς συνεργασία	42
Η Επιλογή έργων τέχνης	45
Ο οδηγός και οι κατευθυντήριες γραμμές.....	45
Το ερωτηματολόγιο	46
Η διαδικασία ανάλυσης των συνεντεύξεων.....	47
Δεδομένα.....	47
Εμπειρικά δεδομένα in situ	47
Η ύπαρξη ενός κοινωνικού δικτύου	48
Παραδείγματα ανάλογων κινητοποιήσεων.....	48
Μία άλλη Ειδική ευέλικτη σχεδιασμένη μέθοδος	49
Παραδείγματα σελιδοδεικτών :.....	50
Καλλιτεχνική συμμετοχική δράση με γονείς και κηδεμόνες	50
Σελιδοδείκτης , ζωγραφίζω σχολιάζω.....	51
Κεφάλαιο 5	52
Παρεμβατική τέχνη - και Δράσεις στον δημόσιο χώρο	52
Οι Παρεμβάσεις.....	52

<i>Η 1η Παρέμβαση ,στην Πλατεία Συντάγματος ,</i>	52
<i>1^η Παρέμβαση , φωτογραφικό υλικό , 4-12-2018</i>	53
<i>2^η Παρέμβαση , φωτογραφικό υλικό , 27-1-2019</i>	54
<i>3^η Παρέμβαση , φωτογραφικό υλικό 3-2-2019</i>	55
<i>Αποτελέσματα Παρεμβάσεων</i>	57
<i>Η 3^η Παρέμβαση , 3-2-2019 στην Πλατεία Συντάγματος ,</i>	57
<i>Δράση 1 Γκουέρνικα</i>	57
<i>Δράση 2 :Σελιδοδεικτες στον δημόσιο χώρο φωτογραφικό υλικό.</i>	58
<i>Τα Μηνύματα των σελιδοδεικτών</i>	59
<i>Δράση 3:Τα ανθρώπινα δικαιώματα , ζωγραφική , στο καλλιτεχνικό εργαστήριο</i>	61
<i>Δράση 4 : Η σύγκρουση , ως ένα ακραίο κοινωνικό φαινόμενο στο καλλιτεχνικό εργαστήριο</i>	61
Κεφάλαιο 6	69
<i>Αποτελέσματα Συνεντεύξεων</i>	69
<i>Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων.</i>	69
<i>Συμπεράσματα αναλύσεων συνεντεύξεων βάσει των κωδικών.</i>	69
<i>Αποτελέσματα κωδικών για τα Βασικά Ερωτήματα</i>	70
<i>Τα Βασικά ερωτήματα Ερωτηματολόγιο</i>	70
<i>Κωδικοί που αναλογούν στις απαντήσεις</i>	70
<i>Σχόλια απαντούν στους κωδικούς</i>	70
<i>Δεδομένα - Ερωτήματα και σχόλια που απαντούν στα ερωτήματα</i>	77
<i>Αποτέλεσμα 1</i>	77
<i>Αποτέλεσμα 2</i>	79
<i>Αποτέλεσμα 3</i>	83
<i>Αποτέλεσμα 4</i>	88
<i>Αποτέλεσμα 5</i>	94
<i>Αποτέλεσμα 6</i>	106
<i>Αποτέλεσμα 7</i>	108
<i>Αποτέλεσμα 8</i>	112
<i>Αποτέλεσμα 9</i>	113
<i>Αποτέλεσμα 10</i>	115
<i>Αποτέλεσμα 11</i>	117
<i>Αποτέλεσμα 12</i>	117

Αποτέλεσμα 13	120
Κεφάλαιο 7	121
Οι ανάλυση των έργων τέχνης , οι σχολιασμοί των συμμετεχόντων στις συνεντεύξεις ,	121
Θέμα και σχολιασμοί των έργων :.....	122
Ο Παρθενώνας.....	122
Η γιγαντομαχία	123
Τα μεγάλα Παναθήναια.....	124
Η αναπαράσταση της πομπής των Παναθηναίων.....	125
Τα αετώματα ου Παρθενώνα	126
Το ανατολικό αέτωμα ,	126
Στο δυτικό αέτωμα.....	127
Δυτικό αέτωμα.....	128
Οι 92 Μετόπες που βρίσκονταν.....	128
Παρατηρώντας τις δυτικές μετόπες.....	129
Σχόλια Συνεντεύξεων Παρθενώνα.....	130
Αρχαία Ελληνική Αγγειογραφία , Ταφικές Λήκυθοι ,	150
Σχόλια.....	153
Η Ελληνιστική τέχνη.....	153
Στην Πέργαμο.....	153
Ο Γαλάτης που πεθαίνει.....	154
Ο Γαλάτης έχει σκοτώσει τη γυναίκα του και αυτοκτονεί.....	154
Ο Λαοκόων του Αγήσανδρου Πολύδωρου και του Αθηνόδωρου	155
Αετώματα Μετόπες Βωμού της Περγάμου	157
Στις πλάκες της Ανατολικής Ζωρόρου	158
Ανατολική πλευρά , η Εκάτη η τρισώματη	159
Σχόλια για τον βωμό της Περγάμου.....	161
Ο Raphael στο έργο «Ο θάνατος του Ανανία»	167
Σχόλια για τον « θάνατο του Ανανία»	171
Michelangelo «Η μάχη της Cascina»	172
Η Μάχη της Κασίνα.....	173
Η Δομή της Ομορφιάς	175
Σχόλια για την Μάχη της Cascina».....	176

<i>Francisco Goya «Τρίτη Μαΐου 1808»</i>	178
<i>Σχόλια για την «Τρίτη Μαΐου 1808»</i>	179
<i>Eugene Delacroix «Η σφαγή της Χίου»</i>	185
<i>Σχόλια για την «Η σφαγή της Χίου»</i>	188
<i>Ροντέν «Οι Πύλες της Κολάσεως»</i>	194
<i>Σχόλια για τις « Πύλες της Κολάσεως»</i>	197
<i>Πικάσο Π 1935 Μινωταυρομαχία</i>	201
<i>Θέματα της κλασικής εποχής του Πικάσο</i>	202
<i>Σχόλια για την Λυσιστράτη και τις Μινωταυρωμαχίες</i>	203
<i>«Γκουέρνικα» του Πικάσο</i>	206
<i>Σχόλια για την «Γκουέρνικα» του Πικάσο</i>	207
<i>«Το πρόσωπο του πολέμου» του Σαλβαντόρ Νταλί</i>	217
<i>Σχόλια για το «Το πρόσωπο του πολέμου»</i>	217
<i>Σχόλιο : Τι είναι το έργο τέχνης</i>	232
<i>Απαντήσεις σε βασικά ερωτήματα , αποτελέσματα έρευνας</i>	237
<i>Συμπέρασμα για το έργο τέχνης</i>	240
<i>Στην Απολογία του Πλάτωνα,</i>	249
Βιβλιογραφία	242
Παράρτημα 1 Πίνακες	265
Παράρτημα 2 Μονάδα Απεξάρτησης 18 Άνω , του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αθηνών	285

■ Περίληψη

Η «Κλινική συνέντευξη σε ένα έργο τέχνης και η δημιουργία κοινωνικών εννοιολογήσεων μέσω της αυθεντικής και άμεσης βιωματικής εμπειρίας με το έργο τέχνης από τον Κλινικό Κοινωνιολόγο-Καλλιτέχνη», είναι το επίκεντρο της ανάλυσης, σε εικαστικά, εμβληματικά, αρχαιολογικά, αρχιτεκτονικά, εικαστικά έργα τέχνης, παλαιότερα αλλά και σύγχρονα καλλιτεχνικά δημιουργήματα, μέσω της εννοιολογικής προσέγγισης της φόρμας τους. Ο ρόλος και η επιρροή που ασκεί το εικαστικό έργο τέχνης στο πέρασμα του χρόνου με την ιδιαίτερη επίδρασή του ενάντια διαχρονικό κοινωνικό φαινόμενο των συγκρούσεων, με την δύναμη της φωνής και την αλληλεπίδρασή του με την ανθρώπινη κοινωνία, ως μέσο ελέγχου και αντιμετώπισης του κακού. Η εννοιολογική προσέγγιση της φόρμας των έργων μέσω πολλαπλών διαστάσεων και αναγνώσεων, διερευνώντας το ιστορικά, θεματικά, μορφολογικά, νοηματικά, αισθητικά, έχει στόχο να αναδείξει και να εντοπίσει τις κοινωνιολογικές προεκτάσεις και επιρροές στις ανθρώπινες κοινότητες.

■ Abstract

«Clinical interview in a work of visual art. The creation of social meanings via the authentic and direct living experience with the work of visual art from Clinical Sociologist-artist - Pedagogic artistic actions», is the focus of the analysis, in emblematic, archaeological, architectural, art and modern artistic creations through the conceptual approach to the form. The role and influence of the artwork, through time, with the special effect against the timeless phenomenon of social conflicts, with the power of voice and its interaction with human society as a means of controlling and combating evil. The conceptual approach of the project form through multiple dimensions and readings, exploring the historical, thematic, morphological, conceptually, aesthetically, aims to highlight and identify the sociological implications and influences on human communities.

Κεφάλαιο 1

■ Εισαγωγή

Η συνέντευξη , καταξιωμένο επιστημονικό εργαλείο της επιστήμης της κοινωνικής ψυχολογίας και ψυχιατρικής, χρησιμοποιείται εδώ , στοχεύοντας στην μεθοδευμένη προσέγγιση του έργου τέχνης.. Μέσω των ερωτήσεων που τίθενται απευθείας στο έργο , ο κλινικός κοινωνιολόγος καλλιτέχνης εισβάλλει στο κόσμο του δημιουργού.. Το έργο τέχνης αλληλεπιδρά ως αυτόνομο όν με τους θεατές , σε μια συνομιλία που βήμα -βήμα , μπορεί να τους φτάσει στ' αστέρια .

Κάθε έργο τέχνης πλούσιο σε συμβολισμούς , εκτυλίσσει την προσωπική του ιστορία , μπροστά στους θεατές , μέσω μιας εικαστικής γλώσσας , που καλούμαστε να μεταφράσουμε . Πολλαπλά και ποικίλα μηνύματα σκληρά και βίαια , τρυφερά και ανθρώπινα , η απόμακρα και παγερά , είναι εκεί για να τ' ανακαλύψουμε . Άλλα προφανή και σαφή, η άλλα που αναδύονται ανάλαφρα η υπονοούνται ... Άλλα πάλι εντοπίζονται , μετά από επίπονη παρατήρηση και προσπάθεια . Μια προσπάθεια που συμπεριλαμβάνει εννοιολογική αλλά δομική και μορφολογική προσέγγιση και αποκωδικοποίηση του έργου τέχνης, ερευνώντας την αιτία της δημιουργίας του έργου , τον ρόλο του έργου στην εποχή του , το μήνυμα που μεταδίδει , την επίδραση του μέσου , της τεχνοτροπίας , του υλικού, του μεγέθους , του χώρου του τόπου που βρίσκεται , την κλίμακα , την προοπτική. την παρατήρηση των αξόνων , της γραμμής, τις σχέσεις μεταξύ φόρμας , των όγκων , της σύνθεσης , την υφή και γραφή των επιφανειών, τον ρόλο του χρώματος , τον ρυθμό , την κίνηση , τις αρμονικές χαράξεις , τη χρυσή τομή , αλλά και τα ιστορικά γεγονότα , τις αλληγορίες και τους μύθους , που τα πλαισιώνουν .

Ο κλινικός κοινωνιολόγος καλλιτέχνης , προσεγγίζει το έργο , με βαθειά , ενσυναισθητική κατανόηση, (empathic concern) , αναπτύσσοντας έναν ευέλικτο τρόπο εγγύτητας με το εξεταζόμενο έργο τέχνης , ώστε να διαισθάνεται να ρωτά , να σιωπά , να καθησυχάζει να εστιάζει , το φορτισμένο του υλικό .

Καλείται να ερευνήσει το έργο τέχνης , με το οξυδερκές βλέμμα ενός αρχαιολόγου , μέσα απ την πολύπλευρη ανάγνωση των μηνυμάτων , να συλλέξει πληροφορίες και ποιοτικά δεδομένα , σύμβολα ιδέες ,στάσεις ,αναπαραστάσεις που καθρεφτίζουν την ιστορία τις κοινωνικές συνθήκες της εποχής και του δημιουργού του , τον τόπο τον χρόνο και τις συνθήκες της δημιουργία του έργου.

Μεσ απ την βουβή αθόρυβη εσωτερική αυτή συνομιλία εμβληματικά πολυσήμαντα έργα τέχνης , πόλος έλξης ερευνών αλλά και διαμάχης , μας προσφερουν το βίωμα της συγκίνησης που αφήνει αποτύπωμά στην ψυχή , κάνοντάς τον άνθρωπο λίγο καλύτερο . Είναι σαν ν' αγγίζεις το βάθος της ψυχής του έργου που έχεις αντίκρυ σου , που σε καλεί σε θεία μέθεξη .

Βουτάς στα βαθειά σε μύχιους έρωτες , δράματα , μορφές και ιστορίες , που ήταν εδώ κι έγιναν λίγο πριν από σένα , στο κοντινό η μακρινό παρελθόν , η και μαζί με σένα στο καθημερινό πεζό μας παρόν.

Το έργο τέχνης , ό, τι κι αν είναι, είναι εκεί , ολοκληρωμένο , αυτάρεσκο , εσωτερικό , πνευματικό ! «Μια εικόνα χίλιες λέξεις» ! Δύσκολο να φτάσει εύκολα το μελάνι να αδράξει την μαγεία του. Η τέχνη υπάρχει ακριβώς επειδή ο λόγος είναι λίγος να περιγράψει την ζωή . Ο πλούσιος μαγικός της κώδικας , είναι το σιωπηλό εργαλείο του ευαίσθητου ανθρώπου - καλλιτέχνη , που κρύβει την μιλιά του στο σχήμα , πλάθει με το δάκρυ του το χρώμα και σμιλεύει την πέτρα με τον πόνο και την αγωνία της ζωής του.

Ακόμα κι αν , δεν βρεθούν «πρωτότυπα αποτελέσματα» και «βαρύγδουπες ανακαλύψεις» , η κλινική συνέντευξη από το έργο τέχνης , είναι ένα σπουδαίο ψυχογράφημα του εικαστικού έργου τέχνης . Είναι μονόδρομος για πάρουμε απαντήσεις , να ανακαλύψουμε τον εαυτό μας μέσα απ' τις στάσεις και αναπαραστάσεις του παρελθόντος και του παρόντος χρόνου . Να βιώσουμε αυτήν την αλληλεπίδραση που θα μας βοηθήσει να κερδίσουμε την ωφέλεια από την επικοινωνία με το έργο τέχνης σε βάθος .

Η αναγκαιότητα , η χρησιμότητά και ο κοινωνικός ρόλος του έργου τέχνης , γίνεται εκπαιδευτικό , διαγνωστικό και θεραπευτικό εργαλείο , αλλά και μέσο ενεργοποίησης της κριτικής σκέψης, ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης μας , ταυτόχρονα .

■ Βασικός στόχος

Βασικοί στόχοι της μελέτης αυτής είναι η επίδραση της φωνής του έργου τέχνης στο κοινό μέσω της βιωματικής προσέγγισης του έργου τέχνης . Η ενεργοποίηση ευάλωτων ομάδων και ατόμων της ευρύτερης κοινωνίας σε θέματα , διεκδίκησης και κινητοποίησης μέσω του έργου τέχνης . Η αξιοποίηση του έργου τέχνης στην αυτό-έκφραση αυτογνωσία και ενδυνάμωση . Η δημιουργία παιδαγωγικών δράσεων , και η πιθανή ανάδυση κάποιου κοινωνιολογικού φαινομένου που να αφορά την , επίδραση του έργου τέχνης στην ανθρώπινη κοινότητα .

Στην ανάγνωση των έργων τέχνης η συλλογή ποιοτικού υλικού , για την διεξαγωγή της έρευνας , συμμετέχουν θεωρητικοί της τέχνης , καλλιτέχνες , εκπαιδευτικοί , μαθητές , μέλη συλλόγων γονέων εκπαιδευτικών κοινοτήτων αλλά μέλη θεραπευτικής κοινότητας , με την προσωπική τους οπτική .

■ Τα Έργα Τέχνης

Αφετηρία και μέσο διερεύνησης του έργου τέχνης , μέσω των συνεντεύξεων είναι , γλυπτά του Παρθενώνα , Αετώματα , Μετόπες , Ζωφόροι , Αρχαία Ελληνική Αγγειογραφία Ταφικές Λήκυθοι , γλυπτά Βωμού της Περγάμου Μετόπες Ζωφόροι , Ελληνιστικά - γλυπτά , Michelangelo «Η μάχη της Cascina» , Raphael «Ο θάνατος του Ανανία» , Francisco Goya «Τρίτη Μαΐου 1808» , Eugene Delacroix «Η σφαγή της Χίου» , Ροντέν «Οι Πύλες της Κολάσεως» , Θέματα της κλασικής εποχής του Πικάσο-Μινωταυρωμαχία, , Πικάσο χαρακτηριστικά Λυσιστράτης ,την «Γκουέρνικα» του Πικάσο και τέλος «Το πρόσωπο του πολέμου» του Σαλβαντόρ Νταλί .

Στην διάρκεια της ανάλυσης των έργω θα ψηλαφίσουμε , θα διακρίνουμε , θα συνομιλήσουμε ,θα αναγνώσουμε , με τους συμμετέχοντες στην έρευνα , με ευαίσθητο , προσωπικό πρωτότυπο ίσως τρόπο, τις θεματικές των διάφορων εποχών , τα κοινωνικά φαινόμενα στα οποία εμπίπτουν , τους συμβολισμούς και τις έκδηλες έννοιες που αναπαριστώνται , η αντίθετα ίσως να διαφαίνονται παρατηρώντας τα με προσήλωση.

Η μελέτη των έργων τέχνης , και την ανάλυση των δράσεων και των παρεμβάσεων , είναι βασισμένες στον νοητικό αναστοχασμό και διασαφηνίζουν την πρωταρχική ενότητα της εμπειρίας, ανατροφοδοτώντας, τον αναστοχασμό ,με την αποβλεπτικότητα (**intentionality**) του Husserl . Τα έργα τέχνης αντιμετωπίζονται ως βιωμένος χώρος – τόπος στο περιβάλλον, ως σύνθεση πολλαπλών αναπαραστάσεων, γεγονότων και εμπειριών , ως η ατομική αντίληψη μιας συγκεκριμένης στιγμής . Είναι μια «επιστροφή στα ίδια τα πράγματα» , μια ολότητα , που εξετάζεται από πολλές διαφορετικές οπτικές γωνίες, όψεις και προοπτικές, έως ότου επιτευχθεί, μια ενωμένη εικόνα των ουσιών του φαινομένου ή της εμπειρίας. Αναζητούνται μέσα σε αυτά , νοήματα , που εμφανίζονται στη συνείδηση και φτάνουν στην ουσία , μέσα από τη διαίσθηση και το στοχασμό . Νοήματα επάνω σε συνειδητές πράξεις και εμπειρίες, που οδηγούν σε ιδέες, έννοιες, κρίσεις και τρόπους κατανόησης.

Το έργο τέχνης περιγράφεται προσπαθώντας να παρουσιαστεί , με ζωντάνια και ακρίβεια , όπως εμφανίζεται στη συνείδηση , μες από την προσωπική ματιά εκείνη τη στιγμή , εκκινώντας μια διαδικασία της έρευνας, της διϋποκειμενικής πραγματικότητας, ως μέρος της διαδικασίας , με δεδομένα της εμπειρίας, τη σκέψη, τη διαίσθηση, τον στοχασμό και την κρίση , που θεωρούνται οι βασικές «αποδείξεις» της επιστημονικής διερεύνησης. (Χτούρης, 2018 ,Αισθητική Αντίληψη Βίωμα)

■ Τα Βασικά Ερωτήματα

Τα βασικά ερωτήματα , διαμορφώνονται με αφετηρία την έννοια της σύγκρουσης ως κοινωνικό και ψυχολογικό φαινόμενο , θέτοντας και παρατηρώντας το έργο τέχνης , στο ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο που δημιουργήθηκε , ως ένα αυθύπαρκτο οντολογικό αποτέλεσμα , ανεξάρτητο από τον καλλιτέχνη , αναδεικνύοντας την επιρροή , την επίδραση που ασκεί αυτόνομα , από μόνο του ,στο αθάνατο βλέμμα του Θεατή . Θα με απασχολήσουν ερωτήματα για την επιρροή του χώρου και του χρόνου στο έργο , για την επίδραση και την σημασιολογία του την εποχή που δημιουργήθηκε και την σύγκριση με την επίδρασή του στον άνθρωπο σήμερα .

Πόσο ήταν και πόσο είναι σήμερα **διδασκτικός** ο ρόλος του έργου τέχνης ;

Πόσο συμβάλλει στην **κοινωνική αλλαγή , και την ειρήνευση** ;

Μπορεί η φωνή , οι έννοιες που φέρει το καλλιτεχνικό έργο να μιλά και να κινητοποιεί τον για προβληματισμό και διεκδικήσεις σχετικές με την καταπάτηση του αισθήματος του **δικαίου** και την ανάγκη **αλλαγών σε θεσμούς ,νόμους ,αποφάσεις** , που επηρεάζουν καθοριστικά τον κοινωνικό χώρο ;

Το έργο τέχνης ως φορέας μηνυμάτων , συμβάλλει στην **επικοινωνία τον ακτιβισμό και την επίλυση συγκρούσεων**, διεκδικήσεων και άλλων κοινωνικών φαινομένων ;

Πόσο **κινητοποιεί** το καλλιτεχνικό έργο στον δημόσιο χώρο ;

Ποια είναι η **σύνδεση του κοινωνικού ρόλου του έργου ιστορικά**, στην Κλασική , Ελληνιστική , Ρωμαϊκή εποχή , από την Αναγέννηση ως τον Ρομαντισμό και την Μοντέρνα τέχνη ;

Θα ιχνηλατήσουμε την **συμβολική σχέση** ,της επιλογής του καλλιτεχνικού ύφους , του στυλ ,της σύνθεσης ,της φόρμας, του σχεδίου, του χρώματος ,της γραφής , με την επιλογή κοινωνικών θεμάτων και την απόδοση εννοιολογικών και κοινωνιολογικών νοημάτων .

Πόσο **διαχρονική είναι η εικαστική γλώσσα** , θεματικές σύμβολα, στο έργο τέχνης, και τι συνεπάγεται αυτό ;

Υπάρχει **κοινωνικό μήνυμα** στις αναπαραστάσεις των μυθολογικών θεματικών στον Ναό του Παρθενώνα και της Περγάμου και γενικά στον αρχαίο κόσμο ;

Που **στόχευαν** τα δημόσια κλασικά έργα ; Υπήρχε κοινωνιολογική διάσταση ;

Τι **άλλαξε** στο πέρασμα των αιώνων και ποιος είναι ο **ρόλος της τέχνης σήμερα** ;

Τι **συνδέει** τα επιλεγμένα προς διερεύνηση έργα. ;

Πως **μπορεί να δυναμώσει** η φωνή του έργου τέχνης ;

Ποια είναι η **σχέση τέχνης και τεχνολογίας** ;

Ποια οφείλει είναι η **θέση του έργου τέχνης στην κοινωνία** ;

Ερώτημα , σύννοψη και κατακλείδα : Μπορεί να **λογίζεται η τέχνη σπουδαίο ανθρώπινο συμβολικό ,πολιτισμικό και κοινωνικό κεφάλαιο** ,για τις ανθρώπινες κοινότητες ,τα κοινωνικά σύνολα και ποιος είναι ο ρόλος των **εικαστικών τεχνών** στον κοινωνικό χώρο ;

Ψηλαφίζοντας τα ίχνη του παρελθόντος για ομοιότητες και διαφορές, ίσως αναδυθούν επιπλέον ενδιαφέρουσες ιδέες και νοήματα, για επιμέρους έρευνα και διαλεκτική, σχετικά με την φύση, τις ανάγκες, την έκφραση και την αυτοπραγμάτωση μας.

■ Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις –Τέχνη –Σύγκρουση

Με τις **βασικές έννοιες** που σχετίζονται και απασχολούν τα ερωτήματα και την μελέτη αυτή, που είναι η έννοια της **Τέχνης, της Σύγκρουσης, των Συμβόλων και της Εκπαίδευσης** έχει ασχοληθεί η ανθρωπότητα και ο επιστημονικός κόσμος από την απαρχή της ιστορίας του πολιτισμού, φιλόσοφοι, κοινωνιολόγοι, ανθρωπολόγοι, ψυχολόγοι ερευνώντας την αναγκαιότητα και τον ρόλο του εικαστικού έργου και της τέχνης γενικότερα.

Ξεκινώντας λοιπόν την δημιουργία της κοινωνικής εννοιολόγησης μέσω του έργου τέχνης, θα πρέπει να επισημάνω ότι, αν ο **Comte** ως πατέρας της κοινωνιολογίας, όρισε στην κορυφή των θεωρητικών επιστημών, την κοινωνιολογία, ως μια επιστήμη που μελετά, τα έκδηλα και ένα απ αυτά είναι το φαινόμενο των εικαστικών τεχνών από την απαρχή της ιστορίας του πολιτισμού.

■ Τέχνη

Κατά τον **R.Merton**, «Η τέχνη ίσως είναι ένας λανθάνων τρόπος μελέτης των φαινομένων της του κόσμου και της φύσης, όπως την αντιλαμβάνεται ο δημιουργός της».

■ Σύγκρουση

Αν θέλουμε να ερευνήσουμε τον ρόλο του εικαστικού έργου τέχνης και την συμβολή του στην σχετικά με το φαινόμενο της σύγκρουσης στην κοινωνία θα πρέπει να κάνουμε μια ανασκόπηση στην βασική μακρο-κοινωνιολογικής σχολής των συγκρούσεων του **Karl Marx (1818 – 1882)** και αργότερα των **G.Simmel, R. Dahrendorf, W.E.B. Du Bois, L.C. R. Collins P.England, C. McKinnon**, που διατύπωσαν την σύγχρονη φεμινιστική θεωρία, κατά την οποία η κοινωνία είναι μία αρένα όπου οι κοινωνικές ομάδες συγκρούονται μεταξύ τους.

■ Ο ρόλος των συμβόλων

Ο μικρό-κοινωνιολογικός δρόμος πάλι, των **C.Cooley και G.H.Mead**, ορίζει ως «συμβολική διαντίδραση», την ικανότητα των ανθρώπων ως κοινωνικά από την φύση τους όντα, να επικοινωνούν μέσω των νοημάτων των συμβόλων, τα οποία κατευθύνουν την πορεία των συνανθρώπων, σε μια κοινή τροχιά, και οι άνθρωποι είναι ενεργοί κοινωνικοί φορείς.

Αυτά τα σύμβολα και το νόημά τους είναι λοιπόν το **βασικό μέσο και εργαλείο των εικαστικών** αλλά και όλων των μορφών τέχνης που συμβάλουν στην «**συμβολική διαντίδραση**».

Αν η αιτία της σύγκρουσης για τον **Marx**, ...είναι η πάλη των τάξεων, και η επιστήμη, εργαλείο για την καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων, προσπαθώντας να εγκαθιδρύσει μια αταξική κοινωνία.

Οι **E. Darkheim**, **H. Spenser** και **A. Comte** είδαν την κοινωνία ως ένα σύστημα από αλληλοεξαρτώμενων μερών που λειτουργούν ή δυσλειτουργούν. Ο **Darkheim**, μιλά, για μια εξισορρόπηση των αντικρουόμενων συμφερόντων, μέσω της κοινωνικής αλληλεγγύης και της συλλογικής συνείδησης, που ενισχύει τα συνεκτικά, ενωτικά τα σημεία τους, παρά τα αντικρουόμενα συμφέροντα τους. Αυτές είναι οι υποκειμενικές αξίες, κατά την μικρό-κοινωνιολογική θεώρηση του Weber, που συνιστούν την συλλογική συνείδηση του Darkheim και εμπεριέχουν και την έννοια της εσυναίσθησης που είναι βασικό εργαλείο αλληλεπίδρασης και ήπιας μεταβολής – εξέλιξης της κοινωνίας και βέβαια η συνομιλία με το εικαστικό έργο τέχνης ενισχύει την ήπια αυτή μεταβολή.

Κατά την οπτική του **Max Weber** και της μικρο-κοινωνιολογικής σχολής της συμβολικής αλληλεπίδρασης, οι **G.H. Mead**, ο **H. Blumer**, ο **C.H. Cooley**, ο **M. Kuhn**, και **E. Goffman**, διατύπωσαν ότι η ζωή, μοιάζει σαν μια σκηνή θεάτρου όπου όλοι, επιλέγουν τα νοήματα που προσδίδουν στα γεγονότα και αλληλεπιδρώντας δυναμικά μεταξύ τους, μετέχουν και συμβάλλουν από κοινού στην συν-διαμόρφωση της κοινωνικής ζωής. Και εδώ η έκφραση των στάσεων και των ρόλων μας μέσω του εικαστικού έργου τέχνης και όλων των μορφών τέχνης, συμβάλλει στην συν-διαμόρφωση της κοινωνικής ζωής.

■ Εκπαίδευση και τέχνη

Ο **R. Merton** της σχολής του λειτουργισμού, εισάγει την έννοια της λειτουργίας, που ως πορεία από το αίτιο στο αποτέλεσμα, συνιστά το κοινωνικό φαινόμενο. Έκδηλες, φανερές λειτουργίες στην κοινωνία όπως ο σχεδιασμός του εκπαιδευτικού συστήματος, περιπλέκονται με τις λανθάνουσες, που δεν σχεδιάζονται, δεν γίνονται αντιληπτές και έχουν μη προβλεπόμενα αποτελέσματα.

Το εικαστικό καλλιτεχνικό έργο μέρος αρχικά μιας λανθάνουσας λειτουργίας της ανθρώπινης φύσης από τις απαρχές της ιστορίας του πολιτισμού, αποκτά έκδηλο σημαίνοντα ρόλο όταν εντάσσεται στο εκπαιδευτικό σύστημα μιας κοινωνίας με πολλαπλά οφέλη που θα διαφανούν και θα τεκμηριωθούν παρακάτω.

Βάσει του θεολογικού του μεταφυσικού ή του θετικιστικού – επιστημονικού μοντέλου αλλά και άλλων θεωρήσεων αρχαιότερων εποχών, ο άνθρωπος καθίσταται ο μόνος υπεύθυνος συμπρωταγωνιστής της διαμόρφωσης της πραγματικότητας, μαζί με την φύση και αυτόματα και η Τέχνη ως αναπόσπαστο μέρος της ανθρώπινης φύσης.

■ Θεωρίες γύρω από την Τέχνη

Τι είναι όμως το έργο τέχνης ; Ένα σκέλος αυτής της έρευνας , είναι ο προσδιορισμός του κοινωνιολογικού ρόλου , των εμβληματικών έργων τέχνης , αλλά και ο ρόλος της τέχνης , ως συμπερίληψη ως καθολικότητα , ως σκοπιμότητα , στο πέρασμα του χρόνου, σε σχέση με... **«την μεταβίβαση και τον μετασχηματισμό εννοιών και μηνυμάτων στον άνθρωπο και τις κοινότητες».**

■ Σύμφωνα με τον **Carl Jung**

«Το έργο τέχνης είναι **αποτύπωση της διαχρονικότητας και ομοιότητας των κοινών εσωτερικών αναγκών και κινήτρων** που οδηγούν τον άνθρωπο να δημιουργεί τέχνη χρησιμοποιώντας την πανανθρώπινη , αρχετυπική , καλλιτεχνική , συμβολική, αλληγορική γλώσσα ,(Carl Jung) που είναι δεδομένη».

■ Σύμφωνα με τον **Kandinsky**

Το έργο τέχνης , είναι μια εσωτερική κοινή αναγκαιότητα , ένας κοινός σκοπός , με εξωτερικές ομοιότητες που ο **Καντίνσκυ** , ονομάζει μίμηση αξιωμάτων επισημαίνοντας παράλληλα , την ανάγκη για πρωτοπορία , καινοτομία, ξεπέραςμα και εξέλιξη , (**Kandinsky, 1912**) είναι η ματιά του καλλιτέχνη , αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης όλων των προηγούμενων εποχών, αντανακλά , την μεταβίβαση εικόνων, συμβόλων και αλληγοριών , από την πρωτόγονη τέχνη , έως το εκάστοτε παρόν .

Τα εκάστοτε νέα «επαναστατικά , καινοτόμα» στοιχεία , για την αντίληψη της σύνθεσης για τα αντικείμενα και τις μορφές , ώστε το παρόν , όπως είναι φυσικό , να κυριαρχεί στο παρελθόν , μετασχηματίζουν την συσσωρευμένη πολυπλοκότητα , για τις ανάγκες της νέας νοοτροπίας και το φιλοσοφικό υπόβαθρο του εκάστοτε παρόντος , ως μια διαχρονική πρωτοπορία , ως ένα προϊόν των ιστορικών και κοινωνικών εξελίξεων .

■ Σύμφωνα με τον **Κάντ** ,

Το έργο τέχνης είναι αυτό που εξεικονίζει πανομοιότυπα από την πρωτόγονη εποχή έως σήμερα .Στην αναμέτρηση του ανθρώπου με την φύση και ενσωματωμένο μαζί της το έργο τέχνης μέσα στις ανθρώπινες κοινότητες φέρνει τον άνθρωπο αντιμέτωπο με εαυτό του, ωθώντας τον να βιώσει την έννοια του ωραίου και του υψηλού . (**Κάντ**)

Είναι το **συναίσθημα εξύψωσης και συγκίνησης** . Είναι η αμηχανία ,που νιώθει κάποιος εποπτεύοντας , και ερμηνεύοντας το καλλιτεχνικό δημιούργημα . Είναι η αποτίμηση και το μέτρο αξιολόγησης του καλού και του ηθικού στοιχείου με την έννοια της μεταβίβασης έντονων συναισθημάτων και της ενσυναίσθησης στον θεατή .

Ο **Κάντ** στην παιδαγωγική του αναφέρει , ότι οι νέοι πρέπει να έχουν επίγνωση των ταξικών και κοινωνικών διακρίσεων , και σεβασμό προς τα ανθρώπινα δικαιώματα, ότι πρέπει να καλλιεργούν την αγάπη προς τους ανθρώπους τους , την φαντασία και την αντίληψη , του καθολικά ωραίου και του αγαθού, ως σύμβολα της ηθικότητας , και ότι , το έργο τέχνης , ως μέσο διαπαιδαγώγησης και ανάπτυξης της κριτικής ικανότητας του νου , καλλιεργεί , την καλαισθησία υποκειμενικά και καθολικά , αυτό σημαίνει ότι το έργο τέχνης ,συμπεραίνεται ότι το έργο τέχνης , είναι ιδανικό μέσο για την διαπαιδαγώγηση νέων .

■ Σύμφωνα με τον **Μπέντζαμιν και τον Αντόρνο**

Είναι η μεταβίβαση κοινωνικών μηνυμάτων κατά τον **Μπέντζαμιν και τον Αντόρνο** . Το άθροισμα ουτοπίας και πραγματικότητας που οδηγεί τον άνθρωπο στην επίγνωση της μοίρας του , που αντιμέτωπος με την εσωτερική του σύγκρουση , αποτυπώνει με πολλαπλούς τρόπους , μέσω των έργων τέχνης , διαχρονικές αναζητήσεις , μελετώντας έναν ωραίο αλλά συγχρόνως , τραγικό κόσμο , οραματιζόμενος ουσιαστικά , κοινωνίες, ιδεών, σχεδίων , ιδεολογιών και κοινωνικών συστημάτων που θα ανακουφίσουν την ανθρώπινη κοινωνία , προσδοκώντας το ανέφικτο που μόνο , στο νησί της Ουτοπίας , όπως ο **Sir Thomas More** περιέγραψε στο έργο του «Περί της αρίστης Πολιτείας και της νέας νήσου Ουτοπίας » , έξω από την πραγματικότητα .

Είναι το αδιαχώριστο απ την ανθρώπινη οντότητα , αυτόνομο , μες από τον κοινωνιολογικό του ρόλο , μέσο και φορέας , της αναζήτησης της Ευτοπίας , της ιδέας του απόλυτου προτύπου, για τον ατελή άνθρωπο , εν μέσω της διαρκούς διαμάχης , της παντοτινής σύγκρουσης , με τα θύματα και τους θύτες , να εναλλάσσουν τους ρόλους τους , σε μια ατέρμονη ,αδυσώπητη και συχνά μακάβρια εμπλοκή , με τις αδιαίρετες δυνάμεις του καλού και του κακού , που ώθησε ο Έρωσ κατά τον **Ησίοδο**, μες απ το Χάος και την Γη .

Είναι αυτός ο κοινωνικός ρόλος του έργου τέχνης , που μες από την εκάστοτε θέση του στον χρόνο , διατυπώνει ενταγμένο στην εποχή του, τα ίδια μηνύματα ,αυτά που η κάθε γενιά επαναληπτικά έρχεται να βιώσει . Η αναζήτηση της ιδανικής πολιτείας του **Πλάτωνα** .

■ Σύμφωνα με τον **Walter Benjamin**

Ο **Walter Benjamin** , διατυπώνει την οπτική, ότι, υπάρχουν διαχρονικές εικόνες, που αναπαράγονται πατώντας σε νέες σύγχρονες θεωρίες, ότι το έργο τέχνης είναι η νεκρική μάσκα μιας σύλληψης , ότι κανένα ποίημα δεν είναι για τον αναγνώστη και καμιά εικόνα για τον Θεατή , καμιά συμφωνία για τον ακροατή .

■ Σύμφωνα με τον Γκυ Ντεμπόρ

Το έργο τέχνης είναι έκφραση αλήθειας και αφύπνισης , που είναι και ο **διεκδικητικός και διδακτικός** ρόλος που έχει ευρέως κατακτήσει το έργο τέχνης , στην σημερινή εποχή ως φωνή των αδυνάτων , που εξισορροπεί την πλευρά του «καλού κ' αγαθού» , ως αντίπαλο δέος , του απεχθούς , του σκοτεινού, του χαοτικού και του μακάβριου με τον «...καλλιτέχνη , και τον ίδιο άνθρωπο , να αλλάζει θέαση τού κόσμου , με «την επινοητική δράση» του , ως χειμαρρώδη εκφραστική δύναμη , σε όλες τις τέχνες....(Γκυ Ντεμπόρ, 1998) «Κατ' αρχήν, πιστεύουμε ότι πρέπει ν' αλλάξουμε τον κόσμο. Θέλουμε την πλέον απελευθερωτική αλλαγή της κοινωνίας και της ζωής, στην οποία είμαστε εγκλωβισμένοι», διακηρύσσει ο **Γκυ Ντεμπόρ** , στην «Έκθεση περί κατασκευής καταστάσεων» και οι ιδέες αυτές , είναι το ένα αντίπαλο δέος μαζί με την γενιά που εμπνέει με τους οραματισμούς της την σημερινή γενιά νέων ανθρώπων σήμερα , που έρχονται να χαράξουν, να ιχνογραφήσουν , την δική τους προσωπική εκδοχή στο δικό τους παρόν .

■ Σύμφωνα με τους Αντόρνο ,Λόβενταλ Μαρκούζε και Χορκχάμερ

Επίσης στο έργο των **Αντόρνο ,Λόβενταλ Μαρκούζε και Χορκχάμερ** , Τέχνη και μαζική κουλτούρα , τονίζεται η δύναμη του ατόμου , του καλλιτέχνη και δημιουργού, που με καλλιέργεια , και καλαισθησία, δεν έχει υποκύψει στην γενική ισοπέδωση . Μέλη ενσωματωμένα στην κοινωνία, με όλο το κοινωνικό το πολιτισμικό κεφάλαιο , υπόβαθρο μιας υψηλής κουλτούρας , μπορούν να αναγνωρίσουν , την τέχνη , ως μέσο για αναστοχασμό και αυτογνωσία . Η τέχνη, η γνώση και η επιστήμη , αποτελούν έγκυρη και οργανωμένη εμπειρία . Ο κόσμος της τέχνης δεν είναι αυτός που ωθεί την μάζα στην εξαφάνιση της εσωτερικής ζωής με πρόσκαιρες χειραγωγημένες ηδονές . «Έργα τέχνης σαν την Γκουέρνικα του Πικάσσο , ...διατηρούν το αληθινό περιεχόμενο και βρίσκονται πιο κοντά στις μαντόνες του Ραφαήλ και τις όπερες του Μότσαρντ, απ' ότι εκείνα τα έργα που μένουν επίμονα προσκολλημένα στις παλιές αρμονίες του σήμερα , σε μια εποχή όπου το ευτυχισμένο πρόσωπο έχει φορέσει τη μάσκα της φρενίτιδας και όπου μόνο οι μελαγχολικές φάτσες των τρελών είναι ένα σημάδι ελπίδας.....».

■ Σύμφωνα με τον Bourdieu

Το έργο τέχνης κατά τον Bourdieu είναι γνωστικό αντικείμενο που στον χώρο της εκπαίδευσης , ενεργοποιεί και αυξάνει τις δεξιότητες και τα επαγγελματικά προσόντα των νέων συγκροτεί , σημαίνον πολιτιστικό κεφάλαιο . (**Bourdieu 1986**) , Ταυτόχρονα όταν το έργο τέχνης ως συλλογική η ατομική η αλληγορική γλώσσα δημοσιοποιείται , μέσω συμμετοχής ατόμων σε δίκτυα η ομάδες , θεσμικές η άτυπες οργανώσεις , καλλιτεχνικές δράσεις και παρεμβάσεις, σε χώρους ιδιωτικούς η δημόσιους , συνιστά δυναμικό μέσο κοινωνικού κεφαλαίου , εμπεριέχοντας πιθανά , συμβολικό κεφάλαιο και κοινωνική αναγνώριση . (**Bourdieu, 1986**) .

■ Σύμφωνα με Chtouris και Zissi

Πως εκφράζεται ο ρόλος του έργου τέχνης, σήμερα , στο δικό του παρόν , σε έναν κόσμο με πολλαπλά κοινωνικό –πολιτικά προβλήματα, μες απ την Μίκρο- ομάδα, της οικογένειας, η της σχολικής κοινότητας , με την δική του φωνή; Μέσα στο πεδίο που είναι ένας πολυδιάστατος χώρος , που προσομοιάζει με ένα θέατρο, όπου διαδραματίζονται διεργασίες για την διεκδίκηση θέσεων , βάσει κοινώς αποδεκτών κανόνων, (Χτούρης,Σ.,2017,Κοινωνικό,ΠολιτισμικόΚεφάλαιο,Δίκτυακαικαλλιτεχνική δράση) , το **έργο τέχνης** σήμερα μετασχηματίζεται μες από την κοινωνική δικτύωση , σε ένα μέσο πίεσης και επιρροής , απαραίτητο στο μέσο αλλά και στο μάκρο κοινωνικό επίπεδο , μέσω της χρήσης των ηλεκτρονικών μέσων δικτύωσης , μεταφέροντας μηνύματα σε κάθε γωνιά της γης . (Χτούρης 2017 , **Νέοι και τόπος**) και είναι ενταγμένο ως εκπαιδευτικό μέσο και στόχος , στα καλλιτεχνικά σχολεία., Συνιστά δε σημαντικό πόρο ,ανάπτυξης δραστηριοτήτων, των μαθητικών δικτύων δράσεων των σχολείων αυτών . Είναι επίσης μέσο προώθησης φιλοδοξιών , μέσο ενασχόλησης με αντικείμενα της άμεσης επιλογής των νέων , που επιθυμούν την εξασφάλιση και την ομαλή ένταξη τους στην κοινότητα. (Χτούρης 2017) . Παράλληλα είναι πηγή ανάδειξης μελλοντικών καλλιτεχνών, ρευμάτων η και μελλοντικών ιδιοφυών καλλιτεχνικών προσωπικοτήτων , αλλά και ευρύτερων καλλιτεχνικών δικτύων έκφρασης . (Chtouris and Zissi 2011)

■ Σύγκρουση και τέχνη - Ζήση Α, Χίου

Επίκεντρο της θεματική των έργων που θα με ερευνηθούν και θα αναλυθούν , είναι η **σύγκρουση** , που ως φαινόμενο εμφανίζεται κατά την πρώιμη παιδική ηλικία και ακολουθεί τον άνθρωπο σε όλη τη διάρκεια της ζωής του με διάφορες μορφές και τρόπους, κατά τη διάρκεια των αλληλεπιδράσεων , στο μικρό, μέσο και μάκρο επίπεδο , της κοινωνικής ζωής .

Έχει γίνει αντικείμενο μελέτης , ψυχολόγων και παιδαγωγών, που από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα προτείνουν λύσεις, ώστε να αναπτυχθούν οι κατάλληλες κοινωνικές δεξιότητες , κοινωνική αποδοχής και αμοιβαιότητας από τους συνομηλικούς , στο σχολείο και στον ευρύτερο κοινωνικό χώρο , για την διαχείριση των συγκρούσεων και την βελτίωση των σχέσεων των ανθρώπινων κοινοτήτων .

Η τέχνη θεωρείται αποτελεσματικό , κοινωνικό κεφάλαιο για την κοινωνία , μέσο ανάπτυξης , κατάλληλων, κοινωνικών δεξιοτήτων για τον σκοπό αυτό πχ σχέσεις με συνομηλικούς, αυτοδιαχείριση , την σχολική εικόνα, συνεργασία και ικανότητα διαπραγμάτευσης . (Ζήση Α Χίου Β , 2015)

■ Ο ρόλος της τέχνης στη εκπαίδευση - Freire P, J. Dewey, Pierre Bourdieu

Ποιος είναι ο ρόλος όμως της Τέχνης στην εκπαίδευση και την άμβλυνση των συγκρούσεων σε αυτήν ;

■ Σύμφωνα με τον **Freire P,1977, J. Dewey, Pierre Bourdieu**

Η έννοια της **σύγκρουσης** ως καταπίεση των συντηρητικών σχολείων με τους ανθρώπους να μένουν βουβοί και ανίκανοι να δημιουργήσουν και να μετασχηματίσουν τον κόσμο , (**Freire P,1977**), με τα παιδιά να είναι σκλάβοι των βιβλίων , σε όλο το διάστημα της σχολικής φοίτησης και να χάνουν την εμπιστοσύνη προς τον εαυτό του, κάτι που ο **J. Dewey**, έλεγε ότι μαζί με την σχολική εργασία περιορίζει την πνευματική ενεργητικότητα των παιδιών.

■ Σύμφωνα με τον **Pierre Bourdieu**

Τα παιδιά ,να εξαρτώνται από τις δυνατότητες των γονιών για να ανταποκριθούν επαρκώς στις απαιτήσεις του σχολείου και να εξαρτώνται από την κουλτούρα, το πολιτιστικό κεφαλαίο που έχουν κληρονομήσει από την οικογένεια , ...κάτι που ο **Pierre Bourdieu** 1930-2002 έχει διατυπώσει για την εκπαίδευση .Τονίζει ότι παιδιά που προέρχονται από τα κυρίαρχα στρώματα και είναι περισσότερο εξοικειωμένα με την κουλτούρα του σχολείου , έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας από τα παιδιά που προέρχονται από τα λαϊκά στρώματα και δεν είναι εξοικειωμένα με αυτήν.

■ Η συμβολή της Τέχνης και των **Καλλιτεχνικών Σχολείων** στην εκπαίδευση .

Σε αυτούς τους προβληματισμούς έρχεται να απαντήσει το **καλλιτεχνικό σχολείο** που με άγλημα την τέχνη δημιουργεί μια κοινότητα –σχολείο όπου (**Freire P,1977**), με τα παιδιά δεν είναι σκλάβοι των βιβλίων ,ουτε η σχολική εργασία περιορίζει την πνευματική ενεργητικότητα των παιδιών. **J. Dewey** αλλά το σχολείο γίνεται Χώρος τέχνης ,που αντικαθιστά την οικογένεια , μεταβιβάζοντας πολιτιστικό κεφάλαιο και λειτουργώντας ως φυτώριο νέων καλλιτεχνών που προσφέρουν και συμβάλλουν στην εκκίνηση μιας **διαλεκτικής σχέσης με τον κοινωνικό χώρο την «πρόκληση για σκέψη»**, ώστε , ως ώριμοι καλλιτέχνες , να μετασχηματίσουν , να μετατοπίσουν ,την σειρά τους , τα όρια της τέχνης και με την ματιά του παρόντος δημιουργώντας νέα ερωτήματα και πιθανά απρόσμενες προτάσεις να ανασυστήσουν την τέχνη ,σύμφωνα με τα νέα αιτήματα της εποχής τους επανεφευρίσκοντας εικαστικά ιδιώματα και καλλιτεχνικές πρακτικές .

(**Ζιώγας,Γ.,Χτούρης,Σ.,2015,ΤοπίοΙστορίεςΠολιτικέςΑναπαραστάσεις**) Μέσω της τέχνης σχολική κοινότητα και κατ επέκταση η ευρύτερη κοινωνία γίνεται κοινωνός ανάπτυξης και πολιτισμού .

Κεφάλαιο 2

■ Τα Αρχέγονα ερωτηματικά– Κοινωνικές δομές και Τέχνη

■ **Συσσώρευση πολιτισμικού κεφαλαίου . (Bourdieu 1984).**

Ξεκινώ μια αναλυτική προσέγγιση ένα ταξίδι στην Τέχνη από την Παλαιολιθική εποχή έως την τον 20^ο Αιώνα για να εντοπίσουμε κοινά στοιχεία και διαφορές στις ιστορικές εποχές .

■ Την Παλαιολιθική εποχή

Από εκεί που η τέχνη εκκινεί την ύπαρξή της , με ατομιστικά περισσότερο , κίνητρα ως μια ανθρώπινη ανάγκη μέσα στην χρυσή αυτή εποχή της αλληλεγγύης , της φυλής και της οικογένειας , με υψηλό επίπεδο δεξιοτεχνίας και ρεαλισμού , άμεσο , ελεύθερο από διακοσμητικά στολίδια , σύγχρονο με κάποια έννοια , που θυμίζουν πίνακες του Ντεγκά και του Τουλούζ Λωτρέκ . (Arnold Houzer,1951)

■ Έτσι από τις απαρχές της ιστορίας της ανθρωπότητας ξεκινά η **συσσώρευση πολιτισμικού κεφαλαίου . (Bourdieu 1984).**

Στα νατουραλιστικά αυτά σχέδια των παλαιολιθικών καλλιτεχνών , αποδίδεται, η έννοια της απλής μίμησης της φύσης , ως μια φυσική συνέχεια, της εμπειρικής πραγματικότητας τους , που σχεδιάζονται σε σπήλαια , ως εικόνες , η μια πάνω από την άλλη , σε απομακρυσμένα κρυφά σημεία , με σκοπό , το πιθανότερο να εξυπηρετήσουν , κάποιες μαγικές τελετουργίες των πρώτων Παλαιολιθικών ανθρώπων . Από τον νατουραλισμό ο άνθρωπος αναγνωρίζοντας τις εικόνες μαγικές ως παγίδες για τα θηράματα έδωσαν σταδιακά την θέση τους , στον ανιμισμό και γεωμετρισμό .

■ Περνώντας σταδιακά στην Νεολιθική εποχή

.... εξελίχθηκε η επίγνωση της εξάρτησης των πρώτων ανθρώπινων κοινοτήτων από το καλό η κακό καιρό , από ο άγνωστο και το μυστηριώδες ,την γονιμότητα , αλλά και τους δαίμονες , τα πνεύματα και τις δυνάμεις που εξουσιάζουν την ανθρώπινη ύπαρξη και οι πρώτες μορφές οργάνωσης των ανθρώπινων κοινοτήτων έκαναν την εμφάνισή τους . Ο άνθρωπος βρίσκεται στην εποχή του ανιμισμού , και στον κόσμο εμφανίζεται ο δυισμός που χωρίζοντάς τον , σε μια πραγματικότητα και σε μια υπέρ-πραγματικότητα .

■ Αυτή είναι η εποχή που τα πρώτα , εννοιολογικά σύμβολα και οι στενογραφικές συντομεύσεις από τον κόσμο της φαντασίας , θα αντικαταστήσουν τις Παλαιολιθικές εικονικές νατουραλιστικές

μυήσεις της φύσης και τις μορφές, που απ αυτές θα εξελιχθούν και **τα πρώτα επικοινωνιακά γεωμετρικά- σύμβολα - εργαλεία**.

Στις πρώτες αυτές κοινωνίες ο καλλιτέχνης- μάγος , με τα ιδιαίτερα χαρίσματα του , που ήταν η βάση για να διεκδικήσει αργότερα , όχι μόνο εξαιρετικές ικανότητες και γνώσεις, αλλά και να ένα είδος κερδίσει χάρις και απώλειες τις συνηθισμένες εργασίες . Ο καλλιτέχνης- μάγος κέρδισε μια ειδίκευση που τον διέκρινε ως προάγγελο της μετέπειτα ιερατικής τάξης , (Arnold Houzer,1951) ,

- δομώντας μας από **φυσικές ασυνείδητες διαδικασίες αποκλεισμού** , μια ανώτερη κουλτούρα όχημα επιβολής στις πρώτες , ανθρώπινες κοινότητες . (Bourdieu 1984)

■ Η γεωμετρική τέχνη

Η γεωμετρική τέχνη , ως ένας τύπος λαϊκής απλής τέχνης και πάνω τους κυρίαρχα στηρίζεται η μελέτη του τρόπου ζωής και καθώς οι πρώτες ανθρώπινες κοινότητες πέρασαν στην μεταγενέστερη λίθινη εποχή , διαμορφώνοντας δυναμικότερους αστικούς πολιτισμούς και πιο σύνθετα κοινωνιολογικά φαινόμενα . (Arnold Houzer,1951) . Αυτή η πρωτόγονη τέχνη, και τα σύμβολα της για τον πρώτο άνθρωπο, ήταν κάτι φυσικό συνενωμένο με την καθημερινή ζωή .

- **Σταδιακά όμως ο άνθρωπος έχασε αυτήν την σύνδεση και σήμερα συχνά αναρωτιέται για το νόημα τους** , αποτυπώνοντάς τους όμως πολύπλευρα και διαφοροποιημένα , στο πέρασμα του χρόνου ,σε όλους στους πολιτισμούς , μέσω της τέχνης .

Στο κομμάτι του **ασυνειδήτου** ο άνθρωπος

- **διατηρεί τα σύμβολα αυτά και από τα προηγούμενα στάδια της εξέλιξης του και δέχεται, την επίδραση τους , στην ψυχική του σφαίρα , μέσω ασυνείδητων συμβολικών μορφών**

...που μπορεί να εμφανίζονται και συμπεριλαμβάνονται **στον κόσμο των ονείρων** , με έναν αυθόρμητο και ασυνάρτητο τρόπο και συμπεριλαμβάνουν εικόνες που αν το υποκείμενο αναλύσει και συλλάβει το νόημα τους θα αλλάξει ίσως τη στάση του απέναντι στη ζωή.,αλλά **αποτυπώνονται και διαχρονικά μέσω της τέχνης** .

■ Αρχέτυπα , Carl Jung

Ο Γιούνγκ και ο Φρόυντ , στις αρχές του 20^{ου} αιώνα , βοήθησαν στο να κατανοηθούν **τα αιώνια σύμβολα της εποχής μας** και οι μελέτες της σχολής της αναλυτικής ψυχολογίας έστρεψαν το ενδιαφέρον πολλών καλλιτεχνών της εποχής ,στα όνειρα ,τα σύμβολα , το ασυνείδητο και το συλλογικό ασυνείδητο .

Μορφές που παρατηρούνται να εμπνέουν , τα καλλιτεχνικά κινήματα των συμβολιστών και σουρεαλιστών Συμβολισμοί αρχέγονοι που έχουν αναλογία με αρχαίους μύθους και ιστορίες παρουσιάζονται και συνδέονται με τη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου ,εκφράζονται μέσα από λειτουργικά και δοξασίες που διατηρούνται ως σήμερα και δεν έχουν αλλάξει παρά ελάχιστα στο πέρασμα του χρόνου. (Jung Carl Gustav ,1964) .

Αριστερά βλέπουμε ένα γλυπτό σε σχήμα Σταυρού μιας ελληνικής θεάς γονιμότητας που χρονολογείται περίπου 2500 πχ Στο κέντρο δύο αποδόσεις ενός σκοτσέζικου Σταυρού του XII που διατηρεί ορισμένα Θυλικά ειδωλολατρικά στοιχεία όπως τα στήθη.

Ο Γιούνγκ παρατηρεί ότι σε καιρό πολέμου συνηθίζεται αυξάνεται το ενδιαφέρον μας για έργο του Ομήρου του Σαίξπηρ και του Τολστόι . Τα κομμάτια που αναφέρονται στον πόλεμο μέσα από μια μακράιωνη αρχετυπική

σημασία τους ξεπερνούν τις χρονικές και τοπικές διαφορές και μας συγκινούν **γιατί είναι κατά βάση συμβολικά.**

Ο Γιούνγκ ερευνά και προτείνει απαντήσεις για θρησκευτικές τελετές όπως τα Χριστούγεννα για παράδειγμα που συσχετίζει με την πανάρχαια γιορτή του ηλιοστασίου που εκφράζει όλο το βόρειο ημισφαίριο . Με παρόμοιο τρόπο και παρόλο που οι σύγχρονοι άνθρωποι παρατηρούμε τα πάντα με ένα σκεπτικισμό , απολαμβάνουμε με συγκινησιακά φορτισμένοι **τη γιορτή του Πάσχα**, γιατί είναι η ιστορία της γέννησης και του θανάτου , που πάλι , έχει αναλογία με τον συμβολισμό της γονιμότητας παλαιών τελετουργικών αλλά και άλλων Θεών και ημίθεων σωτήρων , όπως του Ορφέα , του Όσιρι , του Θαμούζ ενός Φοινικικού Θεού που πεθαίνει και ανασταίνεται , η του Μπάλντερι , μιας σκανδιναβικής θεότητας που δολοφονήθηκε προδοτικά .

- Οι μορφές αυτές που έφτασαν στο απόγειο τους σκοτώθηκαν και ξαναγεννήθηκαν και τα αρχέγονα διαχρονικά σύμβολα , επιδρούν στον ψυχικό μας κόσμο , ασυνείδητα και άσχετα από τη διαφορετική καλλιέργεια των λαών.

Επιτελούν μια αναδημιουργική η λειτουργία και έχουν σχέση με την παιδική ηλικία, την εφηβεία , την ωριμότητα , τα γηρατειά και τον θάνατο . Η δομή πολλών τελετουργιών όπως για παράδειγμα της Σταύρωσης ακολουθούν μία εξελικτική πορεία διατηρώντας αποφασιστικούς συνδέσμους με την ζωή τον πολιτισμό όλων των εποχών που συνδέονται μεταξύ τους , μέσω των πρωτόγονων τους αργαϊκών μύθων . (Unesco , Συλλογικό ,1970)

- Η τέχνη λοιπόν όσον αφορά τις θεματικές αλλά και τις αποδόσεις των μορφών και των συμβόλων από πρωτόγονη εποχή , έως σήμερα εναλλάσσει την φόρμα , προσαρμόζοντάς την στις επιταγές αλλά και τις διαφοροποιήσεις , χωρίς να είναι δυνατόν να πρωτοτυπήσει σε σχέση με τα βαθύτερα νοήματα που συνδέονται αρχετυπικά με το συλλογικό ασυνείδητο .

Είναι τόσο ευνόητο ότι από την γένεσή της , **η τέχνη είναι συμβολική** , καθ ' όλα ,και σε όλες τις εποχές αφού τα σύμβολα είναι αναπόσπαστο μέρος των ψυχικών λειτουργικών του ανθρώπου και των ανθρώπινων κοινοτήτων, ακόμα και στις πιο φορμαλιστικές , αυταρχικές η άναρχες κοινωνίες .

Από την εποχή της Αναγέννησης η τέχνη γνωρίζουμε βασίστηκε στην Αριστοτέλεια αρχή της παραγωγής ,δηλαδή της απόλυτης ομορφιάς και πολύ συγκεκριμένων κανόνων .

■ Τα διαχρονικά σύμβολα στην **Μοντέρνα τέχνη**

Καθώς ο συμβολισμός , ο εξπρεσιονισμός και ο κυβισμός , υπηρετώντας μια εννοιολογική επαναφορά αφηρημένων εννοιών και αν-εικονικότητας στην ιστορία της τέχνης , έθεταν σε αμφισβήτηση , την πρώτη δεκαετία του εικοστού αιώνα το νατουραλισμό , πολλοί καλλιτέχνες των αρχών του εικοστού αιώνα χρησιμοποιούν και ερμηνεύουν τα **αρχέγονα σύμβολα** , το έργο του **Πάουλ Κλέε** , φτιάχνει έναν κόσμο από απλές γραμμές , βέλη, σήματα , αντανακλάσεις και αυξομειώσεις , που αποκαλύπτουν έννοιες , μέσω άπειρων , οικείων , η ανοίκειων , συμβόλων και μυστηριωδών αργέτυπων, που έχουν κάνει την εμφάνισή τους σε έργα τέχνης διάφορων εποχών , στο πέρασμα του χρόνου και την ιστορία του πολιτισμού του ανθρώπου .

■ Paul Klee , Bourdieu, 1986 και συμβολικό κεφάλαιο

Ο Πάουλ Κλέε επίσης , ως δάσκαλος ,θέλοντας να απελευθερώσει και να μελετήσει την δυναμική των συμβόλων , αντικατέστησε παραγωγή , με την επαγωγή , που εμπνεόταν από τη ζωγραφική και τη μουσική και έβλεπε τον καλλιτέχνη ως μέρος της φύσης τμήμα της μέσα στο φυσικό διάστημα , προτείνοντας να επιδιώκεται η πιστότητα μέσω της διαίσθησης

■ **και ο δάσκαλος καλλιτέχνης να διδάσκει την ερμηνεία των πολυπληθέστατων των συμβόλων .** (Πάουλ Κλέε,1925)....

Στις ανθρώπινες κοινότητες , το καλλιτεχνικό ανθρώπινο κεφάλαιο και η τέχνη κάθε εποχής , συνιστούν ένα πολυδιάστατο πεδίο , που ως κοινωνικό φαινόμενο , εμπερικλείει , το πολιτισμικό , το οικονομικό , το κοινωνικό και το **συμβολικό κεφάλαιό** της . (Bourdieu, 1986") .

Ένα πεδίο , δίκτυο , που αναπαράγει και εξελίσσει το πολιτισμικό κεφάλαιο , ατομικά και συλλογικά , επιφέροντας ποιοτικές αλλαγές στις κοινωνικές σχέσεις και τις κοινωνικές δομές . (Χτούρης Σ , 2017 **Κοινωνικό Κεφάλαιο και Δίκτυα , Οι έννοιες του πολιτισμικού κεφαλαίου**) .

■ Η επαναφορά του νατουραλισμού

■ Η εναλλαγή του νατουραλισμού , με την αφηρημένη έννοια , ακολουθεί την κυκλική ροή της φύσης και αλλάζει μαζί της και η φόρμα του έργου τέχνης .

Κάπως έτσι μέσα από τα άκαμπτα γεωμετρικά σύμβολα ,της αρχαϊκής τεχνοτροπίας , πριν από το 700 π χ , η Ελληνική αρχαϊκή τέχνη ,με τον μνημειακό της χαρακτήρα , είναι η τέχνη μιας εύρωστης οικονομικά κοινωνίας , οργανωμένης θεσμικά και συγκροτημένης , σε ένα ευρύ κοινωνικό δίκτυο , (Coleman ,1998),

που συνδυάζει και βασίζεται , στα θεμέλια της ηθικής τάξης , της αρετής , της καλοκαγαθίας, της σωφροσύνης ,των ιδεωδών της αυτοσυγκράτησης ,της πειθαρχίας και της μετριοπάθειας, συμβολικών , μη θεσμικών χαρακτηριστικών , που η διάσταση τους , συνδέεται με εσωτερικές ψυχολογικές διεργασίες, τελετουργικές πρακτικές και συμβολικά φορτισμένα πρόσωπα .

Το κοινωνικό κεφάλαιο της εποχής εκείνης βασίστηκε στην εμπιστοσύνη, τα καθήκοντα, τις κυρώσεις , και τις ροές πληροφορίας που βοηθούν , την άμεση και άρρηκτη σύνδεση και την επιτυχή κοινωνική οργάνωση ενός τόπου », ώστε να έχουν τα μέλη της , την αίσθηση του ανήκειν ,μέσω ανάπτυξης στενών κοινωνικών δεσμών και των επιβραβεύσεων , (Χτούρης Σ 2017) ,

- ...διαμορφώνοντας μια κοινωνία όπου εκτιμά , την χορική και διδακτική λυρική ποίηση ,και διαχέει τον ηρωικό στοιχείο και τις ηθικές διδασκαλίες του Σιμωννίδη και του Πίνδαρου.

Σε αυτό το κοινωνικό πλαίσιο , τέθηκαν οι βάσεις ,της ελληνικής τραγικής ποίησης και το ιδανικό της σωματικής και πνευματικής ομορφιάς , στην ζωγραφική και την γλυπτική , που εκφράζεται με τους ανδριάντες- Απόλλωνες των Ολυμπιακών Αγώνων της εποχής εκείνης . Αναπτύχθηκαν ιδανικά που βασίζονται στην αντίληψη της ζωής σαν άμιλλα , αλλά και στην ολόπλευρη εκπαίδευση και ανατροφή των νέων . Εκείνη την περίοδο της όψιμης αρχαϊκής εποχής , των τυράννων, εύρωστης όμως οικονομικά ,τα γλυπτά είχαν συνήθως θρησκευτικό χαρακτήρα . **Ήταν κυρίως αναθηματικές προσφορές , δείγμα θρησκευτικού ζήλου , προσφορές στους θεούς .**

Σε μια οικονομικά ισχυρή κοινωνία , οι ναοί γεμίζουν σταδιακά με καλλιτεχνήματα και οι καλλιτέχνες πλέον δεν εξαρτώνται από τους ιερείς , αλλά από την η πολιτεία και τους πλούσιους αριστοκράτες . Κάπου εκεί , την εποχή αυτή , η τέχνη παύει να δημιουργείται για να εξυπηρετεί ένα σκοπό , αλλά γίνεται σκοπός αυτή καθ εαυτή και μετατρέπεται για πρώτη φορά στην Παγκόσμια Ιστορία , στην «**Τέχνη χωρίς σκοπό η τέχνη για την τέχνη**». (Arnold Hauser) .

Κατά τον Hauser η Ελληνική τέχνη ,θέτει ένα δύσκολο κοινωνιολογικό πρόβλημα εφόσον ο φιλελευθερισμός και ο ατομικισμός της Δημοκρατίας , θεωρούνται ασυμβίβαστοι με την ασυτηρότητα και την κανονικότητα της κλασικής τεχνοτροπίας.

- Η Αθηναϊκή πολιτεία, του 5^{ου} αιώνα ,
-

Δημοκρατική πλέον, με τα αριστοκρατικά προνόμια λόγω καταγωγής να καταργούνται και σε συνδυασμό με την άνοδο της μεσαίας αστικής τάξης, μιας τάξης που θεσμικά και ουσιαστικά είχε πλέον την δυνατότητα και την επιθυμία να ασχοληθεί με τα κοινά, επιστρέφει πάλι στον νατουραλισμό για να βρει έδαφος να αναπτυχθεί, παρά τις αρνητικές κριτικές από τον συντηρητισμό της αριστοκρατίας. Αναπαρήγαγε, ιδανικούς κανόνες της τέχνης επιλέγοντας μυθολογικά θέματα θεών και ηρώων, χωρίς να την απασχολούν καθημερινά κοινωνικά θέματα, για τον δημόσιο χώρο και τους ναούς. Η ελληνική Τέχνη, χωρίς ηγεμόνες, ιερατεία, θεσμικούς περιορισμούς της ατομικής ελευθερίας, η δόγματα και οικονομικά μονοπώλια, η ελευθερία, η χαρά της ζωής και η άνοδος μια εγκόσμιας τέχνης ευνοεί την καθιέρωση του νατουραλισμού, χωρίς να εγκαταλείπεται και η ανάγκη για εξιδανίκευση, όπως πχ, ο «κανών του Πολύκλειτου». Στην Ανατολική ζωφόρο του Παρθενώνα **είναι φανερός ο συγκερασμός των κανόνων και του νατουραλισμού**. Προς το τέλος του 5^{ου} αιώνα, το νατουραλιστικό, ανάλαφρο στοιχείο, η αίσθηση της ελευθερίας και της γαλήνης αποτυπώνεται σε όλα τα δημιουργήματα της εποχής που η υψηλή τους αισθητική αξία, είναι απόλυτα συνδεδεμένη με τις κοινωνικές συνθήκες της εποχής.

■ Οι ορθολογιστικές φιλοσοφικές σχολές

Οι καινοτομίες στις ορθολογιστικές φιλοσοφικές σχολές των σοφιστών, όπου **ο Πρωταγόρας και ο Σιμωνίδης**, ο ατομικισμός και ο σχετικισμός, φανερώνονται στην νατουραλιστική γλυπτική του Πραξιτέλη που καλεί τον θεατή, να δει ολόπλευρα το γλυπτικό έργο, ανιχνεύοντας ασυνείδητα και από άλλες οπτικές γωνίες τον υποκειμενισμό και όταν **ο Πλάτων**, που στα είκοσι του χρόνια και ο ίδιος ασχολήθηκε με την ζωγραφική, αναζήτησε διαλεκτικά, μέσω του ορθού λόγου επίσης, πρόβλημα του "Ωραίου", και της ομορφιάς, στον **Ιππία**, όπου πρώτα βάζει, **την έννοια της μέθεξης** την οποία και αργότερα εξετάζει, στο Συμπόσιο, μέσα από μια διαλεκτική αναζήτηση **για τον αισθητό κόσμο και τον κόσμο των ιδεών** αναζητώντας το **εννοιολογικό βάθος**, καταλήγοντας ότι το μόνο αισθητικό αληθές καθ'εαυτό κάλλος είναι αυτό της Τέχνης.

Εκτός απ' το έργο τέχνης, που είναι μίμηση και δουλική αντιγραφή του θεϊκού του αργέτυπου, χωρίς ουσιαστική υπόσταση, μπορεί να είναι η δημιουργική, υποκειμενική, αδέσμευτη, ελεύθερη, απόδοση του κόσμου. Ο όρος μίμηση δεν αποκλείει την ελεύθερη απεικόνιση του κόσμου παρ'όλο που δέχεται την υποταγή και την εξάρτηση απ' αυτόν, γιατί για τον **Πλάτωνα**, μπορούμε να ονομάσουμε ποιητική η ποίημα, καθετί που από την ανυπαρξία, το φέρνει κάποιος στην κατάσταση της ύπαρξης.

(Ανδρόνικο, Μ. Ο Πλάτων και η Τέχνη -Οι Πλατωνικές απόψεις για το ωραίο και τις εικαστικές τέχνες)

- Οι εικαστικές τέχνες και η διαδρομή τους

μες από συνεχείς προσαρμογές και αναζητήσεις αναπαράγουν διαχρονικά εσωτερικές έννοιες και συμβολισμούς απόλυτα δημιουργικά, υποκειμενικά, αδέσμευτα και αποδόδουν ελεύθερα τον κόσμο, δίχως απαραίτητη την μίμηση και δουλική αντιγραφή του θεϊκού του αργέτουπου.

- Ο όρος μίμηση σύμφωνα με τον Πλάτωνα

Ο όρος μίμηση βέβαια σύμφωνα με τον Πλάτωνα αφορά και το έργο του Πολύγνωτου άραγε, που είχε στολίσει δημόσια κτήρια στους Δελφούς με λαμπρές τοιχογραφίες, αποδίδοντας πρόσωπα και θέσεις σε διαφορετικά επίπεδα με την Πολυγνώτεια κλίμακα, του άσπρου, κόκκινου, κίτρινου και μαύρου, αποδίδοντας αξιοθαύμαστα το ήθος και την έκφραση στα πρόσωπα, με έναν αρχαϊκό απλό τρόπο;

Ήταν μια μίμηση στο τέλος του 5ου αιώνα η στροφή της τέχνης από τον ιδεαλισμό, στον νατουραλισμό, με την πολλαπλή χρωματικότητα της και την προοπτική του Απολλόδωρου και πολλών άλλων μεγάλων ζωγράφων όπως του Ζεύξι του Παρράσιου και αργότερα του Απελλή, φτάνουν την ζωγραφική σε υψηλά επίπεδα νατουραλισμού, απόδοσης του χρώματος της φωτοσκίασης και του βάθους;

Στους Νόμους, κατά τον Πλάτωνα η Ζωγραφική θα σωθεί, αν στηριχθεί σε άφθαρτο υπόστρωμα του υπερβατικού από την ουσία των όντων, και αναφέρεται στην υποταγή της ζωγραφικής στον αδήριτο νόμο της φθοράς. (Ανδρόνικος, Μ., 1964)

- Σύμφωνα με τον Πλάτωνα

που συνεχίζει την στοχαστική σκέψη του, η συμβολή της τέχνης με νεωτερισμούς στις κοινωνικές μεταβολές και τους κοινωνικούς θεσμούς είναι αρνητική και θα πρέπει να τιμωρείται, γιατί σε μια Τέχνη μιας «τέλειας» πολιτείας τίποτα δεν θα πρέπει να αλλάξει για να διατηρηθεί και να αποφύγει την παρακμή.

Μπορούμε εδώ να αναγνωρίσουμε τον σεβασμό και την ανάγκη για προστασία απ τον Πλάτωνα στα στοιχεία που πληρούν την τέλεια πολιτεία, την πολιτιστική παράδοση και θεωρώ ότι αυτό είναι κάτι σαν πολιτιστικό κεφάλαιο του Bourdieu στον ονομάζει.

- Κατά τον Πλάτωνα η αυθαίρετη έκφραση του κάθε καλλιτέχνη

Κατά τον Πλάτωνα η αυθαίρετη έκφραση του κάθε καλλιτέχνη, που με την τέχνη του έχει επικίνδυνη επίδραση στους πολίτες, γιατί στερείται ευσημοσύνης, αρμονίας και μέτρου, προωθεί τα πάθη και την βία, αγνοώντας τους Νόμους, πρέπει να υποτάσσεται στο μέτρο και την τάξη. Γιατί σε μια ιδανική πολιτεία που προστατεύει τα όρια της ομορφιάς, του ρυθμού και της αρμονίας, ο ίδιος ο καλλιτέχνης είναι ανελεύθερος, κι αν ο αδύναμος αυτός καλλιτέχνης δεν μπορεί να δεχτεί τα όρια που θέτει η πολιτεία αυτή οφείλει να μην τον αφήσει να δημιουργεί. (Ανδρόνικος, Μ., 1964).

Στον κλασικό κόσμο η τέχνη εγγράφεται σε πολιτειακά δεδομένα και κατά τον Πλάτωνα οφείλει να έχει τον....

■ διδακτικό και ηθικοπλαστικό περιεχόμενο .

Η κλασική τέχνη όλων των 5^ο αιώνα το πράττει με συνέπεια , ως την Μπαρόκ εποχή της Αρχαίας ελληνικής τέχνης , τον νατουραλισμό της Ελληνιστικής περιόδου .

Με δάσκαλο τον Αμμώνιο Σακκά , ο Πλωτίνος τον 3ο αιώνα μ.χ βασιζόμενος στην θεωρία κόσμου των Ιδεών του Πλάτωνα , σε μια καθόλου ορθολογιστική αλλά αντίθετα μυστικιστική και θρησκευτική προσέγγιση του αισθητού κόσμου το διαχωρίζει από το Εν , τον Νου και τοποθετώντας το , σε κατώτερο επίπεδο , ο άνθρωπος έπρεπε μετά από άσκηση , να αποδεσμευτεί απ αυτόν προκειμένου να ενωθεί με το Αγαθό. Η τέχνη στις διαδρομές αυτές εκφράζει πάντα την εποχή της .

■ Η Αναγέννηση το 1492

Κατά την Αναγέννηση το 1492 σηματοδότησε , μεγάλη στροφή στον Νεοπλατωνισμό όπου ο **Μαρσίλο Φιτσίι** μετέφρασε τις **Εννεάδες του Πλωτίνου** ,θέλοντας να εναρμονίσει τον Νεοπλατωνισμό με την Χριστιανική θρησκεία . «Ο άνθρωπος ανεβαίνει στις υψηλότερες σφαίρες χωρίς να απαρνείται τον κατώτερο κόσμο και μπορεί να κατεβεί στον κατώτερο κόσμο χωρίς να εγκαταλείπει τον ανώτερο»
Στον νέο πλατωνικό κόσμο δεν χωράει τίποτα απόλυτα κακό , κάτι σαν κόλαση, αφού ακόμα και η ύλη η που είναι ο χθόνιος κόσμος ,είναι απαραίτητη αφού χωρίς αυτήν δεν θα υπήρχε η φύση. «Η ύλη έχει την τάση να παραμένει άμορφη ,να απορρίπτει τις μορφές που της έχουν επιβληθεί» . Μόνο οι **ουράνιες μορφές** είναι άφθαρτες και καθαρές , απαλλαγμένες από πάθη , ειρηνικές .

Η Μαρίνα Λαμπράκη Πλάκα σημειώνει ότι ο **επίγειος κόσμος είναι ατελής** για έναν **Φλωρεντινό Νεοπλατωνιστή** ,είναι μία φυλακή όπου οι καθαρές μορφές και ιδέες πνίγονται αλλά ταυτόχρονα μπορεί να απολαμβάνει την παρουσία του πνεύματος μέσα στην ύλη . Κάποιες εξαιρετικές στιγμές στοχαστικής έκστασης οδηγούν στην πλήρη ευδαιμονία , όπου ο νους βλέπει με το εσώτερο μάτι που μετατρέπεται σε εργαλείο του θείου , αποσπασμένο από τις αισθήσεις . (Λαμπράκη ,Πλάκα 2001)

Η συλλογική πεποίθηση στην **Χρυσή εποχή** είναι και την δημιουργούν , αναβίωσε τις ελεύθερες τέχνες, την φιλοσοφία τις επιστήμες , την κλασική παιδεία , και το πάθος της δημιουργικότητας κυρίως τους πάντες και διευρύνθηκε σταδιακά , με κέντρο την **Φλωρεντία των Μεδίκων** , του Λεονάρντο , του **Ραφαήλ του Μιχαήλ Αγγέλου** που έχουν επίγνωση της **Χρυσής εποχής** τους και την αξιοποιούν στο έπακρο . Ο Έρασμος με επίγνωση του κόσμου που άλλαζε μέρα τη μέρα , αναρωτήθηκε με πόθο :

« ...τι αιώνας βλέπω ν ανοίγεται μπροστά μου, Πόσο θα ήθελα να ξαναγιώσω»...! Η φόρμα και τα σύμβολα ακλουθούν και πάλι , ως εκφραστές , ως φορείς εννοιών αυτής της πορείας που μοιάζει να έχει σπειροειδή ανάπτυξη διευρύνοντας και εμπλουτίζοντας το πολυποίκιλο τοπίο της .

Κεφάλαιο 3

■ Τέχνη και Ακτιβισμός .

Επαναφέρω την σύνδεση με την σύγκρουση με την άποψη της μακροκοινωνιολογικής σχολής των συγκρούσεων του **Marx**, όπως είδαμε και παραπάνω , η κοινωνία είναι μια αρένα όπου οι κοινωνικές ομάδες συγκρούονται μεταξύ τους , Η Τέχνη, η Καινοτομία και ο Ακτιβισμός , είναι εργαλείο , μιας αναγκαίας έκφρασης , μιας μορφής ήπιας σύγκρουσης , της διεκδίκησης συλλογικών και ατομικών συμφερόντων και της αλληλεπίδρασης , της επιρροής μέσω της πίεσης , αφού μπορεί να είναι εφαλτήριο και να ενισχύει , ένα δημόσιο διάλογο , με στόχο την κοινωνική αλλαγή και την εξέλιξη .

Ως εργαλείο επικοινωνίας , αλλά και ως βασικό στοιχείο διεξαγωγής αυτής της έρευνας , απαντά σε ερωτήματα για την αιτία της δημιουργίας των έργων και την επίδραση τους ατομικά , συλλογικά , διαχρονικά , σε αισθητικό , κοινωνιολογικό και καλλιτεχνικό επίπεδο. (Χτούρης,Σ.,2017,Κοινωνικό–Πολιτισμικό Κεφάλαιο, Δίκτυα και καλλιτεχνική δράση)

Ο ενεργός ρόλος της τέχνης , των καλλιτεχνών και των καλλιτεχνικών ομάδων, στα κοινωνικά κινήματα , κάνει την εμφάνισή του , ήδη από την εποχή του διαφωτισμού , και η φωνή της , ενισχύεται αδιάλειπτα , έως σήμερα , ως ενεργό πολιτισμικό κεφάλαιο συνδεδεμένη άρρηκτα με την τέχνη τις εικόνες και τα σύμβολα .

Το ίδιο και οι, οι καλλιτέχνες και οι καλλιτεχνικές ομάδες που διαχρονικά , μετασηματίζουν και αναπαριστούν , κλασικά , συμβολικά , ρεαλιστικά , αφαιρετικά ,εννοιολογικά , έννοιες ,ιδέες, μηνύματα , πολιτικές , θεωρίες και ιδεολογικά σχήματα , που θεωρητικοί , φιλόσοφοι , κοινωνιολόγοι , ιστορικοί τέχνης, διατυπώνουν και αναλύουν , εμπλεκόμενοι στην άρρητη η ρητή , αέναη αλληλεπίδραση, κοινωνικών ομάδων και ατόμων , διατυπώνοντας νέες θεωρίες , διαμορφώνοντας την συλλογική συνείδηση και συμβάλλοντας στην εξέλιξη της κοινωνικής πραγματικότητας . (Bourdieu 1986, **Κοινωνικό Κεφάλαιο**)

Η τέχνη σε όλες τις μορφές της με την συμβολική της φωνή , μπορεί να κινητοποιεί το ευρύ κοινό . Ειδικά στην εποχή μας που η τεχνολογία της ηλεκτρονικής επικοινωνίας και δικτύωσης , μας ωθεί να βιώνουμε πιο έντονα , ότι διαδραματίζεται σε παγκόσμιο επίπεδο , οικονομικά , οικολογικά και κοινωνικό-πολιτικά , ο ακτιβισμός και οι ακτιβιστές καλλιτέχνες , συχνά πρωτοστατούν προβάλλοντας διεκδικήσεις , μέσω την δυναμικής φωνής του καλλιτεχνικού έργου , προπαγανδίζοντας και στηρίζοντας ιδέες και νοήματα .

Οι Παρεμβάσεις και εικαστικές δράσεις ,που σχεδιάστηκαν και πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της μελέτης αυτής , έχουν στοιχεία **fluxious , Happenings και Performans Art** αλλά σημαίνουν αναφορά , και στην αισθητική θεωρία του **θεωρία του Nikolas Bourriaud για την σχεσιακή τέχνη** , που μιλά για την αποκατάσταση της ανθρώπινης επικοινωνίας , τις βιωμένες διαπροσωπικές σχέσεις , αλλά και τον ρόλο των αισθητικών καλλιτεχνών, που οι καταλυτικές μορφές τους , αλληλεπιδρούν άμεσα επικοινωνώντας με τυχαίους περαστικούς , τους τυχαίους «θεατές» , στον δημόσιο χώρο . (Ζιώγας ,Γ 2017)

Σχεδιάζονται και πραγματοποιούνται συλλογικές καλλιτεχνικές δράσεις , χωρίς την αίσθηση αποξένωσης που αποκομίζει ο θεατής που εντοπίζεται στους διακριτούς ρόλους (καλλιτέχνης /όχι καλλιτέχνης) και με τις καλλιτεχνικές δράσεις στο όπως τις συλλαμβάνει ο Rancière, που λειτουργούν ως «συσκευή» επιτέλεσης πολιτών, ή πολιτικό μέσο (όπως το αρχαίο θέατρο), το οποίο μπορεί να κινητοποιεί συνειδήσεις στην πραγματική ζωή γύρω από τα κοινά. (Ντάφλος, Κ.,2015, **Επιτελεστικές Πρακτικές Τέχνης**).

Με το συναρπαστικό **επινοητικό θέατρο** ,ως εικαστική παρέμβαση , να καλεί σε ενεργητική συνεργασία ομάδες ανθρώπων , να αυτοσχεδιάσουν . με αφορμή το κοινωνικό-πολιτικό, καλλιτεχνικό και οικονομικό παρόν , καθώς και ζητήματα ή γεγονότα που τους περιβάλλουν , στον **καμβά του δημόσιου χώρου** .

■ **Η φωνή του έργου τέχνης ως Παρέμβαση στον δημόσιο χώρο.**

Παραδείγματα ακτιβιστών καλλιτεχνών

Πρόσφατο παράδειγμα **ακτιβιστών καλλιτεχνών** όπως ο **Βόιτεκ Ζιεμίλσκι (1977)** θεατρικός σκηνοθέτης και εικαστικός, επικεντρώνει το ενδιαφέρον του στο θέατρο της επινοήσης (**devised theatre**) .Ο ακτιβισμός του αξιοποιεί τα **νέα μέσα** και τις διάφορες μορφές δημόσιας απεύθυνσης – στα όρια του θεάτρου, των εικαστικών τεχνών και του χορού. Ο **Ζιεμίλσκι** δημιούργησε τον καλλιτεχνικό χώρο **XS** που συνδυάζει εκθέσεις εικαστικών και θεατρικές παραστάσεις με καλλιτεχνικό ακτιβισμό ταυτόχρονα .

■ **Greta Thunberg**

Όπως η φωνή της

που με την επαναλαμβανόμενη δράσης – διαμαρτυρία της για το κλίμα από τον Αύγουστο του 2018 , έξω από το σουηδικό κοινοβούλιο στη Στοκχόλμη , έστρεψε το παγκόσμιο ενδιαφέρον επάνω της , ταυτίστηκε με τον αγώνα μιας γενιάς που από την τρυφερή ακόμα ηλικία της εφηβείας πρέπει να δώσει τον δικό της αγώνα για αυτά που ως τώρα ήταν

αυτονόητα . Οι γενικότερες ακτιβιστικές δράσεις για την κλιματική αλλαγή , ενισχύθηκαν στο πρόσωπο της έφηβης Greta , που μίλησε στο TED x της Στοκχόλμης για την κλιματική αλλαγή , ενώ τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους αποτέλεσε βασικό ομιλητή στη Διάσκεψη Ηνωμένων Εθνών και τον Ιανουάριο του 2019 στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ στο Νταβός. Το παράδειγμα της Greta , είναι ένας ακτιβισμός που βραβεύτηκε και της προτάθηκε το Βραβείο Νόμπελ Ειρήνης. Η Greta ως σύμβολο γίνεται το 2019 στο πρωτοσέλιδο του περιοδικού Τάιμ , απ όπου έστειλε παγκόσμιο μήνυμα-έκκληση για την υπερθέρμανση του πλανήτη και λίγο αργότερα την πρόθεσή συμμετοχής της στο υπερατλαντικό ταξίδι από το Πλύμουθ στην Νέα Υόρκη με ιστιοφόρο μηδενικών εκπομπών ρύπων.

■ O 16χρονος Olivia Tong,

«Όταν οι άνθρωποι βλέπουν την τέχνη μου, θέλω να φεύγουν με μια νέα απόφαση να βοηθήσουν το περιβάλλον. Οι άνθρωποι μπορούν να επικεντρωθούν στο πόσο χαριτωμένο είναι ένα γλυπτό μαλακό, ή πόσο όμορφη είναι η ζωγραφική, αλλά θέλω να ξέρουν ότι υπάρχει ένα μεγαλύτερο θέμα, το οποίο όλα τα κομμάτια μου προσπαθούν να επισημάνουν », δήλωσε ο 16χρονος **Olivia Tong**

■ Συνεργασίες και παραδείγματα ήπιας καλλιτεχνικής διαμαρτυρίας

Η συνεργατική καλλιτεχνική παρέμβαση , μαθητών , εκπαιδευτικών –καλλιτεχνών , συλλόγου γονέων και κηδεμόνων για την ανάδειξη και διεκδίκηση κοινών στόχων, , ανοίγοντας το σχολείου στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία. και τον δημόσιο χώρο, ευαισθητοποιεί , ενεργοποιεί , ομαδοποιεί . εκπαιδεύει νέους πολίτες. , στην χρήση της δυναμικής του έργου τέχνης για την επίτευξη κοινωνικών αλλαγών

Έργα τέχνης έδωσαν το παρόν ,στην πρόσφατη περίπτωση της διαμαρτυρίας ανθρώπων στο Χόνγκ Κόνγκ **χιλιάδες σχεδιαστές** ένωσαν την φωνή των έργων τους με την δυναμική φωνή των διαδηλωτών , (Time 19/2019) .Ορισμένα παραδείγματα όπως τα παρακάτω είναι μάρτυρες της **παγκόσμιας γλώσσας της τέχνης** .

1. Ένας από τους εκατοντάδες ανώνυμους σχεδιαστές με το ψευδώνυμο **Phesti** που σχεδίασε αυτές τις ανθρώπινες τυποποιημένες ανθρώπινες φιγούρες πιασμένες χέρι –χέρι , ως μήνυμα πάνω σε

πινακίδα του μετρό , με πρόθεση , όπως δήλωσε ,να βοηθήσει όλοι όσοι θέλουν αλλά αδυνατούν να συμμετέχουν με έναν πιο επιθετικό τρόπο στην διαμαρτυρία όπως και ο ίδιος ». Τα μηνύματα αυτού του τύπου είναι κατάλληλα για μια διαμαρτυρία ήπιας μορφής .Ο ίδιος ο Phesti δήλωσε ότι εφόσον δεν μπορεί να

συμμετέχει προσπαθεί να επηρεάσει μπαίνοντας στο μυαλό τους μέσω της εικόνας φρέα μηνυμάτων

2. Έργο προσαρμογή του έργου του Γάλλου καλλιτέχνη Eugène Delacroix, του 1830, «Liberty Leading the People».

2

3

4

3. Ένα σχέδιο από τον Fung Kin Fan βασισμένο σε μια φωτογραφία που τραβούσε ο ανταποκριτής του Reuters, James Pomfret, που δείχνει ένα νεαρό ζευγάρι σε μάσκες

4. Ο γραφικός σχεδιασμός του Arto ενθαρρύνει τους ανθρώπους να συμμετάσχουν σε γενική απεργία στις 5 Αυγούστου. Ο χαρακτήρας 罷 που σημαίνει "απεργία" εκφωνείται ως "ba". Οι Κινέζοι σε αυτή την

εικόνα διαβάζουν ως "ba ba ba ba", μια αναφορά σε ένα κουδούνισμα του **McDonald's**. Το M περιστρέφεται κατά 90 μοίρες για να κάνει ένα "3", που σημαίνει απεργίες σε τρεις τομείς: το σχολείο, τις επιχειρήσεις και την εργασία.

5. Μια αφίσα διαμαρτυρίας που ενθάρρυνε τους ανθρώπους να συμμετάσχουν στο ράλλυ #protesttoo στις 28 Αυγούστου στο **Chater Garden** από το @yunnliu.

6. Ένας σχεδιασμός στο ύφος του κινεζικού αλμανάκ που ενθαρρύνει τους μαθητές να μποϊκοτάρουν τάξεις στις 3 Σεπτεμβρίου, (Πηγή: Τηλεγράφημα).

5

6

■ [Το εκπαιδευτικό σύστημα](#)

■ [Ανισότητες και διεκδικήσεις.](#)

Και η σύγκρουση προσαρμοσμένη ενσωματωμένη σε όλες τις εκφάνσεις και τομείς της ζωής , εντοπίζεται στην κάθε νέα γενιά όταν παραλαμβάνει , το κοινωνικό ,οικονομικό ,πολιτισμικό, κεφάλαιο που της παραδίδεται , και το μετασχηματίζει σταδιακά , σε γνώση , ικανότητα και εμπειρία.

Οι νέοι μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος , πρέπει να συγκροτήσουν, μια προσωπικότητα , που θα να είναι προσαρμοσμένη στις υπάρχουσες συνθήκες . Ο στόχος είναι μέσω της μάθησης , να μάθουν , να συναρμολογούνται και να λειτουργούν άψογα , στο κοινωνικό , θεσμικό ,οικονομικό και πολιτικό σύστημα που τους έχει παραδοθεί .

Η αναπαραγωγή των ανισοτήτων, συντελείται κατά τον P.Bourdieu με εργαλείο το habitus , του κοινωνικού -οικονομικού συστήματος , μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας .

Η συμβολική βία στην οποία υποβάλει τους νέους το εκπαιδευτικό σύστημα , με τους νομιμοποιημένους κώδικες επιρροής , αλλά και την επιβολή μιας δήθεν ίσης μεταχείρισης όλων , ατόμων που όμως προχέονται από διαφορετικά περιβάλλοντα , καθιστά το εκπαιδευτικό σύστημα

Προκρούστειο κλίνη .

Σ' έναν κόσμο που αποζητά , την οικονομική , τεχνολογική , επιστημονική ανάπτυξη ως το υπέρτατο στερεοτυπικό αγαθό , μια αναπαράσταση ενός δρόμου που οδηγεί στη ευημερία , ταυτόχρονα απαιτεί από όλους και ιδιαίτερα τους νέους, την καινοτομία σε όλα τα επίπεδα .

Απαιτεί επίσης , κριτική σκέψη , ευρηματικότητα , ανάληψη ευθύνης , πρωτοβουλίας , συναισθηματικής νοημοσύνης , ικανότητας συνεργασίας και λήψης αποφάσεων.

Η επίδραση ενός εκπαιδευτικού συστήματος, που θα συναρτάται από το βιολογικό και κοινωνικό κεφάλαιο των νέων, αλλά και την Θεωρία της Πολλαπλής νοημοσύνης του (Gardner, H. 2001) , θα είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη μέσα από μια διαφοροποιημένη διδασκαλία με στόχο να κατακτηθούν τα εννέα ειδή νοημοσύνης , δηλαδή την εκπαίδευση στην Μουσική - ρυθμική, την Χωροταξική , την Γλωσσική , την Λογικό-μαθηματική, την Κινησιακή, την Διαπροσωπική , την Ενδο-προσωπική, την Νατουραλιστική και την Υπαρξιακή νοημοσύνη.

Ένας δρόμος του οράματος αυτού είναι , ο δρόμος της δημιουργικότητας ,της ανάπτυξης των δεξιοτήτων, της δημιουργικής σκέψης ,της συναισθηματικής νοημοσύνης και της ενσυναίσθησης (Goleman) , μέσω της τέχνης και της καλλιτεχνικής δημιουργίας , αφού η έρευνα ,η αμφισβήτηση , η κριτική σκέψη , η λήψη αποφάσεων , η διερεύνηση νέων τρόπων , νέων ιδεών , μέσω της τέχνης , αίρει τους περιορισμούς των στερεοτυπικών μεθόδων μάθησης και χτίζει γέφυρες επικοινωνίας ανάμεσα στο γνωστό και το άγνωστο, εισάγοντας την πρωτοβουλία , την ανακάλυψη και την ελευθερία έκφρασης και την ενσυναίσθηση , στην καθημερινή πρακτική και αλληλεπίδραση στις μαθητικές κοινότητες , ενισχύοντας τους νέους να συγκροτήσουν την προσωπική ολόπλευρη ταυτότητά τους .

Η διεπιστημονική προσέγγιση και η ενεργός μάθηση μέσω της τέχνης παράγει νέους ανθρώπους που όχι μόνο διαθέτουν ολόπλευρη γνώση αλλά και επίγνωση . Νέοι που γνωρίζουν να διεκδικούν την πραγματικά ισότιμη θέση τους στην κοινωνία και τον κόσμο.

■ Τέχνη και Ακτιβισμός στους μαθητές.

Οι νέοι ως βασικό εργαλείο , δράσης και ακτιβισμού ως εξισορρόπηση της συμβολικής κυριαρχίας αλλά και άλλων διεκδικήσεων , είναι η τέχνη και τα σύμβολά της . Διαχρονικά, οι νέοι ως πρωτοπόροι στην κοινωνική αλλαγή και δυναμικοί εραστές του δικαίου ,σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο εγγράφουν τις δράσεις τους στην Ιστορία της Ανθρωπότητας με τον αλτρουισμό και την επαναστατικότητα τους , διεκδικώντας το δικαίωμα στο όραμα της προόδου της βελτίωσης της εξισορρόπησης, του αρνητικού και του σκιώδους, του ιδιοτελούς σε όλα τα επίπεδα της κοινωνικής ζωής

Η δράση ,ο ακτιβισμός , ο αγώνας ,η διεκδίκηση το δίκαιο η διαμαρτυρία στο κατεστημένο, το ελεγκτικό ,το τυραννικό , το βλαπτικό, το άδικο, το άνισο ,αυτό που αποκλείει που απαξιώνει που απορρίπτει είναι η έμπνευση . (Bourriaud, N., 1998)

Το καλλιτεχνικό σχολείο ως θεσμός από το 2004 και οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των σχολείων αυτών , αξιοποιούν την αισθητική εμπειρία , την οποία **ο Dewey (1934-1980)** θεωρεί στοιχείο ενεργοποίησης της φαντασίας της ενοποίησης της γνώσης της ευελιξίας και την ενασχόληση με την τέχνη , έχουν ενσωματώσει από πολύ νωρίς την τέχνη , σε όλα σχεδόν τα γνωστικά αντικείμενα , στην καθημερινή διαδικασία της εκπαίδευσης . Μέσα από την μελέτη στο εικαστικό εργαστήριο και την ιστορία της τέχνης , οι μαθητές αντλούν στοιχεία για την δομή και την μορφή των έργων τέχνης και το ευρύ και διαχρονικό πεδίο των συμβολισμών τους , συγκρίνοντας , μετρώντας υπολογίζοντας , επιλέγοντας , και αναπτύσσουν , την κριτική σκέψη και την ενσυναίσθηση , μαθαίνοντας να αναγνωρίζουν και να αξιοποιούν , συναισθήματα , ιδέες , έννοιες και να αποτυπώνουν τις πολύπλευρες όψεις μιας πραγματικότητας πλούσιας σε κοινωνικά φαινόμενα , προς μελέτη και αξιοποίηση στην καλλιτεχνική διαδικασία . Η στοχαστική σκέψη , απαραίτητη προϋπόθεση στην τέχνη ως γλώσσα επικοινωνίας , μετασχηματίζεται φυσικά και αβίαστα σε έργο τέχνης που στην συνέχεια αναλύεται και βοηθά εκπαιδευτές και εκπαιδευομένους στην **πολύπλευρη επίγνωση της κοινωνικής πραγματικότητας** . (Freire)

■ Οι συλλογικές μαθητικές κινητοποιήσεις

...των δημόσιων Μουσικών και Καλλιτεχνικών Σχολείων της χώρας που εμφανίστηκαν από την ίδρυσή τους. Είναι ένα πρόσφατο παράδειγμα ,ήπιας διαμαρτυρίας , νέων μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που ,συσσωματώνονται , δικτυώνονται και μέσω της φωνής τους αλλά και της φωνής των καλλιτεχνικών έργων και δράσεων που παρουσιάζουν στον ανοιχτό δημόσιο χώρο , του χορού , του θεάτρου , των εικαστικών και της μουσικής , διεκδικούν αναγκαίους θεσμικούς και οικονομικούς πόρους

για την λειτουργία των σχολείων αυτών. Τα μέσα για τις Παρεμβάσεις συχνά είναι πολύπλευρα , μέσα από μουσικές συναυλίες συνδυασμένες με εικαστικές καλλιτεχνικές δράσεις και θεατρικά η χορευτικά δρώμενα .

Με την ίδρυση Μουσικών και Καλλιτεχνικών των σχολείων , δημιουργούνται **συνέργειες** , εκπαιδευτικών , συλλόγων γονέων & κηδεμόνων & μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, με στόχο την βελτίωση του θεσμού των καλλιτεχνικών και μουσικών σχολείων , την βελτίωσή τους και την αύξηση των οικονομικών πόρων που διατίθενται . Στα link που παρατίθενται φαίνεται ,πως οι μαθητές διεκδικούν δυναμικά , με μια μορφή ήπιας , μη βίαιης διαμαρτυρίας μέσω της τέχνης ,ζωγραφίζοντας πλακάτ και πανό και με θεατρικά και χορευτικά δρώμενα .

Η Πανελλήνια Ένωση γονέων Μουσικών & Καλλιτεχνικών Σχολείων <https://mousikart.gr/wp-content/uploads/2017/10/apofasi-genikis-sinelefsis-alimou.pdf>

Η Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας <http://www.asgme.gr/> ,

Σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων σχολείων όπως ο Σύλλογος Γονέων & κηδεμόνων Καλλιτεχνικού Περιστερίου που καλούν σε δράσεις μαζί με εκπαιδευτικούς και καλλιτέχνες <https://mousikoiliou.wordpress.com/2018/11/13/%CF%83%CF%85%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%83-%CE%B3%CE%BF%CE%BD%CE%B5%CF%89%CE%BD-%CE%BA%CE%B7%CE%B4%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CE%BD%CF%89%CE%BD/>

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ – ΚΑΛΕΣΜΑ
<p>Το Δ.Σ του Συλλόγου Γονέων Και Κηδεμόνων του Μουσικού Στους γονείς να λάβουν μέρος μαζί με τους μαθητές π στη Μουσική – Καλλιτεχνική Διαμαρτυρία η οποία θα λάβει 28/11/2019 στην Πλατεία Συντάγματος, 10:30 π. μ – 2:00 μ διοργανώνεται από τα δεκαπενταμελή των μουσικών και καλλι της Αττικής σε συνεργασία με την Πανελλήνια Ένωση Γον Καλλιτεχνικών Σχολείων, στο πλαίσιο πανελλαδικών κιν μουσικών και καλλιτεχνικών σχολείων.</p> <p>ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ 28-11-2019</p>

Με κινητοποιήσεις που προβάλλονται και τα μηνύματα που διαχέονται σε κάθε περίπτωση από τα ΜΜΕ και υπάρχει δημοσιευμένο υλικό όπως :

Με Κινητοποίηση Μουσικών σχολείων ενάντια στις ελλείψεις , 20 /9/2005

<https://www.rizospastis.gr/story.do?id=3040171> ,

Συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας πραγματοποιούν τη Δευτέρα μουσικά σχολεία σε όλη τη χώρα, ζητώντας την κάλυψη κενών σε εκπαιδευτικό προσωπικό, την συγγραφή και χορήγηση μουσικών βιβλίων και τη

μοριοδότηση των αποφοίτων για εισαγωγή τους σε μουσικές σχολές

https://www.alfavita.gr/ekpaideysi/305068_stoys-dromoys-oi-mathites-ton-moysikon-sholeion-diamartyrontai-gia-ta-kena-kai-ta,

Και άλλες κινητοποιήσεις από το Μουσικό και Καλλιτεχνικό Σχολείο, 28.11.2016, 10:13

https://www.efsyn.gr/efkriti/koinonia/91446_kinitopoiiseis-apo-moysiko-kai-kallitehniko-sholeio ,

Κινητοποιήσεις για την υπεράσπιση του θεσμού των Μουσικών και Καλλιτεχνικών Σχολείων 30-11-2018

10:36 <https://www.goodnet.gr/news-item/kinitopoiiseis-gia-tin-uperaspisi-tou-thesmou-ton-mousikon-kai-kallitehnikon-scholeion.html>

Δημοσιεύσεις και αναφορές σε εκπαιδευτικές ηλεκτρονικές πλατφόρμες ενημέρωσης , Καλλιτεχνικά σχολεία <https://www.alfavita.gr/kallitehnika-sholeia>

Ο Αιφνιδιασμός για μαθητές Μουσικών-Καλλιτεχνικών οι αλλαγές στις εξετάσεις των μαθητών

<https://www.patris.gr/2019/03/05/aifnidiasmos-gia-mathites-moysikon-kallitehnikon/>

■ Οι μαθητικές συλλογικότητες

Οι μαθητικές συλλογικότητες , μέσω της **αρχέγονης , διαχρονικής φωνής του έργου τέχνης** , μες απ την καλλιτεχνική τους έκφραση , φωνάζουν με ένα πιο δυναμικό και εύγλωττο τρόπο .

Η γενιές της πρώτης και δεύτερης δεκαετίας του 21^{ου} αιώνα μας δίνουν νέα μηνύματα διεκδικώντας τα αυτονόητα έξω από ρόλους και υποκριτικές . Είναι ένα φαινόμενο που αναδύεται , το να παίρνουν την τύχη του μέλλοντός τους οι πολύ νέες γενιές , τα σημερινά δεκαπεντάχρονα .

■ Σχεδιασμός απλών καλλιτεχνικών δράσεων

Ο σχεδιασμός απλών δράσεων με την παγκόσμια γλώσσα της εικόνας και των εικαστικών **τεχνών** που ήπια αλλά εύγλωττα μπορούν να μεταφέρουν μηνύματα στον δημόσιο χώρο.

Ευέλικτες απλές και σύντομες στην προετοιμασία τους , καλλιτεχνικές δράσεις , για την δευτεροβάθμια εκπαίδευση που μπορεί να συμπεριλαμβάνουν θέατρο χορό εικαστικά και μουσική μπορούν να σχεδιαστούν σε πολλές παραλλαγές .

Σε κάθε περίπτωση και ανάλογα με τη θεματική που θα διαπραγματεύεται η Δρόση θα πρέπει να γίνεται μία εισαγωγική ενεργητική συζήτηση με τους μαθητές και να σχολιάζεται ο ρόλος του έργου τέχνης ,διαχρονικά , αν παρουσιάζονται ανάλογα εμβληματικά η συμβολικά , έργα τέχνης καλλιτεχνών

Η παραγωγή και ο σχεδιασμός εκπαιδευτικού υλικού για εφαρμογή εργαστηρίων και δράσεων σε σχολεία περιλαμβάνει δράσεις για μαθητές και γονείς και πραγματοποιήθηκαν σε συνεργασία με ομάδες μαθητών στο πλαίσιο των εικαστικών εργαστηρίων δευτέρας και τρίτης γυμνασίου . Φωτογραφικό υλικό από τις δράσεις 1,4,5,6,και 7 υπάρχουν στο Παράρτημα 2.

Σχεδιάστηκαν επτά απλές δράσεις : Ο Σελιδοδείκτης , ζωγραφίζω σχολιάζω, Οι Σελιδοδείκτες στον δημόσιο χώρο , Η καλλιτεχνική μπλούζα , Τα Πλακάτ της Γκουέρνικα , Έκθεση έργων , αυτοσχεδιασμός ,αλληλεπίδραση ,διάχυση στον δημόσιο χώρο , Τα ανθρώπινα δικαιώματα στο καλλιτεχνικό εργαστήριο , Η σύγκρουση ως ένα ακραίο κοινωνικό φαινόμενο .

Δράση 1 :: Σελιδοδείκτης , ζωγραφίζω σχολιάζω.

Συμμετέχοντες : 30-50

Χώρος: Το εργαστήριο μπορεί να ολοκληρωθεί σε οποιονδήποτε κλειστό χώρο είναι δυνατόν να συγκεντρωθούν οι συμμετέχουσες ομάδες .

Υλικά: Ξύλο-μπογιές , μαρκαδόροι , στυλό , Σελιδοδείκτες από χοντρό χαρτί (εκτυπωμένα) .Εναλλακτικά οι σελιδοδείκτες μπορούν να σχεδιαστούν και να ζωγραφιστούν εξ αρχής από τις ομάδες .

Διάρκεια : Μισή με μία ώρα

Δράση 2 :: Σελιδοδείκτες στον δημόσιο χώρο .

Χώρος : Ανοιχτός δημόσιος χώρος

Υλικά : Χαρτόνια από χαρτόκουτο , ξύλινα πηχάκια , χαρτοταινίες κόλλα , blue tack , κιμωλίες

1^ο μέρος : Οι σελιδοδείκτες με σχέδια και φράσεις μηνύματα , θα χρησιμοποιηθούν για να δημιουργηθούν να σχηματιστούν γράμματα που με τη σειρά τους θα δημιουργήσουν φράσεις , αφού τοποθετηθούν επάνω σε πλακάτ από σκληρό χαρτόνι .

Χώρος : Κλειστός χώρος , αίθουσα η εργαστήριο .

Διάρκεια : 1 ώρα

2^ο μέρος : Δρώμενο ,αυτοσχεδιασμός

Χώρος : Ανοιχτός δημόσιος χώρος.

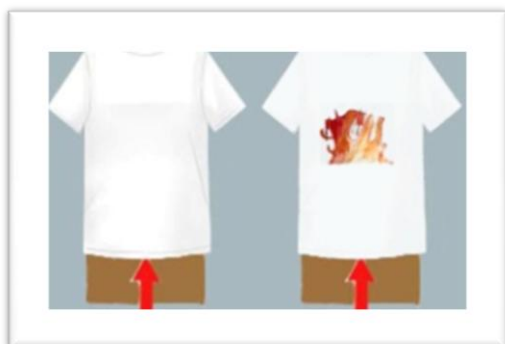
Οδηγίες δράσης :

Ζωγραφική και αναγραφή μηνυμάτων με κιμωλίες και κάρβουνα στο έδαφος η το δάπεδο .

Οι συμμετέχοντες η παρευρισκόμενοι , θα κληθούν να πάρουν από έναν σελιδοδείκτη και να διαβάσουν το μήνυμα που τους «έτυχε» δυνατά .

Κάθε ένας που έχει έναν σελιδοδείκτη αφού τον διαβάσει δυνατά στους υπόλοιπους , Θα ζωγραφίσει και θα δώσει τον σελιδοδείκτη και σε άλλους παρευρισκόμενους .

■ Δράση 3 : Η καλλιτεχνική μπλούζα

1^ο μέρος : Δημιουργία - ζωγραφική σε βαμβακερή μπλούζα εικόνας η γραπτού μηνύματος η και των δύο

Χώρος : Κλειστός χώρος , αίθουσα η εργαστήριο .

Υλικά : Ένα παλιό βαμβακερό t.shirt , χαρτόνι ,ψαλίδι , μαρκαδόροι και άλλα ακρυλικά χρώματα .

Διάρκεια : 1 ώρα . **2^ο μέρος :** Δρώμενο ,αυτοσχεδιασμός .

Χώρος : Ανοιχτός δημόσιος χώρος

Οδηγίες δράσης : Οι ομάδες δράσης τα φορούν . Χρησιμοποιούνται ως μέσο διάχυσης των μηνυμάτων και μπορεί να συνδυαστούν με θεατρικό – χορευτικό αυτοσχεδιασμό κατά τον οποίο οι συμμετέχοντες μπορούν να φωνάζουν φράσεις μηνύματα .

■ Δράση 4 : Πλακάτ Γκουέρνικα

1^ο μέρος : Σχεδιασμός κατασκευή .

Χώρος : Κλειστός χώρος , αίθουσα η εργαστήριο .

Υλικά : χαρτόκουτο , χαρτόνια , ξύλινα πηχάκια , ψαλίδι , μαρκαδόροι και άλλα ακρυλικά χρώματα .φωτοτυπίες της Γκουέρνικα σε κομμάτια .

Κατασκευάζονται τα κερματισμένα μέλη , χέρια πρόσωπα κλπ στοιχεία της Γκουέρνικα κατά βούληση ως πλακάτ .

Διάρκεια : 1 – 1½ ώρα .

2^ο μέρος : Δρώμενο ,αυτοσχεδιασμός .

Χώρος : Ανοιχτός δημόσιος χώρος

Οδηγίες δράσης : Οι ομάδες δράσης τα καρτούν τα πλακάτ και περιφέρονται σε προκαθορισμένο δημόσιο χώρο . Χρησιμοποιούνται ως μέσο διάχυσης των μηνυμάτων και μπορεί να συνδυαστούν με θεατρικό – χορευτικό αυτοσχεδιασμό κατά τον οποίο οι συμμετέχοντες μπορούν να φωνάζουν

φράσεις μηνύματα .

■ **Δράση 5 : Έκθεση έργων , αυτοσχεδιασμός ,αλληλεπίδραση ,διάχυση στον δημόσιο χώρο .**

1^ο μέρος : Δημιουργία αφισών .

Χώρος : Κλειστός χώρος , αίθουσα η εργαστήριο .

Υλικά : Χαρτόνια , ξύλινα πηγάκια , ψαλίδι , μαρκαδόροι και άλλα ακρυλικά χρώματα , σχοινί , ξύλινα μικρά μανταλάκια . Ζωγραφίζονται

αφίσες με μηνύματα , σχέδια , σχολιασμούς .

Διάρκεια : 1 ώρα .

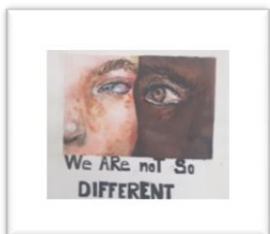
2^ο μέρος : Έκθεση , ανάρτηση υλικού στον δημόσιο χώρο .

Χώρος : Ανοιχτός δημόσιος χώρος.

Διάρκεια : Από 1-3 ώρες.

Οδηγίες δράσης : Σε προκαθορισμένο δημόσιο χώρο , η ομάδα δράσης, αφού δέσει και τεντώσει αρκετά ψηλά το σχοινί δένοντάς το σε δέντρα και στύλους , αναρτά το υλικό των αφισών πιάνοντάς το στο σχοινί . Το υλικό εκτίθεται και λειτουργεί ως μέσο διάχυσης των μηνυμάτων και μπορεί να συνδυαστούν με θεατρικό – χορευτικό αυτοσχεδιασμό κατά τον οποίο οι συμμετέχοντες μπορούν να φωνάζουν φράσεις μηνύματα. Αξιοποιείται η αλληλεπίδραση με τους παρευρισκόμενους για περεταίρω ενημέρωση και επικοινωνία .

■ **Δράση 6 : Διεκδικούμε τα ανθρώπινα δικαιώματα**

■ **1^ο μέρος :** Δημιουργία ζωγραφικών έργων

Χώρος : Κλειστός χώρος , αίθουσα η εργαστήριο .

Υλικά : Χαρτιά η χαρτόνια , μολύβια μαρκαδόροι και άλλα ακρυλικά χρώματα , σχοινί , ξύλινα μικρά μανταλάκια . Ζωγραφίζονται αφίσες με μηνύματα , σχέδια , σχολιασμούς .

Διάρκεια : 1 ώρα .

2^ο μέρος : Έκθεση , ανάρτηση υλικού στον δημόσιο χώρο .

Χώρος : Ανοιχτός δημόσιος χώρος.

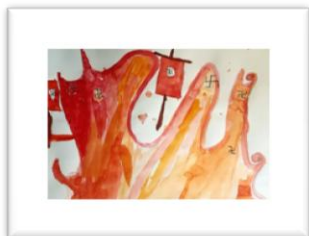
Διάρκεια : Από 1-3 ώρες.

Οδηγίες δράσης : Σε προκαθορισμένο δημόσιο χώρο , η ομάδα δράσης, αφού δέσει και τεντώσει αρκετά ψηλά το σχοινί δένοντάς το σε δέντρα και στύλους , αναρτά το ζωγραφικό υλικό , πιάνοντάς το στο σχοινί . Το υλικό εκτίθεται και λειτουργεί ως μέσο διάχυσης των μηνυμάτων και μπορεί να συνδυαστούν με θεατρικό – χορευτικό αυτοσχεδιασμό κατά τον οποίο οι συμμετέχοντες μπορούν να φωνάζουν φράσεις μηνύματα. Αξιοποιείται η αλληλεπίδραση με τους παρευρισκόμενους για περεταίρω ενημέρωση και επικοινωνία .

■ **Δράση 7 : Υψώνουμε φωνή ενάντια στην βία και τις συγκρούσεις**

1^ο μέρος : Δημιουργία ζωγραφικών έργων

Χώρος : Κλειστός χώρος , αίθουσα η εργαστήριο .

Υλικά : Χαρτιά η χαρτόνια , μολύβια μαρκαδόροι και άλλα ακρυλικά χρώματα , σχοινί , ξύλινα μικρά μανταλάκια . Ζωγραφίζονται αφίσες με μηνύματα , σχέδια , σχολιασμούς .

Διάρκεια : 1 ώρα .

2^ο μέρος : Έκθεση , ανάρτηση υλικού στον δημόσιο χώρο .

Χώρος : Ανοιχτός δημόσιος χώρος.

Διάρκεια : Από 1-3 ώρες.

Οδηγίες δράσης : Σε προκαθορισμένο δημόσιο χώρο , η ομάδα δράσης, αφού δέσει και τεντώσει αρκετά ψηλά το σχοινί δένοντάς το σε δέντρα και στύλους , αναρτά το ζωγραφικό υλικό , πιάνοντάς το στο σχοινί . Το υλικό εκτίθεται και λειτουργεί ως μέσο διάχυσης των μηνυμάτων και μπορεί να συνδυαστούν με θεατρικό – χορευτικό αυτοσχεδιασμό κατά τον οποίο οι συμμετέχοντες μπορούν να φωνάζουν φράσεις μηνύματα. Αξιοποιείται η αλληλεπίδραση με τους παρευρισκόμενους για περεταίρω ενημέρωση και επικοινωνία .

Κεφάλαιο 4

■ Μεθοδολογία έρευνας . Θεματική Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων

Η **ποιοτική έρευνα** είναι η πλέον κατάλληλη μέθοδος έρευνας, ως ενεργός φορέας πυκνών και πλούσιων περιγραφών, για ένα θέμα τόσο διαχρονικό και ανοιχτό όσο το έργο τέχνης. Ένα θέμα, συμπερίληψη στάσεων κοινωνικών ομάδων, αντίστοιχων έργων τέχνης επιλεγμένων δημιουργών, διάφορων εποχών.

(Ίσαρη,Φ., Πουρκός,Μ,2015:43),(Geertz (2003)

Το **έργο τέχνης** ως καινοτόμο πολιτισμικό κεφάλαιο, σε μικρό, μέσο και μεγάλο, ως ένα καινοτόμο παράδειγμα που ολοένα και αέναα μεταλλάσσεται, κυφορείται, γεννάται, αναπτύσσεται, φθίνει και αντικαθίσταται από το νέο που φέρει αναμορφωμένο, παραλλαγμένο και εξελιγμένο, ό,τι του κληροδοτήθηκε. **(Τόμας Κούν 1981).**

Βάσει αυτού του σκεπτικού **η τέχνη**, το καλλιτέχνημα, το εμβληματικό έργο, επιτάσσεται να μελετηθεί μέσω μιας ποιοτικής μεθοδολογίας, που κυρίαρχα αντιπροσωπεύεται από την **θεματική ανάλυση**, ως μια ανοιχτή και ευέλικτη μέθοδο ανάλυσης, που μου δίνει την δυνατότητα ενός πιθανού μετασχηματισμού μιας αναμόρφωσης των αρχικών μου ερευνητικών ερωτημάτων, η οποία μπορεί να αξιοποιηθεί για την επίτευξη των στόχων της συγκεκριμένης έρευνας που αφορά το πεδίο του έργου τέχνης που επιδέχεται πολλαπλές αναγνώσεις και μέσω του οποίου ίσως αναδυθούν μη αναμενόμενα αποτελέσματα. **(ΊσαρηΓ, Πουρκός,Μ.2015,Marshall,1996,Mason 2009).**

Η **έρευνα** πραγματοποιήθηκε σε ένα χρονικό διάστημα δώδεκα μηνών οριακά ικανό να ολοκληρωθεί επαρκώς μια έρευνα σε δύο αρχέγονα πολύπλοκα θέματα της ανθρωπότητας και του σύμπαντος στο πεδίο της σύγκρουσης και της τέχνης, που απαιτεί γνώση και εμπάθυνση **η δειγματοληψία** ήταν μία πρόκληση. Συγκεντρώθηκε βάσει κριτηρίων συσχετισμού, των ερωτημάτων και υπό-ερωτημάτων της έρευνας, αλλά και των ερωτημάτων του οδηγού της συνέντευξης ώστε να παρατεθούν απόψεις που ενισχύουν η διαψεύδουν, υπάρχουν, για το θέμα της έρευνας που θα διερευνηθούν σε βάθος. **(ΊσαρηΓ,Πουρκός,Μ.2015, Patton 2002:244)**

Αντίθετα στο επίπεδο της **συλλογής επιπλέον εμπειρικών δεδομένων**, χρησιμοποιήθηκαν **επιμέρους τεχνικές**, μέσω εικόνας και λόγου με εργαλείο την τέχνη, η επιλογή του δείγματος ήταν εν μέρει προσδιορισμένη, αν όχι τυχαία, ώστε να αναδυθούν μη αναμενόμενα ευρήματα, που θα περιγραφούν και θα αναλυθούν. Η Θεωρητική επίσης σκόπιμη δειγματοληψία ώστε να διερευνηθεί η πιθανότητα να αναδυθούν νέα ιδέες. **(Coyne, 1997· Τσιώλης, 2014· Willig, 2008, Ίσαρη Γ,Πουρκός,Μ .2015).**

Η **θεματική ανάλυση** έχει αναπτυχθεί σε πέντε διαδοχικά στάδια - βήματα για να αναλυθούν ως ποιοτικά δεδομένα. **(Ίσαρη Γ,Πουρκός,Μ .2015: 114-117)** Από τις συνομιλίες μου ως συνεντευκτή -ερευνητή με τους πληροφορητές, παρήχθησαν ποιοτικά δεδομένα που αναμένεται να απαντήσουν στα ερωτήματα της συγκεκριμένης έρευνας.

Η **ποιοτική συνέντευξη** ως μέσο για διαδραστική επικοινωνία , ανάπτυξη απόψεων μες' από το προσωπικό βλέμμα των συμμετεχόντων και τις συνομιλίες των ημιδομημένων ανοιχτών συνεντεύξεων που ηχογραφήθηκαν και μεταγράφηκαν με ακρίβεια με λεπτομερή ερμηνεία του προφορικού λόγου και απόδοση των παύσεων , των επαναλήψεων , των λέξεων η φράσεων , χωρίς επιπλέον διορθώσεις. **(Ισαρη Γ,Πουρκός,Μ .2015:45,Masterman 1970)**.Η επιλογή της ημιδομημένης ευέλικτης συνέντευξης ως κύριο μέσο έρευνας , αποσκοπεί σε μια εκ βαθέων ανοιχτή επικοινωνία και συζήτηση με διαφοροποίηση στα ερωτήματα επιτρέποντας όσο το δυνατόν στον συμμετέχοντα ανάλογα με την στάση του , να εκφράσει αβίαστα τις σκέψεις του ,και να συλλεχθούν πλούσια και ποικίλα ποιοτικά δεδομένα .

Μετά από τον συσχετισμό και εντοπισμό του περιεχομένου και ανάλυση μέσω κωδικοποίησης , δημιουργίας περιεκτικών κωδικών, ταξινόμησης βάσει του **οδηγού συνέντευξης** και των σχετικών με την θεματική θεωρητικών νοημάτων ,ερωτημάτων.**(Ισαρη και Πουρκός 2015: 115)**, ώστε να αποκωδικοποιηθεί το νόημα των εμπειρικών δεδομένων, και αναγνωρίζοντας , μελετώντας και εμβαθύνοντας , να εντοπισθούν αποτελέσματα , η αναδυθούν νέα νοήματα προς διερεύνηση .

Τους περιεκτικούς κωδικούς, ερμηνευτικού η περιγραφικού τύπου , που δημιουργήθηκαν βάσει της βιβλιογραφίας και των ερωτημάτων της έρευνας ,ώστε να επιδέχονται προσαρμογή και αναμόρφωση για την βελτιωμένη απόδοση των νοημάτων , ιδεών , απόψεων , θεωρητικών νοημάτων , συμπεράσματος . ακολουθούν οι εννοιολογικές κατασκευές , ο ορισμός των θεμάτων –μοτίβων , μέσω της σύγκρισης και επεξεργασίας των συγχωνευμένων κωδικών και η δημιουργία ενός οπτικοποιημένου θεματικού χάρτη . **(Πουρκός 2015: 116)** .Οι κωδικοί αναπροσαρμόστηκαν (**R.Weiss,1994**)κατά την διάρκεια της ποιοτικής ανάλυσης ώστε να καλύπτουν επαρκώς το σκεπτικό της έρευνας από την

Διερευνώντας τα δεδομένα και την θεωρητική βιβλιογραφική επισκόπηση , θα συλλεχθούν ικανά στοιχεία ώστε να αναδυθούν, είτε γνωστά συμπεράσματα . είτε νέες προσεγγίσεις και εννοιολογήσεις ,μέσα από το περιεχόμενο της έρευνας που συμπεριλαμβάνει πρόσθετο εμπειρικό υλικό ,σε μορφή εικόνας και γραπτού λόγου .

■ **Ανάλυση εικόνας**

Η **ανάλυση της εικόνας** με την ψυχρή η λογική , δηλαδή καθαρά διανοητική προσέγγιση του έργου τέχνης των περισσότερων ιστορικών τέχνης, ενοχλούσε τον Γιοχάνες Ίπτεν που οι αναλύσεις εικόνων δεν ήταν η ορθολογιστική ανακάλυψη της ιδιαίτερης γεωμετρικής δομής των ελληνικών αρχών που κρύβει η εικόνα , αλλά η συναισθηματική αντιπαράθεση που έφτανε μέχρι την θέαση της ουσίας του έργου . Οι Δομικές αναλύσεις και οι αναλύσεις αισθήσεως ...η συναίσθηση για το έργο ...αποτυπωνόταν στο χαρτί με την μορφή αντιθέσεων φωτεινού σκοτεινού.

«.....Θα πρέπει κανείς να μεταλλάξει τη φόρμα σε κίνηση να επανασχεδιάσει χωρίς να διακόψει την κίνηση ...»

Επικεντρώνεται στο αντικείμενο , στην διάταξη της φόρμας , στη χρωματική σύνθεση στην ανατομία της εικόνας, την κατανομή βάρους, τον ρυθμό τις δυναμικές γραμμές , την κατασκευή η διαρθρωτική διάταξη , η συνήθως αόρατη ,γεωμετρία της σύνθεσης και της εικόνας, ή με όποιες άλλες δυνατότητες παρείχε η εικόνα στην πραγματικότητα επαναδημιουργείτο η πρακτική ενός έργου τέχνης και κυρίως συμβούλευε τον μαθητή να στοχεύει, όχι στο να παρατηρεί τη σύνθεση με τη λογική , αλλά.... .να χάνεται μέσα σε αυτήν ...να ξεχνά τα πάντα,... να αφήνεται να χαλαρώσει ,να συναισθανθεί ,να περιμένει όσο χρειάζεται ώστε να πάλλεται ...και να ψάξει να βρει αυτό που βρίσκεται ανάμεσα στην μορφή και το περιεχόμενο . με σαφείς αναφορές στον **Πυθαγόρα** , με το μέγεθος και τον αριθμό.

«...όταν έβαλε τους μαθητές του να αντιγράψουν τους δείχνει ύστερα την Μαγδαληνή που θρηνεί από την **Αγία Τράπεζα του Γκρόνεβαλντ** Οι μαθητές προσπαθούν να εξάγουν από τα εξαιρετικά πολύπλοκα τα βασικά στοιχεία**Ο Ίττεν** ελέγχει τις προσπάθειες τους και εξαγριώνεταικαι αν είχατε την αίσθηση του καλλιτέχνη θα έπρεπε αντί να σχεδιάζεται να μείνετε άναυδοι και να ξεσπάσετε σταματά μπροστά σε αυτήν τη μεγαλειώδη απεικόνιση του θρήνου Που θα ήταν ο θρήνος ολόκληρου του κόσμου .Μετά από αυτό βροντάει την πόρτα .»

«.....δε γίνεται τίποτα με το να βλέπει κανείς το κορμί ως κορμί με τον ακολουθεί τις γραμμές και να έχει μαζί ολόκληρο το κορμί του μέχρι να αισθανθεί την Ανάσταση και ότι είναι ο ίδιος ο αναστημένος .Και μετά πρέπει να σχεδιάσει μόνο το συναίσθημα ποτέ τις φόρμες που έχει στη μνήμη του .

.κάτι που δεν θα το βρεις όσο με τη λογική. ... δεν είμαστε συνηθισμένοι σε τέτοια σιωπηλή αναμονή. ...πρέπει να περιμένεις μπροστά στην εικόνα μέχρι να αρχίσει να πάλλεται μέσα στο συναίσθημα πρέπει χωρίς αντίσταση να εξουδετερώσεις το εγώ σου ,ώστε να μπορέσεις να συντονιστεί με το συναίσθημα και τότε πάρτε μολύβι στο χέρι και μετέφερε τη δόνηση στον χαρτίάφησε το μολύβι όταν σβήσει η αίσθηση του παλμού..... αλλιώς θα είναι σαν να σχεδιάζεις... κάτι άλλο...επιπλέον το οποίο δεν υπάρχει. !! Το αίσθημα αλλά και με τη βαθύτερη ουσία του εικαστικού έργου η οποία δεν είναι δυνατό να εκφραστεί με λόγια πρόκειται για τη βάση του έργου την αρχή και την ουσία του .

■ [Οι Φορείς προς συνεργασία](#)

Συμμετέχοντες στην συνέντευξη . Σχετικά με τις συνεντεύξεις , το δείγμα των συμμετεχόντων πληροφορητών επιλέχθηκε με κριτήριο την επιστημονική επάρκεια ώστε να δύναται να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις μιας εξειδικευμένης θεματικής . Οι συμμετέχοντες επιλέχθηκαν από τον ευρύτερο καλλιτεχνικό , συναδελφικό , εκπαιδευτικό χώρο και τον χώρο της εκπαίδευσης και του σχολείου . Με τον ίδιο τρόπο επιλέχθηκαν δύο οι ομάδες που συμμετείχαν στην έρευνα μέσω παρατήρησης παράλληλα με την φυσική και καθημερινή συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία , σε συνεργασία συνδιδασκαλίας με συναδέλφους . Όλοι ενημερώθηκαν και τηρήθηκε σε κάθε περίπτωση η προστασία της ταυτότητας οι

κανόνες δεοντολογίας ,η χορήγηση γραπτής συγκατάθεσης για τις συνεντεύξεις και η ανωνυμία των συμμετεχόντων ακόμα και στην περίπτωση της συλλογής ποιοτικών δεδομένων από τον δημόσιο χώρο. **(Howitt, 2010· Traianou, 2014).**

Οι Συμμετέχοντες στις οκτώ συνεντεύξεις που επιλέχθηκαν είναι τέσσερις εικαστικοί , ένας Φιλολόγος, Ιστορικός , ένας Αρχιτέκτων Μηχανικός του Ε.Μ.Π, στοχαστής και τέλος ένας Πρόεδρος Συλλόγου Γονέων & κηδεμόνων Σχολείου Γιατρού. **(Ίσαρη Γ,Πουρκός,Μ .2015:82, Patton 2002)**

Δ.Β.: Εικαστικός με Πτυχίο Ζωγραφικής Α.Σ.Κ.Τ., και Μεταπτυχιακές σπουδές σε δύο ελληνικά Πανεπιστήμια στην Θεολογία, διδάκτωρ κοινωνικής Θεολογίας ,λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης..

Σ. Ρ. : Εικαστικός της Καλών Τεχνών με MFA στις καλές τέχνες στο Λονδίνο , πρακτική εξάσκηση Erasmus και πλούσιο καλλιτεχνικό έργο, διδάσκει ως λέκτορας και ως αναπληρώτρια εκπαιδευτικός λειτουργός της δημόσιας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και από το 2019.

Γ.Σ.: , Φιλολόγος, Ιστορικός ,μόνιμος εκπαιδευτικός της δημόσιας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και από το 2018.Πτυχιούχος Ελληνικής Φιλολογίας, Κατεύθυνση Κλασικής Φιλολογίας, του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών , με Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης του ίδιου Τμήματος, Κατεύθυνση Βυζαντινής Φιλολογίας Διδάκτωρ της Ecole Pratique des Hautes Etudes, Σορβόνη, Παρίσι, Τμήμα Ιστορικών και Φιλολογικών Σπουδών , Διδακτορικό μετ' ευφήμου μνείας της Επιτροπής, Αριστούχος Πτυχιούχος του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, του τμήματος «Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό», Master of Arts σε Work Based Learning Studies του Middlesex University, Λονδίνο, στον κλάδο «Σπουδές εξ Αποστάσεως και Οργάνωση Εκπαίδευσης» ,ΜΑ με Διάκριση . Προγράμματα εξειδικευμένης επιμόρφωσης στη διαχείριση του πολιτισμού, την εκπαίδευση ενηλίκων. Έχει ασχοληθεί με μεταφράσεις από τα γαλλικά στα ελληνικά κ.λπ. Μιλάει και γράφει Γαλλικά και Αγγλικά και διαβάζει Πορτογαλικά, Ιταλικά και Ισπανικά. Στα επιστημονικά ερευνητικά της ενδιαφέροντα εντάσσονται η κριτική έκδοση ελληνικών κειμένων, η παλαιογραφία και μελέτη μεσαιωνικών χειρογράφων, η ιστορία της επιστήμης και δη της ιατρικής και η μεσαιωνική και βυζαντινή φιλολογία και ιστορία, ενώ έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις σε σχετικά συνέδρια. Έχει παρακολουθήσει Μαθήματα Ιστορίας Τέχνης στις προπτυχιακές της σπουδές, τόσο στο ΕΚΠΑ όσο και στο ΕΑΠ .

Τ.Ι. : Εικαστικός , της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών Αθήνας, με Πτυχίο Γλυπτικής. Και ειδικότητα στην Χαρακτικής και σκηνογραφία. Είναι μόνιμος εκπαιδευτικός λειτουργός της δημόσιας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης , όπου υπηρετεί την θητεία της ως υποδιευθύντρια από το 2019 .

Κ. Σ. : Εικαστικός της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών Αθήνας, με Πτυχίο Ζωγραφικής Α.Σ.Κ.Τ. συμμετείχε σε Erasmus στις καλές τέχνες , με ΜΑ σε θέματα Τέχνης , έχει διδάξει ζωγραφική και σκηνογραφία σε Τμήμα Εικαστικών σε τμήματα δύο Πανεπιστημίων , Μακεδονίας και Αθήνας και υπηρετεί ως εκπαιδευτικός λειτουργός της δημόσιας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Κ. Π. Δ. : Αρχιτέκτων Μηχανικός του Ε.Μ.Π, στοχαστής περί τέχνης, επιστήμης, ψυχικών και κοινωνικών φαινομένων της σύγχρονης δημιουργίας και σκέψης. Συμμετέχει σε συνέδρια, και συμπόσια και διοργανώνει ομιλίες , συμμετέχει και σχολιάζει με βάση την τέχνη, την αρχιτεκτονική, τη σύγχρονη

σκέψη και την ψυχική ζωή .

Κ. Κ. : Πρόεδρος Συλλόγου Γονέων & κηδεμόνων , Σχολείου , Γιατρός .

- **Έρευνα πεδίου με συμμετοχική παρατήρηση** . Επιμέρους πηγές(**Mason 2009**) , ποιοτικού υλικού προς διερεύνηση . Ποιοτικό υλικό προς διερεύνηση συγκεντρώθηκε επίσης από εργαστήρια και δράσει και παρεμβάσεις :

1. **Ομάδα μαθητών 25 εργαστηρίου εικαστικών :** Παρατήρηση και συμπεράσματα από συζήτησης και σχολιασμών , των επιλεχθέντων έργων τέχνης της έρευνας .
2. **Ομάδα μαθητών 25 εργαστηρίου εικαστικών:** Παρατήρηση : Διενέργεια και Παρατήρηση 2^{ου} Εικαστικού Εργαστηρίου . Θέμα : Σύγκρουση – Πόλεμος - Ζωγραφική –Αφαίρεση .
3. **Ομάδα μαθητών 25 εργαστηρίου εικαστικών :** Παρατήρηση :Διενέργεια και Παρατήρηση 1^{ου} Εικαστικού Εργαστηρίου . Θέμα : Ανθρώπινα δικαιώματα. –Ζωγραφική
4. **Ομάδα 17 μαθητών εργαστηρίου εικαστικών :** Παρατήρηση .Συμπεράσματα από συζήτησης και σχολιασμών , των επιλεχθέντων έργων τέχνης της έρευνας .
5. **Ομάδα 17 μαθητών εργαστηρίου εικαστικών :** Παρατήρηση. Διενέργεια και Παρατήρηση 2^{ου} Εικαστικού Εργαστηρίου . Θέμα: Σύγκρουση – Gkernika . 1^η κατασκευή με κουτιά .
6. **Ομάδα 17 μαθητών εργαστηρίου εικαστικών :** Παρατήρηση. Διενέργεια και Παρατήρηση 2^{ου} Εικαστικού Εργαστηρίου . Θέμα: Σύγκρουση – Gkernika .2^η κατασκευή πλακάτ για Παρεμβάσεις **Για την δράση** – σχεδιάστηκαν ειδικά και παρουσιάστηκαν , εικαστικά έργα και πλακάτ από τους εικαστικούς μαθητές με την συμβολή των εικαστικών εκπαιδευτικών που έχουν δεχτεί να συνεργαστούν στο ερευνητικό σχέδιο . Οργανώθηκε και σε συνεργασία με συναδέλφους εικαστικούς μαθητές , τμήματος θεάτρου ,χορού και τον σύλλογο γονέων του σχολείου η συμμετοχή σε δράσεις στον δημόσιο χώρο στην τοπική κοινότητα προκειμένου μέσω της τέχνης να προβληθούν θεσμικές και κοινωνικές διεκδικήσεις των καλλιτεχνικών και μουσικών σχολείων .
7. **Ομάδα 17 μαθητών εργαστηρίου εικαστικών :** Παρατήρηση. Διενέργεια και Παρατήρηση 2^{ου} Εικαστικού Εργαστηρίου: Θέμα : Σύγκρουση – Πόλεμος .Ζωγραφική –Αφαίρεση
8. **Έρευνα πεδίου με συμμετοχική παρατήρηση :** Συμμετείχαν 30 άτομα , μέλη συλλόγου γονέων και κηδεμόνων σε παρουσίαση συζήτηση και εικαστική δράση .Μια κάλπη εργαλείο συλλογής ποιοτικού υλικού και φορέας συμβολικών εννοιών , επιτελεί διπλό έργο εφόσον το υλικό που θα συλλεχθεί , στην συνέχεια θα αποτελέσει την πρώτη ύλη, για την δημιουργία έργων τέχνης που θα εκτεθούν επίσης στον δημόσιο χώρο .

9. **1^η παρέμβαση δράση:** Παρέμβαση στον ανοιχτό δημόσιο χώρο - Αθήνα – Σύνταγμα.
10. **2^η παρέμβαση δράση:** Παρέμβαση στον ανοιχτό δημόσιο χώρο - Αθήνα - Σύνταγμα .
11. **3^η παρέμβαση δράση:** Παρέμβαση στον ανοιχτό δημόσιο χώρο - Αθήνα – Περιστερί.

■ Η Επιλογή έργων τέχνης

Έγινε με το κριτήριο της εμβληματικότητας , αλλά και ως φορείς , του συμπαντικού, αρχέγονου διαχρονικού , αέναου , θέματος του φαινομένου των συγκρούσεων . Εν προκειμένω η διερεύνηση αφορά την έκφραση αυτής της Θεματικής διαχρονικά μέσω του έργου τέχνης . Για τον λόγο αυτό επιλέχθηκαν εμβληματικά και συμβολικά έργα αρχαιολογικών ευρημάτων και αρχιτεκτονικών κατασκευών, γλυπτών και ζωγραφικών έργων , διάφορων ιστορικών εποχών και μέσου. Έργα που η ταυτότητα τους είναι συνώνυμη με το Παγκόσμιο Κοινωνικό κεφάλαιο , την Ανθρώπινη πολιτιστική κληρονομιά , ως φορείς αέναων αξιών ,συμβολισμών, εννοιών , μηνυμάτων αλλά και φορείς , κοινωνικών διαχρονικών επιρροών και αλληλεπιδράσεων .Σκοπός η εκμαίευση σχολίων από τους συμμετέχοντες, την ανάλυση των λεκτικών δεδομένων και την ενίσχυση της εγκυρότητας των συμπερασμάτων που θα διεξαχθούν. **(Ζήση, Α, 2017, Θεωρία και μεθοδολογία της κοινωνικής έρευνας , Οπτικές Μέθοδοι)**

Η εστίαση στα καλλιτεχνικά έργα γίνεται με χρονολογική σειρά ξεκινώντας από τον , Παρθενώνα τα Αετώματα και τις Μετόπες , Λευκοί Αττικοί Λήκυθοι , Ανάγλυφα από την πρόσοψη της Περγάμου , Ελληνιστικά -Ρωμαϊκά γλυπτά , Michelangelo «Η μάχη της Cascina» , Raphael «Ο θάνατος του Ανανία» , Francisco Goya «Τρίτη Μαΐου 1808» , Eugene Delacroix «Η σφαγή της Χίου» , Ροντέν «Οι Πύλες της Κολάσεως» , Πικάσο Μινωταυρωμαχία και άλλα Χαρκτικά και κεραμικά της κλασικής περιόδου , Πικάσο «Γκουέρνικα» , Σαλβαντόρ Νταλί , «Το πρόσωπο του πολέμου» .

■ Ο οδηγός και οι κατευθυντήριες γραμμές....

... για το ερωτηματολόγιο των ανοιχτών ημιδομημένων συνεντεύξεων έχουν στόχο να βοηθήσουν τον συμμετέχοντα να περιγράψει πολύπλευρα και να σχολιάσει ελεύθερα , τους άξονες του έργου τέχνης **(Ισσαρη ,,Πουρκός 2015)**

Μια διερεύνηση πολύπλευρη , Ιστορικά , θεματικά, εννοιολογικά ,ερευνώντας την αλληγορία και τους συμβολισμούς, δομικά , σχετικά με την σύνθεση ,τις αρμονικές χαράξεις ,την κλίμακα , τους άξονες ,την προοπτική, την κίνηση , τον ρυθμό και μορφικά ,σχετικά με το σχέδιο το υλικό , την τεχνοτροπία , την υφή , το χρώμα ,κ. ά .

Ερευνώντας τα έργα τέχνης , σε αισθητικό και κοινωνιολογικό και επίπεδο, και εμβαθύνοντας σταδιακά σε αυτά , Θα βιώσουμε την μεταμόρφωση του , από μια καλλιτεχνική δημιουργία μια αποστασιοποιημένη εικόνα , σε ένα φορέα κοινωνικού κεφαλαίου και πολιτιστικού κεφαλαίου .

Με τον συμμετέχοντα θα αναζητήσουμε την αιτία που δημιουργήθηκαν , τα κριτήρια που απαντούν στην κοινωνιολογική ερμηνεία που λειτουργούν ως τεκμήρια και πειστικά επιχειρήματα και τυχόν κοινά στοιχεία , που θα συνδέσουν τα επιλεγμένα προς διερεύνηση έργα .

Θα ιχνηλατήσουμε δρόμους διεξαγωγής ασφαλών συμπερασμάτων για την αιτία , τον ρόλο και την επίδραση των έργων σε αισθητικό κοινωνιολογικό και καλλιτεχνικό επίπεδο.

Οι ερμηνείες των έργων από τους συμμετέχοντες και τα συμπεράσματα που θα συλλεχθούν από την συγκριτική ερευνητική ανάλυση σκοπό έχουν ,να οξύνουν και να εμπλουτίσουν το αντιληπτικό και γνωστικό μας πεδίο , να μας δια φωτίσουν σχετικά με τα αέναα ,διαχρονικά ανθρώπινα ερωτήματα .

■ [Το ερωτηματολόγιο](#)

...της συνέντευξης, σχεδιασμένο με ανοικτές ερωτήσεις , ευέλικτο βασισμένο στους άξονες του οδηγού , με απλά ερωτήματα, όπως τα παρακάτω, μπορεί να αλλάξει ανά πάσα στιγμή , κατά την διάρκεια την ροή και την αλληλεπίδραση με τον συμμετέχοντα , (**Ζήση Α 2018 Τύποι και Μορφές Συνέντευξης**):

- Ποια είναι η πρώτη εντύπωση από την παρατήρηση των έργων τέχνης ;
- Παρατηρείς κοινά στοιχεία ανάμεσά τους ;
- Για ποιο λόγο θεωρείς ότι επέλεξαν , αυτό το θέμα, /η τα θέματα , οι δημιουργοί /η ο δημιουργός του έργου /η των έργων , την εποχή που δημιουργήθηκε /δημιουργήθηκαν ;
- Αν παρατηρήσεις, επίμονα την δομή την μορφή την σύνθεση , τους άξονες , τις λεπτομέρειες η σύμβολα στο φόντο , τι άλλο θα μπορούσες να υποθέσεις η να συμπεράνεις εκτός από το προφανές θέμα ;
- Ποιος ο συμβολισμός και η αλληγορία στο σημείο αυτό του έργου ;
- Ο χώρος/ η τοποθέτηση που επιλέχτηκε για , τα έργα /η το έργο, του προσδίδει επιπλέον έννοιες ;
- Υπάρχει συνάφεια στις θεματικές , στην δομή την μορφή , την αλληγορία , τους συμβολισμούς και το μήνυμα ανάμεσα στα έργα διαφορετικών εποχών που παρατίθενται ;
- Ποια εννοιολογική και συμβολική ερμηνεία επιδέχεται το έργο αυτό ;
- Υπάρχει κοινωνιολογική διάσταση στα κλασσικά έργα του αρχαίου κόσμου ;
- Τι συναισθήματα δημιουργούνται με την παρατήρηση του έργου ;
- Υπάρχει κάποιος λόγος για την τοποθέτηση έργων τέχνης στον δημόσιο χώρο;
- Ποια τυχόν άλλα κοινωνικά μηνύματα συνδέουν η όχι τα επιλεγμένα προς διερεύνηση έργα;
- Ασκεί επιρροή η τέχνη στο κοινωνικό σύνολο ;
- Η τεχνολογία και ο ψηφιακός κόσμος , δυναμώνει την φωνή του έργου τέχνης;

- Είναι τελικά το καλλιτεχνικό έργο φορέας δυναμικής επιρροής και διαχρονικής κοινωνικής αλλαγής ;
- Μπορεί η φωνή του έργου τέχνης να αλλάξει η να αμβλύνει συγκρούσεις η να βελτιώσει άλλα κοινωνικά φαινόμενα ;
- Παρατηρώντας τις θεματικές των έργων διαχρονικά , εξάγεται κάποιο συμπέρασμα σχετικά με το αν ο άνθρωπος διδάσκεται από το έργο τέχνης ;

■ Η διαδικασία ανάλυσης των συνεντεύξεων...

.... βασισμένη στην κωδικοποίηση εξελίχθηκε συγκροτημένα βασισμένη στην λεπτομερή μελέτη του ποιοτικού υλικού ώστε βάσει των δεδομένων , να αναδυθούν χρήσιμοι σχολιασμοί για τα συμπεράσματα .(Χτούρης ,Σ ,2018 **Ανάλυση συνεντεύξεων Μεθοδολογία έρευνας II**).

Πέρα από την **Συμμετοχική Παρατήρηση** , στις περιπτώσεις της **έρευνας δράσης** , στον δημόσιο χώρο , στο πλαίσιο μαθητικών κινητοποιήσεων , σε συνδυασμό με καλλιτεχνικές δράσεις , ως ποιοτικό υλικό παρουσιάζεται το φωτογραφικό υλικό και τα video από προσωπικές λήψεις και λήψεις των ΜΜΕ που κάλυψαν τα γεγονότα σε κάθε περίπτωση . (**Ζήση, Α, 2017, Θεωρία και μεθοδολογία της κοινωνικής έρευνας , Οπτικές Μέθοδοι**)

■ Δεδομένα....

..... που σχετίζονται με οπτικές μεθόδους και βοηθούν στην συλλογή ποιοτικού υλικού , σύνθετα και πολύπλοκα , από διάφορες ερευνητικές προσεγγίσεις και πολύπλοκες μορφές της κοινωνικής πραγματικότητας , τεκμηριωμένα και έγκυρα ,ενισχύουν και διευρύνουν την δυναμική της έρευνας , παρέχοντας πλούσιο ποιοτικό ερευνητικό υλικό , για την ευρύτερη μελέτη των κοινωνικών φαινομένων , με σαφώς αναγνωρίσιμες αναπαραστάσεις , των δρώντων και της κοινωνικής πραγματικότητας. (**Χτούρης Σ.,2018,Εμπειρικά Δεδομένα Θεωρία**). Η απόδοση νοήματος στις εικόνες και τα video από τα ηλεκτρονικά μέσα που διατίθενται ως διερευνητικά μέσα . (**Χτούρης ,1991**)

■ Εμπειρικά δεδομένα in situ

....συστατικό στοιχείο της σύγχρονης κοινωνιολογικής Θεωρίας , συλλέχθηκαν και μελετήθηκαν , μέσω της 1^{ης} Παρέμβαση 4-12-2018 , 2^{ης} Παρέμβαση 27-1-2019 και 3^{ης} Παρέμβαση 3-2-2019 , αλλά και όλων των δράσεων όπως η Δράση 1: Σελιδοδείκτης , ζωγραφίζω σχολιάζω, η Δράση 5 :Έκθεση έργων, μηνυμάτων , αλληλεπίδραση , διάχυση στον δημόσιο. χώρο , Δράση 6 : Τα ανθρώπινα δικαιώματα στο καλλιτεχνικό εργαστήριο, Δράση 7: Η σύγκρουση ως ένα ακραίο κοινωνικό φαινόμενο .

Τα δεδομένα της έρευνας ερμηνεύονται σε επίπεδο «πρακτικής, αξιών και συμβόλων και κοινωνικών δρώντων», σύμφωνα με την θεωρητική κοινωνιολογική προσέγγιση του **Max Weber** και της **Καντιανής** φιλοσοφίας. (Geertz Clifford 1973, Χτούρης, 2004) και της διάδρασης (Denzin, 1989).

■ Η ύπαρξη ενός κοινωνικού δικτύου ...

..... διαμορφωμένου από τους δρώντες που το συγκροτούν, όπως για παράδειγμα το σύνολο των συμμετεχόντων σε μια μαθητική κινητοποίηση, φορείς γονέων και κηδεμόνων, καλλιτεχνικών και μουσικών σχολείων, διδάσκοντες, εικαστικούς, άλλα καλλιτεχνικά μέλη και φορείς, σε «μίκρο», «μέσο» η «μάκρο», κοινωνιολογικό επίπεδο με κοινό στόχο, την εγκαθίδρυση και ανάδειξη της τέχνης, ως πρωταρχικό παράγοντα, επίδρασης στην διαμόρφωση και εξέλιξη της κοινωνικής πραγματικότητας, μέσου παραγωγής πολιτιστικών αξιών εξισορρόπησης αρνητικών και βίαιων κοινωνικών φαινομένων, αλλά και ήπιας κινητοποιήσεις, μέσω της τέχνης, για πάγια αιτήματα, που σχετίζονται με την υποστήριξη και ανάδειξη των θεσμικών, και άλλων αναγκαίων αλλαγών, σε επίπεδο μεταβίβασης πόρων στην δευτεροβάθμια καλλιτεχνική εκπαίδευση.

■ Παραδείγματα ανάλογων κινητοποιήσεων

... καλλιτεχνικών και μουσικών σχολείων, σε εθνικό επίπεδο έχουν **εμφανιστεί** από την ίδρυση της Καλλιτεχνικής εκπαίδευσης και έχουν συμβάλει θετικά στην βελτίωση πολλών θεμάτων που αφορούν την διάρρηξη της παγίωσης πρακτικών που ενέχουν την πιθανότητα αρνητικής πολιτικής, αλλά και ενίσχυση των όποιων θετικών διεκδίκησης σε θεσμικό και υλικοτεχνικό επίπεδο.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι **κινητοποιήσεις** των καλλιτεχνικών και μουσικών σχολείων αυτού του τύπου, σε εθνικό επίπεδο, είναι πλέον ένα **κοινωνικό φαινόμενο** προς μελέτη, εφόσον διενεργείται, μια σύζευξη, μια συνάντηση ανάμεσα σε κοινωνικές δομές, δρώντες σε ατομικό επίπεδο και τις σχέσεις που αναπτύσσονται και μετασχηματίζονται, σε συλλογική δράση ως μία ενότητα υποκειμένου αντικειμένου που δεν είναι μια πραγματική ενότητα, αλλά μία καθαρή έννοια, ένα γεγονός, ένα ανοιχτό σύνολο η σύνθεση του οποίου μπορεί να είναι ανεξάντλητη. (Χτούρης, Σ., 2018 **Εμπειρικά Δεδομένα Θεωρία**), (Πλάτωνας - Hegel, **Phaenomenologie des Geistes**, 1952).

Τα γεγονότα στην περίπτωση της οργάνωσης συμμετοχής και παρατήρησης μέσω των Παρεμβάσεων που σχεδιάστηκαν συλλογικά, σε επίπεδο συνέργειας από τις εμπλεκόμενες σχολικές κοινότητες, βιώνονται ως εμπειρία και παρατηρούνται σε επίπεδο εικόνας, ήχου, μυρωδιάς, γεγονότων, αφηγήσεων αλλά και μετρήσεων, με στόχο την αντίληψη της **ουσίας του φαινομένου**. Ως μετρήσιμο μεθοδολογικό πρότυπο στο πλαίσιο ενός διαλεκτικού εμπειρικού ρεαλισμού καθίσταται έγκυρο εφόσον έχει την δυνατότητα να διαχωρίσει τον θόρυβο από τα έγκυρα δεδομένα που μπορούν να συναντηθούν με το κύριο σώμα δεδομένων ώστε να μελετηθούν μετασχηματισμού και ανταλλαγές σε οικονομικό, κοινωνικό,

πολιτισμικό και ανθρώπινο κεφάλαιο . (Chtouris και Miller , 2014) .Το φαινόμενο των κινητοποιήσεων των Καλ/κών & Μ/κών σχολείων παρουσιάζει μια επαναληπτικότητα .Μπορεί ίσως να ειπωθεί ότι συνιστά την δημιουργία ενός υποδείγματος ,ως μια ανεξάρτητη κοινωνική πραγματικότητα , (**model building**).

■ Μία άλλη Ειδική ευέλικτη σχεδιασμένη μέθοδος

... για συλλογή ποιοτικού υλικού ,στην έρευνα δράσης που πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με σύλλογο γονέων και κηδεμόνων καλλιτεχνικού σχολείου .Στον χώρο του αμφιθεάτρου του σχολείου ,διεξήχθη η διαδικασία χρησιμοποιώντας κάποιες επιμέρους , τεχνικές – αυτοσχεδιασμούς , για διευκόλυνση και διατήρηση κλίματος προαιρετικής ,ελεύθερης,χαλαρής, έκφρασης .(Ζήση,Α,2017,Θεωρία και μεθοδολογία της κοινωνικής έρευνας Ι σχεδιασμός και μέθοδοι , Ευέλικτα-Ερευνητικά Σχέδια).

Στόχος της δράσης ήταν η προαιρετική ελεύθερη συμμετοχή ,στην προσπάθεια συλλογής ποιοτικού υλικού για έρευνα αλλά και ανταλλαγή απόψεων , μέσω της ανώνυμης καταγραφής τους .Το υλικό που έχει παραχθεί θα χρησιμοποιηθεί στην δημιουργία έργων τέχνης και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών φορέων , αλλά και της κοινής γνώμης , για θέματα που αφορούν την καλλιτεχνική εκπαίδευση και την τέχνη και καθορίζουν με τις αποφάσεις τους ,την πορεία την εξέλιξη και τον ρόλο , της θέσης και της ποιότητας των δημόσιων σχολείων Τέχνης .

Η κυκλική , επαναλαμβανόμενη δράση και δημιουργία έργων τέχνης με το υλικό και τα καλλιτεχνικά έργα , που θα παράγονται και θα διανέμονται στο κοινό , θα να είναι αφετηρία περαιτέρω διαλόγου , με φορείς που εμπλέκονται .

Η Έναρξη της διαδικασίας πραγματοποιήθηκε με την συμμετοχή δύο τριών ατόμων, του διοικητικού συμβουλίου ,με τα οποία συνεργάστηκα και λειτούργησαν ως βοηθοί στην εναρκτήρια διαδικασία , τους τυπικούς χαιρετισμούς και την εισαγωγή στο θέμα .

Αφού ανέπτυξα το θέμα προφορικά στο κοινό , τον σκοπό και την διαδικασία της δράσης , και τόνισα την προαιρετική συμμετοχή , διαμοιράστηκαν τα ενημερωτικά φυλλάδια με τις βασικές τοποθετήσεις , τους στόχους της έρευνας και την διαδικασία. Ακολούθησαν διευκρινήσεις και ελεύθερη συζήτηση , σχολιασμοί , προβληματισμοί και προτάσεις από όλους επίσης προαιρετικά .

Λίγο αργότερα μοιράστηκαν οι σελιδοδείκτες ,δίνοντας περίπου μια ώρα ,για την ολοκλήρωση του κειμένου και του σχεδίου . Προκειμένου να δοθεί η ευκαιρία , να χρησιμοποιηθούν χρώματα , τοποθέτησα ξύλο-μπογιές , μαρκαδόρους και άλλα απλά απαραίτητα υλικά , σε ένα θρανίο , προς κοινή χρήση .

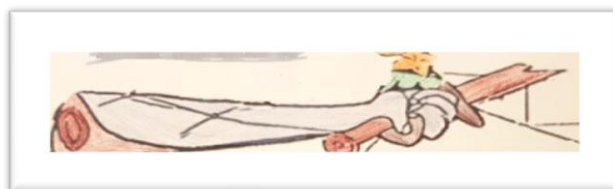
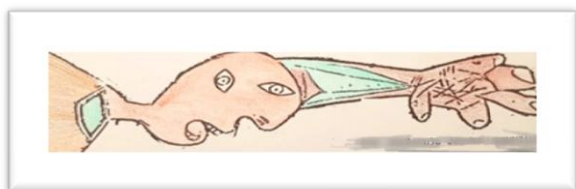
Πριν αποχωρήσουν , λίγο πριν την λήξη της διαδικασίας , οι συμμετέχοντες , φεύγοντας κατέθεσαν προαιρετικά , τον σελιδοδείκτη τους στην κάλπη που είχε τοποθετηθεί διακριτικά , πίσω από το κοινό, προς την έξοδο ,ώστε να μην αισθανθεί κάποιος πίεση προκειμένου να την χρησιμοποιήσει .

■ Παραδείγματα σελιδοδεικτών :

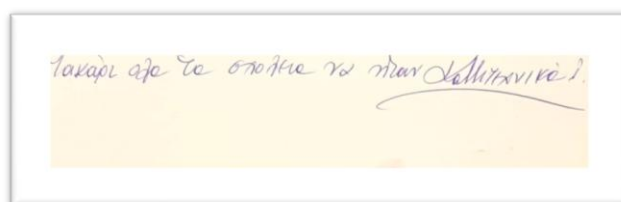
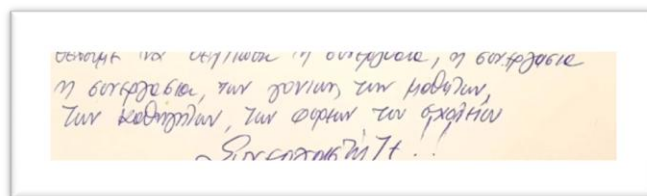
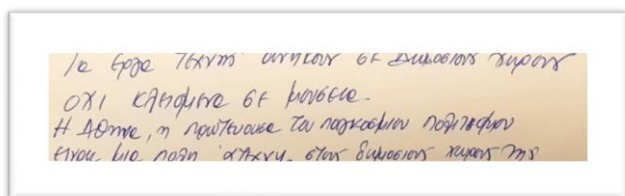
Οι σελιδοδείκτες με σχέδια παρμένα από την Γκουέρνικα ένα εμβληματικό έργο του Πικάσο που η φωνή του κινητοποιεί και ενώνει .

Παραδείγματα ζωγραφισμένων σελιδοδεικτών

Παραδείγματα κειμένων και σχολιασμών θεμάτων για την τέχνη επάνω στους σελιδοδείκτες

■ Καλλιτεχνική συμμετοχική δράση με γονείς και κηδεμόνες

Στο πλαίσιο έρευνας του Μεταπτυχιακών Σπουδών Εφαρμοσμένη Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας πραγματοποιείται, και του σχεδιασμού και της προώθησης καλλιτεχνικών δράσεων σε σχολεία ,για την παράλληλα με την γενική συνέλευση , δράση ειδικά σχεδιασμένη για τους γονείς και κηδεμόνες του σχολείου .

Στόχος της δράσης είναι η προαιρετική ελεύθερη συμμετοχή ,στην προσπάθεια συλλογής ποιοτικού υλικού για έρευνα αλλά και ανταλλαγή απόψεων η ανώνυμη καταγραφή τους .Το υλικό που θα παραχθεί θα χρησιμοποιηθεί στην δημιουργία έργων τέχνης και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών φορέων αλλά και της κοινής γνώμης για θέματα που αφορούν την και καθορίζουν με τις αποφάσεις τους ,την πορεία και εξέλιξη ,το ρόλο , της θέσης και της ποιότητας των δημόσιων σχολείων Τέχνης .

Η περαιτέρω κυκλική και επαναλαμβανόμενη δράση και δημιουργία έργων τέχνης με το υλικό που θα παράγεται . Τα καλλιτεχνικά έργα , θα εκτεθούν , ώστε να είναι αφετηρία διαλόγου , με ανάλογους φορείς .

■ Σελιδοδείκτης , ζωγραφίζω σχολιάζω.

- 1 .Ζωγραφίστε , σχεδιάστε , (προαιρετικά) , με ό ,τι χρώμα θέλετε κάποια σχήματα στον σελιδοδείκτη .
- 2.Απαντήστε ανώνυμα σε όσες ερωτήσεις θέλετε , η αναφερθείτε σε κάτι άλλο που θεωρείται ότι θα θέλατε να επικοινωνήσετε σε ιδιώτες , η φορείς , σχετικά με τα θέματα που αφορούν, στον ρόλο ,τις ανάγκες , τους σκοπούς , τους θεσμούς , η ό ,τι άλλο θεωρείτε προτεραιότητα , γύρω από την τέχνη και το σχολείο στο πίσω μέρος του σελιδοδείκτη .
3. Ρίξτε τον σελιδοδείκτη στην κάλη .

■ Βοηθητικές προτάσεις για σχολιασμό.

■ Παράδειγμα φυλλαδίου που διαμοιράστηκε και παραλλαγές ερωτήσεων για σχολιασμό .

■ Μια ευχάριστη εμπειρία απ ' την σχέση μας με την τέχνη και την σχολική κοινότητα.

■ Τι προσφέρει η τέχνη στα παιδιά

■ Η Τέχνη είναι ...

■ Ποιος είναι ο ιδανικός χώρος για τα

εικαστικά έργα τέχνης ,τα Μουσεία , οι Γκαλερί , ο Δημόσιος χώρος ;

■ Ποιος είναι ο σκοπός της τέχνης ,

ψυχαγωγικός , εκπαιδευτικός , προσωπική έκφραση, καλλιέργεια της αισθητικής ;

- Ποιες είναι οι προσδοκίες των γονέων και κηδεμόνων από την φοίτηση των παιδιών τους σε ένα καλλιτεχνικό σχολείο ;
- Τι θέλουμε να βελτιωθεί στο σχολείο ;
- Μπορεί το σχολείο να «ανοίξει» ένα διάλογο , με την τοπική και ευρύτερη κοινωνία , και αν ναι με ποιο τρόπο ;
- Σε τι έχει ωφελήσει την κοινωνία , τις οικογένειές μας και τα παιδιά μας , η σχέση με την τέχνη ως τώρα ;
- Κάτι άλλο που με απασχολεί

Κεφάλαιο 5

- Οι Παρεμβάσεις στον δημόσιο χώρο οι , δράσεις και δρώμενα , ως έκθεση του εαυτού , στον δημόσιο χώρο , ως μια ανάμιξη συνάντηση με το τυχαίο αναμιγνύοντας τα ορίων της τέχνης με την ζωή αλλά και με τις εγκαταστάσεις αναρτημένων έργων στον χώρο να εκκινούν πολλαπλές αλληλεπιδράσεις μεταξύ των δρώντων , συμμετεχόντων και παρατηρητών , στον δημόσιο χώρο (Allan Kaprow)

■ Παρεμβατική τέχνη - και Δράσεις στον δημόσιο χώρο

Βασισμένη στην συναρμογή ατόμου-περιβάλλοντος (Rappaport, 1977), η κοινωνική παρέμβαση στηρίζεται στην αναγνώριση της διαλεκτικής σχέσης ατόμου-περιβάλλοντος . Βασισμένες σε αυτήν την ψυχολογική αρχή και φιλοσοφία , οργανώθηκαν ,τρεις κοινωνικές παρεμβάσεις μα καλλιτεχνικά δρώμενα

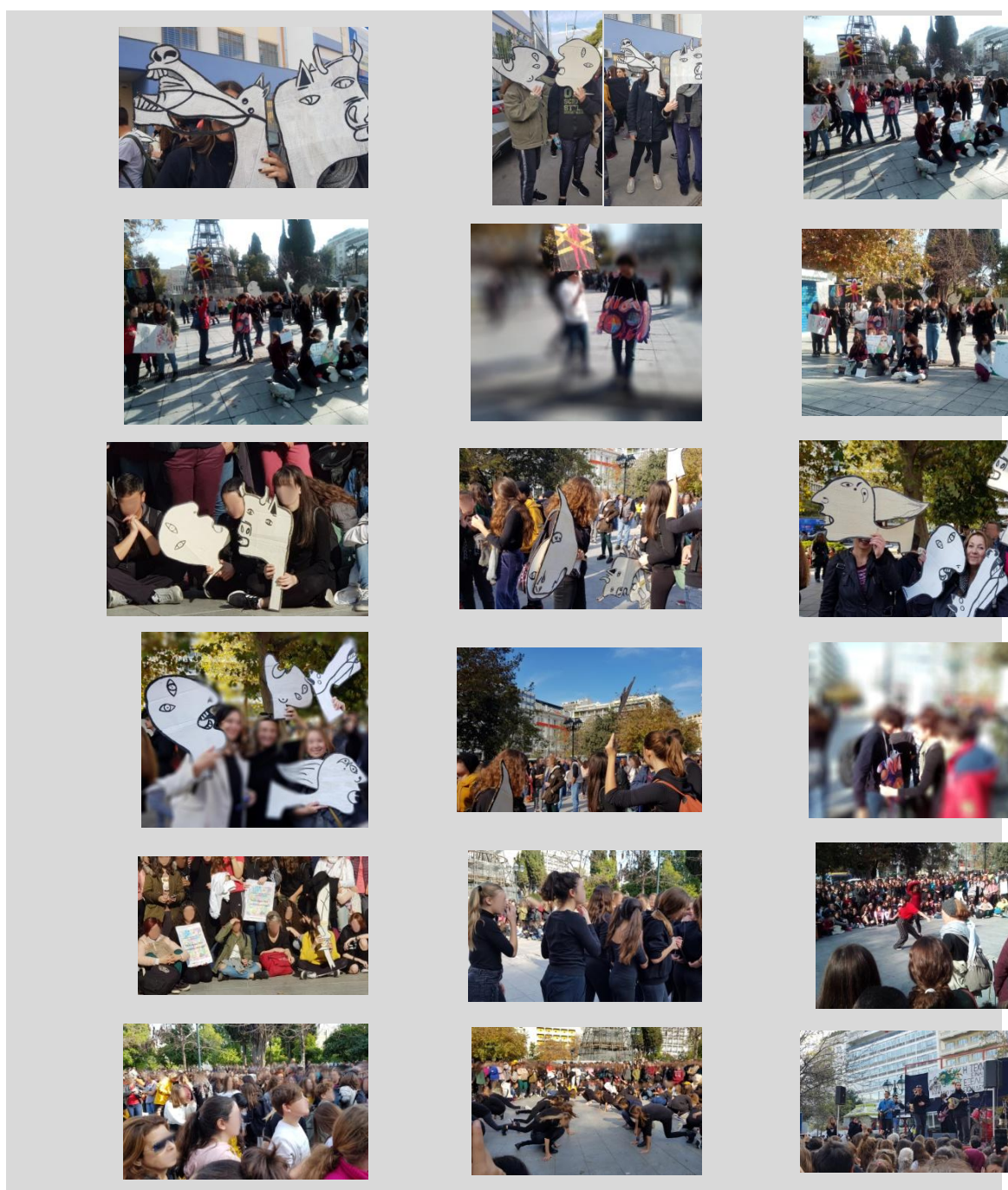
■ Οι Παρεμβάσεις....

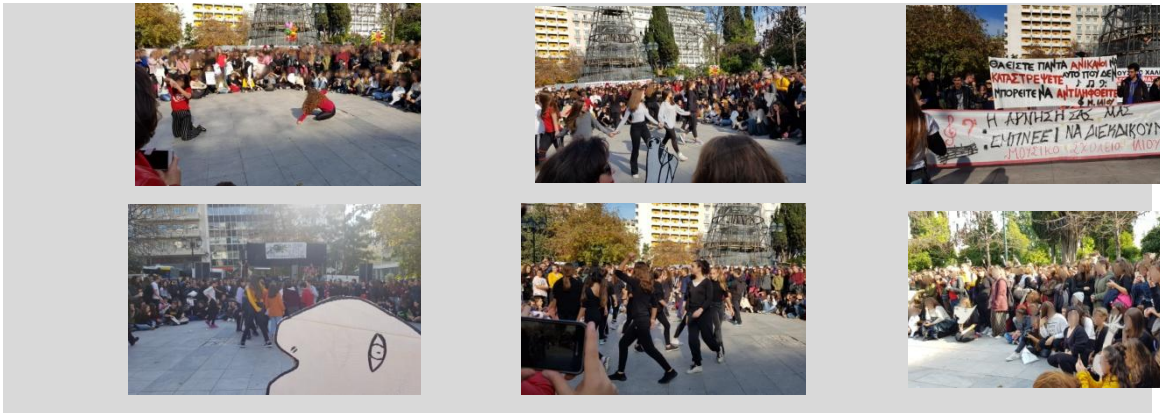
...πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της συνέργειας, με φορείς και εκπαιδευτικούς σχολικών κοινοτήτων , την Πανελλήνια ένωση γονέων και κηδεμόνων και των δεκαπενταμελών μαθητικών συμβουλίων των μουσικών και καλλιτεχνικών σχολείων .Σκοπός οι δράσεις και η προβολή μέσω της τέχνης και τα ΜΜΕ ,να λειτουργήσει ως μοχλός πίεσης για την διεκδίκηση θεσμικών αιτημάτων που αφορούν πάγιες διεκδικήσεις των δημόσιων καλλιτεχνικών και Μουσικών σχολείων της χώρας αλλά και θέματα που αφορούσαν την υποτίμηση θεμάτων υλικοτεχνικής υποδομής ,μετακίνησης κλπ. .

■ Η 1η Παρέμβαση ,στην Πλατεία Συντάγματος ,.....

οργανώθηκε και σε συνεργασία με συναδέλφους εικαστικούς μαθητές , και τμήματος θεάτρου ,χορού , τον σύλλογο γονέων του σχολείου η συμμετοχή σε δράσεις στον δημόσιο χώρο στην τοπική κοινότητα προκειμένου μέσω της τέχνης . Στον ανοιχτό δημόσιο χώρο προβλήθηκαν μέσω της τέχνης , θεσμικές και κοινωνικές διεκδικήσεις των καλλιτεχνικών και μουσικών σχολείων. σε από κοινού με δρώμενα .Τα καλλιτεχνικά δρώμενα ήταν μία συμπερίληψη , χοροδραμάτων , εικαστικών παρεμβάσεων κατά την οποία οι συμμετέχοντες φορούσαν η σχηματίζοντας ένα ευθύ τείχος κρατώντας τις μορφές της Γκουέρνικας ως σύμβολο διαμαρτυρίας και με έντονη διάδραση , διάχυση των μηνυμάτων με τους παρευρισκόμενους με παράλληλη συναυλία .

1^η Παρέμβαση , φωτογραφικό υλικό , 4-12-2018

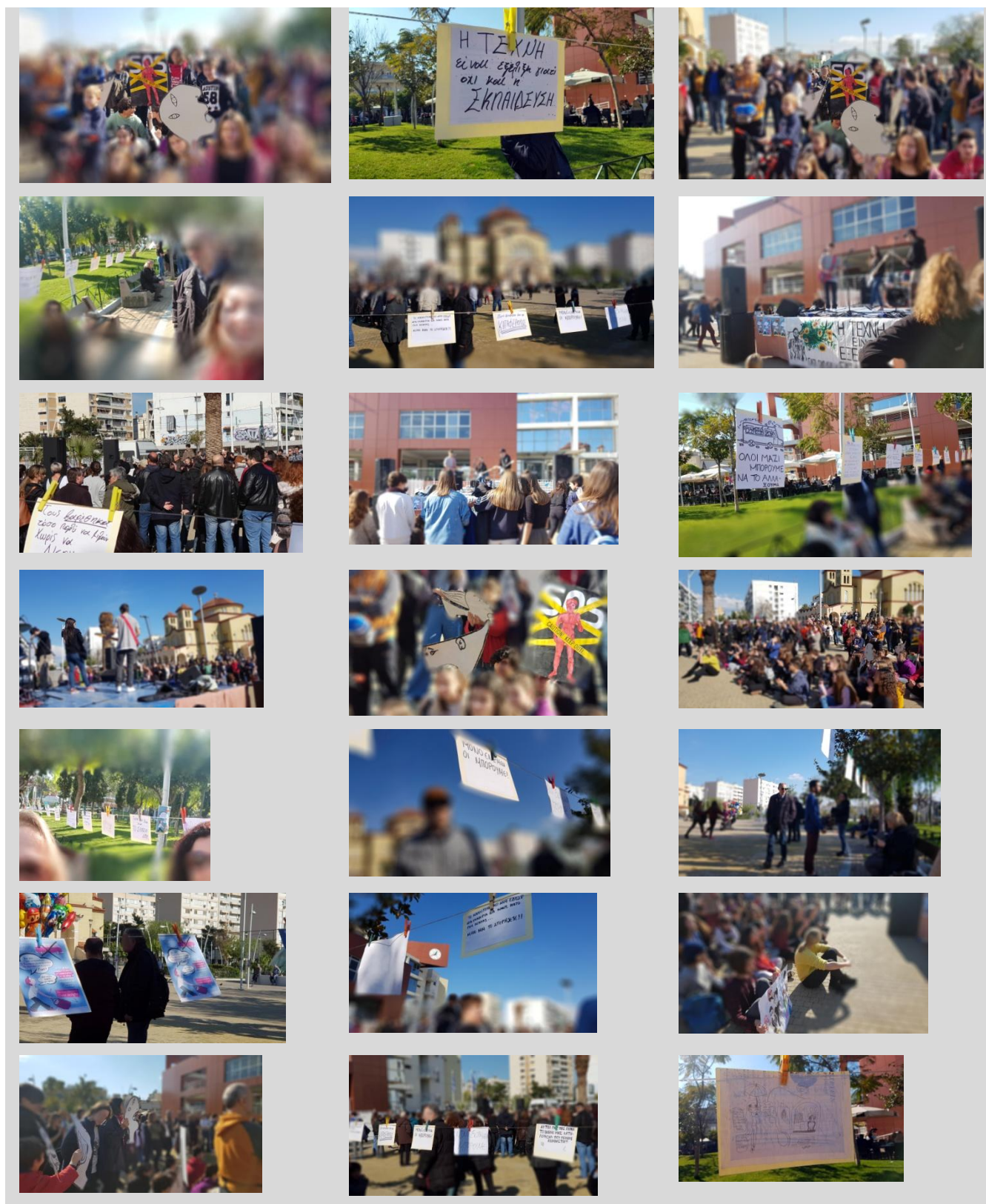

■ 2^η Παρέμβαση , φωτογραφικό υλικό , 27-1-2019

Στην **2η Παρέμβαση** στον δημόσιο χώρο , στην πλατεία Περιστερίου , επίσης μία συνέργεια εκπαιδευτικών ενός καλλιτεχνικού σχολείου ,και ενός μουσικού σχολείου , των μαθητικών κοινοτήτων , των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων . Η συμμετοχή στις διεκδικήσεις για θέματα που δεν επιλύθηκαν , από την πίεση μέσω της 1^{ης} Παρέμβασης , και οργανώθηκε νέα παρέμβαση , στην κεντρική πλατεία Περιστερίου τον Ιανουάριο του 2019 . Οι δράσεις αφορούσαν εγκατάσταση έργων τέχνης με συνθήματα που αναρτήθηκαν περιμετρικά στον περιβάλλοντα χώρο , χορό ,δρώμενα και μουσική συναυλία . Η διάδραση με το κοινό και τους παρευρισκόμενους ήταν και αυτή την φορά πολύ αποτελεσματική με έντονη διάχυση και αλληλεπίδραση .

■ [3^η Παρέμβαση , φωτογραφικό υλικό 3-2-2019](#)

Η 3η Παρέμβαση στον δημόσιο χώρο και πάλι στην Πλατεία Συντάγματος ,με συνέργει όλων των φορέων των σχολικών κοινοτήτων μουσικού και καλλιτεχνικού σχολείου , στις 3 Φεβρουαρίου του 2019 ,.Ακόμα μια φορά προβάλλονται τα θέματα που απασχολούν την μαθητική κοινότητα σχετικά με το

■ Αποτελέσματα Παρεμβάσεων

Στην 1^η Παρέμβαση , 4-12-2018 , στην Πλατεία Συντάγματος , παρατηρήθηκε μεγάλη συμμετοχή , οργανωμένη και συλλογική προετοιμασία , έντονος συναισθηματισμός και πηγαία δράση . το ενδιαφέρον των ΜΜΕ η προβολή του θέματος και η συνεργασία πολλών φορέων όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας , δεν πτόησε το ηθικό και όλοι αυτοδεσμεύτηκαν , ότι θα συνεχίσουν τις δράσεις με ενδιαφέρον , έως ότου υπάρξει θετικό αποτέλεσμα σχετικά με τα αιτήματα . Όλοι απόλαυσαν τις καλλιτεχνικές δράσεις όλων των σχολείων και σημαίνοντες καλλιτέχνες , απ 'όλους τους χώρους στήριξαν και επιβράβευσαν την συλλογική προσπάθεια .

Στην 2^η Παρέμβαση , 27-1-2019 ,

στην Πλατεία Κεντρική Πλατεία δήμου Περιστερίου , με την συμμετοχή

Δύο μόνο σχολείων υπήρξε , πάλι ενδιαφέρον και θετικό κλίμα . Μια απολαυστική προσπάθεια με εξαιρετικά επικοινωνιακό κλίμα .

Η 3^η Παρέμβαση , 3-2-2019 στην Πλατεία Συντάγματος , παρόμοια με τις άλλες δύο , με κάποια δείγματα έλλειψης συντονισμού και μικρότερης συμμετοχής .

Η πιθανότερη εξήγηση είναι ο κορεσμός και η ημέρα που επιλογή της δυσκόλεψε τους συμμετέχοντες . Από τα αιτήματα της σχολικής κοινότητας , κάποια , ικανοποιήθηκαν , και κάποια είναι ακόμη πόλος έλξης , ήπιων ακτιβιστικών , καλλιτεχνικών δράσεων στον δημόσιο χώρο , προκειμένου να επιτευχθεί ο τελικός στόχος

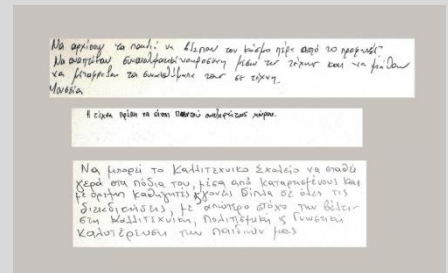
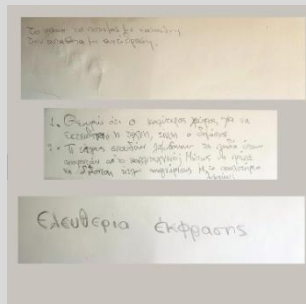
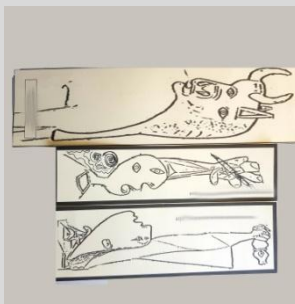
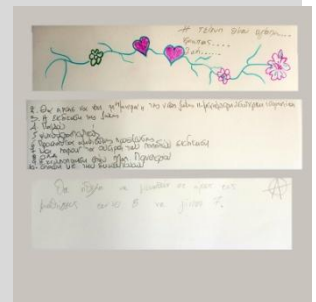
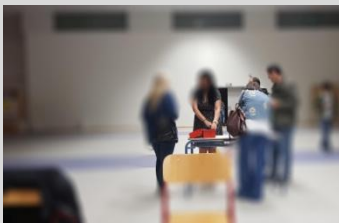
■ Δράση 1 Γκουέρνικα

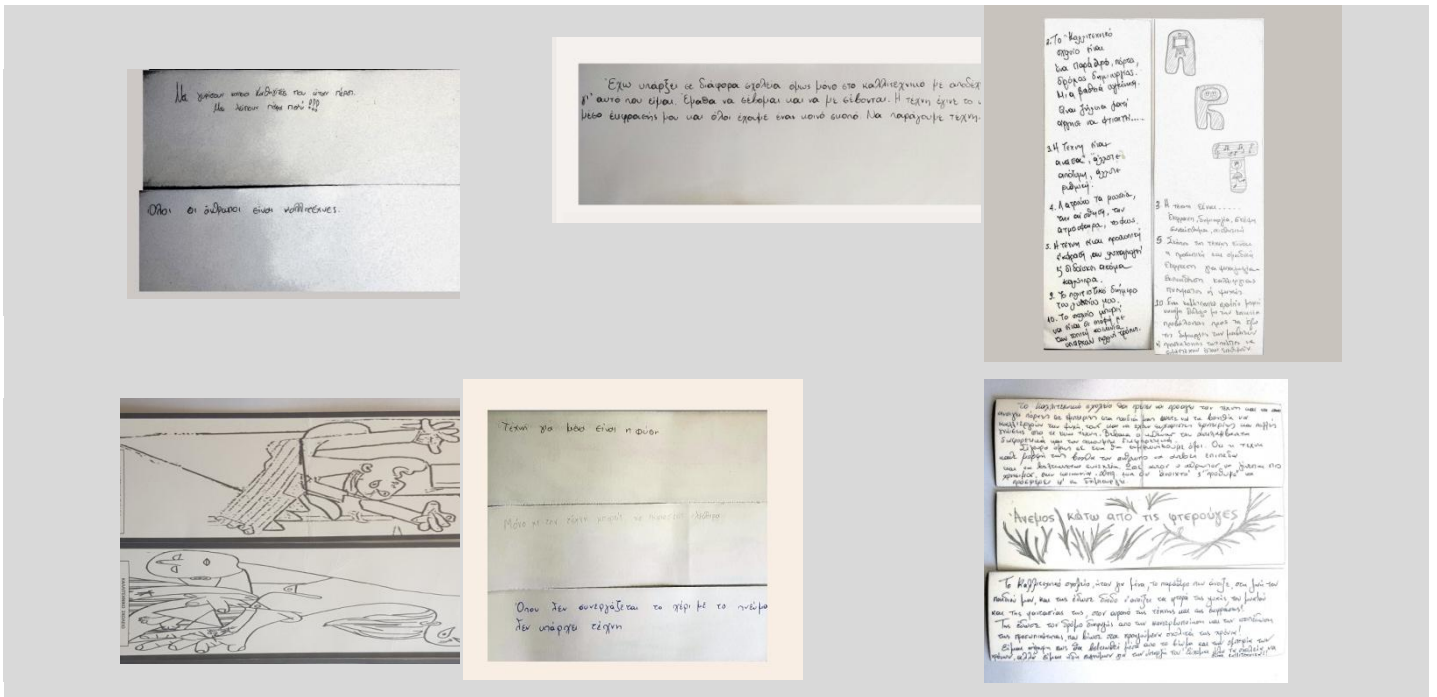
Συμμετοχικές δράσεις που πραγματοποιήθηκαν για παρατήρηση και συλλογή ποιοτικού υλικού .

Αποτέλεσμα με Ενότητα , ενθουσιασμό, συνεργατικό κλίμα .

Δράση 2 :Σελιδοδείκτες στον δημόσιο χώρο φωτογραφικό υλικό.

■ Τα Μηνύματα των σελιδοδεικτών

- Τα έργα τέχνης ανήκουν σε δημόσιους χώρους , όχι κλεισμένα σε μουσεία
- Η Αθήνα , η πρωτεύουσα του παγκόσμιου πολιτισμού είναι μια πόλη άτεχνη στους δημόσιους χώρους της .
- Μακάρι όλα τα σχολεία να ήταν καλλιτεχνικά !!!
- Θέλουμε να βελτιωθεί η συνεργασία , η συνεργασία , η συνεργασία , καθηγητών , φορέων του σχολείου . Συνεργαστείτε !!
- Το καλλιτεχνικό σχολείο θα πρέπει αν προάγει την τέχνη και να ανοίγει πόρτες εμπειρίες στα παιδιά μας , 'ώστε να τα βοηθά να καλλιεργούν την ψυχή τους και να έχουν ευχάριστες εμπειρίες και πολλές γνώσεις στο τι είναι τέχνη .Βέβαια ο καθένας την αντιλαμβάνεται διαφορετικά και τον ακουμπά διαφορετικά . Ότι η τέχνη σε κάθε μορφή της βοηθά τους ανθρώπους να ανέβουν πίεδα και να βελτιώνονται συνέχεια , ώστε να γίνονται χρήσιμοι στην κοινωνία ,να είναι ένα ον «ανοιχτό» και «πρόθυμο» ,να προσφέρει και να δημιουργεί .
- Άνεμος κάτω ,απ ' τις φτερούγες .
- Το καλλιτεχνικό σχολείο ήταν για μένα ένα παράθυρο που άνοιξε στην ζωή του παιδιού μου και της έδωσε δίοδο να ανοίξει τα φτερά της ψυχής του μυαλού και της φαντασίας στον ουρανό της τέχνης και της έκφρασης ! Της έδωσε δρόμο διαφυγής από την κονσερβοποίηση και την ισοπέδωση που βίωνε τα προηγούμενα σχολικά της χρόνια . Είμαι σίγουρη πως θα βελτιωθεί μέσα από το βίωμα και την εμπειρία των χρόνων , αλλά είμαι ήδη ευγνώμων για την ύπαρξή του . Εύχομαι όλα τα σχολεία να είναι καλλιτεχνικά .
- Η τέχνη είναι μέσα στην φύση .

- Μόνο με την τέχνη μπορείς να εκφραστείς ελεύθερα .
- Όπου δεν συνεργάζεται το χέρι με το πνεύμα ,δεν υπάρχει τέχνη .
- Το καλλιτεχνικό σχολείο είναι ένα παράθυρο πόρτα δρόμος δημιουργίας .
- Μια βαθιά (.....)...είναι η ζήλια γιατί άρχισε να φτιαχτεί .
- Η τέχνη είναι άλλοτε η απότομη άλλοτε ρυθμική .
- Λατρεύω τα μουσεία την αίσθηση ή την ατμόσφαιρα το φως '
- Η τέχνη είναι μια προσωπική έκφραση αν ψυχαγωγεί και διδάσκει ακόμα καλύτερα.
- Στο πολιτιστικό διήμερο του σχολείου μας το σχολείο μπορεί να είναι σε επαφή με την τοπική κοινωνία υπάρχουν πολλοί τρόποι .
- Η τέχνη μου είναι έκφραση δημιουργία συναίσθημα αισθητική .
- Σκοπός της τέχνης είναι η προσωπική και ομαδική έκφραση για ψυχαγωγία εκπαίδευση καλλιέργεια πνεύματος και ψυχής .
- Ένα καλλιτεχνικό σχολείο ανοίγει διάλογο με την κοινωνία προπαντός προς τα έξω τις δημιουργίες των μαθητών Κύπρος καλώντας τους πολίτες να συμμετέχουν μόνο που επιθυμούν .
- Να αρχίσουν τα παιδιά να βλέπουν τον κόσμο πέρα από το προφανές
- Να αναπτύξουν συναισθηματική νοημοσύνη μέσω της τέχνης και να μάθουν να μεταφέρουν τα συναισθήματα του στην τέχνη
- Μουσεία
- Η τέχνη πρέπει να είναι παντού ανεξαρτήτως χώρου .
- Να μπορεί το καλλιτεχνικό σχολείο να σταθεί γερά στα πόδια του μέσα από καταρτισμένους με όρεξη καθηγητές και γονείς δίπλα σε όλες τις διεκδικήσεις της απώτερο στόχο τη βελτίωση στην καλλιτεχνική πολιτισμική και έχουν αστική καλύτερευση των παιδιών μας .
- έχω υπάρξει σε διάφορα σχολεία άμα ως μάνα στο καλλιτεχνικό με αποδέχονται για αυτό που είμαι η Έμαθα να σέβομαι και να με σέβονται. Η τέχνη έγινε το κύριο μέσο έκφρασης μου και όλοι έχουν ένα κοινό σκοπό. Να παράγουμε τέχνη .
- Η τέχνη είναι αγάπη... έρωτας ...ζωή ...
- Ελευθερία έκφρασης
- το κακό το πολεμάς με καλοσύνη την απάθεια με αντίδραση
- θεωρώ ότι ο καλύτερος χώρος για να εκτεθεί η τέχνη είναι μόνο θέμα ουσίας
- **Αποτέλεσμα –Συμπεράσματα** : Από τα μηνύματα των σελιδοδεικτών βεβαιώνεται η όχι μόνο η θετική στάση απέναντι στην τέχνη και η έντονη προσδοκία μαθητών και γονέων να βιώσουν την δημιουργικότητα την ελεύθερη έκφραση την ανοιχτότητα της τέχνης αλλά και την παροχή γώσης μέσω της τέχνης .

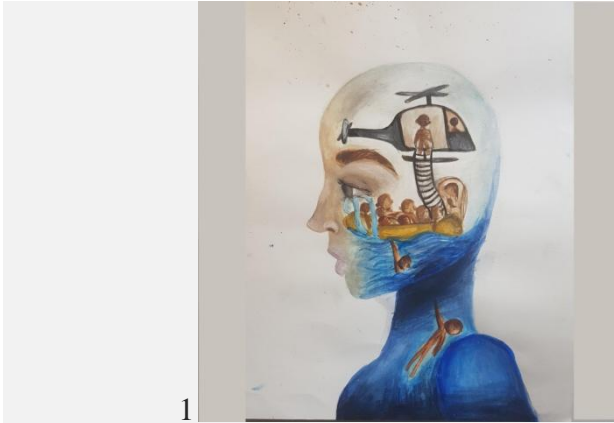
■ Δράση 3: Τα ανθρώπινα δικαιώματα , ζωγραφική , στο καλλιτεχνικό εργαστήριο

■ Δράση 4 : Η σύγκρουση , ως ένα ακραίο κοινωνικό φαινόμενο στο καλλιτεχνικό εργαστήριο

Αποτέλεσμα : Πενήντα έργα που μέσω της εικαστικής γλώσσας των συμβόλων και των αλληγοριών καταγράφουν και αντανακλούν τις ιδέες , την συγκίνηση, την ενσυναίσθηση , για τον πόλεμο και πως καταγράφεται και αφήνει ανεξίτηλα ίχνη . Ο εφιάλτης , η απώλεια , ο πόνος , η στέρηση , το ξερίζωμα , η

ανασφάλεια , η πατρίδα , ο κατακτητής , ο ξένος , το απρόσωπο , ο θάνατος , η χειραγώγηση , η μεθόδευση , ο ναζισμός , η απειλή της οικολογικής καταστροφής .

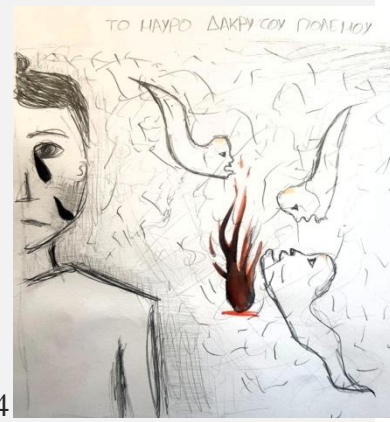
1

2

3

4

5

6

7

8

9

11

12

13

14

15

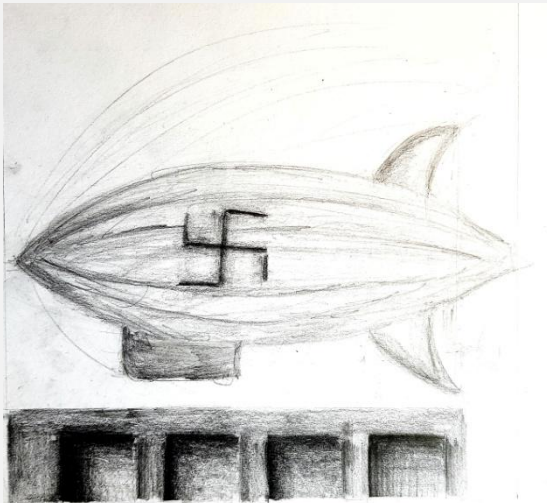
16

17

18

19

20

21

22

23

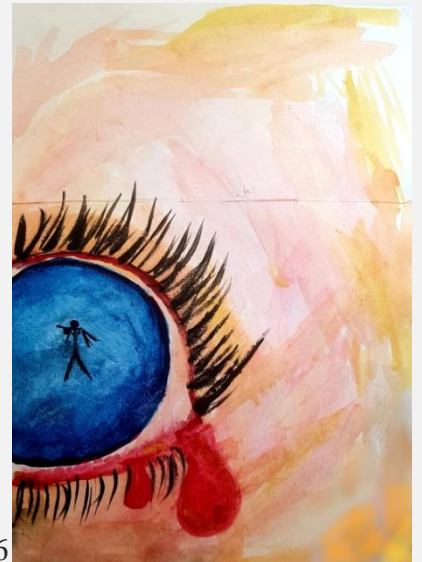
24

25

26

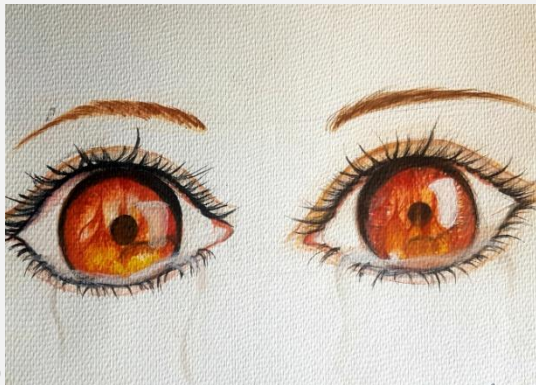

27

28

29

30

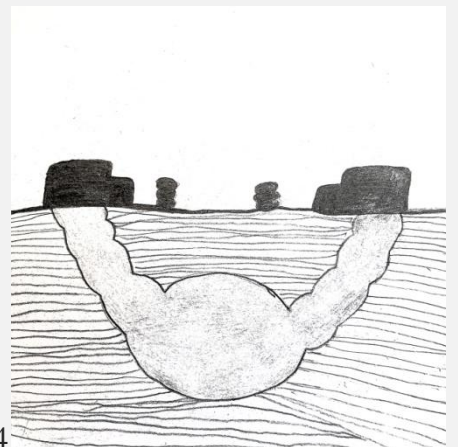
31

32

33

34

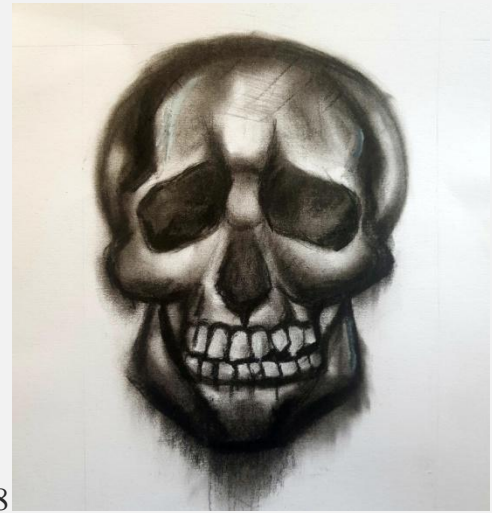
35

36

37

38

39

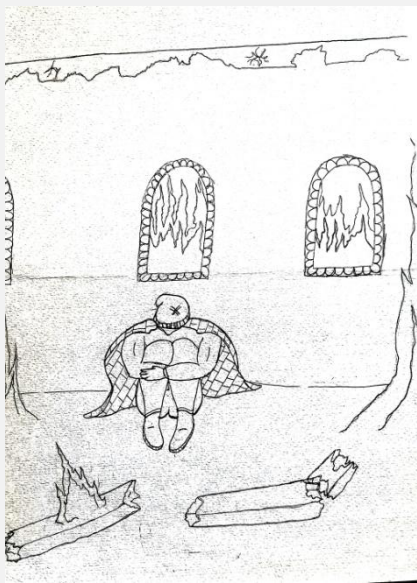
40

40

42

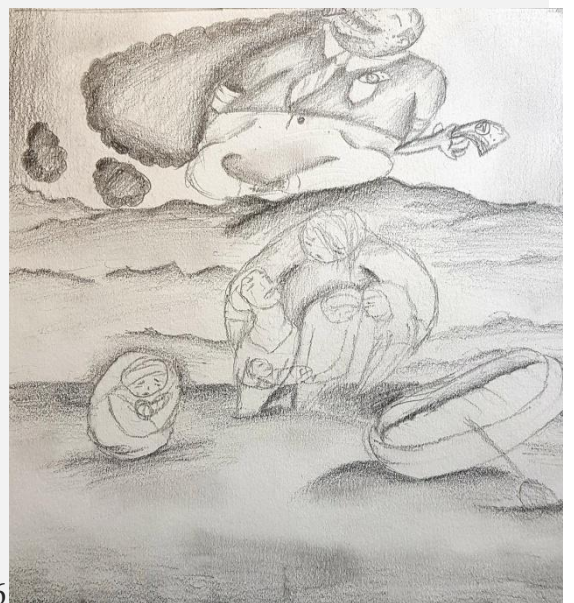
43

44

45

46

47

48

49

50

Κεφάλαιο 6

- Αποτελέσματα Συνεντεύξεων
- **Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων.**
- Συμπεράσματα αναλύσεων συνεντεύξεων βάσει των κωδικών

- Ιστορικό πλαίσιο , περιγραφή θεματολογίας έργου τέχνης .
- Κωδ 2: Οπτικές για την σύγκρουση τον πόνο την κυριαρχία ως κοινωνικό φαινόμενο
- Κωδ3: Οπτικές /ο ρόλο του έργου τέχνης στον αρχαίο κόσμο /σύγκρισεις /απόψεις .
- Κωδ4: Επίδραση έργου τέχνης ατομικά και συλλογικά διαχρονικά.
- Κωδ5: Μορφικά στοιχεία /ερμηνείες
- Κωδ6: Δομικά στοιχεία. /ερμηνείες
- Κωδ7: Αλληγορία , συμβολισμός ,έννοιες , συμπεράσματα . /ερμηνείες
- Κωδ8: Διαχρονικότητα , συνάφεια ,ομοιότητες ,διαφορές . /ερμηνείες

- Κωδ9: Τοποθέτηση , χώρος ,δημόσιος χώρος . /ερμηνείες
- Κωδ10: Ο διδακτικός ρόλος του έργου τέχνης
- Κωδ11: Κοινωνικός ρόλος του έργου τέχνης-το έργο τέχνης στον δημόσιο χώρο .
- Κωδ12: Αισθητική & ωραίο , ο ρόλος του έργου τέχνης στην ψυχαγωγία
- Κωδ 13: Άλλα νέα στοιχεία που διαφαίνονται
- Κωδ 14 Υποκινητής ο άνθρωπος
- Κωδ: 15 Στάση του ανθρώπου απέναντι στην τέχνη
- Κωδ :16 Διδάσκεται ο Άνθρωπος τελικά ;
- Κωδ: 17 Εικόνα , Ψηφιακός κόσμος & Τέχνη
- Κωδ 18 Τα Όρια της Τέχνης
- Κωδ :19 Καλλιτέχνης & ο ρόλος του έργου και της τέχνης
- Κωδ:20 Πνευματική τελείωση –Σύνδεση με θεό-Επίγνωση
- Κωδ :21 Η αληθινή Τέχνη συγκινεί
- Κωδ:22 Μια άλλη προσέγγιση

■ Αποτελέσματα κωδικών για τα Βασικά Ερωτήματα

		Σ	5 ^η Σχολ128 – 137
P	1 ^η Σχολ 1-70	Δ	6 ^η Σχολ.... 138 – 210
Σ	2 ^η Σχολ71 - 106	Κ	7 ^η Σχολ.... . 211 - 264
I	3 ^η Σχολ...106 – 117	Σ	8 ^η Σχολ272 – 351
B	4 ^η Σχολ118 -127		

■ Τα Βασικά ερωτήματα Ερωτηματολόγιο

■ Κωδικοί που αναλογούν στις απαντήσεις

■ Σχόλια απαντούν στους κωδικούς

Από ένα πολύ μεστό κείμενο με πλούσιες απαντήσεις που μέσα τους συχνά αντιστοιχούν η κάθεμιά σε δύο ή τρεις κωδικούς , επιλέγω να παραθέσω στα δεδομένα μου τα βασικά απαραίτητα για την διαξαγωγή των συμπερασμάτων

1. Πως επηρεάζει το Ιστορικό - Κοινωνικό πλαίσιο , το έργο τέχνης ;

Σχόλια που απαντούν : Κωδ 1 Ιστορικό πλαίσιο , περιγραφή θεματολογίας έργου τέχνης !

P 1^η Σχολ :1-70

1,

Σ 2^ηΣχολ: 71 - 106

90, 98, 99, 100, 102 ,

I 3^η Σχολ: 106 – 117

107 , 108 ,

B 4^η Σχολ : 118 -127

125 ,

Σ 5^η Σχολ : 128 – 137

137,138 , 139 , 140

Δ 6^ηΣχολ : 138 – 210

141 , 142 , 143, 145 ,146, 147 , 150 , 152 , 155, 156 , 166, 167, 168 ,172 ,

Κ 7^η Σχολ: 211 - 264

213, 214 , 215,216, 219 , 220, 221,224, 230,

Σ 8^ηΣχολ : 272 – 351

272 , 273 ,274, 288, 289, 290 , 345, 346, 347,

2. Πως εκφράζεται η έννοια της σύγκρουσης , όπως μας την επικοινωνούν διαχρονικά ,
εμβληματικά έργα τέχνης ;

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 2 Οπτικές για την σύγκρουση ως κοινωνικό φαινόμενοΚωδ 23 Η σύγκρουση όπως εκφράζεται σε διαφορετικώς εποχέςΚωδ 31 Η πάλη του καλού με το κακόP 1^η Σχολ 1-70

1, 3 , 4, 8, 12, 16 , 18, 19, 35,36 ,38 , 39, 41, 43,44, 55, 60, 61, 70

Σ 2^ηΣχολ71 - 106

72 , 73, 87, 90, 91 ,96, 97, 99, 100,104 ,

I 3^η Σχολ....106 – 117

107 , 109, 110 , 111, 114 , 115 ,

B 4^η Σχολ118 -127

123, 124 , 125 ,

Σ 5^ηΣχολ ...128 – 137

129, 130 , 131 , 133 , 134 , 137,

Δ 6^ηΣχολ...138 – 210

142 , 145 , 152 ,158, 159 , 161 ,166, 169, 174 , 175 , 177,178 , , 179 , 180, 183 , 184

Κωδ 22 Αποδοχή και βίωμα του μαρτυρικού τέλους

173 ,

Κ 7^ηΣχολ...211 - 264

217, 218 , 222, 223, 241 , 243, 244 247, 252 , 253 , 254 ,255, 267 ,

Σ 8ηΣχολ : 272 – 351

296, 297, 298, 299, 300, 301, 329, 330, 331, 345, 346

Κωδ 23 279,281, 284 ,285 , 286, 287

Κωδ 31 323, 324, 326, 328, 329,

3. Πόσο διαχρονική είναι η εικαστική γλώσσα και τι συνεπάγεται αυτό ;

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 8 Διαχρονικότητα , συνάφεια ,ομοιότητες ,διαφορές . /ερμηνείες

Κωδ 4 Επίδραση έργου τέχνης ατομικά και συλλογικά διαχρονικά

P 1^η Σχολ :1-70

7, 9, 18 , 26, 28,34,35,36,37, 41,50,54, 55, 56, 60, 67, 89,

Σ 2^ηΣχολ: 71 - 106

73 90, 92, 93 , 95, 96, 98, 99, 101 , 102 , 103 , 104 , 105 , 106

I 3^η Σχολ: 106 – 117

107 , 108 , 110 , 112, 113 , 115 , 116 ,

B 4^η Σχολ : 118 -127

122, 124 ,

Σ 5^η Σχολ : 128 – 137.

132, 136 ,

Δ 6^η Σχολ : 138 – 210

160 , 162 , 168 , 170 , 171 , 173 , 178 , 181 ,

Κ 7^η Σχολ...211 - 264

227, 228, 229, 230, 235, 236 ,239 240, 241 , 244, 247, 248 , 249 , 254 , 256 , 257 , 258, 260 , 265, 266, 270,

Σ 8^η Σχολ : 272 – 351

332, 333

4. Εντοπίζεται μια κοινωνική διάσταση των έργων τέχνης; Διαπαιδαγωγεί η τέχνη ;

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 10+11 + 16 Κοινωνικός ρόλος του έργου τέχνης-το έργο τέχνης στον δημόσιο χώρο +.

Ο διδακτικός ρόλος του έργου τέχνης

P 1^η..Σχολ :1-70

45, 46,47, 48,49,51, 52 , 53, 54, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 66, 67, 70

Σ 2^ηΣχολ: 71 - 106

71 , 72 , 74, 77, 82 , 80 , 83 ,84 , 85, 87, 102 , 104 , 105 ,

I 3^η Σχολ: 106 – 117

111, 116 ,117

B 4^η Σχολ : 118 -127

118 , 119 , 126

Σ 5^η Σχολ : 128 – 137

128 , 129, 130 , 131 , 132, 133 ,

Δ 6^ηΣχολ : 138 – 210

143, 145 , 146, 154, 162 , 163 , 165 , 166, 193 , 194 196 , 197 , 198 ,

Κ 7^η Σχολ...211 - 264

247, 256 , 257, 266, 267 , 269

Σ 8^ηΣχολ : 272 – 351.

302, 303, 304, 305, 306 , 308, 309, 310, 311,

5. Ποια είναι η παγκόσμια γλώσσα των συμβόλων στα έργα τέχνης ;

Σχόλια που απαντούν:

Ανάλυση : Κωδ 7 Αλληγορία , συμβολισμός , έννοιες , συμπεράσματα . /ερμηνείες**P 1^η Σχολ :1-70**

2,7, 10,11,13, 17 18, 19, 20 ,21, 22, 23,28 ,29 ,31,33,34,37,38,40, 43, 44, 52 , 53,55, 57, 61,62, 63,

Σ 2^ηΣχολ: 71 - 106

74 , 75, 80 , 87, 91 , 92, 93 , 95, 97, 98, 100, 102 , 103 , 104 ,

I 3^η Σχολ: 106 – 117

107 , 108 , 110 , 111, 112, 113 , 114 , 115 , 116 ,

B 4^η Σχολ : 118 -127

118 , 120, 121 , 122, 123, 126

Σ 5^η Σχολ : 128 – 137

128 , 129, 130 , 131 , 132, 133 , 134 , 135 , 136 , 137,

Δ 6^ηΣχολ : 138 – 210139, 140 , 141 , 142 , 143, 144, 145 , 146, 147 , 152 , 154, 155, 163 ,154 , 164 , 166, 167, 169, 170 , 171 , 173 , 179 ,
180, 186, 187 , 189 , 194 ,**Κ 7^η Σχολ...211 - 264**213, 214 , 215,216, 225 , 226 , 233, 234, 235, 236 , 237, 239 ,240, 241 , 242, 243, 244, 247, 248 , 249 , 253 ,255, 260
, 261, 262 , 263, 265, 266, 270, 271,**Σ 8^ηΣχολ...211 - 264**

272 273 , 274, 282, 283, 292, 315, 316, 317 , 318, 319, 320, 321, 334, 339, 341, 342, 343 , 347,

6. Συγκινεί το έργο τέχνης ;

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 21 +12 Η αληθινή Τέχνη συγκινεί +**/ Διαισθητική & ωραίο , το κλασικό , ο παρηγορητικός ρόλος του έργου τέχνης****Κωδ 20 Πνευματική τελείωση –Σύνδεση με θεό**

P 1^η Σχολ :1-70

19 + 48, 50, 67, 89

Σ 2^η Σχολ: 71 - 106

103 , 104 ,+ 71 , 72 , 74 , 75, 76,79 , 80 ,

I 3^η Σχολ: 106 – 117

109, 110 ,

B 4^η Σχολ : 118 -127

127+120, 118 , 120,

Δ 6^η Σχολ : 138 – 210

173 , 190 , +151 ,

K 7^η Σχολ...211 - 264

211, 212 223, 225 , 226+ ,+238 , 239 , 254 ,+255, 258, 262 , 267 , 269

Σ 8η Σχολ : 272 – 3517. Μεσ απ την στοχαστική παρατήρηση της δομής και της μορφής , του έργου τέχνης , υπάρχουν νοήματα που μπορεί να υπονοούνται , εκτός από το προφανές θέμα

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 13 Άλλα νέα στοιχεία που διαφαίνονταιΚωδ 14 Υποκινητής ο άνθρωποςΚωδ 15 Στάση του ανθρώπου απέναντι στην τέχνηΚωδ 26 Φιλοσοφικό σχόλιο σχετικά με παραδοχές και φιλοσοφικές προσεγγίσειςΚωδ 22 Αποδοχή και βίωμα του μαρτυρικού τέλουςP 1^ηΣχολ :1-70

40, 41,50 , 53 , 55, 59, 60, 64, 65, 69, 70

Κωδ 15 Στάση του ανθρώπου απέναντι στην τέχνη

46, 47, 48, 52 , 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70

Σ 2^η Σχολ: 71 - 106Κωδ 14 Υποκινητής ο άνθρωπος

85, 86,

Κωδ 26 / 118 , 120, 125 , 126 , 127

I 3^η Σχολ: 106 – 117Κωδ 14 Υποκινητής ο άνθρωπος

111,

Κωδ 15 Στάση του ανθρώπου απέναντι στην τέχνη

108 , 117

B 4^η Σχολ : 118 -127Κωδ 13 Άλλα νέα στοιχεία που διαφαίνονται

125 , 126 , 127

Κωδ 15 Στάση του ανθρώπου απέναντι στην τέχνη

125 , 127

Κωδ 26 Φιλοσοφικό σχόλιο σχετικά με παραδοχές και φιλοσοφικές προσεγγίσεις

118 , 120, 125 , 126 , 127

Σ 5^η Σχολ : 128 – 137

Κωδ 13 Άλλα νέα στοιχεία που διαφαίνονται

130 ,

Κωδ 14 Υποκινητής ο άνθρωπος

131 , 133 ,

Δ 6^η Σχολ : 138 – 210

Κωδ 15 Στάση του ανθρώπου απέναντι στην τέχνη

194 , 196 ,

Κωδ 26 Φιλοσοφικό σχόλιο σχετικά με παραδοχές και φιλοσοφικές προσεγγίσεις

138 , 148 , 149, 150 , 155, 156, 157 , 158, 159 , 176 , 179 , 180, 184 , 186 , 187 , 188 , 202 , 203 ,

Κωδ 32 Ψυχοκοινωνική ερμηνεία

140 ,

Κ 7^η Σχολ: 211 - 264

Κωδ 26 Φιλοσοφικό σχόλιο σχετικά με παραδοχές και φιλοσοφικές προσεγγίσεις

224, 239 , 265, 267 ,

Κωδ 15 256 , 257

Σ 8^η Σχολ : 272 – 351

8. Πως συνομιλεί με τον θεατή , η ψυχή του έργου τέχνης , με την δομή και την μορφή του ;

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 5 Μορφικά στοιχεία /ερμηνείες

Κωδ 6 Δομικά στοιχεία /ερμηνείες

P 1^η Σχολ : 1-70

M 6, 13, 15 , 18 , 24 , 25 , 27, 32, 43, 44, 45, 46, 47, 51, 53,

Δ 2, 5 , 9, 18, 19, 20, 21, 22, 29, 30, 31, 38, 39, 53,

Σ 2^η Σχολ: 71 - 106

M 75, 76, 90, 91 , 93 , 95, 97, 100, 101 , 102 , 103 , 104

Δ 75, 76, , 93 , 95, 97, 98, 99, 100, 102 , 104 ,

I 3^η Σχολ: 106 – 117

111, 112, 114 , 115 , 116 ,

111, 112, 114 , 115 , 116 ,

B 4^η Σχολ : 118 -127

120, 121 , 122,

Σ 5^η Σχολ : 128 – 137

134 , 135 , 136 , 137,

132, 134 , 135 , 136 , 137,

Δ 6^ηΣχολ : 138 – 210

160 , 161 , 167, 169, 170 , 171 , 172 , 173 ,

153 , 161 , 167, 169,173 ,

Κ 7^η Σχολ: 211 - 264

212, 233, 243, 244, 245, 247, 249 , 255, 261, 262 , 263, 265, 270,

212, 219 , 226 ,229, 233, 235, 239 ,242 , 243, 244, 245, 247, 248 , 249 ,253 , 254 , 255, 261,262 , 263 , 265, 270, 271,

Σ 8^ηΣχολ : 272 – 351

272 , 273 , 274,275 ,276, 278, 282,283, 292, 295, 334, 336, 340,342, 343 , 347,

272 , 273 , 274,278, 280, 282 , 291,312, 313, 314, 318, 319, 320,321, 334, 335, 337, 338, 340, 341, 347,

9. Τι άλλαξε στο πέρασμα των αιώνων και ποιος είναι ο ρόλος της τέχνης σήμερα ;

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 17 Εικόνα ,Ψηφιακός κόσμος & ΤέχνηΚωδ 18 Τα Όρια της ΤέχνηςΚωδ 19 Καλλιτέχνης & ο ρόλος του έργουΚωδ 25 Η καινοτομία στην τέχνηP 1^ηΣχολ :1-70Σ 2^ηΣχολ: 71 - 106Κωδ 19 77, 105 ,I 3^η Σχολ: 106 – 117Κωδ 19 111, 114Δ 6^ηΣχολ : 138 – 210Κωδ 18 190 , 193 , 202 , 203 , 204 , 205Κωδ 19 190 , 194 ,195 , 196 , 207 , 208, 209 , 210Κωδ 25 145 , 146, 148 , 149, 163 , 164 ,167, 192Κ 7^η Σχολ: 211 - 264Κωδ 25 232,**10. Είναι το έργο τέχνης πολιτισμικό συμβολικό και κοινωνικό κεφάλαιο;**

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 24 Η διαφορετική θέση του καλλιτέχνη στις εποχέςΚωδ 27 Υποστήριξη αιτήματος επιστροφής των γλυπτών του Παρθενών

Κωδ 28 Παγκόσμιο Πολιτισμικό κεφάλαιο

Δ 6^ηΣχολ : 138 – 210

Κωδ 28 Παγκόσμιο Πολιτισμικό κεφάλαιο

162 , 168 , 173 , 178 , 181 ,

Κ 7^η Σχολ: 211 - 264

Κωδ 24 211, 242, 250 , 251 , 252

Κωδ 28 256 , 257, 258, 267 ,

Σ 8^ηΣχολ : 272 – 351

11. Ποιος ήταν ο ρόλος του έργου τέχνης στον δημόσιο χώρο και ποια μπορεί να είναι η θέση του σήμερα ;

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 9 Τοποθέτηση , χώρος ,δημόσιος χώρος . /ερμηνείες

P 1^η Σχολ :1-70

45 ,

Σ 2^ηΣχολ: 71 - 106

86 - 87, 102 ,

Δ 6^ηΣχολ : 138 – 210

Κωδ 9 Τοποθέτηση , χώρος ,δημόσιος χώρος . /ερμηνείες

143, 144, 154 , 164 , 196 , 197 , 198 ,

12. Ποια είναι η σημασιολογική επίπτωση και επιρροή του χρόνου σε έργα παλαιότερων εποχών ;

13. Το καλλιτεχνικό έργο στον δημόσιο χώρο σήμερα μπορεί να λειτουργεί αποτελεσματικά ως μια μορφή πίεσης και κοινωνικής αλλαγής ;

- Δεδομένα - Ερωτήματα και σχόλια που απαντούν στα ερωτήματα
-

1, Πως επηρεάζει το Ιστορικό - Κοινωνικό πλαίσιο , το έργο τέχνης ;

Σχόλια που απαντούν : Κωδ 1 Ιστορικό πλαίσιο , περιγραφή θεματολογίας έργου τέχνης !

- Αποτέλεσμα 1
-

P ..Ναι ... γιατί σε αυτήν την εποχή έχουμε.. παρόμοια έργα ας είναι διαφορετικών καλλιτεχνών ...Κάθε εποχή έχει την δική της καλλιτεχνική δημιουργία και τόπος ..όχι μόνο εποχή ...μιλάμε για την κλασική Αθήνα .

Θέλεις δηλαδή να αναφερθώ και στο εσωτερικό ..; ναι...όλ' αυτά αφορούν την εξωτερική έκφραση αλλά πηγάζει και ανταποκρίνεται σε μία σκέψη εσωτερική ...

Σ. Δεν πετυχαίνει πάντοτε να βγει νικητής; Πάντως αρχίζει πια , όσο και να λέμε επιστροφή στην κλασική αρχαιότητα , ως προς τον τρόπο, αρχίζει πια και απειλείται το ανθρώπινο στοιχείο , δεν είναι τόσο εκείνο το επιβλητικό, η γιγαντομαχία ας πούμε , που είχαμε ένα προς ένα μεγάλα μυθικά όντα ας πούμε, να μάχονται μεταξύ τους, εδώ έχουμε τους ανθρώπους , ο άνθρωπος με τη φύση τη δική του, όντως ...αλλά φαίνεται πιο ευάλωτος νομίζω, ...δεν χάνει τον αγώνα του και τη δύναμη του, αλλά δεν τα καταφέρνει πάντοτε, αυτήν την αίσθηση έχω.

I...Αναφέρομαι στον Παρθενώνα την Πέργαμο... Όσον αφορά τα υπόλοιπα έργα που είδαμε από εκεί και πέρα ...είναι πολύ πιο σύγχρονα ...νομίζω ότι οι λόγοι διαφέρουν ...ανάλογα με τη χρονική περίοδο στην οποία φτιάχτηκαν .Δηλαδή αν πάμε πολύ αργότερα στην Αναγέννηση σίγουρα υπάρχουν άλλοι λόγοι .Ξέρουμε πάρα πολύ καλά ..ότι και σε εποχές πολύ αργότερα ,οι καλλιτέχνες ήταν παραγγελιοδόχοι ως επί το πλείστον , αλλά και ίσως μόλις άρχιζαν να βάζουν το δικό τους προσωπικό στοιχείο μέσα .

B. Γενικά η αναγεννησιακή τέχνη, έχει προχωρήσει περισσότερο προς την συναισθηματική ένταση, προς την έκφραση της συναισθηματικής έντασης, ακόμα περισσότερο από ότι η γλυπτική της ελληνοιστικής περιόδου, η οποία είχε έναν ρεαλισμό, συγκριτικά με την γλυπτική της κλασικής περιόδου της Ελλάδος, και ο οποίος είναι η αναγέννηση ... προχωράει ακόμη περισσότερο στην ...στον συναισθηματισμό ο οποίος είναι αποτέλεσμα του ανθρωποκεντρισμού ...και γενικά η δύση πήρε μια κατεύθυνση που οδήγησε τον άνθρωπο στην αποθέωση του υποκειμένου και η οποία αποτυπώνεται στην πορεία της τέχνης της.

Δ...Στον Παρθενώνα θα βάλουν αντίγραφα ...για να μην μολύνονται ..αλλά.. εκεί στην αναπαράσταση που κάναμε....., (. χμ ..) ,Πρέπει τα γλυπτά αυτά που τα ζητάμε , να επιστραφούν ..! ..Γιατί όχι γιατί είναι ένα γλυπτό που πρέπει να γυρίσει στον τόπο του ,...γιατί τότε πρέπει να γυρίσουν όλα τα γλυπτά ...από παντού ...(γέλιο)!! ...Το ερώτημα είναι ότι αυτά θα γυρίσουν όχι γιατί πρέπει να γυρίσουν στην Ελλάδα αλλά θα γυρίσουν στο σπίτι τους δεν έγιναν για να πάνε στην Ελλάδα σε κάποια χώρα... είναι παγκόσμια κληρονομιά ...αλλά πρέπει να γυρίσουν στο σπίτι τους ...πρέπει να βρουν έναν τρόπο να συνομιλήσουν με το σπίτιμα στο έργο επάνω ...καλύτερα στο Μουσείο στην αρχήενώπιονΜουσείο να συνομιλεί με το σπίτιγιατί είναι δίπλα ...Αυτή η συνομιλία ...αυτό είναι το θέμα ..! ...Να βλέπεις το έργο και να μπορείς να έχεις τα γλυπτά να συνομιλούν με το σπίτι ...Είναι μέρος του σπιτιού

■ Αποτέλεσμα 2

- Κάθε έργο ανήκει στην εποχή του και στον τόπο του .

2. Πως εκφράζεται η έννοια της σύγκρουσης , όπως μας την επικοινωνούν διαχρονικά , εμβληματικά έργα τέχνης :

1. Αυτό που παρατηρώ στα έργα είναι ότι ο καλλιτέχνης θέλει να αποδώσει τον πόνο., και το πως οι σκοπιμότητες των πολιτικών έχουν αντίκτυπο στην ανθρώπινη ψυχή και σώμα . Βλέπουμε πάρα πολλά σώματα.

3 , Η μία εικόνα είναι χρώμα , το άλλο είναι μονόχρωμο .

Σκοπιμότητες πάντα υπήρχαν και θα υπάρχουν.

Σε όλες αυτές τις εικόνες ...βλέπω την ανθρώπινη κυριαρχία ,...το ανθρώπινο σώμα ...!! ...τόρα εδώ έχεις αριστουργήματα Έλλη μου ,!

4, P: Ναι , τον ανθρώπινο πόνο , κάθε φορά που υπάρχουν κάποιες εξελίξεις , ...

Το σώμα είναι που μιλάει ...για τον πόνο και για την δυστυχία του

8, Και στον Ροντέν στις Πύλες της κολάσεως ..το αριστούργημα αυτό , πάλι παρατηρούμε ότι όλα διαπραγματεύονται τον ανθρώπινο πόνο ...

12, Δεν το βλέπω ...στην Χίο ...ενώ ο Τούρκος εδώ είναι πάνω στο άλογό του , κυρίαρχος ,....και οι άνθρωποι βρίσκονται εξαθλιωμένοι! Κάτι,, κοινό... που βλέπουμε και στο έργο του Ροντέν ...με την εξαθλίωση του ανθρώπινου σώματος ...! Ο σκεπτόμενος ...απεικονίζοντας τα βιώματα τις καταστάσεις που έχουν περάσει ...η περνούν ...!

16 , Στην τρίτη υπάρχει και η κυριαρχία του ηγεμόνα , το όπλο πάνω στο άλογο ,Και πίσω σε μια τέταρτη είναι η ίδια η Χίος που καίγεται !!.

18, Την Γκουέρνικα του Πικάσο όταν είδα πρόπερσι στη Μαδρίτη , είχα την χαρά να τη δω από κοντά , .Αααα...!!! Όλη αυτή η μελέτη που είχε κάνει.... και εκεί έχουμε το άλογοκαι εκεί έχουμε τον ανθρώπινο πόνοκαι εκεί έχουμε την καταστροφήκαι εκεί κάποια γεγονότα ,.... κατά τα οποία αποφασίζουν άλλοι για κάποιους άλλους... !!.

19, Στην Γκουέρνικα του Πικάσο που έχει να κάνει με το χέρι ...βλέπεις πάρα πολύ το χέρι,... που βιώνει όλη αυτήν την κατάσταση!!

30 υπάρχει πάντα ένας κυρίαρχος και ένας που θα υποφέρει τα δύο αντίθετα ...Το θελήσει τη συμβολίσει το ότι υποβόσκει σε κάθε κατάσταση το πονηρό που ελίσσεται χαμηλά ..Πρέπει να είσαι προσεκτικός ...γιατί πάντα υπάρχει Το φίδι που είναι χαμηλά και δεν το βλέπεις υπονοεί δηλαδή ότι υπάρχουν κάποια πράγματα που δεν τα βλέπεις ...το ύπουλο ...Το χαμηλό την διαβολή ...

,38 , Από τότε μέχρι τώρα....καταστάσεις παρόμοιες ...

Με πολέμους και πολύ δυναμισμό ...έτσι ώστε να μπορέσουν να αλλάξουν και να επιβάλλουν κάποια πράγματα ...

Ανθρώπινο πόνο ...

Το σώμα που πρώτα εκλαμβάνει τον πόνο ...και μετά η ψυχή ...

39, Στην καταστροφή της Χίου, όμως και τα δύο , ...Πολύ πιο ξεκάθαρα... και τον πόνο της ψυχής και του σώματος ,,αλλά και την κυριαρχία ...το φως και κυρίως...είναι πολύ πιο αισθητό ...

41, P:...Βεβαίως το φίδι τον δαυλό ...Το φως ...την τραγικότητα και τον πόνο ...Ο πόνος ...!! Βλέπεις πάρα πολύ αισθητά τον πόνο σε όλο αυτό ..!

Δηλαδή σε καθένα από όλα αυτά που θα δούμε είναι ο πόνος και η δύναμη του ισχυρού ...,

43, P: ...Είναι στο μυαλό του κάθε ανθρώπου ...και ότι έχει βάλει σκοπό ...!! Και το φίδι υπονοεί πάλι τον ίδιο συμβολισμό όπως και στις προηγούμενες εικόνες ...

Άρα έχει να κάνει... πίσω από όλα αυτά είναι ο άνθρωπος ...ο οποίος δημιουργεί και το καλό και το κακό ..σε όλους τους αιώνες που έχουν περάσει!!

44, P:Το κοινό στοιχείο ότι ο άνθρωπος είναι πίσω από όλα αυτά ..!

Από το παρελθόν ο άνθρωπος δημιουργεί όλες αυτές τις καταστάσειςκαι σε αυτή τη θεματική που έχεις δείξει μέχρι τώρα ... υπάρχει ο πόνος ...και οι κυρίαρχοι του δυνατού ...

58 P.Εσύ το βλέπεις ως αφήγηση και τους συμβολισμούς που βλέπεις μέσα , χέρι ...Το χέρι που δίνει δύναμη , Το χέρι που κρατά το δαυλό , που σκοτώνει, που απειλεί όπως στον Γκόγια το χέρι αυτό που αγκαλιάζει γυναίκα το σύντροφο το παιδί της ...το σώμα που μιλάει για την τραγικότητα γιατί όλα αυτά τα θέματα έχουν μια τραγικότητα , θα μπορούσες να βρεις έργα τα οποία προβάλλουν μια αισιοδοξία αλλά και σε αυτά μέσα δεν μπορείς να πεις ότι δεν βλέπεις αισιοδοξία ακόμη και στο έργο του Νταλί απεικονίζει έναν άνθρωπο και μέσα τους άλλους ανθρώπους Που σημαίνει ότι όλες αυτές οι γενιές και οι καταστάσεις οι άγριες , μέσα στα σκούρα χρώματα ...σε αφυπνίζει και σου λέει ότι... ο άνθρωπος είναι αυτός που τα δημιουργεί όλα ...

60 P ...Νομίζω να , οι αλλαγές γίνονται πολύ αργά ! **Τα σύμβολα ίσως έχουν αλλάξει , αλλά η βία υπάρχει** και μάλιστα πολύ πιο έντονη .Υπάρχει το κακό ...τα σύμβολα έχουν αλλάξει ...**Το κρύβουμε πια πολύ ..αλλά από πίσω η βία υπάρχει ...και μάλιστα σε πολύ πιο έντονη μορφή** .Ακούμε τη λέξη ψυχολογική βία άρα έχουμε ξεφύγει έχουμε φύγει από αυτά τα σύμβολα και η κατεύθυνση της ανθρώπινης λογικής όχι μόνο του σώματος αλλά και της λογικής να κάνει με την ψυχολογία και εδώ ο Νταλί το δείχνει πάρα πολύ καλά ...

63. P....Σκληρή βία έχουμε και εμείς ...Σε άλλη μορφή για αυτό είναι και το πιο δύσκολο γιατί από τη μια το βλέπεις γιατί είναι ο παραδοσιακός πόλεμος και εδώ έχουμε έναν νέο πόλεμο που χρειάζεσαι χρόνο για να το δεις και η ιστορία ..θα γράψει μετά από μερικές δεκαετίες πάλι ...για αυτόν τον καινούριο πόλεμο...

Σ 2^ηΣχολ71 - 106

, **97, 99, 100,104** ,

93, Σ. Ναι ..ναι ...και αν λάβουμε υπόψη μας ότι στην αρχαιότητα τότε θεοποιούσαν και τα φυσικά στοιχεία ...Υπάρχει αυτή **η αέναη σύγκρουση με τη φύση** και επειδή ακριβώς μέσα στη φύση μέρος είναι και ο άνθρωπος ...πάλι επανέρχεται αυτό ...η σύγκρουση του ανθρώπου με τις δυνάμεις της φύσης ...και τις δικές του τις εσωτερικές αντιφάσεις .

94 Υπάρχει το θέμα της σύγκρουσης.... βλέπουμε βέβαια περισσότερο σε ατομικό επίπεδο θεό και άνθρωπο...Οι Θεοί να επικρατούν κατά κάποιο τρόπο πάνω στον άνθρωπο , οι άνθρωποι όμως να συνεχίζουν παρόλα αυτά τον αγώνα τους ...

96 ..Ναι ..Βλέπουμε εδώ τον πυρσό ..

Σ...Πυρσούς ..Ναι τα φτερά που είπαμε ...το φίδι που είχαμε δει ...πτυχώσεις περισσότερες ...στα ενδύματα... Υπάρχει μια ένταση μεγαλύτερη ...Μάλλον ναι... έχουμε και το πρόσωπο το συναίσθημα ...

Δραματική ένταση ...Σιγά -σιγά καθώς εξελίσσεται ο άνθρωπος και η κοινωνία ...προστίθενται πράγματα όσο εξελισσόμαστε.. **Είναι σύμβολα ..τα οποία χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο** ..για αυτό λέμε ότι η τέχνη καθρεφτίζει την εποχή της.. δεν είναι πηγή της ιστορίας ...αλλά καθρεφτίζει την εποχή στην οποία έγινε .

E ..Εδώ πάλι βλέπουμε φτερά , πάλι βλέπουμε ένα λιοντάρι

Σ.Μορφές που μας γυρνάνε και λίγο την πλάτη

E ..Εδώ είναι η πρόσοψη ...Εδώ βλέπουμε πάλι έναν πυρσό ..πάλι το φίδι ...Σύμβολα

Σ ...Εντυπωσιακά πάντως ..

E ..Σύμβολα ...

Σ ...**Ναι ναι για μια συγκεκριμένη εποχή επαναλαμβάνονται**

E ..Έχουμε και την Αθηνά με φτερά ...

Σ Ναι ..ναι ..γι' αυτό είπα πριν ...δεν συμβαίνει απ' την μια μέρα στην άλλη η αλλαγήσιγά - σιγά ...υπάρχει η εξέλιξη αυτή ..και η τέχνη είναι ένας καλός χώρος , να δούμε αυτήν την εξέλιξη που προστίθενται στοιχεία και ανάλογα με την εποχή αναπτύσσονται εντονότερα η επαναλαμβάνονται ...Ορισμένα... γίνεται επιλογή κάποιων συμβόλων .

98 E«Η μάχη της Κατσίνα» του Μιχαήλ Αγγέλου ...να το μεγεθύνουμε με λίγο ...εδώ...

Σ...Ααα μάλιστα ! ναι ναι ...Ε ναι ! ..αυτό που λέμε ...η Αναγέννηση επιστροφή στην Κλασική αρχαιότητα ...Με εξέλιξη βέβαια ...! Καλά ... μιλάμε και για τον Μιχαήλ Αγγελο... που είναι από μόνος του ένα φαινόμενο ...Αλλά έχει αποτυπώσει με την ίδια δραματική ένταση τις μορφές ! Το πάθος !! ...Πιο πολλές μορφές βέβαια ανθρώπινες ...Έχουμε **πάλι ... μάχη και σύγκρουση**.. βέβαια ...Και έχουμε και πολλά πια ...βλέπουμε ότι είναι σε ένα τοπίο φυσικό ...δεν είναι σε βράχια ; ...Μπαίνει στη φύση πια !!...Τα χέρια κάτω στο νερό...!! ...Που βλέπεις στο ανθρώπινο στοιχείο που απειλείται από την...πια ... Δεν είναι τόσο απλά τα πράγματαχρησιμοποιεί τρόπους κλασικούς ...

99 Σ..Ναι έχουμε σύγκρουση ...κατ αρχάς ναι όντως η μάχη ...γυμνά σώματα ...καλά αρχίζει το γυμνό βέβαια στην τέχνη ...στην Αναγέννηση .. αλλά σαν άνθρωπος ...να είναι ευάλωτος ..πια..

Απέναντι στους άλλους ανθρώπους ; ...στην φύση ;

Δεν πετυχαίνει πάντοτε να βγει νικητής; Πάντως αρχίζει πια , όσο και να λέμε επιστροφή στην κλασική αρχαιότητα , ως προς τον τρόπο, αρχίζει πια και απειλείται το ανθρώπινο στοιχείο , δεν είναι τόσο εκείνο το επιβλητικό, η γιγαντομαχία ας πούμε , που είχαμε ένα προς ένα μεγάλα μυθικά όντα ας πούμε, να μάχονται μεταξύ τους, **εδώ έχουμε τους ανθρώπους , ο άνθρωπος με τη φύση τη δική του**, όντως ...αλλά φαίνεται πιο ευάλωτος νομίζω, ...δεν χάνει τον αγώνα του και τη δύναμη του, αλλά δεν τα καταφέρνει πάντοτε, αυτήν την αίσθηση έχω.

100 Ε.. τώρα βλέπουμε μία άλλη οπτική του δράματος που παίζεται

Σ.....Πάλι με τη φύση αλλά με διαφορετικό τρόπο ...

Σ....Ναι υπάρχουν διαφορές σχετικά τη μια έχουμε τον άνθρωπο που πεθαίνει που είναι κάτι δραματικό και θλιβερό....Υπάρχουν άνθρωποι που προστρέχουν ...αλληγορικά αυτό θα σήμαινε ...Και το ενδιαφέρον και η **δραματικότητα της ανθρώπινης φύσης και εκ προοιμίου, ότι απειλείται από τον θάνατο** , αλλά παράλληλα, έχουμε τις μορφές τις στητές πίσω , που είναι ψυχραιμες , ήρεμες....αρχίζει δηλαδή ο άνθρωπος με τη λογική τουνα βρίσκει μια ισορροπία ...να μην αφήνει τόσο να ξεχειλίζει το συναίσθημα ...αλλά να ελέγχεται με τη λογική ,τον πολιτισμό ,την επιστήμη , υπάρχει μια ισορροπία στον πίνακα αυτόν , ανάμεσα σε δραματικότητα του συναίσθηματος και στον έλεγχο της λογικής , θα έλεγα την ψυχραιμία που διατηρείται; Έχει ενδιαφέρον πάντως ο πίνακας δεν είναι μονοδιάστατος , Έχουμε πολλά υποσύνολα ανθρώπων ...και έχουμε και το παράθυρο , η διαφυγή προς τα έξω ; ότι υπάρχει κι αυτό ; Είναι κάτι που δημιουργεί μια έκπληξη ...όχι έκπληξη ...ένα διαφορετικό στοιχείο ...μέχρι τώρα βλέπουμε μια ενιαία σύνθεση ...μια άλλη οπτική

99 Σ..Ναι έχουμε **σύγκρουση ...κατ αρχάς ναι όντως η μάχη ...γυμνά σώματα** ...καλά αρχίζει το γυμνό βέβαια στην τέχνη ...στην Αναγέννηση .. αλλά σαν άνθρωπος ...να είναι ευάλωτος ..πια..

Απέναντι στους άλλους ανθρώπους ; ...στην φύση ;

Δεν πετυχαίνει πάντοτε να βγει νικητής; Πάντως αρχίζει πια , όσο και να λέμε επιστροφή στην κλασική αρχαιότητα , ως προς τον τρόπο, αρχίζει πια και απειλείται το ανθρώπινο στοιχείο , δεν είναι τόσο εκείνο το επιβλητικό, η γιγαντομαχία ας πούμε , που είχαμε ένα προς ένα μεγάλα μυθικά όντα ας πούμε, να μάχονται μεταξύ τους, **εδώ έχουμε τους ανθρώπους , ο άνθρωπος με τη φύση τη δική του**, όντως ...αλλά φαίνεται πιο ευάλωτος νομίζω, ...δεν χάνει τον αγώνα του και τη δύναμη του, αλλά δεν τα καταφέρνει πάντοτε, αυτήν την αίσθηση έχω.

100. Σ..Και μόνο η επιλογή των θεμάτων, που κάποιος πεθαίνει , έχουμε μια προσέγγιση της έννοιας του θανάτου, του υπαρξιακού θέματος, του ανθρώπου της φύσης του ανθρώπου.

Εδώ έχουμε περισσότερη προοπτική ... υπάρχει ένα παράθυρο που βλέπουμε έξω από το κτίριο τη φύση..Μια αίσθηση προοπτικής... με το σκαλάκι ...η δημιουργούνται τεχνικά προοπτικές για να δείξουν το χώρο δηλαδή αυτό με τα σκαλάκια. Δεν είναι ακόμη και το απαύγασμα και της προοπτικής ...

Σ. Είναι οι μορφές που φαίνονται στο βάθος και οι πιο έξω-μορφές ..Ναι ..ναι ...φαίνεται η διάσταση αυτή του χώρου....

Ε ..Τα χρώματα , ο τρόπος που σχεδιάζεται ...ο τρόπος που στέκονται οι φιγούρες ...όλο μαζί ...Αναφέρεται στον θάνατο ...σ' ένα γεγονός δραματικό ...Το συναίσθημα που σου βγάζει αυτό το έργο , που αναφέρεται σ' ένα θάνατο , σ' ένα γεγονός δραματικό ...Τι σου μεταδίδει ...Είναι όπως τα προηγούμενα ...η υπάρχον διαφορές ..

Σ....Ναι υπάρχουν διαφορές σχετικά τη μια έχουμε τον άνθρωπο που πεθαίνει που είναι κάτι δραματικό και θλιβερό....Υπάρχουν άνθρωποι που προστρέχουν ...αλληγορικά αυτό θα σήμαινε ...Και το ενδιαφέρον και η δραματικότητα της ανθρώπινης φύσης και εκ προοιμίου, ότι απειλείται από τον θάνατο , αλλά παράλληλα, έχουμε τις μορφές τις στητές πίσω , που είναι ψυχραιμες , ήρεμες....αρχίζει δηλαδή ο άνθρωπος με τη λογική τουνα βρίσκει μια ισορροπία ...να μην αφήνει τόσο να ξεχειλίζει το συναίσθημα ...αλλά να ελέγχεται με τη λογική ,τον πολιτισμό ,την επιστήμη , υπάρχει μια ισορροπία στον πίνακα αυτόν , ανάμεσα σε δραματικότητα του συναισθήματος και στον έλεγχο της λογικής , θα έλεγα την ψυχραιμία που διατηρείται; Έχει ενδιαφέρον πάντως ο πίνακας δεν είναι μονοδιάστατος , Έχουμε πολλά υποσύνολα ανθρώπων ...και έχουμε και το παράθυρο , η διαφυγή προς τα έξω ; ότι υπάρχει κι αυτό ; Είναι κάτι που δημιουργεί μια έκπληξη ...όχι έκπληξη ...ένα διαφορετικό στοιχείο ...μέχρι τώρα βλέπουμε μια ενιαία σύνθεση ...μια άλλη οπτική

Ε. τώρα βλέπουμε μία άλλη οπτική του δράματος που παίζεται

Σ....Πάλι με τη φύση αλλά με διαφορετικό τρόπο ...

■ Αποτέλεσμα 3

3. Πόσο διαχρονική είναι η εικαστική γλώσσα και τι συνεπάγεται αυτό :

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 8 Διαχρονικότητα , συνάφεια ,ομοιότητες ,διαφορές . /ερμηνείες

Κωδ 4 Επίδραση έργου τέχνης ατομικά και συλλογικά διαχρονικά

ΓΔεν ξέρω αν επιλέχθηκαν από τους καλλιτέχνες τα συγκεκριμένα έργα , αυτό που θα επιλέχτηκε από τους καλλιτέχνες , είναι ο τρόπος απόδοσης , Των συγκεκριμένων μορφών .Θεωρώ ότι ίσως τα συγκεκριμένα έργα επιλέχθηκαν από αυτούς οι οποίοι παρήγγειλαν τα έργα στους καλλιτέχνες ...για σκοπούς τους οποίους είχαν ποιοί μπορεί να ήταν σίγουρα ήταν γιατί αισθάνονταν υπερήφανοι για κάποιες μάχες και κάποιες συγκρούσεις που είχαν στη μυθολογία ή στην ιστορία τους και περήφανοι...για το πως πορεύθηκε αυτή πόλη ...και κατά δεύτερο λόγο το γεγονός ότι ήθελαν να περάσουν και στους ανθρώπους που θα έβλεπαν αυτά τα έργα ...Ένα συγκεκριμένο συναίσθημα δηλαδή το **συναίσθημα της υπεροχής το θρησκευτικό συναίσθημα** του να νιώσουν αυτή την άνωση την προσέγγιση στο Θεό ,....αλλά και την κυριαρχία του συγκεκριμένου λαού πάνω σε άλλους λαούς , στους εχθρούς του κλπ.

E...εκτός από το θεολογικό μήνυμα θα μπορούσε να υπάρχει και κάποιο μήνυμα κοινωνικό ;

I..Ούτως ή άλλως νομίζω ότι η θρησκεία ...στην εποχή του Ροντέν ήταν τόσο πολύ συνυφασμένη με την κοινωνία που ήταν ένα και το αυτό δεν ξέρω αν αυτός ο ίδιος ως καλλιτέχνης μπορούσε να τα ξεχωρίσει όταν είχε μια έμπνευση για ένα έργο η όταν του είχαν παραγγείλει ένα έργο ...Δεν ξέρω αν θα μπορούσε τόσο καλά να κάνει το διαχωρισμό ούτως ή άλλως όταν δουλεύει ο γλύπτης ειδικά ..έχει πολλά προβλήματα να αντιμετωπίσει τις τρεις διαστάσεις ...που όλο αυτό το οποίο βγαίνει .είναι κατά πολύ μεγάλο ποσοστό στο εσωτερικό ..

E...Σε σένα περνάει κάποιο άλλο μήνυμα ...;

I Ούτως ή άλλως όταν βρίσκεσαι μπροστά στις πύλες της κολάσεως νιώθεις ένα δέος σαν να είσαι μπροστά σε ένα Ναό σε ένα βωμό αισθάνεσαι σαν να μπαίνεις πραγματικά κάπου .Αυτό το έχει πετύχει πάρα πολύ ωραία ...

E . Εισάγει δηλαδή σε έναν κόσμο

I. Τρομακτικό ...! χασα...

E. Μιας αρνητικής πλευράς

I. Είναι **κάτι ανάμεσα σε δέος και τρόμο** ...Ναι ...αυτό έχει μια κοινωνική διάσταση ...δηλαδή όντως η κοινωνία είναι δέος και τρόμος ...ειδικά σε εκείνη την εποχή ..και σήμερα βέβαια έτσι είναι .

E..είναι η κόλαση οποία βιώνουμε..ίσως .. ;

I...ναι ...έχει πολύ μεγάλη σχέση με την κόλαση την οποία βιώνουμε και με αυτήν την έννοια ναι θα μπορούσε να είναι πολύ εσωτερικό..και πολύ χαρακτηριστικό του πως μπορεί να αισθάνεται ένας άνθρωπος μέσα σε μία κοινωνία η οποία τον καταπιέζει

E...Θυμίζει την Γκούερνικα .. θέλω να σου δείξω άλλο ένα έργο εγώ τώρα ...για να μου πεις αν υπάρχει κάποια κοινή σημασιοδότηση ...Σε σχέση με τα έργα που είδαμε προηγούμεναΝα δούμε αυτό εδώ το έργο ...από το βωμό της Περγάμουαπό το ανατολικό αέτωμαείναι "Η Εκάτη και ο αντίπαλος της " ...Θέλω να δεις εδώ τη σύνθεση και το τι αναπαρίσταται , τι έχει πει πίσω ...

I...τον πυρσό ...

E...Εδώ τα διάφορα τέρατα... να το πω ...έτσι αναπαριστώνται και τι ρόλο παίζουν μέσακαι τι αλληγορίες μπορεί να μεταφέρουν

I. το χέρι είναι από πίσω μου με τον πυρσό πολύ έντονο ...

E...Και επίσης και αυτό ...Μπορεί κανείς να δει ...αν θες να τα παρατηρήσεις λίγο ακόμα ...και πάμε να δούμε τώρα .επιστρέφοντας πάλι στο έργο αυτό ...το οποίο είναι ...

I...Ναι ...έχει ξεκάθαρη σχέση ...ναι έχει ξεκάθαρη σχέση ...φαίνεται ότι έχει μεν έχει μελετήσει πάρα πολύ καλά ...όλα τα αρχαιοελληνικά ανάγλυφα ...

E...Αλλά είναι στην Ευρώπη στο Βερολίνο σε όλο τον κόσμο στο βρετανικό Μουσείο ...

I...Ναι ..ναι ..ναι ...

E...Και αν μπορούμε να προχωρήσουμε αν θέλεις , θες να πεις κάτι άλλο πάνω σε αυτό ;

I...όχι....

P. Στην καταστροφή της Χίου, όμως και τα δύο , ...Πολύ πιο ξεκάθαρα... και τον πόνο της ψυχής και του σώματος ,,,αλλά και την κυριαρχία ...το φως και κυρίως...είναι πολύ πιο αισθητό ...

Ίσως επειδή είναι ζωγραφικό έργοτα επίπεδα που σου λέω των εξελίξεωνκαι το τι θέλει ο καλλιτέχνης να προβάλλει...πρώτο.

Εδώ στη ζωφόρο της Περγάμου ,,,,βλέπουμε ξανά ...όπως και στο αέτωμα του Παρθενώνα παρόμοια σύμβολα....

Σ . Είναι και διδακτικός..ο σκοπός του μύθου στο έργο τέχνης..βέβαια ...όχι με την έννοια του σχολείου , όλων των πολιτών . Γιατί οι πολίτες στην Αθήνα ...είχαν φτάσει σε ένα υψηλό επίπεδο σκέψης και πολιτικής ωριμότητας και μέσω της τέχνης , δεν ήταν επειδή κάποιος τους επέβαλε νόμους ,στη Δημοκρατία αναπτύσσονταν όλες αυτές οι τέχνες ...Δεν ήταν άνωθεν επιβολή , η τέχνη μπορεί να κινητοποιήσει και να καλλιεργήσει χωρίς να το καταλαβαίνει ο κόσμος ...και να οδηγήσει ...σε ωριμότητα και καλλιέργεια εσωτερική ...ψυχική ανάταση ...αυτά που ήθελε ένας πολίτης την εποχή εκείνη ...και που μπορούσε να έχειγιατί ήταν μία χρυσή εποχή .Είχε φτάσει σε ένα επίπεδο ήδη , και το ότι είναι ναός ..που ο ναός απευθύνεται στο Θεό στο θείο...

Σ...Πάλι ένα σχέδιο από την αρχαιότητα ...Αλλά με το δικό του τρόπο δεν μιμείται να κάνει ένα ίδιο έργο με την αρχαιότητα ...και έχει τον ίδιο τρόπο... εμπνέεται από την αρχαιότητα ...Παρόλα αυτά το αποτέλεσμα , παρότι πήγε από άλλο δρόμο ...γιατί είναι ο Πικάσο , είναι άλλη εποχή ...είναι άλλος άνθρωπος καλλιτέχνης , ...θυμίζει τα κλασικά έργα που είδαμε πάλι σύμπλεγμα... ανθρώπινων.... ζωικών μορφών με σύμβολα των Κένταυρους είπαμε ότι έχουμε ; ναι...Όχι ...!! Μινώταυρο... Μινώταυρο ...

Σ..Στην Γκουέρνικα πια που είναι μία άλλη...Αααα...Ναι ..ναι.. ναι.. ναι ...!! ,οι πυρσοί που είπαμε ...!! ..μα ναι.. βέβαια ...ναι ...σύμβολα που επανέρχονταιτόσους αιώνες μετά ...

Ναι ..βέβαια ...Μα η Γκουέρνικα τι είναι ; ...και αυτή μία η γιγαντομαχία της εποχής ...

Δυστυχώς ...οι πόλεμοι που έχουν καταστρέψει την ανθρωπότητααλλά δεν παύει να είναι το ίδιο μήνυμα που περνά συνεχώς ...

Η σύγκρουση ..η μάχη ... με τον άνθρωπο ...Ο άνθρωπος κατά ανθρώπου....με τον ίδιο του τον εαυτό με τα στοιχεία της φύσης ...

Εδώ ..ναι ... έχουμε τη μορφή ...αυτήν , που παραπέμπει στον Αλέξανδρο ...

Έχουμε μυθική μορφή της αρχαία...αλλά αλλάζουν οι μορφές γίνονται και τερατόμορφες ...αλλάζει ο άνθρωπος σιγά σιγά ...

Γίνεται επικίνδυνος για τον ίδιο του τον εαυτό ...για την κοινωνία ...!!...εε...ο προβληματισμός του σύγχρονου καλλιτέχνη ...που έζησε τον παγκόσμιο πόλεμο ...

I...Το έργο τέχνης είναι ένας σχολιασμός , ο οποίος σχολιασμός θίγει το κυριότερο αισθητήριό μας όργανο ...το μάτι !ουσιαστικά η αντίληψη του ανθρώπου ...αυτή είναι η δική μου κοσμοθεωρία ...παρ ' όλα αυτά

θα στην αναλύσω...η αντίληψη του ανθρώπου από τη μέρα που γεννιέται ...πιο πολύ διαμορφώνεται από την όραση του ...Διότι αν την έχεις και δεν ανήκεις στη μικρή κατηγορία που δεν την ακούσια , ..είναι κάτι το οποίο δεν μπορούμε να το αποφύγουμε .Όταν λοιπόν αντιλαμβανόμαστε αυτόν τον κόσμο μέσα από την όραση και αυτό γίνεται ακούσια και δεν έχεις στα περιθώρια της περισσότερες φορές , να μεταφράσεις πράγματα , όλα τα μηνύματα που περνάνε μέσα σου...σου δημιουργούν μία εξέλιξη αυτής της αντίληψης.....Το έργο τέχνης τι έχετε να κάνει ; ..έρχεται Να σου θίξει τον τρόπο με τον οποίο σκέφτεσαι...με μια άλλη προσέγγιση... Δηλαδή τι κάνει ο καλλιτέχνης βλέπει κάτι και σου δείχνει τον τρόπο με τον οποίο το είδε ...Αυτό τι σημαίνει κοινωνιολογικά ; η τέχνης όπως εκ των πραγμάτων είναι ένας άνθρωπος πολύ ευαίσθητος στην παρατήρηση του διότι αυτή είναι δουλειά του έρχεται να θίξει θέματα κοινωνικά θρησκευτικά πολιτικά θέματα της καθημερινότητας κλπ...με όποιον τρόπο επιλέξει γι αυτό και αυτό ...και αυτό να το δώσει στο κοινό . Άρα φυσικά και επηρεάζει πάρα πολύ το έργο τέχνης ...!

I.. Καθαρά παιδαγωγικό ρόλο ...Νομίζω ότι ο κοινωνιολογικός ο ρόλος που έχει είναι μέσα από τον Παιδαγωγικό χαρακτήρα του έργου τέχνης ...δηλαδή νομίζω πραγματικά ότι ο καλλιτέχνης είναι δάσκαλος κατά μία έννοια ακόμα και όταν αυτό που λέει πρέπει να το κρίνεις και να το απορρίψεις .

I..Διδάσκεται να σκέφτεται ..Δεν μπορεί να διδάχτείς κάτι το οποίο είναι στεγνό ...η σκέψη είναι πολύ γόνιμη ...Δεν μπορείς να διδάξεις ούτε να εκπαιδεύσεις έναν άνθρωπο ...να κάνει κάτι ..εντελώς στεγνό ...θα αποτύχεις.... θα το κάνει για λίγο καιρό και μετά θα σταματήσει ...όταν όμως τον διδάξεις πως να σκέφτεται αυτό είναι κάτι που δεν μπορεί να το χάσει ποτέ ...Μόνο να το εξελίξει μπορεί

I..Σε με τα πρώτα τα οποία είναι σχέδια ... αυτά της Λυσιστράτης ...είναι ξεκάθαρη η επιρροή του από την αρχαία Ελλάδα και μάλιστα νομίζω ότι θυμίζουν πάρα πολύ τις ζωφόρους της Ακρόπολης , του Παρθενώνα ...Και ως προς τη διάταξη των σωμάτων και ως προς την πρώιμη αυτήν που παρουσιάζουν τα σώματα Και ως προς τις στάσεις τους τον τρόπο που κινούνται κλπ...και εντάξει είναι και πολύ λογικό γιατί μιλάει για τη Λυσιστράτη που είναι κάτι καθαρά ελληνικό ...και έδωσε πολύ έντονα το ελληνικό στοιχείο ας ίσως πολύ λιγότερα από το δικό του χαρακτηριστικό ως καλλιτέχνη ...τον τρόπο που διαχειριζόταν ο ίδιος το Σχέδιο .Τώρα όσον αφορά αυτά τα χαρακτηριστικά ...Για αυτό ήθελα λίγο να το ανοίξουμε να το δω από πιο κοντά ...εδώ γίνεται περισσότερο Πικάσο χρησιμοποιεί ίσως περισσότερο τη συμβολιστική ματιά του,.... όχι ίσως ... σίγουρα χρησιμοποιεί τη συμβολιστική ματιά του...Αναφορικά με το άλλο και των ταύρων...Πάλι έχει να κάνει με την επιβολή του ενός πάνω στον άλλονβλέπουμε ότι στο μέσον στο κεντρικό θέμα στο χαρακτικό εδώ πέραείναι η επιβολή του Ταύρου πάνω στο άλογο ...που είναι πολύ έντονες οι εκφράσεις ...ίσως αυτό θα παρέπεμπε περισσότερο στα έργα του Γκόγια και του Ντελακρουά ...

B Οι παραστάσεις αρχικά τού Παρθενώνα στα αετώματα, φαίνεται ότι πρόκειται για αφηγήσεις θρησκευτικές ,συμπεριλαμβανομένων και κάποιων ιστορικών, αφενός ιστορούν θρησκευτικά γεγονότα τα οποία συμβολίζουν θεολογικές έννοιες ,και για μένα ενδεχομένως να περιέχουν και εσχατολογικές αναφορές. Πάντως σίγουρα ο ρόλος τούς είναι διδακτικός της θεολογίας τούς της θρησκείας τούς, της ηθικής και ως προς την αισθητική η οποία συνεπικουρεί πάνω στο ίδιο πνεύμα, προσπαθεί να εικονίσει

σίγουρα αυτό πού οι αρχαίοι οι κλασσικοί Έλληνες φιλόσοφοι ονομάζουν νοητό κόσμο αλλιώς μπορούμε να πούμε τον ουράνιο κόσμο, τον κόσμο πού ζούνε οι μάκαρες, οι ευδαίμονες, οι θεοί και οι ψυχές των ηρώων και των ανθρώπων, πού έχουν κάνει αγαθά και ενάρετα έργα. Επομένως σίγουρα ό ρόλος τούς είναι ηθοπλαστικός ,αφυπνιστικός, διδακτικός και σίγουρα αναγωγικός , δηλαδή πραγματοποιούν και μία αναγωγή , προς τα ουράνια προς τον νοητό κόσμο , εκ τού οποίου λαμβάνουν και τα πρότυπα οι αρχαίοι καλλιτέχνες.

Σ: Ναι, είναι σαν... Εμένα μου κάνει και το άσπρο, το λευκό πρόβατο που πάει για σφαγή. Δηλαδή μου έρχονται τέτοιοι συνειρμοί στο μυαλό. Από εκεί και πέρα, τα γεώδη χρώματα, μπορώ να πω ότι είναι προσαρμοσμένα και σε σχέση... Κάποιοι άνθρωποι είναι κάτω στο χώμα και κείτονται στο συγκεκριμένο έργο. Είναι μέσα στη γη. Δηλαδή είναι στοιχείο προέκτασης της γης, από άτομα. Για αυτό πιστεύω ότι είναι και τα γαιώδη, είναι πιο κοντά στη συγκεκριμένη σκηνή.

Ε: Άρα εδώ περιγράφεται ένα ιστορικό γεγονός, το οποίο όμως έχει και μια άλλη προέκταση, θα μπορούσαμε να πούμε ή όχι;

Σ: Αν έχει μια άλλη προέκταση στο σήμερα;

Ε: Γενικότερα, διαχρονικά.

Σ: Ναι, θεωρώ ότι έχει προέκταση διαχρονική, βέβαια. Είναι αυτό που είπα, ότι δίνει φωνή στον αδύναμο.

Δ:...Λοιπόν από τα πεντακόσια προ Χριστού ...δηλαδή από τις αναπαραστάσεις στον Παρθενώνα από τις συγκρούσεις των θεών .. Η Γκουέρνικα είναι οι συγκρούσεις των ανθρώπων.... δηλαδή ...η... στο εσωτερικό των ανθρώπων ..Έχουν περάσει πάρα πολλά χρόνια ...

Όλο το συγκρουσιακό στοιχείο τώρααν μιλάμε για αυτό ...παίρνει έναν άλλο χαρακτήρα ...δηλαδή ...νέος Κούρος ο οποίος κάνει ένα βήμα ...είναι πριν από αυτά

Ένα βήμα και ανοίγει ένα μικρό χαμόγελοτι είναι αυτό ;...που είναι πριν από αυτά ...που είναι αυτό το χαμόγελο το αινιγματικόκαι ένα βήμα ...Αυτό είναι το πρώτο βήμα της φύσης ένα πρώτο ξεκίνημα μία πρώτη κίνηση , από το ακίνητο των αιγυπτιακών αγαλμάτων ...Μια πρώτη κίνηση ή ένα πρώτο νεύμαΈνα πρώτο κάλεσμα ένα πρώτο από-τόλμημα ...Συνεχίζει μετά ιστορία για να πάρει ένα χαρακτήρα όπου να γίνει παραδεκτό ότι όλη η φύση είναι ένας παλμόςέναν αριθμός μια αναπνοή ...που πάλλεται ..Τα στοιχεία της φύσης συγκρούονται και εμείς είμαστε μέσα σε αυτό το παιχνίδι αυτής της μιας αδήριτης ανάγκης και πρέπει και εμείς κάπως να κουνήσουμε τα χέρια ...Ωραίαπερνάει όμως ο καιρός και τα πράγματα οδηγούνται αλλού..... έχει γεννηθεί ένας καινούργιος κόσμος ο χριστιανικός κόσμος... ο μεσαιωνικός που λέμε και ενώ δηλαδή από τα πεντακόσια προ Χριστού μέχρι τα πεντακόσια μετά Χριστό ακόμα και μέσα στον χριστιανισμό για τα χίλια αυτά χρόνια ...Κέντρο στη σκέψη του ανθρώπου είναι η φύση κατά πεντακόσια μετά Χριστό μέχρι το χίλια πεντακόσια μέχρι την Αναγέννηση του Κέντρο είναι έξω από τη φύση ...Μετατίθεται και γίνεται ο Θεός ...Ωραία ...όταν όμως έχεις αυτές τις δύο κληρονομίες και οι

δύο κάνουν τον κύκλο τους και φτάνεις να δεις ένα έργο όπως η μόνα Λίζα του Ντα Βίντσι...Εκεί τα πράγματα αλλάζουν διότι ,...αλλάζουν με όποια έννοια ;... ότι ο άνθρωπος ...αυτός ζωγραφίζει μία γυναίκα που χαμογελά αινιγματικά και αυτό το χαμόγελο για να μπορέσουμε να ερμηνεύσουμε, να το δούμε , τι είναι αυτό το χαμόγελο ...Τι σημαίνει αυτό ;...πρέπει κατά τη γνώμη μου να δούμε το φόντο ...μέσα στο οποίο εγγράφει ...το φόντο μέσα

■ Αποτέλεσμα 4

4. Εντοπίζεται μια κοινωνική διάσταση των έργων τέχνης; Διαπαιδαγωγεί η τέχνη ;

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 10+11 + 16 Κοινωνικός ρόλος του έργου τέχνης-το έργο τέχνης στον δημόσιο χώρο +.

Ο διδακτικός ρόλος του έργου τέχνης

P: ..Ναι μπορεί να μπορέσεις να δώσεις τα στοιχεία που θέλεις !...Ανάλογα με το θεατή ! Ανάλογα με τον ποιος είναι ο αποδέκτης !

E: ..'Αρα εδώ...

P: ...Πολλές φορές ...οι πολλές πληροφορίες τρομάζουν ...έναν θεατή !...Ενώ τα λιγότερα στοιχεία ...δίνουν κατευθείαν ένα μήνυμα...

P: Φυσικά και υπάρχει ωφέλεια ...!

Είναι μία παρακαταθήκη που δίνονται στις επόμενες γενιές ...!

Έχουν μια ομορφιά μέσα από την τραγικότητα και αν δεις πίσω από όλα αυτά υπάρχει ένα μήνυμα για το πως μπορούμε να εξελιχθούμε , το πως μπορούμε να αποτρέψουμε

Νομίζω ότι είναι πολύ καλή διδαχή για τα παιδιά !

Κυρίως στο έργο του Νταλί που δείχνει ξεκάθαρα ότι οι ίδιοι άνθρωποι δημιουργούν αυτές τις καταστάσεις και οι ίδιοι άνθρωποι μπορούν να τα αποτρέψουν .

P ΝαιΑυτό είναι το δίδαγμα ενός καλλιτέχνη , και όπως λέμε ότι ένας καλλιτέχνης δημιουργεί κάτι , γιατί κάτι θέλει να πει ..εδώ ο Νταλί μας λέει ..για όλη αυτήν την κατάσταση της ανθρώπινης λογικής ...και βάζει μόνο το κεφάλι ...γιατί έχει να κάνει με τη λογική του ανθρώπου , η λογική του ανθρώπου δημιουργεί τα πράγματα . Τώρα αν υπήρχε ένας Χίτλερ Ο οποίος κατέστρεψε την Ευρώπη και έχουν υποφέρει τόσες χιλιάδες άνθρωποι ,σε αφυπνίζει ότι αύριο θα υπάρχει κάποιος άλλος , που με κάποιον άλλο τρόπο, με κάποια άλλα όπλα ,... στις σημερινές μέρες το όπλο είναι η οικονομία ...Εμείς έχουμε έναν οικονομικό πόλεμο που βιώνει η Ελλάδα ...και είναι η αιτία που υποφέρουμε ...

P..Όποτε η τέχνη μιλάει , η τέχνη έχει τη δύναμηΑρκεί να την αφήσουμεας πούμε ο Χίτλερ εκείνη την εποχή ...το πρώτο που έκανε ήταν...να απορρίψει την μοντέρνα τέχνη .

P ...Ναι υπάρχει... αρνητικών μηνυμάτων ανάλογα με το πως το βλέπεις ...Ένας που θέλει να προωθήσει κάτι ...χρησιμοποιεί την τέχνη να το προωθήσει ...Στην διαφήμιση βλέπουμε πάρα πολύ την εικόνα ...πάρα πολλούς να εκμεταλλεύονται την τέχνη ...

Το ίδιο βλέπουμε και στο Διαδίκτυο ...η εικόνα και άλλες μορφές τέχνης ...που έχουν να κάνουν με τον προγραμματισμό τα media ..προβάλλουν και χρησιμοποιούν την τέχνη.

Όπως η τεχνολογία έχει προχωρήσει ...έχει προχωρήσει και η τέχνη ...που παίρνει τα εργαλεία ...Πάντα η τέχνη έπαιρνε την τεχνολογία με το μέρος της ,αν το δούμε στην ιστορία , ...

Έτσι και σήμερα η νέα μορφή τέχνης που είναι τα media ...φυσικά και στα χέρια των κακών ανθρώπων ,...χρησιμοποιείται για αρνητικό σκοπό ...σκοτεινά μηνύματα ...προσηλυτισμό όπως έκανε και ο φασισμός ...Και φυσικά τώρα κινδυνεύουν τα δικά μας τα παιδιά από αυτά !

Μην ξεχνάς ότι ο Χίτλερ εκείνη την εποχήπαρέσυρε όλη τη νεολαία

Έτσι και τώρα ...έχουν καθηλώσει όλη τη νεολαία στο computer και τα media και σε όλα αυτά ...!

Αν αύριο μεθαύριο τα παιδιά μας τα δεις σε κάποια κινήματα θα τραβάς τα μαλλιά σου ! Έχει να κάνει με κάποιους σκοτεινούς ανθρώπους ...που έχουν εκμεταλλευτεί την τεχνολογία ,για να προσελκύσουν τα νέα παιδιά το οποία τώρα ωριμάζουν και διαμορφώνονται ...

Είναι εύκολο να ξεγελάσεις ένα παιδί , πρέπει να είμαστε πιο προσεκτικοί .

P...Πρέπει να ξέρουμε να διαβάζουμε την καινούρια τέχνη και έχει να κάνει με πολλά ...

Σ ..Υπάρχει μεγάλη διαφορά ...γιατί μπορεί να συρρέουν εκεί όπως είπα πριν άνθρωποι από όλα τα μέρη της γης θαυμάζουν ένα έργο τέχνης ως ένα γλυπτό ως ένα κατασκεύασμα που βλέπουν ενδεχομένως και συμβολισμούς μέσα από την απεικόνιση... αλλά όπως λες πολύ σωστά ...το αρχιτεκτόνημα όπως είναι αυτό τώρα δεν περνάει το μήνυμα ...αλλά και τα γλυπτά... επειδή είναι φυλακισμένα .. μέσα στους τέσσερις τοίχους ενός Μουσείουτα οποία σχετίζονται άλλοι έχουν διασπαστεί τόσο πολύ ..σπασμωδικά λειτουργούν ..δηλαδή αν ήταν πάνω στο μνημείο έτσι όπως ήταν μάλλον στην αρχαιότητα, για αυτό κατασκευάστηκαν και μόνο έτσι θα μπορούσε να περάσουν το μήνυμα . Από τη στιγμή που διακόπτουμε αυτή τη σύνδεση τη φυσική ..γλυπτικής -αρχιτεκτονικής ..Είναι σαν να καταργούμε σαν να ραγίζουμε, θα το' λεγα , ανεπανόρθωτα, κατακερματίζουμε και θολώνουμε το ίδιο το μήνυμα .Είναι σαφές θα το δεις σαν σύνολο . Η επιλογή των τεχνών , ο συνδυασμός των τεχνών, αυτό όλο ..ήταν ένα σύνολο ενιαίο ..!. Είναι πολύ σημαντικό αυτά που ανέφερες με τον δημόσιο χώρο ,ότι στον δημόσιο χώρο τον εξωτερικό..όπου συμμετείχε η πόλη ..η ίδια η πόλη ..τόρα δεν υπάρχει αυτό σε καμία περίπτωσηδεν συμμετέχει ...

Σ. Πάντως βλέπουμε ... μια αρμονία ανάμεσα στην εξωτερική τελειότητα και στην δύναμη της ψυχής ,γιατί οι καλλιτέχνες πάντοτε εκφράζουν την εποχή τους. Μην πω ότι βλέπουν και πιο μακριά από την εποχή τους , κι αυτά που τους προβληματίζουν τα αποτυπώνουν στην τέχνη για να τα αποδώσουν στην κοινότητα , Μπορεί να μην το κάνουν συνειδητά δεν λένε : " ναι εγώ τώρα θα αποτυπώσω.. αυτό.." ... Αλλά ζώντας την εποχή... και επειδή είναι άνθρωποι με ευαίσθητες κεραίεςμετασηματίζουν αυτό που σκέφτονται και νιώθουν σε τέχνη..., όχι τόσο για να απαντήσουν στα ερωτήματα αλλά να δώσουν δικά

τους ερωτήματα στο κοινό . Και το κοινό,.. θα μου πεις ... ήταν εκεί νόμου και καλλιεργημένο να το δει ;
...εεε... δεν τους ενδιαφέρει νομίζω ...τον ίδιο τον καλλιτέχνη ...όταν το φτιάχνει ...!

Σ . Είναι και διδακτικός..ο σκοπός του μύθου στο έργο τέχνης..βέβαια ...όχι με την έννοια του σχολείου , όλων των πολιτών . Γιατί οι πολίτες στην Αθήνα ...είχαν φτάσει σε ένα υψηλό επίπεδο σκέψης και πολιτικής ωριμότητας και μέσω της τέχνης , δεν ήταν επειδή κάποιος τους επέβαλε νόμους ,στη Δημοκρατία αναπτύσσονταν όλες αυτές οι τέχνες ...Δεν ήταν άνωθεν επιβολή , η τέχνη μπορεί να κινητοποιήσει και να καλλιεργήσει χωρίς να το καταλαβαίνει ο κόσμος ...και να οδηγήσει ...σε ωριμότητα και καλλιέργεια εσωτερική ...ψυχική ανάταση ...αυτά που ήθελε ένας πολίτης την εποχή εκείνη ...και που μπορούσε να έχει ...γιατί ήταν μία χρυσή εποχή .Είχε φτάσει σε ένα επίπεδο ήδη , και το ότι είναι ναός ..που ο ναός απευθύνεται στο Θεό στο θείο...

Σ ..Ναι τέχνη και κοινωνία είναι αλληλένδετα ...και προχωρώ όσο προχωρά η κοινωνία και η τέχνη και πολιτισμός ...και βοηθάει στην εξέλιξη της εποχής ...η ίδιαόπως υπάρχει και η εξέλιξη στην τέχνη ...όλα αυτά δεν έγιναν εκ του μηδενός ...δεν υπάρχει παρθενογένεση στην τέχνη...Κάτι άλλο υπήρχε πρινκαι μετεξελίχθηκε ...δηλαδή αυτό το υψηλό επίπεδο που βλέπουμε καλλιτεχνικής δημιουργίας και ομορφιάς απηχεί μεγάλη προγενέστερη παράδοση ...Δεν έγινε απ' την μία μέρα στην άλλη , ...αλλά για να γίνει αυτό που κράτησε αιώνες , ..αντίστοιχα και η εποχή και οι άνθρωποι καλλιεργούνταν ...σταδιακά.... για να μπορούν να αποδεχθούν και να δημιουργήσουν κιώλας , ..γιατί είναι και ο καλλιτέχνης που δημιουργεί ...αλλά και το κοινό που αποδέχεται !! ...Και τώρα σκέφτηκα κάτι που δεν το είχα σκεφτεί !....Το ότι μπαίνει σε έναν από όλο αυτό ...πάντοτε υπάρχει και η.....Στην αρχαιότητα ...ο άνθρωπος έχει να αντιπαλέψει το θεϊκό στοιχείο ...με τους θεούς.. τη μοίρα...!!! Δεν είναι τυχαίο ότι μπαίνουν αυτοί οι μεγάλοι μύθοι ...για ναΌχι μόνο να διδάξουν ..αλλά να ευαισθητοποιήσουν τον άνθρωπο ότι υπάρχει και κάτι άλλο πέρα απ' αυτόν ! ...Δηλαδή το ότι έφτασαν σε υψηλή δημιουργία.... δεν είναι υπερόπτες... οι άνθρωποι... της εποχής , αλλά ευαισθητοποιούνται και συνειδητοποιούν ακόμη περισσότερο ...την ανθρώπινη μοίρα... και ότι υπάρχει κάτι άλλο πάνω από αυτούς πέρα από αυτούς ...

Σ....Οι αξίες του ...τα ιδανικά του ... ερωτήματα που θέτει..; Δεν δίνει απαντήσεις ο καλλιτέχνης ...θέτει ερωτήματα ...και θέλει να συγκλονίσει ...γιατί μέχρι το δέκατο ένατο αιώνα ...κάναμε την αναπαραστατική τέχνη... και οι άνθρωποι ...έβγαζαν τα συμπεράσματα τους ...!!...Οι καλλιτέχνες όμως δεν μπορούσαν να.... Είναι ευαίσθητοι άνθρωποι όπως είπα και στην αρχή ...προχωράνε ...παίρνουν τα μηνύματα πιο γρήγορα τους άλλους ...από την εποχή τους ...με την ευαισθησία αυτή που έχουν ...και θέλουν να μην κάνουν την χάρη στο κοινό ..." Ααα...Θα σας κάνω εύκολα μηνύματα..!! "....Εύκολες εικόνες... ! ...Θα σας κάνω να προβληματιστείτε και αυτό που είσαστε και για αυτό που είμαστε ...και αυτή η εικόνα και η Γκουέρνικα ...είναι ένα τέτοιο δείγμα ...παρότι ...για αυτό είναι πολύ σοφός αυτός ο καλλιτέχνης και το έργο , ...παρότι χρησιμοποιεί τα ίδια μοτίβα από την αρχαιότητα.!! ..Αλλά είναι σε άλλη εποχή ... !!

Ε..Το κοινωνικό μήνυμα αυτό που βγαίνει μέσα αυτό το έργο

Σ...Είναι ο καλλιτέχνης συνεχώς δίνει αυτά... εκφράζει αυτά τα κοινωνικά μηνύματα ...

Ε...Εισπράττει ο άνθρωπος; διδάσκεται ;

Σ... Ο άνθρωπος είναι τρομαγμένος απέναντι στην αγωνία του αλλά ...δεν διδάσκεται

Ε... Δεν διδάσκεται ...

Σ... Μάλλον παίρνει το μήνυμα ότι οφείλει να διδάσκεται οφείλει να πάρει κάποια πράγματα από την τέχνη αλλά δεν διδάσκεται ...Είναι τρομαγμένος έντρομος ..άναυδος ...βλέποντας όλο αυτόκαι οδηγείται τελικά σε καταστάσεις ...που είναι πιο σκληρές και από την αρχαιότηταΔηλαδή ...μας ξεπερνάμε ...Αυτό που ονομάζουμε πολιτισμό και τη διαχρονία και εξέλιξη... που βλέπουμε μέσα από την τέχνη..Και η τέχνη τι εκφράζει ;...την απόγνωση του καλλιτέχνη ...του ανθρώπου για τι ότι ...τελικά ;

Που πάμε ; ...Η τέχνη μας κάνει τίποτα ;. Μας καλλιεργεί ;...Ακόμα όμως κι αυτό που λέω τώρα.....δηλαδή τα ίδια αγωνιώδη ερωτήματα ..Αν μας καλλιεργεί η τέχνη ...είναι αποτέλεσμα της επικοινωνίας με το έργο τέχνης !!

Δηλαδή ακόμα και να συνειδητοποιήσουμε την έλλειψη καλλιέργειας ..την έλλειψη εξέλιξης ..και αυτό όμως πάλι γίνεται μέσα από την τέχνη ! Μας το δίνει ο καλλιτέχνης !

Ε.. Πως θα μπορούσαμε να το πούμε αυτό με μια λέξη ;

Σ ... Με μια λέξη ...με μια λέξη ...; είναι εύκολο να πεις με μια λέξη αυτό ; Τι να πω αγωνία.. απογοήτευση ;...Δεν ξέρω ...

Ε.. Θα μπορούσαμε να το πούμε επίγνωση ;

Σ... Ναι .. εδώ θα παίζουμε με ...απόγνωση ..ήθελα να πω ...αλλά θα βάλω και τότε επίγνωση γιατί είπαμε πριν ...αισθάνθηκααπό αυτόν τον διάλογο με τα έργα τέχνης ...ότι οδηγούμαστε σε απόγνωση αλλά έχουμε και επίγνωση του τι γίνεται ...και η τέχνη μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο κινητοποίησης ...και αυτογνωσίας ...

Ε.. Και επίγνωσης ...

Σ... Ναι ..και αυτό μπορεί να έχουμε έναν άνθρωπο ...Δεν εννοώ στο χρόνο ..στο χώρο... ότι αφορά...μπορεί να έχουμε μία μορφή ...αφορά την κοινωνία των ανθρώπων.... Δηλαδή αυτό ... θα πρέπει να το δούμε σαν επιδείνωση των μελών γύρω μας ...

Πάντα επιτελεί κοινωνικό έργο η τέχνη.... ακόμα και να φαίνεται ότι είναι αντικοινωνικό το περιεχόμενο Γιατί δεν έχουμε ανθρώπους εδώ δεν έχουμε μορφές.. Όχι ! Σε σχέση με άλλα έργα ! ...Έχουμε βέβαια στοιχεία που παραπέμπουν σε κοινωνικά συμπλέγματαΕίναι ο προβληματισμός για το τι πρέπει να κάνει ο άνθρωπος ..Δεν ξέρω ...κινητοποιεί ένας καλλιτέχνης ...πάντοτε ...

Ε.. Κινητοποιεί λοιπόν ένας καλλιτέχνης ... Αυτό είναι το πολύ σημαντικό συμπέρασμα σου ;

Σ ... Νομίζω ναι ...!!....Γιατί αλίμονο αν σταματήσει αυτό ...Κινητοποιεί και το έχει και ως κινητήρια δύναμη αυτό ο καλλιτέχνης ..!...Αν σταματήσουν αυτό οι καλλιτέχνες ...όσο και να λέμε ότι.... και δυστυχώς τα τελευταία χρόνια ... έχουμε υποτιμήσει τον ρόλο της τέχνης... και της καλλιτεχνικής δημιουργίαςΠάντα υπάρχει εκεί όμως ...για να μας ...Δηλαδή μετά από εποχές... από πολλά χρόνια όταν δει κάποιος τα άλλα έργα ...που στο μεταξύ θα υπάρξουν ...Θα συνεχίσουν το μήνυμα αυτό της αγωνιώδους έκφρασης ...

B. Ναι πρόκειται για έναν συναγωνισμό και όχι για διαμάχη και μάλιστα συναγωνισμό ο οποίος σέβεται και τους κανόνες του εύ αγωνίζεσθαι και μέσα από αυτό διδάσκει πιστεύω ότι διδάσκεται το εύ αγωνίζεσθαι, γιατί πέραν τού ότι σύμφωνα με τον μύθο συναγωνίσθηκαν ποιοί θα προσφέρει τα πιο πλέον ευεργετικά δώρα στην πόλη των Αθηνών ακολούθησε και ψηφοφορία από τον λαό, για να κρίνει ο λαός, ποιά είναι τα δώρα εκείνα, πού τον ευεργετούν περισσότερο. Επομένως διδάσκεται ή δημοκρατία, διδάσκεται το εύ αγωνίζεσθαι και ως προς την αισθητική.. και φυσικά διδάσκεται και το να μπορ.. ή προσφορά προς το κοινό.

Σ: Ο Γκόγια συνήθως δίνει φωνή και μιλάνε και οι άνθρωποι που βρίσκονται και σε πιο αδύναμη θέση, που στο συγκεκριμένο έργο είναι αυτός που θα εκτελεστεί. Παρόλο ότι είναι αυτός που σε λίγο θα χάσει τη ζωή του, αυτόν έχει φωτίσει. (..) αυτό το πουκάμισο, αυτό το άσπρο που φοράει είναι ένα πολύ φως που ακόμα και το φανάρι, το οποίο βρίσκεται δίπλα και υποτίθεται ότι φωτίζει τον συγκεκριμένο άνθρωπο δεν φωτίζει τόσο πολύ όσο φωτίζει η μπλούζα του συγκεκριμένου ανθρώπου που είναι σε αυτή την δύσκολη θέση. Αυτό νομίζω ότι έχει ενδιαφέρον στον συγκεκριμένο πίνακα, ότι ο Γκόγια δίνει φωνή στην πλευρά που είναι ο αδύναμος άνθρωπος, αυτός που μπορεί μέχρι σε λίγα λεπτά να μην έχει ζωή καν. Αυτό.

Σ: Τον συγκεκριμένο πίνακα, ναι, που γενικότερα πιστεύω ότι ο Γκόγια το κάνει. Ο Γκόγια έχει μια ιδιαίτερη, δίνει μια ιδιαίτερη έμφαση σε ανθρώπους που φαίνεται ότι είναι κοινωνικά σε πιο χαμηλά στρώματα, είτε στις γυναίκες επίσης, έχει δώσει ωραία απόδοση. Δηλαδή δίνει μια ιδιαίτερη χροιά σε αυτές τις πλευρές των ανθρώπων, δηλαδή στις γυναίκες, στα παιδιά και σε ανθρώπους που είτε ήταν δούλοι είτε ήταν άνθρωποι που ήταν σε κοινωνική τάξη πιο χαμηλά από τους βασιλείς. Τους βασιλείς και όλα τα πρόσωπα που ζωγράφιζε που ήταν από ανώτερη οικονομική τάξη και κοινωνική, τα ζωγράφιζε με όχι τόσο μεγάλη ωραιοποίηση ας πούμε. Τους έδινε ωμά, τους σχεδίαζε με τον πιο ωμό τρόπο που μπορούμε να φανταστούμε. Για την εποχή του βέβαια, έτσι; Γιατί αργότερα υπάρχουν και πιο ωμά. Δηλαδή η ζωγραφική μπόρεσε να εξελιχθεί και να δείχνει ακόμα πιο ωμά τα πράγματα.

Σ: Ναι, υπάρχουν και άλλα στοιχεία που μπορώ να δω. Είναι ότι οι εκτελεστές έχουν πλάτη, δεν φαίνονται τα πρόσωπα τους. Ενώ το πρόσωπο του ανθρώπου που είναι προς εκτέλεση είναι φανερό. Αυτό μπορούμε να πούμε ότι συμβαίνει μέχρι και σήμερα, σε πολλά ζητήματα μέσα στην κοινωνία, δεν ξέρουμε ποιος κρύβεται από πίσω, δεν έχουμε το πρόσωπο. Βλέπουμε συνήθως το αποτέλεσμα. Ας πούμε ένα παράδειγμα που μπορώ να δώσω τώρα είναι με τους διδύμους πύργους. Λέγαμε ο Μπιλ Λάντεν, λέγαμε ο ένας, λέγαμε ο άλλος, αλλά ξεκάθαρα δεν είχαμε κάποιον...

Σ... Μάλλον παίρνει το μήνυμα ότι οφείλει να διδάσκεται οφείλει να πάρει κάποια πράγματα από την τέχνη αλλά δεν διδάσκεται... Είναι τρομαγμένος έντρομος ..άναυδος ...βλέποντας όλο αυτόκαι οδηγείται τελικά σε καταστάσεις ...που είναι πιο σκληρές και από την αρχαιότηταΔηλαδή ...μας ξεπερνάμε ...Αυτό που ονομάζουμε πολιτισμό και τη διαχρονία και εξέλιξη... που βλέπουμε μέσα από την τέχνη..Και η τέχνη τι εκφράζει ;...την απόγνωση του καλλιτέχνη ...του ανθρώπου για τι ότι ...τελικά ;

Που πάμε ; ...Η τέχνη μας κάνει τίποτα ;. Μας καλλιεργεί ;...Ακόμα όμως κι αυτό που λέω τώρα.....δηλαδή τα ίδια αγωνιώδη ερωτήματα ..Αν μας καλλιεργεί η τέχνη ...είναι αποτέλεσμα της επικοινωνίας με το έργο τέχνης !!

Δηλαδή ακόμα και να συνειδητοποιήσουμε την έλλειψη καλλιέργειας ..την έλλειψη εξέλιξης ..και αυτό όμως πάλι γίνεται μέσα από την τέχνη ! Μας το δίνει ο καλλιτέχνης !

Δ...Από την άλλη πλευρά ,υπάρχει η πομπή των Παναθηναίων , αυτό το κάθε τέσσερα χρόνια ...συνάθροιση όλης της πόλης ή οποία μεταφέρει το πέπλο της Αθηνάς και το προσφέρει όχι στον Παρθενώνα ...πρόσεξε τώρα ...αλλά στο Ερέχθειο εκεί που είναι το ξόανο , το ξύλινο , της Αθηνάς , γιατί εκεί είναι το λατρευτικό άγαλμα που θυμίζει τα Ιερά εκεί είναι η κατοικία του Ερεχθέα του γενάρχη , και εκεί είναι και ο τάφος του Κέκροπος , που φυλούν οι Καρυάτιδες που είναι οι κόρες του . Επομένως εκεί έχουμε ένα μνημείο το οποίο είναι τελείως διαφορετικό από την κατοικία του Θεού , είναι το μνημείο το κοινό της πόλης , Η οποία η πόλις αναφέρεται και λέει... να και το μνημείο ...της κοινής καταγωγής , της εντοπιότητας μας . Αυτή λοιπόν η πομπή της πόλης που θα πάει στην πράξη στο Ερέχθειο , στον Παρθενώνα εικονίζεται στην εξωτερική πλευρά , έξω από το ναό αλλά στο πάνω μέρος του σηκού , στα δώδεκα μέτρα ψηλά ήτανε , δεν ήταν χαμηλά όπως την βλέπουμε σήμερα στο Μουσείο της Ακρόπολης αλλά ήταν ψηλά στα δώδεκα μέτρα , έπρεπε να σηκώσεις το κεφάλι και αυτή η εικόνα η ζωφόρος που περιτρέχει το εσωτερικό μέρος του ναού στον σηκό ψηλά , από την εξωτερική πλευρά , όλη αυτή η εικόνα , εικονίζει ένα θέμα πολιτειακό , δεν απεικονίζει ένα θέμα θρησκευτικό, αυτό είναι το πρώτο που πρέπει να παρατηρήσουμε , Ε ; !!! και είναι πρώτη φορά που συμβαίνει αυτό , από τις λίγες φορές, είναι μια καινοτομίαΠου πολλοί νομίζουν ότι ο Φειδίας την έβαλε στο παιχνίδι μέσα , ενώ και κατασκευαζόταν το έργο... Και συλλαμβάνει αυτήν την ιδέα να ενσωματώσει μέσα στην κατοικία του Θεού , κάτι πολιτειακό, κάτι κοσμικό , κάτι της πόλης , είναι ιδιαίτερο στοιχείο , είναι επαναστατικό , ας πούμε ...για τον καιρό του ...Ε...; Συμφωνείς ; ...Δεν συμφωνείς ; Δ...Να το ψάξουμε , λίγο...επομένως ..τώρα εδώ ...Στην όλη ιστορία στο σπίτι του Θεού , με τις εικόνες των φυσικών δυνάμεων , παρεμβάλλεται μία εικόνα της πόλης , η οποία είναι και αυτή εγγεγραμμένη ...πρέπει και αυτή δηλαδή να πει ... Και εγώ είμαι εδώ ...δεν είναι μάλλον η θεοί δηλαδή που κάνουν μόνοι το παιχνίδι τους , αλλά είναι και οι άνθρωποι που κάθε τέσσερα χρόνια μαζεύονται .Είναι όλες οι τάξεις ,όλοι οι ιπείς ..με τα διαφορετικά σκουφάκια τους ...με τους χιτώνες τους ...και ο καθένας αντίστοιχη σε καθέναν από τους δέκα δήμους της πόλης του Κλεισθένη...και μετά και γυναίκες και οι ιερείς και τα ζώα.. Όλοι ,όλοι, όλοι, κρατούν το πέπλο ...που στο τέλος το παραδίδουν στην μια πλευρά ...του Παρθενώνα ...συγκλίνουν οι πομπές ...και το παραδίδουν στους θεούς που είναι οι μάρτυρες ας πούμε...της όλης αυτής ιστορίας και παρακολουθούν τα των ανθρώπων ...!!

Επομένως αυτή η σκηνή έχει νόημα μόνο στα πλαίσια μιας πολιτειακής εγγραφής, ...όταν εδώ η τέχνη είναι αυτόνομη ..., . δεν είναι εδώ απλά η τέχνη η δημιουργία ενός καλλιτέχνη ... απλά και μόνο ...όπως θα έκανε ο Ροντέν και ένα άγαλμα...

Δ...Στον Παρθενώνα θα βάλουν αντίγραφα ...για να μην μολύνονται ..αλλά.. εκεί στην αναπαράσταση που κάναμε...., (.. χμ ..) ,Πρέπει τα γλυπτά αυτά που τα ζητάμε , να επιστραφούν ..! ..Γιατί όχι γιατί είναι ένα

γλυπτό που πρέπει να γυρίσει στον τόπο του ,...γιατί τότε πρέπει να γυρίσουν όλα τα γλυπτά ...από παντού ... (γέλιο)!! ...Το ερώτημα είναι ότι αυτά θα γυρίσουν όχι γιατί πρέπει να γυρίσουν στην Ελλάδα αλλά θα γυρίσουν στο σπίτι τους δεν έγιναν για να πάνε στην Ελλάδα σε κάποια χώρα... είναι παγκόσμια κληρονομιά ...αλλά πρέπει να γυρίσουν στο σπίτι τους ...πρέπει να βρουν έναν τρόπο να συνομιλήσουν με το σπίτιμα στο έργο επάνω ...καλύτερα στο Μουσείο στην αρχήενώπιονΜουσείο να συνομιλεί με το σπίτιγιατί είναι δίπλα ...Αυτή η συνομιλία ...αυτό είναι το θέμα ..! ...Να βλέπεις το έργο και να μπορείς να έχεις τα γλυπτά να συνομιλούν με το σπίτι ...Είναι μέρος του σπιτιού

Δ...Ναι ...η πάλη είναι κοινό στοιχείο ...Απλώς σε κάθε εποχή αυτήν την πάλη ...ανάλογα το έργο ...κάνεις μια ιδιαίτερη ερμηνείααποδίδεις στην ιδιαίτερη ερμηνεία ...Αποδίδεις την ιδιαίτερη σημασίαδηλαδή ο θεατής του Παρθενώνα ...είναι μέρος της ζωής του ... αυτή... το μυθολογικό στοιχείο...Η πάλη Θεού και ανθρώπων ..οι πάλη θεών και γιγάντων ... Τιτάνων ...όλων...Η πάλη μέσα στους κόλπους των ίδιων των θεών ...το συγκρουσιακό στοιχείο μέσα στην ίδια τη φύσηείναι μέρος μιας πόλης ...οπότε η πομπή των Παναθηναίων ...ανακαλεί στη μνήμη... Το στοιχείο εκεί... είναι συναινετικό ..είναι δηλαδή ένα στοιχείο συνδετικό...Του κοινωνικού ιστού ...Είμαστε εμείς αυτοί που κάνουμε αυτήν την πομπή ..και είναι αυτή η πόλη που είναι δική μας ... Είναι αυτός ο τόπος που είναι τα χρώματα μαςείμαστε εμείς η κοινότητα αυτή ...Η οποία έχουν συνενωθείκαι αποδίδουμε τιμές ...στον κοινό Θεό κλπ...οπότε είναι ένα στοιχείο αυτογνωσίας , αυτό-αναγνώρισης της πόλης ...δηλαδή της ίδιας ...Οι οποία φτιάχνει τα μνημεία της ...Τους θεούς της,... αυτό-αναφορά ...αναφέρεται στον εαυτό της ...η αντανακλάται στους θεούς της ...

■ Αποτέλεσμα 5

5. Ποια είναι η παγκόσμια γλώσσα των συμβόλων στα έργα τέχνης ;

Σχόλια που απαντούν:

Ανάλυση : Κωδ 7 Αλληγορία , συμβολισμός , έννοιες , συμπεράσματα . /ερμηνείες

P. ...δυνατό χρώμα , όπως και το μαύρο , Εεεε και πάρα πολύ μου αρέσει ,που βρήκες το λευκό γύψινο εκμαγείο του Ροντέν. Κάνει πάρα πολύ ωραίο διάλογο με τα γλυπτά του Παρθενώνα .! .Και εδώ έχουμε τα σώματα που ...μιλάνε, μία κατάσταση ...!

P:...Ναι , υπάρχει μια συνέχεια ...στο χτίσιμο του έργου ... Η συνομιλία που κάνει το ανθρώπινο σώμα με το σώμα του αλόγου , η κίνηση που δίνει μια δυναμική ...μια κυριαρχία!!

Μου αρέσει πολύ αυτή η παράσταση με το σύμπλεγμα των ιπέων

Όπου εδώ βλέπεις σε αυτή τη συγκεκριμένη φωτογραφία που μου είχες στείλει που βρίσκεται στο Βρετανικό Μουσείο... που επισκεπτόμουν συχνά όταν σπούδαζα εκεί ..

Έχουμε τα άλογα τα οποία καλπάζουν τρέχουν ...τρέχουνοι καταστάσεις.... τρέχουν τα γεγονότα Αααα...!!!...και ίσως συμβολίζει το ότι είναι πάνω στο άλογο , οι κυρίαρχοι!!

.... Στην Γκουέρνικα του Πικάσο που έχει να κάνει με το χέρι ...βλέπεις πάρα πολύ το χέρι,... που βιώνει όλη αυτήν την κατάσταση!!

....Στον Γκόγια πάλι.... κατ αρχήν βλέπεις νύχτα ...

Ακόμη και στον Ροντέν στις Πύλες της κολάσεως ..

.Διαδραματίζεται σε σκοτεινό χώρο...

Αλλά νομίζω ότι και η λάμψη που υπάρχει, ακόμα και στο Γκόγια που γίνονται αυτά τα πράγματα

...που βλέπεις μια φωτεινότητα ...

Και θα φωτίσει το νυχτερινό ουρανό...

Ενώ ο Πικάσο χρησιμοποιεί μία λάμπα , ...

Στην καταστροφή της Χίου βλέπουμε το κάψιμο που φωτίζει

Είναι ορισμένα πράγματα τα οποία ...ναι...βάζουν την ανθρώπινη σκέψη ...να μπορεί ...να πάει πιο κοντά να τα δει να τα διαβάσει , ...

Πάντα υπάρχει κάποιος λόγος που μπαίνουν σε μια σειρά όλες αυτές οι ενότητες που έχουμε πει μέχρι τώρα .

.....και σήμερα αν θα κοιτάξουμε την ιστορία , Πάντα θα υπάρχει κάποιος λόγος που μπαίνουν σε μια σειρά όλες αυτές οι ενότητες που έχουμε πει μέχρι τώρα .

P:Αυτό είναι ο Δαυλός ...

καθαρότητακάτι που και εμείς σήμερα ...Τι ζητάνε δεν ζητάμε από τους πολιτικούς να είναι πιο καθαροί ; Και στον Γκόγιαφωτίζει όλο το σώμα το ανθρώπινο ...Το σκοτάδικαι ο Γκόγια χρησιμοποιεί σκούρο φόντοτα πράγματα διαδραματίζονται τη νύχτακαι η νύχτα υπονοεί το κακό κάτι το δόλιο

Βλέπουμε και το λιοντάρι ...που είναι ένα σύμβολο κυριαρχίας και δύναμης ...Ακόμα και τώρα στις πιο σύγχρονες εποχές βλέπουμε το λιοντάρι ...Ακόμα και στις πιο απλές μορφές στις κρήνες που θα πας να πιεις νερό ...Πολλές φορές!!

Φτερά ..που... Όπως και εμείς σήμερα θα μπορούσαμε να το πούμε...μας δίνει την ελπίδασαν κάτι καινούριο δηλαδή ...του με τα φτερά θα σταματήσει ένα γεγονός ..

.Και από την άλλη θα ανοίξει μια καινούργια αυλαία με καινούργιες παραστάσεις ...

Με καινούργιες εξελίξεις μια ζωή μια συνέχεια μια καινούργια αρχή στην ουσία ...

Σε όλα αυτά τα ανάγλυφα της Περγάμου , βλέπω τους ίδιους συμβολισμούς

Από τότε μέχρι τώρα....καταστάσεις παρόμοιες ...

.....Εδώ στη ζωφόρο της Περγάμου ,...βλέπουμε ξανά ...όπως και στο αέτωμα του Παρθενώνα παρόμοια σύμβολα....

P:...Βεβαίως το φίδι τον δαυλό ...Το φως ...την τραγικότητα και τον πόνο ...Ο πόνος ...!! Βλέπεις πάρα πολύ αισθητά τον πόνο σε όλο αυτό ..!

Δηλαδή σε καθένα από όλα αυτά που θα δούμε είναι ο πόνος και η δύναμη του ισχυρού ,,,

P:Είναι στο μυαλό του κάθε ανθρώπου ...και ότι έχει βάλει σκοπό ...!! Και το φίδι υπονοεί πάλι τον ίδιο συμβολισμό όπως και στις προηγούμενες εικόνες ...

Άρα έχει να κάνει... πίσω από όλα αυτά είναι ο άνθρωπος ...ο οποίος δημιουργεί και το καλό και το κακό ..σε όλους τους αιώνες που έχουν περάσει!!

P: ...Ο οποίος είναι γυμνός ...!!..Αλλά όμως ...πίσω από την ιστορία που μας έχει δοθεί ...και με τις αναλύσεις που έχουν κάνει όλοι ...οι πιο ειδικοί ...τα κουβαλάει όλα αυτά .! ..

Εγώ νομίζω ότι ...κι ‘ αν δεν είχε δοθεί ...μόνο και μόνο τότε βλέπεις κάτι ότι είναι ψηλά το τελευταίο επάνω ..η καθετότητα ...που έχει με τους κίονες ...μόνο και μόνο η επιλογή της τοποθέτησης του Παρθενώνα , αρκεί για να μεταφέρεις την ιδέα του θανάτου ...του κυρίαρχου πάλι .!

P:...Πάρα πολλά πράγματα ..Κατ ‘αρχήν έχει κατεύθυνση έχει να κάνει με το αν είναι ...οριζόντια η κάθετηθετική η αρνητική ...

E: ...Ένα συναίσθημα ίσως ...

P: ...Είσαι κάθετος λέμε...σε κάποιον ...μπορεί να συνυπάρχει η απεικόνιση με την ανεικονική τέχνη .Να συνυπάρχουν και τα δύο .

P: Τα παιδιά καταλαβαίνουν πολύ καλύτερα ...γιατί είναι πολύ πιο ελεύθερα , δεν έχουν πάρει ακόμα μια κατεύθυνση δεν κουβαλάνε στην πλάτη βάρη είναι πολύ πιο ελεύθερα , πιο ανοιχτά στο να βλέπουν και να καταλαβαίνουν , και από μια γραμμή μπορούν να πάρουν πολλά .

P ...Είναι ο τρόπος που τα προβάλειςΤο μέσον , να ...ο τρόπος που θα τα δείξεις ..Ας πούμε όλη αυτή η λιτότητα και όλη αυτή η δημιουργία του Ρόθοκοδεν μπορείς να πεις ότι έχει να κάνει μόνο με το χρώμα ,έχει και ο τρόπος που το προβάλλει το χρώμα ...

P:..Εσύ το βλέπεις ως αφήγηση και τους συμβολισμούς που βλέπεις μέσα , χέρι ...Το χέρι που δίνει δύναμη , Το χέρι που κρατά το δαυλό , που σκοτώνει, που απειλεί όπως στον Γκόγια το χέρι αυτό που αγκαλιάζει γυναίκα το σύντροφο το παιδί της ...το σώμα που μιλάει για την τραγικότητα γιατί όλα αυτά τα θέματα έχουν μια τραγικότητα , θα μπορούσες να βρεις έργα τα οποία προβάλλουν μια αισιοδοξία αλλά και σε αυτά μέσα δεν μπορείς να πεις ότι δεν βλέπεις αισιοδοξία ακόμη και στο έργο του Νταλί απεικονίζει έναν άνθρωπο και μέσα τους άλλους ανθρώπους Που σημαίνει ότι όλες αυτές οι γενιές και οι καταστάσεις οι άγριες , μέσα στα σκούρα χρώματα ...σε αφυπνίζει και σου λέει ότι... ο άνθρωπος είναι αυτός που τα δημιουργεί όλα ...

Σ !!!...Και εκφράζει και αυτή μέσα από την απεικόνιση , ...δεν είναι μόνο η ιστορία που απεικονίζει ο μύθος , ...αλλά και τη δύναμη του ανθρώπου να κυριαρχήσει ..η στη φύση ...στα διάφορα στοιχεία που τον καταδιώκουνκαι βλέπουμε και τη θαυμαστή τελειότητα ...με την οποία απεικονίζονται οι εκφράσεις στα πρόσωπα , για παράδειγμα ..,γιατί ο άνθρωπος έχει την ανάγκη , όχι μόνο το ωραίο ..να δει μέσα από την τέχνη ...αλλά να εκφράσει την ίδια του τη ζωή τα συναισθήματα του , η τη δύναμη ! ...Και θα μου πεις όχι μόνο άνθρωπος,, .. βλέπω το άλογοπου είναι ένα δύσκολοθεωρώ ότι είναι ένα δύσκολο στοιχείο ...

(.....) με όλα αυτά τα έξω-κοσμικά ..τα υπερφυσικά στοιχεία ...και μεταφυσικά στοιχείαμπορεί ...μπορεί ...! Γιατί η μυθολογία πάντα κρύβει συμβολισμούς , λειτουργεί μεν ως το δίδαγμα ως διδαχή , ...αλλά κρύβει και πολλούς συμβολισμούς ...Οι μύθοι δεν είναι τυχαίοι ...Εκφράζουν τη διαχρονική σκέψη και αγωνία του ανθρώπου την υπαρξιακή του αγωνία, κυρίως θα έλεγα ...! Και μπαίνουν και σε έναν ναό ...

Σ..Έχει ..δείχνει... Μα όλα έχουν ένα βαθύτερο συμβολισμό .. Στο τέλος όμως αυτή η σύγκρουση, δεν ξέρω αν το εκφράζω σωστά , οδηγεί σε νίκη του ανθρώπου .

Σ...Πυρσούς ..Ναι τα φτερά που είπαμε ...το φίδι που είχαμε δει ...πτυχώσεις περισσότερες ...στα ενδύματα... Υπάρχει μια ένταση μεγαλύτερη ...Μάλλον ναι... έχουμε και το πρόσωπο το συναίσθημα ...

Δραματική ένταση ...Σιγά -σιγά καθώς εξελίσσεται ο άνθρωπος και η κοινωνία ...προστίθενται πράγματα όσο εξελισσόμαστε.. Είναι σύμβολα ..τα οποία χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο ..για αυτό λέμε ότι η τέχνη καθρεφτίζει την εποχή της.. δεν είναι πηγή της ιστορίας ...αλλά καθρεφτίζει την εποχή στην οποία έγινε .

Ε ..Εδώ πάλι βλέπουμε φτερά , πάλι βλέπουμε ένα λιοντάρι

Σ..Μορφές που μας γυρνάνε και λίγο την πλάτη

Ε ..Εδώ είναι η πρόσοψη ...Εδώ βλέπουμε πάλι έναν πυρσό ..πάλι το φίδι ...Σύμβολα ...

Σ ...Εντυπωσιακά πάντως ..

Ε ..Σύμβολα ...

Σ ...Ναι ναι για μια συγκεκριμένη εποχή επαναλαμβάνονται

Ε ..Έχουμε και την Αθηνά με φτερά ...

Σ Ναι ..ναι ..γι' αυτό είπα πριν ...δεν συμβαίνει απ'την μια μέρα στην άλλη η αλλαγήσιγά - σιγά ...υπάρχει η εξέλιξη αυτή ..και η τεχνη είναι ένας καλός χώρος , να δούμε αυτήν την εξέλιξη που προστίθενται στοιχεία και ανάλογα με την εποχή αναπτύσσονται εντονότερα η επαναλαμβάνονται ...Ορισμένα... γίνεται επιλογή κάποιων συμβόλων .

... Ε ..Όσον αφορά το συμβολισμό και τις αλληγορίες , έχει αλλάξει κάτι ..βλέπεις μεγάλες αλλαγές ή όχι

....Σ..Έχουν προστεθεί σύμβολα τα φίδια τα διάφορα ζωικά στοιχεία ,,εεε...περισσότερα ...

Ε...Το φίδι τι θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει ...;

Σ Είναι ο εχθρός ...αν το δούμε σαν επικίνδυνο στοιχείο που απειλεί.... μπορεί να αντιπροσωπεύει αυτόαλλά σύμφωνα τις δοξασίες ...και στους μύθους και στις λαϊκές αφηγήσεις είναι και αυτό το στοιχείο ας πούμε που ...Νομίζω ότι αντιμετωπίζεται είτε σαν προστάτης του σπιτιούείτε σαν εχθρόςανάλογα με το πως θα το αντιμετωπίσει κανείςΝαι έχουμε , όπως έχουμε και στη βυζαντινή περίοδο αλλά σύμβολα ...

Ε ...τον Άγιο Γεώργιο ας πούμε με τον Δράκοντα ...βάζουν και τη μορφή του φιδιού στον Άγιο Γεώργιο ...

Σ..με τον Δράκοντα ναι...Βέβαια στην βυζαντινή τέχνη είναι άλλα θέματα τώρα... πήραν στοιχεία ...προγενεστέρα...και τους άλλαξαν την...

Ε ...Αυτό δεν είναι κάτι το φυσιολογικό ;.

Σ...Έτσι γίνεται ναι ...έτσι γίνεται με την αλλαγή των εποχώνδεν απορρίπτουμε όλα τα σύμβολα μιας προηγούμενης εποχής ... τα μετεξελίσσουμε να επαναχρησιμοποιούμε ..τα επανανοηματοδοτούμε ...τους δίνουμε άλλο νόημα ...

Ε...Βλέπουμε τα φτερά επίσης ...άρα υπάρχει αλληγορία ...

Σ Ναι... ναι !!!...είναι έντονη η αλληγορία ..από την αρχή ..από την κλασική αρχαιότητα υπάρχει αλληγορία ...μα είναι αυτή που θα συνεχιστεί μετά και στην Αναγέννηση ..στην Ευρώπη Η τέχνη ..είναι αλληγορική !!...μας δείχνει κάτι ...και... κάτι εννοεί ...

Σ...Ναι ,έχω δει έργα του Γκόγια και ..έτσι δρα αυτός ο καλλιτέχνης ..Δηλαδή .βάζει τους πίνακες του πάντοτε και να στοιχείο όπου δημιουργεί απορίες ...Κάτι που δημιουργεί το συναίσθημα του φόβου της αγωνίας της έκπληξης ...τα αίματα .. βλέπω εκεί ...Η ένταση , η ανθρώπινη η ανησυχία και αγωνία σε όλη της την ένταση , συνδεδεμένη και με ένα πιο σκοτεινό στοιχείο . Έχει ο Γκόγια σκοτεινά στοιχεία ...αλλά δεν περίμενε η αντιπαράθεση να είναι εκείνη με τη σφαγή της Χίου...Είναι πραγματικά πολύ ενδιαφέρουσα αυτή η αντιπαράθεση ...Ναι !!..

Σ...Πάλι ένα σχέδιο από την αρχαιότητα ...Αλλά με το δικό του τρόπο δεν μιμείται να κάνει ένα ίδιο έργο με την αρχαιότητα ...και έχει τον ίδιο τρόπο... εμπνέεται από την αρχαιότηταΠαρόλα αυτά το αποτέλεσμα , παρότι πήγε από άλλο δρόμο ...γιατί είναι ο Πικάσο , είναι άλλη εποχή ...είναι άλλος άνθρωπος καλλιτέχνης , ...θυμίζει τα κλασικά έργα που είδαμε πάλι σύμπλεγμα... ανθρώπινων... ζωικών μορφών με σύμβολα των Κένταυρους είπαμε ότι έχουμε ; ναι...Όχι ...!! Μινώταυρο... Μινώταυρο ...

Σ ...Και βλέπουμε πάλι και να επανέρχονται ...τον Μινώταυρο στοιχείο αρχαιότητας . . .

Βέβαια το μάτι αυτό ...που είναι από πάνω.... αυτό που κρατά την φωτιά

Επανέρχονται τα σύμβολα ..με σκοπό όμως να υπηρετήσουν το μήνυμα ..μιας άλλης εποχής ...

Ε..Το άλογο ...

Σ... Ναι...το άλογο ...Έχουν αλλάξει μορφή ...αλλά έχουν συντεθεί με τον ίδιο ακριβώς τρόπο ...!!...Με σκοπό να υπηρετήσουν ..αυτήν την αγωνία του ανθρώπου ...

Να εκφράσουν συγγνώμη την αγωνία του ανθρώπου ...την διαχρονική μάχη που έχει ...κάθε φορά με άλλους εχθρούς ...αιώνιους εχθρούς δηλαδή εσωτερικούς ...!...εξωτερικούς ...; ...

Πάντως μάχη που δίνει συνεχώς ...

Ε..Πιστεύεις ότι ο κατακερματισμός μπορεί να είναι ..να έχει δοθεί έτσι η κατακερματισμένη η εικόνα των μορφών ...για τον προφανή λόγο του ότι ..περιγράφει ένα βομβαρδισμό ...όπου τα μέλη των ανθρώπων...έχουν κατακερματιστεί ..η μπορεί να υπάρχει και κάποιος άλλος λόγος ;

Σ ..Κατακερματισμό έχουμε σε πολλά επίπεδαπρώτα πρώτα είναι στην τέχνη που υπηρετεί ο Πικάσο ... Αξιοποιεί την τάση της τέχνης της εποχής του ...η την δημιουργεί ...δεν ξέρω...Ο Πικάσο τώρα εδώ είναι και πρωτοπόρος δημιουργεί ο ίδιος τα ρεύματακαλλιτεχνικά ...που είναι αυτός ο κατακερματισμός

Αλλά αυτός ο κατακερματισμός δείχνει αφενός μεν στον πίνακα αυτόν τον κατακερματισμό της οικογένειας και των ανθρώπων από τον πόλεμο αλλά και έναν κατακερματισμό σε άλλο επίπεδο ! ...

Οι εικόνες πια που ζει ο άνθρωπος ο σύγχρονος άνθρωπος ...πως είναι κατακερματισμένες ..δεν είναι τα ενιαία σύνολα ...Δεν είμαστε στην κλασική εποχήέχει ζήσει πολλά για ανθρωπότητα ...τα μηνύματα είναι διαχρονικάΤι γίνεται με τον άνθρωπο στην αιώνια σύγκρουσή του ...!...Αλλά είναι πια αλλιώς ιδωμένα !

...Έχει περάσει σε άλλο επίπεδο με τα ίδια σύμβολα... κατακερματισμένα όμως γιατί ο άνθρωπος έχει κατακερματισθεί ...Νομίζω ο ίδιος άνθρωπος έχει κατακερματιστεί

Σ...Είναι αλληγορικός ο Νταλί ...έτσι και αλλιώς ...παίζει με τα πρόσωπα ...!! ..μα μέσα σε ένα σε κάθε μάτι και στο στόμα.... βλέπουμε άλλα πρόσωπα....επανέρχονται !!.... για αυτό είπα αέναη !!.. και ο σπαραγμός απέραντος ...!!

Ο θάνατος...!! η καταστροφή ...!! η απειλή από τα εξωτερικά στοιχεία !!...αλλά που ο ίδιος ο άνθρωπος έχει δημιουργήσει !!...Δεν έχουμε αφήσει πίσω ...τίποτα...! Είναι νεκρό τοπίοκαι αντιπαλεύει με τον ίδιο του τον εαυτό . Επανέρχεται δηλαδή αυτό που είπαμε στην αρχή .! ..τρόμος και απόγνωση ...!...Μην ξεχνάμε ότι είμαστε και στον εικοστό αιώνα πια .

Ι..Σε με τα πρώτα τα οποία είναι σχέδια ... αυτά της Λυσιστράτης ...είναι ξεκάθαρη η επιρροή του από την αρχαία Ελλάδα και μάλιστα νομίζω ότι θυμίζουν πάρα πολύ τις ζωφόρους της Ακρόπολης , του Παρθενώνα ...Και ως προς τη διάταξη των σωμάτων και ως προς την πρώιμη αυτήν που παρουσιάζουν τα σώματα Και ως προς τις στάσεις τους τον τρόπο που κινούνται κλπ...και εντάξει είναι και πολύ λογικό γιατί μιλάει για τη Λυσιστράτη που είναι κάτι καθαρά ελληνικό ...και έδωσε πολύ έντονα το ελληνικό στοιχείο ας ίσως πολύ λιγότερα από το δικό του χαρακτηριστικό ως καλλιτέχνη ...τον τρόπο που διαχειριζόταν ο ίδιος το Σχέδιο .Τώρα όσον αφορά αυτά τα χαρακτηριστικά ...Για αυτό ήθελα λίγο να το ανοίξουμε να το δω από πιο κοντά ...εδώ γίνεται περισσότερο Πικάσο χρησιμοποιεί ίσως περισσότερο τη συμβολιστική ματιά του,.... όχι ίσως ... σίγουρα χρησιμοποιεί τη συμβολιστική ματιά του...Αναφορικά με το άλλο και των ταύρο...Πάλι έχει να κάνει με την επιβολή του ενός πάνω στον άλλονβλέπουμε ότι στο μέσον στο κεντρικό θέμα στο χαρακτηριστικό εδώ πέραείναι η επιβολή του Ταύρου πάνω στο άλογο ...που είναι πολύ έντονες οι εκφράσεις ...ίσως αυτό θα παρέπεμπε περισσότερο στα έργα του Γκόγια και του Ντελακρουά ...

Ε...Και αυτό παρατηρούμε το κορίτσι με τη φλόγα με το κερί...

Ι...Θυμίζει λίγο την Γκουέρνικα

Ε...Θυμίζει την Γκουέρνικα .. θέλω να σου δείξω άλλο ένα έργο εγώ τώρα ...για να μου πεις αν υπάρχει κάποια κοινή

σημασιοδότηση ...Σε σχέση με τα έργα που είδαμε προηγούμεναΝα δούμε αυτό εδώ το έργο ...από το βωμό της Περγάμουαπό το ανατολικό αέτωμαείναι "Η Εκάτη και ο αντίπαλος της " ...Θέλω να δεις εδώ τη σύνθεση και το τι αναπαρίσταται , τι έχει πει πίσω ...

Ι...τον πυρσό ...

Ε...Εδώ τα διάφορα τέρατα... να το πω ...έτσι αναπαριστώνται και τι ρόλο παίζουν μέσακαι τι αλληγορίες μπορεί να μεταφέρουν

Ι..το χέρι είναι από πίσω μου με τον πυρσό πολύ έντονο ...

Ε...Και επίσης και αυτό ...Μπορεί κανείς να δει ...αν θες να τα παρατηρήσεις λίγο ακόμα ...και πάμε να δούμε τώρα .επιστρέφοντας πάλι στο έργο αυτό ...το οποίο είναι ...

I...Ναι ...έχει ξεκάθαρη σχέση ...ναι έχει ξεκάθαρη σχέση ...φαίνεται ότι έχει μεν έχει μελετήσει πάρα πολύ καλά ...όλα τα αρχαιοελληνικά ανάγλυφα ...

E...Αλλά είναι στην Ευρώπη στο Βερολίνο σε όλο τον κόσμο στο βρετανικό Μουσείο ...

I...Ναι ..ναι ..ναι ...

E...Και αν μπορούμε να προχωρήσουμε αν θέλεις , θες να πεις κάτι άλλο πάνω σε αυτό ;

I...όχι....

E...Να προχωρήσουμε να δούμε ...πάλι του Πικάσο, αν μπορούμε να βρούμε στα δύο έργα αυτά ...τι αναπαριστάται και με ποιο τρόπο ; ..πάλι εδώ υπάρχουν κάποιες αλληγορίες και κάποιιοι συμβολισμοί ...

I...Ναι ..ναι ...ναι ...Ε,εε τελείως αλληγορικό ...Τα χρώματα είναι εντυπωσιακά εδώ πέρα ...ούτως ή άλλως τις μορφές της χειρίζεται με τον ίδιο τρόποτο γεγονός ότι είχε εμπλέξει τον Ταύρο με τον Αρλεκίνο ...Τα δύο ήταν πολύ συνολικά στη ζωγραφική του αλλά ίσως περισσότερο από όλα αυτό που με εντυπωσιάζει σε αυτό το έργο το χρώμα το οποίο είναι ένα χρώμα μου πολύ ελπιδοφόρο ...εντάξει ο Πικάσο έχει και την μπλε περίοδο οπότε αν δεν μπορείς να ξέρεις πως σκεφτόταν ...για τα χρώματα ...Αυτό το γαλάζιο όμως το έντονο που έχει από πίσω ...Δεν ταιριάζει σε πόλεμο...Ταιριάζει σε νίκη ίσως ...θα έλεγα για μένα

E...μπορεί αυτό να συμβολίσει να υπονοεί κάτι ...

I...ναι θεωρώ συμβολίζει περισσότερο τη λύτρωση παρά τη σύγκρουση αυτό το έργο ,ενώ από άποψη μορφών δείχνει πολύ επιθετικόδείχνει άγριο κλπ....παρ 'όλ αυτά νομίζω ότι συμβολίζει τη λύτρωση παρά τη σύγκρουση σ' αυτό το έργοκαι η μορφή αριστερά έχει μία ώση προς τα πάνω.... και όλο αυτό το μπλε που εξαφανίζεται σιγά -σιγά και γίνεται ένα τεράστιο φως στο κέντρο του έργου, ... μου δίνει πιο πολύ την ελπίδα όχι τη αίσθηση του πολέμου ούτε της αγριότητας , ούτε αυτό που παρουσιάζει σαν φόρμα .

E...Παρά το ότι λοιπόν παρουσιάζει μια σύγκρουση φρικτή με πολύ αρνητικό συμβολισμούς τελικά αυτό που μεταφέρει

I.....κατά τη γνώμη μου ναι ..είναι πολύ ελπιδοφόρο αν και πραγματικά σου προκαλούν φρίκη οι μορφές .

E...Είναι ένα θετικό μήνυμα ...

I...για μένα ναι ...

E...Αυτό που είδαμε πριν ήταν η μία από τις Μινωταυρομαχίες ...είναι με τη φορεσιά του Αρλεκίνου αυτό που μόλις είδαμε....και αυτό πάλι είναι μεν με φορεσιά του Αρλεκίνου ...Άλλο ένα έργο όπου ο Πικάσο φαίνεται να μελετά σε βάθος ..κάποιες έννοιεςπου εμείς ως καλλιτέχνες μπορούμε να τα δούμε

I...αυτό μοιάζει περισσότερο με σκηνικόέχει πολύ καλή προοπτική θα έπρεπε να τραβήξει το ενδιαφέρον στο κέντρο θα φάει όλο το ενδιαφέρον στα αριστερά με αυτό το σκούρο που έχει βάλειτα χέρια που βγαίνουν μέσα από τη σπηλιά που δεν φαίνεται ...περί τίνος πρόκειταιαν με ρωτάς εμένα ...τα χρώματα πάλι...δεν δείχνουν καμία επιθετικότητααπλά σου τραβάει το μεγάλο ενδιαφέρον ...και ίσως αυτή να ήταν και η προσδοκία του η πρόθεση του τα χέρια που βγαίνουν από τη σπηλιά .

E...Τι μήνυμα μπορεί να μεταφέρει εδώ το έργο ;.....τελικά

I...Να σου πω κάτιεμένα αυτά τα έργα ...με προβληματίζουν πάρα πολύ ...Δηλαδή το προφανές ...δεν είναι ποτέ αυτό που ήθελε να δώσει ο καλλιτέχνηςτο προφανές.... Είναι ... δεν ξέρω δεν μπορώ να το

μεταφράσω ...τη μια στιγμή θα σου έλεγα ότι αυτός νίκησε και μεταφέρει το πτώμα του εχθρού του ...αυτή τη στιγμή μου φαίνεται ότι είναι ένας φίλος που μεταφέρει το φίλο του που έχει σκοτωθεί στη μάχη ...εε...για μένα δεν είναι επιθετικό το έργο ...είναι κάτι πιο πολύ σαν συγχώρεση ...αλλά αυτό που δεν μπορώ να εξηγήσω ...ούτε να σχολιάσω αυτή τη στιγμή είναι αυτά τα δύο χέρια

E...πάντως νιώθεις ότι κάτι υπονοούν αυτά τα δύο χέρια ..

I...Όχι μόνο ότι κάτι υπονοούν.. με αυτό ότι είναι το κέντρο του έργου αλλά δεν ξέρω γιατί το έχει βάλει τόσο αριστεράνιώθω ότι αυτό ήθελε να δείξει ..με αυτό το έργο ίσως το άλλο να είναι απλά διακοσμητικόπου λένε ..

E...Τα οποία την εντύπωση σου δίνουν ότι θέλουν να κάνουν ...; ...φαίνεται ότι υπάρχει κάποια πρόθεση εκεί ...

I...φαίνεται να είναι σαννα μου δίνει την εντύπωση μιας μάνας που κλαίει τον γιό ας πούμε ...Δηλαδή ...πως να το πω.... σε μια μάχη αυτούς που δεν φαίνονται και που υποφέρουν πιο πολύ από όλους

E...Αν δε θες να πεις κάτι άλλο πάνω σε αυτό να προχωρήσουμε να δούμε την Γκουέρνικα του Πικάσο την οποία ξέρουμε όλοι πολύ καλά...

I...η Γκουέρνικα του Πικάσο να σου πω την αλήθεια από την πρώτη στιγμή που την είδα μου έδωσε την αίσθηση του θραύσματος ...θραύσματα ...δηλαδή σαν να είναι κομμάτια ...από κάτι κατεστραμμένο ίσως αυτό είναι που σου δίνει περισσότερο την αίσθηση του πολέμου.... ότι ο πόλεμος αυτό είναι ...Ουσιαστικά τι αφήνει ;...διακεκομμένα πράγματα , θραύσματα αντικειμένων ανθρώπων και καταστάσεων δεν λύνει τίποτα ένα συνονθύλευμα πραγμάτων που υποφέρουν ...!

I...Κοίτα να δεις ο Νταλί μόνο και μόνο με τον τίτλο που έχει δώσει στο συγκεκριμένο έργο ουσιαστικά αυτό που λέει είναι ότι "Τι είναι ουσιαστικά ο πόλεμος ; "....Το τέλος ...κατ αρχήν δίνει ξεκάθαρα και ο Νταλί στο συγκεκριμένο έργο αυτήν την αίσθηση του τι επαναλαμβάνεται αυτοί που βλέπεις ένα πρόσωπο και με στα μάτια του ξαναβλέπεις το ίδιο πρόσωπο και με στα μάτια αυτού του προσώπου, ξαναβλέπεις το ίδιο πρόσωπο ..

Δηλαδή ουσιαστικά είναι αυτή η αίσθηση της επανάληψης μιας επανάληψης όμως εντελώς...

E...αέναη ...

I ...Ασυνείδητη... θα έλεγα ...νομίζω είναι και λίγο.... πως να το εξηγήσω ...νομίζω ότι δεν είναι συνειδητό ..δεν είναι συνειδητό στον κόσμοη σχέση που έχει με το παρελθόν του ...ίσως για αυτό επαναλαμβάνουμε και επαναλαμβάνουμε τα ίδια πράγματα .Αυτό είναι πολύ σαφές στο συγκεκριμένο έργο ...Δηλαδή βλέπει ,...είναι σαν ένα πρόσωπο το οποίο μεν.. είναι νεκρό ...και βλέπει και τρώει ξανά την ίδια εικόνα ...Το ίδιο και το ίδιο και το ίδιο !!

E...Αυτό το βλέπουμε και μέσα στα ελληνικά έτσι όπως επαναλαμβάνονται ...οι συμβολισμοί; ...δηλαδή ..η επανάληψη υπάρχει και αυτό βλέπουμε και εδώ τελικά ;

I...υπάρχει ούτως ή άλλως ναι ,ναι , ναι ...εδώ είναι το πιο ξεκάθαρο απ' όλα ...

E...δηλαδή ο Νταλί με λίγα λόγια μας μεταφέρει αυτό ακριβώς που ανακαλύπτουμε παρατηρώντας τα έργα τέχνης διαχρονικά που σχετίζονται με τη θεματολογία αυτή ;

I...είναι σίγουρααν και το συγκεκριμένο δεν νομίζω ότι έχει παραπομπή ..σε προηγούμενα έργα ...

E...μορφολογικά ...

I..Μορφολογικά καθόλου δεν παραπέμπει ..

E...εννοιολογικά ;

I...μορφολογικά είναι κάτι πολύ σύγχρονοεννοιολογικά είναι ουσιαστικά σαν την Γκουέρνικα ...Δηλαδή δείχνει αυτήν την επανάληψη του ίδιου γεγονότος την μοιραία και αέναη ...αυτό που λες ...Συνέχεια της ίδιας κατάστασης...του ίδιου σκεπτικού ..

E..Την ημέρα της μαρμότας ...

I ...χαααα ..Ακριβώς ..ακριβώς... ακριβώς... !! ...Στο ότι επαναλαμβανόμαστε και επαναλαμβανόμαστε και επαναλαμβανόμαστε γιατί δεν μπορούμε να ξεφύγουμε από το "μοιραίο"... εντός εισαγωγικών... που είναι τα πρωτόγονα ένστικτα μας!

Σ: Ο Γκόγια συνήθως δίνει φωνή και μιλάνε και οι άνθρωποι που βρίσκονται και σε πιο αδύναμη θέση, που στο συγκεκριμένο έργο είναι αυτός που θα εκτελεστεί. Παρόλο ότι είναι αυτός που σε λίγο θα χάσει τη ζωή του, αυτόν έχει φωτίσει. (..) αυτό το πουκάμισο, αυτό το άσπρο που φοράει είναι ένα πολύ φως που ακόμα και το φανάρι, το οποίο βρίσκεται δίπλα και υποτίθεται ότι φωτίζει τον συγκεκριμένο άνθρωπο δεν φωτίζει τόσο πολύ όσο φωτίζει η μπλούζα του συγκεκριμένου ανθρώπου που είναι σε αυτή την δύσκολη θέση. Αυτό νομίζω ότι έχει ενδιαφέρον στον συγκεκριμένο πίνακα, ότι ο Γκόγια δίνει φωνή στην πλευρά που είναι ο αδύναμος άνθρωπος, αυτός που μπορεί μέχρι σε λίγα λεπτά να μην έχει ζωή καν. Αυτό.

Σ: Τον συγκεκριμένο πίνακα, ναι, που γενικότερα πιστεύω ότι ο Γκόγια το κάνει. Ο Γκόγια έχει μια ιδιαίτερη, δίνει μια ιδιαίτερη έμφαση σε ανθρώπους που φαίνεται ότι είναι κοινωνικά σε πιο χαμηλά στρώματα, είτε στις γυναίκες επίσης, έχει δώσει ωραία απόδοση. Δηλαδή δίνει μια ιδιαίτερη χροιά σε αυτές τις πλευρές των ανθρώπων, δηλαδή στις γυναίκες, στα παιδιά και σε ανθρώπους που είτε ήταν δούλοι είτε ήταν άνθρωποι που ήταν σε κοινωνική τάξη πιο χαμηλά από τους βασιλείς. Τους βασιλείς και όλα τα πρόσωπα που ζωγράφιζε που ήταν από ανώτερη οικονομική τάξη και κοινωνική, τα ζωγράφιζε με όχι τόσο μεγάλη ωραιοποίηση ας πούμε. Τους έδινε ωμά, τους σχεδίαζε με τον πιο ωμό τρόπο που μπορούμε να φανταστούμε. Για την εποχή του βέβαια, έτσι; Γιατί αργότερα υπάρχουν και πιο ωμά. Δηλαδή η ζωγραφική μπόρεσε να εξελιχθεί και να δείχνει ακόμα πιο ωμά τα πράγματα.

Σ: Εντάξει, αυτή η λάμψη του πουκαμίσου, μπορεί να μου δείχνει και το γεγονός ότι ο λαός ή γενικότερα ο κόσμος που περνάει κάποια δεινά, μπορεί να έχει και το δικαίωμα μιας ισχυρής φωνής.

Ο εκτελεστής δεν έχει πρόσωπο.

Σ: Ότι ο εκτελεστής δεν έχει πρόσωπο, ναι. Ή μέσα από την τεχνολογία, όπως εξελιχθεί, μπορεί η αλήθεια να μην είναι ξεκάθαρη. Να μην καταλαβαίνεις πού είναι η αλήθεια και πού είναι το ψέμα. Αλλά αυτό από ό,τι φαίνεται δεν γίνεται μόνο τώρα. Μέσα από αυτόν τον πίνακα αντιλαμβανόμαστε ότι αυτό γίνονταν και τότε.

Σ: Ναι, είναι σαν... Εμένα μου κάνει και το άσπρο, το λευκό πρόβατο που πάει για σφαγή. Δηλαδή μου έρχονται τέτοιοι συνειρμοί στο μυαλό. Από εκεί και πέρα, τα γεωδη χρώματα, μπορώ να πω ότι είναι προσαρμοσμένα και σε σχέση... Κάποιοι άνθρωποι είναι κάτω στο χώμα και κείτονται στο συγκεκριμένο έργο. Είναι μέσα στη γη. Δηλαδή είναι στοιχείο προέκτασης της γης, από άτομα. Για αυτό πιστεύω ότι είναι και τα γαιώδη, είναι πιο κοντά στη συγκεκριμένη σκηνή.

Σ: Τα στοιχεία. Η τέχνη κάνει το εξής. Δείχνει την άλλη όψη του νομίσματος, δηλαδή δείχνει τον πόλεμο ας πούμε στην Γκουέρνικα, ή δείχνει τον άνθρωπο που πάει προς εκτέλεση και ωστόσο, ενώ δείχνει το δύσκολο κομμάτι, δίνει φως στο δύσκολο κομμάτι, θέλει να δηλώσει την αισιοδοξία, το φως ουσιαστικά. Να φτάσει στο άλλο..., στην άλλη όψη του νομίσματος.

Σ: 137 Ναι, το βλέπουμε και στα δυο έργο. Γιατί το χέρι του πολεμιστή βγάζει ένα λουλουδάκι, και εκεί πιάνεται πάλι. Λες εδώ υπάρχει μια ελπίδα, μια συνέχεια. Μπορεί να είναι η απόλυτη καταστροφή αλλά υπάρχει μια ελπίδα. Τώρα, το κομμάτι του Νταλί, εντάξει εδώ πέρα βλέπω μια φρίκη. Δηλαδή βγαίνουν φίδια, δεν μπορώ να διακρίνω κάπου, δεν με αφήνει ο Νταλί να διακρίνω κάπου το κομμάτι της αισιοδοξίας εκτός αν αφαιρέσω το πρόσωπο και βλέπω τον ορίζοντα πίσω

Δ... 143- 144 ,...ας το βάλουμε ρητορικά τώραΑς ρωτήσουμε τον εαυτό μας τώρα, βλέπουμε τον Παρθενώνα και βλέπουμε έναν γλυπτό και κοιτάμε μία κολόνα του ...Όπως κοιτάμε τα γλυπτά του και μία κολόνα του ...η κολόνα αυτή είναι σφιχτή στο λαιμό της και φουσκωτή από κάτω ...Δεν είναι δηλαδή μία κολόνα ίσια ..είναι γραμμές παράλληλες αλλά οι γραμμές καμπυλώνουν.... και ρωτάμε γιατί να είναι αυτές οι γραμμές φουσκωτές ;...Είναι ένα πάρα πολύ δύσκολο ερώτημα γιατί να είναι αυτές οι κολόνες φουσκωτές; τι τις φούσκωσε ; ...Μπορούμε επίσης να κοιτάξουμε ...εκεί στο Ερέχθειο...να δούμε αυτές τις κοπέλες τις Καρυάτιδες που είναι εκεί στον τοίχο τον τοίχο του Ερεχθείου και ρωτάμε τι δουλειά έχουν εκείνες οι κοπέλες εκεί να κάθονται; πως μπήκανε ; για να ερμηνεύσουμε ...είναι πάρα πολύ δύσκολα αυτά τα ερωτήματα ...κι αν θέλει κανείς να απαντήσει...μπορεί να έχει μια πολύ καλή άποψη μετά τόσο για το μνημείο ..όσο και για τον κόσμο που έφτιαξε αυτό το μνημείο ...ωραία .Η κολόνα λοιπόν είναι φουσκωτή .. λέω εγώ ...γιατί είναι μια κολόνα ενός ναού ...και τι είναι αυτός ο ναός ...είναι το σπίτι του Θεού ,είναι το σπίτι του Θεού και όχι ο χώρος μέσα στον οποίο η λατρεύεται ο Θεός . Γιατί μέσα στον αρχαίο Ναό δεν λατρευόταν ο Θεός ,δεν έρχονταν οι πιστοί όπως η Εκκλησία του χριστιανικού ναού ... Ωραία !..Που λατρευόταν ο Θεός ; ...Στον περιβάλλοντα χώρο δηλαδή στον βωμό...Ο βωμός αυτός όμως ήταν μέσα στη φύσηκαι αυτός ο Θεός ο οποίος εκπροσωπεί αυτός που λατρεύεται στο βωμό ...είναι ο ίδιος ένα κομμάτι της φύσης . Ο θεός δηλαδή ο αρχαίος είναι ο Κρόνος , που είναι ο χρόνος ... είναι ο Ποσειδώνας ...που είναι η ενέργεια των νερώνπου είναι η Αθηνά που είναι η δύναμη της Σοφίας ...που είναι και αυτή φυσική δύναμη ...όλες δηλαδή οι φυσικές δυνάμεις εκπροσωπούνται από τον Θεό τουςΟι θεότητες είναι εκπροσωπήσεις των δυνάμεων αυτών ...επομένως για τον λόγο αυτό ένα πράγμα, μία κολόνα ...η οποία είναι εις τον ναό αυτού που είναι εκπρόσωπος της φύσης ...λογικά φουσκώνει ...γιατί καθώς κάνει αυτήν

την κίνηση για να κρατήσει ...στενεύει επάνω ...και ανοίγει κάτω ...για να μπορέσει να περάσει μέσα στον Ναό τον παλμό της φύσης ...ώστε ο Ναός να εκπροσωπεί ..τον Θεό του οποίου είναι το σπίτι ,,
 Για τον λόγο λοιπόν αυτό τα αγάλματα αυτά μπαίνουν εκεί, για να εκφράσουν αυτές τις φυσικές δυνάμεις ,...για να δείξουν τις σκηνές ,από την ζωή των θεών ...οι θεοί έχουν την ζωή τους ,οι δυνάμεις αυτές ,...και οι άνθρωποι βλέπουν τους θεούς τους, το παιχνίδι τους ,...το παιχνίδι αυτών των δυνάμεων, ...και αντανακλώνται σε αυτό ...και όσο πιο όμορφος είναι ο Ναός το σπίτι του Θεού ,... τέτοια εικόνα επιφυλάσσουν και για τον εαυτό τους ...

Οπότε στον Παρθενώνα θα δεις τι είναι ζωή αυτή , των θεών αυτών της Αθηνάς και του Ποσειδώνα , για παράδειγμα ..οι οποίοι αντιπαλεύουν για το όνομα της πόλης , παρατηρεί ο Κέκροπας πιο κει , με μορφή φιδιού ...στο άκρο του αετώματος , ..και η μορφή φιδιού σημαίνει ότι είμαι γηγενήςΕίναι εδώ το φίδι δεν μπορεί να πετάξει ..σημαίνει δηλαδή ότι είμαι απ ' αυτά τα χώματα , Οπότε εγγράφεται μέσα σε αυτό το θεϊκό παιχνίδικαι ένα πολιτικό μήνυμαιθαγένειας ...εντοπιότητας...ότι δηλαδή αυτά τα χώματα είναι δικά μαςκαι ο βασιλιάς μας είναι αυτός που ήταν πάντα γηγενής ...και παρατηρεί το το παιχνίδι των θεών , για να δώσει το όνομα ...στον άλλον...Και ανάλογα τώρα αυτές οι δυνάμειςπως είναι ,...βλέπεις ότι Αθηνά και ο ΠοσειδώναςΑν έβλεπες το αρχαϊκό αέτωμα ...του προηγούμενου Παρθενώνα ...θα έβλεπες ότι η Αθήνα έχει από κάτω τον Εγκέλαδοσαν υποταγμένο... . στο αρχαϊκό ! ... Εδώ είναι σε ισότιμη σχέση με τον Ποσειδώνα , ανεξάρτητα ποιός κερδίζει ποιός χάνει ούτως ώστε όλες οι τάξεις να εκπροσωπηθούν να αντανακλασθούν ισόνομα ,μέσα στο νέο πολιτειακό σχήμα... μιας πόλης που είναι ..αι Αθήναι ..και που έχει ενσωματώσει πολλές , κώμες , νέαι Θήβαι ... δεν λέμε Θεσσαλονίκη ... και που έχει καταφέρει να συνενώσει πολλές κώμες σ' έναν εννιαίο φορέα , την πόλι , Της οποίας το κείμενο λατρευτικό κέντρο είναι η Ακρόπολη , ο επίσημος ναός είναι ο Παρθενώνας, κατοικία Θεού , και του οποίου η ζωή εκφράζεται μέσα στα αετώματα και στις μετόπες ...Αυτή είναι η σημασία δηλαδή , για αυτό εκπροσωπούνται τα γλυπτά αυτά , οι εικόνες αυτές σε ένα Ναό του Θεού ...γιατί είναι εικόνες της ζωής ,της φυσικής δύναμης δύναμης που εκπροσωπεί ο Θεός ...και αυτά πάνε πακέτο με τον ίδιο τον Θεό και την κατοικία του

Δ...έχει μία δομή το τρίπτυχο διηγείται κάτιέχει καταλάβει τη σημασία του να διηγείσαι παράλληλες ιστορίεςπου έχουν τα τρίπτυχααλλά εδώ βλέπεις τις ενσωματώνειέχει την κεντρική του σκηνήκαι έχει και μορφές οι οποίες είναι επηρεασμένες από την ελληνορωμαϊκή μυθολογίααυτό είναι προφανές ...γιατί έχει την κλασική περίοδο ...στην οποία έδωσε με τον τρόπο τον κλασικό κόσμοΚαι τώρα εδώ το τριάντα έξι που έχει κάνει αυτό το έργο ...ήδη αυτή η περίοδος ...Είναι εκεί κοντά....οπότε ενσωματώνει αυτές τις αποδόσεις τις κλασικές...Χρησιμοποιεί βέβαια και βασικές δομές τριγωνικές , κλπ...και έχει μια υπό- σημαντικότητα... την οποία και αυτός προσπαθεί με την ενοποίηση...όπως κάνανε και οι αρχαίοι Έλληνες στα αετώματα ...δηλαδή να βλέπεις κι εδώ αυτό εδώ είναι σαν ένα αέτωμα ...

Δ..170-. Τα υψωμένα χέρια και το λευκό πουκάμισο παραπέμπει.... σε μια ενότητα και σε μια ελευθερίακαι έρχεται σε αντιπαράθεση με τη σκούρα πλευρά των στρατιωτών που πυροβολούν ...

Δ...171 τη Βία ...ναι ,ναι τη βία την ωμή βία ... Τη δύναμη της εξουσίας ...την ισχύ της εξουσίαςαλλά αυτό Ο δέκατος έβδομος αιώνας και ο δέκατος όγδοος κλπ.... ο δέκατος ένατος ήτανε ο αιώνας που έγινε μετά ο αιώνας του ρομαντισμού ...κλπ...και μας κληροδότησε ότι έχουμε στον εικοστό αιώνα ...είναι από τον δέκατο ένατο ...Ο εικοστός αιώνας επιλύει θέματα του δεκάτου ενάτου....και ο δέκατος ένατος σκέφθηκε με όρους αντίθεσης ...ναι... και ...αυτό εκφράζεται στην ζωγραφική αυτή

Δ. .172-176 ,,ναι ναι ...ναι , ναι ...Να βλέπεις ;...Και το τοπίο είναι τοπίο μάχηςναιΕμβαπτίζειπάρα πολύ έξυπνο γίνει αυτόγιατί εδώε, ε, ε....σε ένα ας πούμε στον Παρθενώνα ...η φύση παλεύει ...αλλά βλέπεις ότι τα πρόσωπαείναι συγκεκριμένακαιδεναυτό είναι!!!...ο κόσμος είναι αυτά..... αυτή είναι η φύσηπου προσωποποιείται μέσα από αυτές τις δυνάμειςΕδώ τώρα υπάρχει ...η διαφορά του πρώτου επιπέδου με το background...

Ε...το βάθος ...

Δ...το background...είναι σαν να είναι ο δέκατος ένατος που είναι και ο Ντελακρουά ...Ο (.....) έκανε έναν υπαινιγμό σε αυτήν την έννοια του υποβάθρουέχω κάνει μια πολύ ωραία ομιλία για αυτήν την έννοια του υποβάθρου ...στο έργο τέχνηςναι είναι πάρα πολύ ενδιαφέρουσα

Ε...πόση σημασία έχει ...

Δ..Ναι ,.ναι .πόση .σημασία έχει ...το καλλιτεχνικό έργο

Ε.....και ξεκίνησαν και υπάρχει υπόβαθρο και απόπιο παλιά ...

Δ...από την Αναγέννηση

Ε...Εντάξει έχουμε και πιο παλιά

Δ...ναι αλλά η Αναγέννηση εγγράφει....

Ε...Υπάρχει η κεντρική προοπτική ...

Δ...ναι... ναι από τότε

Ε...με μια σημασίαναι ωραία

Δ...Και ο Ντα Βίντσι ...εγγράφει τη μόνα Λίζατην εγγράφει μέσα σε ένα τοπίοκαι άμα δεις ας πούμευπάρχει πάντα ένα τοπίο το οποίο υποδηλώνει ...το έδαφος... τον τόπο ...επάνω στον οποίο εγγράφεται το όλο θέμα.....το όλο δράμα ...εδώ λοιπόν αυτή τη σκηνήεγγράφεται σε ένα τόπο μάχηςένα πεδίο μάχηςκαι αυτό είναι πάρα πολύ ενδιαφέροννα βλέπεις πως εδώ υποδηλώνεται όλη αυτή η καταστροφική ...με τα χρώματα στον ουρανόΚαι περνάμε μετά στα πρόσωπα , στο πρώτο επίπεδο , Είναι ένας άλλος τρόποςΑλλά εδώ πια είναι ένα άλλο θέμα της ίδιας της ωμότητας , και της βίας...και αυτό και ο Γκόγια... Βλέπεις εδώ ...Εδώ πια ...δεν είναι ούτε η φύση ...ο ευρύτερος ορίζονταςκάνουμε άλλη ερμηνείαδεν είναι ούτε η φύση ,ούτε ο Θεόςεδώ , πια είναι ο άνθρωπος, στο κέντρο της σκέψης του ανθρώπου ,,και η ματιά του ..είναι η ματιά του ανθρώπου ...πως άνθρωπος βλέπει το θέμα ...Δεν το εγγράφει μέσα σε ένα φυσικό χώρο όπως έκανε ο αρχαίος..κόσμος...ούτε σε έναν θεϊκό όπως θα έκανε ο μεσαιωνικόςαλλά τον εγγράφει σε έναν ανθρωποκεντρικό ορίζοντα .την εποχήόπως ο άνθρωπος κοιτά

Δ...183 Ωραία ...Του κάνει λοιπόν μία αλλαγή πλαισίουτο επανα-πλαισιώνειμε τη μέθοδο μεταφοράς εκείεδώ ο Μπρετόν το έπανα-σημασιοδοτεί ...Ο Νταλί είναι γνώστης αυτής της άποψης ...στην θέση των ματιών ..τοποθετεί κρανία ...και στην θέση των δοντιών ...δηλαδή βάζει κάποια πράγματα σε μία θέση που δεν τους ανήκειμε αυτόν τον τρόπο όμως επανα-σημασιοδοτείται ...επανανοηματοδοτείται ..το όλο θέμα του ανθρώπου ...το οποίο είναι ένα θέμα ...μακαβριότητας και πολέμου ...που φέρει ...σαν να φέρει μέσα του το συγκρουσιακό στοιχείο ...Μέσα στα μάτια τουμες στην ματιά τουμέσα στο στόμα του ...μέσα στην κραυγή του

Ε...ένα με το είναι του ...;

Δ...ένα με το είναι του...Υπάρχει αυτό το πράγμα του πολέμου και του θανάτουπου τον υπερχειλίζεικαι αυτό το δίνει αυτό το έργο ...αυτό κάνειγιατί ξέρει αυτές τις λογικέςτης επανασημασιοδότησης ...και επανανοηματοδότησης ...λόγω μεταφοράς ...και λόγω αλλαγής πλαισίου ,που έκαναν..... πολύ έξυπνο ...ο σουρεαλισμός υπήρξε πολύ μεγάλη υπόθεση

Κ: Εδώ υπάρχει μια πάλη και είναι ισότιμοι οι αντίπαλοι. Και είναι πολύ ωραίο και αυτό όλο, το κυκλικό που κάνει, ο τρόπος που πιάνονται. Εν τω μεταξύ ενώ γίνεται μια πάλη, οι πτυχές του χιτώνα είναι σαν να μην συμμετέχουν σε όλο αυτό.

■ Αποτέλεσμα 6

6. Συγκινεί το έργο τέχνης :

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 21 +12 Η αληθινή Τέχνη συγκινεί +

/ Αισθητική & ωραίο , το κλασικό , ο παρηγορητικός ρόλος του έργου τέχνης

Κωδ 20 Πνευματική τελείωση –Σύνδεση με θεό

Δ 153 ...Και το όλο θέμα ήταν αν η μίμηση ήταν καλή ή όχι ...αν θα ήταν αξιοπρεπής και θα εκφράζει πραγματικά αυτό που ...Για αυτό όταν βλέπεις ένα άγαλμα ...έναν κούρο ας πούμε ...Ε ! ...που με την Ακρόπολη επάνω ..ένα αφιέρωμα.... μπορεί να είναι μια κοπέλα ...κούρος αρχαϊκός ας πούμε ...που είναι πιο πίσω από τα κλασικά γιατί τα κλασικά έχουν το χαρακτηριστικό..... αυτό τώρα η ζωφόρος του Φειδία ...Είναι παιδί μου ...! ..το κλασικό έχει αυτή τη χάρη ...του παρηγορητικού ..!..κατάλαβες γιατί τα κλασικά...δεν είναι ότι είναι το καλύτερο ή το ωραιότερο η το ομορφότερο ...;

Εείναι πάρα πολύ ωραίο αυτό που είπεςείσαι μέσα σ ' αυτό που κι εγώ βλέπω , αν και δεν μου επιτρέπεται κανονικά αυτό ...

Δ ...και βέβαια ...βεβαίως ..

Ε..αλλά δεν πειράζει θα το πω ,,οτι είναι κάτι που το εισπράττει ο άνθρωπος ...αυτό το παρηγορητικό ...της κλασικής τέχνης ...και μετέπειτα της Ελληνιστικής ...

Δ ...ναι ...μ' έναν τρόπο αλλά το κλασικό , έχει τον χαρακτήρα ότι αυτό είναι ...δηλαδή δεν μπορεί να είναι αλλιώς ...!

Ε ...τι είναι αυτό δηλαδή που σου δίνει , αυτή η μορφή έτσι όπως πλάθεται ...τι παραπάνω σου δίνει ;

Δ...όχι παραπάνω... σου δίνει αυτό !...Λες ότι έτσι είναι ..δεν μπορεί να είναι αλλιώς ...τα πράγματα ..

Ε ...η παρηγοριά ...η ελπίδα

Δ ...ότι αυτός είναι ο κόσμοςσαν να έχει μιμηθεί την φύση τον κόσμο με τον καλύτερο τρόπο ...!

Ε ...ωραίο ..! είναι ωραίος ο κόσμος ...!

Δ ...είναι ωραίος ο κόσμος και αυτός λέει ας πούμε ...Νάτος ο κόσμος που παλεύει ..αλλά είναι ωραίος που παλεύει ...και αυτός είναι ...!

Ε γιατί έχει δυο πλευρές ...έτσι ;

Δ ...αλλά σου λέει ...αυτός είναι !! ...κι αυτό είναι μια παρηγοριά , να μπορείς να συνθέσεις τα αντίθετα ...να κάνεις αυτό το Ένα ...που λέει ο Πλάτωνας ..το Ένα που συναιρεί τα επί μέρους ...!

Ε ,,μπράβο ...!! αυτό έκαναν ...!!

Δ...Αυτός ήταν πολύ έξυπνος ...!

Ε ...αυτό ..έκαναν ..!

Δ ...αυτό έκαναν ..!

Δ..Είναι ωμοί , καταγγελτικοί ... Είναι μια ματιά καταγγελτική ! ...Ηδη από το δέκατο όγδοο αιώνα !

...πότε το έκανε ο Γκόγια αυτό ;...Εδώ έτσι όπως το βλέπω εγώείναι βλέπεις το αίμα κάτω ...τα πτώματα πεσμένα ...ο άνθρωπος εκεί στη μέση με τα χέρια σηκωμένασαν να λέει ας πούμεσαν να μη θέλει να παραδοθεί ...και να μη λέει ας πούμε ...ορίστε ...ανοίγεται στο θάνατο ...ας πούμε ...είναι μια πράξηέχει ένα ηρωικό στοιχείοτο οποίο εξαίρει ...παράλληλαμε την ωμότητα και την βία του πόλεμουΕδώ το θέμα είναι αυτό... είναι η βία του πολέμου εδώ ο Κρόνος τρώει τα παιδιά τουΕίναι το συγκρουσιακό στοιχείο αλλά σε μία ωμή του εκδοχή ...

Δ...Είναι πάρα πολύ δυνατό το εκφραστικό στοιχείοείναι πολύ εκφραστικός ο πίνακαςπαρουσιάζει δηλαδή με πάρα πολλή αμεσότητα ...αυτό το στοιχείο της ωμής βίας ...και της αντίστασης στην βία

Δ.. 173 ,,,,ναι ναι ...ναι , ναι ...Να βλέπεις ;...Και το τοπίο είναι τοπίο μάχηςναιΕμβαπτίζειπάρα πολύ έξυπνο γίνεις αυτόγιατί εδώε, ε, ε, ε....σε ένα ας πούμε στον Παρθενώνα ...η φύση παλεύει ...αλλά βλέπεις ότι τα πρόσωπαείναι συγκεκριμένακαιδεναυτό είναι!!!...ο κόσμος είναι αυτά..... αυτή είναι η φύσηπου προσωποποιείται μέσα από αυτές τις δυνάμειςΕδώ τώρα υπάρχει ...η διαφορά του πρώτου επιπέδου με το background...

Β. Γενικά η αναγεννησιακή τέχνη, έχει προχωρήσει περισσότερο προς την συναισθηματική ένταση,πρός την έκφραση της συναισθηματικής έντασης, ακόμα περισσότερο απο ότι η γλυπτική της ελληνιστικής περιόδου, η οποία είχε έναν ρεαλισμό, συγκριτικά με την γλυπτική της κλασικής περιόδου της Ελλάδος, και ο οποίος

είναι η αναγέννηση ... προχωράει ακόμη περισσότερο στην ...στον συναισθηματισμό ο οποίος είναι αποτέλεσμα του ανθρωποκεντρισμού ...και γενικά η δύση πήρε μια κατεύθυνση που οδήγησε τον άνθρωπο στην αποθέωση του υποκειμένου και η οποία αποτυπώνεται στην πορεία της τέχνης της. Η έξαρση του συναισθήματος το οποίο συναίσθημα από τους καλλιτέχνες τους πρωτοπόρους, της εικονικότητας υμνήθηκε όσο ...από κανέναν άλλον, ότι κινητήριος δύναμη της εκτέλεσης ενός ζωγραφικού έργου είναι το συναίσθημα και τίποτα άλλο, Η λογική πρέπει να παραγκωνιστεί, γιαυτό και αναδύθηκαν τότε φιλοσοφικά κινήματα, στην εποχή του νεωτερισμού, μετά την Γαλλική επανάσταση

...εε φιλοσοφικά κινήματα κατά του ρασιοναλισμού δηλαδή κατά της λογικής σκέψης και εξείραν το συναίσθημα, τον αυθορμητισμό τον αυτοματισμό ως που να καταλήξουμε τελικά στον εξπρεσιονισμό και να φτάσουμε στην τρέλα. Γιατι μπορεί να οδηγήσει εάν....η λογική αποτελεί ένα φρένο.

I ,110 ...Ένα συγκεκριμένο συναίσθημα δηλαδή το συναίσθημα της υπεροχής το θρησκευτικό συναίσθημα του να νιώσουν αυτή την άνωση την προσέγγιση στο Θεό ,

Σ...107 Είναι αλληγορικός ο Νταλί ...έτσι και αλλιώς ...παίζει με τα πρόσωπα ...!! ..μα μέσα σε ένα σε κάθε μάτι και στο στόμα.... βλέπουμε άλλα πρόσωπα....επανέρχονται !!.... για αυτό είπα αέναη !!.. και ο σπαραγμός απέραντος ...!!

Ο θάνατος...!! η καταστροφή ...!! η απειλή από τα εξωτερικά στοιχεία !!...αλλά που ο ίδιος ο άνθρωπος έχει δημιουργήσει !!...Δεν έχουμε αφήσει πίσω ...τίποτα...! Είναι νεκρό τοπίοκαι αντιπαλεύει με τον ίδιο του τον εαυτό . Επανέρχεται δηλαδή αυτό που είπαμε στην αρχή ! ..τρόμος και απόγνωση ...!...Μην ξεχνάμε ότι είμαστε και στον εικοστό αιώνα πια .

K: Εκεί δεν υπάρχει έλεος με τον Κένταυρο.

Σ. 104 .εεε...Αγγεία..Και μάλιστα θα έλεγα και ληκύθους ..δηλαδή νεκρικά ...

Ε Ληκύθους ακριβώς! ...έχει μελετήσει ο Πικάσο πολύ βαθιά .την Αρχαία Ελληνική Τέχνη σ' όλες της τις μορφές ..και οι επιρροές είναι ξεκάθαρες ...

Σ..μου ...αρέσουν ...!!!..ναυι...!

■ Αποτέλεσμα 7

7. Μεσ απ την στοχαστική παρατήρηση της δομής και της μορφής , του έργου τέχνης , υπάρχουν νοήματα που μπορεί να υπονοούνται , εκτός από το προφανές θέμα

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 13 Άλλα νέα στοιχεία που διαφαίνονται

Κωδ 14 Υποκινητής ο άνθρωπος

Κωδ 15 Στάση του ανθρώπου απέναντι στην τέχνη

Κωδ 26 Φιλοσοφικό σχόλιο σχετικά με παραδοχές και φιλοσοφικές προσεγγίσεις

Κωδ 22 Αποδοχή και βίωμα του μαρτυρικού τέλους

Σγόλια

60 P....Σκληρή βία έχουμε και εμείς ...Σε άλλη μορφή για αυτό είναι και το πιο δύσκολο γιατί από τη μια το βλέπεις γιατί είναι ο παραδοσιακός πόλεμος και εδώ έχουμε έναν νέο πόλεμο που χρειάζεσαι χρόνο για να το δεις και η ιστορία ..θα γράψει μετά από μερικές δεκαετίες πάλι ...για αυτόν τον καινούριο πόλεμο...

Δ...193 -194 και το τι έχει σημασία για μας ...Τέχνη θα το πούμε , εφόσον αυτό που κάνει αυτός , έχει για μας σημασία . Εάν δηλαδή οι άνθρωποι καθρεφτίζονται. Όπως ο έρωτας είναι αυτός και στον οποίο καθρεφτίζεσαι ...Αν δεν καθρεφτίζεσαι δεν είσαι ερωτευμένος ..το ίδιο και η τέχνη ,ενώ ξέρουμε ότι είναι τέχνη ...δεν μπορούμε να το ορίσουμε ...αλλά στην πράξη μπορούμε να το αναγνωρίσουμε ...Όταν έχει για εμάς μεγαλύτερη σημασίαΌταν έχει μια σημασία η οποία είναι ευρύτερηόταν μπορούμε να αναγνωρίσουμε πολλοί εδώ επάνω ...τον εαυτό μας ...

Δ...βάλε τώρα και τις περφόρμανς ...βάλε και όλα αυτάτα video art ...τις νέες μορφές ...βλέπεις ότι η τέχνη εγκλωβίζεται ...Γιατί η τεχνολογία να την οδηγεί εκεί ...

E....αυτό είναι μια κατάσταση που αφορά τις εικαστικές τέχνες γενικότερακαι είναι μια μορφή ένας τρόπος έκφρασης ..πολύ συγκεκριμένος ...υπάρχουν χιλιάδες πράγματα και χιλιάδες τρόποι ...να εκφραστεί ο άνθρωπος ...και μπορούμε να κάνουμε επιλογές ...

Δ...μην ξεχνάς ότι αυτό το έκανε το 1919 ο Ντυσάν ...

E...Ναι είναι μία καινοτομίαΓια την εποχή του....

Δ...βεβαίως ... ναι ...Να εισάγεις... να δεις το καθημερινό... ως εξαιρετικόνα το δεις μια άλλη ματιά ...και να δεις το καθημερινό σαν εξαιρετικό ...είναι πολύ σπουδαίο...άλλαξε τον τρόπο που βλέπουμε την τέχνη ... Εάν αποδώσουμε σημασίεςπολλαπλές βέβαια αλλά όχι το ίδιο σημαντικές ...η μία σε σχέση με την άλλη ...

K: Εδώ γίνεται πιο ρεαλιστική πια η τέχνη. Και γίνεται ο άνθρωπος πιο άνθρωπος. Δηλαδή πια δείχνουν ότι είναι πια άνθρωπος, ότι πονάει, πονάει και σαν σώμα, δεν πονάει μόνο μέσα του. Πονάει κιόλας και σαν σώμα. Και έχει και τα στοιχεία όλα αυτά.

E: Ναι, δείχνουμε λοιπόν το πολύ σκληρό στοιχείο αυτό της σύγκρουσης.

K: Ναι, της σύγκρουσης.

E: Του φωτός με την σκιά ας πούμε.

K: 256-257 Ενώ ο Κένταυρος ας πούμε στη μάχη, ήταν σαν να χόρευε. Ήταν χορευτική φιγούρα. Εδώ είναι πραγματική. Εδώ υπάρχει θάνατος. Εκεί ο θάνατος, μπορεί να ήταν ηρωικός, αλλά ήταν λίγο πιο ...

E: Ωραιοποιημένος.

Κ: Και ωραιοποιημένος και πιο πνευματικός ... Δεν τον αντιλαμβάνοσυν σωματικά. Εδώ πονάς βλέποντας αυτό, το νιώθεις. Δηλαδή κάποιος που τον ενοχλεί το αίμα, υπάρχουν πάρα πολλοί άνθρωποι που τους ενοχλεί πάρα πολύ το αίμα, εδώ δηλαδή θα τρόμαζε, θα έκανε ένα βήμα πίσω, ενώ στις άλλες δεν θα το κάνεις, στις προηγούμενες.

Σ: 131-133 Ο Γκόγια συνήθως δίνει φωνή και μιλάνε και οι άνθρωποι που βρίσκονται και σε πιο αδύναμη θέση, που στο συγκεκριμένο έργο είναι αυτός που θα εκτελεστεί. Παρόλο ότι είναι αυτός που σε λίγο θα χάσει τη ζωή του, αυτόν έχει φωτίσει. (...) αυτό το πουκάμισο, αυτό το άσπρο που φοράει είναι ένα πολύ φως που ακόμα και το φανάρι, το οποίο βρίσκεται δίπλα και υποτίθεται ότι φωτίζει τον συγκεκριμένο άνθρωπο δεν φωτίζει τόσο πολύ όσο φωτίζει η μπλούζα του συγκεκριμένου ανθρώπου που είναι σε αυτή την δύσκολη θέση. Αυτό νομίζω ότι έχει ενδιαφέρον στον συγκεκριμένο πίνακα, ότι ο Γκόγια δίνει φωνή στην πλευρά που είναι ο αδύναμος άνθρωπος, αυτός που μπορεί μέχρι σε λίγα λεπτά να μην έχει ζωή καν. Αυτό.

Ε: Οπότε αυτή είναι η βασική έννοια, από ό,τι καταλαβαίνω, έτσι όπως μου το μεταφέρεις, την οποία έχει στο νου του ο Γκόγια.

Σ: Τον συγκεκριμένο πίνακα, ναι, που γενικότερα πιστεύω ότι ο Γκόγια το κάνει. Ο Γκόγια έχει μια ιδιαίτερη, δίνει μια ιδιαίτερη έμφαση σε ανθρώπους που φαίνεται ότι είναι κοινωνικά σε πιο χαμηλά στρώματα, είτε στις γυναίκες επίσης, έχει δώσει ωραία απόδοση. Δηλαδή δίνει μια ιδιαίτερη χροιά σε αυτές τις πλευρές των ανθρώπων, δηλαδή στις γυναίκες, στα παιδιά και σε ανθρώπους που είτε ήταν δούλοι είτε ήταν άνθρωποι που ήταν σε κοινωνική τάξη πιο χαμηλά από τους βασιλείς. Τους βασιλείς και όλα τα πρόσωπα που ζωγράφιζε που ήταν από ανώτερη οικονομική τάξη και κοινωνική, τα ζωγράφιζε με όχι τόσο μεγάλη ωραιοποίηση ας πούμε. Τους έδινε ωμά, τους σχεδίαζε με τον πιο ωμό τρόπο που μπορούμε να φανταστούμε. Για την εποχή του βέβαια, έτσι; Γιατί αργότερα υπάρχουν και πιο ωμά. Δηλαδή η ζωγραφική μπόρεσε να εξελιχθεί και να δείχνει ακόμα πιο ωμά τα πράγματα.

Ι...111 Σίγουρα δεν είναι το προφανές αλλά ίσως μπορεί να έχει και πολλές μεταφράσεις .Δηλαδή αυτή τη στιγμή έχουμε λίγα στοιχεία ..για ποιο λόγο φτιάχτηκε ο κάθε πίνακας συγκεκριμένα οπότε η μετάφραση του μπορεί να ενέχει τον λόγο παραγγελθεί από τον συγκεκριμένο άνθρωπο ...Ο συγκεκριμένος πίνακας και μπορεί να ενέχει και το πολύ προσωπικό στοιχείο καλλιτέχνη την πολύ προσωπική του άποψη πάνω σε κάποια γεγονότα την οποία μπορεί να έβαζε κρυφά μέσα .

Ε: Πιστεύεις ότι πέρα από αυτό το ξεκάθαρο μήνυμα, το οποίο μεταφέρει ο Γκόγια, υπάρχει και κάποιο άλλο το οποίο μπορεί να υποδηλώνεται, το οποίο μπορεί να ενυπάρχει ή να υπονοείται;

Σ: Ναι, υπάρχουν και άλλα στοιχεία που μπορώ να δω. Είναι ότι οι εκτελεστές έχουν πλάτη, δεν φαίνονται τα πρόσωπα τους. Ενώ το πρόσωπο του ανθρώπου που είναι προς εκτέλεση είναι φανερό. Αυτό μπορούμε

να πούμε ότι συμβαίνει μέχρι και σήμερα, σε πολλά ζητήματα μέσα στην κοινωνία, δεν ξέρουμε ποιος κρύβεται από πίσω, δεν έχουμε το πρόσωπο. Βλέπουμε συνήθως το αποτέλεσμα. Ας πούμε ένα παράδειγμα που μπορώ να δώσω τώρα είναι με τους διδύμους πύργους. Λέγαμε ο Μπιλ Λάντεν, λέγαμε ο ένας, λέγαμε ο άλλος, αλλά ξεκάθαρα δεν είχαμε κάποιον...

B 125-126Όπου εδώ βέβαια είναι πιο βαθιά σμιλευμένα τα χαρακτηριστικά ακριβώς για να αιχμαλωτίσουν περισσότερη σκιά και να αποτυπώσουν περισσότερο πόνο και ένταση....

E . Έχω εδώ την Λήκυθο ... την συγκεκριμένη, ...που έχει να κάνει με την αναπαράσταση τον θάνατο, και το πώς ήθελαν να αναπαριστούν, τον θάνατο. Τον ύπνο και τον θάνατο, με έναν τρόπο μη τρομακτικό ...

B. Και μη απρόσωπο ...

E. Και μη απρόσωπο ..

B. .. Για να είναι ..πιο ..για να προκαλούν αυτήν την εξοικίωση στον άνθρωπο με την ιδέα, μίας κατάστασης, που τους είναι άγνωστη, άρα προκαλεί τρόμο. Η προσωποποίηση αυτή εξοικιώνει αλλά υπάρχει βέβαια και μία μεταφυσική και μια εσωτερική ηρεμία που επενδύει, όλη αυτή την παράσταση και την πίστη στην ιδέα του θανάτου.

B.130 Λοιπόν αν δεν αναπλαστεί ο άνθρωπος, πνευματικά και οντολογικά δεν μπορεί να θεαθεί έναν διαφορετικό τρόπο τέχνης από αυτόν που επικρατεί σήμερα. Πρώτα θα γίνει η αλλαγή μέσα και μετά στην δημιουργία, και στην έκφραση, αυτό πιστεύω. Σήμερα ακολουθούμε μία κατάσταση στην οποία επικρατεί , ο καθένας μόνος του αν μπορεί να κάνει κάποιες τομές , αλλά αυτές δεν έχουν απήχηση εμβέλειας ...

E. ...στην δημόσια θέα ..

BΝαι παραμένουν μέσα στον περίγυρο της ιδιωτικής τους ζωής....

EΤου ιδιωτικού αν θέλεις κομματιού....

B. Δεν ήρθε η ώρα ακόμα .

E. Δεν ήρθε η ώρα ακόμα, ωραία θα το αναζητήσουμε, μέσα από το έργο τέχνης, έγινε ευχαριστώ πάρα πολύ Βίκυ

B. Παρακαλώ .

E. Να 'σαι καλά .

■ Αποτέλεσμα 8

8. Πως συνομιλεί με τον θεατή , η ψυχή του έργου τέχνης , με την δομή και την μορφή του ;

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 5 Μορφικά στοιχεία /ερμηνείες

Κωδ 6 Δομικά στοιχεία /ερμηνείες

P 29 Ότι υπάρχει ένα βάθος που ταυτόχρονα δίνει ερεθίσματα να μπορέσει η να δημιουργήσει το διάλογο τα έργα έτσι ώστε να αρχίσει διάλογος με τον θεατή

P : .35 ..Τα φτερά ... η κίνηση από την κόμη τις γυναικείας μορφής

P:..54 .Πάρα πολλά πράγματα ..Κατ 'αρχήν έχει κατεύθυνση έχει να κάνει με το αν είναι ...οριζόντια η κάθετηθετική η αρνητική ...

P ...56 Είναι ο τρόπος που τα προβάλειςΤο μέσον , και ...ο τρόπος που θα τα δείξεις ..Ας πούμε όλη αυτή η λιτότητα και όλη αυτή η δημιουργία του Ρόθκοδεν μπορείς να πεις ότι έχει να κάνει μόνο με το χρώμα ,έχει και ο τρόπος που το προβάλλει το χρώμα ...

Σ .79 ..Πηλό..!. Και βέβαια μπορεί να έχει...τη δυναμική , οι άνθρωποι μπορεί να έχουν τη δυναμική ...τα νεύρα..!! ..η μάχη ..!!..Που αποτυπώνεται ...αλλά είναι σαν να είναι εξαϋλωμένες ..οι μορφές ίπτανται σαν να αιωρούνται στον χώρο ...και υπάρχει μία τάση και η κίνηση προς τα εμπρός ...δεν ξέρω τώρα ...

βέβαια οι ιστορικοί τέχνης ...μπορεί η να ερμηνεύσουν με διάφορους τρόπους ...ότι η τάση για την τελειότητα είναι η ανάγκη του ανθρώπου να πηγαίνει μπροστά και όχι πίσω ...υπάρχουν όλες αυτές οι ...Πάντως εμένα μου δημιουργούν δέος και συγκίνηση ...!!..Όχι επειδή είναι ελληνικά ...και επειδή είμαι Ελληνίδα....αλλά ... είναι η πανανθρώπινη γλώσσα της τέχνης της τελειότητας και του ωραίου ... που είπα πριν ...και το ωραίο ...αυτό που είναι στην ώρα του ..!!.δηλαδή στην εποχή τουείναι η αντανάκλαση της εποχής αυτής ..

Σ 95Είναι πολύπλοκες οι σκηνές ...Βλέπουμε μία ένταση και μια δραματικότητα ...πάντοτε αλλά με πιο πολλά στοιχεία , όντως, πιο επεξεργασμένα ..Είναι αυτός , ο φόβος του κενού , πως το λέμε στην τέχνη ...;

Σ 96 Ναι ..ναι ..γι' αυτό είπα πριν ...δεν συμβαίνει απ'την μια μέρα στην άλλη η αλλαγήσιγά - σιγά ...υπάρχει η εξέλιξη αυτή ..και η τεχνη είναι ένας καλός χώρος , να δούμε αυτήν την εξέλιξη που προστίθενται στοιχεία και ανάλογα με την εποχή αναπτύσσονται εντονότερα η επαναλαμβάνονται ...Ορισμένα... γίνεται επιλογή κάποιων συμβόλων .

Δ 173 ..ναι ναι ...ναι , και ...Να βλέπεις ;...Και το τοπίο είναι τοπίο μάχηςναιΕμβαπτίζειπάρα πολύ έξυπνο γίνει αυτόγιατί εδώε, ε, ε, ε....σε ένα ας πούμε στον Παρθενώνα ...η φύση παλεύει ...αλλά βλέπεις ότι τα πρόσωπαείναι συγκεκριμένακαιδεναυτό είναι!!!..ο κόσμος είναι αυτά..... αυτή είναι η φύσηπου προσωποποιείται μέσα από αυτές τις δυνάμειςΕδώ τώρα υπάρχει ...η διαφορά του πρώτου επιπέδου με το background...

B. 123 Ναι ως προς την αισθητική, καταρχήν βλέπουμε την...ή εξιδανίκευση της μορφής, ουσιαστικά έχει αρχέτυπο έχει πρότυπο που είναι οι μορφές του νοητού κόσμου σύμφωνα με τον Πλάτωνα. Δεν είναι κάτι το φανταστικό ούτε το ουτοπικό, αλλά κάτι το πραγματικό σε μία άλλη διάσταση, στην οποία ήταν εστιασμένοι οι αρχαίοι Έλληνες και από κει αντλούσαν την έμπνευσή του, τα οράματα τούς και το ήθος τούς για να παράξουν τον πολιτισμό που παρήγαγαν.

Όσο τώρα για την δομή του έργου, τα πλασίματα στόχο έχουν, την ανάδειξη, του φωτός, στις μορφές και αυτό αποτελεί αναφορά στον νοητό κόσμο και στο άυλο νοητό φώς, αυτού του κόσμου, το οποίο περιγράφει αναλυτικότερα ο νεοπλατωνικός Πλωτίνος..και επίσης ..και γι αυτό και οι αρχαίοι Έλληνες γλύπτες πραγματοποιούσαν οπτικές διορθώσεις στα γλυπτά τούς και στα αρχιτεκτονικά έργα τούς, για να προσαρμόσουν το ανάγλυφο, στον τρόπο με τον οποίο φαίνεται κάτω από τον..από το ηλιακό φώς.

Επομένως το αισθητικό αποτέλεσμα καθοριζόταν από το φώς, σμιλευόταν από το φώς και ο στόχος ήταν να αναδείξουν και να προβάλουν την πνευματική διάσταση των όντων.

Η δομή τώρα στο συγκεκριμένο αέτωμα ..της διαμάχης η μάλλον του συναγωνισμού μεταξύ Ποσειδώνα και Αθηνάς, περιέχει έναν χιασμό κλίσεων ο οποίος δεν προάγει, δεν έχει ως αποτέλεσμα την διαφωνία την ασυμφωνία, αλλά την φιλότητα την αρμονία και την συμφωνία των αντιθέτων.

Δ 166 ...χωρίς να σημαίνει ότι ο Φειδίας δεν είναι πολύ σημαντικός ..η δεν είναι σπουδαίος καλλιτέχνης ...αλλά ο Φειδίας είναι εγγεγραμμένος σε μια παράδοση...δηλαδή ο νεωτερισμός να βάλει την πομπή των Παναθηναίων μέσα στον Παρθενώνα ,...Ναι είχε ένα εργαστήριο εκπληκτικό ,,στο οποίο οι μαθητές του έκαναν όλα αυτά...και ο ίδιος ...για να μπορέσει να αποδώσει να διηγηθείαυτήν την κίνηση της πόλης με τον καλύτερο τρόποκαι την φύση στα αετώματα ...

■ Αποτέλεσμα 9

9. Τι άλλαξε στο πέρασμα των αιώνων και ποιος είναι ο ρόλος της τέχνης σήμερα ;

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 17 Εικόνα ,Ψηφιακός κόσμος & Τέχνη

Κωδ 18 Τα Όρια της Τέχνης

Κωδ 19 Καλλιτέχνης & ο ρόλος του έργου

Κωδ 25 Η καινοτομία στην τέχνη

Σ 77 Η τέχνη ήταν πραγματικά μας εκπαίδευσης αγωγής και ψυχαγωγίας και διασκέδασης .Τώρα.... μπορεί να πει κανείς... αυτό το μεγαλείο την αρμονία την τελειότητα στις γραμμές στην απεικόνιση των σωμάτων !!...Είναι υπεραρκετό για να ψυχαγωγηθεί κάποιος ...και να διασκεδάσει ...!! Γιατί τόσο πολύ ... είναι και δημιουργήματα της εποχής!! ...Στην κλασική εποχή και είχε φτάσει στο απώτερο σημείο η καλλιτεχνική δημιουργία !!!...Και εκφράζει και αυτή μέσα από την απεικόνιση , ...δεν είναι μόνο η ιστορία

που απεικονίζει ο μύθος , ...αλλά και τη δύναμη του ανθρώπου να κυριαρχήσει ..η στη φύση ...στα διάφορα στοιχεία που τον καταδιώκουνκαι βλέπουμε και τη θαυμαστή τελειότητα ...με την οποία απεικονίζονται οι εκφράσεις στα πρόσωπα , για παράδειγμα ,,γιατί ο άνθρωπος έχει την ανάγκη , όχι μόνο το ωραίο ..να δει μέσα από την τέχνη ...αλλά να εκφράσει την ίδια του τη ζωή τα συναισθήματα του , η τη δύναμη ! ...Και θα μου πεις όχι μόνο άνθρωπος,, .. βλέπω το άλογοπου είναι ένα δύσκολοθεωρώ ότι είναι ένα δύσκολο στοιχείο ...

Σ...106 Ναι ..ναι ..ναι ..ναι ...Έχει πάρα πολύ ενδιαφέρον αυτό ...!! ...βρίσκω ότι είναι πάρα πολύ σοφή αυτή η αντιπαράθεσηΝα γυρίσουμε πίσω και να δούμε αν αυτό που θεωρούμε κλασικό και τέλειο... ότι έχει κατακερματιστεί ...αλλά ενέχει το μεν μοντέρνο... ενέχει το κλασικό ...αλλά και το κλασικό ...ενέχει τον κατακερματισμό ...το μοντέρνο ...!

I.. 111 .Σίγουρα δεν είναι το προφανές αλλά ίσως μπορεί να έχει και πολλές μεταφράσεις .Δηλαδή αυτή τη στιγμή έχουμε λίγα στοιχεία ..για ποιο λόγο φτιάχτηκε ο κάθε πίνακας συγκεκριμένα οπότε η μετάφραση του μπορεί να ενέχει τον λόγο παραγγελλθεί από τον συγκεκριμένο άνθρωπο ...Ο συγκεκριμένος πίνακας και μπορεί να ενέχει και το πολύ προσωπικό στοιχείο καλλιτέχνη την πολύ προσωπική του άποψη πάνω σε κάποια γεγονότα την οποία μπορεί να έβαζε κρυφά μέσα .

Δ..193 και το τι έχει σημασία για μας ...Τέχνη θα το πούμε , εφόσον αυτό που κάνει αυτός , έχει για μας σημασία . Εάν δηλαδή οι άνθρωποι καθρεφτίζονται. Όπως ο έρωτας είναι αυτός και στον οποίο καθρεφτίζεσαι ...Αν δεν καθρεφτίζεσαι δεν είσαι ερωτευμένος ..το ίδιο και η τέχνη ,ενώ ξέρουμε ότι είναι τέχνη ...δεν μπορούμε να το ορίσουμε ...αλλά στην πράξη μπορούμε να το αναγνωρίσουμε ...Όταν έχει για εμάς μεγαλύτερη σημασίαΌταν έχει μια σημασία η οποία είναι ευρύτερηόταν μπορούμε να αναγνωρίσουμε πολλοί εδώ επάνω ...τον εαυτό μας ...

Εάν αποδώσουμε σημασίεςπολλαπλές βέβαια αλλά όχι το ίδιο σημαντικές ...η μία σε σχέση με την άλλη .**Δ 202-203** .. ωραία ...το ένα και κοινό των τεχνών είναι ότι είναι έκφραση εαυτού ...Τίποτε άλλο δεν θα συνενώνειότι είναι έκφραση του εαυτού και ας πούμε οριοθετεί την τέχνη σε σχέση με την επίσημη .Η επιστήμη είναι για να σου δώσω να καταλάβειςΗ έκφραση φέρνει τον κόσμο στον άνθρωπο ...ενώ η τέχνη πάει τον άνθρωπο στον κόσμοπαρουσιάζει τον άνθρωπο στον κόσμο και άρα στον εαυτό τουπου είναι μέρος του κόσμου και των συνανθρώπων του ,,Η τέχνη είναι μια ανάγκη να πούμε : Να εγώ είμαι έτσιΕνώ η επιστήμη είναι : Να είναι έτσι....Και υπάρχουν και άλλοι τρόποι ...ο έρωτας .. δεν είναι ούτε τέχνη ούτε επιστήμη ...Είναι μια άλλη μορφή και η πολιτική ...με την έννοια της τέχνης του καθημερινούΕίτε όταν προσπαθήσεις να κάνεις ένα dealing με τα πράγματα ...Και να επιτευχθεί κάτι ...λειτουργεί πιο πολιτικά ενώ ο καλλιτέχνηςλειτουργεί διαφορετικά ...είναι η ανάγκη έκφρασης του εαυτούκάτω από αυτόν τον ενιαίο τίτλο στεγάζονται όλες αυτές οι δραστηριότητες του δεν είναι όμως ίδιες ...είναι με διαφορετικά μέσα τρόπους ...

Δ...μην ξεχνάς ότι αυτό το έκανε το 1919 ο Ντυσάν ...

E...Ναι είναι μία καινοτομίαΓια την εποχή του....

Δ... 195 βεβαίως ... ναι ...Να εισάγεις... να δεις το καθημερινό... ως εξαιρετικό ...να το δεις μια άλλη ματιά ...και να δεις το καθημερινό σαν εξαιρετικό ...είναι πολύ σπουδαίο...άλλαξε τον τρόπο που βλέπουμε την τέχνη ...

Δ.. 196 Ναι ..ναι ..ναι ..Όχι ... όπως είναι μια πρωταρχική ανάγκη...Αλλά είναι χρήσιμο με την έννοια ...Λέει ο Αριστοτέλης...στην ποιητικήότι δεν είναι ίδιο πράγμα να δω ένα σκύλο σκοτωμένο.....από το να δούμε ένα σκύλο σκοτωμένο ζωγραφισμένο...ποια είναι η διαφορά ;...η διαφορά είναι ..ότι ο σκοτωμένος κυρίως μέσα στο κάδρο ...έχουμε μία απόσταση ...όπως όταν αναπαριστούμε τα πάθη του ανθρώπου στην τραγωδίακάνουμε δηλαδή ένα είδος reflex...από θέση ασφαλείαςγιατί στη ζωήτο λάθος δεν συγχωρείται ...Το λάθος δεν συγχωρείται στη ζωή κοστίζει ...ενώ στην τέχνη το λάθος μπορεί να αναπαριστάταικαι να κάνουμε μια πρόβα ...Αυτό που βοηθάει η τέχνη ...Είναι μία πρόβα ζωής...για τη ζωή ...και μία έκφραση του καλλιτέχνη πάντα είναι ..δηλαδή δείχνει ο άνθρωπος τον εαυτό του στον κόσμο .. έχει αυτήν την ανάγκηναι ...

Δ 210 Υπάρχει έργο που δεν το έχει κάνει καλλιτέχνης ; Όχι ! το έργο είναι έκφραση του καλλιτέχνηΥπάρχει έργο που δεν το βλέπει θεατής...; Όχι ! Το έργο απευθύνεται στο θεατή ...Κι όμως η δική μου ερμηνεία θα ήταν...πέρα από τον καλλιτέχνη και του θεατή ...θα εξαιρούσατους δύο πιο σημαντικούς παράγοντες ...και θα έλεγα τώρα που είμαι αντιμέτωπος ,με αυτό μπροστά μου ...Τη σημασία αν μπορώ να το αποδώσω γιατί δεν έχω κανέναν μπροστά μου ...Δεν θέλω να μιλήσω σαν θεατής για μένα,....ότι γνωρίζω τι είναι ο ιμπρεσιονισμόςκαι να το επιθέσω προκατασκευασμένα ...προκατασκευασμένες μορφές ...ούτε θέλω να φωνάξω τον πατέρα του ... αυτόν που το έκανε ...να μου πει τι πίστευε....Γιατί ...Γιατί αυτό που έκανε ή τι μπορεί να τον ξεπερνά ..τον συγκεκριμένο δημιουργό..να είναι τόσο καλό το έργο που ούτε ίδιος να μην γνωρίζει ...το αποτέλεσμα ...

■ Αποτέλεσμα 10

10. Είναι το έργο τέχνης πολιτισμικό συμβολικό και κοινωνικό κεφάλαιο;

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 24 Η διαφορετική θέση του καλλιτέχνη στις εποχές

Κωδ 27 Υποστήριξη αιτήματος επιστροφής των γλυπτών του Παρθενών

Κωδ 28 Παγκόσμιο Πολιτισμικό κεφάλαιο

Δ... 165 Ναι ...η πάλη είναι κοινό στοιχείο ...Απλώς σε κάθε εποχή αυτήν την πάλη ...ανάλογα το έργο ...κάνεις μια ιδιαίτερη ερμηνείααποδίδεις στην ιδιαίτερη ερμηνεία ...Αποδίδεις την ιδιαίτερη σημασίαδηλαδή ο θεατής του Παρθενώνα ...είναι μέρος της ζωής του ... αυτή... το μυθολογικό στοιχείο...Η πάλη Θεού και ανθρώπων ..οι πάλη θεών και γιγάντων ... Τιτάνων ...όλων...Η πάλη μέσα στους κόλπους των ίδιων των θεών ...το συγκρουσιακό στοιχείο μέσα στην ίδια τη φύσηείναι μέρος μιας πόλης ...οπότε η

πομπή των Παναθηναίων ...ανακαλεί στη μνήμη... Το στοιχείο εκεί... είναι συναινετικό ..είναι δηλαδή ένα στοιχείο συνδετικό...Του κοινωνικού ιστού ...Είμαστε εμείς αυτοί που κάνουμε αυτήν την πομπή ..και είναι αυτή η πόλη που είναι δική μας ... Είναι αυτός ο τόπος που είναι τα χρώματα μας ...είμαστε εμείς η κοινότητα αυτή ...Η οποία έχουν συνενωθείκαι αποδίδουμε τιμές ...στον κοινό Θεό κλπ...οπότε είναι ένα στοιχείο αυτογνωσίας , αυτό-αναγνώρισης της πόλης ...δηλαδή της ίδιας ...Οι οποία φτιάχνει τα μνημεία της ...Τους θεούς της,... αυτό-αναφορά ...αναφέρεται στον εαυτό της ...η αντανακλάται στους θεούς της ...ενώ ο Πικάσο η Γκουέρνικα ...είναι πια τώρα ο μεμονωμένος καλλιτέχνηςέχει έρθει πια στο προσκήνιο μετά την Αναγέννηση ...Αποκτά σημασία και έχει γίνει καταγγελτικός ...για τα ίδια τα ζητήματα που η κοινωνία φέρνει στο προσκήνιο ...Είναι πιο δηλαδή ξέχωρος ο Πικάσο ...χωρίς να σημαίνει ότι ο Φειδίας δεν είναι πολύ σημαντικός .η δεν είναι σπουδαίος καλλιτέχνης ...αλλά ο Φειδίας είναι εγγεγραμμένος σε μια παράδοση...δηλαδή ο νεωτερισμός να βάλει την πομπή των Παναθηναίων μέσα στον Παρθενώνα , ...Ναι είχε ένα εργαστήριο εκπληκτικό ,,στο οποίο οι μαθητές του έκαναν όλα αυτά...και ο ίδιος ...για να μπορέσει να αποδώσει να διηγηθείαυτήν την κίνηση της πόλης με τον καλύτερο τρόποκαι την φύση στα αετώματα

Δ. 176 ..Και ο Ντα Βίντσι ...εγγράφει τη μόνα Λίζατην εγγράφει μέσα σε ένα τοπίοκαι άμα δεις ας πούμευπάρχει πάντα ένα τοπίο το οποίο υποδηλώνει ...το έδαφος... τον τόπο ...επάνω στον οποίο εγγράφεται το όλο θέμα.....το όλο δράμα ...εδώ λοιπόν αυτή τη σκηνήεγγράφεται σε ένα τόπο μάχηςένα πεδίο μάχηςκαι αυτό είναι πάρα πολύ ενδιαφέροννα βλέπεις πως εδώ υποδηλώνεται όλη αυτή η καταστροφική ...με τα χρώματα στον ουρανόΚαι περνάμε μετά στα πρόσωπα , στο πρώτο επίπεδο , Είναι ένας άλλος τρόποςΑλλά εδώ πια είναι ένα άλλο θέμα της ίδιας της ωμότητας , και της βίας...και αυτό και ο Γκόγια... Βλέπεις εδώ ...Εδώ πια ...δεν είναι ούτε η φύση ...ο ευρύτερος ορίζονταςκάνουμε άλλη ερμηνείαδεν είναι ούτε η φύση ,ούτε ο Θεόςεδώ , πια είναι ο άνθρωπος, στο κέντρο της σκέψης του ανθρώπου ,,και η ματιά του ..είναι η ματιά του ανθρώπου ...πως άνθρωπος βλέπει το θέμα ...Δεν το εγγράφει μέσα σε ένα φυσικό χώρο όπως έκανε ο αρχαίος..κόσμος...ούτε σε έναν θεϊκό όπως θα έκανε ο μεσαιωνικόςαλλά τον εγγράφει σε έναν ανθρωποκεντρικό ορίζοντα .την εποχήόπως ο άνθρωπος κοιτά

Δ. 180 -181 Συνάφεια ναι ...Εξαρτάται τι θα βάλουμε σαν συνάφεια ...τι θα βάλουμε σε αυτό το Ένα το κοινό ...που λέει ...Όπως είναι δύσκολο να κόβεις ..λέεινα κόβεις τα μέλη ...πρέπει να τα κόβεις στις αρθρώσεις ...όπως κόβεις ένα κοτόπουλοόταν θέλεις να το μαγειρέψεις ...Δεν θα το κόψω όπου να ' ναι ...Θα το κόψεις στις αρθρώσεις ..έτσι και όταν συναιρείς το έναπρέπει να έρθει το Ένα που θα βάλειςΝα είναι ένα Ένα .. που να μπορεί να δουλεύει... Είναι αυτό... που ξέρω ' εγώ ...με φωτιά και με' μαχαίρι ...πάντα ο κόσμος προχωρείε, ε, ε...ο Γκάτσος ναι ...ας πούμε ...ναιΤο βλέπουμε αυτό ...ότι η φωτιά και το μαχαίριναι με φωτιά και με μαχαίρι ...ναι ...Αυτό είναι το κοινό το Ένα ...

Ε...το κοινό το Ένα

Δ...ναι ,ναι ,ναι ,,Και αυτό είναι ο πόλεμος .. είναι ένας πόλεμος αυτό ..αλλά αυτός ο πόλεμος ...δεν είναι κατ' ανάγκη μια αντιπαλότητα ...είναι όμως ένα συγκρουσιακό στοιχείοαυτό είναι νομίζω το κοινό... το

Ένα το κοινό...Όχι μία αντιπαλότητα αλλά ένα συγκρουσιακό στοιχείο στην καρδιά των πραγμάτωνκάτι που πρέπει να γνωρίσουμε ...Να το αναγνωρίσουμε σαν...το ...Αυτή είναι η κληρονομιά ...της Προσωκρατικής σκέψης ...της σκέψης ...

■ Αποτέλεσμα 11

11. Ποιος ήταν ο ρόλος του έργου τέχνης στον δημόσιο χώρο και ποια μπορεί να είναι η θέση του σήμερα ;

Σχόλια που απαντούν:

Κωδ 9 Τοποθέτηση , χώρος ,δημόσιος χώρος . /ερμηνείες

Σ .. 89 Αυτό παραπέμπει τώρα...στην περίοδο της εικονομαχίας ...Δηλαδή αυτή η σκοτεινή περίοδος του Βυζαντίου που καταστράφηκαν πολλές εικόνες και τοιχογραφίες από τους ναούς...και πήγε πίσω κατέστρεψε την τέχνη ...την λατρευτική παράδοση ...τον κοινωνικό ιστό ...γιατί υπήρχε αυτή η διαμάχη για το θέμα αυτό ...ενώ θα μπορούσε όλο αυτό να είχε αποφευχθεί ...και να επιτελέσει τη λειτουργία του χωρίς προβλήματαείναι νομίζω ότι είναι παρόμοιο... μην πω και πιο ισχυρό ...! ...Γιατί έχουμε στις μεταγενέστερες εποχές προσλαμβάνουσες ..παραστάσεις που μπορούν να συμπληρώσουν..από την αρχαιότητα μένει το αρχιτεκτόνημα εκεί πάνω ...τρεις χιλιάδες χρόνια ..είναι εντυπωσιακό και επιβλητικό ...αλλά είναι σαν να είναι ένα μήνυμα λειψό !! Είναι σαν να μην επιτελεί ...σαν αυτό που είπα και πριν ...με την επιλογή των μύθωνότι η επιλογή των μύθων συμβαδίζει και με τη λειτουργία του ναού .Γιατί η μάχη του ανθρώπου μεταφυσικά στοιχεία ...τους θεούς ...αυτό που τον ξεπερνά ..οταν δεν υπάρχουν αυτά τα στοιχεία επάνω ...δεν επιτελείται αυτή η λειτουργία ..

■ Αποτέλεσμα 12

12. Ποια είναι η σημασιολογική επίπτωση και επιρροή του χρόνου σε έργα παλαιότερων εποχών ;

Κωδ 26 Φιλοσοφικό σχόλιο σχετικά με παραδοχές και φιλοσοφικές προσεγγίσεις

Δ ... Ας πούμε ναι ...Έχει προβάλει το αίτημα μιας αυτονομίας μίαν αισθητική τέχνης , σκοπιμότητας χωρίς σκοπό , που λέει ο Κάντ , μιας ωφέλειας χωρίς παρεπόμενα ...και ούτω καθεξής ...ναι ...

Εδώ όμως είναι ξεκάθαρο ότι δεν πρόκειται περί αυτού ...Ότι η τέχνη είναι εγγεγραμμένη μέσα στο πολιτειακό παιχνίδι ..και ότι ο Φειδίας είναι ο καλύτεροςγια αυτό και ο Πλάτωνας έλεγεΌτι η τέχνη είναι μίμηση.... γιατί δεν μπορούσε να είναι κάτι άλλο ...στον καιρό του ...(γέλιο).....ήταν μια μίμηση της φύσης ! ..μια εγγραφή δηλαδή του φυσικού παιχνιδιού...Και το όλο θέμα ήταν αν η μίμηση ήταν καλή ή όχι ...αν θα ήταν αξιοπρεπής και θα εκφράζει πραγματικά αυτό που ...Για αυτό όταν βλέπεις ένα άγαλμα ...έναν κούρο ας πούμε ...Ε ! ..που με την Ακρόπολη επάνω ..ένα αφιέρωμα.... μπορεί να είναι μια κοπέλα ...κούρος αρχαϊκός ας πούμε ...που είναι πιο πίσω από τα κλασικά γιατί τα κλασικά έχουν το

χαρακτηριστικό..... αυτό τώρα η ζωφόρος του Φειδία ...Είναι παιδί μου ...! ..το κλασικό έχει αυτή τη χάρη ...του παρηγορητικού !...κατάλαβες γιατί τα κλασικά...δεν είναι ότι είναι το καλύτερο ή το ωραιότερο η το ομορφότερο ...;

Εείναι πάρα πολύ ωραίο αυτό που είπεςείσαι μέσα σ ' αυτό που κι εγώ βλέπω , αν και δεν μου επιτρέπεται κανονικά αυτό ...

Δ ...και βέβαια ...βεβαίως ..

Ε..αλλά δεν πειράζει θα το πω ,,οτι είναι κάτι που το εισπράττει ο άνθρωπος ...αυτό το παρηγορητικό ...της κλασικής τέχνης ...και μετέπειτα της Ελληνιστικής ...

Δ ...ναι ...μ' έναν τρόπο αλλά το κλασικό , έχει τον χαρακτήρα ότι αυτό είναι ...δηλαδή δεν μπορεί να είναι αλλιώς ...!

Ε ...τι είναι αυτό δηλαδή που σου δίνει , αυτή η μορφή έτσι όπως πλάθεται ...τι παραπάνω σου δίνει ;

Δ...όχι παραπάνω... σου δίνει αυτό !...Λες ότι έτσι είναι ..δεν μπορεί να είναι αλλιώς ...τα πράγματα ..

Ε ...η παρηγοριά ...η ελπίδα

Δ ...ότι αυτός είναι ο κόσμοςσαν να έχει μιμηθεί την φύση τον κόσμο με τον καλύτερο τρόπο ...!

Ε ...ωραίο ..! είναι ωραίος ο κόσμος ...!

Δ ...είναι ωραίος ο κόσμος και αυτός λέει ας πούμε ...Νάτος ο κόσμος που παλεύει ..αλλά είναι ωραίος που παλεύει ...και αυτός είναι ...!

Ε γιατί έχει δυο πλευρές ...έτσι ;

Δ ...αλλά σου λέει ...αυτός είναι !! ...κι αυτό είναι μια παρηγοριά , να μπορείς να συνθέσεις τα αντίθετα ...να κάνεις αυτό το Ένα ...που λέει ο Πλάτωνας ..το Ένα που συναιρεί τα επί μέρους ...!

Ε ,,μπράβο ...!! αυτό έκαναν ...!!

Δ....Αυτός ήταν πολύ έξυπνος ...!

Ε ...αυτό ..έκαναν ..!

Δ ...αυτό έκαναν ..!

Ε ..Τώρα τα γλυπτά αυτά ...τα οποία τα έχεις δει

Δ.....εννοείτε οι ναι τα έχω φωτογραφίσει ..αναλυτικά

Ε...εκεί όταν τα είδες από κοντά είχες αυτήν την αίσθηση ...;;

Δ....την παίρνεις αλλά είναι όμως στα δικά μας καλύτεραγιατί τα βρετανικά τα έχουν στιλβώσει...τα έχουν περάσει με ένα οξύ τα έχουν ασπρίσει τελείως.... έχει φύγει το χρώμα....και έχει χαθεί τελείως η ζωντάνια ...αλλά το ανάγλυφο διατηρείταιδιατηρείται το ανάγλυφό τους

Ε.....θεωρείς ότι βλέποντας τα μέσα στο βρετανικό Μουσείομέσα σ ' ένα μουσείο γενικότερα παίρνεις αυτό το συνολικό μήνυμα .. όπως αν ήταν αυτά ενταγμένα στο αρχιτεκτόνημα ...μέσα στον δημόσιο χώρο όπως ήταν τότε ;

Δ,...Να μουν στο αρχιτεκτόνημα ... μα αυτό είναι το αίτημα της επιστροφής των γλυπτών ...

Ε...Δηλαδή το να πας στον Παρθενώνα επάνω , παίρνεις αυτό το μήνυμα και παίρνεις κάτι άλλο ...βλέποντάς το ..

Δ...Στον Παρθενώνα θα βάλουν αντίγραφα ...για να μην μολύνονται ..αλλά.. εκεί στην αναπαράσταση που κάναμε....., (.. χμ ..) ,Πρέπει τα γλυπτά αυτά που τα ζητάμε , να επιστραφούν ..! ..Γιατί όχι γιατί είναι ένα γλυπτό που πρέπει να γυρίσει στον τόπο του ,....γιατί τότε πρέπει να γυρίσουν όλα τα γλυπτά ...από παντού ...(γέλιο)!! ...Το ερώτημα είναι ότι αυτά θα γυρίσουν όχι γιατί πρέπει να γυρίσουν στην Ελλάδα αλλά θα γυρίσουν στο σπίτι τους δεν έγιναν για να πάνε στην Ελλάδα σε κάποια χώρα... είναι παγκόσμια κληρονομιά ...αλλά πρέπει να γυρίσουν στο σπίτι τους ...πρέπει να βρουν έναν τρόπο να συνομιλήσουν με το σπίτιμα στο έργο επάνω ...καλύτερα στο Μουσείο στην αρχήενώπιονΜουσείο να συνομιλεί με το σπίτιγιατί είναι δίπλα ...Αυτή η συνομιλία ...αυτό είναι το θέμα ..! ...Να βλέπεις το έργο και να μπορείς να έχεις τα γλυπτά να συνομιλούν με το σπίτι ...Είναι μέρος του σπιτιού

Ε...και όχι μόνο με το σπίτιμε την κοινωνία ...

Δ...Ναι αλλά πρέπει ...

Δ 180 -181Είναι ο κόσμος της φύσεως , ο κόσμος του Θεού , και ο κόσμος του ανθρώπουμετά την Αναγέννηση ο κόσμος είναι του ανθρώπου...και όλη η ζωγραφική ...η οποία αποκτά αυτονομία ας πούμε σε σχέση με τις άλλες περιοχές της κοινωνικής ζωής ... την θρησκεία ...το πολιτειακό μιλά για μία ...μιλά για την γνώμη του ανθρώπου...Ο άνθρωπος εδώ καταγγέλλει την βία ...καταγγέλλει την ωμότητα της σφαγής ...αυτό κάνει ο Ντελακρουά...δείχνει δείχνει να παλεύει και ένα στοιχείο κακότηταςΕίναι μετά τη χριστιανική σκέψη αυτόναι ναι ...οπότε αν υπάρχει περίπτωση εδώ τώρα πιανα υπάρχει κάτι κακόμέσα στον άνθρωπο ..το πλοίο να βγαίνει... και να χτυπά και να σκοτώνει και να φτάνει σε αυτές τις σκηνές βίαςενώ ο αρχαίος δεν είχε αυτό το θέμαο Θεός είναι αγαθός ...δηλαδή μπορεί να παλεύειμπορεί να συγκρούεται ...αλλά δεν υπάρχει αυτό το στοιχείο ...το οποίο ανεδείχθη... πιο μετά στη συνέχεια...Που προβληματιστήκαμε ...για το... τέλος πάντων..."Τι θεός είναι αυτός ; " ...που εγκαταλείπει τον άνθρωποΚαι του δημιουργεί τόσα προβλήματαεδώ λοιπόν τώρα μετά από αυτούς τους δύο κόσμους ...τον κόσμο της φύσης και τον κόσμο του Θεού ο τρίτος κόσμος κατά σειράνπου και αυτός τώρα έχει τα θέματα τουκαι βαίνει ίσως κάποια στιγμή ...είναι δύσκολο να απομακρυνθούμε από αυτό....και να βρεθούμε σε άλλο αστερισμόβάζει τώρα τη σφραγίδα του με αυτήν την τέχνη ...είμαστε δηλαδή μάρτυρες ...της εξέλιξης μιας τρίτης περιόδου ...όπου άλλα είναι από την μεριά του ανθρώπου ...σαν βράχος έχει αναλάβει όλη την ευθύνη δηλαδή ...να μας πει για τα πάντα ...εκεί που μας τα έλεγε η φύση ...η μας τα έλεγε ο Θεόςτώρα μας τα λέει αυτός .

Ε...μας τα λέει αυτός ...

Δ...ναι ,ναι ,ναι ...μας τα λέει αυτός

Ε...Το μήνυμα το διαχρονικό όμως ...αν τα δεις ας πούμε... με έναν απλό τρόπο είναι συναφή ...; Υπάρχει μία συνάφεια ;...

Δ...Αρκεί να βρούμε ...Πως είναι και ο Πλάτωναςποιο είναι αυτό το Ένα ...που συναίρει τα μέρη

Ε...αυτό ακριβώς

Δ ...ναι...Αυτή είναι μεγάλη υπόθεση ...είναι πολύ δύσκολο να βρεις τώρα

Ε...υπάρχει όμως ...το διαισθανόμαστε ότι υπάρχει μία συνάφεια;

Δ.... Συνάφεια ναι ...Εξαρτάται τι θα βάλουμε σαν συνάφεια ...τι θα βάλουμε σε αυτό το Ένα το κοινό ...που λέει ...Όπως είναι δύσκολο να κόβεις ..λέεινα κόβεις τα μέλη ...πρέπει να τα κόβεις στις αρθρώσεις ...όπως κόβεις ένα κοτόπουλοόταν θέλεις να το μαγειρέψεις ...Δεν θα το κόψω όπου να ' ναι ...Θα το κόψεις στις αρθρώσεις ..έτσι και όταν συναιρείς το έναπρέπει να έρθει το Ένα που θα βάλειςΝα είναι ένα Ένα .. που να μπορεί να δουλεύει... Είναι αυτό... που ξέρω ' εγώ ...με φωτιά και με' μαχαίρι ...πάντα ο κόσμος προχωρείε, ε, ε...ο Γκάτσος ναι ...ας πούμε ...ναιΤο βλέπουμε αυτό ...ότι η φωτιά και το μαχαίριναι με φωτιά και με μαχαίρι ...ναι ...Αυτό είναι το κοινό το Ένα ...

Ε...το κοινό το Ένα

Δ..ναι ,ναι ,ναι ,,,Και αυτό είναι ο πόλεμος .. είναι ένας πόλεμος αυτό ..αλλά αυτός ο πόλεμος ...δεν είναι κατ ανάγκη μια αντιπαλότητα ...είναι όμως ένα συγκρουσιακό στοιχείοαυτό είναι νομίζω το κοινό... το Ένα το κοινό....Όχι μία αντιπαλότητα αλλά ένα συγκρουσιακό στοιχείο στην καρδιά των πραγμάτωνκάτι που πρέπει να γνωρίσουμε ...Να το αναγνωρίσουμε σαν...το ...Αυτή είναι η κληρονομιά ...της Προσωκρατικής σκέψης ...της σκέψης ...

B 121 Οι παραστάσεις αρχικά τού Παρθενώνα στα αετώματα, φαίνεται ότι πρόκειται για αφηγήσεις θρησκευτικές ,συμπεριλαμβανομένων και κάποιων ιστορικών, αφενός ιστορούν θρησκευτικά γεγονότα τα οποία συμβολίζουν θεολογικές έννοιες ,και για μένα ενδεχομένως να περιέχουν και εσχατολογικές αναφορές. Πάντως σίγουρα ό ρόλος τούς είναι διδακτικός της θεολογίας τούς της θρησκείας τούς, της ηθικής και ως προς την αισθητική η οποία συνεπικουρεί πάνω στο ίδιο πνεύμα, προσπαθεί να εικονίσει σίγουρα αυτό πού οι αρχαίοι οι κλασσικοί Έλληνες φιλόσοφοι ονομάζουν νοητό κόσμο αλλιώς μπορούμε να πούμε τον ουράνιο κόσμο, τον κόσμο πού ζούνε οι μάκαρες, οι ευδαίμονες, οι θεοί και οι ψυχές των ηρώων και των ανθρώπων, πού έχουν κάνει αγαθά και ενάρετα έργα. Επομένως σίγουρα ό ρόλος τούς είναι ηθοπλαστικός ,αφυπνιστικός, διδακτικός και σίγουρα αναγωγικός , δηλαδή πραγματοποιούν και μία αναγωγή , προς τα ουράνια προς τον νοητό κόσμο , εκ τού οποίου λαμβάνουν και τα πρότυπα οι αρχαίοι καλλιτέχνες.

Ε. Από τον πνευματικό....

■ Αποτέλεσμα 13

13.Το καλλιτεχνικό έργο στον δημόσιο χώρο σήμερα μπορεί να λειτουργεί αποτελεσματικά ως μια μορφή πίεσης και κοινωνικής αλλαγής ;

- Συμπεράσματα από δράσεις και παρεμβάσεις

Το έργο Τέχνης ασκεί επιρροή , λειτουργώντας εμπειρικλείοντας μέσα στις εικόνες ιδιαίτερα πλούσιο συμβολικό περιεχόμενο ενσωματωμένο στα δομικά και μορφικά χαρακτηριστικά του .

Η μεταφορά των μηνυμάτων από την εικόνα στον λόγο εμπεριέχει κενά που δεν γεφυρώνονται μιας και το μέσο επικοινωνίας είναι διαφορετικό .

Το έργο τέχνης δίνει την ελευθερία στον δημιουργό του να επιδράσει σιωπηλά στον κοινωνικό χώρο , μεταφέροντας πολλαπλά μηνύματα μέσω εικόνων που οι αναγνώσεις τους αποσυμβολίζονται βάσει της παγκόσμιας γλώσσας των συμβόλων της τέχνης .

Οι καλλιτεχνικές παρεμβάσεις ως δίκτυα και μέσο επικοινωνίας με στόχο την πίεση ή την επιρροή είναι απόλυτα επιτυχείς και λειτουργούν ως μέσο ανάπτυξης κοινωνικού κεφαλαίου .

Κεφάλαιο 7

■ Οι ανάλυση των έργων τέχνης , οι σχολιασμοί των συμμετεχόντων στις συνεντεύξεις

■ Τα αποτελέσματα των κωδικών

■ Αποτελέσματα ερευνητικής εργασίας

■ Σύμφωνα με τους κωδικούς

1. Ιστορικό πλαίσιο ,περιγραφή θεματολογίας έργου τέχνης 2. Οπτικές για την σύγκρουση τον πόνο την κυριαρχία ως κοινωνικό φαινόμενο 3. Οπτικές για τον ρόλο του έργου τέχνης στον αρχαίο κόσμο , συγκρίσεις απόψεις 4. Επίδραση έργου τέχνης ατομικά συλλογικά διαχρονικά 5. Μορφικά στοιχεία /ερμηνείες 6. Δομικά στοιχεία /ερμηνείες 7. Αλληγορία ,συμβολισμός ,έννοιες ,συμπεράσματα /ερμηνείες 8. Διαχρονικότητα συνάφεια ομοιότητες διαφορές /ερμηνείες 22.	9. Τοποθέτηση ,χώρος ,δημόσιος χώρος ,/Ερμηνείες 10. Διδακτικός ρόλος του έργου τέχνης 11. Κοινωνικός ρόλος του έργου τέχνης ,Δημόσιο αγαθό 12. Αισθητική & Ωραίο ,ο ρόλος του έργου τέχνης στην ψυχαγωγία 13. Άλλα νέα στοιχεία που διαφαίνονται 14. Υποκινητής ο άνθρωπος 15. Στάση του ανθρώπου απέναντι στην τέχνη 16. Διδάσκεται ο άνθρωπος τελικά ; 17. Εικόνα ,Ψηφιακός κόσμος & Τέχνη 18. Τα όρια της τέχνης 19. Ο καλλιτέχνης & ο ρόλος του έργου και της τέχνης . 20. Πνευματική τελείωση , Σύνδεση με Θεό ,Επίγνωση 21. Η Αληθινή τέχνη συγκινεί .

■ Και τα θέματα

1. Παρθενώνα τα Αετώματα και τις Μετόπες
2. Αρχαία Ελληνική Αγγειογραφία Ταφικές Λήκυθοι
3. Ελληνιστική γλυπτική
4. Αετώματα Μετόπες Βωμού της Περγάμου
5. Ο Raphael στο έργο «Ο θάνατος του Ανανία»
6. Michelangelo «Η μάχη της Cascina»
7. Francisco Goya «Τρίτη Μαΐου 1808»
8. Eugene Delacroix «Η σφαγή της Χίου»
9. Ροντέν «Οι Πύλες της Κολάσεως»
10. Θέματα της κλασικής εποχής του Πικάσο Μινωταυρωμαχία
11. Πικάσο χαρακτηριστικά Λυσιστράτης ,.
12. «Γκουέρνικα» του Πικάσο»
13. «Το πρόσωπο του πολέμου» του Σαλβαντόρ Νταλί

■ Θέμα και σχολιασμοί των έργων :

■ Ο Παρθενώνας

Στον Παρθενώνα με τα Αετώματα την Ζωφόρο και τις Μετόπες πλάθεται ένα θαυμαστό θεολογικό οικοδόμημα, σε αδιάσπαστη ενότητα, με το λατρευτικό με το άγαλμα της Αθηνάς Παρθένου. Η πλούσια διακόσμηση με τις μελετημένες λεπτομέρειες είναι το υπόβαθρο για την εξιστόρηση των μεγάλων γεγονότων, της πανηγυρικής πομπής, της ζωφόρου, που κάθε τέσσερα χρόνια ξεκινούσαν από το Πομπείο του Κεραμικού, την δυτική ζωφόρο, με την σκηνή του αγώνα για την κυριαρχία της Ακρόπολης και την αναπαράσταση της γέννησης της Αθηνάς και το συνέδριο των Ολύμπιων θεών στην Ανατολικής ζωφόρου.

Ο Παρθενώνας , ένας **Ναός** , αφιερωμένος στην θρησκευτική λατρεία και τις τελετές στην Θεά Αθηνά, αφορούσε άμεσα και καθημερινά τη ζωή στην πόλη της αρχαίας Αθήνας . Τα αετώματα , οι μετόπες και οι ζωφόροι ,σε διάλογο με τα υπόλοιπα αρχιτεκτονήματα πάνω στο βράχο της Ακρόπολης , είχαν σκοπό ,να μεταφέρουν μύθους και νοήματα ,στου πολίτες της αρχαίας Αθήνας. Άρρηκτα συνδεδεμένοι με το φυσικό περιβάλλον , τον τόπο και την ιστορία τους και το μυθολογικό τους παρελθόν , οι Αθηναίοι, αυτόχθονες στη γη του βασιλιά της Αθήνας Ερεχθέα γιό του Ηφαίστου και της Αθηνάς , απολάμβαναν την ζωή στην πόλη. Σε όλα τα γλυπτά του Παρθενώνα περιγράφονται οι θρησκευτικές κοσμογονικές και γενεαλογικές , θεματικές αφηγήσεις που αφορούσαν την ιστορία των αυτοχθόνων Ελλήνων .

■ [Η γιγαντομαχία](#)

Η γιγαντομαχία μια μάχη ανάμεσα στους Ολυμπίους θεούς και τους γίγαντες , συμβολίζει την αέναη σύγκρουση , μεταξύ τάξης και χάους . Η Αθηνά εξακοντίζει τον Δράκοντα , που διαμελίζεται και γίνεται αστερισμός , που ορατός από τους θνητούς , μνημονεύει τις κοσμογονικές αφηγήσεις .Η ιστορία της μυθολογίας αναφέρει ότι όταν ο Δίας έριξε στα τάρταρα τους Τιτάνες. Ο Προμηθέας ένας τιτάνας , υπερασπιστής του ανθρώπινου γένους, ήρωας του ανθρώπινου πολιτισμού , πνεύμα ανεξαρτησίας , , έφερε τη φωτιά στον άνθρωπο . Ήταν αυτός, που Προ- μαθαίνει και προνοεί . Η Γη αγανακτισμένη που τα παιδιά της τιμωρήθηκαν και επειδή , δεν την τιμούσαν αρκετά , γέννησε τους γίγαντες που ήταν φοβεροί στην όψη, με πελώριο ανάστημα ,αλλά θνητοί . Ο μύθος θέλει τη Γη , να τους παρακινεί σε να επιτεθούν στους θεούς του Ολύμπου , χωρίς καμιά προειδοποίηση . Οι θεοί του Ολύμπου , αναπάντεχα , δέχτηκαν βροχή από βράχους αναμμένους δαυλούς και δέντρα φλεγόμενα . Η γη και ο ουρανός αναστατώθηκαν , βούλιαξαν στεριές, ποτάμια χάνονταν , η γη κι οι όχθες έμειναν κατάξερές . Τα ο Αιγαίο, ο Όλυμπος, η Ροδόπη , ή Οίτη , η Θεσσαλία , η Όσσα , το Πήλιο , το Παγγαίο, ο Άθως, σείστηκαν συθέμελα .

Οι θεοί του Ολύμπου , ζώστηκαν τα άρματα στο έπος της τιτανομαχίας . Ο Δίας με τον κεραυνό στο στήθος την αιγίδα , το θέμα με την κεφαλή της γοργόνας , που έσπερνε τρόπο σε κάθε αντίπαλο και τον απολίθωνε. Δίπλα του η Νίκη και η μητέρα της νίκης η φοβερή Στύγα , Πρώτοι , ο Ποσειδώνας , ο Απόλλων και ο Ήφαιστος, πάνω στο άρμα . Οι Μοίρες , ο Διόνυσος οι Σάτυροι , οι Σιληνοί , καβάλα σε γαϊδούρια, με κραυγές , τρόμαζαν τους γίγαντες . Πρώτη , η θεά Αθηνά , σκότωσε τον φοβερό γίγαντα Πάλλαντα ,και με το δέρμα του, θωράκισε το στήθος της . Με σύμμαχο τον Ηρακλή, χτύπησε με τόξο τον Αλκυονέα , που ήταν ο αρχηγός των γιγάντων. Η Γη είχε υποσχεθεί, να τον τραγουδήσει γαμπρό, με ταίρι του την Αρτέμη . Ο μύθος της πάλης με τον Αλκυονέα, αναφέρει , ότι ζωντάνεψε , γιατί είχε οριστεί , πως δεν μπορούσε να πεθάνει, όσο πατούσε στην γη του. Ο Ηρακλής , τον μετέφερε σε άλλο τόπο για να τον σκοτώσει . Λέγεται ότι ο γίγαντας Αλκυονέας είναι θαμμένος κάτω από τον Βεζούβιο .

(Ελληνική Μυθολογία 1986 ,Εκδοτική Αθηνών1986)

Στη μυθολογία και την γιγαντομαχία εκτός τα βίαια γεννήματα της γης , τις θύελλες , τους σεισμοί, τους καταποντισμούς τις ηφαιστειακές δραστηριότητες , τους μετεωρίτες ,τις αφηγήσεις για άγριους λαούς , που είναι αντίπαλοι με τους μεγάλους θεούς , που εκπροσωπούν το μέτρο και την αρμονία μέσα στη φύση, όπως τουλάχιστον την αντιλαμβάνεται ο άνθρωπος , μέσα από την καθημερινή ψευδαίσθηση της στατικότητας , εγγράφονται και πολλές αλληγορίες σχετικά με νομοτέλειες , πνευματικές ,ιερές , ανθρώπινες αξίες , νοήματα , άγραφους νόμους , θεσμούς και πρακτικές στις οποίες , είναι το ρίζωμα που βασίζεται ο ελληνικός Πολιτισμός και μέσο ενσωμάτωσης των ανθρώπων στον τόπο .

■ [Τα μεγάλα Παναθήναια](#)

Τα μεγάλα Παναθήναια , η μεγαλύτερη γιορτή της πόλης προς τιμήν της θεάς Αθηνάς , μια γιορτή που γινόταν κάθε τέσσερα χρόνια και διαρκούσε δώδεκα μέρες, με τελετές

θυσίες γυμνικούς και μουσικούς αγώνες , μέσα στην καρδιά του καλοκαιριού σχηματιζόταν μια πομπή που έφθανε στο ναό της Αθηνάς Πολιάδος, το μετέπειτα Ερεχθείο ,να δώσει στους ιερείς το νέο πέπλο για το ζόανο της θεάς, μια πομπή που αναπαριστά εκατόν εξήντα μέτρα της ζωφόρου του Παρθενώνα , πλασμένη στο λευκό μάρμαρο , από τον Φειδία , που μαζί με ομάδα συνεργατών , δημιουργεί το χρυσελεφάντινο άγαλμα της Αθηνάς και την Ζωφόρο ,τον 5ο αιώνα , τον Χρυσό του Περικλή.

Εκατόν δεκαπέντε λίθοι τμη τριακόσιες εβδομήντα-οκτώ ανθρώπινες και θεϊκές μορφές ,διακόσια ζώα ,ιππείς και άρματα και την πομπή της θυσίας , με ζώνων , ομάδες ανδρών και γυναικών , τελετουργικά σκεύη και προσφορές και στη μέση της ανατολικής πλευράς πάνω από την είσοδο του ναού εικονίζεται το τέλος της πομπής ,με την παράδοση του πέπλου , το αποκορύφωμα του πολυήμερου εορτασμού ,ενώ τα αριστερά και δεξιά κάθονται οι δώδεκα θεοί του Ολύμπου . (<https://www.theacropolismuseum.gr>)

■ [Η αναπαράσταση της πομπής των Παναθηναίων](#)

Ερμηνεύεται και ως η τελετουργική έκφραση του ανήκειν στην πόλη . Κατά μια ερμηνεία σύμφωνα με ευρήματα που έχουν μελετηθεί η , ζωφόρος αναπαριστά την προετοιμασία της θυσίας της κόρης του βασιλιά Ερεχθέα ο οποίος σύμφωνα με το μαντείο των Δελφών έπρεπε να θυσιάσει την Πραξιθέα ,ώστε γλιτώσουν οι Αθηναίοι από τον εισβολέα το Εύμολπο, προστατευομένου του Ποσειδώνα και εχθρού της Αθήνας από τα μυθικά χρόνια .(Κόνελι ,Τ.Μ.)

Στην αναπαράσταση της πομπής των Παναθηναίων, Αναπαριστώνται διάφορα άρματα όπως , το δίζυγο δίφρο ,το τέθριππα , προσκυνητές που οδηγούν τις προσφορές για θυσίες, βόδια και κριάρια, υδρία-φόροι και σκάφη-φόροι , κανηφόροι ,μουσικοί ,που προχωρούν ανατολικά ,προς το ιδεατό σημείο , στο τέρμα πραγματικής πομπής ,στην Ανατολική πλευρά του Παρθενώνος .

Βλέπουμε τις παρθένες στην κορυφή της πομπής να βηματίζουν με ρυθμό .Τις ακολουθούν άλλες Αθηναίες από τις δέκα φυλές της Αττικής . Οι Ολύμπιοι θεοί κάθονται σε θρόνους και έδρες . Η Ίριδα είναι δίπλα στην Ήρα και ο Έρωτας ακουμπά το γόνατο της Αφροδίτης . Στο μέσο της Ανατολικής ζωφόρου η παρθένος Αθηνά , δέχεται τις Αθηναίες , που πάνω στα κεφάλια τους κρατούν κάνιστρα με προσφορές . Ένας άντρας μάλλον θησαυροφύλακας , με ένα μικρό αγόρι , διπλώνουν το δώρο της Αθηνάς , το πέπλο της , που για καιρό το ύφαιναν κορίτσια , από τις δέκα φυλές της Αττικής και έφθανε στην Ακρόπολη , στο κατάρτι μιας τριήρης . Τέλος , βλέπουμε δύο ομάδες των θεών, στην κορυφή της πομπής , με την πλάτη τους γυρισμένη, στην τελετή παράδοσης των δώρων , χωρίς να μπορούν να είναι ορατοί από κάποιον θνητό , η και την ιέρεια .

Συνομιλούν μεταξύ τους αβίαστα και μετέχουν στη γιορτή, ξεπερνώντας τους θνητούς . Η παρουσία τους δίνει λάμψη και συμβολικό νόημα στα Παναθήναια , εφόσον η Ακρόπολη των Αθηνών , είναι Ακρόπολη των θεών . Ο Φειδίας συνθέτει αριστουργηματικά , το Ουράνιο Βασιλικό ζευγάρι , τον Δία και την Ήρα. Ο Δίας ακουμπά νωχελικά το χέρι του , στο έρεισμα του θρόνου του και η Ήρα πανέμορφη , τραβώντας πίσω το πέπλο της , γυρίζει προς τα ον Δία και το βλέμμα τους συναντιέται , μνημονεύοντας την ιερή ένωση του γάμου .

■ Τα αετώματα ου Παρθενώνα

Τα θέματα των αετωμάτων προέρχονται από τους μύθους της Αθήνας.

■ Το ανατολικό αέτωμα ,

Επάνω από την είσοδο του ναού εικόνιζε τη γέννηση της θεάς Αθηνάς από το

κεφάλι του πατέρα της, του Δία , με την παρουσία Ολύμπιων θεών . Οι περισσότερες

από τις κεντρικές μορφές του αετώματος έχουν χαθεί . Στην παράσταση , ο Δίας, η Αθηνά και ο Ήφαιστος, ο οποίος, σύμφωνα με το

μύθο , άνοιξε με ένα τσεκούρι το κεφάλι του για, για να γεννηθεί η θεά. δίπλα τους εικονίζονταν η Ήρα, ο Ποσειδώνας, ο Ερμής , ο Άρης και ο Απόλλωνας .

Η σκηνή της γέννησης της Αθηνάς , πλαισιώνεται στα δύο άκρα του αετώματος από τα άρματα του Ήλιου που ανατέλλει και της Σελήνης που δύει , προσδιορίζοντας έτσι ότι η γέννηση της , έγινε την αυγή . Αριστερά, παριστάνεται ξαπλωμένος ο Διόνυσος. Ακλουθούν η Δήμητρα και η κόρη της, η Περσεφόνη καθισμένες και δίπλα τους , όρθια η Άρτεμη . Στη δεξιά πλευρά του αετώματος, υπάρχει ένα σύμπλεγμα τριών καθιστών θεοτήτων, της Εστίας, της Διώνης ,και της κόρης της, της Αφροδίτης, που είναι ξαπλωμένη νωχελικά στην αγκαλιά της μητέρας της.

■ Στο δυτικό αέτωμα

Εικονίζονταν η διαμάχη μεταξύ της Αθηνάς και του Ποσειδώνα για τη διεκδίκηση της προστασίας της πόλης, που κατέληξε στη νίκη της θεάς Αθηνάς, η οποία έγινε πολιούχος της Αθήνας. Στο μέσον εικονίζονται οι δύο θεοί, με τα δώρα τους, η Αθηνά με την ελιά και ο Ποσειδώνας με το αλμυρό νερό. Πλαισιώνονταν από τα δύο άρματα , με τα οποία έφτασαν στον αγώνα, έχοντας ως ηνιόχους αντίστοιχα τη Νίκη και τη σύζυγο του Ποσειδώνα. Η Αμφιτρίτη, δίπλα τους και δύο αγγελιοφόροι, ο Ερμής και η Ίρις, έρχονται να αναγγείλουν το τέλος του αγώνα.

Στην αριστερή πλευρά παριστάνεται ο μυθικός βασιλιάς της Αθήνας , ο Κέκροπας «διφυής», μισός άνθρωπος μισός φίδι με την κόρη του Πάνδροσο και το γιο του, τον Ερυσίχθονα . Στη δεξιά πλευρά παριστάνεται καθιστή η Ωρείθυια, η κόρη του Ερεχθέα, πλαισιωμένη από τους δύο δίδυμους γιους της . Στα δύο άκρα του αετώματος οι μισό - ξαπλωμένες μορφές είναι προσωποποιήσεις του ποταμού Κηφισού και της πηγής Καλλιρρόης. δίπλα της ο άλλος ποταμός της Αττικής, ο Ιλισός

■ Δυτικό αέτωμα

Ανεβαίνοντας στην Ακρόπολη πρώτο προβάλλει το δυτικό αέτωμα του Παρθενώνα . Ενσωματωμένο ιδανικά στο Αττικό τοπίο , με την Αθηνά και ο Ποσειδώνας στη μέση του αετώματος που έχουν φτάσει με τα άρματα τους στην Ακρόπολη , να αγωνιστούν για την θέση του κυρίαρχου της Αττικής γης .

Ο Ποσειδώνας έχει χτυπήσει τον βράχο με την τρίαινα του για να αναβλύσει αλμυρό νερό , και να

σηματιστεί η «Ερεχθίδα θάλασσα» .Η Αθηνά , έχει μπήξει το δόρυ της στο άγρονο χώμα ,για να βλαστήσει ή ελιά το σύμβολο του πλούτου και της λάμψης . Με μία ζωηρή κίνηση τινάζονται πίσω η Αθηνά αριστερά και ο Ποσειδώνας δεξιά δημιουργώντας ένα σχήμα V που αισθητοποιεί την σύγκρουση τον ανταγωνισμό των δύο θεών . Και οι δύο τους κλίνουν προς τα πίσω σαστισμένοι από το κατόρθωμα ο ένας του άλλου . Η Αθηνά ομόφωνα είναι η νικήτρια του αγώνα . Ο ήλιος προβάλλει στην αριστερή γωνιά με το τέθριππο άρμα του από την θάλασσα , ανεβάζοντας με φλογερά του άτια την μεγάλη Ημέρα που Σελήνη τερματίζει , στην δεξιά γωνιά, βασιλεύοντας με το άρμα της στο πέλαγος .

Το κέντρο της σύνθεσης κατεστραμμένο ,θα καλυπτόταν από τον Ήφαιστο που θα ήταν έκπληκτος απ το θαύμα που συντελέστηκε , με την απελευθέρωση της Θεάς Αθηνάς απ το κεφάλι του Δία .

■ Οι 92 Μετόπες που βρίσκονταν

Οι 92 Μετόπες που βρίσκονταν πάνω από την εξωτερική κιονοστοιχία συνολικά πλάκες 160 μ μήκος , περίπου 1.35μ. x 1.35 μ. Η καθεμιά , ανάμεσά στα τρίγλυφα με την ανάγλυφη διακόσμηση να προβάλλει σαν ολόγλυφη , περιγράφουν αγώνες , το αγαπημένο θέμα της αρχαίας ελληνικής τέχνης.

Στα ανατολικά, στην ιερότερη όψη, του μεγάλου ναού, μπορούσε να δει κανείς σκηνές από τη Γιγαντομαχία τον ήλιο και η Σελήνη, που συμμετέχουν με το μέρος των Θεών .

Στη δυτική πλευρά υπήρχαν σκηνές της μάχης των Ελλήνων με τις Αμαζόνες .

Η βόρεια πλευρά την Ιλίου Πέρσιν , που απεικόνιζε ένα από τα χαμένα έπη του τρωικού κύκλου, περιέγραφε την άλωση και καταστροφή της Τροίας

Η μεσημβρινή μεγάλη πλευρά τις μάχες των Θεσσαλών Λαπήθων κατά των Κενταύρων στον γάμο του Πείριθου που βρίσκονται στο βρετανικό Μουσείο . Οι Κένταυροι μεθυσμένοι προσπαθούν να αρπάξουν τις γυναίκες των Λαπήθων και επακολουθεί μάχη . Τα συμπλέγματα παριστάνουν μαχόμενα ζεύγη, που σε κάποιες μετόπες αναπαριστώνται , με χαρακτηριστική ελευθερία στην φόρμα και άλλες με αρχαιότερο ύφος , να αφηγούνται , την άγρια αυτή , συμπλοκή και σύγκρουση , με τα βαθειά ρυτιδωμένα μέτωπα , με σκληρά χαρακτηριστικά , μακριά μαλλιά και γένια , να αποτυπώνουν την αγριότητα και την μανία των Κενταύρων. Κάποιοι τεχνίτες ελευθερώνουν με νεωτεριστικό τρόπο και τόλμη , τους Λάπηθες από το βάθος του ανάγλυφου , να προβάλλονται μπροστά στους αντιπάλους τους σχεδόν ολόγλυφοι.

■ [Παρατηρώντας τις δυτικές μετόπες](#)

Μπορούμε μα δούμε , τα μιάτιο απλώνεται σαν κυματιστό σαν παραπέτασμα ,πίσω από σώματα των αντιπάλων ,τον Κένταυρο να καλύπτει θριαμβευτικά , αλαζονικά απολαμβάνοντας την νίκη του , η σε άλλη να κα παλεύει με τον Λαπίθη , και τον σοφό φιλόανθρωπο Κένταυρο Χείρωνα .Οι μετόπες ολοκληρώθηκαν το 448-442 πχ , με την συνεργασία όλων των διαθέσιμων δυνάμεων των γλυπτών της εποχής εκ των οποίων άλλοι ακολουθούσαν αυστηρή , άλλοι νεωτερική η άλλοι πρωτοπόρα αντίληψη Η αλληλεπίδραση των καλλιτεχνών , υπό την εποπτεία και την εφαρμογή των ιδεών του Φειδία , μας χάρισαν την αριστουργηματική αυτή δημιουργία .

(J.Boardman , J.Dorig ,W .Fuchs, M.Hirmer ,1968)

■ Σχόλια Συνεντεύξεων Παρθενώνα

Σχολ 2+3 , συν 1

Από τη μια βλέπουμε ένα πανέμορφο δημιούργημα Από την άλλη βλέπουμε ένα τόπο ανοιχτό, !

Από τη μία να βλέπουμε ζωγραφική με χρώματα από την άλλη... αυτή τη στιγμή.... όπως την βλέπουμε εμείςχωρίς χρώματα ...με το λευκό του μαρμάρου!

Η μία εικόνα είναι χρώμα , το άλλο είναι μονόχρωμο .

Σκοπιμότητες πάντα υπήρχαν και θα υπάρχουν.

Σε όλες αυτές τις εικόνεςβλέπω την ανθρώπινη κυριαρχία ,...το ανθρώπινο

Σχολ 74 -92 , συν 2

Ε ..Το οποίο τι έρχεται όμως να υμνήσει ;

Σ ...Την ελευθερία ...την χαρά ...

Ε..Ενώ από την άλλη πλευρά ...

Σ Ναι πάντα ένας πόλεμος διαχρονικά ...

Ε Ναι έχουμε έναν πόλεμο διαχρονικό . έχουμε τη μάχη , γιγαντομαχία ...των Λαπίθων και Κενταύρων ...που είναι ..τι είδους μάχη αυτή ;

Σ ...Άνιση ...

Ε ...Μεταφυσική ...θα μπορούσαμε ...πως αλλιώς να το πούμε αυτό το μεταφυσικόνα το ορίσουμε καλύτερα ...Μπορούμε ; Πιο συγκεκριμένα δηλαδή η να το αφήσουμε πιο γενικά ...

Σ..Ναι μπορούμε μια διαχρονική μάχη ..έναν πόλεμο , μια αέναη μάχη ...

Ε..Έχει έναν συμβολισμό αυτό ;

Σ..Έχει ..δείχνει... Μα όλα έχουν ένα βαθύτερο συμβολισμό .. Στο τέλος όμως αυτή η σύγκρουση, δεν ξέρω αν το εκφράζω σωστά , οδηγεί σε νίκη του ανθρώπου .

Ε ..Θα μπορούσαμε να πούμε ότι σε γενικές γραμμές είναι αυτό το μήνυμα ;

Σ Νομίζω ναι ...Η νίκη του πολιτισμού στα στοιχεία που τον απειλούν ...που απειλούν τον άνθρωπο και την κοινωνία..

Ε ...Που βρίσκονται αυτά τα στοιχεία ...;

Σ .. Μπορεί -μπορεί να είναι εκτός...αλλά μπορεί να είναι και μέσα στον άνθρωπο ..τον ίδιο τον άνθρωπο .

Ε... Εσωτερικά...

Σ...Εσωτερικά...αλλά και μέσα στις κοινωνίες συγκρούσεις που μπορεί να υπάρχουν σε κοινωνικές ομάδες

Ε...Οπότε όλα αυτά τα έργα τα οποία έχουν αφαιρεθεί και βρίσκονται εκτόςόχι πάνω στο αρχιτεκτόνημα ...δεν επιτελούν το σκοπό αυτό για το οποίο κατασκευάστηκε ...πια ..

Σ ..Όχιτο ότι υπάρχουν σε ένα Μουσείο μπορεί να είναι κάποια έργα τέχνης που να ελκύουν το ενδιαφέρον κάποιων επισκεπτών , αλλά σε καμία περίπτωση δεν επιτελούν το σκοπό για τον που κατασκευάστηκαν ...

Ε ...Ναι πιστεύεις ότι τα μηνύματα αυτά τα οποία περνούσε το αρχιτεκτόνημα αυτό στον κόσμο ..που τα βίωσε ..Τα περνάει τώρα ; τα έργα αυτά που βρίσκονται μέσα στο μουσείο , έτσι όπως θα ήταν μαζεμένα όλα μαζί πάνω στο κτίριο στο αρχιτεκτόνημα στον Ναό περνούν τα ίδια μηνύματα σήμερα.. όντας μέσα σε ένα κλειστό χώρο ; ..Η θα έπρεπε να είναι όπως ήταν τότε στον δημόσιο χώρο ; ..Τι διαφορά υπάρχει ;

Σ ...Υπάρχει μεγάλη διαφορά ...γιατί μπορεί να συρρέουν εκεί όπως είπα πριν άνθρωποι από όλα τα μέρη της γης θαυμάζουν ένα έργο τέχνης ως ένα γλυπτό ως ένα κατασκευάσμα που βλέπουν ενδεχομένως και συμβολισμούς μέσα από την απεικόνιση... αλλά όπως λες πολύ σωστά ...το αρχιτεκτόνημα όπως είναι αυτό τώρα δεν περνάει το μήνυμα ...αλλά και τα γλυπτά... επειδή είναι φυλακισμένα .. μέσα στους τέσσερις τοίχους ενός Μουσείουτα οποία σχετίζονται άλλοι έχουν διασπαστεί τόσο πολύ ...σπασμωδικά λειτουργούν ..δηλαδή αν ήταν πάνω στο μνημείο έτσι όπως ήταν μάλλον στην αρχαιότητα, για αυτό κατασκευάστηκαν και μόνο έτσι θα μπορούσε να περάσουν το μήνυμα . Από τη στιγμή που διακόπτουμε αυτή τη σύνδεση τη φυσική ..γλυπτικής -αρχιτεκτονικής ..Είναι σαν να καταργούμε σαν να ραγίζουμε, θα το' λεγα , ανεπανόρθωτα, κατακερματίζουμε και θολώνουμε το ίδιο το μήνυμα .Είναι σαφές θα το δεις σαν σύνολο . Η επιλογή των τεχνών , ο συνδυασμός των τεχνών, αυτό όλο ..ήταν ένα σύνολο ενιαίο ..!. Είναι πολύ σημαντικό αυτά που ανέφερες με τον δημόσιο

χώρο ,ότι στον δημόσιο χώρο τον εξωτερικό..όπου συμμετείχε η πόλη ..η ίδια η πόλη ..τόρα δεν υπάρχει αυτό σε καμία περίπτωσηδεν συμμετέχει ...

Ε...Υπάρχουν έργα στον δημόσιο χώρο στη σημερινή εποχή που να μας συγκινούν όπως πιθανά συγκινούσε αυτό ...η να μας μεταδίδουν ανάλογα μηνύματα, βλέπεις συχνά να υπάρχουν γύρω σου ;

Σ...Υπάρχουν ...αλλά συχνά γύρω μου δεν βλέπω ...σε βαθμό που να λέμε ότι οι σύγχρονες πόλεις ...είναι πια ...Λέμε ότι είναι άσχημες οι σύγχρονες πόλεις ...ένα από αυτά είναι και ότι λείπει η τέχνη ...δεν βλέπουμε συχνά γύρω μας τέχνη , δημιουργία... Και πολύ περισσότερο ..με τις κλασικές αρχές της τελειότητας, της ομορφιάς , της ωραιότητας ...

.Βέβαια δεν θα υπεισέλθω σε αυτό γιατί και η μοντέρνα τέχνηδεν πρέπει να δώσω την αίσθηση ότι «Ααα !!... η κλασική τέχνη και άλλο η μοντέρνα !»...γιατί θα μπορούσε να έχουμε έργα τέχνης μοντέρνα ..μοντέρνας τέχνης , ή άλλων ρυθμών , γύρω μας στον χώρο στο δημόσιο χώροΔεν νομίζω να είναι αρκετά αυτά τα δείγματαΚαι σε καμία περίπτωση δεν συγκινούν όπως θα συγκινούσαν στον Παρθενώνα τα γλυπτά αυτά ..τον κόσμο της εποχής

Σ ...Πηλό..!. Και βέβαια μπορεί να έχει...τη δυναμική , οι άνθρωποι μπορεί να έχουν τη δυναμική ...τα νεύρα...!! ..η μάχη ...!!...Που αποτυπώνεται ...αλλά είναι σαν να είναι εξαϋλωμένες ..οι μορφές ίπτανται σαν να αιωρούνται στον χώρο ...και υπάρχει μία τάση και η κίνηση προς τα εμπρός ...δεν ξέρω τώρα ...

βέβαια οι ιστορικοί τέχνης ...μπορεί η να ερμηνεύσουν με διάφορους τρόπους ...ότι η τάση για την τελειότητα είναι η ανάγκη του ανθρώπου να πηγαίνει μπροστά και όχι πίσω ...υπάρχουν όλες αυτές οι ...Πάντως εμένα μου δημιουργούν δέος και συγκίνηση ...!!..Όχι επειδή είναι ελληνικά ...και επειδή είμαι Ελληνίδα....αλλά ... είναι η πανανθρώπινη γλώσσα της τέχνης της τελειότητας και του ωραίου ... που είπα πριν ...και το ωραίο ...αυτό που είναι στην ώρα του ...!!..δηλαδή στην εποχή τουείναι η αντανάκλαση της εποχής αυτής ..

Σ ..Ναι ... γιατί σε αυτήν την εποχή έχουμε.. παρόμοια έργα ας είναι διαφορετικών καλλιτεχνών ...Κάθε εποχή έχει την δική της καλλιτεχνική δημιουργία και τόπος ..όχι μόνο εποχή ...μιλάμε για την κλασική Αθήνα .

Θέλεις δηλαδή να αναφερθώ και στο εσωτερικό ..; ναι...όλ' αυτά αφορούν την εξωτερική έκφραση αλλά πηγάζει και ανταποκρίνεται σε μία σκέψη εσωτερική ...

Σ... Νομίζω ότι ήδη από τα προηγούμενα ..που αναφερόμουν στην εξωτερική τελειότητα ,τα περί γραμμών και ύφους και αποτύπωσης , μέσα από αυτά που είπα νομίζω , έδειξα ότι υπάρχει αυτή η τάση και η ανάγκη του ανθρώπου , μου λες αυτό , αν με ρωτάς γι' αυτό που κινητοποιεί τον καλλιτέχνη , να οδηγηθεί σε αυτήν τη δημιουργία ..είναι ακριβώς η ανάγκη του να εκφράσει την δική του εσωτερική ορμή και τάση ...για να κατακτήσει... τη φύση ; ...τις ενάντιες δυνάμεις ; ...Τους εξωτερικούς εχθρούς; Τον ίδιο του τον εαυτό ;Πάντως βλέπουμε ... μια αρμονία ανάμεσα στην εξωτερική τελειότητα και στην δύναμη της ψυχής ,γιατί οι καλλιτέχνες πάντοτε εκφράζουν την εποχή τους. Μην πω ότι βλέπουν και πιο μακριά από την εποχή τους , κι αυτά που τους προβληματίζουν τα αποτυπώνουν στην τέχνη για να τα αποδώσουν στην κοινότητα , Μπορεί να μην το κάνουν συνειδητά δεν λένε : " ναι εγώ τώρα θα αποτυπώσω.. αυτό.." ... Αλλά ζώντας την εποχή... και επειδή είναι άνθρωποι με ευαίσθητες κεραίεςμετασηματίζουν αυτό που σκέφτονται και νιώθουν σε τέχνη..., όχι τόσο για να απαντήσουν στα ερωτήματα αλλά να δώσουν δικά τους ερωτήματα στο κοινό . Και το κοινό,.. θα μου πεις ... ήταν εκεί νόμου και καλλιεργημένο να το δει ; ...εεε... δεν τους ενδιαφέρει νομίζω ...τον ίδιο τον καλλιτέχνη ...όταν το φτιάχνει ...!

Ε ...Στην συγκεκριμένη εποχή;

Σ ...Στην συγκεκριμένη εποχή του είναι ενημερωμένο το κοινό..γιατί συνδυάζεται...ξέρουμε και από την ιστορία... τον Περικλή ...το Θέατρο ...Υπήρχε έδαφος ...υπήρχε το έδαφος ..ναι..ναι..ναι ...έτσι είναι ...Αλλά θέλω να πω ότι οι καλλιτέχνες είναι πάντα λίγο πιο μπροστά από την εποχή τους ...

ΣΝαι ...Αν είχαν παραγγείλει όσοι ιδιώτες κάτι για τη συλλογή του στην προσωπική ή στα σπίτια τους ..θα έλεγα ότι το έκαναν και δική τους προσωπική ικανοποίηση του ωραίου ...τώρα εδώ μιλάμε για το αέτωμα ενός ναού , ενός βασικού Ναού

Σ ..Το ότι μπαίνεις στην Ακρόπολη , .. εννοείται ότι επιχειρούμε και θέλουμε να υπάρξει ευαισθητοποίηση του κοινού.... να τα προσέξει... να τα δει ...και το ότι επιλέγονται οι γιγαντομαχία ..η τα συγκεκριμένα θέματα ...ίσως είναι και μία ανάγκη ...να συνδεθεί ο άνθρωπος με το παρελθόν του ...με τους μύθους με τη μυθολογία ...λειτουργούν και συμβολικά ...μήπως ότι υπάρχει μία συνεχής μάχη με τους γίγαντες ...που μας στοιχειώνουν ...με όλα αυτά τα έξω-κοσμικά ..τα υπερφυσικά στοιχεία ...και μεταφυσικά στοιχείαμπορεί ...μπορεί ...! Γιατί η μυθολογία πάντα κρύβει συμβολισμούς , λειτουργεί μεν ως το δίδαγμα ως διδαχή , ...αλλά κρύβει και πολλούς συμβολισμούς ...Οι μύθοι δεν είναι τυχαίοι ...Εκφράζουν τη διαχρονική

σκέψη και αγωνία του ανθρώπου την υπαρξιακή του αγωνία, κυρίως θα έλεγα ...! Και μπαίνουν και σε έναν ναό ...

Ε ..Αρα ...ο σκοπός του μύθου στο έργο τέχνης γενικότερα ;

Σ . Είναι και διδακτικός..ο σκοπός του μύθου στο έργο τέχνης..βέβαια ...όχι με την έννοια του σχολείου , όλων των πολιτών . Γιατί οι πολίτες στην Αθήνα ...είχαν φτάσει σε ένα υψηλό επίπεδο σκέψης και πολιτικής ωριμότητας και μέσω της τέχνης , δεν ήταν επειδή κάποιος τους επέβαλε νόμους ,στη Δημοκρατία αναπτύσσονταν όλες αυτές οι τέχνες ...Δεν ήταν άνωθεν επιβολή , η τέχνη μπορεί να κινητοποιήσει και να καλλιεργήσει χωρίς να το καταλαβαίνει ο κόσμος ...και να οδηγήσει ...σε ωριμότητα και καλλιέργεια εσωτερική ...ψυχική ανάταση ...αυτά που ήθελε ένας πολίτης την εποχή εκείνη ...και που μπορούσε να έχειγιατί ήταν μία χρυσή εποχή .Είχε φτάσει σε ένα επίπεδο ήδη , και το ότι είναι ναός ..που ο ναός απευθύνεται στο Θεό στο θείο...

Σ ..Ναι τέχνη και κοινωνία είναι αλληλένδετα ...και προχωρώ όσο προχωρά η κοινωνία και η τέχνη και πολιτισμός ...και βοηθάει στην εξέλιξη της εποχής ...η ίδιαόπως υπάρχει και η εξέλιξη στην τέχνη ...όλα αυτά δεν έγιναν εκ του μηδενός ...δεν υπάρχει παρθενογένεση στην τέχνη...Κάτι άλλο υπήρχε πρινκαι μετεξελίχθηκε ...δηλαδή αυτό το υψηλό επίπεδο που βλέπουμε καλλιτεχνικής δημιουργίας και ομορφιάς απηχεί μεγάλη προγενέστερη παράδοση ...Δεν έγινε απ' την μία μέρα στην άλλη , ...αλλά για να γίνει αυτό που κράτησε αιώνες , ..αντίστοιχα και η εποχή και οι άνθρωποι καλλιεργούνταν ...σταδιακά.... για να μπορούν να αποδεχθούν και να

δημιουργήσουν κιόλας , ..γιατί είναι και ο καλλιτέχνης που δημιουργεί ...αλλά και το κοινό που αποδέχεται !! ...Και τώρα σκέφτηκα κάτι που δεν το είχα σκεφτεί !....Το ότι μπαίνει σε έναν από όλο αυτό ...πάντοτε υπάρχει και η.....Στην αρχαιότητα ...ο άνθρωπος έχει να αντιπαλέψει το θεϊκό στοιχείο ...με τους θεούς.. τη μοίρα...!!! Δεν είναι τυχαίο ότι μπαίνουν αυτοί οι μεγάλοι μύθοι ...για να ...Όχι μόνο να διδάξουν ..αλλά να ευαισθητοποιήσουν τον άνθρωπο ότι υπάρχει και κάτι άλλο πέρα απ' αυτόν ! ...Δηλαδή το ότι έφτασαν σε υψηλή δημιουργία.... δεν είναι υπερόπτες... οι άνθρωποι... της εποχής , αλλά ευαισθητοποιούνται και συνειδητοποιούν ακόμη

Ε...Έπαιξε ρόλο η τέχνη για να φτάσει αυτό το επίπεδο ;.....

περισσότερο ...την ανθρώπινη μοίρα... και ότι υπάρχει κάτι άλλο πάνω από αυτούς πέρα από αυτούς ...

Ε...Αυτό πως μπορούμε να το πούμε κάπως να το ονομάσουμε διαφορετικά ;

Σ...Εντάσσεται στην καλλιέργεια και την ωριμότητα ...Νομίζω πως να ...είναι Παιδεία ... εκπαίδευση ,αγωγή .

Ε ...Έχει λοιπόν σκοπό παιδευτικό !!

Σ ..Έχει σκοπό εκπαιδευτικό όπως και το θέατρο της εποχής και η γλυπτική συμμετέχει στην εκπαίδευση των ανθρώπωνστην καλλιέργεια ...!!

Ε ...Αυτό θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι ένα κοινωνικό μήνυμα ;

Σ ...Πάντα υπάρχει ένα μήνυμα ...Από τη στιγμή που επικοινωνείς κάτι . Κάθε είδους δημιουργία ..αποτελεί μήνυμα γιατί βγαίνει από ένα δημιουργό ..και απευθύνεται σε έναν Δήμο στο λαό !!..δηλαδή το έργο που απευθύνεται ,....άρα για να αναγκαστείς να φτιάξεις κάτι για να το δει κάποιος ...εννοείται ότι έχεις να πεις κάτι ...και αυτό το κάτι είναι το μήνυμα ...που θες να περάσεις ...εξάλλου η τέχνη χωρίς κοινωνία δεν υπάρχει.

Τα μηνύματα αυτών των έργων ...έτσι κι αλλιώς είναι δυνατά έργα ...Θα τα μεταφέρουν τα μηνύματα ...τα γλυπτά ...! Όταν πάμε όμως στο αρχιτεκτόνημα ...βλέπεις επίσης την υψηλού επιπέδου ..αρμονία στην αρχιτεκτονική ...αλλά λυπάσαι τόσο πολύ ...γιατί το υποθέτεις πόσο πιο θαυμαστό θα ήταν όλο αυτό το ολοκληρωμένο το έργο ..αν είχε πάνω του ...!! ..μπαίνω καμιά φορά στη θέση αυτών που το έβλεπαν στην εποχή εκείνη ,και πόσο θαυμαστό και πόσο ολοκληρωμένη θα ήταν η παιδευτική λειτουργία ..της

τέχνης την εποχή εκείνη . Δηλαδή τώρα νομίζω ψυχανεμιζόμαστε όταν είμαστε στον Παρθενώνα κάτι από αυτό που θα ήταν την αίγλη και τα μηνύματα Δηλαδή θαυμάζουμε μεν το αρχιτεκτόνημα .. αλλά ..είναι ένα έργο μισοτελειωμένο ...εε...οχι!!!

Μισοτελειωμένο ...;!!!

Ε ..Ο σκοπός του Παρθενώνα όταν κατασκευάστηκε ...για ποιο σκοπό ήταν κατασκευασμένο...Τι ήταν ακριβώς ...ξέρουμε ;

Σ ...Για λατρευτικούς σκοπούς , γίνονταν εορτές, ήταν ένας ναός ...οπου συμμετείχε όλη η πόλη ...

Ε ...Θα μπορούσαμε να κάνουμε κάποιον παραλληλισμό να πούμε ,σαν να είναι σήμερα ένας ναός χωρίς τις αγιογραφίες του ;

Σ .. Αυτό παραπέμπει τώρα...στην περίοδο της εικονομαχίας ...Δηλαδή αυτή η σκοτεινή περίοδος του Βυζαντίου που καταστράφηκαν πολλές εικόνες και τοιχογραφίες από τους ναούς...και πήγε πίσω κατέστρεψε την τέχνη ...την λατρευτική παράδοση ...τον κοινωνικό ιστό ...γιατί υπήρχε αυτή η διαμάχη για το θέμα αυτό ...ενώ θα μπορούσε όλο αυτό να είχε αποφευχθεί ...και να επιτελέσει τη λειτουργία του χωρίς προβλήματαείναι νομίζω ότι είναι παρόμοιο... μην πω και πιο ισχυρό ...! ...Γιατί έχουμε στις μεταγενέστερες εποχές προσλαμβάνουσες ..παραστάσεις που μπορούν να συμπληρώσουν..από την αρχαιότητα μένει το αρχιτεκτόνημα εκεί πάνω ...τρεις χιλιάδες χρόνια ..είναι εντυπωσιακό και επιβλητικό ...αλλά είναι σαν να είναι ένα μήνυμα λειψό !! Είναι σαν να μην επιτελεί ...σαν αυτό που είπα και πριν ...με την επιλογή των μύθωνότι η επιλογή των μύθων συμβαδίζει και με τη λειτουργία του ναού .Γιατί ή μάχη του ανθρώπου μεταφυσικά στοιχεία ...τους θεούς ...αυτό που τον ξεπερνά ..οταν δεν υπάρχουν αυτά τα στοιχεία επάνω ...δεν επιτελείται αυτή η λειτουργία ..

Ε ..Αυτή είναι μια μάχη λοιπόν ...είναι αυτή μια πομπή και από την άλλη ...

Σ...Η γιορτή και οι πομπές ...

Ε ..Τι είναι αυτό που ξορκίζει μια πομπή ..; η πομπή των Παναθηναίωντι έρχεται να μεταδώσει σαν μήνυμα ;

Σ..Στο τέλος κυριαρχεί χαρά ..η νίκη του ανθρώπινου στοιχείου πάνω στα μεταφυσικά ;... έξω-λογικά στοιχεία ;...Πάντως είναι ένας ύμνος στην ανθρώπινη δύναμη του

μυαλού ..Την δύναμη της λογικής... του πολιτισμού ...και της κοινής ...γιατί είναι κοινωνικές ...Είναι θρησκευτικές γιορτές αλλά λαμβάνουν μέρος όλοι... είναι ένα κοινωνικό γεγονός ..

Θέματα δηλαδή τα οποία επανέρχονται στην αρχαία ελληνική τέχνηΚαι αποτυπώνουν αυτή την ανάγκη του ανθρώπου να εκφραστεί από τη μία καλλιτεχνικά , γιατί το έχει ο άνθρωπος νομίζω μέσα του... να εκφράζει το ωραίοΤο όμορφο το ωραίο ,τη μορφή...αλλά και να απεικονίζει αυτά που μαθαίνειΓιατί στην αρχαιότητα ο μύθος ήταν πηγή εκπαίδευσης ψυχαγωγίας .Πρέπει πάντοτε να μπαίνουμε στην εποχή ...δεν είναι σαν τη σημερινή εποχή ...όπου οι τρόποι ψυχαγωγίαςκαι ενημέρωσης είναι ποικίλοι...Η τέχνη ήταν πραγματικά μας εκπαίδευσης αγωγής και ψυχαγωγίας και διασκέδασης .Τώρα.... μπορεί να πει κανείς... αυτό το μεγαλείο την αρμονία την τελειότητα στις γραμμές στην απεικόνιση των σωμάτων !!....Είναι υπεραρκετό για να ψυχαγωγηθεί κάποιος ...και να διασκεδάσει ...!! Γιατί τόσο πολύ ... είναι και δημιουργήματα της εποχής!! ..Στην κλασική εποχή και είχε φτάσει στο απώτερο σημείο η καλλιτεχνική δημιουργία !!!...Και εκφράζει και αυτή μέσα από την απεικόνιση , ...δεν είναι μόνο η ιστορία που απεικονίζει ο μύθος , ...αλλά και τη δύναμη του ανθρώπου να κυριαρχήσει ..η στη φύση ...στα διάφορα στοιχεία που τον καταδιώκουνκαι βλέπουμε και τη θαυμαστή τελειότητα ...με την οποία απεικονίζονται οι εκφράσεις στα πρόσωπα , για παράδειγμα ,,γιατί ο άνθρωπος έχει την ανάγκη , όχι μόνο το ωραίο ..να δει μέσα από την τέχνη ...αλλά να εκφράσει την ίδια του τη ζωή τα συναισθήματα του , η τη δύναμη ! ...Και θα μου πεις όχι μόνο άνθρωπος., .. βλέπω το άλογοπου είναι ένα δύσκολοθεωρώ ότι είναι ένα δύσκολο στοιχείο ...

Ε....Όπως στους ιππείς που βλέπουμε εδώ ...

ΣΒλέπουμε τα νεύρα ...στα πόδια αλόγων ..ανθρώπων !!...Αυτό δείχνει και μεγάλη παρατηρητικότητα ...αλλά και την ορμή με την οποία ο καλλιτέχνης ...έχει ..μια δυναμική... να απεικονίσει αυτό το έργο...!! ...δεν είναι απλό ...!!.

Είναι το ύψιστο σημείο τελειότητας που φτάνει σε αυτήν την εποχήη τέχνη ...και μας κάνει να ξεχνάμε ότι όλο αυτό είναι από σκληρό υλικό από μάρμαροΟ γλύπτης είναι σαν να πλάθει ένα εύκολο υλικό ,...

Σγολ 110-112 συν 3

Ε. Παρατηρήσαμε μαζί μία σειρά έργων και θέλω τώρα να μου πεις ...για ποιο σκοπό επιλέχθηκαν τα συγκεκριμένα έργα από τους καλλιτέχνες .

Ι ...Δεν ξέρω αν επιλέχθηκαν από τους καλλιτέχνες τα συγκεκριμένα έργα , αυτό που θα επιλέχτηκε από τους καλλιτέχνες , είναι ο τρόπος απόδοσης , Των συγκεκριμένων μορφών .Θεωρώ ότι ίσως τα συγκεκριμένα έργα επιλέχθηκαν από αυτούς οι οποίοι παρήγγειλαν τα έργα στους καλλιτέχνες ...για σκοπούς τους οποίους είχαν ποιοί μπορεί να ήταν σίγουρα ήταν γιατί αισθάνονταν υπερήφανοι για κάποιες μάχες και κάποιες συγκρούσεις που είχαν στη μυθολογία ή στην ιστορία τους και περήφανοι...για το πως πορεύθηκε αυτή πόλη ...και κατά δεύτερο λόγο το γεγονός ότι ήθελαν να περάσουν και στους ανθρώπους που θα έβλεπαν αυτά τα έργα ...Ένα συγκεκριμένο συναίσθημα δηλαδή το συναίσθημα της υπεροχής το θρησκευτικό συναίσθημα του να νιώσουν αυτή την άνωση την προσέγγιση στο Θεό ,...αλλά και την κυριαρχία του συγκεκριμένου λαού πάνω σε άλλους λαούς , στους εχθρούς του κλπ.

Ε....Τα σχόλια σου αφορούν όλα τα έργα και αν όχι , σε ποιά αναφέρεσαι πιο συγκεκριμένα .

Ι...Αναφέρομαι στον Παρθενώνα την Πέργαμο... Όσον αφορά τα υπόλοιπα έργα που είδαμε από εκεί και πέρα ...είναι πολύ πιο σύγχρονα ...νομίζω ότι οι λόγοι διαφέρουν ...ανάλογα με τη χρονική περίοδο στην οποία φτιάχτηκαν .Δηλαδή αν πάμε πολύ αργότερα στην Αναγέννηση σίγουρα υπάρχουν άλλοι λόγοι .Ξέρουμε πάρα πολύ καλά ..ότι και σε εποχές πολύ αργότερα ,οι καλλιτέχνες ήταν παραγγελιοδόχοι ως επί το πλείστον , αλλά και ίσως μόλις άρχιζαν να βάζουν το δικό τους προσωπικό στοιχείο μέσα .Οπότε βλέπουμε έντονα σε κάποια έργα όπως σε αυτό του Μιχαήλ Αγγέλου , στη μάχη της Κασίνα , βλέπουμε έντονα το στοιχείο της σύγκρουσης αλλά περισσότερο που βλέπουμε την ανάγκη του καλλιτέχνη και την δεξιοτεχνία του από μια πλευρά αλλά και τη δύναμη των μορφών στο έργο και τη σύνθεση αλλά περισσότερο νομίζω ότι έχουν επικεντρωθεί σε αυτά τα δύο έργα του Ραφαήλ και του Μιχαήλ Αγγέλου ,...σε μία

σύγκρουση που ίσως να μην είναι μόνο αυτή καθ' εαυτή ...αλλά αυτή η εσωτερική σύγκρουση του ανθρώπου με τον εαυτό του πράγμα το οποίο από Φιλοσοφικής απόψεως ερευνούσαν οι άνθρωποι από πολύ παλιότερες εποχές μέχρι και τότε .

Ε.. Πιστεύεις ότι ον αυτό το νόημα το οποίο μεταδίδει έχει κάποια άλλη κρυφή η αλληγορική σημασία η ότι είναι το προφανές ;

δηλαδή η

Ι... Σίγουρα δεν είναι το προφανές αλλά ίσως μπορεί να έχει και πολλές μεταφράσεις . Δηλαδή αυτή τη στιγμή έχουμε λίγα στοιχεία ..για ποιο λόγο φτιάχτηκε ο κάθε πίνακας συγκεκριμένα οπότε η μετάφραση του μπορεί να ενέχει τον λόγο παραγγεληθεί από τον συγκεκριμένο άνθρωπο ...Ο συγκεκριμένος πίνακας και μπορεί να ενέχει και το πολύ προσωπικό στοιχείο καλλιτέχνη την πολύ προσωπική του άποψη πάνω σε κάποια γεγονότα την οποία μπορεί να έβαζε κρυφά μέσα .

Ε... Κάτι σχετικό με την αλληγορία θα μπορούσες να δεις και σε έργα όπως αυτά τα γλυπτά του Παρθενώνα ή της Περγάμου ; Θα μπορούσες να δεις να σκεφτείς εάν μπορεί να υπονοείται και κάτι άλλο να υπάρχει κάποιος κρυφός συμβολισμός ; Ο οποίος δεν είναι προφανής και θα μπορούσε ένας θεατής πιθανά να τον αναγνώσει με μια προσωπική ματιά ;

Ι... Σίγουρα υπάρχει κάποια αλληγορία εκεί... Αυτό έγκειται τόσο πολύ στην εποχή που δεν θεωρώ τον εαυτό μου ικανό αυτή τη στιγμή αυτό είναι μηνύματα μπορεί να λάμβαναν τότε οι θεατές διότι η ψυχολογία ήταν εντελώς διαφορετική η αντίληψη ήταν εντελώς διαφορετική και οι προσλαμβάνουσες ήταν εντελώς διαφορετικές από ότι έχουμε εμείς σήμερα αυτή τη στιγμή είναι πάρα πολύ δύσκολο να κάνεις τόσο μεγάλη βουτιά στο ότι προσλάμβαναν από τις εικόνες αυτές .

Ε... έτσι όταν βλέπεις παρατηρείς για παράδειγμα ..

Ι... στα πρώτα τα αρχαία ελληνικά αυτό που βλέπω είναι ότι έχουν την ανάγκη να δείξουν το πόσο ρωμαλέοι είναι , ήταν ας πούμε, αυτό είναι και το προφανές και το αλληγορικό στοιχείο .

Ε ...Εάν πάμε για παράδειγμα εδώ Στο κεφάλι για παράδειγμα της ζωφόρου της Περγάμου βλέπουμε το κεφάλι του Απόλλωνα τι θα μπορούσες να διαβάσεις ;

I...μπορείς να δεις και τον πόνο μπορείς να δεις και την αναφορά στο θεϊκό μπορείς να δεις και το ανθρώπινο στοιχείο δηλαδή έχω την εντύπωση αυτή η έκφραση ενέχει μία σύγκρουση ...Ανάμεσα στο θεϊκό και το ανθρώπινο

E..για το έργο αυτό που είναι ο Απόλλων πάλι από τη ζωφόρο της Περγάμου και είναι με τον αντίπαλο του ...αν θες μπορείς να παρατηρήσεις κάτι να μου πει στην νιώθεις ...

I...την επιβολή του θείου πάνω στον θνητό Αυτή την αίσθηση μου δίνει ...δίνει γενικά την εντύπωση ...δίνουν γενικά οι ζωφόροι και αυτά τα ανάγλυφα ... δίνουν την εντύπωση ότι ήθελαν να περάσουν στον κόσμο ...στον λαό..μία ...είναι λίγο συγκρουσιακόείναι πραγματικά συγκρουσιακόαπό την μια τον φόβο του Θεούκαι από την άλλη ότι ο άνθρωπος μπορεί να κάνει τα πάνταείναι πολύ χαρακτηριστικό αυτό σε όλα νομίζω ότι ούτως ή άλλως ήταν η φιλοσοφία τους αυτή. Δηλαδή ναι μεν «Φοβού τους θεούς» , από την άλλη όμως ότι είμαστε ικανοί για πάρα πολλά πράγματα. Ότι έχουμε επιβληθεί στους άλλους λαούς , ο τι έχουμε καταφέρει αυτό , ο τι έχουμε καταφέρει το άλλο.

Σχολ 121-123 ,συν 4

B Οι παραστάσεις αρχικά τού Παρθενώνα στα αετώματα, φαίνεται ότι πρόκειται για αφηγήσεις θρησκευτικές ,συμπεριλαμβανομένων και κάποιων ιστορικών, αφενός ιστορούν θρησκευτικά γεγονότα τα οποία συμβολίζουν θεολογικές έννοιες ,και για μένα ενδεχομένως να περιέχουν και εσχατολογικές αναφορές. Πάντως σίγουρα ό ρόλος τούς είναι διδακτικός της θεολογίας τούς της θρησκείας τούς, της ηθικής και ως προς την αισθητική η οποία συνεπικουρεί πάνω στο ίδιο πνεύμα, προσπαθεί να εικονίσει σίγουρα αυτό πού οι αρχαίοι οι κλασσικοί Έλληνες φιλόσοφοι ονομάζουν νοητό κόσμο αλλιώς μπορούμε να πούμε τον ουράνιο κόσμο, τον κόσμο πού ζούνε οι μάκαρες, οι ευδαίμονες, οι θεοί και οι ψυχές των ηρώων και των ανθρώπων, πού έχουν κάνει αγαθά και ενάρετα έργα. Επομένως σίγουρα ό ρόλος τούς είναι ηθοπλαστικός ,αφυπνιστικός, διδακτικός και σίγουρα αναγωγικός , δηλαδή πραγματοποιούν και μία αναγωγή , προς τα ουράνια προς τον νοητό κόσμο , εκ τού οποίου λαμβάνουν και τα πρότυπα οι αρχαίοι καλλιτέχνες.

Ε. Από τον πνευματικό....

Β. ...τον νοητό κόσμο όπως τον αναφέρει ο Πλάτων, ο κόσμος των ιδεών, ο κόσμος των αρχετύπων κόσμος της τελειότητας, κάτι ανάλογα με τον χριστιανικό παράδεισο, αν και οι χριστιανοί θεολόγοι νοητό κόσμο τον ονομάζουν ,γιατί είναι συγκεκριμένος.

Ε. Για το συγκεκριμένο έργο, πού είναι ή φιλονικία τού Ποσειδώνος με την Αθηνά, θα είχες να παρατηρήσεις κάτι, σχετικά με τα τρία αυτά σκέλη θα λέγαμε, πού αφορούν τα έργα, θα μπορούσαμε νά θίξουμε δηλαδή αισθητικό, κοινωνιολογικό και καλλιτεχνικό επίπεδο ;

Β. Ναι πρόκειται για έναν συναγωνισμό και όχι για διαμάχη και μάλιστα συναγωνισμό ό οποίος σέβεται και τους κανόνες του εύ αγωνίζεσθαι και μέσα από αυτό διδάσκει πιστεύω ότι διδάσκεται το εύ αγωνίζεσθαι , γιατί πέραν τού ότι σύμφωνα με τον μύθο συναγωνίσθηκαν ποιό θα προσφέρει τα πιο πλέον ευεργετικά δώρα στην πόλη των Αθηνών ακολούθησε και ψηφοφορία από τον λαό, για να κρίνει ό λαός, ποιά είναι τα δώρα εκείνα, πού τον ευεργετούν περισσότερο. Επομένως διδάσκεται ή δημοκρατία, διδάσκεται το εύ αγωνίζεσθαι και ως προς την αισθητική.. και φυσικά διδάσκεται και το να μπορ.. ή προσφορά προς το κοινό.

Ε. Μέσα από τί είναι αυτό?

Β. Μέσα από τις θεότητες, μέσα από τον συναγωνισμό των θεοτήτων, ποιός θα προσφέρει τό καλύτερο δώρο για την πολιτεία , ή οποία θέλει να τον αναδείξει ως τον προστάτη της.

Ε. Δηλαδή μέσω τού παραδείγματος.

Β. Μέσω τού παραδείγματος.

Ε. Διδάσκει το κοινό.

Β. Ναι ως προς την αισθητική, καταρχήν βλέπουμε την...ή εξιδανίκευση της μορφής, ουσιαστικά έχει αρχέτυπο έχει πρότυπο που είναι οι μορφές του νοητού κόσμου σύμφωνα με τον Πλάτωνα. Δεν είναι κάτι το φανταστικό ούτε το ουτοπικό, αλλά κάτι το πραγματικό σε μία άλλη διάσταση, στην οποία ήταν εστιασμένοι οι αρχαίοι Έλληνες και από κει αντλούσαν την έμπνευσή του, τα οράματα τούς και το ήθος τούς για να παράξουν τον πολιτισμό που παρήγαγαν.

Όσο τώρα για την δομή του έργου, τα πλασίματα στόχο έχουν, την ανάδειξη, του φωτός, στις μορφές και αυτό αποτελεί αναφορά στον νοητό κόσμο και στο άυλο νοητό φώς, αυτού του κόσμου, το οποίο περιγράφει αναλυτικότερα ο νεοπλατωνικός Πλωτίνος..και επίσης ..και γι αυτό και οι αρχαίοι Έλληνες γλύπτες πραγματοποιούσαν οπτικές διορθώσεις στα γλυπτά τούς και στα αρχιτεκτονικά έργα τούς, για να προσαρμόσουν το ανάγλυφο, στον τρόπο με τον οποίο φαίνεται κάτω από τον..από το ηλιακό φώς.

Επομένως το αισθητικό αποτέλεσμα καθοριζόταν από το φώς, σμιλευόταν από το φώς και ο στόχος ήταν να αναδείξουν και να προβάλουν την πνευματική διάσταση των όντων.

Η δομή τώρα στο συγκεκριμένο αέτωμα ..της διαμάχης η μάλλον του συναγωνισμού μεταξύ Ποσειδώνα και Αθηνάς, περιέχει έναν χιασμό κλίσεων ο οποίος δεν προάγει, δεν έχει ως αποτέλεσμα την διαφωνία την ασυμφωνία, αλλά την φιλότητα την αρμονία και την συμφωνία των αντιθέτων.

Σχολ 141-157 ,συν 6

Δ...Νομίζω ότι είναι πάρα πολύ δύσκολο να καταλάβει κανείς οτιδήποτε σε σχέση με ένα Ναό της αρχαιότητας τον Παρθενώνα και τα γλυπτά του αν δεν έχει ορισμένες βασικές αφετηρίες . Η πρώτη αφετηρία είναι η εξής : ότι δεν υπάρχει τίποτε στον αρχαίο κόσμο που να μην εγγράφεται μέσα σε μια ευρύτερη φύση. Δηλαδή υπάρχει μία φύση ένας ορίζοντας μέσα στον οποίο θεοί και άνθρωποι εγγράφονται , κάτω από τον

οποίο είναι και οι θεοί και οι άνθρωποι ,μια ανάγκη ας πούμε αδήριτη , μέσα στην οποία οι θεοί και οι άνθρωποι εγγράφονται ... Οι θεοί μία γραμμή πάνω τους ανθρώπους , μια γραμμή αθανασίας ,αλλά και αυτοί έχουν όρια δεν είναι οι δημιουργοί της φύσης δεν υπάρχει στον αρχαίο κόσμο καμία σκέψη όχι μόνο στον αρχαίο ελληνικό κόσμο αλλά και σαν θρύλος του αρχαίου κόσμου στους Κινέζους στους Ινδούς που να πιστεύουν ότι ένας Θεός δημιούργησε τον κόσμο .Πιστεύουν αυτό που λέει ο Ηράκλειτος ότι ο κόσμος ήταν είναι και θα είναι πάντα μιας δύναμη που σβήνει και ανάβει , φωτιά εν προκειμένω , ο Ηράκλειτος.. έτσι ;...που ανάβει και σβήνει με μέτρο ..και ήταν και θα είναι πάντα ,και δεν την έκανε κανείς ούτε Θεός ούτε ο άνθρωπος .Αυτή είναι ή πρώτη προϋπόθεση .Πολύ σημαντικό αυτό για την κατανόηση των ληπτών του Παρθενώνα ,περί του ερωτήματος που έβαλες, και το δεύτερο είναι η ότι η τέχνη , δεν είναι όπως η σημερινή δική μας τέχνη ...Δεν υπάρχει στον αρχαίο κόσμο , καλή τέχνη ...Δηλαδή η τέχνη εγγράφεται είτε μέσα σε θρησκευτικά , είτε σε πολιτειακά δεδομένα ...Επομένως για να απαντήσω και να σου το δείξω πιο πρακτικά ...θα σου βάλω ένα ερώτημα

Ε ...(γέλιο) ...εγώ ρωτάω εσένα ...

Δ... ας το βάλουμε ρητορικά τώραΑς ρωτήσουμε τον εαυτό μας τώρα, βλέπουμε τον Παρθενώνα και βλέπουμε έναν γλυπτό και κοιτάμε μία κολόνα τουΌπως κοιτάμε τα γλυπτά του και μία κολόνα του ...η κολόνα αυτή είναι σφιχτή στο λαιμό της και φουσκωτή από κάτωΔεν είναι δηλαδή μία κολόνα ίσια ..είναι γραμμές παράλληλες αλλά οι γραμμές καμπυλώνουν.... και ρωτάμε γιατί να είναι αυτές οι γραμμές φουσκωτές ;...Είναι ένα πάρα πολύ δύσκολο ερώτημα γιατί να είναι αυτές οι κολόνες φουσκωτές; τι τις φούσκωσε ; ...Μπορούμε επίσης να κοιτάξουμε ...εκεί στο Ερέχθειο...να δούμε αυτές τις κοπέλες τις Καρυάτιδες που είναι εκεί στον τοίχο τον τοίχο του Ερεχθείου και ρωτάμε τι δουλειά έχουν εκείνες οι κοπέλες εκεί να κάθονται; πως μπήκανε ; για να ερμηνεύσουμε ...είναι πάρα πολύ δύσκολα αυτά τα ερωτήματα ...κι αν θέλει κανείς να απαντήσει...μπορεί να έχει μια πολύ καλή άποψη μετά τόσο για το μνημείο ..όσο και για τον κόσμο που έφτιαξε αυτό το μνημείο ...ωραία .Η κολόνα λοιπόν είναι φουσκωτή .. λέω εγώ ...γιατί είναι μια κολόνα ενός ναού ...και τι είναι αυτός ο ναός ...είναι το σπίτι του Θεού ,είναι το σπίτι του Θεού και όχι ο χώρος μέσα

στον οποίο η λατρεύεται ο Θεός . Γιατί μέσα στον αρχαίο Ναό δεν λατρευόταν ο Θεός ,δεν έρχονταν οι πιστοί όπως η Εκκλησία του χριστιανικού ναού ... Ωραία !..Που λατρευόταν ο Θεός ; ...Στον περιβάλλοντα χώρο δηλαδή στον βωμό...Ο βωμός αυτός όμως ήταν μέσα στη φύσηκαι αυτός ο Θεός ο οποίος εκπροσωπεί αυτός που λατρεύεται στο βωμό ...είναι ο ίδιος ένα κομμάτι της φύσης . Ο θεός δηλαδή ο αρχαίος είναι ο Κρόνος , που είναι ο χρόνος ... είναι ο Ποσειδώνας ...που είναι η ενέργεια των νερώνπου είναι η Αθηνά που είναι η δύναμη της Σοφίας ...που είναι και αυτή φυσική δύναμη ...όλες δηλαδή οι φυσικές δυνάμεις εκπροσωπούνται από τον Θεό τουςΟι θεότητες είναι εκπροσωπήσεις των δυνάμεων αυτών ...επομένως για τον λόγο αυτό ένα πράγμα, μία κολόνα ...η οποία είναι εις τον ναό αυτού που είναι εκπρόσωπος της φύσης ...λογικά φουσκώνει ...γιατί καθώς κάνει αυτήν την κίνηση για να κρατήσει ...στενεύει επάνω ...και ανοίγει κάτω ...για να μπορέσει να περάσει μέσα στον Ναό τον παλμό της φύσης ...ώστε ο Ναός να εκπροσωπεί ..τον Θεό του οποίου είναι το σπίτι ,,,

Για τον λόγο λοιπόν αυτό τα αγάλματα αυτά μπαίνουν εκεί, για να εκφράσουν αυτές τις φυσικές δυνάμεις ,...για να δείξουν τις σκηνές ,από την ζωή των θεών ...οι θεοί έχουν την ζωή τους ,οι δυνάμεις αυτές ,...και οι άνθρωποι βλέπουν τους θεούς τους, το παιχνίδι τους ,...το παιχνίδι αυτών των δυνάμεων, ...και αντανακλώνται σε αυτό ...και όσο πιο όμορφος είναι ο Ναός το σπίτι του Θεού ,... τέτοια εικόνα επιφυλάσσουν και για τον εαυτό τους ...

Οπότε στον Παρθενώνα θα δεις τι είναι ζωή αυτή , των θεών αυτών της Αθηνάς και του Ποσειδώνα , για παράδειγμα ..οι οποίοι αντιπαλεύουν για το όνομα της πόλης , παρατηρεί ο Κέκροπας πιο κει , με μορφή φιδιού ...στο άκρο του αετώματος , ..και η μορφή φιδιού σημαίνει ότι είμαι γηγενήςΕίναι εδώ το φίδι δεν μπορεί να πετάξει ..σημαίνει δηλαδή ότι είμαι απ ' αυτά τα χώματα , Οπότε εγγράφεται μέσα σε αυτό το θεϊκό παιχνίδικαι ένα πολιτικό μήνυμαιθαγένειας ...εντοπιότητας...ότι δηλαδή αυτά τα χώματα είναι δικά μαςκαι ο βασιλιάς μας είναι αυτός που ήταν πάντα γηγενής ...και παρατηρεί το το παιχνίδι των θεών , για να δώσει το όνομα ...στον άλλον...Και ανάλογα τώρα αυτές οι δυνάμειςπως είναι ,...βλέπεις ότι Αθηνά και ο ΠοσειδώναςΑν έβλεπες το αρχαϊκό αέτωμα ...του προηγούμενου Παρθενώνα ...θα

έβλεπες ότι η Αθήνα έχει από κάτω τον Εγκέλαδο ...σαν υποταγμένο... στο αρχαϊκό !
 ... Εδώ είναι σε ισότιμη σχέση με τον Ποσειδώνα , ανεξάρτητα ποιός κερδίζει ποιός χάνει ούτως ώστε όλες οι τάξεις να εκπροσωπηθούν να αντανakλάσθούν ισόνομα ,μέσα στο νέο πολιτειακό σχήμα... μιας πόλης που είναι ..αι Αθήναι ..και που έχει ενσωματώσει πολλές , κώμες , νέαι Θήβαι ... δεν λέμε Θεσσαλονίκη ... και που έχει καταφέρει να συνενώσει πολλές κώμες σ' έναν εννιαίο φορέα , την πόλι , Της οποίας το κείμενο λατρευτικό κέντρο είναι η Ακρόπολη , ο επίσημος ναός είναι ο Παρθενώνας, κατοικία Θεού , και του οποίου η ζωή εκφράζεται μέσα στα αετώματα και στις μετόπες ...Αυτή είναι η σημασία δηλαδή , για αυτό εκπροσωπούνται τα γλυπτά αυτά , οι εικόνες αυτές σε ένα Ναό του Θεού ...γιατί είναι εικόνες της ζωής ,της φυσικής δύναμης δύναμης που εκπροσωπεί ο Θεός ...και αυτά πάνε πακέτο με τον ίδιο τον Θεό και την κατοικία του .

Ε..Αυτά όλα είναι μία γνώση που είναι πολύ μεστή και πολύ συγκροτημένη έτσι όπως μου , την παρουσιάζεις Δημήτρη ...όμως, αν δεν είχες διαβάσει όλα αυτά τα πράγματα τα οποία γνωρίζεις πάρα πολύ καλά είσαι βαθύς γνώστης των λεπτομερειών ...γιατί είσαι καταρτισμένος ...και έβλεπες όλο αυτό το πράγμα ως θεατής ...ανεπηρέαστος από όλα αυτά και προσπαθούσες να καταλάβεις ένα μήνυμα , δηλαδή έβλεπες τα γλυπτά χωρίς να έχει διαβάσει όλα αυτά τα βιβλία ...θα σκεφτόσουν κάτι άλλο θα μπορούσε δηλαδή το μυαλό σου να πάει ενδεχόμενα σε ένα άλλο μήνυμα...αλληγορικό , η που μπορεί να υπονοείται ...μέσα από τη σχέση αυτών των γλυπτών πάνω στο αρχιτεκτόνημα , η όχι ; Έστω και μεταφυσικό η οτιδήποτε άλλο.

Δ...Μπορείς να αποδώσεις σημασίες , αλλά στη βάση αυτών που σου είπα ,δηλαδή δεν μπορεί να κάνεις μία ανάγνωση , δηλαδή δεν μπορείς να κάνεις ανάγνωση της αρχαίας τέχνης με όρους της μοντέρνας .

Ε..Δεν είναι με όρους της μοντέρνας τέχνης γίνεται με τους όρους του δικού σου προσωπικού κόσμου και της δικής του προσωπικής ματιάς .

Δ,,...Χωρίς να ξέρεις ότι αυτές οι εικόνες εγγράφονται σε μιαν γενική ευρύτερη τάξη , η σε μία πολιτειακή τάξη , δεν μπορείς να αποδώσεις σημασία ..

Ε...γιατί δεν μπορείς ...; εξήγησέ μου γιατί δεν μπορείς...; Δεν μιλάμε για τις έως τώρα εγγραφές , αλλά για την δική σου προσωπική ματιά ..εάν υπάρχει ..

Δ...Ας πάμε για παράδειγμα , στον Παρθενώνα έχουμε δύο ειδών γλυπτά ...είτε γλυπτά που αναφέρονται στα αετώματα και τις μετόπες ...είτε στην ζωή των θεών και των γιγάντων ...που αυτά όλα είναι εκπρόσωποι φυσικών δυνάμεων ...που αντιπαλεύουν και αυτό σημαίνει ότι το συγκρουσιακό στοιχείο είναι στην καρδιά της φύσης αυτό λέει αυτό το πράγμα , αυτός ο συνεχής πόλεμος , αυτή η συνεχής η διαμάχη , σημαίνει αυτό που λέει ο Ηράκλειτος ότι ,πόλεμος πατήρ πάντων , όχι δηλαδή να πολεμάμε δεν εννοεί αυτό , εννοεί ότι το συγκρουσιακό στοιχείο είναι στην καρδιά των πραγμάτων, συγκρουσιακό στοιχείο δεν σημαίνει κατ ανάγκην ..ότι τα αντίθετα είναι αντίπαλα ...όπως ένας άντρας και μια γυναίκα, δεν είναι κατ ανάγκην αντίπαλοι , είναι αντίθετοι αλλά όχι κατ ανάγκην αντίπαλοι ...αλλά ...μπορεί να είναι συμπλεγματικοί δηλαδή , αλλά ο τι και αν είναι ...μεταξύ τους ελλοχεύει μια σύγκρουσηγιατί είναι άλλος ο τρόπος που σκέφτεται μια γυναίκα και άλλος ο άνδρας ..Είναι εκ των πραγμάτων το συγκρουσιακό στοιχείο παρών εκείάρα η αναγνώριση της επιτρέπει ,να αναγνωρίσεις στη φύση ...και πως αν αποδεχτείς το συγκρουσιακό αυτό στοιχείο ... αποδέχεσαι την ίδια τη φύση και μπορείς να ζήσεις καλύτερα μέσα σε αυτό...Μπορεί να ενσωματώσεις αυτό το συγκρουσιακό στοιχείο μέσα στη λογική σου , και μέσα στη ζωή σου , απ' το να το εξοβελίσεις να τον εξορίσεις και να το αναθεματίσεις ...Η κατανόηση λοιπόν αυτού του πολέμου , και του συγκρουσιακού στοιχείου....είναι απαραίτητη για την ζωή του ανθρώπου ... Και για την ζωή του αρχαίου ανθρώπου ο οποίος έπρεπε κάθε τι να τον εγγράψει μέσα στη φύση ...προκειμένου να μην την ξεπεράσει ...Να επανέλθει κυκλικά αυτή η ζωή ...ώστε να μην δημιουργηθεί ...ύβρις ...Το ξεπέρασμα αυτής της φύσης είναι η ύβρις... επομένως η αναγνώριση του συγκρουσιακού στοιχείου είναι απαραίτητη ...Ωραία ...αλλά βλέπεις ...

Ε..Αυτό εγγράφεται ...

Δ...αυτό εγγράφεται ασφαλώς ...Σε αυτά τα γλυπτά που αφορούν την ζωή των ανθρώπων ...θεών ..

Ε...γι αυτό και αντιπαράβλλονται ...Από τη μια μεριά όλα αυτά τα συγκρουσιακά στοιχεία και την άλλη πλευρά ...έχουμε τα Παναθήνια ...;

Δ...Από την άλλη πλευρά ,υπάρχει η πομπή των Παναθηναίων , αυτό το κάθε τέσσερα χρόνια ...συνάθροιση όλης της πόλης ή οποία μεταφέρει το πέπλο της Αθηνάς και το

προσφέρει όχι στον Παρθενώνα ...πρόσεξε τώρα ...αλλά στο Ερέχθειο εκεί που είναι το ξόανο , το ξύλινο , της Αθηνάς , γιατί εκεί είναι το λατρευτικό άγαλμα που θυμίζει τα Ιερά εκεί είναι η κατοικία του Ερεχθέα του γενάρχη , και εκεί είναι και ο τάφος του Κέκροπος , που φυλούν οι Καρυάτιδες που είναι οι κόρες του . Επομένως εκεί έχουμε ένα μνημείο το οποίο είναι τελείως διαφορετικό από την κατοικία του Θεού , είναι το μνημείο το κοινό της πόλης , Η οποία η πόλις αναφέρεται και λέει... να και το μνημείο ...της κοινής καταγωγής ,της εντοπιότητας μας . Αυτή λοιπόν η πομπή της πόλης που θα πάει στην πράξη στο Ερέχθειο , στον Παρθενώνα εικονίζεται στην εξωτερική πλευρά , έξω από το ναό αλλά στο πάνω μέρος του σηκού , στα δώδεκα μέτρα ψηλά ήτανε , δεν ήταν χαμηλά όπως την βλέπουμε σήμερα στο Μουσείο της Ακρόπολης αλλά ήταν ψηλά στα δώδεκα μέτρα , έπρεπε να σηκώσεις το κεφάλι και αυτή η εικόνα η ζωφόρος που περιτρέχει το εσωτερικό μέρος του ναού στον σηκό ψηλά , από την εξωτερική πλευρά , όλη αυτή η εικόνα , εικονίζει ένα θέμα πολιτειακό , δεν απεικονίζει ένα θέμα θρησκευτικό, αυτό είναι το πρώτο που πρέπει να παρατηρήσουμε , Ε ; !!! και είναι πρώτη φορά που συμβαίνει αυτό , από τις λίγες φορές, είναι μια καινοτομίαΠου πολλοί νομίζουν ότι ο Φειδίας την έβαλε στο παιχνίδι μέσα , ενώ και κατασκευαζόταν το έργο... Και συλλαμβάνει αυτήν την ιδέα να ενσωματώσει μέσα στην κατοικία του Θεού , κάτι πολιτειακό, κάτι κοσμικό , κάτι της πόλης , είναι ιδιαίτερο στοιχείο , είναι επαναστατικό , ας πούμε ...για τον καιρό του ...Ε...; Συμφωνείς ; ...Δεν συμφωνείς ; Ε ..Συμφωνώ γι αυτό και το έβαλα εδώ ...Για να το ψάξουμε λίγο ...

Δ...Να το ψάξουμε , λίγο...επομένως ..τώρα εδώ ...Στην όλη ιστορία στο σπίτι του Θεού , με τις εικόνες των φυσικών δυνάμεων, παρεμβάλλεται μία εικόνα της πόλης , η οποία είναι και αυτή εγγεγραμμένη ...πρέπει και αυτή δηλαδή να πει ... Και εγώ είμαι εδώ ...δεν είναι μάλλον η θεοί δηλαδή που κάνουν μόνοι το παιχνίδι τους , αλλά είναι και οι άνθρωποι που κάθε τέσσερα χρόνια μαζεύονται .Είναι όλες οι τάξεις ,όλοι οι ιππείς ..με τα διαφορετικά σκουφάκια τους ...με τους χιτώνες τους ...και ο καθένας αντίστοιχη σε καθέναν από τους δέκα δήμους της πόλης του Κλεισθένη...και μετά και γυναίκες και οι ιερείς και τα ζώα.. Όλοι ,όλοι, όλοι, κρατούν το πέπλο ...που στο τέλος το παραδίδουν στην μια πλευρά ...του Παρθενώνα ...συγκλίνουν οι πομπές ...και το παραδίδουν στους

θεούς που είναι οι μάρτυρες ας πούμε...της όλης αυτής ιστορίας και παρακολουθούν τα των ανθρώπων ...!!

Επομένως αυτή η σκηνή έχει νόημα μόνο στα πλαίσια μιας πολιτειακής εγγραφής, ...όταν εδώ η τέχνη είναι αυτόνομη ..., . δεν είναι εδώ απλά η τέχνη η δημιουργία ενός καλλιτέχνη ... απλά και μόνο ...όπως θα έκανε ο Ροντέν και ένα άγαλμα...

Ε...Που και εκεί δεν ήταν απολύτως έτσι

Δ...και εκεί δεν ήταν απολύτως έτσι ασφαλώς ...

Ε...Ούτε και σήμερα είναι απολύτως έτσιοι επιμελητές σήμερα δεν βάζουν ένα θέμα να δουλέψουμε ;

Δ...Σωστά ...αλλά σήμερα η τέχνη... η νεωτερική τέχνη ...ζητά τα της αυτονομίας της ...ας πούμε ...

Ε...Ας πούμε ..

Δ ... Ας πούμε ναι ...Έχει προβάλει το αίτημα μιας αυτονομίας μίαν αισθητική τέχνης , σκοπιμότητας χωρίς σκοπό , που λέει ο Κάντ , μιας ωφέλειας χωρίς παρεπόμενα ...και ούτω καθεξής ...ναι ...

Εδώ όμως είναι ξεκάθαρο ότι δεν πρόκειται περί αυτού ...Ότι η τέχνη είναι εγγεγραμμένη μέσα στο πολιτειακό παιχνίδι ..και ότι ο Φειδίας είναι ο καλύτεροςγια αυτό και ο Πλάτωνας έλεγεΌτι η τέχνη είναι μίμηση.... γιατί δεν μπορούσε να είναι κάτι άλλο ...στον καιρό του ...(γέλιο).....ήταν μια μίμηση της φύσης ! ..μια εγγραφή δηλαδή του φυσικού παιχνιδιού...Και το όλο θέμα ήταν αν η μίμηση ήταν καλή ή όχι ...αν θα ήταν αξιοπρεπής και θα εκφράζει πραγματικά αυτό που ...Για αυτό όταν βλέπεις ένα άγαλμα ...έναν κούρο ας πούμε ...Ε ! ..που με την Ακρόπολη επάνω ..ένα αφιέρωμα.... μπορεί να είναι μια κοπέλα ...κούρος αρχαϊκός ας πούμε ...που είναι πιο πίσω από τα κλασικά γιατί τα κλασικά έχουν το χαρακτηριστικό..... αυτό τώρα η ζωφόρος του Φειδία ...Είναι παιδί μου ...! ..το κλασικό έχει αυτή τη χάρη ...του παρηγορητικού !..κατάλαβες γιατί τα κλασικά...δεν είναι ότι είναι το καλύτερο ή το ωραιότερο η το ομορφότερο ...;

Εείναι πάρα πολύ ωραίο αυτό που είπεςείσαι μέσα σ ' αυτό που κι εγώ βλέπω , αν και δεν μου επιτρέπεται κανονικά αυτό ...

Δ ...και βέβαια ...βεβαίως ..

Ε..αλλά δεν πειράζει θα το πω ,,οτι είναι κάτι που το εισπράττει ο άνθρωπος ...αυτό το παρηγορητικό ...της κλασικής τέχνης ...και μετέπειτα της Ελληνιστικής ...

Δ ...ναι ...μ' έναν τρόπο αλλά το κλασικό , έχει τον χαρακτήρα ότι αυτό είναι ...δηλαδή δεν μπορεί να είναι αλλιώς ...!

Ε ...τι είναι αυτό δηλαδή που σου δίνει , αυτή η μορφή έτσι όπως πλάθεται ...τι παραπάνω σου δίνει ;

Δ...όχι παραπάνω... σου δίνει αυτό !...Λες ότι έτσι είναι ..δεν μπορεί να είναι αλλιώς ...τα πράγματα ..

Ε ...η παρηγοριά ...η ελπίδα

Δ ...ότι αυτός είναι ο κόσμοςσαν να έχει μιμηθεί την φύση τον κόσμο με τον καλύτερο τρόπο ...!

Ε ...ωραίο ..! είναι ωραίος ο κόσμος ...!

Δ ...είναι ωραίος ο κόσμος και αυτός λέει ας πούμε ...Νάτος ο κόσμος που παλεύει ..αλλά είναι ωραίος που παλεύει ...και αυτός είναι ...!

Ε γιατί έχει δυο πλευρές ...έτσι ;

Δ ...αλλά σου λέει ...αυτός είναι !! ...κι αυτό είναι μια παρηγοριά , να μπορείς να συνθέσεις τα αντίθετα ...να κάνεις αυτό το Ένα ...που λέει ο Πλάτωνας ..το Ένα που συναιρεί τα επί μέρους ...!

Ε ,,μπράβο ...!! αυτό έκαναν ...!!

Δ....Αυτός ήταν πολύ έξυπνος ...!

Ε ...αυτό ..έκαναν ..!

Δ ...αυτό έκαναν ..!

Ε ..Τώρα τα γλυπτά αυτά ...τα οποία τα έχεις δει

Δ.....εννοείτε οι ναι τα έχω φωτογραφίσει ..αναλυτικά

Ε...εκεί όταν τα είδες από κοντά είχες αυτήν την αίσθηση ...;;

Δ....την παίρνεις αλλά είναι όμως στα δικά μας καλύτεραγιατί τα βρετανικά τα έχουν στιλβώσει...τα έχουν περάσει με ένα οξύ τα έχουν ασπρίσει τελείως.... έχει φύγει το χρώμα....και έχει χαθεί τελείως η ζωντάνια ...αλλά το ανάγλυφο διατηρείταιδιατηρείται το ανάγλυφό τους

Ε...θεωρείς ότι βλέποντας τα μέσα στο βρετανικό Μουσείομέσα σ ' ένα μουσείο γενικότερα παίρνεις αυτό το συνολικό μήνυμα .. όπως αν ήταν αυτά ενταγμένα στο αρχιτεκτόνημα ...μέσα στον δημόσιο χώρο όπως ήταν τότε ;

Δ...Να μπουν στο αρχιτεκτόνημα ... μα αυτό είναι το αίτημα της επιστροφής των γλυπτών ...

Ε...Δηλαδή το να πας στον Παρθενώνα επάνω , παίρνεις αυτό το μήνυμα και παίρνεις κάτι άλλο ...βλέποντάς το ..

Δ...Στον Παρθενώνα θα βάλουν αντίγραφα ...για να μην μολύνονται ..αλλά.. εκεί στην αναπαράσταση που κάναμε...., (.. χμ ..) ,Πρέπει τα γλυπτά αυτά που τα ζητάμε , να επιστραφούν ..! ..Γιατί όχι γιατί είναι ένα γλυπτό που πρέπει να γυρίσει στον τόπο του ,....γιατί τότε πρέπει να γυρίσουν όλα τα γλυπτά ...από παντού ...(γέλιο)!! ...Το ερώτημα είναι ότι αυτά θα γυρίσουν όχι γιατί πρέπει να γυρίσουν στην Ελλάδα αλλά θα γυρίσουν στο σπίτι τους δεν έγιναν για να πάνε στην Ελλάδα σε κάποια χώρα... είναι παγκόσμια κληρονομιά ...αλλά πρέπει να γυρίσουν στο σπίτι τους ...πρέπει να βρουν έναν τρόπο να συνομιλήσουν με το σπίτιμα στο έργο επάνω ...καλύτερα στο Μουσείο στην αρχήενώπιονΜουσείο να συνομιλεί με το σπίτιγιατί είναι δίπλα ...Αυτή η συνομιλία ...αυτό είναι το θέμα ..! ...Να βλέπεις το έργο και να μπορείς να έχεις τα γλυπτά να συνομιλούν με το σπίτι ...Είναι μέρος του σπιτιού

Ε..και όχι μόνο με το σπίτιμε την κοινωνία ...

Δ...Ναι αλλά πρέπει ...

■ Αρχαία Ελληνική Αγγειογραφία , Ταφικές Λήκυθοι ,

Οι λευκές λήκυθοι , μας φέρνουν σε επαφή με την αριστουργηματική ζωγραφική , που διασώζεται σε μικρό βαθμό , ως ένα ευάλωτο είδος στην φθορά του χρόνου . Η

διακοσμημένη επιφάνεια των αγγείων αυτών, καλυπτόταν με ένα λευκό ή υποκίτρινο επίχρισμα, πάνω στο οποίο ο αγγειογράφος, ζωγράφιζε χρησιμοποιώντας διάφορα χρώματα. Η πολυχρωμία , οι αβροί χρωματισμοί , οι μορφές με την γαλήνια έκφραση , την

πλαστικότητα και την υψηλή ποιότητα του σχεδίου , του 5ου αιώνα πχ , μας βοηθούν

να σχηματίσουμε μια εικόνα , για τους ζωγραφικούς πίνακες και τις τοιχογραφίες , της χαμένης κλασικής ζωγραφικής και να διαπιστώσουμε , ότι τα μυροφόρα δοχεία , είναι ταυτόχρονα και πίνακες ζωγραφικής . Από τα λευκά αγγεία , με το ευαίσθητο επίχρισμα τους που ξεθώριαζε , σώζονται κυρίως οι ταφικές λήκυθοι , που περιείχαν μυρωμένο λάδι ή αρώματα και τις τοποθετούσαν συχνά ως κτερίσματα στους τάφους Διακοσμημένες με παραστάσεις που εικονίζουν τους ίδιους τους νεκρούς , στους τάφους τους και σκηνές από τον κάτω κόσμο, είναι παράδοση στην ζωή των Αθηναίων του 5^{ου} αιώνα πχ .(<http://www.greek-language.gr>) (J.Boardman , J.Dorig ,W .Fuchs, M.Hirmer ,1968)

1 . Ζωγραφική - Η Ιστορία του Φάωνος , 410 πχ Φλωρεντία . Ο ζωγράφος του Μηδεία και η ιστορία του Φάωνος που είναι στραμμένος προς στην Δημόνασσα .Ο Ίμερος και πίσω του δύο Νύμφες .

2 . Ζωγραφική - Η Ιστορία του Φάωνος , 410 πχ Ο ζωγράφος του Μηδεία και η ιστορία του Φάωνος. Από τον ώμο της Υδρίας .Η Αφροδίτη πάνω στο αρμα που σύρουν Ίμερος και ο Πόθος . Η υγεία και η ευδαιμονία ,καθισμένες στα σύννεφα κοιτούν τη θεά .

3 . Ζωγραφική – Λευκόμορφος Κρατήρ - Ο ζωγράφος της Φιάλης Ο Διόνυσος Βρέφος , Ο Ερμής τον παραδίδει στον Σειλινό και τις Νύμφες 440-430 πχ .. Η ιστορία του μικρού Διόνυσου , τέκνου του Διονύσου και της Σεμέλης . Ο Ερμής παραδίδει τον Διόνυσο στον Σειλινό και τις Νύμφες της Νύσας . Με τρυφερή φροντίδα κρατά ο Ερμής το θείο βρέφος οι νύμφες πλαισιώνουν την ειδυλλιακή εικόνα .Δύο κόρες αφουγκράζονται τη μουσική της καθιστής λυράρισας .

4. Ζωγράφος Κλεοφών , ο Αποχαιρετισμός του πολεμιστή ,Στάμνος του 5^{ου} αιώνα , Μόναχο . Ο πατέρας και η μητέρα πλαισιώνουν τη σκηνή κατά την οποία αποχαιρετούν τον πολεμιστή .

5 .Ο Ζωγράφος του Θανάτου , Λευκή Λήκυθος ,Αθήνα . Ο Ύπνος και ο Θάνατος μεταφέρουν μιαν Αθηναία στον τάφο . Πίσω τους ο Ερμής .

6. Ο Ζωγράφος του Θανάτου, Ταφικός Λήκυθος , 5^{ος} αιών πχ , Ο Πολεμιστής στον τάφο του . Η Είναι ο λεγόμενος πλούσιος ρυθμός . Η κλιμάκωση των μορφών του Πολύγνωτου δημιουργεί μια ψευδαίσθηση του βάθους . Τα φορέματα με πλούσιες χυτές πτυχώσεις, γερά κορμιά με πολύτιμα ιμάτια ,υφαντά σχέδια ,κοσμήματα, διαδήματα ,βραχιόλια και σκουλαρίκια ,πλουτίζουν με γιορτινά στολίδια τις εικόνες .

7 . Ο Ζωγράφος του Θανάτου, ο Ύπνος και ο Θάνατος ,Βρετανικό Μουσείο ,Λονδίνο

8 .Ο Ζωγράφος του Αχιλλέα , Λευκός ταφικός Λήκυθος ,Ο Ύπνος και ο Θάνατος , 5^{ος} αιών πχ .

Αριστουργηματικές λευκές λήκυθοι που χρονολογούνται γύρω στο 440 π. Χ. και αποδίδονται στον «ζωγράφο του Αχιλλέα» Εικονίζεται το θέμα της αναχώρησης του πολεμιστή .

Μπροστά σε μια όμορφη νεαρή γυναίκα καθισμένη με άνεση σε έναν ανάκλιτρο και ντυμένη με χιτώνα και ιμάτιο , του οποίου έχει απολεπιστεί το χρώμα, αφήνοντας να διακρίνεται το περίγραμμα των σκελών, στέκεται ένας άνδρας με επιβλητική κορμοστασιά, που φοράει κοντό χιτώνα και πρέπει να είναι ο νεκρός . Η ασπίδα και το δόρυ στο αριστερό χέρι, το ξίφος που κρέμεται από τον δεξιό ώμο και το κράνος που προτείνει με το δεξί προς το μέρος της γυναίκας δείχνουν ότι ο άνδρας είναι πολεμιστής. Τα γυμνά πόδια είναι ένα στοιχείο που τοποθετεί τη μορφή έξω από τον κόσμο των θνητών. Μπορούμε επομένως να πούμε ότι εικονίζεται ένας στρατιώτης που σκοτώθηκε στον πόλεμο να χαιρετάει για τελευταία φορά τη γυναίκα του. Η σκηνή τοποθετείται μέσα στο σπίτι και συγκεκριμένα στον γυναικωνίτη, όπως φαίνεται από τα αντικείμενα που κρέμονται στον τοίχο: μια λήκυθος, ένας καθρέφτης και μια υφασμάτινη θήκη.

Μια άλλη πολύ όμορφη λευκή λήκυθος, σύγχρονη με την προηγούμενη, έργο του «ζωγράφου του Bosanquet», εικονίζει μια επιτύμβια στήλη με την ψηλή βαθμιδωτή βάση της, επάνω στην οποία έχουν εναποτεθεί ως προσφορές για τον νεκρό μικρά αγγεία, λήκυθοι και οινοχόες, καρποί και στεφάνια . Ο κορμός της στήλης είναι

στολισμένος με μια ταινία, ενώ πίσω του διακρίνεται το στρογγυλό περίγραμμα του τύμβου που κάλυπτε τον τάφο. Μπροστά στο μνημείο στέκεται ο νεκρός, ένας έφηβος με μακριά μαλλιά, ντυμένος με χλαμύδα, το χαρακτηριστικό ρούχο των εφήβων, με ένα πλατύγυρο καπέλο, κρεμασμένο στην πλάτη και ένα δόρυ ακουμπισμένο στον αριστερό βραχίονα, ενώ τα πόδια του είναι γυμνά. Από την άλλη πλευρά, δεν διακρίνεται στην εικόνα, πλησιάζει μια νεαρή γυναίκα με ένα καλάθι γεμάτο στεφάνια, για να στολίζει τον τάφο. Εδώ, όπως και στην προηγούμενη παράσταση, ο κόσμος των νεκρών συνδέεται με τον κόσμο των ζωντανών, αφού ο νεκρός εμφανίζεται μαζί με μια συγγενή του. Η παρουσία του μπροστά στον τάφο του υπογραμμίζει ότι η μνήμη του παραμένει ζωντανή.

■ [Σχόλια](#)

■ [Η Ελληνιστική τέχνη](#)

- **Η Ελληνιστική τέχνη** του 4^{ου} αιώνα, βυθισμένη στις εσωτερικές σκέψεις στα συναισθήματα των ανθρώπων, των αστικών κέντρων, ενός απέραντου κράτους, που αρχίζει να διαμελίζεται, μετά τον θάνατο των του μεγάλου Αλεξάνδρου και με την φιλοσοφία του Μένανδρου και του Επίκουρου που είχε σκοπό την ευδαιμονία του ατόμου, αλλά και του στωικού Ζήνωνος, που αναζητούσε το γενικό, στην Αθήνα τον τέταρτο αιώνα, η σκέψη αποκτά ένα κοσμοπολίτικο χαρακτήρα και μια υπερβολή. Η κοινωνία των ανθρώπων, και ο ειδικός τρόπος ζωής, χάνεται σιγά - σιγά και εξασθενίζει. Στη ζωγραφική ξετυλίγονται πρώτη φορά εικόνες τα ανοιχτά τοπία, οι μικρογραφίες και οι νεκρές φύσεις, ο δε Λυσίστρατος με τον αδελφό του Λύσιππο, εισάγει ως καινοτομία της εποχής, την χρήση των εκμαγείων. Η απόδοση της φυσικότητας, οδηγεί σε πολύ υψηλό επίπεδο, και νατουραλιστικές επιδόσεις, την τέχνη και η ολόκληρη η ελληνιστική εποχή, παραδίδεται ολόψυχα, στο πάθος, τον πόνο, την οδύνη και το ειδύλλιο.

■ [Στην Πέργαμο](#)

Στην Πέργαμο , το 190-160 πχ η χαρακτηριστική κοινωνία της ελληνοιστικής εποχής , του πρώιμου κλασικού ρυθμού που συναγωνίστηκε την κλασική Αθήνα στην λάμψη και την πνευματική και καλλιτεχνική ανάπτυξη , ο Άτταλος έστησε μεγάλα μνημεία , για η νίκη του ενάντια στους ενάντια στους Γαλάτες , παραλείποντας όμως τους νικητές . Η μεγάλη νίκη , στον ελληνοιστικό κόσμο, είναι αυτή που καθρεφτίζεται στη συμπόνια για τον Γαλάτη που πεθαίνει περήφανος , άρχοντας που σκοτώνει τη γυναίκα του και αυτοκτονεί , προτιμώντας τον θάνατο , από την ντροπή της σκλαβιάς . Το πάθος και το δράμα της ήττας , αντικαθιστά την πηγαία δύναμη και την πίστη στη νίκη , τη μεγαλοπρεπή αναμέτρηση των δυνάμεων που εκφραζόταν στην κλασική τέχνη . Η ουσία του Ελληνισμού , βρίσκεται πλέον , στην διείσδυση της ελληνικής γλώσσας , της ελληνικής γραφής και της τέχνης , στον τότε γνωστό κόσμο. Ο κόσμος του Ελληνισμού , όπως είχε πει ο Ισοκράτης , είναι ο κόσμος εκείνων , που μετέχουν στον ελληνικό πολιτισμό.

■ [Ο Γαλάτης που πεθαίνει](#)

Ο Γαλάτης που πεθαίνει και ο Γαλάτης που σκοτώνει την γυναίκα του και πεθαίνει, είναι Ρωμαϊκά αντίγραφα , έργα που αποδίδονται στον γλύπτη Επίγονο από την Πέργαμο , όπως και ο Θνήσκων Γαλάτης του Καπιτωλίου της Ρώμης , που με βάση τις πληροφορίες του Πausανία και του Διόδωρου για την σωματική ιδιοσυστασία και την όψη των Κελτών και των Γαλατών , του Ιταλού αρχαιολόγου Nibby , που πρώτος αναγνώρισε , τον Γαλάτη σε αυτόν τον πολεμιστή και αργότερα συγκρίνοντας εδάφη του Πλινίου με τις επιγραφές του Επιγόνου που βρέθηκαν στην Πέργαμο, κατόρθωσε να αποδείξει ό, τι ο θνήσκων Γαλάτης , που στην πλίνθο του, υπάρχει μία σάλπιγγα ,είναι ο περίφημος σαλπικτής του επιγόνου που αναφέρει ο Πλίνιος

■ [Ο Γαλάτης έχει σκοτώσει τη γυναίκα του και αυτοκτονεί](#)

Ο Γαλάτης έχει σκοτώσει τη γυναίκα του και βυθίζει τώρα το σπαθί στο στήθος του στρέφει το κεφάλι και κρατά με το αριστερό του χέρι την πεσμένη γυναίκα του. Η υπερηφάνεια καθρεφτίζεται στα χαρακτηριστικά του , με μια αίσθηση την υπεροχής

του ανθρώπου , που είναι ταγμένος στο θάνατο . Μια σύνθεση εγγεγραμμένη μέσα ένα σχήμα πυραμίδας που πρέπει να την δει κάποιος ολόγυρα , συνενώνει και υποτάσσει τους δυναμικούς άξονες της σύνθεσης . Οι λεπτομέρειες πλάθονται με ενσυναίσθηση αποδίδοντας στα μάτια της γυναίκας που σβήνει , την γοητευτική αποδοχή της θανάσιμης αγωνίας. Το αίμα αναβλύζει στο στήθος του ανδρός κάτω από την αιχμή του σπαθιού και η αυτοκτονία παρουσιάζεται σαν ένα μεθυστικό πάθος συμβολίζοντας την μοναξιά του ατόμου , την αυτοκτονία ως την τελευταία ελεύθερη πράξη και την αναπαλλοτρίωτη ελευθερία του .

Σχολ 97, συν 2

Ε..Πάμε να δούμε και κάποια έργα ακόμα Ελληνιστικής Ρωμαϊκής εποχής ...Ο Γαλάτης που πεθαίνει ..

Σ..Ναι ...ναι ...Εδώ ερχόμαστε και σε πιο ανθρώπινο επίπεδο..έχει κατεβεί λίγο ...δεν έχουμε την γιγαντομαχία ...δηλαδή είχαμε γίγαντες υπερφυσικά..μετά οι θεοί !! ...τώρα έχουμε τον άνθρωπο που πεθαίνει ... σαν επίκεντρο ...κάπως ...αρχίζει σιγά-σιγά ...δεν είναι σε καμία περίπτωση αναγέννηση ...Θα χρειαστεί πολλούς αιώνες ..άλλα γενικά και στην ίδια την κλασική αρχαιότητα νομίζω... ότι ήταν και στο επίπεδο του ο άνθρωπος ...

Ε..Εδώ ο Γαλάτης που σκοτώνει την γυναίκα του και αυτοκτονεί ...

Σ..Θέματα δηλαδή που μπορεί να είναι και πιο κοντά και στις δικές μας εποχές ...

■ Ο Λαοκόων του Αγήσανδρου Πολύδωρου και του Αθηνόδωρου

..Από την Ρόδο , στα μέσα του 1ου αιώνα , όταν κατά τον **Οράτιο** "Η Ελλάδα η κατακτημένη κατάκτησε τον νικητή και έφερε τις τέχνες στο αγροτικό Λάτιο." Το έργο ήταν ιδιοκτησία του αυτοκράτορα Τίτου και βρέθηκε το 1506 ,ασκώντας μεγάλη επίδραση στην τέχνη της Αναγέννησης . Ο **Πλίνιος** αναφέρει ότι το έργο αυτό επισκίασε όλα τα έργα της εποχής του .Η μορφική γλώσσα της μπαρόκ εποχής της Περγάμου, είναι φανερή στο έντονα πλαστικό σύμπλεγμα του Λαοκόωντα . Σε μια σύνθεση που μοιάζει με ζωγραφική , ο Λαοκόων , ιερέας του Απόλλωνα , σκοτώνεται

μαζί με τα παιδιά του στον βωμό, για να τιμωρηθεί για την ανυπακοή του στη θεϊκή εντολή, παλεύοντας με τα δαιμονικά θεόσταλτα φίδια. Μια εικόνα γεμάτη τραγικότητα και πόνος ο βραχίονας του χεριού λυγισμένες προς το κεφάλι προσπαθεί να τραβήξει το φίδι. Η σύνθεση μετωπική με όλα τα χαρακτηριστικά της όψιμης ελληνιστικής τέχνης. Το κεφάλι του Λαοκόοντα είναι καθαρό μπαρόκ, τα κεφάλια και τα σώματα των παιδιών έχουν αναφορά στην κλασικιστική εκφραστική γλώσσα του Λυσίππου.

Σχολ 97, συν 2

Ε..Το σύμπλεγμα με τα φίδια...αν δούμε αυτό το κεφάλι το πρόσωπο την δραματικότητα του Λαοκόοντα ..

Σ..Όλο αυτό το σύμπλεγμα το θαυμαστό !! Ναι ..ναί ...!! Αυτό έχει ισορροπία και αρμονία πραγματικά είναι κλασικό ...λέμε ελληνιστική περίοδος ...έχει όμως

Ε..Αλλά αν δούμε το πρόσωπο ,την δραματικότητα του Λαοκόοντα ...Θα σου το αντιπαραβάλω με αυτό που είδαμε στην Πέργαμο ...

Σ ..Ναι ...ναί ...έχει ...υπάρχουν ομοιότητες στην έκφραση του προσώπου. Αρχίζει ο καλλιτέχνης πια και εστιάζει ...στην έκφραση των συναισθημάτων ,

ΕΚαι αυτό γίνεται σταδιακά .

Σ..Ναι ...νομίζω ναι ... χωρίς να αλλάζουν δηλαδή υπάρχουν οι έννοιες της ισορροπίας και της σύνθεσης ...

Ε ..Όσον αφορά το συμβολισμό και τις αλληγορίες , έχει αλλάξει κάτι ..βλέπεις μεγάλες αλλαγές ή όχι ...;

Σ..Έχουν προστεθεί σύμβολα τα φίδια τα διάφορα ζωικά στοιχεία ,,εεε...περισσότερα ...

Ε..Το φίδι τι θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει ...;

Σ Είναι ο εχθρός ...αν το δούμε σαν επικίνδυνο στοιχείο που απειλεί... μπορεί να αντιπροσωπεύει αυτόαλλά σύμφωνα τις δοξασίες ...και στους μύθους και στις λαϊκές αφηγήσεις είναι και αυτό το στοιχείο ας πούμε που ...Νομίζω ότι αντιμετωπίζεται είτε σαν προστάτης του σπιτιούείτε σαν εχθρόςανάλογα με το

πως θα το αντιμετωπίσει κανείςΝαι έχουμε. , όπως έχουμε και στη βυζαντινή περίοδο αλλά σύμβολα ...

Ε ...τον Άγιο Γεώργιο ας πούμε με τον Δράκοντα ...βάζουν και τη μορφή του φιδιού στον Άγιο Γεώργιο ...

Σ..με τον Δράκοντα ναί...Βέβαια στην βυζαντινή τέχνη είναι άλλα θέματα τώρα... πήραν στοιχεία ...προγενεστέρα...και τους άλλαξαν την...

Ε ...Αυτό δεν είναι κάτι το φυσιολογικό ;.

Σ...Έτσι γίνεται ναί ...έτσι γίνεται με την αλλαγή των εποχώνδεν απορρίπτουμε όλα τα σύμβολα μιας προηγούμενης εποχής ... τα μετ-εξελίσσουμε να επαναχρησιμοποιούμε ..τα επανανοηματοδοτούμε ...τους δίνουμε άλλο νόημα ...

Ε.....Βλέπουμε τα φτερά επίσης ...άρα υπάρχει αλληγορία ...

Σ Ναι... ναί !!!...είναι έντονη η αλληγορία ..από την αρχή ..από την κλασική αρχαιότητα υπάρχει αλληγορία ...μα είναι αυτή που θα συνεχιστεί μετά και στην Αναγέννηση ..στην Ευρώπη Η τέχνη ..είναι αλληγορική !!...μας δείχνει κάτι ...και... κάτι εννοεί ...

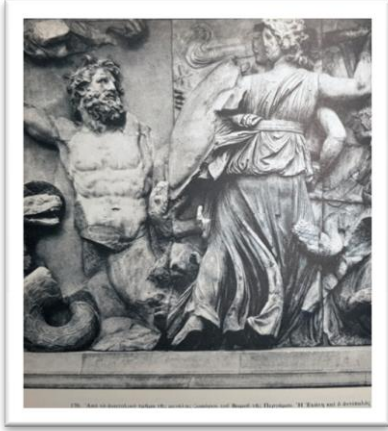
■ Αετώματα Μετόπες Βωμού της Περγάμου

Βωμός Περγάμου -Ζωφόρος

Η μπαρόκ τάση του τρίτου αιώνα ,γίνεται ακόμα περισσότερο ισχυρή κορύφωμα της μεγάλα συμπλέγματα ανάγλυφων που πλέον είναι σχεδόν ολόγλυφα .Σε έναν κόσμο που απαιτεί όλο και περισσότερο την ακρίβεια του ρεαλισμού ,οι εικαστικές τέχνες ,ανακαλύπτουν την νωπογραφία και τη νεκρή φύση .Το κοσμοπολίτικο πνεύμα εκφράζεται η με την ατονία των αρχαίων θεών και των μύθων, που αντικατέστησε η θεά τύχη των Ρωμαίων .Η λατρεία της αιγυπτιακής Ίσιδος και του Όσιρι φέρνει μαζί της στην Αλεξάνδρεια, μία τέχνη ή τυπικά μεγάλο- πολιτική . Αυτή είναι η μεγάλη εποχή του μπαρόκ της ελληνιστικής περιόδου ,όπου οι μορφές απέρριπτες γεμάτες πλαστικότητα ,αποκτούν όλο και περισσότερο ,φαντασία .έξαρση διέγερση .

■ Στις πλάκες της Ανατολικής Ζωόρου

Η Αθηνά και ο Δίας μάχονται με τους γίγαντες , με τρόπο που θυμίζουν το δυτικό αέτωμα του Παρθενώνα , αλλά με τον νέο περιπαθή ρυθμό του μεγάλου μπαρόκ . Η

Αθηνά νικήτρια έχει αρπάξει αντίπαλο της τον Αλκυονέα από τα μαλλιά ρίχνοντάς τον στην γη . Η Νίκη πλησιάζει από τα δεξιά με ορθάνοιχτα φτερά για να στεφανώσει τη νικήτρια θέα, καθώς η Γαία αναδύεται από τα βάθη μοιρολογώντας για τον θάνατο των παιδιών της . Η δομή της σύνθεσης εκφράζει το πάθος , με τα υπέρμετρα σχήματα και την ορμητική κίνηση , καθώς τα σώματα συμπλέκονται και αποχωρίζονται βίαια .

Παρατηρείται , η διάθεση να γεμίζουν με μορφές το βάθος του ανάγλυφου , κατά μία ερμηνεία ο φόβος κενού - horror vacuum . Το μπαρόκ της αρχαιότητας.

Όλοι οι θεοί και όλες οι ενάντιες δυνάμεις αντιπαλεύουν στην ζωφόρο σε μια Στωική πανθειστική παράσταση σε έναν ενιαίο κόσμο που παραπέμπει στην κοσμογονία του Ησιόδου , με τον βωμό να υψώνεται πάνω από τη μάχη και τη νίκη των Ολύμπιων θεών που θαυμάζουν τις αποχαλινωμένες τιτανικές δυνάμεις .

Ο τολμηρός δυναμισμός μετουσιώνει το γήινο βάρος της ύλης σε ρευστή στρωτή κίνηση, που γεννά νέων σχήματα . Ο Δίας εκφράζει την δραματική θεϊκή οργή , που κορυφώνεται στην σκηνή της Αθηνάς και του Αλκυονέα , που να θυμίζουν κλασικά πρότυπα όπως και άλλα στην ζωφόρο . Η μορφή εξιδανικευμένη θυμίζει τον ξαπλωμένο Κηφισό του δυτικού αετώματος του Παρθενώνα .

Η Πρωτοφανής υπέρμετρη έμφαση στο πλάσιμο της , συνδυασμένη με την εμπνευσμένη φαντασία, που παρουσιάζει , να εμφανίζονται γίγαντες με φιδίσια σώματα και λεπιδωτά πόδια , η να πλάθονται ανθρωπόμορφοι με φυτρώνουν φτερούγες , με κεφάλια ζώων .

■ Ανατολική πλευρά , η Εκάτη η τρισώματη

...παρουσιάζεται με δυο κεφάλια και τρεις δεξιούς βραχίονες με δαυλό , σπαθί και το ακόντιο στα χέρια , με το προτεταμένο αριστερό χέρι να κραδαίνει τη θήκη του σπαθιού και οι άλλοι βραχίονες κρυμμένοι κάτω απ την η ασπίδα . ως τερατόμορφη , με τρία σώματα να μοιάζει να πολεμά μ όνο με την τεράστια δάδα εναντίον του αντιπάλου της , ως μητέρα των αγγέλων και προστάτιδα των σπιτικών .Ο τολμηρός δυναμισμός μετουσιώνει το γήινο βάρος της ύλης σε ρευστή στρωτή κίνηση, που γεννά νέων σχήματα . Σε πλήρη ενάργεια και το όραμα να συντρίψει τον αντίπαλο της με το δοχείο τυλιγμένο με φίδια που κρατά στο τεντωμένο δεξί της χέρι σύμβολο του αστερισμού της Ύδρας .Το τρικυμισμένο ορμητικό ανέμισμα του φορέματος της ,ο βαθύς κυματισμός των πτυχών στέκουν σε αντίθεση με το αβρό μελαγχολικό πρόσωπο της θεάς ,

Όλα τα κοσμογονικά περιστατικά ξετυλίγονται μπροστά μας. Η Θεά της νύχτας και του ουρανού αλλά και οι Μοίρες ,έχουν πάρει το μέρος των Ολύμπιων θεών , και δαμάζουν τους αντιπάλους τους .

Η θεά των λεόντων , σύμβολο του αστερισμού του λέοντος , έχει γονατίσει τον αντίπαλο γίγαντα από τους δύο , με τη βοήθεια του ιερού της ζώου ,

Στο παραμορφωμένο πρόσωπο του Αλκυονέα , που εγγράφει , όλον τον πόνο , την οδύνη και το παράπονο του γίγαντα , καθώς η θεά Αθηνά τον χτυπά αλύπητα ,μπορούμε να αναγνωρίσουμε πόσο η μεγάλη Ελληνιστική Τέχνη , έχει εισχωρήσει στα αρχέγονα βάθη , των συγκρούσεων της ανθρώπινης ψυχής .

Πάθος και κίνηση εμποτίζουν κι η ύλη γίνεται ενέργεια . Στο θέμα του Τήλεφου αναγνωρίζουμε στο ενσωματωμένο τοπίο χαρακτηριστικά μιας ήρεμης σκηνικής ατμόσφαιρας που προαναγγέλλει τα νέα στοιχεία που έρχονται καθώς ο χρόνος κυλά .

Στην Ανατολική πλευρά της ζωφόρου απανωτές φάσεις μάχης με σύμπλεγμα της Αρτέμιδος και της Εκάτης. Η Εκάτη η τρισυπόσστη και τρισώματη ,

παρουσιάζεται με δυο κεφάλια και τρεις δεξιούς βραχίονες με δαυλό , σπαθί και το ακόντιο στα χέρια , με το προτεταμένο αριστερό χέρι να κραδαίνει τη θήκη του σπαθιού και οι άλλοι βραχίονες κρυμμένοι

κάτω απ την η ασπίδα ως τερατόμορφη , με τρία σώματα να μοιάζει να πολεμά μόνο με την τεράστια δάδα εναντίον του

αντιπάλου της , ως μητέρα των αγγέλων και προστάτιδα των σπιτικών . **Με αφετηρία την Εκάτη** , και ως τεκμήρια και αποτελέσματα που εντοπίζονται στις μετόπες της Εφέσου είναι ότι οδηγούν την σκέψη μας όχι απλά , στην κοσμογονία όπως στον Παρθενώνα αλλά στη φύση της ουσίας του σύμπαντος όπως βλέπουμε να αναπτύσσεται μεταγενέστερα στην Θεογονία του Ησίοδου το 700πχ , κατά τον οποίον το Χάος η Γη και Έρωσ είναι η πρωταρχική Τριάδα , η αυτογέννητη , που απέχουν μόνο χρονικά στην γένεσή τους , κι Έρωσ δεν γεννά αλλά ωθεί τις άλλες δυνάμεις στην δημιουργία . Η Εκάτη κόρη των Τιτάνων Πέρση και Αστερία , (Θεογονία του ,στ. 411-412) . πανίσχυρη κυρίαρχος των τριών βασιλείων: γης, ουρανού και θάλασσας , πριν πάρει την εξουσία , ο Ζευς και η τάξη του με τρισυπόστατη φύση , που της παραχώρησε και πολλές προσεγγίσεις στον ρόλο της , κυριαρχούν , ο ρόλος της προστάτιδας και εμπλέκεται σε μύθους , όπως όλοι οι μύθοι άλλωστε , γεμάτοι αλληγορίες, που εντάσσονται σε ένα παγκόσμιο δικτύου αρχετυπικών δίκτυο αρχετυπικών συμβόλων , που επανέρχονται στους ανθρώπινους πολιτισμούς μέσω της τέχνης η της γλώσσας, Είναι αυτό που ο Carl Jung ονομάζει , συλλογικό ασυνείδητο που ως καθολική μνήμη είναι εγγεγραμμένα στο DNA του κάθε ανθρώπου , έτοιμα να ανασυρθούν και να δώσουν απαντήσεις πάνω σε θέματα ηθικού βίου που συλλογικά και ατομικά καλούμαστε να διαχειριστούμε στις ανθρώπινες κοινότητες . Το χάος ,το έρεβος , η νύχτα, συνδεδεμένα με έννοιες αρνητικές , μετατρέπονται , σε σύμβολα και αλληγορίες που με την σειρά τους , δημιουργούν , εικόνες στον νου μας , με σκοτεινά χρώματα και χαοτική σύνθεση και είναι :Μόρος

, Κηρ, Θάνατος , ύπνος Όνειρα , Μώμος ,Οιζύς , Εσπερίδες , Κήρες (δαίμονες του βίαιου θανάτου) , Νέμεση ,Απάτη , Φιλότης (Σαρκικός Έρωτας) , Γήρας , Έρις , και ακολουθούν : Πόνος ,Λήθη , Λιμός, Άλγη , Υσμίνες (Συμπλοκές, Θεές της μάχης και κόρες της έριδος.), Μάχες ,Φόνοι , Ανδροκτασίες (φόνοι σε μάχες) ,Νείκεα, Ψεύδεα , Λόγοι ,Αμφιλογίες ,Δυσνομία ,Άτη , Όρκοι .

■ Σχόλια για τον θωμό της Περγάμου

Σχολ 23-41 , συν 1

Είναι ορισμένα πράγματα τα οποία ...να...βάζουν την ανθρώπινη σκέψη ...να μπορεί ...να πάει πιο κοντά να τα δει να τα διαβάσει , ...

Πάντα υπάρχει κάποιος λόγος που μπαίνουν σε μια σειρά όλες αυτές οι ενότητες που έχουμε πει μέχρι τώρα .

Στην καταστροφή της Χίου φαίνεται πολύ πιο ξεκάθαρα ,

Γιατί ο καλλιτέχνης έχει δημιουργήσει αυτά τα στρώματα με τις πληροφορίες που μας δίνει και χτίζει μια πυραμίδα με τα γεγονότα

Το ίδιο και ο Ροντέν... Η σειρά το πως διηγείται κι αυτό που θέλει να πει ο καλλιτέχνης ...Έχει

Νάτο..! ...κι εδώ βλέπεις ...ας πούμε στον Ροντέν...

Πως μπροστά....! Και πως έχει το βάθος! γιατί εδώ είναι γλυπτό και φαίνεται ...! Πολύ πιο ..!

Όπως και με τον Παρθενώνα στο αέτωμα της... "

Ότι υπάρχει ένα βάθος που ταυτόχρονα δίνει ερεθίσματα να μπορέσει η να δημιουργήσει το διάλογο τα έργα έτσι ώστε να αρχίσει διάλογος με τον θεατή .

E: Αν πάμε στο

P: Πού την βρήκες αυτήν την εικόνα το εκμαγείο του Ροντέν

E:Εεεε...ψάχνοντας

P: Καταπληκτικό...

E :Ψάχνοντας τα μουσεία ...σε link ...μουσείων ...και ανακάλυψα αυτό το πολύ ωραίο εκμαγείο ...

P: Είναι πάρα πολύ ωραίο ..με το αέτωμα του Παρθενώνα ...Έχουν πολλά κοινά πράγματα

E: Τώρα μπορούμε να πούμε ή και την Πέργαμο

P:....Βλέπω αυτή την κίνηση στα ρούχα

E: Ναι ...

P : ..Την κίνηση στα άλογα ...την κίνηση στο σώμα βλέπω ένα πολύ ωραίο ρυθμό

E: πίσω στο φόντο , τα σύμβολα που είναι πάνω , Βλέπουμε ένα φίδι, στο έργο με την Εκάτη ,, αν παρατηρήσεις ..παρατηρείς σύμβολα διαχρονικά ; Με ενδιαφέρει πάρα πολύ να μου πεις και γιατί πιστεύεις ότι υπάρχει αυτή η επανάληψη ; τι μπορεί να συμβολίζουν αυτά τα σύμβολα , που βλέπουμε να επαναλαμβάνονται σε όλες τις μετόπες και τις ανάγλυφες παραστάσεις ;υπάρχουν στη σημερινή μας ζωή επαναλαμβάνονται και τι υπονοούν όλα αυτά ; ...και σήμερα αν θα κοιτάζουμε την ιστορία , Πάντα θα υπάρχει κάποιος λόγος που μπαίνουν σε μια σειρά όλες αυτές οι ενότητες που έχουμε πει μέχρι τώρα .

Γιατί ο καλλιτέχνης έχει δημιουργήσει αυτά τα στρώματα με τις πληροφορίες που μας δίνει και χτίζει μια πυραμίδα με τα γεγονότα

Πως μπροστά.....! Και πως έχει το βάθος! γιατί εδώ είναι γλυπτό και φαίνεται

Ότι υπάρχει ένα βάθος που ταυτόχρονα δίνει ερεθίσματα να μπορέσει η να δημιουργήσει το διάλογο τα έργα έτσι ώστε να αρχίσει διάλογος με τον θεατή

Είναι πάρα πολύ ωραίο ..με το αέτωμα του Παρθενώνα

Καταπληκτικό...

Πού την βρήκες αυτήν την εικόνα το εκμαγείο του Ροντέν

Βλέπω αυτή την κίνηση στα ρούχα

Την κίνηση στα άλογα ...την κίνηση στο σώμα βλέπω ένα πολύ ωραίο ρυθμό

Θα υπάρχει πάντα ένας κυρίαρχος και ένας που θα υποφέρει τα δύο αντίθετα ...Το θελήσει τη συμβολίσει το ότι υποβόσκει σε κάθε κατάσταση το πονηρό που ελίσσεται χαμηλά ..Πρέπει να είσαι προσεκτικός ...γιατί πάντα υπάρχει Το φίδι που είναι χαμηλά και δεν το βλέπεις υπονοεί δηλαδή ότι υπάρχουν κάποια πράγματα που δεν τα βλέπεις ...το ύπουλο ...Το χαμηλό την διαβολή ...

E:Και αν δει και πίσω και τι κρατάει ; Και είναι από τη μια στα έργα της Εκάτης και του αντιπάλου της είναι η Εκάτη και κρατάει κάτι στο χέρι της ,.... κάπου στο βάθος το παρατηρείς ; Από τη μια είναι το φίδι και από την άλλη ...

P:Αυτό είναι ο Δαυλός ...

καθαρότητακάτι που και εμείς σήμερα ...Τι ζητάνε δεν ζητάμε από τους πολιτικούς να είναι πιο καθαροί;

E: ...Μπράβο !! ...

P: ...Ζητά την

E .Άρα αυτό που αντιμάχεται ;

P Το ίδιο φως αυτό που βλέπουμε και στην Γκουέρνικα του Πικάσο

Το ίδιο το βλέπουμε και στην Χίο ..Όπως είχα πει....

Και στον Γκόγιαφωτίζει όλο το σώμα το ανθρώπινο ...Το σκοτάδικαι ο Γκόγια χρησιμοποιεί σκούρο φόντοτα πράγματα διαδραματίζονται τη νύχτακαι η νύχτα υπονοεί το κακό κάτι το δόλιο

Βλέπουμε και το λιοντάρι ...που είναι ένα σύμβολο κυριαρχίας και δύναμης ...Ακόμα και τώρα στις πιο σύγχρονες εποχές βλέπουμε το λιοντάρι ...Ακόμα και στις πιο απλές μορφές στις κρήνες που θα πας να πιεις νερό ...Πολλές φορές!!

E: ...Βλέπουμε πάνω μια μορφή ποια μορφή είναι αυτή με τα φτερά ...;...

P : ...Τα φτερά ... η κίνηση από την κόμη τις γυναικείας μορφής ...

Τα φτερά τα φτερά από τη μία να σου δίνουν μια δύναμη αλλά από την άλλη μία προστασία

Φτερά ..που... Όπως και εμείς σήμερα θα μπορέσουμε να το πούμε...μας δίνει την ελπίδασαν κάτι καινούριο δηλαδή ...του με τα φτερά θα σταματήσει ένα γεγονός ..

.Και από την άλλη θα ανοίξει μια καινούργια αυλαία με καινούργιες παραστάσεις ...

Με καινούργιες εξελίξεις μια ζωή μια συνέχεια μια καινούργια αρχή στην ουσία

Σε όλα αυτά τα ανάγλυφα της Περγάμου , βλέπω τους ίδιους συμβολισμούς

Από τότε μέχρι τώρα....καταστάσεις παρόμοιες ...

Με πολέμους και πολύ δυναμισμό ...έτσι ώστε να μπορέσουν να αλλάξουν και να επιβάλλουν κάποια πράγματα ...

Ανθρώπινο πόνο ...

Το σώμα που πρώτα εκλαμβάνει τον πόνο ...και μετά η ψυχή ...

Στην καταστροφή της Χίου, όμως και τα δύο , ...Πολύ πιο ξεκάθαρα... και τον πόνο της ψυχής και του σώματος ,,αλλά και την κυριαρχία ...το φως και κυρίως...είναι πολύ πιο αισθητό ...

Ίσως επειδή είναι ζωγραφικό έργοτα επίπεδα που σου λέω των εξελίξεωνκαι το τι θέλει ο καλλιτέχνης να προβάλει...πρώτο.

Εδώ στη ζωφόρο της Περγάμου ,...βλέπουμε ξανά ...όπως και στο αέτωμα του Παρθενώνα παρόμοια σύμβολα....

Ε: ... Και τα βλέπουμε τα σύμβολα αυτά και στην Γκουέρνικα ;...

Ρ:...Βεβαίως το φίδι τον δαυλό ...Το φως ...την τραγικότητα και τον πόνο ...Ο πόνος ...!! Βλέπεις πάρα πολύ αισθητά τον πόνο σε όλο αυτό ..! .

Δηλαδή σε καθένα από όλα αυτά που θα δούμε είναι ο πόνος και η δύναμη του ισχυρού
....

Σχολ 93-96 , συν 2 /

Σ ..Ας πάμεΕπανέρχονται σαν μοτίβα στην τέχνη ...

Ε ...Η Αθηνά που μάχεται με τον Αλκυονέα ...ο Απόλλων πεσμένος και αντίπαλος του...της αυτό το κομμάτι της ζωφόρου , είναι ο Ζευς σε αγώνα με τον Πορφυρίωνα ...

Σ ...Έχουμε μεγάλη εκπροσώπηση των θεών εδώ ..αλλά επανέρχεται αυτό το στοιχείο της σύγκρουσης ...Του ανθρώπινου του θεϊκού στοιχείου ..

Ε ..Η Εκάτη πάλι και ο αντίπαλός της ...

Σ. Ναι ..ναι ...και αν λάβουμε υπόψη μας ότι στην αρχαιότητα τότε θεοποιούσαν και τα φυσικά στοιχεία ...Υπάρχει αυτή η αέναη σύγκρουση με τη φύση και επειδή ακριβώς μέσα στη φύση μέρος είναι και ο άνθρωπος ...πάλι επανέρχεται αυτό ...η σύγκρουση του ανθρώπου με τις δυνάμεις της φύσης ...και τις δικές του τις εσωτερικές αντιφάσεις .

Ε...Μορφολογικά και από πλευράς ύφους βλέπουμε πολλές διαφορές με το προηγούμενο ;

Σ..Πολλές διαφορές δεν θα έλεγα ότι βλέπουμε..υπάρχει πάλι αυτή η δύναμη στην αποτύπωση .. χωρίς πολλές διαφορέςμε την έννοια του ότι έχουμε την τελειότητα την θαυμαστή ..την ισορροπία την αρμονία τα μέρη του σώματος το ότι βγαίνει κάθε

λεπτομέρεια προς τα έξω !!!...Οι εκφράσεις του προσώπου !!!...Ίσως είναι πιο επεξεργασμένες ...τώρα δεν μπορώ να μιλήσω και σαν ιστορικός τέχνης ...δεν μπορώ να το ξέρω δεν είμαι ...αλλά βλέπω ως θεατής ...ότι υπάρχει μία εξέλιξη ...αλλά ...τα βασικά στοιχεία είναι κοινά ..και οι μύθοι που επανέρχονται ..

Ε...Όσον αφορά τα σύμβολα που βλέπεις την αναπαριστώνται σε σχέση με του Παρθενώνα παρατηρείς στοιχεία τα οποία σε οδηγούν να βγάλεις ένα συμπέρασμα ..για τους συμβολισμούς και τις αλληγορίες ήταν ..παρεμφερείς κοινές , αν έχεις δει πράγματα που υπήρχαν και στον Παρθενώνα ...στα αετώματα ...;

Σ ..Υπάρχει το θέμα της σύγκρουσης... βλέπουμε βέβαια περισσότερο σε ατομικό επίπεδο θεό και άνθρωπο...Οι Θεοί να επικρατούν κατά κάποιο τρόπο πάνω στον άνθρωπο , οι άνθρωποι όμως να συνεχίζουν παρόλα αυτά τον αγώνα τους ...

Ε ...Υπάρχει πίσω μέρος ...βάθος ...φόντο... υπάρχει ;

Σ... Υπάρχει ..ναι με τα φτερά εδώ που βλέπω ...Τώραφίδι είναι αυτό ;

Ε ...Είναι ένα φίδι ...

Σ ..Ναι και τα φτερά εδώ επάνω ...Ναι υπάρχει ...υπάρχει υπόβαθρο ...

Ε...Υπήρχε στον Παρθενώνα το υπόβαθρο .;

Σ..Δεν το παρατήρησα αλλά δεν θα πρέπει να υπήρχε... όχι ...γιατί τα αετώματα και λίγοσε ένα σημείο είναι ολόγλυφα ...Εδώ ναι έχουμε φόντο ...έχουμε και άλλα στοιχεία ...βέβαια ...!!

Ε ..Τέτοιου τύπου σύμβολα , βλέπαμε ; Είχαμε δει ;

Σ ..Όχι δεν θα το έλεγα ..όχι ...Μην πω ότι έρχεται πιο κοντά σε επόμενες εποχές .. πιο κοντά ..έρχεται ..δηλαδή ...

Ε..Μήπως να δούμε λίγο ξανά ...

Σ..Έχουμε φτεράαλλά είναι με διαφορετικό τρόπο εκφρασμένα νομίζω ..Δεν είναιείναι ίσως λίγο πιο λιτές οι μορφές στον Παρθενώνα .

Ε..Είναι πιο λιτές οι μορφές ...

Σ...Βέβαια πάλι έχουμε όμως...αυτή τη δύναμη ...την ορμή... των ανθρώπων...!!!. των μορφών ...!!! να φύγουν προς τα εμπρός...Ναι πιο γραμμικά

Ε ..Βλέπουμε το άλογο πίσω εδώ στο αέτωμα

Σ..Έχουμε δηλαδή και εδώ στοιχεία της φύσης ...ζωικάΦίδι όμως δεν έχουμε δει ...δεν το θυμάμαι αυτό...Έχουμε όμως μορφές ...

Είναι όμως ...το φόντο ...είναι πιο λιτό εδώ ..Νομίζω... Είναι πιο επεξεργασμένο...

Ε έχει περισσότερες λεπτομέρειες ...

Σ.....Είναι ένα βήμα αργότερα ; Δεν ξέρω. Πάει ένα βήμα πιο μπροστά...

Ε.. Έχουμε και εδώ πάλι το σύμβολο αυτό τα φτερά που έχει εδώ αυτή η μορφή .. Ποια είναι αυτή ; Η Αθηνά ...η οποία γεννιέται ..από τον Δία ..Αλλά εδώ βλέπουμε λοιπόν και άλλους συμβολισμούς που μπορεί να υπάρχουν και σε άλλα ανάγλυφα , γιατί δεν τα έχουμε και όλα εδώ ...Όμως μπορούμε να τα δούμε εμφανώς στην ελληνιστική εποχή ...

Σ..Είναι πολύπλοκες οι σκηνές ...Βλέπουμε μία ένταση και μια δραματικότητα ...πάντοτε αλλά με πιο πολλά στοιχεία , όντως, πιο επεξεργασμένα ..Είναι αυτός , ο φόβος του κενού , πως το λέμε στην τέχνη ...;

Ε..Ναι ..Βλέπουμε εδώ τον πυρσό ..

Σ...Πυρσούς ..Ναι τα φτερά που είπαμε ...το φίδι που είχαμε δει ...πτυχώσεις περισσότερες ...στα ενδύματα... Υπάρχει μια ένταση μεγαλύτερη ...Μάλλον ναι... έχουμε και το πρόσωπο το συναίσθημα ...

Δραματική ένταση ...Σιγά -σιγά καθώς εξελίσσεται ο άνθρωπος και η κοινωνία ...προστίθενται πράγματα όσο εξελισσόμαστε.. Είναι σύμβολα ..τα οποία χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο ..για αυτό λέμε ότι η τέχνη καθρεφτίζει την εποχή της.. δεν είναι πηγή της ιστορίας ...αλλά καθρεφτίζει την εποχή στην οποία έγινε .

Ε ..Εδώ πάλι βλέπουμε φτερά , πάλι βλέπουμε ένα λιοντάρι

Σ..Μορφές που μας γυρνάνε και λίγο την πλάτη

Ε ..Εδώ είναι η πρόσοψη ...Εδώ βλέπουμε πάλι έναν πυρσό ..πάλι το φίδι ...Σύμβολα ...

Σ ...Εντυπωσιακά πάντως ..

Ε ..Σύμβολα ...

Σ ...Ναι ναι για μια συγκεκριμένη εποχή επαναλαμβάνονται

Ε ..Έχουμε και την Αθηνά με φτερά ...

Σ Ναι ..ναι ..γι' αυτό είπα πριν ...δεν συμβαίνει απ'την μια μέρα στην άλλη η αλλαγήσιγά - σιγά ...υπάρχει η εξέλιξη αυτή ..και η τεχνη είναι ένας καλός χώρος , να δούμε αυτήν την εξέλιξη που προστίθενται στοιχεία και ανάλογα με την εποχή αναπτύσσονται εντονότερα η επαναλαμβάνονται ...Ορισμένα... γίνεται επιλογή κάποιων συμβόλων .

[Ο Raphael στο έργο «Ο θάνατος του Ανανία»](#)

Ο Raphael του Urbino (1483–1520) γιος του ζωγράφου Giovanni Santi (d.1494) του Ουρμπίνο , ενταγμένος από νωρίς στον πνευματικό Ουμανιστικό χώρο του Urbino με τον Frderico da Modelfeltro μαθητεύοντας κοντά στον Perujino απ τον οποίο δέχτηκε επιρροές . Από πολύ νεαρή ηλικία ,κέρδισε τη εύνοια της δούκισσας Elisabetta Gonzaga (1471-1526) και ανώτατων κοινωνικών κύκλων στην Ιταλία . Η φήμη του και η καταξίωσή του στην Ιταλία αλλά και η σύνδεσή του με τον καρδινάλιο Cardinal Bibbiena , που του έδωσε σύζυγο την ανιψιά του ήταν μια ακόμα επιβεβαίωση και ενίσχυση της θέσης του , για τις ικανότητές του , ενισχύοντας την ισχύ και την επιρροή και την εμπλοκή του στον χώρο της αυλής του Βατικανού , που φαίνεται από τα πολλά πορτραίτα αξιολύβαστων αστών εξελίσσοντας το σπουδαίο εργαστήριο που ανέλαβε μετά τον θάνατο ου πατέρα του με μια μεγάλη ομάδα , ταλαντούχων διακεκριμένων βοηθών και μαθητευομένων όπως , ο Giovanni Francesco Penni , ο Giulio Romano ,ο Perino Da Vaga ο Polidoro da Caravaggio , κ. α , που συνεργάστηκαν άρρηκτα μαζί του, ενεργοποίησε όλες του τις δυνάμεις , φτάνοντας το ύψιστο επίπεδο δεξιοτεχνίας , στις νωπογραφίες για τα διαμερίσματα του Πάπα Λέοντα X' (Medici Pope Leo X , 1513-21) και το παρεκκλήσιο του στο Βατικανό αλλά για ιδιωτικούς χώρους πολλών διακεκριμένων προσωπικοτήτων της Παπικής αυλής . Από την υψηλή θέση ασκεί πλέον άμεση επιρροή στον , Πάπα Λέοντα X' που τον συμβουλευόταν καθημερινά μαζί με τον Fra Giocondo , προκειμένου να ολοκληρώσει τα πολιτιστικά οράματά του. Ο Πάπας Λέοντας ο X' , γιος του

Lorenzo Magnifi και της Clarice Orsini, οικογενειών καρδινάλιων και κληρικών αλλά και γνωστών ιστορικά αρχαίων Ρωμαίων ευγενών .

Bell Julian , Καθρέφτης του Κόσμου . Μεταίχμιο) , <http://collections.vam.ac.uk/> , Ραφαηλίδης Β ,1992 ,Στοιχειώδης Αισθητική Εικοστος Πρώτος

Όλο αυτό το Ουμανιστικό , αστικό , εύρωστο οικονομικά , κοινωνικό υπόβαθρο , σε συνδυασμό με την ευλογημένη ευρηματικότητα του , την φιλοδοξία του , την χάρη και την εργατικότητα του , τον καταξίωσε μαζί με τον Λεονάρντο και τον Μιχαήλ Άγγελο, ως τους Μεγάλους της Αναγέννησης .

Η τεχνοτροπία του βαθειά κλασικιστική συνδεδεμένη , βασισμένη στην αγάπη του για τις αρχαιότητες της Ρώμης , που μαζί με τον φίλο του Castiglione , προσπαθούσε να περισώσει , κάνοντας έκκληση στον Πάπα Λέοντα Χ΄ , Αλλά και οι μελέτες , του , των μεσαιωνικών παραδοσιακών τεχνικών, όπως των εικόνων Altarpises , των νωπογραφιών και των καινοτόμων , όπως οι ελαιογραφίες και οι αριστουργηματικές ταπισερί , με μορφές , πλούσιες , με αβρές αποχρώσεις , όγκο που πλάθεται με το φώς και το σκοτάδι . Όλα αυτά και η συνθετική του δεινότητα , μοχλός , υπέρβασης όλων των δυσκολιών , στις θεματικές που του ανατέθηκαν , μεγιστοποίησαν , την επιτυχία των έργων του . Η πηγαία αβίαστη αίσθηση του κάλλους , το προσωπικό ύφος , οι ισορροπημένες αλλά και με αίσθηση κίνησης πολύπλοκες συνθέσεις έργων , βρήκαν έκφραση στις νωπογραφίες , που κλήθηκε να δημιουργήσει στο παρεκκλήσιο που λειτουργούσε προσωπικά ο Πάπας και στις πολύτιμες ταπισερί που του ζήτησε να δημιουργήσει για την συλλογή του , με πανάκριβα νήματα , χρωστικές και πολύπλοκες τεχνικές , δείγμα εμπιστοσύνης και εύνοιας , στο πρόσωπο του χαρισματικού Ραφαήλ , που κέρδιζε τους πάντες με την προσωπικότητά του .

Ήταν τόσο , πολύτιμες οι ταπισερί του Ραφαήλ , που πωλήθηκαν σε κάποιον , Giovanni Becher, μετά τον θάνατο του Πάπα , για 50.000 δουκάτα , για να καλυφθούν τα έξοδα της κηδείας του , και για την ενθρόνιση του επόμενου καρδινάλιου .

Τα θρησκευτικά θέματα , των ταπισερί ήταν , από την ζωή του Αγίου Πέτρου και του Αγίου Παύλου, ως σύμβολα εξουσίας , της χριστιανικής Εκκλησίας και του χριστιανικού κόσμου μαζί τους ταυτιζόταν ο Πάπας Αναφέρεται ότι και ο ίδιος αναγνωρίζεται ως πρόσωπο , σε κάποια προσχέδια και έργα ταπισερί , όπως και άλλα πρόσωπα της αυλής και της ελίτ της εποχής , με δύναμη και κύρος .

Το συγκεκριμένο έργο που σχεδιάστηκε περίπου το 1515-1516 , "Ο Θάνατος του

Ανανία" ,προσχέδιο με τέμπερα , για ταπισερί ,διαστάσεων 320X390 cm , περιγράφει την ιστορία της τιμωρίας του Ανανία που σφετερίστηκε ένα μέρος των χρημάτων είπε ψέματα για να παραπλανήσει τον απόστολο Πέτρο, με τη σύμφωνη γνώμη της γυναίκας του Σαμφείρας , και τιμωρήθηκαν σκληρά από τον

θεό για την πονηρία τους , με θάνατο .

Η δομή της σύνθεσης του Ραφαήλ αριστοτέχνη στην διευθέτηση των μορφών , παραπέμπει στην «Σχολή των Αθηνών» που λειτούργησε ως ένα μοντέλο που το επανέλαβε στην θεματική αυτή . Ταυτόσημο, στα βασικά δομικά του χαρακτηριστικά , όσον αφορά την προοπτική , το σημείο φυγής , τους άξονες του έργου που εξισορροπούν διαιρούν και συνενώνουν τα βάρη του . Διακρίνεται καθαρά ένα αντεστραμμένο τρίγωνο με την κορυφή του, στη μέση της βάσης του έργου , και νοητοί παράλληλοι άξονες ,που αξιοποιούν την χρυσή τομή και ορίζονται από τον οριζόντιο άξονα του ξύλινου κιγκλιδώματος και τους κάθετους δοκούς δεξιά και αριστερά από τις βαθμίδες της υπερυψωμένης βάσης , που ορίζει τον χώρο που διαδραματίζεται το γεγονός . Οι αντίθετοι χιαστί άξονες του έργου στην βάση του σημείο που εκτυλίσσεται το δράμα , δημιουργούν ήπια ένταση που δεν παραπέμπει σε υπερβολή , που σημειολογικά θα συμβόλιζε , βίαιη δράση . Οι παράλληλοι άξονες των μορφών στο πίσω πάνω μέρος της σύνθεσης , εκφράζουν την ήρεμη εξισορρόπηση και την αποδοχή του συμβάντος ως μοιραία τιμωρία ..Δεξιά από το σημείο τομής των διαγωνίων του παραλληλογράμμου , στο κέντρο της σύνθεσης και πάνω ακριβώς στην χρυσή τομή , τοποθετείται ο Απόστολος Παύλος και το δυνατό

φώς , η γαλάζια φόρμα του χιτώνα κάποιου απ τους παρευρισκόμενους Η παρουσία της φύσης του ανοίγματος σημειολογικά συμβολίζει την ένωση του ανθρώπου με την φύση .

Ο Ανανίας , λίγο πριν τον θάνατο , στρέφει με βλέμμα οδύνης και μετάνοιας , προς τον ουρανό , αναζητώντας το θεϊκό έλεος , λίγο πριν τον θάνατο . Οι κοντινές μορφές στο κάτω επίπεδο της σύνθεσης ,έκπληκτες , ταραάζονται από το γεγονός , συμβολίζοντας , το επίπεδο της πνευματικότητας που τους διαχωρίζει , από το πραιο κοινό , στο ανώτερο επίπεδο , στο υπερυψωμένο βάθρο , που ατάραχα αποδέχεται την θεία απόφαση . Τα αβρά παρηγορητικά χρώματα του Ραφαήλ και τα ροδαλά πρόσωπα , ανακουφίζουν τον θεατή συμβολίζοντας την χαρά της αρμονίας και της ζωής , αντιπαραβάλλοντας την σκοτεινή όχρα της μορφής του Ανανία .

Ο τρόπος που έχει δομηθεί η σύνθεση και οι αποχρώσεις, παραπέμπουν στην "Σχολή των Αθηνών". Παρόλο τον βαρύ συμβολισμό και την αλληγορία και του θέματος , των αμείλικτων εσωτερικών συγκρούσεων του ανθρώπου , και τον εξοβελισμό , την ολοκληρωτική καταδίκη από την κοινότητα στην οποία ανήκει και την εκδικητική τιμωρία -βία - σύγκρουση , οι φόρμες ακαδημαϊκές , νεοκλασικιστικές , με στιβαρό σχέδιο , αλλά χρώματα που εκπλήσσουν για την αντίθεσή τους με το θέμα , παραμένοντας αβρά , ανάλαφρα , αισιόδοξα , χωρίς την άκαμπτη θρησκευτική αυστηρότητα που θα αναμενόταν σύμφωνα με το θέμα . Οι ουμανιστικές ιδέες και ο εύρωστος , χαρούμενος , πλούσιος , τρόπος ζωής , των κοινωνιών της Δυτικής Ευρώπης έχουν αφήσει πίσω τους οριστικά , τις αυστηρές νόρμες και αισθητικές και τα πολυποίκιλα υλικά και οι υφές των ταπισερί , θυμίζουν τις δημιουργίες των ενδυμάτων , με σπάνια βελούδα , πανάκριβα χρυσά νήματα , και στολίσματα , ενός κόσμου που απολαμβάνει στο έπακρο , τον πλούτο ,σε όλα τα επίπεδα , όχι μόνο των ιδεών , του Χρυσού Αιώνα της Αναγέννησης , στο πρότυπο του Χρυσού Αιώνα της Αθήνας, αλλά προετοιμάζεται για την υπερβολή του Μπαρόκ .

Σχόλια για τον « θάνατο του Ανανία»

Σχολ 100 , συν 2

Σ...Και μόνο η επιλογή των θεμάτων, που κάποιος πεθαίνει , έχουμε μια προσέγγιση της έννοιας του θανάτου, του υπαρξιακού θέματος, του ανθρώπου της φύσης του ανθρώπου.

Εδώ έχουμε περισσότερη προοπτική ... υπάρχει ένα παράθυρο που βλέπουμε έξω από το κτίριο τη φύση..Μια αίσθηση προοπτικής... με το σκαλάκι ...η δημιουργούνται τεχνικά προοπτικές για να δείξουν το χώρο δηλαδή αυτό με τα σκαλάκια. Δεν είναι ακόμη και το απαύγασμα και της προοπτικής ...

Σ. Είναι οι μορφές που φαίνονται στο βάθος και οι πιο έξω-μορφές ..Ναι ..ναι ...φαίνεται η διάσταση αυτή του χώρου....

Σ....Ναι υπάρχουν διαφορές σχετικά τη μια έχουμε τον άνθρωπο που πεθαίνει που είναι κάτι δραματικό και θλιβερό....Υπάρχουν άνθρωποι που προστρέχουν ...αλληγορικά αυτό θα σήμαινε ...Και το ενδιαφέρον και η δραματικότητα της ανθρώπινης φύσης και εκ προοιμίου, ότι απειλείται από τον θάνατο , αλλά

Ε..τόρα βλέπουμε μία άλλη οπτική του δράματος που παίζεται

Σ.....Πάλι με τη φύση αλλά με διαφορετικό τρόπο ...

παράλληλα, έχουμε τις μορφές τις στητές πίσω , που είναι ψύχραιμες , ήρεμες....αρχίζει δηλαδή ο άνθρωπος με τη λογική τουνα βρίσκει μια ισορροπία ...να μην αφήνει τόσο να ξεχειλίζει το συναίσθημα ...αλλά να ελέγχεται με τη λογική ,τον πολιτισμό ,την επιστήμη , υπάρχει μια ισορροπία στον πίνακα αυτόν , ανάμεσα σε δραματικότητα του συναισθήματος και στον έλεγχο της λογικής , θα έλεγα την ψυχραιμία που διατηρείται; Έχει ενδιαφέρον πάντως ο πίνακας δεν είναι μονοδιάστατος , Έχουμε πολλά υποσύνολα ανθρώπων ...και έχουμε και το παράθυρο , η διαφυγή προς τα έξω ; ότι υπάρχει κι αυτό ; Είναι κάτι που δημιουργεί μια έκπληξη ...όχι έκπληξηένα διαφορετικό στοιχείο ...μέχρι τώρα βλέπουμε μια ενιαία σύνθεση ...μια άλλη οπτική

[Michelangelo «Η μάχη της Cascina»](#)

Ο Μιχαήλ Άγγελος με πρώτος δάσκαλός , τον Ghirlandaiο , είχε δει το πάθος , καθώς τον εκπαίδευε στο σχέδιο και την ζωγραφική που ήταν για τον μαθητή αυτόν η δεύτερη επιλογή . Τα κορυφαία αριστουργήματα του Μιχαήλ

Άγγέλ ου που δήλωνε γλύπτης , γεννήθηκαν την χρυσή εποχή του Quattrocento και έλαβαν, θέση πλάι στους αρχαίους . Έργα που αγαπήθηκαν και συγκίνησαν βαθειά σύγχρονους και μεταγενέστερους , δημιουργώντας πρότυπο ,μοντέλο προς μίμηση και ιδανικό όλων των εποχών. Ορφανός από μητέρα από τα έξι , μεγαλωμένος με τον πατέρα του Lodovico Buonarrotti

που η ανώτερη διοικητική θέση του και η κοινωνική αίγλη τον διαμόρφωσε , αυταρχικό , απαιτητικό , ανέπτυξε στον γιό του , ένα ιδιαίτερο αίσθημα περηφάνιας για την καταγωγή του . Ο Vazari τον περιγράφει στους βίους του , εσωστρεφή πικρόχολο και ευερέθιστο , Αυτές οι σκιές οι εντάσεις και προβλήματα της ψυχής του , τον οδήγησαν , να θέλει , να εκφράσει με πάθος , τον εσώτερο ψυχολογικό κόσμο του ανθρώπου , έναν κόσμο που σύμφωνα με τις Νεοπλατωνικές του πεποιθήσεις , δέσμευε την ελευθερία του πνεύματος και της ψυχής , μέσα στην ομορφιά του σώματος .Ο Μικελάντζελο την αποτύπωσε εκστατικά , στις αέρινες πλασμένα φιγούρες του , με την ουράνια χροιά και στα ευαίσθητα σχέδιά του γεμάτα πλαστικότητα , που εγγράφεται η απεγνωσμένη του αναζήτηση για την πνευματική ανύψωση που αποζητούσε. Την αποδέσμευση από τα πάθη της σάρκας . Μαζί με τις μορφές του πάλευε να απελευθερώσει την ψυχή του σμιλεύοντας την επίμονα πέτρα . Στ ' απεγνωσμένα θλιμμένα βλέμματα της Καπέλα Σιξτίνα , εκφραζόταν η εσωτερική σύγκρουση που ο ίδιος βίωνε , διχασμένος ανάμεσα σε δύο κόσμους αντιθέτων , του πνεύματος και της ύλης , ζώντας την θρησκευτική έξαρση του Savonarola , την πολιτική αστάθεια της Φλωρεντίας , μέσα αισθήματος υπεροχής που τον ωθούσε στην πεποίθηση ότι θα ακολουθεί και θα πράττει με τους δικούς του

μόνο ανώτερους πνευματικούς κώδικες χωρίς περιορισμούς .Ο ρόλος του «παράξενου» τον έκανε να τραβά τα βλέμματα του κοινού που απολάμβανε τις δημιουργίες του ταλέντου του . (Μουρίκη ,N.1986) , (Vazari Βίοι) .

Την **πρόταση για Μάχη της Κασίνα** , την εποχή που εκδιώχθηκαν οι Μεδικοί από την Φλωρεντία και ανέλαβε την εξουσία ο μετριοπαθής Piero Soderini , ο οποίος συνέβαλε και ενθάρρυνε τις αναθέσεις έργων μιας που αυτά πρόσδιδαν κύρος και αύξαναν την φήμη της πόλης , όρισε ως θεματική για την διακόσμηση της μεγάλης αίθουσας του Συμβουλίου , το Salone dei Cinquecento , του Palazzo Vecchio , την στρατιωτική ιστορία της πόλης της Νικηφόρας για τους Φλωρεντινούς « Μάχης της Κασίνα» μεταξύ Φλωρεντίας και Πίζας , που έγινε το 1364 να κατατίθεται ως πρόταση προσχέδιο του Μιχαήλ Αγγέλου .Το πρωτότυπο προσχέδιο που θεωρήθηκε καινοτόμο για σύνθεση την θεματική το ύφος και τον σκοπό του , αντιγράφηκε από πολλούς σύγχρονους καλλιτέχνες .Σήμερα βλέπουμε την ολοκληρωμένη δουλειά του Μιχαήλ Αγγέλου από το αντίγραφο του μαθητή του Μιχαήλ Αγγέλο Σαγκάλο . Παρόλη την καταξίωση του έργου , η ναπογραφία ολοκληρώθηκε ποτέ .

Ο Μιχαήλ Άγγελος που αποδίδει με σχεδιαστική δεινότητα το ανθρώπινο σώμα ,δημιουργώντας τέλειες συνθέσεις και αριστοτεχνικά σχεδιασμένες μορφές σε κίνηση , πλάθει ένα από τα καλύτερα πολυπρόσωπα αριστουργηματικά προσχέδιά του , που η θεματική του , δεν είναι θρησκευτική , η μυθολογική , αλλά ιστορική .

[Η Μάχη της Κασίνα](#)

Ο Giovanni Paolo Morelli ,το κατέγραψε ότι οι Φλωρεντινοί υπό την διοίκηση του Malatesta νίκησαν τους αντίπαλους της Πίζας σε μια μάχη που έγινε δίπλα στις 28 Ιουλίου του 1364 όταν στρατοπέδευαν , στον ποταμό Άρνο, μια ζεστή μέρα. Η στρατιωτική υπεροχή της Πίζας ισοσταθμίστηκε από την τύχη που πήρε το μέρος των Φλωρεντινών αφού όταν ένας αετός , σύμβολο νίκης και μασκότ , για τους αντίπαλους από την Πίζα , πιάστηκε αιχμάλωτος και δέθηκε κρεμασμένος και ανίκανος να ελευθερωθεί . Τρεις ώρες ήταν αρκετές για να νικηθούν οι άντρες και οι

γυναίκες που είχαν επιτεθεί με όπλα και σχοινιά , για να συλλάβουν 2000 άτομα , που οδηγήθηκαν δεμένοι στην Φλωρεντία και φυλακίστηκαν .

Ο Μιχαήλ Άγγελος στην Μάχη της Κασίνα , αντανακλά μια ιστορική μεταβατική

περίοδο , μια μάχη χωρίς ολοκληρωμένη δράση , αναπαριστώντας αμείλικτα αλυσοδεμένες μορφές , που δίνουν την αίσθηση ότι υποφέρουν στην ίδια την ουσία της ανθρώπινης ύπαρξης τους. Οι μορφές δεν μπορούν να ξεφύγουν από τα αόρατα

αναπόφευκτα δεσμά τους . Όσο η εξέγερση ενισχύεται , τόσο η εσωτερική σύγκρουση οξύνεται και μοιάζουν να χάνουν την ζωτική τους ενέργεια , να καταρρέουν , χωρίς φυσικούς περιορισμούς . Οι μορφές δείχνουν να πνίγονται και να παραλύουν καθώς συστρέφονται ,σε μια αργή μετακίνηση χωρίς ανάπαυση . Μια εφιαλτική , δυναμικά στατική , κατάσταση αέναου στροβιλισμού , αγκαλιά με της Πανδώρας τα εφιαλτικά δώρα στον τυραννικό ρυθμό του Σίσυφου .

Ο πόνος εγγράφεται στα πρόσωπα με τα χαράγματα του σχεδίου και με την θερμή ομιχλώδη τονικότητα του υπόβαθρου να μοιάζει σαν να μας φυσά την υγρή ζεστή πνοή του Ιούλη την ώρα της μάχης που κάνει τους δέσμιους να γλιστρούν στα βράχια και να παλεύουν να κρατηθούν απ τον Χάροντα Πορθμέα του Άδη .

Ο μεγαλοφυής **Μιχαήλ Άγγελος** ενσωματώνοντας το Νεοπλατωνικό και φιλοσοφικό

σύστημα του Μαρσίλο Φιτσίни , στόχευσε στην μεταφυσική δικαίωση του εαυτού του . Ενσωματώνει στα έργα του τα βιώματά του μέσα απ την φιλία του με την Βιτόρια Κολόνα , και τον έρωτά του , με τον Τομάζο Καβαλιέρι , προσεγγίζοντας την ιδέα του πλατωνικού έρωτα

και κορυφώνοντας τις προσωπικές και συναισθηματικές του εμπειρίες. Η πλατωνική πίστη ,το αισθητικό και φιλοσοφικό υπόβαθρο , του ωραίου και η παρουσία του πνευματικού στην ύλη , έρχονταν σε πλήρη αντίθεση με τη ζωή του στον Άδη και

την εσωτερική δυσφορία που ένιωθε ,ως έντονη δυσαρέσκεια για τον κόσμο και τον εαυτό του .

Μια μεγαλοφυΐα ένας πραγματικά πλατωνικός καλλιτέχνης που τα ποιήματα και οι στίχοι του αποπνέουν μian άγρια ομορφιά αλήθειας και οι νεοπλατωνικές αντιλήψεις του , αποτυπώνονται στις λέξεις όπως στα χρώματα και στα γλυπτά του .

Η αφοσίωση του στο επίπονο λάξευμα του μάρμαρου , της πέτρας , αποτυπώνεται στην αλληγορική ερμηνεία του Πλωτίνου , για τη διαδικασία με την οποία , ένα άγαλμα απελευθερώνεται από την ατίθαση πέτρα . Μορφές , υπερφυσικά όμορφες ,υπερφυσικά βασανισμένες , λουσμένες στο πηγαίο νεοπλατωνικό φως , αντανακλούν τις πνευματικές αρετές και την θεία ουράνια ακτινοβολία , που τόσο ποθούσε .

Σε ένα από τα 300 Νεοπλατωνικά ποιήματα του Μιχαήλ Αγγέλου , που εκφράζει ολόπλευρα το είναι μιας μεγαλοφυΐας , ψηλαφούμε την σκέψη του , για την δομή της ομορφιάς :

Μιχαήλ Αγγελος (1475-1564)

Η Δομή της Ομορφιάς

Εκλεκτή ψυχή , που σαν σε γυάλινο ποτήρι , βλέπουμε ,
να καθρεφτίζεται η καθαρή σου μορφή και η λεπτεπίλεπτη ,
Τι ομορφιά ο ουρανός κι η φύση μπορούν να δημιουργήσουν,
Το πιο υπέροχο απ όλα τα έργα τους είναι !
Δίκαιη η ψυχή , όπου η αγάπη, ο οίκτος , η ευλάβεια ,
έχουν βρει προστασία , απ' όποια εξωτερική έκθεση
Τις αναγνωρίζουμε ξεκάθαρα και είναι τόσο σπάνιες και σπουδαίες ,
που δεν κοσμούν κανέναν άλλο , σαν εσένα !
Η αγάπη με αιχμαλωτίζει ; Το κάλλος δεσμεύει την ψυχή μου;

Οίκτος και έλεος , στα ευγενικά τους μάτια ...

Ξύπνα στην καρδιά μου μια ελπίδα , που να μπορεί να μη με ξεγελάσει

Ποιο δίκιο , ποιο πεπρωμένο , έπεσε ,...

Ποια σκληρότητα, αργά η γρήγορα , αρνείται

ότι ο θάνατος πρέπει να είναι τόσο τέλειος και πλήρης

Μετάφραση από Αγγλικά : Έλλη Χούσου

■ Σχόλια για την Μάχη της Cascina»

Σχολ 99 , συν 2

Σ..Ναι έχουμε σύγκρουση ...κατ αρχάς να όντως η μάχη ...γυμνά σώματα ...καλά αρχίζει το γυμνό βέβαια στην τέχνη ...στην Αναγέννηση .. αλλά σαν άνθρωπος ...να είναι ευάλωτος ..πια..

Απέναντι στους άλλους ανθρώπους ; ...στην φύση ;

Δεν πετυχαίνει πάντοτε να βγει νικητής; Πάντως αρχίζει πια , όσο και να λέμε επιστροφή στην κλασική αρχαιότητα , ως προς τον τρόπο, αρχίζει πια και υπάρχει το ανθρώπινο στοιχείο , δεν είναι τόσο εκείνο το επιβλητικό, η γιγαντομαχία ας πούμε , που είχαμε ένα προς ένα μεγάλα μυθικά όντα ας πούμε, να μάχονται μεταξύ τους, εδώ έχουμε τους ανθρώπους , ο άνθρωπος με τη φύση τη δική του, όντως ...αλλά φαίνεται πιο ευάλωτος νομίζω, ...δεν χάνει τον αγώνα του και τη δύναμη του, αλλά δεν τα καταφέρνει πάντοτε, αυτήν την αίσθηση έχω.

Σχολ 128 , συν 4

Να πάμε στο έργο αυτό του Μιχαήλ Αγγέλου που είναι η μάχη της Κασίνα. Εδώ μπορείς να μου πείς την γνώμη σου για τους συμβολισμούς;

B. Γενικά η αναγεννησιακή τέχνη, έχει προχωρήσει περισσότερο προς την συναισθηματική ένταση,πρός την έκφραση της συναισθηματικής έντασης, ακόμα περισσότερο απο ότι η γλυπτική της ελληνοιστικής περιόδου, η οποία ειχε εναν ρεαλισμό, συγκριτικά με την γλυπτική της κλασσικής περιόδου της Ελλάδος, και ο οποίος είναι η αναγέννηση ... προχωράει ακόμη περισσότερο στην ...στον συναισθηματισμό ο οποίος είναι αποτέλεσμα του ανθρωποκεντρισμού ...και γενικά η δύση πήρε μια κατεύθυνση που οδήγησε τον άνθρωπο στην αποθέωση του υποκειμένου και η οποία αποτυπώνεται στην πορεία της τέχνης της.

Η έξαρση του συναισθήματος το οποίο συναίσθημα από τους καλλιτέχνες τους πρωτοπόρους, της εικονικότητας υμνήθηκε όσο ...από κανέναν άλλον, οτι κινητήριο δύναμη της εκτέλεσης ενός ζωγραφικού έργου είναι το συναίσθημα και τίποτα άλλο, Η λογική πρέπει να παραγκωνιστεί, γιατί και αναδύθηκαν τότε φιλοσοφικά κινήματα , στην εποχή του νεωτερισμού, μετά την Γαλλική επανάσταση

...εε φιλοσοφικά κινήματα κατά του ρασιοναλισμού δηλαδή κατά της λογικής σκέψης και εξείραν το συναίσθημα, τον αυθορμητισμό τον αυτοματισμό ως που να καταλήξουμε τελικά στον εξπρεσιονισμό και να φτάσουμε στην τρέλα. Γιατι μπορεί να οδηγήσει εάν....η λογική αποτελεί ένα φρένο.

E . Οπότε εδώ βλέπεις, αυτό δηλαδή ...

B. Θέλω να πω ότι αυτή ήταν μια πορεία που δημιούργησε η δυτική τέχνη, εις την Ελλάδα η τέχνη δεν αποκλήρυξε το λογικό έναντι του συναισθήματος, πιο πολύ σε ισορροπία, την ισορροπία επιζήτησε και μέσω της βυζαντινής βέβαια, αλλά και αργότερα κατά την νεότερη εποχή. Αυτό είναι η δυτική πορεία, της τέχνης, την οποία δεν καταλαβαίνω γιατί εμείς ως Έλληνες έπρεπε να επωμιστούμε και να υιοθετήσουμε οποία οδηγούν την τέχνη στην έξαρση του συναισθηματισμού και του ...της ηγεμονίας του θυμικού να το πω έτσι με δύο λόγια

E. Εδώ δηλαδή βλέπεις στοιχεία τα οποία οδηγούν την τέχνη σ αυτόν τον υποκειμενισμό. Σκηνές οι οποίες δείχνουν δηλαδή, έντονο συναισθηματισμό ...

B. Δεν βλέπω γεωμετρική δομή, στη σύνθεση των μορφών, των στάσεων, και των κινήσεων, για να μπορούμε να μιλήσουμε για εναρμόνιση των αντιθέσεων για συμφωνία για λόγο, αλλά παραμένει ...

E. Όμως αυτό έχει κάποιο λόγο που συμβαίνει.

B. Ναι θέλει να μείνει στην διαμάχη, στην αντίθεση, στην ασυμφωνία ...

E. Να την αναδείξει αυτήν την διαμάχη.

B. Αναδεικνύει ..να την αναδεικνύει και μένει εκεί, άλλα επειδή η τέχνη αργότερα, αυτό το στοιχείο το ανέδειξε πολύ πιο έντονα και ακολούθησε μια τέτοια ροπή, ανάδειξης της ασυμφωνίας, για αυτό το λόγο μιλάω έτσι ότι ...και κατέληξε τελικά στον υποκειμενισμό στην φαινομενολογία, και θα μπορούσα να πω και παραπέρα αλλά μάλλον δεν άπτεται του θέματος .

■ Francisco Goya «Τρίτη Μαΐου 1808»

Ο Γκόγια από τους σημαντικότερους Ισπανούς ευνοούμενους ζωγράφους της βασιλικής αυλής της οποίας οι παραγγελίες συντηρούσαν την καλή του σχέση , ήταν φίλος με Ισπανούς λόγιους που αποδέχονταν τις ιδέες του Διαφωτισμού και απεχθάνονταν , την σκληρότητα , την αδικία , την μισαλλοδοξία και την προκλητικότητα και στα έργα του αποτυπώνει , τη ματαιοδοξία ,την απληστία τα, την κενότητα και την ασχήμια ,χωρίς καμιά διάθεση κολακείας . Γεννημένος **το 1760** , μαθητεύει με τον Μπαγέ και Ναπολιτάνους δασκάλους και καταξιώνεται και Εκλέχθηκε μέλος της Ακαδημίας

Το έργο , 3η Μαΐου 1808 του **Francisco Jose de Goya Y Lucientes (1746 -1828)**, σηματοδοτεί την αρχή του πολέμου ανεξαρτησίας , την αποπομπή του Ιωσήφ Βοναπάρτη και την επιστροφή του Φερδινάνδο Ζ΄.

Το έργο αναπαριστά την εκτέλεση πατριωτών από τις Γαλλικές δυνάμεις και αντιπροσωπεύει μια μετάβαση από εποχή του ρομαντισμού στο ρεαλισμό, και η κομψή αυλική τέχνη δίνει την θέση της στην με την πληθωρικότητα και την επιδεκτικότητα και αντικειμενικότητα που αγγίζει τα όρια της σκληρότητας και την βλέπουμε στις προσωπογραφίες, αλλά και σε μεταγενέστερες, μορφές του ανήκουν σε έναν άλλον κόσμο.

Η τρίτη Μαΐου, κραυγή διαμαρτυρίας, για την βίαιη και αιματηρή καταστολή πολιτών της Μαδρίτης που είχαν πάρει μέρος στην εξέγερση του γαλλικού στρατού κατοχής την προηγούμενη μέρα.

Η σύνθεση του Γκόγια, αποτυπώνει την στιγμή που οι Γάλλοι στρατιώτες, εκτελούν εν ψυχρώ εντυπωσιάζοντας, με τον ρεαλισμό του επιδιώκοντας, χωρίς ενδοιασμούς να σοκάρει τον θεατή, με τον άντρα με το εκτυφλωτικό λευκό πουκάμισο και τα ανοιχτά χέρια που μέσα σε μια λίμνη αίματος άφοβα καλεί τους θύτες να ολοκληρώσουν το έγκλημα. Μορφή σύμβολο, θυσίας και ηρωισμού, που οδηγεί το βλέμμα του θεατή να στραφεί, στις λεπτομέρειες της σκηνής, με τα θύματα να στέκουν ανυπεράσπιστα, μπροστά στις κάνες του Εκτελεστικού αποσπάσματος και τα δραματικό υπόβαθρο να μας θυμίζει την μαστοριά που κέρδισε απ τον Βελάσκεθ και τον Τιτσιάνο.

■ [Σχόλια για την «Τρίτη Μαΐου 1808»](#)

Σγόλ 41, συν 1

« Και τα βλέπουμε τα σύμβολα αυτά και στην Γκουέρνικα ;...

P:...Βεβαίως το φίδι τον δαυλό ...Το φως ...την τραγικότητα και τον πόνο ...Ο πόνος ...!! Βλέπεις πάρα πολύ αισθητά τον πόνο σε όλο αυτό ..! .

Δηλαδή σε καθένα από όλα αυτά που θα δούμε είναι ο πόνος και η δύναμη του ισχυρού
 ...»

E: ..Θα μπορούσαμε να δούμε τώρα και το έργο του Νταλί το πρόσωπο του πολέμου

P : Τραγικότητα.. πόνος.. θλίψη... βία ...Βλέπουμε πάλι το φως όπως και στον Γκόγια
 ...

Δηλαδή το φως το οποίο δίνει ελπίδα...

Δηλαδή έχουμε και καινούρια πράγματα»

Σχολ 113 συν3

E...θάνατος ...

I...θάνατος και αηδία μαζίπολύ κακό χρώμα ...

Κοίτα να δεις είναι ενδιαφέροντα τα χρώματα και στα δύο έργα είναι ενδιαφέρον το που έχει δώσει το φως ο Γκόγια συγκεκριμένα έχει τονίσει τόσο πολύ τον άνθρωπο ο οποίος είναι έτοιμος να τον σκοτώσουν...όπως και το θύμα από κάτω ...έχει δηλαδή πάψει πλέον ...να ενδιαφέρει στη ζωγραφική αυτό το πομπώδες ...και υπερηφάνεια και το να δώσουμε στον άνθρωπο το ποιός είναι και το τι μπορεί να κάνει κλπ...και νομίζω ότι έχει γίνει πιο στεγνό πλέον ...και νομίζω ότι είμαστε και λίγο ζώα ...και νομίζω ότι μπορούμε να επιβληθούμε με τους χειρότερους τρόπους ο ένας απέναντι στον άλλον ...Οπότε εδώ το κομμάτι της σύγκρουσης Νομίζω ότι είναι πολύ στεγνό και πολύ άγριο πλέον...

E... αδυσώπητο ...

I... ζωώδες ...

E...τι άλλο μπορεί να δεις να δεις διαφορετικό από αυτά που βλέπαμε πριν ...

I...Δεν έχει κάτι το οποίο να θαυμάσεις ..Είναι πολύ ...πως να το πω ..δε βρίσκω την κατάλληλη λέξη ...πολύ...σαν εφημερίδα ..Δηλαδή σαν θεατής είναι σαν να διαβάζεις μια εφημερίδα βλέπεις ότι κάποιιοι άνθρωποι στήσανε στον τοίχο κάποιους και τους σκότωσαν και ο ένας βλέπει τον άλλον σκοτωμένο πριν σκοτωθεί και ο ίδιος

I......όχι απλά μουντάδα κάτι αρρωστημένο ...Κάτι κακό ...ξέρω' γω ... ίκτερος ...δεν ξέρω πως να το πω αλλιώς....

Σχολ 129 συν 4

B. Αυτά τα έργα συνδέονται με την εμφάνιση της ψυχανάλυσης ως επιστήμης και της κατάδυσης στο υποσυνείδητο την απελευθέρωση της φαντασίας, και της αναφοράς της τέχνης περισσότερο στον κόσμο της φαντασίας παρά στον κόσμο του υπαρκτού , είτε αυτό το υπαρκτό είναι ο φυσικός κόσμος, είτε ο πνευματικός. Γιατί ως υπαρκτός ο νοητός κόσμος , από την αρχαία Ελληνική τέχνη και την Βυζαντινή ο πνευματικός κόσμος , τώρα , ο κόσμος του υποσυνείδητου, και ο κόσμος του φανταστικού , συνδέονται με την ,σε εισαγωγικά, σωτηριολογία της νεωτερικής δυτικής αντίληψης , η οποία είναι και αθεϊστική . Δηλαδή ο άνθρωπος απελευθερώνεται από τα ψυχολογικά του προβλήματα, από αυτά που τον εμποδίζουν να έχει ειρήνη στην ψυχή του μέσω της ψυχανάλυσης, η οποία δίνει ως τρόπο την εκτόνωση την εξωτερίκευση των φαντασμάτων του υποσυνείδητου. Τώρα από κει και πέρα κοινωνιολογική διάσταση, συμβολικά και μόνο , η κατάργηση των κοινωνικών δεδομένων με τα οποία συνδεόταν με την κλασική τέχνη και τα οποία έπρεπε να κατατριφθούν για να απελευθερωθεί ο λαός στην δυτική Ευρώπη, από την καταπίεση υφίσταντο από την μειοψηφία των πλουσίων αλλά και εγώ δεν το έχω αναλύσει τόσο πολύ κοινωνιολογικά επειδή δεν άπτεται της Ελληνικής ιστορίας αλλά άπτεται περισσότερο της δυτικοευρωπαϊκής.

Σχολ 131-135 , σον 6

Σ: Ο Γκόγια συνήθως δίνει φωνή και μιλάνε και οι άνθρωποι που βρίσκονται και σε πιο αδύναμη θέση, που στο συγκεκριμένο έργο είναι αυτός που θα εκτελεστεί. Παρόλο ότι είναι αυτός που σε λίγο θα χάσει τη ζωή του, αυτόν έχει φωτίσει. (..) αυτό το πουκάμισο, αυτό το άσπρο που φοράει είναι ένα πολύ φως που ακόμα και το φανάρι, το οποίο βρίσκεται δίπλα και υποτίθεται ότι φωτίζει τον συγκεκριμένο άνθρωπο δεν φωτίζει τόσο πολύ όσο φωτίζει η μπλούζα του συγκεκριμένου ανθρώπου που είναι σε αυτή την δύσκολη θέση. Αυτό νομίζω ότι έχει ενδιαφέρον στον συγκεκριμένο πίνακα, ότι ο Γκόγια δίνει φωνή στην πλευρά που είναι ο αδύναμος άνθρωπος, αυτός που μπορεί μέχρι σε λίγα λεπτά να μην έχει ζωή καν. Αυτό.

Ε: Οπότε αυτή είναι η βασική έννοια, από ότι καταλαβαίνω, έτσι όπως μου το μεταφέρεις, την οποία έχει στο νου του ο Γκόγια.

Σ: Τον συγκεκριμένο πίνακα, ναι, που γενικότερα πιστεύω ότι ο Γκόγια το κάνει. Ο Γκόγια έχει μια ιδιαίτερη, δίνει μια ιδιαίτερη έμφαση σε ανθρώπους που φαίνεται ότι είναι κοινωνικά σε πιο χαμηλά στρώματα, είτε στις γυναίκες επίσης, έχει δώσει ωραία απόδοση. Δηλαδή δίνει μια ιδιαίτερη χροιά σε αυτές τις πλευρές των ανθρώπων, δηλαδή στις γυναίκες, στα παιδιά και σε ανθρώπους που είτε ήταν δούλοι είτε ήταν άνθρωποι που ήταν σε κοινωνική τάξη πιο χαμηλά από τους βασιλείς. Τους βασιλείς και όλα τα πρόσωπα που ζωγράφιζε που ήταν από ανώτερη οικονομική τάξη και κοινωνική, τα ζωγράφιζε με όχι τόσο μεγάλη ωραιοποίηση ας πούμε. Τους έδινε ωμά, τους σχεδίαζε με τον πιο ωμό τρόπο που μπορούμε να φανταστούμε. Για την εποχή του βέβαια, έτσι; Γιατί αργότερα υπάρχουν και πιο ωμά. Δηλαδή η ζωγραφική μπόρεσε να εξελιχθεί και να δείχνει ακόμα πιο ωμά τα πράγματα.

Ε: Πιστεύεις ότι πέρα από αυτό το ξεκάθαρο μήνυμα, το οποίο μεταφέρει ο Γκόγια, υπάρχει και κάποιο άλλο το οποίο μπορεί να υποδηλώνεται, το οποίο μπορεί να ενυπάρχει ή να υπονοείται;

Σ: Ναι, υπάρχουν και άλλα στοιχεία που μπορώ να δω. Είναι ότι οι εκτελεστές έχουν πλάτη, δεν φαίνονται τα πρόσωπα τους. Ενώ το πρόσωπο του ανθρώπου που είναι προς εκτέλεση είναι φανερό. Αυτό μπορούμε να πούμε ότι συμβαίνει μέχρι και σήμερα, σε πολλά ζητήματα μέσα στην κοινωνία, δεν ξέρουμε ποιος κρύβεται από πίσω, δεν έχουμε το πρόσωπο. Βλέπουμε συνήθως το αποτέλεσμα. Ας πούμε ένα παράδειγμα που μπορώ να δώσω τώρα είναι με τους διδύμους πύργους. Λέγαμε ο Μπιλ Λάντεν, λέγαμε ο ένας, λέγαμε ο άλλος, αλλά ξεκάθαρα δεν είχαμε κάποιον...

Ε: Κάποια βεβαιότητα.

Σ: Να μπορέσουμε να αποδώσουμε που...

Ε: Ευθύνη.

Σ: Για ποιο λόγο έγινε αυτό.

Ε: Ήταν ασαφής...

Σ: Πολλοί είπανε ότι και από τους ίδιους τους Αμερικάνους έχει ξεκινήσει. Δηλαδή υπήρχε μετά μια μυθολογία που ουσιαστικά δεν ξέρεις ποιος κρύβεται πίσω από ένα αποτέλεσμα πολύ οδυνηρό.

Ε: Ο εκτελεστής δεν έχει πρόσωπο.

Σ: Ότι ο εκτελεστής δεν έχει πρόσωπο, ναι. Ή μέσα από την τεχνολογία, όπως εξελιχθεί, μπορεί η αλήθεια να μην είναι ξεκάθαρη. Να μην καταλαβαίνεις πού είναι η αλήθεια και πού είναι το ψέμα. Αλλά αυτό από ότι φαίνεται δεν γίνεται μόνο τώρα. Μέσα από αυτόν τον πίνακα αντιλαμβάνομαι ότι αυτό γίνονταν και τότε.

Ε: Οκ. Κάποιο άλλο μήνυμα που μπορεί να μεταφέρει κάποιο συλλογικό μήνυμα, που να αφορά ας πούμε κάτι... Τους ανθρώπους. Μπορείς να δεις κάτι;

Σ: Εντάξει, αυτή η λάμψη του πουκαμίσου, μπορεί να μου δείχνει και το γεγονός ότι ο λαός ή γενικότερα ο κόσμος που περνάει κάποια δεινά, μπορεί να έχει και το δικαίωμα μιας ισχυρής φωνής.

Ε: Να σε ρωτήσω τώρα κάτι όσον αφορά την σύνθεση, τον τρόπο που είναι δομημένο το έργο. Πιστεύεις ότι υπάρχουν κάποια στοιχεία του έργου, όσον αφορά την σύνθεση, το χρώμα, τη γραμμή, το υλικό με το οποίο είναι δουλεμένο, που βοηθάει στο να στηριχθούν τα μηνύματα αυτά, στο να ενταθούν τα μηνύματα αυτά ή συμβολίζουν κάτι άλλο;

Σ: Εννοείς αν αυτό που λέω τώρα αποδίδεται και μέσα από τα χρώματα;

Ε: Ναι, ναι. Δηλαδή πιστεύεις ότι υπάρχει κάποια σχέση, ναι, ακριβώς, σχετικά με το μήνυμα που θέλει να περάσει ο καλλιτέχνης στο κοινό του και στο χρώμα, τον τρόπο που δομεί την σύνθεση, τους άξονες. (διακοπή)

Σ: Τα χρώματα ή η σύνθεση προσθέτουν κάτι επιπλέον σε αυτά που λέω.

Ε: Ναι, δηλαδή αν μπορούμε να δούμε κάποιο συμβολισμό ή κάποιο λόγο, για τον οποίο έχουν επιλεγθεί η συγκεκριμένη σύνθεση, το συγκεκριμένο χρώμα, η υφή του έργου. Αν ας πούμε...

Σ: Μας υποβάλλει, η συγκεκριμένη σύνθεση και τα συγκεκριμένα χρώματα που έχουν επιλεγθεί, μας δείχνουν ότι είναι νύχτα, ότι μας φωτίζει μια συγκεκριμένη στιγμή, δεν αποσπάται το μάτι μας σε άλλα στοιχεία του πίνακα. Ας πούμε πίσω είναι κάποια σπίτια, τα οποία δεν φωτίζονται καν. Δηλαδή αυτό που θέλει μέσα από την σύνθεση και μέσα από τις κάνες που στοχεύουν στο συγκεκριμένο άνθρωπο, δηλαδή όλη η σύνθεση είναι στοχευμένη προς τον άνθρωπο που έχει τα χέρια ψηλά, που είναι παραδομένος. Που ναι μεν, μπορούμε να πούμε ότι είναι παραδομένος στη μοίρα του, αλλά αυτό άσπρο πουκάμισο δίνει και την φωνή του συγκεκριμένου ανθρώπου.

Ε: Και τι συμβολίζει δηλαδή για εσένα το χρώμα αυτό, το άσπρο χρώμα;

Σ: Το λευκό; Εντάξει...

Ε: Στο έργο του.

Σ: Α, γενικότερα λες το χρώμα.

Ε: Όχι, στο συγκεκριμένο έργο, αλλά και γενικότερα. Δηλαδή πώς μπορεί να...

Σ: Το πουκάμισο εντάξει, το λευκό πάντα είναι το αγνό, η αθωότητα. Δηλαδή όταν ένας άνθρωπος βρίσκεται στο σημείο να τον εκτελέσουν, ταυτόχρονα είναι και ο αθώος της υπόθεσης.

Ε: Οπότε υπάρχει απόλυτη ταύτιση του φωτός...

Σ: Ναι, είναι σαν... Εμένα μου κάνει και το άσπρο, το λευκό πρόβατο που πάει για σφαγή. Δηλαδή μου έρχονται τέτοιοι συνειρμοί στο μυαλό. Από εκεί και πέρα, τα γεώδη χρώματα, μπορώ να πω ότι είναι προσαρμοσμένα και σε σχέση... Κάποιοι άνθρωποι είναι κάτω στο χρώμα και κείτονται στο συγκεκριμένο έργο. Είναι μέσα στη

γη. Δηλαδή είναι στοιχείο προέκτασης της γης, από άτομα. Για αυτό πιστεύω ότι είναι και τα γαιώδη, είναι πιο κοντά στη συγκεκριμένη σκηνή.

Ε: Άρα εδώ περιγράφεται ένα ιστορικό γεγονός, το οποίο όμως έχει και μια άλλη προέκταση, θα μπορούσαμε να πούμε ή όχι;

Σ: Αν έχει μια άλλη προέκταση στο σήμερα;

Ε: Γενικότερα, διαχρονικά.

Σ: Ναι, θεωρώ ότι έχει προέκταση διαχρονική, βέβαια. Είναι αυτό που είπα, ότι δίνει φωνή στον αδύναμο.

■ **Eugene Delacroix «Η σφαγή της Χίου»**

Ο Ντελακρουά (1798 -1863), ηγέτης του γαλλικού ρομαντισμού , αν και προερχόταν από ανώτερη αστική τάξη που έγραψε πολλά δοκίμια για την τέχνη , και με τον Ζερικό να έχει του έχει διδάξει τη σημασία του φωτός και του χρώματος να εγγράφεται ως μέγας κολορίστας στην ιστορία της τέχνης με θέματα από τα ιστορικά του κυρίως τα ταξίδια του . Αν και επαναστάτης ,από πολύ νωρίς κάποια σχέδια του αγοράστηκαν από τον βασιλιά , εξασφαλίζοντας του εύνοια και κρατικές παραγγελίες σε βάθος χρόνου. Στα περισσότερα έργα του αναγνωρίζεται το μανιφέστο της ελευθερίας , αλλά και τα ατομικά ρομαντικά ιδεώδη του . Καθώς μες απ τις ιδέες του Διαφωτισμού εμφανίζεται ο Ρομαντισμός του 19ου αιώνας που άλλαξε στην πολιτική και κοινωνική τάξη των πραγμάτων , το ancien regime , την βιομηχανική παραγωγή , την γραφειοκρατία , την οργανωμένη διοίκηση και τις επιστημονικές και τις φιλοσοφικές ιδέες . Η νέα άποψη θέλει τους ηγεμόνες, τοποτηρητές του Θεού , και την βεβαίωση ότι όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ίσοι και είναι προικισμένοι από το δημιουργό τους , με αναπαλλοτρίωτα βασικά δικαιώματα , όπως το δικαίωμα στη ζωή , στην ελευθερία και την επιδίωξη της ευτυχίας . Η γαλλική επανάσταση με διακηρύξεις για «Ελευθερία , Ισότητα , Αδελφότητα» με τις ιδέες του Διαφωτισμού ,

του Ντεκάρτ , του John Lock , οδηγεί σε μια φιλοσοφία , βασισμένη στην εμπειρική γνώση και την επιστημονική και φιλοσοφική σκέψη του δέκατου έβδομου αιώνα . Όλα αυτά διαδραματίζονται σε ένα κοινωνικό παρασκήνιο έτοιμο να δεχτεί αλλαγές μιας και κάποιοι ηγέτες , όπως ο Φρειδερίκος ο δεύτερος της Πρωσίας και ο Ιωσήφ της Αυστρίας , προσπαθούσαν να βελτιώσουν την θέση των υπηκόων τους , θεσμοθετώντας , το αίτημα για περισσότερη Δικαιοσύνη και ανεξιθρησκία . Ο Κάντ το 1784 , επισημαίνει ότι το έμβλημα του Διαφωτισμού είναι το : «Τόλμα να γνωρίζεις» . Η εποχή αυτή αλλάζει ριζικά η θέση του καλλιτέχνη , αφού η βιομηχανική επανάσταση , εξουδετέρωσε την παράδοση και την χειροποίητη εργασία και μαζί της χάθηκαν , πολλές ιδιαίτερες τεχνικές , και η επίπονη αναζήτηση της ομορφιά και του στυλ . Η αλλαγή των αναγκών και των ρόλων , την δημιούργησε πρόβλημα ταυτότητας στους καλλιτέχνες , γιατί ως τότε , οι θρησκευτικές εικόνες , οι πίνακες , οι πωλήσεις, μπορούσαν να είναι , ένα μέσο επιβίωσης . Οι καλλιτέχνες χάνουν τη αίσθηση ασφάλειας που απολάμβαναν ως τότε και αρχίζουν να αποφασίζουν μόνοι τους , τι θα ζωγράφιζαν . Τοπία, σκηνές δραματικές από το παρελθόν ; Τι τρόπους θα υιοθετούσαν ; Είναι όμως σπάνιο να συμπέσει του γούστο του καλλιτέχνη με το γούστο του κοινού . Χάθηκε η παράδοση , η βεβαιότητα της θέσης τους , που διευκόλυνε τον καλλιτέχνη , δημιουργώντας ένα μεγάλο χάσμα , ανάμεσα στους καλλιτέχνες και τις πεποιθήσεις τους . Οι καλλιτέχνες χαμένοι από μια άποψη , κερδίζουν την δυνατότητα να δημιουργούν ελεύθερα τα θέματα τους , και τα πολλά παραδείγματα , επιτυχημένων και ακριβοπληρωμένων καλλιτεχνών της εποχής εκείνης , τα τεκμηριώνει η ιστορία της τέχνης . Καλλιτέχνες από όλα τα μέρη του κόσμου, συρρέουν πλέον στο Παρίσι , αντί στην Φλωρεντία , αφού η γαλλική επανάσταση , την έφερε στο προσκήνιο , ως το νέο πνευματικό κέντρο της εποχής

Το αριστουργηματικό έργο του Ντελακρουά «Η Σφαγή της Χίου» , για την τουρκική θηριωδία στο πολιορκημένο νησί της Χίου, ενσωματώνεται το πνεύμα του ενθουσιασμού του Ρομαντικού πρωτοπόρου ταξιδευτή επαναστάτη . Ως ιστορικό έργο έρχεται να εξυψώσει , τον ηρωισμό και

την θυσία , μιας ιδιαίτερα βίαιης κοινωνικής μεταβολής ,για την διεκδίκηση , της εθνικής κληρονομιάς των Ελλήνων από τους Τούρκους, στην Χίο. (Gombrich , 1982) Ο ρομαντικός ρεαλιστής ,ταξιδευτής σημειώνει στο ημερολόγιο του το 1822 , ότι οι Τούρκοι πήγαιναν στους λαβωμένους στο πεδίο της μάχης τους έλεγαν να μη φοβούνται και με τη λαβή του σπαθιού τους , τους έκαναν να σκύψουν το κεφάλι και τους το έπαιρναν με μια σπαθιά . Θαύμασε τον ποιητή ο Μπάιρον που το 1823 που έχασε τη ζωή του ένα χρόνο αργότερα στο Μεσολόγγι , που είχε έρθει να συμβάλει στην απελευθέρωση και στον ελληνικό αγώνα για τον ξεσηκωμό των Ελλήνων δύο χρόνια νωρίτερα και εμπνευσμένος από όλα αυτά και τις περιγραφές του συνταγματάρχη Ολιβιέ Βουτιέ ,για την αντίποινα των Τούρκων , ξεκίνησε να δουλεύει τον πίνακα για την σφαγή της Χίου, που ο μέγας του μέγεθος έργο ήθελε έξι μήνες για να ολοκληρωθεί , επανασχεδιάζοντας σώματα και στιγμές που να μεταφέρουν τα νοήματα που εκείνος είχε βιωμένα .Αμέσως μετά την πρώτη ματιά της σύνθεσης του δραματικού αδυσώπητου , κεντρικού θέματος μας το βλέμμα μαγνητίζεται , στην σφαγή και την πυρπόληση που διαδραματίζεται στο βάθος που ο Ντελακρουά πλάθει με την κολορίστική ανήσυχη πλατειά πινελιά του στήνοντας την συγκλονιστική σκηνή της σφαγής μες την ατμοσφαιρική προοπτική . που παραπέμπει στον Turner . (Ρήντ , X., 1979),Στην δεύτερη ματιά διαβάζοντας την ιστορία που εκτυλίσσεται από τα αριστερά προς τα δεξιά σαν ένα σκηνικό, με τις μορφές να είναι εκεί , απλωμένες στο πρώτο πλάνο, το βλέμμα διακρίνει το V σαν εκείνο που εντάσσει την Αθηνά και τον Ποσειδώνα σε θέση αντιθέτων , στο αέτωμα του Παρθενώνα . Αριστερά η μορφή του Έλληνα αγωνιστή που σταματά να μάχεται και με βλέμμα Δωρικής αξιοπρέπειας προστρέχει και να κρατήσει την λαβωμένη κόρη στην ποδιά του . Στην άλλη πλευρά του V, ο Τούρκος , αντιμάχεται , στην ψηλότερη θέση πάνω απ όλους ,βλοσυρός , σύμβολο τρανής κυριαρχίας , ετοιμάζεται να ανασύρει , απ' την λαμπερή ολόχρυση του θήκη , το θανατηφόρο σπαθί , ενάντια στην μορφή , που με το ένα χέρι σπρώχνει το απορημένο άλογο , ενώ με το άλλο , καλύπτει το κεφάλι , σε μια ύστατη αντίσταση στον τον βίαιο θάνατο που ξέρει, ότι την περιμένει , ενώ στο ανασηκωμένο στα πίσω πόδια του άλογο του , σέρνει δέσμιο , το άτυχο ωραίο γυναικείο ζωντανό του λάφυρο, που σπαρταρά πασχίζοντας

να δραπετεύσει στην σκέψη των μελλούμενων . Στην βάση στο κέντρο του V πίσω η μαύρη μορφή σαν χάροντας σφαγέας ψάχνει ατάραχα ποια ζωή να τελειώσει . Μορφές που αποτυπώνουν παράπονο καθώς διαβάζουμε στα μάτια τους την αποδοχή της θυσίας και του θανάτου . Σύνθεση , με άξονες , επίπεδα , φόρμες , σχέδιο χρώμα , συναίσθημα , συναρθρώνουν ένα συγκροτημένο πλαίσιο που διατηρεί παραδοσιακούς κανόνες των αξόνων και των χιασμών , δομής σχεδίου , χρώματος ενσωματωμένα στις μορφές και το τοπίο με φυσικό και απλό τρόπο , χωρίς επιτήδευση , με σκοτεινές και φωτεινές ρυθμικές εναλλαγές που ερμηνεύονται εννοιολογικά, με την ταύτιση του καλλιτέχνη με τον δίκαιο αγώνα των Ελλήνων , σκοτεινιάζοντας τις φιγούρες που ως βίαιοι δυνάστες του λαού . Ο αυθορμητισμός και η επαναστατικός ενθουσιασμός , που προβάλλεται στο έργο , διατηρεί αναλλοίωτη τη πίστη και την ταύτιση σε μια εποχή , που ήθελε να αλλάξει την κοινωνία και τον κόσμο , στρέφοντάς την , στην διεκδίκηση του ατομικού . (Χόνορ,Χ.,Φλέμινγκ,Τ.,1992), Παρουσιάστηκε το 1824 , στο Σαλόν του Παρισιού και αγοράστηκε με από την γαλλική κυβέρνηση για έξι χιλιάδες νομίσματα , κατακρίθηκε όμως έντονα , από την Ακαδημία τέχνης , για τον υπερβολικό ρεαλιστικό χειρισμό του θέματος του πολέμου μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων. (Χόνορ Χ, ΦλέμινγκΤ,1993), Προκάλεσε αντιδράσεις , αφού αφαιρέθηκε από το Βυζαντινό μουσείο της Χίου που εκτίθετο ,μετά από πιέσεις κύκλων που υποστηρίζουν ότι οξύνει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις .

■ [Σχόλια για την «Η σφανή της Χίου»](#)

Σχολ 35-39 , συν 1

«...Βλέπουμε πάνω μια μορφή ποια μορφή είναι αυτή με τα φτερά ...;...

P : ...Τα φτερά ... η κίνηση από την κόμη τις γυναικείας μορφής ...

Τα φτερά τα φτερά από τη μία να σου δίνουν μια δύναμη αλλά από την άλλη μια προστασία

Φτερά ..που... Όπως και εμείς σήμερα θα μπορούσαμε να το πούμε...μας δίνει την ελπίδασαν κάτι καινούριο δηλαδή ...του με τα φτερά θα σταματήσει ένα γεγονός ..

.Και από την άλλη θα ανοίξει μια καινούργια αυλαία με καινούργιες παραστάσεις ...

Με καινούργιες εξελίξεις μια ζωή μια συνέχεια μια καινούργια αρχή στην ουσία

Σε όλα αυτά τα ανάγλυφα της Περγάμου , βλέπω τους ίδιους συμβολισμούς

Από τότε μέχρι τώρα....καταστάσεις παρόμοιες ...

Με πολέμους και πολύ δυναμισμό ...έτσι ώστε να μπορέσουν να αλλάξουν και να επιβάλλουν κάποια πράγματα ...

Ανθρώπινο πόνο ...

Το σώμα που πρώτα εκλαμβάνει τον πόνο ...και μετά η ψυχή ...

Στην καταστροφή της Χίου, όμως και τα δύο , ...Πολύ πιο ξεκάθαρα... .και τον πόνο της ψυχής και του σώματος ,,αλλά και την κυριαρχία ...το φως και κυρίως...είναι πολύ πιο αισθητό ...

Ίσως επειδή είναι ζωγραφικό έργοτα επίπεδα που σου λέω των εξελίξεωνκαι το τι θέλει ο καλλιτέχνης να προβάλλει...πρώτο.

Εδώ στη ζωφόρο της Περγάμου ,...βλέπουμε ξανά ...όπως και στο αέτωμα του Παρθενώνα παρόμοια σύμβολα....

Σχολ 103 , συν 2

Σ..Ναι ...η καταστροφή της Χίου ...

Ε ..Η σφαγή της Χίου του Ντελακρουά ναικαι το άλλο ..

Σ..Συγκλονιστικός πίνακας ..

Ε ...Είμαστε στο δέκατο ένατο αιώνα ...Και αν δούμε . και το επόμενο ...και αυτό ..είναι από τη Ναπολεόντεια εποχήείναι η "Τρίτη Μαΐου του 1808" ... όπου αναφέρεται το έργο σε συγκρούσεις ανάμεσα σε Ισπανούς και Γάλλους και Τούρκους κατακτητές...

Είναι του Γκόγια ..

Σ....Ναι ,έχω δει έργα του Γκόγια και ..έτσι δρα αυτός ο καλλιτέχνης ..Δηλαδή .βάζει τους πίνακες του πάντοτε και να στοιχείο όπου δημιουργεί απορίες ...Κάτι που δημιουργεί το συναίσθημα του φόβου της αγωνίας της έκπληξης ...τα αίματα .. βλέπω εκεί ...Η ένταση , η ανθρώπινη η ανησυχία και αγωνία σε όλη της την ένταση , συνδεδεμένη και με ένα πιο σκοτεινό στοιχείο . Έχει ο Γκόγια σκοτεινά στοιχεία ...αλλά δεν περίμενε η αντιπαραβολή να είναι εκείνη με τη σφαγή της Χίου...Είναι

πραγματικά πολύ ενδιαφέρουσα αυτή η αντιπαραβολή ...Ναι !!..Ο Ντελακρουά είναι ρομαντικόςΟ Γκόγια έχει στοιχεία και στοιχεία ρεαλισμού και μεταφυσικά ...Ο ρομαντικός Ντελακρουά είναι πιο κλασικός , είναι κλασικός στην τέχνη του... Για ένα δούμε εδώ τι βλέπουμε πίσω Εκκλησία βλέπουμε στο βάθος , κάστρο τι είναι ;

Ε, Ναι μάλλον ναός πρέπει να είναι αυτό ...μας ενδιαφέρει , το τι αναπαριστά ...και πως το αναπαριστά σε σχέση με τα προηγούμενα έργα...και σε σχέση με τον Ντελακρουά ...

Σ.... Εδώ βλέπουμε πραγματικά τη μάχη την ώρα που εκτυλίσσεταικαι τον θάνατο που την ώρα που εκτυλίσσεται ...με έναν τρόπο σοκαριστικό για την εποχή του ..

Ε..Πως περνούν το μήνυμα αυτοί οι άνθρωποι... ;

Σ. ...Περνούν το μήνυμα ... και είναι έντονος ο τρόπος ...

Ε.... Έχει ένα παιδαγωγικό ρόλο αυτό το έργο ;

Σ ...Ναι έχει ..Θέλει περισσότερο να συγκλονίσει ... ναι !! βέβαια !!...Να προβληματίσει έχει το στοιχείο της έκπληξης ...είναι έντονο ...έντονο...!! Και το ύφος αυτό στον Ντελακρουά δείχνει τη δραματική ένταση των στιγμών ...αλλά σε ένα βαθμό περισσότερο ο Γκόγια ...Βλέπουμε ότι ...μία ωμότητα , να πούμε ..; Ενώ στον Ντελακρουά , ναι , έχουμε δραματικότητα στις μορφές , υπάρχει και το φυσικό στοιχείο..ως ρομαντισμός ...Τώρα βέβαια πρέπει να εστιάσω κι εγώ το συναίσθημα ...Βλέπουμε μια προοπτική υπάρχει βάθος

Ε..δεν χρειάζεται να πιεσθείς να πεις παραπάνω πράγματα

Σ...Όχι .. εντάξει...είναι ωραίο να βλέπουμε αυτήν την εξέλιξη , επανέρχονται... βλέπουμε το άλογο, το άλογο στην αρχαιότητα πόσο διαφορετικά ενταγμένο ...και όμως παραμένει το ίδιο στοιχείο ...Είναι τα ίδια μηνύματα που αλλάζουν τρόπο και έκφραση ανάλογα με την εποχή , αλλά παραμένει η δραματικότητα στην αποτύπωση των μορφών...του συναισθήματος ...ο θάνατος ...! η σφαγή ...! Ναι ...ναι !

Ε..και αν το δει κανείς με προσοχή το έργο στις λεπτομέρειες του...τι είναι αυτό που μεταδίδει και καταγράφεται ;

Σ...Είναι συγκλονιστικός αυτός ο πίνακας ! Τι έχει συγκινήσει τον καλλιτέχνη για να το αποτυπώσει ; ...η σφαγή άμαχου πληθυσμού.....γυναικών , παιδιών ...!! Η τραγωδία στην οποίαοδηγεί τον άνθρωπο και πόλεμος ...! ...Και ο θάνατος... που επίκειται

!....Δηλαδή μία σύγκρουση πλέον που δεν είναι το δυνατό στοιχείο που κυριαρχεί... αλλά είναι πια ο άνθρωπος που προκύπτει στη μοίρα ; ...είναι υποχέριο του πολέμου των συγκρούσεων της εξουσίας των κατακτητών ...Το αποτέλεσμα του πολέμου που μπορεί να είναι ότι χειρότερο που μπορεί να νιώσει , να βιώσει η ανθρώπινη κοινωνία .

Σχολ114 συν3

Ε..Να δούμε λοιπόν τώρα τον Ντελακρουά και τη σφαγή της Χίου

Ι ...Στα έργο αυτό του Ντελακρουάόπως και στο έργο του Γκόγια ..φαίνεται ...καλά οι μορφές τα δομικά στοιχεία φαίνονται δεν είναι ανάγκη να τα αναλύσω και πολύ...Αλλά με τον τρόπο που είναι τοποθετημένα και ως προς το τελάρο και ως προς τον τρόπο που είναι.... πως να το πω.... ζωγραφισμένες οι μορφές ...

αυτό που δείχνει είναι αυτό ...δείχνει εν μέρειαυτό το στοιχείο της εφημερίδας που δείχνει και ο ΓκόγιαΔηλαδή το πως η αγριότητα υπάρχει σε έναν πόλεμο ...δηλαδή μια σύγκρουση ...το πως επιβάλλονται οι άνθρωποι απέναντι σε άλλους ανθρώπους ...δείχνει δηλαδή αν δούμε τέρμα αριστεράΔείχνει ένα παιδί που φυλάει τη μάνα του ...Η οποία προφανέστατα είναι νεκρή ...από το χρώμα του σώματος της διευθύνει άλλους ανθρώπους που είναι εξαντλημένοι από τον πόλεμο ...που είναι γυμνή κλπ...ένα παιδί που φυλάσσεται σχεδόν πεθαμένη μάνα του κάτω δεξιά ...Είναι γενικά ο καβαλάρης που αφήνει αυτό το στοιχείο της υπεροχής και του νικητή πάνω δεξιά και από κάτω όλοι οι άλλοι που υποφέρουν και φαίνεται ότι είναι ηττημένοι ...Είναι το αποτέλεσμα ουσιαστικά της επιβολής ενός ανθρώπου πάνω σε έναν άλλον άνθρωπο...Εγώ αυτόν τον τίτλο θα το έβαζα .Και τα χρώματα είναι ενδιαφέροντα ..δηλαδή τα χρώματα αυτά το κίτρινο της ώχρας που έχει βάλει στον ουρανό είναι ένα χρώμα που δεν είναι καθόλου φυσικό για ουρανόΤο οποίο δείχνει αυτήν την αρρώστια ... το μίσοςτην καταστροφή ...

Ε..μια μουντάδα

Σχολ 172-181 συν 6

Δ..ναι ναι ...ναι , ναι ...Να βλέπεις ;...Και το τοπίο είναι τοπίο μάχηςναιΕμβαπτίζειπάρα πολύ έξυπνο γίνει αυτόγιατί εδώε, ε, ε....σε ένα ας πούμε στον Παρθενώνα ...η φύση παλεύει ...αλλά βλέπεις ότι τα πρόσωπαείναι συγκεκριμένακαιδεναυτό είναι!!!...ο κόσμος είναι αυτά..... αυτή είναι η φύσηπου

προσωποποιείται μέσα από αυτές τις δυνάμειςΕδώ τώρα υπάρχει ...η διαφορά του πρώτου επιπέδου με το background...

Ε...το βάθος ...

Δ...το background...είναι σαν να είναι ο δέκατος ένατος που είναι και ο Ντελακρουά ...Ο (.....) έκανε έναν υπαινιγμό σε αυτήν την έννοια του υποβάθρουέχω κάνει μια πολύ ωραία ομιλία για αυτήν την έννοια του υποβάθρου ...στο έργο τέχνηςναι είναι πάρα πολύ ενδιαφέρουσα

Ε...πόση σημασία έχει ...

Δ..Ναι ,..ναι ..πόση .σημασία έχει ...το καλλιτεχνικό έργο

Ε.....και ξεκίνησαν και υπάρχει υπόβαθρο και απόπιο παλιά ...

Δ...από την Αναγέννηση

Ε...Εντάξει έχουμε και πιο παλιά

Δ...ναι αλλά η Αναγέννηση εγγράφει....

Ε...Υπάρχει η κεντρική προοπτική ...

Δ...ναι... ναι από τότε

Ε...με μια σημασίαναι ωραία

Δ...Και ο Ντα Βίντσι ...εγγράφει τη μόνα Λίζατην εγγράφει μέσα σε ένα τοπίοκαι άμα δεις ας πούμευπάρχει πάντα ένα τοπίο το οποίο υποδηλώνει ...το έδαφος... τον τόπο ...επάνω στον οποίο εγγράφεται το όλο θέμα.....το όλο δράμα ...εδώ λοιπόν αυτή τη σκηνήεγγράφεται σε ένα τόπο μάχηςένα πεδίο μάχηςκαι αυτό είναι πάρα πολύ ενδιαφέροννα βλέπεις πως εδώ υποδηλώνεται όλη αυτή η καταστροφική ...μετα χρώματα στον ουρανόΚαι περνάμε μετά στα πρόσωπα , στο πρώτο επίπεδο , Είναι ένας άλλος τρόποςΑλλά εδώ πια είναι ένα άλλο θέμα της ίδιας της ωμότητας , και της βίας...και αυτό και ο Γκόγια... Βλέπεις εδώ ...Εδώ πια ...δεν είναι ούτε η φύση ...ο ευρύτερος ορίζονταςκάνουμε άλλη ερμηνείαδεν είναι ούτε η φύση ,ούτε ο Θεόςεδώ , πια είναι ο άνθρωπος, στο κέντρο της σκέψης του ανθρώπου ,,και η ματιά του ..είναι η ματιά του ανθρώπου ...πως άνθρωπος βλέπει το θέμα ...Δεν το εγγράφει μέσα σε ένα φυσικό χώρο όπως έκανε ο αρχαίος..κόσμος...ούτε σε έναν θεϊκό όπως θα έκανε ο μεσαιωνικόςαλλά τον εγγράφει σε έναν ανθρωποκεντρικό ορίζοντα .την εποχήόπως ο άνθρωπος κοιτά

.....οι μεγάλοι αστερισμοίΕίναι ο κόσμος της φύσεως , ο κόσμος του Θεού , και ο κόσμος του ανθρώπουμετά την Αναγέννηση ο κόσμος είναι του ανθρώπου...και όλη η ζωγραφική ...η οποία αποκτά αυτονομία ας πούμε σε σχέση με τις άλλες περιοχές της κοινωνικής ζωής ... την θρησκεία ...το πολιτειακό μιλά για μία ...μιλά για την γνώμη του ανθρώπου...Ο άνθρωπος εδώ καταγγέλλει την βία ...καταγγέλλει την ωμότητα της σφαγής ...αυτό κάνει ο Ντελακρουά....δείχνει δείχνει να παλεύει και ένα στοιχείο κακότηταςΕίναι μετά τη χριστιανική σκέψη αυτόναι ναι ...οπότε αν υπάρχει περίπτωση εδώ τώρα πιανα υπάρχει κάτι κακόμέσα στον άνθρωπο ..το πλοίο να βγαίνει... και να χτυπά και να σκοτώνει και να φτάνει σε αυτές τις σκληρές βίαιεςενώ ο αρχαίος δεν είχε αυτό το θέμαο Θεός είναι αγαθός ...δηλαδή μπορεί να παλεύειμπορεί να συγκρούεται ...αλλά δεν υπάρχει αυτό το στοιχείο ...το οποίο ανεδείχθη...πιο μετά στη συνέχεια...Που προβληματιστήκαμε ...για το... τέλος πάντων..."Τι θεός είναι αυτός ; "...που εγκαταλείπει τον άνθρωποΚαι του δημιουργεί τόσα προβλήματαεδώ λοιπόν τώρα μετά από αυτούς τους δύο κόσμους ...τον κόσμο της φύσης και τον κόσμο του Θεού ο τρίτος κόσμος κατά σειράνπου και αυτός τώρα έχει τα θέματα τουκαι βαίνει ίσως κάποια στιγμή ...είναι δύσκολο να απομακρυνθούμε από αυτό....και να βρεθούμε σε άλλο αστερισμόβάζει τώρα τη σφραγίδα του με αυτήν την τέχνη ...είμαστε δηλαδή μάρτυρες ...της εξέλιξης μιας τρίτης περιόδου ...όπου άλλα είναι από την μεριά του ανθρώπου ...σαν βράχος έχει αναλάβει όλη την ευθύνη δηλαδή ...να μας πει για τα πάντα ...εκεί που μας τα έλεγε η φύση ...η μας τα έλεγε ο Θεόςτώρα μας τα λέει αυτός .

.Ε..μας τα λέει αυτός ...

Δ..ναι ,ναι ,ναι ...μας τα λέει αυτός

Ε...Το μήνυμα το διαχρονικό όμως ...αν τα δεις ας πούμε... με έναν απλό τρόπο είναι συναφή ...; Υπάρχει μία συνάφεια ;...

Δ...Αρκεί να βρούμε ...Πως είναι και ο Πλάτωναςποιο είναι αυτό το Ένα ...που συναίρει τα μέρη

Ε...αυτό ακριβώς

Δ ...ναι...Αυτή είναι μεγάλη υπόθεση ...είναι πολύ δύσκολο να βρεις τώρα

Ε...υπάρχει όμως ...το διαισθανόμαστε ότι υπάρχει μία συνάφεια;

Δ.... Συνάφεια ναι ...Εξαρτάται τι θα βάλουμε σαν συνάφεια ...τι θα βάλουμε σε αυτό το Ένα το κοινό ...που λέει ...Όπως είναι δύσκολο να κόβεις ..λέεινα κόβεις τα μέλη ...πρέπει να τα κόβεις στις αρθρώσεις ...όπως κόβεις ένα κοτόπουλοόταν θέλεις να το μαγειρέψεις ...Δεν θα το κόψω όπου να ' ναι ...Θα το κόψεις στις αρθρώσεις ..έτσι και όταν συναιρείς το έναπρέπει να έρθει το Ένα που θα βάλειςΝα είναι ένα Ένα .. που να μπορεί να δουλεύει... Είναι αυτό... που ξέρω ' εγώ ...με φωτιά και με' μαχαίρι ...πάντα ο κόσμος προχωρείε, ε, ε...ο Γκάτσος ναι ...ας πούμε ...ναιΤο βλέπουμε αυτό ...ότι η φωτιά και το μαχαίριναι με φωτιά και με μαχαίρι ...ναι ...Αυτό είναι το κοινό το Ένα ...

Ε...το κοινό το Ένα

Δ..ναι ,ναι ,ναι ,,,,Και αυτό είναι ο πόλεμος .. είναι ένας πόλεμος αυτό ..αλλά αυτός ο πόλεμος ...δεν είναι κατ ανάγκη μια αντιπαλότητα ...είναι όμως ένα συγκρουσιακό στοιχείοαυτό είναι νομίζω το κοινό... το Ένα το κοινό...Όχι μία αντιπαλότητα αλλά ένα συγκρουσιακό στοιχείο στην καρδιά των πραγμάτωνκάτι που πρέπει να γνωρίσουμε ...Να το αναγνωρίσουμε σαν...το ...Αυτή είναι η κληρονομιά ...της Προσωκρατικής σκέψης ...της σκέψης ...

■ [Ροντέν «Οι Πύλες της Κολάσεως»](#)

Ο **μεγάλος Auguste Rodin** (1840-1917) με πρότυπα τον Μιχαήλ Άγγελο και του

ρομαντικούς δασκάλους Ρύντ και Μπαρύ , και τον Φειδία , ήταν σε αντίθεση με την «αρχαιοκάπηλο» μιμητισμό νεοκλασικών ακαδημαϊκών αρχαιόπληκτων της εποχής του , γιατί δεν συγκαταλέγει την αρχαία τέχνη στο επίπεδο αυτού του επιφανειακού μιμητισμού , Ο Ροντέν επιδιώκει να αντλήσει την αυθεντική αισθητική και πλαστική ποιότητα θεωρώντας ότι ένα έργο τελειώνει όταν ο ίδιος είχε

εκπληρώσει τον καλλιτεχνικό του σκοπό .

Αν και θεωρήθηκε ιμπρεσιονιστής , μιας το έργο του , που έχει νεωτερικά στοιχεία, όπως πολλά έργα καλλιτεχνών της εποχής του , σαν του Σερά , η του Πισσαρό , που διακήρυσσαν θεωρίες υπέρ , της παραχάραξης της πραγματικότητας και της χρήσης των συμβόλων , εκείνος απλά θεωρεί ότι θεατής έχει την δυνατότητα, να ολοκληρώσει το μισοτελειωμένο έργο , με την φαντασία του , χωρίς να θεωρείται , ατελείωτο η εκκεντρικό . Παρόλο που στην περίπτωση της Εποχής του Χαλκού , το έργο ήταν τόσο ρεαλιστικό που ξεγέλασε τους κριτικούς που θεώρησαν ότι αντέγραψε το ζωντανό μοντέλο . Ο Ροντέν είναι ρεαλιστής ,χωρίς όμως να προσπαθεί να αποδώσει στις φόρμες την φωτογραφική ακρίβεια αλλά πλάθει τους όγκους σύμφωνα μ αυτό που ανταποκρίνεται στην αισθητική του εμπειρία , μες' από ένα καινούριο αντίκρισμα της φύσης .

Οι πύλες της κολάσεως , μεγαλοφυής χαοτική δημιουργία , με την μελέτη των κενών και των όγκων και την ρυθμική και δομική διάρθρωση του έργου , να παραπέμπουν σε διαχρονικές πλαστικές αξίες , τα μορφικά στοιχεία με την ιδιαίτερη υφή του μετάλλου και σκοτεινό μαύρο χρώμα , και την βαθύτητα των όγκων , δημιουργούν την συναισθηματική έξαρση για να εκπληρώσει , τον αλληγορικό σκοπό για τον οποίο δημιουργήθηκε . Ο Ροντέν παίζει με τις ολότελα γυμνές μορφές , με πάθος, ένταση και συγκίνηση , με την ρωμαλέα εσωτερική ώθηση των αρχαίων, που τόσο θαύμαζε και την σύνθεση , να εμψυχώνεται από τις κατευθύνσεις των αξόνων, επιμένοντας στο πλάσιμο, στην κίνηση του γυμνού ανθρώπινου σώματος , σε βαθμό, που να ανάγεται, σε συμβολικό αρχέτυπο . Μας ωθεί να διαπιστώσουμε , ότι οι άνθρωποι καθοδηγούνται από α σύμβολα , που δεν είναι καθόλου ψεύτικες επινοήσεις . Για λόγους σαν κι αυτούς που ο ίδιος περιγράφει , θεωρεί τους μύθους και την κλασική κληρονομιά, ιδεώδη που θέλει να ερμηνεύσει και να μεταδώσει με εκσυγχρονισμένη ζωτικότητα ,μιαν παγκόσμια δηλαδή πολιτιστική κληρονομιά που ψυχαγωγεί και διδάσκει .

Η μελέτη των έργων του Φειδία και του Μιχαήλ Αγγέλου είναι προφανείς στο έργο του , αφού ακολουθεί τους κανόνες χιασμού των κινήσεων, τα αντιζυγιάσματα των

βαρών και της στάσης των σωμάτων , τους γενικούς άξονες , τα επίπεδα και τις συστροφές των κλασικών και αναγεννησιακών μορφών.

Αναδιπλώνει και συστρέφει τις μορφές του , όπως ο Μιχαήλ Άγγελος και οι Αρχαίοι, ώστε να εκπέμπουν , ανήσυχη ενεργητικότητα , θέληση για δράση , χωρίς ελπίδα επιτυχίας , εκφράζοντας με ευαισθησία και δυναμισμό , το μαρτύριο του ανθρώπου που βασανίζεται από τα ανέφικτα όνειρα ... «Κανένα πράγμα δεν είναι ωραίο αν δεν είναι αληθινό» ...λέει ο Ροντέν ... «Οι Αρχαίοι δεν εξωραΐζαν την φύση»,.... τονίζει...., «Ήθελαν να δώσουν μαθήματα στην φύση , δημιουργώντας με απλοποιημένες φόρμες μια αφηρημένη ομορφιά που θα απευθύνεται μόνο στο πνεύμα και δεν θα καταδέχεται να κολακέψει τις αισθήσεις».

Στις Πύλες της Κολάσεως , όπου προσπάθησε να αποδώσει την Θεία Κωμωδία του Δάντη , την κόλαση το καθαρτήριο και τον Παράδεισο ...και αν δε έλαβε την θέση για την οποία προοριζόταν και δεν ολοκληρώθηκε ποτέ , αποτέλεσε βάση απ όπου άντλησε στοιχεία για επόμενα έργα του αν και παρ' όλο που Σκεπτόμενος και το Φιλί που αποσπάστηκαν , την προσοχή κοινού , των τεχνοκριτικών και την μεγάλη του φήμη, την κέρδισε από τις Πύλες .

Στις Πύλες της Κολάσεως , Ο Auguste Rodin τοποθέτησε στην επάνω εσοχή στο κέντρο καθισμένος σε ένα βράχο ο Σκεπτόμενος που ίσως στοχάζεται την οδυνηρή θέση της ανθρωπότητας που κατά μια ερμηνεία είναι ο Αδάμ και άλλη ο ίδιος ο Ροντέν .

Το Φιλί έκφραση χαράς και ερωτισμού που εννοιολογικά θα μπορούσε να έχει πολλαπλές ερμηνείες ως αντίθετο με την θεματική της πύλης , τελικά αφαιρέθηκε .

Ο Ουγκολίνο και τα παιδιά του , που σύμφωνα με την δραματική και μακάβρια ιστορία ,του πατέρα που όταν πέθαναν τα παιδιά του έφαγε τα πτώματα τους .

Οι τρεις απο χρώσεις σαν να παρακολουθούν την γλυπτική σύνθεση και ότι διαδραματίζεται καθώς τα σώματα τους συγκλίνουν πάνω απ τον κεντρικό άξονα της πύλης , με σκυμμένο το κεφάλι , στην κορυφή του έργου , σαν να επικοινωνούν και να μοιράζονται , να συζητούν ,την αγωνία τους προβληματισμένες για το τι θα επακολουθήσει .

Fugit Amor , είναι μια ακόμα σκηνή εσωτερικής σύγκρουσης όπου το γυναικείο κορμί , παραδομένο στο πάθος , θέλει να δραπετεύσει , απ τα αόρατα δεσμά του , που το αποφασισμένο ταίρι του ,τραβά χωρίς έλεος και η βίαιη συνένωση . με τους σφιγμένους , τεντωμένους , γεμάτους ένταση , μυς και των σωμάτων τις φόρμες , να αντιδρά στην ευθεία .

Στο αριστερό παράθυρο της πόρτας , άλλο ένα ζευγάρι ο Πάολο και η Φραντσέσκα ζουν το δικό τους συγκρουσιακό , δράμα , άρνησης , απόρριψης και εγκατάλειψης

Όλα αυτά τα γλυπτικά σύνολα , και άλλα όπως , ο διαλογισμός , η αιώνια άνοιξη η απελπισία , η γονατιστή γυναίκα , ο Αδάμ και η Εύα , συνθέτουν , ένα αδιάσπαστο σύνολο και ενσωματώνουν τις έννοιες του ανθρώπινου δράματος , που αποδόθηκε απ 'τον Ροντέν , για την Θεία Κωμωδία στην γλυπτική σύνθεση της Πύλης .

Το λευκό χρώμα του εκμαγείο της πύλης της κολάσεως , στην ολόλευκη έκδοσή , του επεμβαίνει καθοριστικά , με την αντίθετη εννοιολογική , αλληγορική και συμβολική του προσέγγιση και καθόλου δεν παραπέμπει στην κόλαση με πρώτη ματιά , ξεγελώντας τον θεατή .

■ [Σχόλια για τις « Πύλες της Κολάσεως»](#)

Σχολ 101-102 , Συν2

Ε....Να δούμε τώρα τις πύλες της κολάσεως του Ροντέν !

Σ...Μεταγενέστερος αλλά ...θαυμαστός με την απεικόνιση στη δύναμη που απεικονίζει τα σώματα .Αυτό είναι σαν να βλέπει κανείς και κλασική αρχαιότητα εδώ..αλλά .. είναι με πόσες όμως αλλαγές ..!!!

Ε ...Έχω φέρει δύο εικόνες του ίδιου έργου ...Το ένα είναι το μπρούτζινο ημιτελές έργο του Ροντέν και το λευκό γύψινο εκμαγείο ...

Σ..Χμ...Ωραίο..Ωραίο !!! .Πολύ ωραίο !!...

Ε...Μου λες ότι νομίζεις

Σ...Εδώ ...τεχνικά...οι γραμμές ...και όπως λέγαμε στην αρχή με τον Παρθενώναείναι κοντά σ' αυτό που λέμε κλασική τέχνη ... κλασική γλυπτική ...όμως κάτι έχει αλλάξει ...έχει αλλάξει εποχή πια έχει περάσει η Αναγέννηση από μέσα ..υπάρχει η Αναγέννηση εδώΟι μορφές είναι επιβλητικέςως αποτύπωση ...σώματοςοι μυς έντονοι ...φαίνονται ...η δραματικότητα πάλι στην κίνηση ...αλλά όμως το ανθρώπινο στοιχείο είναι πολύ λιγότερο σε σχέση με το όλο σύνολο ...Υπάρχει ο χώρος υπάρχουν ανθέμια υπάρχουν διακοσμητικά στοιχεία

Ε...Αυτά είναι μορφές εδώ ... προσπαθούν να μην εισέλθουν την πύλη ...όλα αυτά εδώ που αναπαριστώνται είναι μορφές .

Σ...Και αυτό το ερώτημα πάλι το αιώνιο ερώτημα ..., θα είμαστε οι εκλεκτοί η όχι .;

Ε ...Και εδώο τρόπος με τον οποίο το αναπαριστά ο Ροντέν είναι αξιοθαύμαστος... γιατί βλέπουμε εδώ ακριβώς .. να περιγράφει ..έτσι ...τις μορφές και να τις χρησιμοποιεί .. και έχει ένα αποτέλεσμα που μπορεί να θυμίζει και ανθέμια ...και την κλασική αρχαιότητα στις πιο μεγάλες του μορφές που είναι αυτές που είναι... στην κορυφή της πύλης ..που είναι πιο εμφανείς και πιο ευδιάκριτες .

Σ.....Η πύλη δεν θυμίζει και ναόδηλαδή έχουμε ένα ...θυμίζει και αυτό που βλέπουμε ...

Ε...είναι μια πύλη που δεν χρησιμοποιήθηκε ...φυλάσσεται στο Μουσείο και νομίζω ότι δεν την τελείωσε ποτέ ...Ο Ροντέν γι 'αυτό και δεν χρησιμοποιήθηκε ...

Σ....παρόλα αυτά είναι ένα θαυμαστό έργο ...

Ε..Παρόλα αυτά είναι ένα θαυμαστό έργο και εγώ το έχω φέρει εδώ για να το δούμε μαζί με τα άλλα έργα και έτσι να το παρατηρήσουμε σε σχέση με το πως λειτουργούν αυτοί οι συμβολισμοί , οι διαχρονικοί... που έρχονται και επανέρχονται ..

Σ...Είναι διαχρονικοί όντως ...!

Ε..Και πως αντιμετωπίζεται εδώ αλλά και την αίσθηση... την διαφορετική αίσθηση αν μπορείς και εσύ να το δεις ...που να δίνει το ίδιο έργο ...σε σχέση με το χρώμα .

Σ...δεν το είχα συνειδητοποιήσει ότι είναι το ίδιο έργο...!

Ε..Σε σχέση με το χρώμα , τι αίσθηση μας δίνει , πως επηρεάζει το χρώμα το μήνυμα ενός έργου ...;

Σ...και το χρώμα ακόμα και το υλικό στην τέχνη πραγματικά μετράνε τα πάντα ...

Ε....ακριβώς ...

Σ....από τη θεματολογία μέχρι ...ναι ..ναι ...

Ε...και τι αίσθηση μας δίνει το άλλο ...που έχει μαύρο χρώμα ...

Σ...Το λευκό χρώμα είναι πιο αισιόδοξο..δείχνει ... δίνει μία ελπίδα ...το μαύρο λειτουργεί ..ως ένας προβληματισμός...

Ε..αυτό θα μπορούσε να είναι και πύλες του Παραδείσου .για παράδειγμα...(γέλιο)...;

Σ..Ναι ...ναι ...ενώ οι άλλοι ...μας πηγαίνουν μάλλον ... στην κόλασηναι.. (γέλιο)...Χμμμ...Διαχρονικοί συμβολισμοί , αλλά και η επιλογήΗ τέχνη περιλαμβάνει συμβολισμούς όχι μόνο από τη θεματολογία της αλλά και από την επιλογή του υλικού και των χρωμάτων ...

Ε...Αυτό ήθελα να προσδιορίσουμε ...από αυτήν την παράθεση των δύο έργων ...

Σχολ , 113 , συν 3

Ε..Θέλεις να μου πεις κάποια πράγματα για το έργο του Ροντέν ;για τις πύλες της κολάσεως .

Ι..Επίσης ο Ροντέν είναι ένας καλλιτέχνης ο οποίος έχει επηρεαστεί από την αρχαία Ελλάδα είναι πολύ γλαφυρό αυτό που έχει κάνει πάνω στις πύλες της κολάσεως ...Φαίνεται πάρα πολύ...καταρχήν έχει μια δωρικότητα ...Είναι μία πηγή η οποία είναι πάρα πολύ βαριά έχει και συμβολικό χαρακτήρα της πόρτας που σημαίνει τη μετάβαση από κάπου σε κάτι άλλο και πάνω στην πόρτα αυτή ακριβώς η οποία έχει και όλο αυτό το βάρος που κουβαλάει ανήκει αυτά τα οποία έχει διδαχτεί από τη θρησκεία ότι είναι η κόλαση .Δηλαδή όλο αυτό το μετέπειτα της αμαρτίας με την έννοια του ότι αν φερθείς κάπως σε περιμένει κάτι άσχημο και αυτό του άσχημου το έχει αναπαραστήσει πάνω σε

αυτές τις πόρτες .Το οποίο άσχημο ...είναι ...χααα....φαίνεται δηλαδή η διαστροφή του καλλιτέχνη και πέρα ...Τι θα μπορούσε να φανταστεί ως βασανιστήρια ...Είναι πολύ ενδιαφέροντα τα κορμιά Όλες οι παραμορφώσεις που κάνει και ο τρόπος που επιλέγει να χάσει την δώσει πάρα πολύ έντονα Σημεία του σώματος πάνω σε αυτήν την πόρτα. Δηλαδή έχει σημασία κάθε μικρό κομμάτι που θα δεις πάνω σε αυτήν την πόρτα τι αφαιρεί και τι προσθέτει. Τι χάνει και τι δίνει. Ο σκεπτόμενος „...εντάξειέχει την κυρίαρχη θέση...η ισορροπία είναι ...εντάξεικλασική ισορροπία ...Η δομική πάνω σε ένα έργο ...αυτά ...

Ε...Σου θυμίζει κάποια από αυτά τα έργα που είδαμε πριν ...

Ι..θυμίζει λίγο την Πέργαμο έχει και την κίνηση που μπορεί να παραπέμψει σε αυτό το έργο έχει και την γλαφυρότητα αυτήν την πολύ μεγάλη ανάλυση της κίνησης και του σώματος δώσει την έκφραση στην κάθε μία μικρή μορφούλα ...Οπότε είναι ίσως θα έλεγα ότι πλησιάζει την Πέργαμο .

Ε..Έχει μία σχέση όσον αφορά δηλαδή τη φόρμα τη γραμμή το ύφος την σύνθεσητην αντίληψη ,...

Ι..τη δομή των μορφών ...την σχέση που έχουν οι μορφές μεταξύ τους ...Μέσα σε αυτό το έργο δηλαδή τη συγκρουσιακή σχέση που έχουν μεταξύ τους ...

Ε....εκτός από το θεολογικό μήνυμα θα μπορούσε να υπάρχει και κάποιο μήνυμα κοινωνικό ;

Ι..Ούτως ή άλλως νομίζω ότι η θρησκεία ...στην εποχή του Ροντέν ήταν τόσο πολύ συνυφασμένη με την κοινωνία που ήταν ένα και το αυτό δεν ξέρω αν αυτός ο ίδιος ως καλλιτέχνης μπορούσε να τα ξεχωρίσει όταν είχε μια έμπνευση για ένα έργο η όταν του είχαν παραγγείλει ένα έργο ...Δεν ξέρω αν θα μπορούσε τόσο καλά να κάνει το διαχωρισμό ούτως ή άλλως όταν δουλεύει ο γλύπτης ειδικά ..έχει πολλά προβλήματα να αντιμετωπίσει τις τρεις διαστάσεις ...που όλο αυτό το οποίο βγαίνει .είναι κατά πολύ μεγάλο ποσοστό στο εσωτερικό ..

Ε...Σε σένα περνάει κάποιο άλλο μήνυμα ...;

Ι Ούτως ή άλλως όταν βρίσκεσαι μπροστά στις πύλες της κολάσεως νιώθεις ένα δέος σαν να είσαι μπροστά σε ένα Ναό σε ένα βωμό αισθάνεσαι σαν να μπαίνεις πραγματικά κάπου .Αυτό το έχει πετύχει πάρα πολύ ωραία ...

Ε. Εισάγει δηλαδή σε έναν κόσμο

Ι. Τρομακτικό ...! χααα...

Ε. Μιας αρνητικής πλευράς;

Ι. Είναι κάτι ανάμεσα σε δέος και τρόμο ...Ναι ...αυτό έχει μια κοινωνική διάσταση ...δηλαδή όντως η κοινωνία είναι δέος και τρόμος ...ειδικά σε εκείνη την εποχή ..και σήμερα βέβαια έτσι είναι .

Ε..είναι η κόλαση οποία βιώνουμε..ίσως .. ;

Ι..ναι ...έχει πολύ μεγάλη σχέση με την κόλαση την οποία βιώνουμε και με αυτήν την έννοια να θα μπορούσε να είναι πολύ εσωτερικό..και πολύ χαρακτηριστικό του πως μπορεί να αισθάνεται ένας άνθρωπος μέσα σε μία κοινωνία η οποία τον καταπιέζει .

■ Πικάσο Π. 1935 Μινωταυρομαχία

Ο Πάμπλο Πικάσο (1881- 1973) αρχίζοντας την Μάλαγα ζει ανάμεσα στη Βαρκελώνη και το Παρίσι και αργότερα στην Αντίμπ Νότια Γαλλία . Η πλέον

χαρισματική ,μεγαλοφυής , ευρηματική , ανήσυχή , χαρούμενη , πληθωρική και δημιουργικά αστείρευτη, προσωπικότητα του 2^{ου} αιώνα ,γεννημένος σε μια εποχή , που αντιπαλεύει με τις δικές της τεράστιες συγκρούσεις τις φιλοσοφικές προσεγγίσεις , εντάσσεται στο πνεύμα που

φέρει , την προσωπική έκφραση , τον πλουραλισμό και τον ατομικισμό του ανθρώπου στο προσκήνιο. Με βάση την κουλτούρα το υπόβαθρο από την εύρωστη και ποιοτική κληρονομιά , του δασκάλου τέχνης του πατέρα του , μελετά σε βάθος και με πάθος ό,τι υπάρχει γύρω του ρουφώντας και μετασχηματίζοντας , την κλασική αρχαιότητα , τους μεγάλους της αναγέννησης, και την πρωτόγονη τέχνη , αλληλεπιδρώντας με το καλλιτεχνικό περίγυρο με θαυμαστή μαεστρία και υψηλή κοινωνική δεξιότητα και μετασχηματίζοντας τα πολυποίκιλα ερεθίσματα του σε χειμαρρώδη δημιουργικότητα . Στα ζωγραφικά, γλυπτικά , και χαρακτηριστικά του έργα ,

πάνω στην Λυσικράτη ,τα κεραμικά , οι Μινωταυρωμαχία και η Γκουέρνικα με τις μελέτες και τα πλούσια προσχέδια τους ,που παραπέμπουν στις γραμμικές ελληνικές αγγειογραφίες των λευκών Ληκύθων , εκτός από τα θέματα και τα μηνύματα που ενσωματώνουν , είναι ταιριασμένα ανάλαφρα , με θαυμαστή ισορροπία , και με την παιδική αφέλεια , το απλό και το άμεσο που αποζητούσε και με τον σκοπό για τον οποίο δημιουργούνταν , με τα μηνύματα που εμπεριέχουν , από τα διαχρονικά σύμβολα , τους κλασικούς κανόνες σύνθεσης που ενσωματώνουν , την σύγχρονη μοντέρνα , αφαιρετική, κυβιστική ματιά , να εκπέμπουν μια βαθύτερη αισιόδοξη , παρηγορητική φιλοσοφία , γονιμοποιώντας την κλασική έννοια του ωραίου , που έχει αμφισβητήσει , και αναπαράγοντας την , ως μια προσωπική προσέγγιση της έννοιας του αρμονικού και του λιτού που εμπεριέχεται στην δομή την φόρμα του, ακόμα και την αφήγηση όχι ως στείο ακαδημαϊσμό αλλά ως μια αλήθεια που αναγεννιέται μες απ ‘ την σύγχρονη προσωπική του ματιά .

Russell Picasso Guernica he Labyrinth of Narrative and Visio

Picasso, P, (2002) , Σκέψεις για την Τέχνη, Εκδ Printa

■ Θέματα της κλασικής εποχής του Πικάσο

Λυσιστράτη - Μινωταυρωμαχίες. Ο Πικάσο τη δεκαετία του τριάντα χρησιμοποιεί

τον Μινώταυρο ως ένα ψυχικό σύμβολο , στοιχεία από την αρχαιότητα , εξισορροπώντας το Απολλώνιο και Διονυσιακό και πλησιάζοντας κατά τον Νίτσε την υπέρτατη αλήθεια των

ονειρικών καταστάσεων που ελέγχει την απέρρικτη γραμμή της

τέχνης του . ο Μινώταυρος φέρει στεφάνι από λουλούδια ,ο Μινώταυρος χαϊδεύει μια Κοιμωμένη , και η αναφορά του Νίτσε στο πέπλο της Μάγια , κρύβει των διονυσιακό

Κόσμο από το Απολλώνιο ελληνικό βλέμμα, στη σκηνή της Μινωταυρομαχίας , Ο Απολλώνιος Έλληνας ένιωθα φόβο να ξέρει πως ο διονυσιακός κόσμος δεν του ήταν άγνωστος και η συνείδηση δεν το σκέπασε με ένα πέπλο αυτόν τον διονυσιακό κόσμο . (ΧτούρηςΣ Ζιώγας Γ2009)

■ Σχόλια για την Λυσιστράτη και τις Μινωταυρωμαχίες

Σχολ, 115-117, συν 3

I...Σε με τα πρώτα τα οποία είναι σχέδια ... αυτά της Λυσιστράτης ...είναι ξεκάθαρη η επιρροή του από την αρχαία Ελλάδα και μάλιστα νομίζω ότι θυμίζουν πάρα πολύ τις ζωφόρους της Ακρόπολης , του Παρθενώνα ...Και ως προς τη διάταξη των σωμάτων και ως προς την πρώιμη αυτήν που παρουσιάζουν τα σώματα Και ως προς τις στάσεις τους τον τρόπο που κινούνται κλπ...και εντάξει είναι και πολύ λογικό γιατί μιλάει για τη Λυσιστράτη που είναι κάτι καθαρά ελληνικό ...και έδωσε πολύ έντονα το ελληνικό στοιχείο ας ίσως πολύ λιγότερα από το δικό του χαρακτηριστικό ως καλλιτέχνη ...τον τρόπο που διαχειριζόταν ο ίδιος το Σχέδιο .Τώρα όσον αφορά αυτά τα χαρακτηριστικά ...Για αυτό ήθελα λίγο να το ανοίξουμε να το δω από πιο κοντά ...εδώ γίνεται περισσότερο Πικάσο χρησιμοποιεί ίσως περισσότερο τη συμβολιστική ματιά του,... όχι ίσως ... σίγουρα χρησιμοποιεί τη συμβολιστική ματιά του...Αναφορικά με το άλλο και των ταύρου...Πάλι έχει να κάνει με την επιβολή του ενός πάνω στον άλλονβλέπουμε ότι στο μέσον στο κεντρικό θέμα στο χαρακτηριστικό εδώ πέρα ...είναι η επιβολή του Ταύρου πάνω στο άλογο ...που είναι πολύ έντονες οι εκφράσεις ...ίσως αυτό θα παρέπεμπε περισσότερο στα έργα του Γκόγια και του Ντελακρουά ...

E...Και αυτό παρατηρούμε το κορίτσι με τη φλόγα με το κερί...

I...Θυμίζει λίγο την Γκουέρνικα

E...Θυμίζει την Γκουέρνικα .. θέλω να σου δείξω άλλο ένα έργο εγώ τώρα ...για να μου πεις αν υπάρχει κάποια κοινή

σημασιοδότηση ...Σε σχέση με τα έργα που είδαμε προηγούμεναΝα δούμε αυτό εδώ το έργο ...από το βωμό της Περγάμουαπό το ανατολικό αέτωμαείναι "Η Εκάτη

και ο αντίπαλος της " ...Θέλω να δεις εδώ τη σύνθεση και το τι αναπαρίσταται , τι έχει πει πίσω ...

I...τον πυρσό ...

E...Εδώ τα διάφορα τέρατα... να το πω ...έτσι αναπαριστώνται και τι ρόλο παίζουν μέσακαι τι αλληγορίες μπορεί να μεταφέρουν

I..το χέρι είναι από πίσω μου με τον πυρσό πολύ έντονο ...

E...Και επίσης και αυτό ...Μπορεί κανείς να δει ...αν θες να τα παρατηρήσεις λίγο ακόμα ...και πάμε να δούμε τώρα .επιστρέφοντας πάλι στο έργο αυτό ...το οποίο είναι ...

I...Ναι ...έχει ξεκάθαρη σχέση ...ναι έχει ξεκάθαρη σχέση ...φαίνεται ότι έχει μεν έχει μελετήσει πάρα πολύ καλά ...όλα τα αρχαιοελληνικά ανάγλυφα ...

E...Αλλά είναι στην Ευρώπη στο Βερολίνο σε όλο τον κόσμο στο βρετανικό Μουσείο ...

I...Ναι ..ναι ..ναι ...

E...Και αν μπορούμε να προχωρήσουμε αν θέλεις , θες να πεις κάτι άλλο πάνω σε αυτό ;

I...όχι....

E...Να προχωρήσουμε να δούμε ...πάλι του Πικάσο, αν μπορούμε να βρούμε στα δύο έργα αυτά ...τι αναπαριστάται και με ποιο τρόπο ; ..πάλι εδώ υπάρχουν κάποιες αλληγορίες και κάποιοι συμβολισμοί ...

I...Ναι ..ναι ...ναι ...Ε,εε τελείως αλληγορικό ...Τα χρώματα είναι εντυπωσιακά εδώ πέρα ...ούτως ή άλλως τις μορφές της χειρίζεται με τον ίδιο τρόποτο γεγονός ότι είχε εμπλέξει τον Ταύρο με τον Αρλεκίνο ...Τα δύο ήταν πολύ συνολικά στη ζωγραφική του αλλά ίσως περισσότερο από όλα αυτό που με εντυπωσιάζει σε αυτό το έργο το χρώμα το οποίο είναι ένα χρώμα μου πολύ ελπιδοφόρο ...εντάξει ο Πικάσο έχει και την μπλε περίοδο οπότε αν δεν μπορείς να ξέρεις πως σκεφτόταν ...για τα χρώματα ...Αυτό το γαλάζιο όμως το έντονο που έχει από πίσω ...Δεν ταιριάζει σε πόλεμο...Ταιριάζει σε νίκη ίσως ...θα έλεγα για μένα

E...μπορεί αυτό να συμβολίσει να υπονοεί κάτι ...

I...ναι θεωρώ συμβολίζει περισσότερο τη λύτρωση παρά τη σύγκρουση αυτό το έργο ,ενώ από άποψη μορφών δείχνει πολύ επιθετικόδείχνει άγριο κλπ....παρ 'όλ αυτά νομίζω ότι συμβολίζει τη λύτρωση παρά τη σύγκρουση σ' αυτό το έργοκαι η μορφή αριστερά έχει μία ώση προς τα πάνω.... και όλο αυτό το μπλε που εξαφανίζεται σιγά -

σιγά και γίνεται ένα τεράστιο φως στο κέντρο του έργου, ... μου δίνει πιο πολύ την ελπίδα όχι τη αίσθηση του πολέμου ούτε της αγριότητας , ούτε αυτό που παρουσιάζει σαν φόρμα

Ε.. Παρά το ότι λοιπόν παρουσιάζει μια σύγκρουση φρικτή με πολύ αρνητικό συμβολισμούς τελικά αυτό που μεταφέρει

Ι..... κατά τη γνώμη μου ναι ..είναι πολύ ελπιδοφόρο αν και πραγματικά σου προκαλούν φρίκη οι μορφές ...

Ε.. Είναι ένα θετικό μήνυμα ...

Ι.. για μένα ναι ...

Ε... Αυτό που είδαμε πριν ήταν η μία από τις Μινωταυρομαχίες ...είναι με τη φορεσιά του Αρλεκίνου αυτό που μόλις είδαμε....και αυτό πάλι είναι μεν με φορεσιά του Αρλεκίνου ...Άλλο ένα έργο όπου ο Πικάσο φαίνεται να μελετά σε βάθος ..κάποιες έννοιεςπου εμείς ως καλλιτέχνες μπορούμε να τα δούμε

Ι.. αυτό μοιάζει περισσότερο με σκηνικόέχει πολύ καλή προοπτική θα έπρεπε να τραβήξει το ενδιαφέρον στο κέντρο θα φάει όλο το ενδιαφέρον στα αριστερά με αυτό το σκούρο που έχει βάλειτα χέρια που βγαίνουν μέσα από τη σπηλιά που δεν φαίνεται ...περί τίνος πρόκειταιαν με ρωτάς εμένα ...τα χρώματα πάλι...δεν δείχνουν καμία επιθετικότητααπλά σου τραβάει το μεγάλο ενδιαφέρον ...και ίσως αυτή να ήταν και η προσδοκία του η πρόθεση του τα χέρια που βγαίνουν από τη σπηλιά .

Ε... Τι μήνυμα μπορεί να μεταφέρει εδώ το έργο ;.....τελικά

Ι.. Να σου πω κάτιεμένα αυτά τα έργα ...με προβληματίζουν πάρα πολύ ...Δηλαδή το προφανές ...δεν είναι ποτέ αυτό που ήθελε να δώσει ο καλλιτέχνηςτο προφανές.... Είναι ... δεν ξέρω δεν μπορώ να το μεταφράσω ...τη μια στιγμή θα σου έλεγα ότι αυτός νίκησε και μεταφέρει το πτώμα του εχθρού του ...αυτή τη στιγμή μου φαίνεται ότι είναι ένας φίλος που μεταφέρει το φίλο του που έχει σκοτωθεί στη μάχη ...εεε...για μένα δεν είναι επιθετικό το έργο ...είναι κάτι πιο πολύ σαν συγχώρεση ...αλλά αυτό που δεν μπορώ να εξηγήσω ...ούτε να σχολιάσω αυτή τη στιγμή είναι αυτά τα δύο χέρια

Ε.. πάντως νιώθεις ότι κάτι υπονοούν αυτά τα δύο χέρια ..

Ι...Όχι μόνο ότι κάτι υπονοούν.. με αυτό ότι είναι το κέντρο του έργου αλλά δεν ξέρω γιατί το έχει βάλει τόσο αριστεράνιώθω ότι αυτό ήθελε να δείξει ..με αυτό το έργο ίσως το άλλο να είναι απλά διακοσμητικόπου λένε ..

Ε...Τα οποία την εντύπωση σου δίνουν ότι θέλουν να κάνουν ...; ...φαίνεται ότι υπάρχει κάποια πρόθεση εκεί ...

Ι...φαίνεται να είναι σαννα μου δίνει την εντύπωση μιας μάνας που κλαίει τον γιό ας πούμε ...Δηλαδή ...πως να το πω.... σε μια μάχη αυτούς που δεν φαίνονται και που υποφέρουν πιο πολύ από όλους

«Γκουέρνικα» του Πικάσο»

Ο Πικάσο συμμετέχει στο ισπανικό περίπτερο της διεθνούς έκθεσης του Παρισιού το 1937 , με την Γκερνίκα που συνδυάζει , την λιτή ματιά στην γραμμή του

σχεδίου , την απλότητα της αφαίρεσης , την εξπρεσιονιστική παραμόρφωση της φόρμας και την γωνιώδη σπασμώδη κυβιστική πλαστική φόρμα , όλων των μορφών , των αρχετυπικών συμβόλων , των

ζώων , των αντικειμένων και των ανθρώπινων μορφών , σε ένα συνθετικό και εννοιολογικό παραλήρημα , με δομικούς άξονες μεσαιωνικών τριπτύχων και εντάσσοντας την το κεντρικό θέμα σε ένα τριγωνικού κλασικό αέτωμα . Ψηλαφίζοντας τις μνήμες του παρελθόντος μες απ τα βιώματα , βυθίζοντας τον νου σε ένα υπέροχο ταξίδι στον χρόνο , ίπταμαι πάνω απ την κοσμογονική σύγκρουση , ανοίγοντας τα φτερά της ενσυναίσθησης πάνω απ το αιώνιο δράμα της ανθρώπινης ψυχής , Το ανατολικό αέτωμα του Παρθενώνα , ο μύθος του Σίσυφου , οι Κένταυροι και οι Λάπηθες , η Πέργαμος με την Αθηνά και τον Αλκυονέα , η τρισώματη Εκάτη με τα σύμβολά της , ο περήφανος Γαλάτης , ο Λαοκώων με τα παιδιά του , Ο Ανανίας του Ραφαήλ , η μαχητές της Κασίνα , το

Ποίημα του Μιχαήλ Άγγελου για την Δομή της Ομορφιάς , το φώς της Θυσίας για την ελευθερία στο έργο του Γκόγια , οι δυνάστες της Χίου , οι βασανισμένες μορφές του Ροντέν , σε μια ιστορία που στον επίλογο και κατακλείδα θέτει

■ Σχόλια για την «Γκουέρνικα» του Πικάσο»

Σχολ 104-106 ,συν 2

Σ...Α!! ο Πικάσο μ'αρέσει ! Εικοστός αιώνας πια ! ...Είναι ενδιαφέρουσα αυτή η επιλογήγιατί χρησιμοποιεί πια.... ξεκινήσαμε από την κλασική αρχαιότητα ...χρησιμοποιεί ..ένα έργο της αρχαιότητας , το αποτυπώνει με μορφές που θυμίζουν γλυπτά...της αρχαιότητας αλλά βέβαια με το δικό του τρόπογιατί παίρνει τις κλασικές φόρμες ...αλλά σε επίπεδο τεχνικής θα μιλήσω τώρα ...τις παραποιεί λίγο ..με το στιλ το δικό του αλλά δεν παύει σε αυτά τα έργα να έχουμε την αίσθηση ότι βλέπουμε το σύμπλεγμα που βλέπαμε με τις γιγαντομαχίες ...πάλι ...!

Ε...Θα μπορούσε να μας θυμίσει και κάτι άλλο από την αρχαία ελληνική τέχνη ;

Σ..εεε...Αγγεία..Και μάλιστα θα έλεγα και ληκύθους ..δηλαδή νεκρικά ...

Ε Ληκύθους ακριβώς! ...έχει μελετήσει ο Πικάσο πολύ βαθιά .την Αρχαία Ελληνική Τέχνη σ' όλες της τις μορφές ..και οι επιρροές είναι ξεκάθαρες ...

Σ..μου ...αρέσουν ...!!!..ναιι...!

Ε...Αλλά και εδώ αν δούμε που είναι οι μινωταυρομαχίες αυτές ..

Σ...Πάλι ένα σχέδιο από την αρχαιότητα ...Αλλά με το δικό του τρόπο δεν μιμείται να κάνει ένα ίδιο έργο με την αρχαιότητα ...και έχει τον ίδιο τρόπο... εμπνέεται από την αρχαιότηταΠαρόλα αυτά το αποτέλεσμα , παρότι πήγε από άλλο δρόμο ...γιατί είναι ο Πικάσο , είναι άλλη εποχή ...είναι άλλος άνθρωπος καλλιτέχνης , ...θυμίζει τα κλασικά έργα που είδαμε πάλι σύμπλεγμα... ανθρώπινων.... ζωικών μορφών με

σύμβολα των Κένταυρους είπαμε ότι έχουμε ; ναι...Όχι ...!! Μινώταυρο...
Μινώταυρο ...

Ε...Όσον αφορά τα σύμβολα βλέπεις σύμβολα που να σου θυμίζουν ...Σαν αυτά που είδαμε στην αρχαιότητα ;

Σ..Βέβαια τώρα σύμβολα ...έχουμε περάσει και από άλλες εποχές

Ε...Ας πούμε στην Πέργαμο από αυτά που είδαμε μπορείς να αναγνωρίσεις σύμβολα παρεμφερή ..;...Στις μετόπες που είδαμε και στις ζωφόρους του Παρθενώνα ...πιθανώς...;... δηλαδή ο τρόπος με τον οποίον δομούνται ;...

Σ...Βλέπουμε σύμπλεγμα ανθρωπίνων ζωικών μορφών ...σύγκρουση ..μάχες ...έχουν και άλλα στοιχεία τη σκάλα ας πούμε ...αυτό που κρατά ή δεν το έχουμε στην αρχαιότητα ...

Ε...μπορούμε να το δούμε το φως αυτό που κρατάει το παιδί ..

Σ...α...ναι ... το φως ...

Ε.. μπορούμε να το δούμε ...εδώ...

Σ..... ααα ...Ναι...!!! ...είναι σύμβολα που επανέρχονται ...και στην τέχνη του καλλιτέχνη αυτούΝαι ..ναι ...

Ε..Και μπορούμε να το δούμε ...και εδώ στην Γκουέρνικα δηλαδή ...

Σ..Στην Γκουέρνικα πια που είναι μία άλλη...Αααα...Ναι ..ναι.. ναι.. ναι ...!! ,οι πυρσοί που είπαμε ...!! ..μα ναι.. βέβαια ...ναι ...σύμβολα που επανέρχονταιτόσους αιώνες μετά ...

Ναι ..βέβαια ...Μα η Γκουέρνικα τι είναι ; ...και αυτή μία η γιγαντομαχία της εποχής ...

Δυστυχώς ...οι πόλεμοι που έχουν καταστρέψει την ανθρωπότητααλλά δεν παύει να είναι το ίδιο μήνυμα που περνά συνεχώς ...

Η σύγκρουση ..η μάχη ... με τον άνθρωπο ...Ο άνθρωπος κατά ανθρώπου....με τον ίδιο του τον εαυτό με τα στοιχεία της φύσης ...

Εδώ ..ναι ... έχουμε τη μορφή ...αυτήν , που παραπέμπει στον Αλέξανδρο ...

Έχουμε μυθική μορφή της αρχαία...αλλά αλλάζουν οι μορφές γίνονται και τερατόμορφες ...αλλάζει ο άνθρωπος σιγά σιγά ...

Γίνεται επικίνδυνος για τον ίδιο του τον εαυτό ...για την κοινωνία ...!!...εεε...ο προβληματισμός του σύγχρονου καλλιτέχνη ...που έζησε τον παγκόσμιο πόλεμο ...

Ε ..Εδώ μπορείς να δεις και άλλα πράγματα;

Σ...Στην Γκουέρνικα ...εεε...; ...Καλά είναι διαμελισμένα μέλη ...ανθρώπων οικογένειας που έχει συντριβεί στον πόλεμο ...γιατί βλέπουμε άλλου σπαρακτικές μορφές ...εδώ τα χέρια ...

Ε...Τι σου θυμίζει ; ...Οι συμβολισμοί είναι ξεκάθαροι...

Σ ...Και βλέπουμε πάλι και να επανέρχονται ...τον Μινώταυρο στοιχείο αρχαιότητας . . .

Βέβαια το μάτι αυτό ...που είναι από πάνω.... αυτό που κρατά την φωτιά

Επανέρχονται τα σύμβολα ..με σκοπό όμως να υπηρετήσουν το μήνυμα ..μιας άλλης εποχής ...

Ε..Το άλογο ...

Σ... Ναι...το άλογο ...Έχουν αλλάξει μορφή ...αλλά έχουν συντεθεί με τον ίδιο ακριβώς τρόπο ...!!...Με σκοπό να υπηρετήσουν ..αυτήν την αγωνία του ανθρώπου ...

Να εκφράσουν συγγνώμη την αγωνία του ανθρώπου ...την διαχρονική μάχη που έχει ...κάθε φορά με άλλους εχθρούς ...αιώνιους εχθρούς δηλαδή εσωτερικούς ...!...εξωτερικούς ...; ...

Πάντως μάχη που δίνει συνεχώς ...

Ε..Πιστεύεις ότι ο κατακερματισμός μπορεί να είναι ..να έχει δοθεί έτσι η κατακερματισμένη η εικόνα των μορφών ...για τον προφανή λόγο του ότι ..περιγράφει ένα βομβαρδισμό ...όπου τα μέλη των ανθρώπων...έχουν κατακερματιστεί ..η μπορεί να υπάρχει και κάποιος άλλος λόγος ;

Σ ..Κατακερματισμό έχουμε σε πολλά επίπεδαπρώτα πρώτα είναι στην τέχνη που υπηρετεί ο Πικάσο ... Αξιοποιεί την τάση της τέχνης της εποχής του ...η την δημιουργεί ...δεν ξέρω...Ο Πικάσο τώρα εδώ είναι και πρωτοπόρος δημιουργεί ο ίδιος τα ρεύματακαλλιτεχνικά ...που είναι αυτός ο κατακερματισμός

Αλλά αυτός ο κατακερματισμός δείχνει αφενός μεν στον πίνακα αυτόν τον κατακερματισμό της οικογένειας και των ανθρώπων από τον πόλεμο αλλά και έναν κατακερματισμό σε άλλο επίπεδο ! ...

Οι εικόνες πια που ζει ο άνθρωπος ο σύγχρονος άνθρωπος ...πως είναι κατακερματισμένες ..δεν είναι τα ενιαία σύνολα ...Δεν είμαστε στην κλασική εποχή

...έχει ζήσει πολλά για ανθρωπότητα ...τα μηνύματα είναι διαχρονικάΤι γίνεται με τον άνθρωπο στην αιώνια σύγκρουσή του ...!...Αλλά είναι πια αλλιώς ιδωμένα ! ...Έχει περάσει σε άλλο επίπεδο με τα ίδια σύμβολα... κατακερματισμένα όμως γιατί ο άνθρωπος έχει κατακερματισθεί ...Νομίζω ο ίδιος άνθρωπος έχει κατακερματιστεί ! ...Ο καλλιτέχνης ...αφενός που το εκφράζει ...και ο αποδέκτης ...Εικοστό αιώνα ...έχει ζήσει ...η ανθρωπότητα ...!

Ε...Οι Αξίες του ;

Σ...Οι αξίες του ...τα ιδανικά του ... ερωτήματα που θέτει.; Δεν δίνει απαντήσεις ο καλλιτέχνης ...θέτει ερωτήματα ...και θέλει να συγκλονίσει ...γιατί μέχρι το δέκατο ένατο αιώνα ...κάναμε την αναπαραστατική τέχνη... και οι άνθρωποι ...έβγαζαν τα συμπεράσματα τους ...!!...Οι καλλιτέχνες όμως δεν μπορούσαν να....

Είναι ευαίσθητοι άνθρωποι όπως είπα και στην αρχή ...προχωράνε ...παίρνουν τα μηνύματα πιο γρήγορα τους άλλους ...από την εποχή τους ...με την ευαισθησία αυτή που έχουν ...και θέλουν να μην κάνουν την χάρη στο κοινό ..." Ααα...Θα σας κάνω εύκολα μηνύματα...!! "....Εύκολες εικόνες... ! ...Θα σας κάνω να προβληματιστείτε και αυτό που είσαστε και για αυτό που είμαστε ...και αυτή η εικόνα και η Γκουέρνικα ...είναι ένα τέτοιο δείγμα ...παρότι ...για αυτό είναι πολύ σοφός αυτός ο καλλιτέχνης και το έργο , ...παρότι χρησιμοποιεί τα ίδια μοτίβα από την αρχαιότητα...!! ..Αλλά είναι σε άλλη εποχή ... !!

Ε...Μπορούμε να το δούμε πιθανά ..αυτό το πράγμα εδώ ;

Σ...Εεε...ναι ...και μην πω ...ότι στην αρχή μόλις είδα .. αυτό ...λέω μα αυτό !!! Είναι σαν μοντέρνα τέχνη ...!!

Ε...Είναι κατακερματισμένο εδώ ...το ανατολικό αέτωμα ..του Παρθενώνα...

Σ...Ναι ..ναι ..ναι ..ναι ...Έχει πάρα πολύ ενδιαφέρον αυτό ...!! ...βρίσκω ότι είναι πάρα πολύ σοφή αυτή η αντιπαράθεσηΝα γυρίσουμε πίσω και να δούμε αν αυτό που θεωρούμε κλασικό και τέλειο...

ότι έχει κατακερματιστεί ...αλλά ενέχει το μεν μοντέρνο... ενέχει το κλασικό ...αλλά και το κλασικό ...ενέχει τον κατακερματισμό ...το μοντέρνο ...!

Ε..Είναι το ίδιο μήνυμα ...;

Σ ...Ακριβώς το ίδιο ...! ...Καλά υπάρχουν αλλαγές ανάλογα με τις εποχές στην έκφρασή του...

Ναι νομίζω ίναι το ίδιο μήνυμα κατά βάση ...!...Βέβαια υπηρετεί άλλους σκοπούς ...το έργο τέχνης εκείνη την εποχή...Και σε εκείνη την κοινωνία ...

Ε...Υπηρετεί ...όντως ;

Σ...Ποιο από τα δύο ...Όλα ;

Ε..Γενικά όλα αυτά τα έργα που έχουν γίνει διαχρονικά ...

Σ...Για όποιον θέλει ...να δει ..ααα !!! ...υπηρετεί πάντοτε...!! ...Θέλει να δώσει ένα μήνυμα στο κοινό για όποιον έχει μάτια να τον δει ...

Ε ..Αυτό το έχουμε ακούσει και αλλού...Πιθανά..σαν φράση ...;

Σ...Τώρα δεν μπορώ να σκεφτώ ..

Ε....Δεν πειράζει(γέλιο)

Σ...Είναι κάτι μου λέει αυτό όντως ...Από που το έχουν αυτό ..; τώρα το εξέφρασα πραγματικά αυθόρμητα ...!!

Ε...Ναι πολύ ωραίο ήταν ... μου άρεσε ...Ευχαριστώ που το λες και διευκολύνεις πολύ...!!

Σ... Ναι...!!! ...Για όποιον έχει μάτια να δει ...θα δει ...!!

Σχολ 157-167 συν 6

Δ...Λοιπόν από τα πεντακόσια προ Χριστού ...δηλαδή από τις αναπαραστάσεις στον Παρθενώνα από τις συγκρούσεις των θεών .. Η Γκουέρνικα είναι οι συγκρούσεις των ανθρώπων.... δηλαδή ...η... στο εσωτερικό των ανθρώπων ..Έχουν περάσει πάρα πολλά χρόνια ...

Όλο το συγκρουσιακό στοιχείο τώρααν μιλάμε για αυτό ...παίρνει έναν άλλο χαρακτήρα ...δηλαδή ...νέος Κούρος ο οποίος κάνει ένα βήμα ...είναι πριν από αυτά

Ένα βήμα και ανοίγει ένα μικρό χαμόγελοτι είναι αυτό ;...που είναι πριν από αυτά ...που είναι αυτό το χαμόγελο το αινιγματικόκαι ένα βήμα ...Αυτό είναι το πρώτο

βήμα της φύσης ένα πρώτο ξεκίνημα μία πρώτη κίνηση , από το ακίνητο των

αιγυπτιακών αγαλμάτων ...Μια πρώτη κίνηση ή ένα πρώτο νεύμαΈνα πρώτο

κάλεσμα ένα πρώτο από-τόλμημα ...Συνεχίζει μετά ιστορία για να πάρει ένα χαρακτήρα όπου να γίνει παραδεκτό ότι όλη η φύση είναι ένας παλμόςένας αριθμός μια αναπνοή

...που πάλλεται ..Τα στοιχεία της φύσης συγκρούονται και εμείς είμαστε μέσα σε αυτό το παιχνίδι αυτής της μιας αδήριτης ανάγκης και πρέπει και εμείς κάπως να κουνήσουμε τα χέρια ...Ωραίαπερνάει όμως ο καιρός και τα πράγματα οδηγούνται αλλού..... έχει γεννηθεί ένας καινούργιος κόσμος ο χριστιανικός κόσμος... ο μεσαιωνικός που λέμε και ενώ δηλαδή από τα πεντακόσια προ Χριστού μέχρι τα πεντακόσια μετά Χριστό ακόμα και μέσα στον χριστιανισμό για τα χίλια αυτά χρόνια ...Κέντρο στη σκέψη του ανθρώπου είναι η φύση κατά πεντακόσια μετά Χριστό μέχρι το χίλια πεντακόσια μέχρι την Αναγέννηση του Κέντρο είναι έξω από τη φύση ...Μετατίθεται και γίνεται ο Θεός ...Ωραία ...όταν όμως έχεις αυτές τις δύο κληρονομίες και οι δύο κάνουν τον κύκλο τους και φτάνεις να δεις ένα έργο όπως η μόνα Λίζα του Ντα Βίντσι...Εκεί τα πράγματα αλλάζουν διότι ,...αλλάζουν με όποια έννοια ;... ότι ο άνθρωπος ...αυτός ζωγραφίζει μία γυναίκα που χαμογελά αινιγματικά και αυτό το χαμόγελο για να μπορέσουμε να ερμηνεύσουμε, να το δούμε , τι είναι αυτό το χαμόγελο ...Τι σημαίνει αυτό ;...πρέπει κατά τη γνώμη μου να δούμε το φόντο ...μέσα στο οποίο εγγράφει ...το φόντο μέσα στο οποίο ο Ντα Βίντσι εγγράφει την μόνα Λίζα ...είναι η φύση ...Αν δεις το έργο ...οπότε η φύση αυτή είναι εξ ίσου αινιγματική ...είναι μία φύση που και αυτή είναι σε σύγκρουσηΩραία ; Επομένως το χαμόγελο αυτής της γυναίκας εκφράζει το ίδιο το αίνιγμα της ίδιας της φύσης ...που είναι και αίνιγμα του ανθρώπου ...για να ερμηνεύσεις αυτό το έργο... πρέπει να έχεις δειΝα έχεις κάνει αυτό που έγινε μέσα από την νεοπλατωνική σκέψη ..έφτασε μέχρι την αναγέννησηη οποία προσέλαβε τον αρχαίο κόσμο μέσα από τον νεοπλατωνισμόπρέπει να έχεις κάνει αυτή τη στροφή μέσα , δηλαδή αυτή η σύγκρουση ...τώρα έχει μεταφερθεί μέσα μας ...και εκφράζεται στο χαμόγελο της μόνα Λίζας ...Οπότε τώρα μετά από πεντακόσια χρόνια ο Πικάσο , ζωγραφίζει τις δεσποινίδες της Αβινιόν ...και φτιάχνει πέντε κοπέλες ,...οι όποιες είναι πόρνες ...γιατί αν προσέξεις στο κάτω μέρος έχει ένα καλάθι με φρούτα κλπ...και είναι το εσωτερικό ενός σκοτεινού πορνείουΚαι οι δύο από αυτές είναι με αραχνοϋφαντα ρούχα και οι άλλες φορούν μάσκες ...εκφράζει της σύγκρουση στο εσωτερικό της ίδιας της γυναίκας ...η γυναίκα σαν αποπλανητική ...και η γυναίκα σαν άγρια καταστροφική ..και εκφράζει μια διττή φύσηκαι είναι σαν να λέει στον άνθρωπο... ότι αυτό το πράγμα είναι η γυναίκα ...είναι τα δύο αυτά πράγματα... και αν την θέλεις ...θα πρέπει

να δεχτείς όλο το πακέτο...! Και την καταστροφική πλευρά αλλά και την ...γιατί αυτό ...που εκπροσωπεί τη ζωή...κάποια στιγμή γίνεται αποπλανητικό...και κάποια στιγμή γίνεται καταστροφικό αυτή την έννοια βλέπω εγώ το συγκρουσιακό στοιχείο στον Πικάσο ... Μετά από τόσα χρόνια ...αφού έχει μεσολαβήσει ή έσω στροφή ...

Ε...Η έσω στροφή ...Οι συμβολισμοί παρόλα αυτά , τα μηνύματα που μεταφέρονται στο θεατή ...ακόμα και η δομήείναι ξεκάθαρο ότι έχει πάρει στοιχεία ...έτσι όπως είναι κατακερματισμένο ...μας θυμίζει και η δομή της σύνθεσης ...το κατακερματισμένο αέτωμα του Παρθενώνα ...Έχει μελετήσει σε βάθος ο Πικάσο την αρχαία ελληνική τέχνη την οποία θαυμάζει ...

Δ...επειδή έχει μια τριγωνική δομή εδώμε το ...

Ε...Βέβαια ...αν δεις το έργοαν το παρατηρήσεις ...πέρα από τις σταθερές εγγραφές που υπάρχουν ...να δούμε κι αυτό ; τι θα δούμε εδώ ;

Δ...(παύση) ...λες το αέτωμα....δες λίγο πάλι την Γκουέρνικα του Πικάσονα δεις ...τι υπάρχει ..

Ε... Βεβαίως υπάρχουν και άλλα πράγματαθέλω να πω

Δ...Σίγουρα υπάρχει μία αναφορά ..αλλά ..Υπάρχει το πέρασμα των χρόνωνο

Πικάσο σαν καλλιτέχνης του εικοστού αιώνα είχε ενσωματώσει και άλλα πράγματαόπως στην Γκουέρνικα ...εκτός από το βασικό τρίγωνο το οποίο ξεκινάει από το φως εδώ ψηλά και καταλήγει στη βάση , υπάρχουν εδώ , είναι σαν ένα τρίπτυχο, αυτό είναι το ένα το κομμάτι ...Το μεσαίο κομμάτι και τα δύοΤα τρίπτυχα όπως αναφέρονται στη μεσαιωνική ζωγραφική ...

Ε..εντάξει

Δ..οπότε έχει και το τρίπτυχο υπόψη του

Ε...όμως και τα σύμβολα έτσι όπως αναπαράγονται ...μέσα στο πέρασμα του χρόνου .

Δ...έχει μία δομή το τρίπτυχο διηγείται κάτιέχει καταλάβει τη σημασία του να διηγείσαι παράλληλες ιστορίεςπου έχουν τα τρίπτυχααλλά εδώ βλέπεις τις ενσωματώνειέχει την κεντρική του σκηνήκαι έχει και μορφές οι οποίες είναι επηρεασμένες από την ελληνορωμαϊκή μυθολογίααυτό είναι προφανές ...γιατί έχει την κλασική περίοδο ...στην οποία έδωσε με τον τρόπο τον κλασικό κόσμοΚαι τώρα εδώ το τριάντα έξι που έχει κάνει αυτό το έργο ...ήδη αυτή η περίοδος ...Είναι

εκεί κοντά...οπότε ενσωματώνει αυτές τις αποδόσεις τις κλασικές...Χρησιμοποιεί βέβαια και βασικές δομές τριγωνικές , κλπ...και έχει μια υπό-σημαντικότητα... την οποία και αυτός προσπαθεί με την ενοποίηση...όπως κάνανε και οι αρχαίοι Έλληνες στα αετώματα ...δηλαδή να βλέπεις κι εδώ αυτό εδώ είναι σαν ένα αέτωμα ...

Ε... αυτό ακριβώς ...

Δ...Το τρίγωνοτο τρίγωνο του ...

Ε...Παρατηρώντας τα έργα τέχνης αυτά ...

Δ...απλώς στο αέτωμα ...Του Παρθενώνα η κάθε μια μορφή ...είναι πιο αυτοτελής ...δηλαδή είναι πιο αυτοτελής...και όταν γράφονται από τον Πικάσο είναι πιο θραυσματικά ...γιατί είναι άλλη η περίοδος ...και εδώ θέλει να αποδώσει πιο δραματικά ...έχει μεσολαβήσει ένας μεσαιωνικός κόσμος ...οπότε η δραματοποίηση είναι πιο έντονη ...χρησιμοποιεί δηλαδή κλασικές δομές ...Παράλληλες αφηγήσεις όπως στα τρίπτυχα...και ταυτόχρονα με την αποσπασματοποίηση ,...Θραυσματοποίηση καλύτερα δραματοποιεί πιο καλά το θέμα του...Γιατί το μήνυμα του είναι λίγο πιοΕίναι για τα δεινά του πολέμου ...

Ε...Ακριβώς αυτό

Δ...ενώ οι Έλληνες περιγράφουν τη Φύση μέσα στον παλμό της ...Και στις συγκρούσεις της και στον αγώνα της αυτό που θεωρούν είπαμε ...λίγο πολύ δεδομένο ...και σαν ορίζοντα σαν τον ευρύτερο ορίζοντα ...ενώ ο Πικάσο είναι αντίθετος ...είναι αντίθετη γνώμη τουο πόλεμος είναι καταστροφή ...τα κορμιά διαμελίζονται ...Παιδιά διαλύονταικλπ...είναι προφανής δηλαδή αυτή η καταγγελτική του ας πούμε διάσταση

Ε...Δηλαδή εσύ πιστεύεις ότι ...το μήνυμα που περνάει ...στο κοινό από τον δημόσιο χώρο ...του βράχου της Ακρόποληςόταν μετακινείται ένας άνθρωπος και βλέπει όλο αυτό ...το μήνυμα που παίρνει ...δεν είναι ένα διδακτικό μήνυμα ;...δεν είναι ένα μήνυμα το οποίο του περνά κάτι ;...Δεν περνάει ένα κοινωνικό μήνυμα στον θεατή ;...ανάλογο της Γκουέρνικα ...Και στην Πέργαμο και αλλού ..Και μέσα από το έργο τέχνης έτσι όπως παρουσιάζεται στο θεατή ότι και αν είναι αυτό ...μπορεί να είναι και μιας άλλης εποχήςαν πάμε δηλαδή εδώ ...μπορούμε να δούμε και αυτό ...ακόμα και

το αναγεννησιακό που είναι η μάχη της Κατσίνα ...Που σου είχα πει ότι το έχουν συμπεριλάβει στην εργασία μου βλέπουμε και εδώ μια πάληΈτσι;

Δ...Ναι ...η πάλη είναι κοινό στοιχείο ...Απλώς σε κάθε εποχή αυτήν την πάλη ...ανάλογα το έργο ...κάνεις μια ιδιαίτερη ερμηνείααποδίδεις στην ιδιαίτερη ερμηνεία ...Αποδίδεις την ιδιαίτερη σημασίαδηλαδή ο θεατής του Παρθενώνα ...είναι μέρος της ζωής του ... αυτή... το μυθολογικό στοιχείο...Η πάλη Θεού και ανθρώπων ..οι πάλη θεών και γιγάντων ... Τιτάνων ...όλων...Η πάλη μέσα στους κόλπους των ίδιων των θεών ...το συγκρουσιακό στοιχείο μέσα στην ίδια τη φύσηείναι μέρος μιας πόλης ...οπότε η πομπή των Παναθηναίων ...ανακαλεί στη μνήμη... Το στοιχείο εκεί... είναι συναινετικό ..είναι δηλαδή ένα στοιχείο συνδετικό...Του κοινωνικού ιστού ...Είμαστε εμείς αυτοί που κάνουμε αυτήν την πομπή ..και είναι αυτή η πόλη που είναι δική μας ... Είναι αυτός ο τόπος που είναι τα χρώματα μαςείμαστε εμείς η κοινότητα αυτή ...Η οποία έχουν συνενωθείκαι αποδίδουμε τιμές ...στον κοινό Θεό κλπ...οπότε είναι ένα στοιχείο αυτογνωσίας , αυτό-αναγνώρισης της πόλης ...δηλαδή της ίδιας ...Οι οποία φτιάχνει τα μνημεία της ...Τους θεούς της,... αυτό-αναφορά ...αναφέρεται στον εαυτό της ...η αντανακλάται στους θεούς της ...ενώ ο Πικάσο η Γκουέρνικα ...είναι πια τώρα ο μεμονωμένος καλλιτέχνηςέχει έρθει πια στο προσκήνιο μετά την Αναγέννηση ...Αποκτά σημασία και έχει γίνει καταγγελτικός ...για τα ίδια τα ζητήματα που η κοινωνία φέρνει στο προσκήνιο ...Είναι πιο δηλαδή ξέχωρος ο Πικάσο ...χωρίς να σημαίνει ότι ο Φειδίας δεν είναι πολύ σημαντικός ..η δεν είναι σπουδαίος καλλιτέχνης ...αλλά ο Φειδίας είναι εγγεγραμμένος σε μια παράδοση....δηλαδή ο νεωτερισμός να βάλει την πομπή των Παναθηναίων μέσα στον Παρθενώνα ,....Ναι είχε ένα εργαστήριο εκπληκτικό ,,στο οποίο οι μαθητές του έκαναν όλα αυτά...και ο ίδιος ...για να μπορέσει να αποδώσει να διηγηθείαυτήν την κίνηση της πόλης με τον καλύτερο τρόποκαι την φύση στα αετώματα ...

Σχολ, 118 συν 3

I..η Γκουέρνικα του Πικάσο να σου πω την αλήθεια από την πρώτη στιγμή που την είδα μου έδωσε την αίσθηση του θραύσματος ...θραύσματα ...δηλαδή σαν να είναι

κομμάτια ...από κάτι κατεστραμμένο ίσως αυτό είναι που σου δίνει περισσότερο την αίσθηση του πολέμου.... ότι ο πόλεμος αυτό είναι ...Ουσιαστικά τι αφήνει ;...διακεκομμένα πράγματα , θραύσματα αντικειμένων ανθρώπων και καταστάσεων δεν λύνει τίποτα ένα συνονθύλευμα πραγμάτων που υποφέρουν ...!

Ε...Θα ήθελα να μου πεις όπως βλέπεις το έργο αυτό και είδαμε και τα γλυπτά του Παρθενώνα τα γλυπτά της Περγάμου είδαμε όλα αυτά τα έργα προηγούμενα και μετέπειτα αναφέρονται σε παρεμφερή θέματα βλέπεις εδώ σε αυτό το έργο να επαναλαμβάνονται σύμβολα δομές χρώματα υφές που έχουν σχέση με τα προηγούμενα ;

Ι...Εντελώς ...πολύ ξεκάθαρα ..

Ε...Θες να αναφερθείς σε κάτι ;...

Ι...η λάμπα ας πούμε ...είναι πολύ ξεκάθαρη που βρίσκεται και στην Πέργαμο , ο πυρσόςπου είναι στην Πέργαμο...το κεφάλι τέρμα δεξιά το οποίο μοιάζει με το κεφάλι του Απόλλωνα που υποφέρει ..γενικά ...αυτά όλα τα κεφάλια το άλογο είναι σαν τα άλογα αυτά τα οποία ...ο ταύρος τα στοιχεία είναι σαν κάτι που το έχεις ξαναδεί ...ακόμα και η σύνθεση είναι στα ζωφόροςτο τρίγωνοναι ...το τρίγωνο που δημιουργείται βέβαια ...Ναι ...Είναι σαν να βλέπεις κάτι το αρχαιοελληνικό πολύ ξεκάθαρα .αλλά το 'χει σπάσει τόσο πολύ ...που έχει δώσει εντελώς για την εποχή του ...αυτήν την έννοια του κατεστραμμένου ...δηλαδή αυτό δεν υπήρχε στη ζωφόρους....εδώ τον βλέπουμε όμωςπάρα πολύ ξεκάθαρα

Ε...υπάρχει εκ του αποτελέσματος στις ζωφόρους...

Ι...Ναι υπάρχει και πιο πολύ στα πρόσωπα στη στάση του σώματος κλπ...εδώ´ είναι πολύ ξεκάθαρο είναι δομικό στοιχείο ...

Ε...Ο Πικάσο όταν είδε όμως τα αετώματα αυτάΤα είδε όπως ήταν στην αρχαιότητα ...ή τα είδε κατακερματισμένα ;

Ι.Καλά ναι ...ούτως ή άλλωςμπορεί να παρατήρησε ...ως πεπειραμένος η ζωγράφοςμπορεί να παρατήρησε ...τα κενά τα οποία δημιουργούνται ανάμεσα στα σώματα και αυτά να αναπαρήγαγε και εδώ ...αλλά ξαναλέω στην εποχή του αυτό που έδωσε ήταν πολύ σύγχρονο και πολύ ξεκάθαρο ...

Ε..Φυσικά γιατί οι εποχές εναλλάσσονται και προσαρμόζεσαι και προχωράςαλλά βλέπουμε μια σχέση μια συνέχεια ;

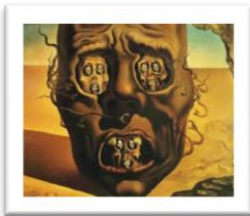
Ι.. Ξεκάθαρηεντελώς...! είναι σαν μελέτη ...σαν αφαιρετική μελέτη πάνω στις ζωοφόρους .

Ε..Εννοιολογικά βλέπουμε μία σχέση ; ...Μια αλληλουχία ..με συμβολισμούς και αλληγορίες να επαναλαμβάνονται ...

Ι...Αυτό που βλέπουμε... ακριβώς ! ...να επαναλαμβάνονται ...Επαναλαμβάνεται πάντα το ίδιο ...δηλαδή ο άνθρωπος έχει αυτό το ένστικτο.... της αυτοσυντήρησηςπου οδηγεί στη σύγκρουση..... το οποίο είναι..πως να το πω πρωτόγονο! ...και δεν θα εξαφανιστεί ποτέ ...Ούτως ώστε η έχει μια πολύ σαφή επιρροή ..από το τι γινόταν εκατοντάδες χρόνια πριν και το τι συμβαίνει σήμερα , με τον ίδιο ακριβώς τρόπο , με την έννοια του κυκλικού , της επαναφοράς , του γεγονότος που επαναλαμβάνεται , που ξαναγίνεται, με άλλο τρόπο, με άλλο σκηνικό , με άλλα δεδομένα αλλά η ουσία του είναι ακριβώς η ίδια ...

■ «Το πρόσωπο του πολέμου» του Σαλβαντόρ Νταλί

Το Πρόσωπο ο του Πολέμου του Νταλί , τον μύθο του Σύσιφου , τον άνθρωπο που ξαναζεί το δράμα του , αμάθητος , επιπόλαιος , αλαζών , δυνάστης του ίδιου του εαυτού και όλης της φύσης .

Δραματικές Μεγάλες και Μικρές ιστορίες καθημερινής τρέλας που η Τέχνη καταγράφει , με τον τρόπο που αντιστοιχεί σε κάθε φιλοσοφία και εποχή ζητώντας τα πρωτεία . Η εποχή τραβά μπροστά , κάθε φορά , μια αμάθητη φιλόδοξη παιδούλα , τραβώντας την τέχνη , μαζί της , να γράψει το επόμενο κεφάλαιο στο μέλλον .

■ Σχόλια για το «Το πρόσωπο του πολέμου»

Σχολ 107-109 , συν 2

Ε..Και εδώ έχω βάλει τέλος αυτό το έργο του Νταλί...το οποίο είναι ο Θάνατος του πολέμου ...

Σ ...Πάλι έχουμε θάνατο και πόλεμο ...περάσαμε τον πόλεμο από την αρχή . Θάνατο με τη σφαγή της Χίου, τον Γκόγια , Γκουέρνικα...πόλεμος , ...και εδώ έχουμε πια το τελικό αποτέλεσμα.... Τον θάνατο !...Τι συναίσθημα δημιουργεί ; Οδύνη ..σπαραγμό ...!!

Ε....Αυτό σίγουρα ...έχουμετι είναι αυτά που είναι γύρω -γύρω ... ;

Σ.....Ναι.... έχουμε φυσικά στοιχεία εδώ !!....Αα...τα φίδια να ...!! τα φίδια είναι !! που επανέρχονται ...βέβαια ..βέβαια ...!!...Πως το ίδιο σύμβολο... επανέρχεται !! Και μέσα εδώ βλέπουμε ... και άλλα.. και άλλα... και άλλα! ! και αέναος ο θάνατος ...κι η απώλεια !! Και βλέπουμε ..τρομακτικό ,...με έκπληξη ..με ... τρόμο.... αυτό που έρχεται!!

Ε..Τι βλέπουμε με τρόμο ; ...

Σ..εεε...τον θάνατο ...!!

Ε...Μόνο ..; ...η μήπως βλέπουμε και κάτι άλλο ...; ...Μπορεί να υπάρχει μια άλλη αλληγορία ;

Σ...Μορφές κι άλλες μορφές ...δεν είναι ;

Ε ...Μια άλλη αλληγορία ...

Σ...Είναι αλληγορικός ο Νταλί ...έτσι και αλλιώς ...παίζει με τα πρόσωπα ...!! ..μα μέσα σε ένα σε κάθε μάτι και στο στόμα.... βλέπουμε άλλα πρόσωπα....επανέρχονται !!.... για αυτό είπα αέναη !!.. και ο σπαραγμός απέραντος ...!!

Ο θάνατος...!! η καταστροφή ...!! η απειλή από τα εξωτερικά στοιχεία !!...αλλά που ο ίδιος ο άνθρωπος έχει δημιουργήσει !!...Δεν έχουμε αφήσει πίσω ...τίποτα...! Είναι νεκρό τοπίοκαι αντιπαλεύει με τον ίδιο του τον εαυτό . Επανέρχεται δηλαδή αυτό που είπαμε στην αρχή !. ..τρόμος και απόγνωση ...!!...Μην ξεχνάμε ότι είμαστε και στον εικοστό αιώνα πια .

Ε...Τι είναι αυτό που μας δημιουργεί την απόγνωση

Σ...Ότι ο ίδιος μας ο εαυτόςΑπειλούμαστε από άνθρωποΑπό άλλους ανθρώπους ...ο ένας με τον άλλοναλλά και τον ίδιο μας τον εαυτό ...ουσιαστικά ..Αφού επιτιθέμεθα ...και απειλούμε ανθρώπους , και το ίδιο κάνουν και οι άλλοι σε μας ...Στο μυαλό μας πάει αυτό !! ... ο άνθρωπος στον άνθρωπο ...!!

Ε...Είναι το διαχρονικό αυτό μήνυμα που σημαίνει ...;

Σ...Μια γωνία του άλλου μηνύματος που είπαμε ..της σύγκρουσης ...

Ε...Αλλά και τι παραπάνω βάζει εδώ ο Νταλί ;

Σ...Εδώ βάζει και την προσωπική ευθύνη !...Δηλαδή δεν έχουμε μόνο τα θεϊκά στοιχεία ...δεν έχουμε καν θετικά στοιχεία...η εξωγενείς παράγοντες μόνον ...έχουμε τα φίδια βέβαια ...

Ε...Ο τρόμος δηλαδή δεν είναι μόνο για το θάνατο αλλά είναι και για κάτι άλλο ...

Σ...Είναι για όλη την υπαρξιακή αγωνία για το που πηγαίνει ο άνθρωποςΠως ζει... πως μοιάζει με τους άλλους...πως μπορεί να κατασπαράξει ο ένας τον άλλον ...Με το στόμα του ανοιχτό ...με τις μορφέςπου καταπίνει...παράλληλα με τα μάτια ...Έχουμε τη σύγκρουση αλλά όχι όπως ...Την σύγκρουση που κατά πάσα πιθανότητα θα οδηγήσει στην καταστροφή ...

Ε..Και που γίνεται αυτό μεν έναν ..

Σ...Με έναν αέναο τρόπο

Ε...Αέναο τρόπο...Είναι σαν να προβληματίζεται εδώ ο Νταλί

Σ..και να θέλει να προβληματίσει ...

Ε...Πως θα το πούμε ...Θα το πούμε ...; Έχουμε φτάσει διαχρονικά , κάνω έτσι μία σύνοψη , από την αρχαία εποχή μέχρι τώρα και βλέπουμε μέσα σε χώρους έξω από χώρους πάνω σε αρχιτεκτονήματα συμπλέγματα ..έτσι ή αλλιώς αναπαράγονται κάποια μηνύματα ...Ο άνθρωπος θα παίρνει τα μηνύματα αυτά ;

Σ..Ναι...! .. αυτό ήθελα να πω αλλά δεν μπορούσα να το εκφράσω ...

Ε..Το κοινωνικό μήνυμα αυτό που βγαίνει μέσα αυτό το έργο

Σ...Είναι ο καλλιτέχνης συνεχώς δίνει αυτά... εκφράζει αυτά τα κοινωνικά μηνύματα ...

Ε...Εισπράττει ο άνθρωπος; διδάσκεται ;

Σ...Ο άνθρωπος είναι τρομαγμένος απέναντι στην αγωνία του αλλά ...δεν διδάσκεται

Ε... Δεν διδάσκεται ...

Σ... Μάλλον παίρνει το μήνυμα ότι οφείλει να διδάσκεται οφείλει να πάρει κάποια πράγματα από την τέχνη αλλά δεν διδάσκεται ...Είναι τρομαγμένος έντρομος ..άναυδος ...βλέποντας όλο αυτόκαι οδηγείται τελικά σε καταστάσεις ...που είναι πιο σκληρές και από την αρχαιότηταΔηλαδή ...μας ξεπερνάμε ...Αυτό που ονομάζουμε πολιτισμό και τη διαχρονία και εξέλιξη... που βλέπουμε μέσα από την τέχνη..Και η τέχνη τι εκφράζει ;...την απόγνωση του καλλιτέχνη ...του ανθρώπου για τι ότι ...τελικά ;

Που πάμε ; ...Η τέχνη μας κάνει τίποτα ;. Μας καλλιεργεί ;...Ακόμα όμως κι αυτό που λέω τώρα.....δηλαδή τα ίδια αγωνιώδη ερωτήματα ..Αν μας καλλιεργεί η τέχνη ...είναι αποτέλεσμα της επικοινωνίας με το έργο τέχνης !!

Δηλαδή ακόμα και να συνειδητοποιήσουμε την έλλειψη καλλιέργειας ..την έλλειψη εξέλιξης ..και αυτό όμως πάλι γίνεται μέσα από την τέχνη ! Μας το δίνει ο καλλιτέχνης !

Ε..Πως θα μπορούσαμε να το πούμε αυτό με μια λέξη ;

Σ ...Με μια λέξη ...με μια λέξη ...; είναι εύκολο να πεις με μια λέξη αυτό ; Τι να πω αγωνία.. απογοήτευση ;..Δεν ξέρω ...

Ε..Θα μπορούσαμε να το πούμε επίγνωση ;

Σ...Ναι .. εδώ θα παίζουμε με ...απόγνωση ..ήθελα να πω ...αλλά θα βάλω και τότε επίγνωση γιατί είπαμε πριν ...αισθάνθηκααπό αυτόν τον διάλογο με τα έργα τέχνης ...ότι οδηγούμαστε σε απόγνωση αλλά έχουμε και επίγνωση του τι γίνεται ...και η τέχνη μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο κινητοποίησης ...και αυτογνωσίας ...

Ε..Και επίγνωσης ...

Σ...Ναι ..και αυτό μπορεί να έχουμε έναν άνθρωπο ...Δεν εννοώ στο χρόνο ..στο χώρο... ότι αφορά...μπορεί να έχουμε μία μορφή ...αφορά την κοινωνία των ανθρώπων.... Δηλαδή αυτό ... θα πρέπει να το δούμε σαν επιδείνωση των μελών γύρω μας ...

Πάντα επιτελεί κοινωνικό έργο η τέχνη... ακόμα και να φαίνεται ότι είναι αντικοινωνικό το περιεχόμενο Γιατί δεν έχουμε ανθρώπους εδώ δεν έχουμε μορφές..

Όχι ! Σε σχέση με άλλα έργα ! ...Έχουμε βέβαια στοιχεία που παραπέμπουν σε

κοινωνικά συμπλέγματα ...Είναι ο προβληματισμός για το τι πρέπει να κάνει ο άνθρωπος ..Δεν ξέρω ...κινητοποιεί ένας καλλιτέχνης ...πάντοτε ...

Ε..Κινητοποιεί λοιπόν ένας καλλιτέχνης ... Αυτό είναι το πολύ σημαντικό συμπέρασμα σου ;

Σ ...Νομίζω ναι ...!!....Γιατί αλίμονο αν σταματήσει αυτό ...Κινητοποιεί και το έχει και ως κινητήρια δύναμη αυτό ο καλλιτέχνης ...!!...Αν σταματήσουν αυτό οι καλλιτέχνες ...όσο και να λέμε ότι.... και δυστυχώς τα τελευταία χρόνια ... έχουμε υποτιμήσει τον ρόλο της τέχνης... και της καλλιτεχνικής δημιουργίας ... Πάντα υπάρχει εκεί όμως ...για να μας ...Δηλαδή μετά από εποχές... από πολλά χρόνια όταν δει κάποιος τα άλλα έργα ...που στο μεταξύ θα υπάρξουν ...Θα συνεχίσουν το μήνυμα αυτό της αγωνιώδους έκφρασης ...

Ε...Να σου κάνω μια τελευταία ερώτηση που δεν την είχα συμπεριλάβει ...Τα εικαστικά με ποια άλλη μορφή τέχνης νομίζει ότι είναι πιο συγγενική ; Με ποια προσομοιάζει ο ψυχισμός ενός εικαστικού καλλιτέχνη ; Λογοτεχνία Θέατρο , Ποίηση , Χορό , Μουσική , κλπ ...

Σ...Δεν το είχα σκεφτεί ποτέ ...νομίζω κάθε τέχνη είναι αυτόνομη αλλά παράλληλα και κάθε τέχνη επικοινωνεί με τις άλλες τέχνες ..Δεν υπάρχουν στεγανά... Αλλά πιο κοντά νομίζω ότι αν το θέατρο εκφράζει τη δραματική αγωνία του ανθρώπου ως προς την θέση του, στη ζωή , στην κοινωνία , στη σχέση του με τους άλλους , βρίσκω , ότι πιο κοντά στο θέατρο , αλλά με την έννοια της δραματοποίησης... Του δράματος...

Ε.. και της χρήσης της εικόνας ...

Σ ..Και της χρήσης της εικόνας ...γιατί μια σκηνή θεάτρου αλλά όχι μόνο σαν θέατρο αλλά και σαν κείμενο , άρα και της λογοτεχνικής γραφής ...

Ε..Ίσως της ποίησης ...;

Σ..Και της ποίησης γιατί και ο ποιητής με λίγα λόγια δημιουργεί

Ε.. Αλληγορίες...

Σ..Αλληγορίες ...Ναινομίζω στη δραματική ποίηση να το πούμε καλύτερα ..!

Ε... Στη δραματική ποίηση. !.. Ευχαριστώ πολύ Σταυρούλα ..!!

Σ...Παρακαλώ ελπίζω να ανταποκρίθηκα ...

Ε...εκατό στα εκατό ...!!

Σ...και έμαθα πολύ περισσότερα πράγματα... ήταν σαν να έκανα ένα σεμινάριοκαι θυμήθηκα πράγματα του είχα δει ... αλλά μου άρεσαν πολύ αυτές οι συνδέσεις που έγιναν... μου άρεσαν πολύ!!

Εγώ ευχαριστώ Έλλη !!

Ε ...Εγώ ευχαριστώ πιο πολύ !!

Σχολ 118 ,συν3

Ε..Το πρόσωπο του πολέμου του Νταλί πως θα το τοποθετούσαμε μέσα στο χώρο αυτό...πιστεύεις ότι ο Νταλί που ξεκινάει και εκείνος να πει κάποια πράγματα με το δικό του προσωπικό τρόπο , πως μπορεί να ενταχθεί μέσα σε όλο αυτό ; ...

Έχει ένα δικό του τρόπο να λέει τα πράγματα μπορείς να βρεις κοινά και διαφορές ;

Ι...Κοίτα να δεις ο Νταλί μόνο και μόνο με τον τίτλο που έχει δώσει στο συγκεκριμένο έργο ουσιαστικά αυτό που λέει είναι ότι "Τι είναι ουσιαστικά ο πόλεμος ; "....Το τέλος ...κατ αρχήν δίνει ξεκάθαρα και ο Νταλί στο συγκεκριμένο έργο αυτήν την αίσθηση του τι επαναλαμβάνεται αυτοί που βλέπεις ένα πρόσωπο και με στα μάτια του ξαναβλέπεις το ίδιο πρόσωπο και με στα μάτια αυτού του προσώπου, ξαναβλέπεις το ίδιο πρόσωπο ..

Δηλαδή ουσιαστικά είναι αυτή η αίσθηση της επανάληψης μιας επανάληψης όμως εντελώς...

Ε...αέναη ...

Ι ...Ασυνείδητη... θα έλεγα ...νομίζω είναι και λίγο.... πως να το εξηγήσω ...νομίζω ότι δεν είναι συνειδητό ..δεν είναι συνειδητό στον κόσμοη σχέση που έχει με το παρελθόν του ...ίσως για αυτό επαναλαμβάνουμε και επαναλαμβάνουμε τα ίδια πράγματα .Αυτό είναι πολύ σαφές στο συγκεκριμένο έργο ...Δηλαδή βλέπει ,...είναι σαν ένα πρόσωπο το οποίο μεν.. είναι νεκρό ...και βλέπει και τρώει ξανά την ίδια εικόνα ...Το ίδιο και το ίδιο και το ίδιο !!

Ε..Αυτό το βλέπουμε και μέσα στα ελληνικά έτσι όπως επαναλαμβάνονται ...οι συμβολισμοί; ...δηλαδή ..η επανάληψη υπάρχει και αυτό βλέπουμε και εδώ τελικά ;

Ι..υπάρχει ούτως ή άλλως ναι , ναι , ναι ...εδώ είναι το πιο ξεκάθαρο απ' όλα ...

Ε..δηλαδή ο Νταλί με λίγα λόγια μας μεταφέρει αυτό ακριβώς που ανακαλύπτουμε παρατηρώντας τα έργα τέχνης διαχρονικά που σχετίζονται με τη θεματολογία αυτή ;

Ι...είναι σίγουρααν και το συγκεκριμένο δεν νομίζω ότι έχει παραπομπή ..σε προηγούμενα έργα ...

Ε...μορφολογικά ...

Ι..Μορφολογικά καθόλου δεν παραπέμπει ..

Ε...εννοιολογικά ;

.Ι...μορφολογικά είναι κάτι πολύ σύγχρονοεννοιολογικά είναι ουσιαστικά σαν την Γκουέρνικα ...Δηλαδή δείχνει αυτήν την επανάληψη του ίδιου γεγονότος την μοιραία και αέναη ...αυτό που λες ...Συνέχεια της ίδιας κατάστασης...του ίδιου σκεπτικού ..

Ε..Την ημέρα της μαρμότας ...

Ι ...χαααα ..Ακριβώς ..ακριβώς... ακριβώς... !! ...Στο ότι επαναλαμβανόμαστε και επαναλαμβανόμαστε και επαναλαμβανόμαστε γιατί δεν μπορούμε να ξεφύγουμε από το "μοιραίο"... εντός εισαγωγικών... που είναι τα πρωτόγονα ένστικτα μας

Ε...Οπότε ,...να σου κάνω ένα τελευταίο ερώτημα ...πιστεύεις ότι όλο αυτό το πράγμα, όλη αυτή η σχέση μας , ο αγώνας μας , ο ανθρώπινος αγώνας , το να πούμε πράγματα μέσω της τέχνης, έχει κάποιο αποτέλεσμα ; το έργο τέχνης τι ρόλο έχει μέσα σε αυτόν τον κόσμο τελικά ;

Ι...Το έργο τέχνης είναι ένας σχολιασμός , ο οποίος σχολιασμός θίγει το κυριότερο αισθητήριό μας όργανο ...το μάτι !ουσιαστικά η αντίληψη του ανθρώπου ...αυτή είναι η δική μου κοσμοθεωρία ...παρ ' όλα αυτά θα στην αναλύσω...η αντίληψη του ανθρώπου από τη μέρα που γεννιέται ...πιο πολύ διαμορφώνεται από την όραση του ...Διότι αν την έχεις και δεν ανήκεις στη μικρή κατηγορία που δεν την ακούσια , ..είναι κάτι το οποίο δεν μπορούμε να το αποφύγουμε .Όταν λοιπόν αντιλαμβανόμαστε αυτόν τον κόσμο μέσα από την όραση και αυτό γίνεται ακούσια και δεν έχεις στα περιθώρια της περισσότερες φορές , να μεταφράσεις πράγματα , όλα τα μηνύματα που περνάνε μέσα σου...σου δημιουργούν μία εξέλιξη αυτής της αντίληψης.....Το έργο τέχνης τι έχετε να κάνει ; ..έρχεται Να σου θίξει τον τρόπο με τον οποίο σκέφτεσαι...με μια άλλη

προσέγγιση... Δηλαδή τι κάνει ο καλλιτέχνης βλέπει κάτι και σου δείχνει τον τρόπο με τον οποίο το είδε ...Αυτό τι σημαίνει κοινωνιολογικά ; η τέχνης όπως εκ των πραγμάτων είναι ένας άνθρωπος πολύ ευαίσθητος στην παρατήρηση του διότι αυτή είναι δουλειά του έρχεται να θίξει θέματα κοινωνικά θρησκευτικά πολιτικά θέματα της καθημερινότητας κλπ...με όποιον τρόπο επιλέξει για αυτό και αυτό ...και αυτό να το δώσει στο κοινό . Άρα φυσικά και επηρεάζει πάρα πολύ το έργο τέχνης ...!

E...Οπότε το έργο τέχνης έχει ένα παιδαγωγικό ρόλο ..και κοινωνιολογικό ρόλο ...

I.. Καθαρά παιδαγωγικό ρόλο ...Νομίζω ότι ο κοινωνιολογικός ο ρόλος που έχει είναι μέσα από τον Παιδαγωγικό χαρακτήρα του έργου τέχνης ...δηλαδή νομίζω πραγματικά ότι ο καλλιτέχνης είναι δάσκαλος κατά μία έννοια ακόμα και όταν αυτό που λέει πρέπει να το κρίνεις και να το απορρίψεις .

E...Διδάσκεται ο άνθρωπος τελικά ;

I..Διδάσκεται να σκέφτεται ..Δεν μπορεί να διδάξεις κάτι το οποίο είναι στεγνό ...η σκέψη είναι πολύ γόνιμη ...Δεν μπορείς να διδάξεις ούτε να εκπαίδευσης έναν άνθρωπο ...να κάνει κάτι ..εντελώς στεγνό ...θα αποτύχεις.... θα το κάνε για λίγο καιρό και μετά θα σταματήσει ...όταν όμως τον διδάξεις πως να σκέφτεται αυτό είναι κάτι που δεν μπορεί να το χάσει ποτέ ...Μόνο να το εξελίξει μπορεί ...

E...θες να πεις κάτι σαν κατακλείδα ;....

I..Όχι ...θέλω να πω.... ότι ήταν πολύ ενδιαφέροντα τα θέματα ...τα έργα τα οποία μπορεί να τα έχω δει και να τα έχω ξεχάσει , ..ας πούμε ...μέσα σε όλα αυτά τα χρόνια ., ..και ήτανε πολύ ενδιαφέρουσα η συζήτηση ,και ο τρόπος προσέγγισης που έχεις βρει.... για να αναλύσει αυτά τα έργα ! ..Ήταν μια προσέγγιση που δεν την έχω ξανασκεφτεί και αν αρέσει πολύ !

E.. Σε ευχαριστώ πάρα πολύ ...Ιωάννα !

Σχολ , 128-130 συν 4

E Θέλεις να μου πεις την γνώμη σου για το, πώς βλέπεις αυτή την πορεία , και το τι θα μπορούσε να έχει ενδιαφέρον, σχετικά με την προσέγγιση και τον κοινωνιολογικό ρόλο αυτών των έργων ; .. Τι μηνύματα θα μπορούσαμε να πάρουμε;

B. Αυτά τα έργα συνδέονται με την εμφάνιση της ψυχανάλυσης ως επιστήμης και της κατάδυσης στο υποσυνείδητο την απελευθέρωση της φαντασίας, και της αναφοράς της τέχνης περισσότερο στον κόσμο της φαντασίας παρα στον κόσμο του υπαρκτού , είτε αυτό το υπαρκτό είναι ο φυσικός κόσμος, είτε ο πνευματικός. Γιατί ως υπαρκτός ο νοητός κόσμος , από την αρχαία Ελληνική τέχνη και την Βυζαντινή ο πνευματικός κόσμος , τώρα , ο κόσμος τού υποσυνείδητου, και ο κόσμος του φανταστικού , συνδέονται με την ,σε εισαγωγικά, σωτηριολογία της νεωτερικής δυτικής αντίληψης , η οποία είναι και αθεϊστική . Δηλαδή ο άνθρωπος απελευθερώνεται από τα ψυχολογικά του προβλήματα, από αυτά που τον εμποδίζουν να έχει ειρήνη στην ψυχή του μέσω της ψυχανάλυσης, η οποία δίνει ως τρόπο την εκτόνωση την εξωτερίκευση των φαντασμάτων του υποσυνείδητου. Τώρα από κει και πέρα κοινωνιολογική διάσταση, συμβολικά και μόνο , η κατάργηση των κοινωνικών δεδομένων με τα οποία συνδεόταν με την κλασική τέχνη και τα οποία έπρεπε να καταριφθούν για να απελευθερωθει ο λαός στην δυτική Ευρώπη, απο την καταπίεση υφίσταντο από την μειοψηφία των πλουσίων αλλά και εγώ δεν το έχω αναλύσει τόσο πολύ κοινωνιολογικά επειδή δέν άπτεται της Ελληνικής ιστορίας αλλά άπτεται περισσότερο της δυτικοευρωπαϊκής.

E. Δηλαδή από όλα αυτά τα έργα τα οποία βλέπουμε τι είναι αυτό που σου κινεί το ενδιαφέρον και θα ήθελες να μιλήσεις γιαυτό σε σχέση με τούς συμβολισμούς αλλά και σε σχέση με το μήνυμα το οποίο μεταφέρουν στο κοινό στην κοινωνία στο κοινωνικό σύνολο.

B.Ο θρίαμβος του υποσυνείδητου και του υποκειμενισμού έναντι του τόπου της κοινής μετοχής που είναι το λογικό τίποτα άλλο.

E. Ωραία τελικά βλέποντας όλο αυτό ..την παράθεση αυτών των έργων, έτσι σαν κατακλείδα θα ήθελες κάτι να πείς, έχεις κάποιο συμπέρασμα έτσι θα λέγαμε αποκομίσουμε από όλη αυτή την σύγκριση ;

B.Οτι η τέχνη θα πρέπει να ξαναποκτήσει ηθοπλαστικό χαρακτήρα και όχι ψυχοδραματικό όπως έχει σήμερα.

Ε. Άρα εσύ θα μπορούσες να προτείνεις κάποια τρόπο, δηλαδή σε σχέση με το παρελθόν, με το ποιός ήταν ο ρόλος του έργου τέχνης στο παρελθόν και ποιός είναι σήμερα. Θα είχες να προτείνεις κάτι δηλαδή για παράδειγμα ας πούμε τα έργα στην αρχαία εποχή σε κάποιες άλλες εποχές, ενδέχεται να είχαν κάποιο άλλο ρόλο σε σχέση με το σήμερα παράδειγμα τα έργα τοποθετούνταν για πολύ μεγάλες περιόδους σε δημόσιους χώρους. Αφορούσαν δηλαδή την δημόσια , την έκθεση των έργων αυτή στο κοινό, στο ανθρώπινο κοινό, στην κοινότητα. Σήμερα συμβαίνει αυτό ; πόσο συμβαίνει αυτό και πώς θα έπρεπε ένα έργο, να αλλάξει ρόλο και με ποιό τρόπο θα γινόταν αυτό ;

Β. Λοιπόν αν δεν αναπλαστεί ο άνθρωπος, πνευματικά και οντολογικά δεν μπορεί να θεαθεί έναν διαφορετικό τρόπο τέχνης από αυτόν που επικρατεί σήμερα. Πρώτα θα γίνει η αλλαγή μέσα και μετά στην δημιουργία, και στην έκφραση, αυτό πιστεύω. Σήμερα ακολουθούμε μία κατάσταση στην οποία επικρατεί , ο καθένας μόνος του αν μπορεί να κάνει κάποιες τομές , αλλά αυτές δεν έχουν απήχηση εμβέλειας ...

Ε. ...στην δημόσια θέα ..

ΒΝαι παραμένουν μέσα στον περίγυρο της ιδιωτικής τους ζωής....

ΕΤου ιδιωτικού αν θέλεις κομματιού....

Σχολ 182-186 /190-191 συν6

Δ... ε , ε....Αυτό που είναι ζωγραφικό έργο βέβαια ...είναι λίγο σαν γλυπτό....;

....Συμφωνείς ; ...

Ε...να ...

Δ...Ωραία...Ο Νταλί είναι πάρα πολύ σημαντικός ...Στα γλυπτά του ...έχω δει αναδρομικές του στα γλυπτά ...και είναι πολύ καλύτεροςκαλύτεροςείναι πολύ σημαντικός γλύπτηςκαι ο ζωγράφος αλλά σαν γλύπτης είναι εκπληκτικός να σου πω γιατί....Γιατί είναι πιο πολύ στην καρδιά του σουρεαλισμούόταν είναι ζωγράφος κάνει ζωγραφικήσαν να βγάζεις κάτι από το ασυνείδητοαλλά ο σουρεαλισμός όπως έχει πει ο Μπρετόν ...όταν πάνω σε ένα χειρουργικό τραπέζιέχεις μια ραπτομηχανή και μια ομπρέλαΤι σημαίνει αυτό ; ...Σημαίνει ότι μια ραπτομηχανή

και μια ομπρέλα ...δεν θα ήταν ποτέ πάνω σε ένα τραπέζι χειρουργικό ...γιατί εκεί δεν έχουν θέση ...από την ώρα που μπαίνουν σε αυτό σε ένα νέο πλαίσιο δηλαδή που δεν τους ανήκει σε ένα ανοίκειο πλαίσιο ...ναι...έναν "μη τόπο "....Ας το πούμε ...τότε ..επανανοηματοδοτείται και η σημασία τους ..επανανοηματοδοτείται... αυτό το έχει πει ο Αριστοτέλης ...στην Ποιητική ...οταν λέει ...λέει ..για μία επιφορά αλλότριου ονόματος...Ωραίακαι λέει ...κύπελλο που κρατάει ο Διόνυσος είναι η ασπίδα του ...Είναι σαν τον Άρη ...το Κύπελλο το έχει ο Διόνυσος ...και ο Άρης την ασπίδαοπότε το Κύπελλο είναι η ασπίδα

Ε...τι ωραίο...τα όπλα του....

Δ..Ωραία ...Του κάνει λοιπόν μία αλλαγή πλαισίουτο επαναπλασιώνειμε τη μέθοδο μεταφοράς εκείεδώ ο Μπρετόν το επανασηματοδοτεί ...Ο Νταλί είναι γνώστης αυτής της άποψηςστην θέση των ματιών ..τοποθετεί κranία ...και στην θέση των δοντιών ...δηλαδή βάζει κάποια πράγματα σε μία θέση που δεν τους ανήκειμε αυτόν τον τρόπο όμως επανασηματοδοτείται ...επανανοηματοδοτείται ..το όλο θέμα του ανθρώπου ...το οποίο είναι ένα θέμα ...μακαβριότητας και πολέμου ...που φέρει ...σαν να φέρει μέσα του το συγκρουσιακό στοιχείο ...Μέσα στα μάτια τουμες στην ματιά τουμέσα στο στόμα του ...μέσα στην κραυγή του

Ε...ένα με το είναι του ...;

Δ...ένα με το είναι του....Υπάρχει αυτό το πράγμα του πολέμου και του θανάτουπου τον υπερχειλίζεικαι αυτό το δίνει αυτό το έργο ...αυτό κάνειγιατί ξέρει αυτές τις λογικέςτης επανασηματοδότησης ...και επανανοηματοδότησης ...λόγω μεταφοράς ...και λόγω αλλαγής πλαισίου ,που έκαναν..... πολύ έξυπνο ...ο σουρεαλισμός υπήρξε πολύ μεγάλη υπόθεση

Ε...πολύ σπουδαία υπόθεση και είναι και πολύ σπουδαία υπόθεση και ως διδακτικό μέσο ...στην εκπαίδευση .

Δ...Ο Ντισάν είναι ...ο μεγάλος δάσκαλος ..του Σουρεαλισμού...Αυτό είναι ο ουρητήρας του ..αυτά ...δεν είναι.... ότι και καλό παίρνεις έναν ουρητήρα και τον ... η πηγή είναι πολύ πιο ευρύτερες οι σημασιδοσίες ...δεν είναι έτσι απλό δεν μπορεί ο καθένας να πάρει έναν ουρητήρα και να τον βάλει σε ένα Μουσείο ...

Ε..Το κάνει όμως ο καθένας

Δ...Το κάνει αλλά ...δεν είναι αυτό τέχνη...και όταν το έκανε ο Ντισάν δεν πήρε απλά έναν ουρητήρα να τον βάλει μέσα και να τον πει ότι είναι fountain...ότι είναι πηγή ...κατάλαβες...; τι άλλο κάνει περισσότερο .; ...ποιο είναι το περισσότερο που κάνει;...τι είναι αυτό το σημαντικό που κάνει; ..και δεν το λέει ...δεν είναι ο ουρητήρας μια πηγή ...Τι είναι ;

Ε...Θες εγώ να σου πω...;

Δ...Πες μου !...Είναι ενδιαφέρον πάρα πολύ !,...εγώ σε μία έκθεση στο Λονδίνο ήταν εντέλει μετέβησαν σε παράλληλες τροχιέςκαι είχε ένα βιβλίο που συζητούσαν... και εγώ δεν έβρισκα άκρηκαι αυτοί...παρουσίαζαν κοίταξε να δεις ...παρουσίαζαν ...αυτά τα έργα του Νταλί και του Ντυσάν ...και δύο ώρες μου πήρε βλέποντας... είχε ένα έργο του Νταλί ...αυτός ο lobster .. που είναι πάνω στο τηλέφωνο ...

Ε...τον αστακό...

Δ...Σε συνδυασμό με το fountain του Ντισάν ...Εκεί υπάρχει το συγκρουσιακό στοιχείοαλλά τώρα το συγκρουσιακό στοιχείο στο Νταλί ,...όταν βάζει έναν αστακό πάνω σε ένα τηλέφωνο ..συγκρουσιακό στοιχείο ...δηλαδή το μετακομίζει μέσα στην ίδια τη γλώσσα ...μέσα στην ίδια την επικοινωνία βάζει τη σύγκρουσηκαι την ώρα που πάει να πιάσει στο τηλέφωνο αν στη θέση του έχεις έναν αστακό δαγκώνουν οι δαγκάνεςσημαίνει ότι η ίδια η γλώσσα δαγκώνειμε έναν τρόποκατά τη γνώμη μου ...έτσι το ερμηνεύω εγώο τι η ίδια η γλώσσα ..

Ε...ο λόγος

Δ ,..ναι ..ο ίδιος ο λόγος είναι αυτός που δαγκώνει ...

Δ...νομίζω εγώέχω κάνει μία ομιλία παλιάπου λέγεται " Αποδομώντας την αντίθεση"... και βλέπω πως οι αντιθέσεις που περνούν τη μία στην άλλη όταν επανανοηματοδοτηθούν ...Εδώ κάνει μία τέτοια επαναπλαισίωση ...και είναι μέσα στην καρδιά του σουρεαλισμού ...γι αυτό είναι παν-ευφυής αυτός ο άνθρωπος ...Γιατί εγώ μετά από δύο ώρες κατάλαβα...που το παρακολουθούσα τι έχει κάνει

Ε..Εγώ βλέπω κάτι όμως ...ο σουρεαλισμός εδώ στο συγκεκριμένο έργο ...Όταν δεν χρησιμοποιεί ο καλλιτέχνης κατά την γνώμη μουσυμβολισμούς οι οποίοι να είναι ...πως να το πούμεπιο συνήθεις ...και αναγνωρίσιμοι..εμπεριέχει τον κίνδυνο ...να μη μεταφραστείέτσι ;... Να μην πάρει δηλαδή ο θεατής ...το μήνυμα που αυτός θέλει να

δώσει „εδώ δεν ξέρω πόσο το έργο ... μπορεί να μεταδώσει το μήνυμα ...το οποίο ο καλλιτέχνης επιδιώκει ...έχει ένα θέμα από ένα σημείο και μετά η τέχνη ...πιστεύω εγώ ..αν και τώρα κάνουμε μία άλλη συζήτηση... πάνω σε κάτι άλλο αλλά δεν πειράζειέτσι; δηλαδή δεν έχει σχέση με αυτό που εγώ διαπραγματεύομαι ,..

Δ..Όχι δεν πειράζει ..Υπάρχει όμως εδώ ένα συγκρουσιακό στοιχείο ...μέσα στην ίδια τη δομή του πράγματοςδηλαδή είναι η δομή του πράγματοςανάλογα πως θα το δούμε το πράγμα... μπορεί να είναι ...από πηγή έως ουρητήρας ...ε, ε, ε....Μπορεί να αλλάξει δηλαδή τα σημάδια του ...για τη ανάλογα πως θα δεις κάτι...τύχη γιατί το συγκρουσιακό στοιχείο ...υπάρχει μία στην καρδιά του το ίδιο θέμα είναι που συζητάμε ...αλλά σε μια πιο σύγχρονη εκδοχήΌταν ο Σωκράτης...με έναν συνομιλητή του... στον αρχαίο κόσμοη διαφορά τους ήταν ότι ο συνομιλητής του ήταν βέβαιος ...για αυτό που πίστευε ...Ο Σωκράτης λοιπόν την αποδομούσε αυτήν την βεβαιότητα ...τον σόκαρεκαι εκεί που ήταν βεβαιώς τώρα αρχίζει να είναι η λιγότερο βέβαιος...μέχρι που τον έφτανε ...να μην πιστεύει ούτε καν στην ίδια την γνώσηΔηλαδή ήταν και λίγο αβέβαιο αν θα έφτανε στη γνώση... πια ...

Ε...Έτσι... και αν είναι απαραίτητη ...

Δ...και αν είναι απαραίτητη ...δηλαδήκαι εδώ τώρα ο Ντυσάν ...Σου δημιουργεί ένα σοκ ..σε σχέση με αυτό που βλέπειςαν πράγματι είναι ένας ουρητήραςόπως θα τον εκλάβεις από πρώτη άποψη ...γιατί από πρώτη άποψη κάπως εκλαμβάνεις τα πράγματα ,...αλλά με μία δεύτερη άποψη με μια άλλη ματιά αν μπορείς να επανέλθεις ...αυτό σου λέει ...δηλαδή σου δημιουργεί ένα σοκ ...για αυτό βλέπεις ...και στη συνέχεια πρέπει να προβληματιστείςγια το πως το τοποθετείοπότε σιγά - σιγά αρχίζεις να πηγαίνεις κοντά στην άποψη του ότι μπορεί να είναι μία πηγήκαι αυτό τότε αλλάζει ο άνθρωποςαπό το ένα ...και πηγαίνει στο άλλοείναι κάτι που χαρακτηρίζει τον ίδιο τον άνθρωπο ...και ο Ντυσάν το ξέρει αυτό ...νέοι με έναν τρόπο και πιο εννοιολογικόδιευρύνοντας βέβαια το πεδίο της τέχνης ... εισάγοντας το ready madeμέσα στο πεδίο της τέχνης...Αλλά δεν μπορεί να το κάνει ο καθένας αυτό ...με τον τρόπο αυτό ...δηλαδή και αν εγώ κάνω μία πέτρα από το δρόμο ...και τη βάλω στο Μουσείο ...δεν έκανα τέχνη ...ενώ αυτός κάνειγιατί αυτός κάνει αυτήν τη μεταστροφήπου σου λέω ...

Ε...ναι.... εντάξει το τι μπορεί ο καθένας και το ότι δεν μπορείείναι μια μεγάλη συζήτηση ...επίσης ...

Δ...και το τι έχει σημασία για μας ...Τέχνη θα το πούμε , εφόσον αυτό που κάνει αυτός , έχει για μας σημασία . Εάν δηλαδή οι άνθρωποι καθρεφτίζονται. Όπως ο έρωτας είναι αυτός και στον οποίο καθρεφτίζεσαι ...Αν δεν καθρεφτίζεσαι δεν είσαι ερωτευμένος ..το ίδιο και η τέχνη ,ενώ ξέρουμε ότι είναι τέχνη ...δεν μπορούμε να το ορίσουμε ...αλλά στην πράξη μπορούμε να το αναγνωρίσουμε ...Όταν έχει για εμάς μεγαλύτερη σημασία ...Όταν έχει μια σημασία η οποία είναι ευρύτερηόταν μπορούμε να αναγνωρίσουμε πολλοί εδώ επάνω ...τον εαυτό μας ...

Εάν αποδώσουμε σημασίεςπολλαπλές βέβαια αλλά όχι το ίδιο σημαντικές ...η μία σε σχέση με την άλλη ...

Ε...Όμως έχει αυτό το πρόβλημαπρόβλημα είναι;... μπορεί και να μην είναι ...Του υπερβολικού πλουραλισμού από ένα σημείο και μετά ...ιδιαίτερα αυτού του τύπου η τέχνη ...που τα σύμβολα που χρησιμοποιεί ο καλλιτέχνης ...που είναι και ready made ,...; όπως είπες ..ενέχει πολλαπλές προσεγγίσεις ...και δεν ξέρω πόσο μπορεί να βγάλει κανείς άκρη ...

Δ...βάλε τώρα και τις περφόρμανς ...βάλε και όλα αυτάτα video art ...τις νέες μορφές ...βλέπεις ότι η τέχνη εγκλωβίζεται ...Γιατί η τεχνολογία να την οδηγεί εκεί ...

Ε....αυτό είναι μια κατάσταση που αφορά τις εικαστικές τέχνες γενικότερακαι είναι μια μορφή ένας τρόπος έκφρασης ..πολύ συγκεκριμένος ...υπάρχουν χιλιάδες πράγματα και χιλιάδες τρόποι ...να εκφραστεί ο άνθρωπος ...και μπορούμε να κάνουμε επιλογές ...

Δ...μην ξεχνάς ότι αυτό το έκανε το 1919 ο Ντυσάν ...

Ε...Ναι είναι μία καινοτομίαΓια την εποχή του....

Δ...βεβαίως ... ναι ...Να εισάγεις... να δεις το καθημερινό... ως εξαιρετικόνα το δεις μια άλλη ματιά ...και να δεις το καθημερινό σαν εξαιρετικό ...είναι πολύ σπουδαίο...άλλαξε τον τρόπο που βλέπουμε την τέχνη ...

Ε...Εμένα με ενδιαφέρει το μήνυμαδεν στοχεύω ...αυτή τη στιγμή δεν ενδιαφέρει και τόσο πολύ ..η καινοτομία ...με ενδιαφέρει περισσότερο το μήνυμα ...και πως αυτό το μήνυματι απορρέει ...Ποια είναι η ουσία του μηνύματος ;Και πως αυτό περνάει ..

από τον καλλιτέχνη ...από το έργο τέχνης ...συγκεκριμένα ...τι είναι αυτό που μπορεί να μεταδώσειστον οποιονδήποτε θεατήκαι πολύ περισσότερο σε μία κοινωνία ...Τι είναι αυτό ...με ποιο τρόπο το έργο τέχνης ...και πόσο το έργο τέχνης μπαίνει σε μία λογικήδιδασχής ;...διδάσκει ;...γαλουχεί ; εκπαιδεύει ; ... Προβληματίζει ...;Είναι χρήσιμο ;;Πόσο είναι χρήσιμο ;...

Δ..Ναι ..ναι ..ναι ..Όχι ... όπως είναι μια πρωταρχική ανάγκη...Αλλά είναι χρήσιμο με την έννοια ...Λέει ο Αριστοτέλης...στην ποιητικήότι δεν είναι ίδιο πράγμα να δω ένα σκύλο σκοτωμένο.....από το να δούμε ένα σκύλο σκοτωμένο ζωγραφισμένο...ποια είναι η διαφορά ;...η διαφορά είναι ..ότι ο σκοτωμένος κυρίως μέσα στο κάδρο ...έχουμε μία απόσταση ...όπως όταν αναπαριστούμε τα πάθη του ανθρώπου στην τραγωδίακάνουμε δηλαδή ένα είδος reflex...από θέση ασφαλείαςγιατί στη ζωήτο λάθος δεν συγχωρείται ...Το λάθος δεν συγχωρείται στη ζωή κοστίζει ...ενώ στην τέχνη το λάθος μπορεί να αναπαριστάταικαι να κάνουμε μια πρόβα ...Αυτό που βοηθάει η τέχνη ...Είναι μία πρόβα ζωής...για τη ζωή ...και μία έκφραση του καλλιτέχνη πάντα είναι ..δηλαδή δείχνει ο άνθρωπος τον εαυτό του στον κόσμο .. έχει αυτήν την ανάγκηναι ...

Ε..την σκέψη του ...

Δ...Την σκέψη του ..όλα του...το συναίσθημα του ...ότι είναι ο κόσμος του ...Και μας καλεί σε μία ανάγνωση...αυτής της εκφοράς ...Σε αυτήν την ανάγνωση τώρα εμείς ...αποδίδουμε σημασίες ..όχι ακριβώς νοήματαδεν υπάρχει κανένα νόημα ...κρυμμένο βαθύ ...αντικειμενικό ..."Αυτό είναι πάει και τελείωσε" ...αλλά αποδίδουμε σημασία της σε κάτι όμως που είναι ήδη εκεί ...Όχι σε κάτι άσχετο..... ότι είναι στο κεφάλι μας ...αλλά στη συνάντησή μας με αυτό ...και καμιά φορά πέρα από τον καλλιτέχνη ...γιατί λείπει δεν είναι παρών να τον δούμε ...Είναι δηλαδή αγνώστου πατρός ...όπως λέει και ο Άδωνης στον Φαίδρο ...και πέρα και από τον ερμηνευτή ...πέρα και από το θεωρητικότον κριτικό η τον ερμηνευτή της τέχνης θα έλεγα ...εγώ....το έργο έχει τη σημασία τουγιατί δεν είναι το έργο ορισμός που θα του το αποδώσει ο ερμηνευτής ...το έργο έχει τη δική του ζωή ...και είναι μία οντότητα ...με την οποία συναντιόμαστε ...και το ωραίο δεν είναι στην τέχνη....Είναι στην συνάντηση είναι στη ζωή ...Οπότε η συνάντηση είναι που έχει τη σημασία της

■ Σχόλιο : Τι είναι το έργο τέχνης

Σχολ 202-213 συν 6

Δ...τα εικαστικά δεν είναι σαν τα άλλα.... κάθε μία τέχνη έχει τον ιδιαίτερο τρόπο παραγωγής της ...δηλαδή τη μουσική είναι μία τέχνη στο χρόνο ξετυλίγεται στο χρόνοκαι αυτό το εικαστικό το βλέπεις με μίαμετά βέβαια το ανιχνεύεις κινείσαι στο χρόνο ...αλλά έχεις τη δυνατότητα της άμεσης πρόσληψηςστη μουσική πρέπει να περιμένεις για να αποτιμήσεις το μουσικό κομμάτιτο ίδιο και η αρχιτεκτονικήη αρχιτεκτονική είναι πιο κοντά στη μουσική από αυτή την άποψητο θέατρο είναι μια τελείως διαφορετική μορφή τέχνηςγιατί μόλις γίνει τελειώνειπεθαίνειΈχει τα εικαστικά αλλά βασίζεται στην πράξη στη δράση του ηθοποιού είναι πολύ διαφορετικό ... ωραία ...το ένα και κοινό των τεχνών είναι ότι είναι έκφραση εαυτού ...Τίποτε άλλο δεν θα συνενώνειότι είναι έκφραση του εαυτού και ας πούμε οριοθετεί την τέχνη σε σχέση με την επίσημη .Η επιστήμη είναι για να σου δώσω να καταλάβειςΗ έκφραση φέρνει τον κόσμο στον άνθρωπο ...ενώ η τέχνη πάει τον άνθρωπο στον κόσμοπαρουσιάζει τον άνθρωπο στον κόσμο και άρα στον εαυτό τουπου είναι μέρος του κόσμου και των συνανθρώπων του ,,Η τέχνη είναι μια ανάγκη να πούμε : Να εγώ είμαι έτσιΕνώ η επιστήμη είναι : Να είναι έτσι....Και υπάρχουν και άλλοι τρόποι ...ο έρωτας .. δεν είναι ούτε τέχνη ούτε επιστήμη ...Είναι μια άλλη μορφή και η πολιτική ...με την έννοια της τέχνης του καθημερινούΕίτε όταν προσπαθήσεις να κάνεις ένα dealing με τα πράγματα ...Και να επιτευχθεί κάτι ...λειτουργείς πιο πολιτικά ενώ ο καλλιτέχνηςλειτουργεί διαφορετικά ...είναι η ανάγκη έκφρασης του εαυτούκάτω από αυτόν τον ενιαίο τίτλο στεγάζονται όλες αυτές οι δραστηριότητες του δεν είναι όμως ίδιες ...είναι με διαφορετικά μέσα τρόπους ...

Ε....πιστεύεις ότι είναι τελείως διαφορετικά ..όλα μεταξύ τους

Δ...πιστεύω ότι επικοινωνούν αλλά είναι πολύ διαφορετικά ...γιατί έχουν διαφορετικά μέσαείναι πως τα λέει ο Αριστοτέλης ότι κάτω από την ποίηση υπάρχει η τραγωδία αλλά είναι και το έπος... αλλά είναι και όταν φτιάχνουν καρτέκλεςείναι όλα πράγματα, είναι όλα ποιήσεις ...Αλλά δεν είναι όλα τραγωδίες

Ε τι είδους ποιήσεις ...;

Δ... τι είδους ποιήσεις είναι ; ... να το πούμε έτσι... έτσι είναι και αυτά ... δηλαδή πρέπει κάθε τέχνη να κρίνεται με τους όρους της ...και τα μέσα της ... Αυτή η αρχιτεκτονική από την άποψη αυτή δεν είναι τέχνη ...γιατί ; όχι δεν είναι τέχνηείναι τέχνη μετέχει της τέχνης αλλά όχι ακριβώς ... όπως τα εικαστικά ...γιατί αυτό εκεί και δεν είναι μόνο έκφραση του αρχιτέκτονα την έκφραση και αυτού που θα μείνει μέσαοπότεενώ η ζωγραφική δεν έχει αυτό το θέμα ...Η ζωγραφική είναι έκφραση του καλλιτέχνη είναι πολύ πιο ελεύθερηη αρχιτεκτονική επειδή πρέπει να εκφράσει και τον πελάτη του αρχιτέκτονα..Τον χρήστη του κτιρίουεξακτινώνεται και στον άλλονοπότε στερείται, να το πω , του καλλιτεχνικού ...Για αυτό πρέπει να συνηθίσουμε κάπως τις τέχνεςτην κάθε δραστηριότητανα την δούμε Στο δικό της τόπο που λέει και ο Πλάτωνας

Ε...ωραία δηλαδή αν ήθελε να περιγράψεις ...

ένα έργο τέχνης ας πούμε με το λόγο ...εγώ θα την περιέγραψες

Δ...τι έργο τέχνης

Ε... ένα ζωγραφικό έργο ...θα τον ανέλυες με ένα κείμενο ...;

Δ...Με πολλούς τρόπους . Πέρα από τον καλλιτέχνη θα το ανέλυα ... στη συνάντησή μου με αυτό ...κατευθείαν τι σημασία του αποδίδω ..Θα εξαιρούσα τον καλλιτέχνη Υπάρχει έργο που δεν το έχει κάνει καλλιτέχνης ; Όχι ! το έργο είναι έκφραση του καλλιτέχνηΥπάρχει έργο που δεν το βλέπει θεατής...; Όχι ! Το έργο απευθύνεται στο θεατή ...Κι όμως η δική μου ερμηνεία θα ήταν...πέρα από τον καλλιτέχνη και του θεατή ...θα εξαιρούσατους δύο πιο σημαντικούς παράγοντες ...και θα έλεγα τώρα που είμαι αντιμέτωπος ,με αυτό μπροστά μου ...Τη σημασία αν μπορώ να το αποδώσω γιατί δεν έχω κανέναν μπροστά μου ...Δεν θέλω να μιλήσω σαν θεατής για μένα,.....ότι γνωρίζω τι είναι ο ιμπρεσιονισμόςκαι να το επιθέσω προκατασκευασμένα ...προκατασκευασμένες μορφές ...ούτε θέλω να φωνάξω τον πατέρα του ... αυτόν που

το έκανε ...να μου πει τι πίστευε...Γιατί ...Γιατί αυτό που έκανε ή τι μπορεί να τον ξεπερνά ..τον συγκεκριμένο δημιουργό..να είναι τόσο καλό το έργο που ούτε ίδιος να μην γνωρίζει ...το αποτέλεσμα ...

Ε...θα μπορούσε να γραφτεί ένα ποίημα πάνω σε ένα έργο τέχνηςγιατί είναι πιο κοντά σε αυτό ;

Δ...όχι ..δύσκολα ή μια μορφή περνά στην άλληΜετεγγράφονται οι μορφέςαλλά το ποίημα θα είναι μια άλλη μορφή τέχνης..τώρα όμως ε, ε, ε. .Θα ναι κάτι άλλο ...μόνο που θα μιλάει γι αυτό λες ...Ναι μπορεί ...μπορεί ... μπορεί ...να υπάρξει μια τέτοια μεταγραφή ...Αλλά βλέπεις ότι οι τέχνες κινούνται αυτόνομα...Ο ποιητής είναι ποιητής ...η δημιουργεί εικόνα... τελείωσε... αμέσως ...Είναι ..άλλο ...άλλο ... άλλη έννοια... .τελείως διαφορετικό .

Ε... Τελείως διαφορετικό ...

Δ...αλλά είναι και αυτό μία έκφραση εαυτού ..Μπορούμε να μιλήσουμε για αυτό τώρα με το λόγο ,αλλά αυτός ο λόγος βλέπεις ότι δεν είναι ποίησηαλλά είναι ζωντανός έμψυχος λόγος ...που λέειείναι μια συνομιλίαΠου δεν είναι ποίηση ...Μπορεί να έχουν στοιχεία ποιητικά στον λόγο τους ...αλλά ο λόγος είναι ζωντανός και έμψυχος σε διάλογο ...με το έργο και όχι ένα ποίημα να είναι ποιητικός αλλά όχι ποίημα

Ε...Εντάξει ...εντάξει Δημήτρη ...Ευχαριστώ πάρα πολύ ...

Δ..Κι εγώ σ' ευχαριστώ ...πολύ ωραία κουβέντα είχαμε ...Να σαι καλά

Σχολ 129 συν 4

Β. Ότι η τέχνη θα πρέπει να ξαναποκτήσει ηθοπλαστικό χαρακτήρα και όχι ψυχοδραματικό όπως έχει σήμερα.

Ε. Άρα εσύ θα μπορούσες να προτείνεις κάποια τρόπο, δηλαδή σε σχέση με το παρελθόν, με το ποιός ήταν ο ρόλος του έργου τέχνης στο παρελθόν και ποιός είναι σήμερα. Θα είχες να προτείνεις κάτι δηλαδή για παράδειγμα ας πούμε τα έργα στην αρχαία εποχή σε κάποιες άλλες εποχές, ενδέχεται να είχαν κάποιο άλλο ρόλο σε σχέση με το σήμερα παράδειγμα τα έργα τοποθετούνταν για πολύ μεγάλες περιόδους σε δημόσιους χώρους. Αφορούσαν δηλαδή την δημόσια , την έκθεση των έργων αυτή στο

κοινό, στο ανθρώπινο κοινό, στην κοινότητα. Σήμερα συμβαίνει αυτό ; πόσο συμβαίνει αυτό και πώς θα έπρεπε ένα έργο, να αλλάξει ρόλο και με ποιό τρόπο θα γινόταν αυτό ;

B. Λοιπόν αν δεν αναπλαστεί ο άνθρωπος, πνευματικά και οντολογικά δεν μπορεί να θεαθεί με έναν διαφορετικό τρόπο τέχνης από αυτόν που επικρατεί σήμερα. Πρώτα θα γίνει η αλλαγή μέσα και μετά στην δημιουργία, και στην έκφραση, αυτό πιστεύω. Σήμερα ακολουθούμε μία κατάσταση στην οποία επικρατεί , ο καθένας μόνος του αν μπορεί να κάνει κάποιες τομές , αλλά αυτές δεν έχουν απήχηση εμβέλειας ...

E. ...στην δημόσια θέα ..

BΝαι παραμένουν μέσα στον περίγυρο της ιδιωτικής τους ζωής....

EΤου ιδιωτικού αν θέλεις κομματιού....

B. Δεν ήρθε η ώρα ακόμα .

Σχολ συν 3

I , Το έργο τέχνης είναι ένας σχολιασμός , ο οποίος σχολιασμός θίγει το κυριότερο αισθητήριό μας όργανο ...το μάτι !ουσιαστικά η αντίληψη του ανθρώπου ...αυτή είναι η δική μου κοσμοθεωρία ...παρ ' όλα αυτά θα στην αναλύσω...η αντίληψη του ανθρώπου από τη μέρα που γεννιέται ...πιο πολύ διαμορφώνεται από την όραση του ...Διότι αν την έχεις και δεν ανήκεις στη μικρή κατηγορία που δεν την ακούσια , ..είναι κάτι το οποίο δεν μπορούμε να το αποφύγουμε .Όταν λοιπόν αντιλαμβανόμαστε αυτόν τον κόσμο μέσα από την όραση και αυτό γίνεται ακούσια και δεν έχεις στα περιθώρια της περισσότερες φορές , να μεταφράσεις πράγματα , όλα τα μηνύματα που περνάνε μέσα σου...σου δημιουργούν μία εξέλιξη αυτής της αντίληψης.....Το έργο τέχνης με τι έχει να κάνει ; ..έρχεται Να σου θίξει τον τρόπο με τον οποίο σκέφτεσαι...με μια άλλη προσέγγιση... Δηλαδή τι κάνει ο καλλιτέχνης βλέπει κάτι και σου δείχνει τον τρόπο με τον οποίο το είδε ...Αυτό τι σημαίνει κοινωνιολογικά ; Ο καλλιτέχνης ο οποίος εκ των πραγμάτων είναι ένας άνθρωπος πολύ ευαίσθητος στην παρατήρηση του , διότι αυτή είναι δουλειά του, έρχεται να θίξει θέματα κοινωνικά ,θρησκευτικά, πολιτικά, θέματα

της καθημερινότητας κλπ...με όποιον τρόπο επιλέξει . γι αυτό και αυτό , ...και αυτό , να το δώσει στο κοινό Άρα φυσικά και επηρεάζει πάρα πολύ το έργο τέχνης ...!

Ε...Οπότε το έργο τέχνης έχει ένα παιδαγωγικό ρόλο ..και κοινωνιολογικό ρόλο ...

Ι... Καθαρά παιδαγωγικό ρόλο ...Νομίζω ότι ο κοινωνιολογικός ο ρόλος που έχει είναι μέσα από τον Παιδαγωγικό χαρακτήρα του έργου τέχνης ...δηλαδή νομίζω πραγματικά ότι ο καλλιτέχνης είναι δάσκαλος κατά μία έννοια ακόμα και όταν αυτό που λέει πρέπει να το κρίνεις και να το απορρίψεις .

Ε...Διδάσκεται ο άνθρωπος τελικά ;

Ι...Διδάσκεται να σκέφτεται ..Δεν μπορεί να διδάξεις κάτι το οποίο είναι στεγνό ...η σκέψη είναι πολύ γόνιμη ...Δεν μπορείς να διδάξεις ούτε να εκπαιδεύσεις έναν άνθρωπο ...να κάνει κάτι ..εντελώς στεγνό ...θα αποτύχεις.... θα το κάνει για λίγο καιρό και μετά θα σταματήσει ...όταν όμως τον διδάξεις πως να σκέφτεται αυτό είναι κάτι που δεν μπορεί να το χάσει ποτέ ...Μόνο να το εξελίξει μπορεί ...

Ε...θες να πεις κάτι σαν κατακλείδα ;....

Ι...Όχι ...θέλω να πω.... ότι ήταν πολύ ενδιαφέροντα τα θέματα ...τα έργα τα οποία μπορεί να τα έχω δει και να τα έχω ξεχάσει , ..ας πούμε ...μέσα σε όλα αυτά τα χρόνιακαι ήτανε πολύ ενδιαφέρουσα η συζήτηση ,και ο τρόπος προσέγγισης που έχεις βρει.... για να αναλύσεις αυτά τα έργα ! ..Ήταν μια προσέγγιση που δεν την έχω ξανασκεφτεί και μου αρέσει πολύ !

Ε.. Σε ευχαριστώ πάρα πολύ ...Ιωάννα !

■ Απαντήσεις σε βασικά ερωτήματα , αποτελέσματα έρευνας

- Μέσα από την μελέτη και την μεθοδολογία της όπως περιγράφεται στο 4^ο κεφάλαιο τις θεωρητικές θέσεις φιλοσόφων , εικαστικών και κοινωνιολόγων στο 1^ο , το 2^ο και το 3^ο κεφάλαιο , από τα παραδείγματα εφαρμογών των εικαστικών έργων στην υπηρεσία των κοινωνικών διεκδικήσεων , του ακτιβισμού , της παρεμβατικής τέχνης και της εκπαίδευσης του 3^{ου} κεφάλαιο και 5^{ου} κεφαλαίου , μαζί με τις αναλύσεις των έργων τέχνης και τις παρατηρήσεις και τα αποτελέσματα των συμμετεχόντων των συνεντεύξεων στο 6^ο και το 7^ο κεφάλαιο φαίνεται ότι , :

1. Πως επηρεάζει το Ιστορικό - Κοινωνικό πλαίσιο το εικαστικό έργο τέχνης ;

Εξάγεται ως συμπέρασμα ότι η κάθε ιστορική εποχή ανάλογα με τις ιδιαίτερες κοινωνικές θεσμικές και φιλοσοφικές της προσεγγίσεις επενεργεί στην εξωτερική φόρμα του εικαστικού έργου .

2. Πως εκφράζεται η έννοια της σύγκρουσης , όπως μας την επικοινωνούν διαχρονικά , εμβληματικά εικαστικά και έργα τέχνης ;

Φαίνεται ότι η σύγκρουση ένα ως φυσικό κοινωνικό φαινόμενο αναπαριστάται διαχρονικά μέσω μέσα από την δημιουργία εικαστικών έργων τέχνης ως ψηλάφηση και διερεύνηση της ανεξήγητης , για τα ανθρώπινα μέτρα, πάλης των αντιθέτων .

3. Είναι διαχρονική η εικαστική γλώσσα ;

Φαίνεται ότι η εικαστική γλώσσα είναι διαχρονική και ακόμα και αν αλλάζει μορφικά και βασίζεται στην γνώση του παρελθόντος την οποία εξελίσσει , οι βασικές αίτιες δημιουργίας του εικαστικού έργου να είναι τα ίδια ανθρώπινα θέματα που τον απασχολούν από την απαρχή της δημιουργίας του κόσμου , οπότε αυτό συνεπάγεται ότι ο βασικός σκοπός και το εννοιολογικό περιεχόμενο παραμένει το ίδιο .

4. Εντοπίζεται κοινωνική διάσταση στα εικαστικά έργα τέχνης; Διαπαιδαγωγεί η τέχνη ;

Οι εικαστικές τέχνες με την λυτρωτική , παρηγορητική και εξισοροπητική τους διάσταση είναι ενσωματωμένες στην ανθρώπινη φύση παρέχοντας έκφραση , ελπίδα και εξιλέωση .Μπορεί να διαπλάσουν , να ψυχαγωγήσουν , να συντελέσουν στην ανάπτυξη ορθής κρίσης , ήθους , πνευματικότητας και διαπαιδαγώγησης των νέων ενταγμένες στο εκπαιδευτικό σύστημα .

5. Ποια είναι η παγκόσμια γλώσσα των συμβόλων στα εικαστικά έργα τέχνης ;

Είναι ξεκάθαρο ότι η ενιαία πανανθρώπινη παγκόσμια καλλιτεχνική γλώσσα των πανάρχαιων αρχέτυπων , σηματοδοτεί την ενότητα του ανθρώπινου γένους και οριοθετεί τα στοιχεία που συνενώνουν τον άνθρωπο που αντιπαλεύει με την φύση και το είναι του.

6. Συγκινεί το εικαστικό έργο τέχνης ;

Διαπιστώνεται ότι το εικαστικό έργο τέχνης συγκινεί και λυτρώνει τον άνθρωπο ανοίγοντας του δρόμους επικοινωνίας ,ενότητας , ταύτισης ,αυτογνωσίας ,έκστασης και πνευματικότητας

7. Μες απ την στοχαστική παρατήρηση της δομής και της μορφής , του εικαστικού έργου τέχνης , υπάρχουν νοήματα που μπορεί να υπονοούνται , εκτός από το προφανές θέμα;

Φαίνεται ότι μέσω της τέχνης και των εικαστικών τεχνών ειδικότερα ανοίγονται δρόμοι διερεύνησης των φυσικών δυνάμεων και της νομοτέλειας που ενυπάρχει στην φύση . Ο άνθρωπος ενσωματωμένος στην φύση ,ανακαλύπτει τον δρόμο για την πρόσκτηση επίγνωσης , ορίων και μέτρου αλλά προσδιορίζει και την θέση και τον ρόλο του στον κόσμο.

8. Πως συνομιλεί με τον θεατή , η ψυχή του εικαστικού έργου τέχνης , με την δομή και την μορφή του ;

Φαίνεται ξεκάθαρα ότι το εικαστικό έργο τέχνης ως αυτόνομη οντότητα , μας μιλά με την δομή την μορφή και το περιεχόμενο του , συγκροτημένο σε ένα

αδιάσπαστο σύνολο και καλεί τον θεατή να επικοινωνήσει με την εσωτερική του φωνή , σε μια εκστατική εσωτερική πνευματική επικοινωνία του είναι . Αυτός είναι ο μόνος δρόμος .

9. **Άλλαξε στο πέρασμα των αιώνων και ποιος είναι ο ρόλος της τέχνης σήμερα ;**

Το συμπέρασμα που εξάγεται είναι ότι , η κάθε εποχή με βάση το κεφάλαιο που της κληροδοτούν οι προηγούμενες εποχές πραγματοποιεί το δικό της ταξίδι στον κόσμο και το ίδιο συμβαίνει με τον καλλιτέχνη και το έργο τέχνης , που διεκδικεί την πρώτη θέση , μιας και το παρόν, είναι φυσικό να είναι το μόνο που πραγματικά έχει σημασία . Η ενότητα η σύνδεση και το ενιαίο μέσα στο άχρονο και το αιώνιο που διέπεται από την ίδια νομοτελειακή σύστασή είναι δεδομένη . Ο άνθρωπος βιώνει τον κόσμο μέσα από την μερική αντιληπτική του ικανότητα αλλά στο βαθύτερο είναι του , η δομική σύσταση του ανθρώπου μες απ 'την εξέλιξή και τον πολιτισμό παραμένει η ίδια . Κάθε γενιά σαν τον Σίσυφο καλείται να σηκώσει το βάρος της ανθρώπινης μοίρας , να δώσει τις δικές της απαντήσεις και να παραδώσει την σκυτάλη στους επόμενους . Το ίδιο και η τέχνη .

10. **Είναι το εικαστικό έργο τέχνης πολιτισμικό συμβολικό και κοινωνικό κεφάλαιο;**

Η τέχνη είναι πολύτιμο τεκμήριο του ανθρώπινου πολιτισμού, που μεταβιβάζει και μετασχηματίζει άπειρες πληροφορίες και έννοιες και το αξιολόγηστο γνωστικό και πνευματικό της περιεχόμενο πρέπει να προστατεύεται από κάθε καπηλεία ως πολιτιστικό κεφάλαιο και πόρος και δημόσιο αγαθό .

11. **Ποιος ήταν ο ρόλος του εικαστικού έργου τέχνης στον δημόσιο χώρο και ποια μπορεί να είναι η θέση του σήμερα ;**

Στον 21^ο αιώνα οι εικαστικές τέχνες αντιμέτωπες με έναν κόσμο που αντιπαλεύει την οικονομική κρίση , παρόλο που δεν κατέχουν την δέουσα θέση στην Ελληνική τουλάχιστον πραγματικότητα , είναι φανερό ότι η αξίας

της είναι επιβεβαιωμένη . Ο άνθρωπος επιζητεί με κάθε τρόπο να βιώσει την λυτρωτική της ουσία μες απ τις κοινές καλλιτεχνικές δράσεις και παρεμβάσεις στον δημόσιο χώρο ,αλλά και το διαδίκτυο . Αυτό δεν αντικαθιστά το έργο τέχνης αλλά συνιστά την μία απάντηση στην εποχή που διανύουμε .

12. Ποια είναι η σημασιολογική επίπτωση και επιρροή του χρόνου σε έργα παλαιότερων εποχών ;

Το εικαστικό έργο τέχνης με την άυλη διάσταση του περιεχομένου του , διαχρονικό και άφθαρτο, φορέας πανανθρώπινων αξιών φαινομένων και προβληματισμών , είναι αιώνιο ως μια ξεχωριστή οντότητα που γονιμοποιεί την άυλη πλευρά του ανθρώπου και συνιστά πόρο συσσώρευσης πολιτισμικού κεφαλαίου .

13. Το εικαστικό καλλιτεχνικό έργο στον δημόσιο χώρο σήμερα μπορεί να λειτουργεί αποτελεσματικά ως μια μορφή πίεσης και κοινωνικής αλλαγής ;

Από τις καλλιτεχνικές δράσεις και παρεμβάσεις φαίνεται ότι το εικαστικό έργο Τέχνης , ασκεί σημαντική επιρροή , λειτουργώντας και εμπερικλείοντας μέσα στις εικόνες του ως φορέας κοινωνικού και πολιτισμικού κεφαλαίου , το ιδιαίτερα πλούσιο συμβολικό του περιεχόμενο ενσωματωμένο στα δομικά και μορφικά του χαρακτηριστικά . Η μεταφορά των μηνυμάτων από την εικόνα στον λόγο εμπεριέχει κενά που δεν γεφυρώνονται πάντα , μιας και η γλώσσα ως μέσο είναι διαφορετική . Το έργο τέχνης δίνει την ελευθερία στον δημιουργό του να επιδράσει σιωπηλά στον κοινωνικό χώρο , ως μία ήπια αναγκαία σύγκρουση , μεταφέροντας πολλαπλά μηνύματα μέσω εικόνων που οι αναγνώσεις τους από-συμβολίζονται βάσει της παγκόσμιας γλώσσας των συμβόλων της τέχνης και του συλλογικού ασυνείδητου . Οι καλλιτεχνικές παρεμβάσεις ως δίκτυα , μέσο δράσης και επικοινωνίας , με στόχο , την πίεση , η την επιρροή , είναι απόλυτα επιτυχείς, και λειτουργούν ως μέσο ανάπτυξης κοινωνικού και πολιτισμικού κεφαλαίου .

■ Συμπέρασμα για το Εικαστικό έργο Τέχνης

Το Εικαστικό έργο Τέχνης είναι αδιαχώριστο απ την ανθρώπινη οντότητα αλλά και αυτόνομο , μες από τον κοινωνιολογικό του ρόλο που διαμορφώνεται σε μέσο και φορέα αναζήτησης της Ευτοπίας , αναζήτησης της ιδέας του απόλυτου προτύπου, για τον ατελή άνθρωπο . Εν μέσω της διαρκούς διαμάχης , της παντοτινής σύγκρουσης , με τα θύματα και τους θύτες , να εναλλάσσουν τους ρόλους τους , σε μια ατέρμονη αδυσώπητη και συχνά μακάβρια εμπλοκή , με τις αδιαίρετες δυνάμεις του καλού και του κακού , που ώθησε ο Έρωσ κατά τον Ησίοδο, μες απ το Χάος και την Γη , **αυτός ο καλλιτέχνης και το «είναι» του εικαστικού έργου τέχνης** εμπλέκονται στο αέναο αυτό παιχνίδι . Αυτόπου οι καλλιτέχνες , οι καλλιτεχνικές ομάδες διαχρονικά , **μετασηματίζουν** και αναπαριστούν , κλασικά , συμβολικά , ρεαλιστικά , αφαιρετικά εννοιολογικά , με ενσωματωμένες έννοιες ,ιδέες, μηνύματα , πολιτικές , εκφράζοντας θεωρίες και ιδεολογικά σχήματα , που θεωρητικοί , φιλόσοφοι ,κοινωνιολόγοι , ιστορικοί τέχνης, διατυπώνουν και αναλύουν , εμπλεκόμενοι στην άρρητη η ρητή αέναη αλληλεπίδραση, κοινωνικών ομάδων και ατόμων , διατυπώνοντας νέες θεωρίες , διαμορφώνοντας την συλλογική συνείδηση και συμβάλλοντας στην εξέλιξη της κοινωνικής πραγματικότητας ,(Bourdieu 1986, Κοινωνικό Κεφάλαιο) , ας το ακούσουμε που μας μιλά και ας διαβάσουμε στο «είναι» του τα προμηνύματα του μέλλοντα παρόντος.

Στην Απολογία του Πλάτωνα

«....Ο Σωκράτης ανυπομονεί να συναντήσει μορφές όπως ο Σίσυφος, που θεωρούν τον εαυτό τους σοφό, ώστε να τους ρωτήσει και να ανακαλύψει ποιος είναι σοφός και ποιος νομίζει ότι είναι ενώ δεν είναι.... »

Βιβλιογραφία

1. Χτούρης, ., Ζήση ,Α .,Ζιώγας , Γ., (2017), Βασικές-Έννοιες Κλινικής Κοινωνιολογίας και Τέχνης , Σημειώσεις :Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης ,Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
2. Χτούρης ,Σ., (2017), Κοινωνικό Κεφάλαιο και Δίκτυα , Οι έννοιες του πολιτισμικού κεφαλαίου, Σημειώσεις :Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης ,Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
4. Chtouris, S., Zissi ,Α ., (2010), Youth and Place , Constructing Ways of Being in the World
5. Χτούρης , Σ .,Ζήση, Α., (2012), Κοινωνικές Διακρίσεις στην Ελλάδα σήμερα & ρόλος Τοπικής
6. Αυτοδιοίκησης , Σημειώσεις :Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης ,Πανεπιστήμιο Αιγαίου
7. Benjamin , W., (1936) ,Δοκίμια Για Την Τέχνη, Εκδόσεις : Κάλβος 1978.Benjamin W., Για μια
8. κριτική της βίας, <https://waltendegewalt.wordpress.com>
9. Benjamin , W ,(1983),Θέσεις για τη Φιλοσοφία της Ιστορίας Ο-σουρρεαλισμός Για την εικόνα του
10. Προυστ, Εκδόσεις Ουτοπία.
11. Benjamin , W., (1972). Δοκίμια για το Μπρεχτ ,Εκδόσεις,Πύλη.
12. Bourriaud, N., (1998) , Relational Aesthetics, New York: Lukas and Sternbergm
13. Σχεσιακή τέχνη <https://web.archive.org/web/20080704044202/http://place.unm.edu/relational>
14. Αριστοτέλης, Απαντα, Πολιτικά , Βιβλίο 2 , Εκδ : Οδυσσέας Χατζόπουλος.
15. Hauzer, A.,(1951), Η κοινωνική ιστορία της τέχνης, Εκδ: Κάλβος ,1969 .
16. Ζαν Ζακ Ρουσσώ ,(1762) ,Το Κοινωνικό συμβόλαιο ,Εκδ : Πόλις.
17. Βενσάν, Ζ.,Μ., (1977), Η σχολή της Φρανκφούρτης και η κριτική Θεωρία, Εκδ: Επίκουρος.
18. Giddens A. , (2002) Κοινωνιολογία , Αθήνα, Gutenberg.
19. Giddens ,Α.(1993) Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία ,Εκδ.,: Οδυσσέας.
20. Giddens, A. Η θετή οικογένεια , Εισαγωγή στην κοινωνιολογία.
21. Giddens , Λυοτάρ ,Μπάουμαν, Χάμπερμπας, (2003) , Η Νεωτερικότητα σήμερα ,Εκδ Σαββάλας
22. Jones ,P . Brandbury , L . Boutillier, SL.(2017), Εισαγωγή στην Κοινωνική Θεωρία ,ΕκδΠλέθρον.
23. Hughes ,Μ . , Kroehler J.C. Κοινωνιολογία. Οι Βασικές Έννοιες , Κριτική .
24. Hegel ,G,W,F, (2011) Ποιος σκέπτεται αφηρημένα, Εισαγωγή Εγγελιανή Φιλοσοφία Gutenberg
25. Γκέοργκ Χέγκελ , (1995), Φαινομενολογία του πνεύματος , Έκδ Δωδώνη.
26. Χέγκελ, Γ,Η-Επιστήμη-της-Λογικής,,Εκδ Δωδώνη.
27. Πέρρυ,Α.,(1978), Ο Δυτικός Μαρξισμός, μτφ. Α. Π. Ζάννας, Αθήνα: Κέδρος.
28. Ζαν Πολ Σάρτρ, (1943)Το είναι και το μηδέν, δοκίμιο φαινομενολογικής οντολογίας :Παπαζήση.
29. Μαρξ ,Κ. , (2006), Το Κεφάλαιο, μτφ. Π. Μαυρομάτης, Αθήνα: Σύγχρονη Εποχή.

30. Λούκατς, Γ.(2006),Πραγματοποίηση Συνείδηση Προλεταριάτου, μτφ. Κ. Καβουλάκος, Αθήνα:
31. Εκκρεμές, Lyotard, J .,F., (1954) Φαινομενολογία , Εκδ : Ι Χατζηνικολή 1985.
32. Dermot Moran, (2011), Edmund Husserl' s Phenomenology of Habit, University College Dublin,
33. Journal of the British Society for Phenomenology.
34. Husserl,E.,(1931), Καρτεσιανοί στοχασμοί Εκδόσεις, Εκδ: Ροές ,Φιλοσοφική βιβλιοθήκη, 2002.
35. Τσάκωνα,Κ.,(2009)Η υπερβατολογική αναγωγή του υποκειμένου και η λειτουργία τησυνείδησης
36. Edmund Husserl, Παν Πελοποννήσου & ΕΚΠΑ.
37. Kant, E. , (2002), Η Κριτική της κριτικής δύναμης , Εκδ: Ιδεογραμμα .
38. Chatelet, F., (1979) Η φιλοσοφία από τον Καντ ως τον Χούσσερλ , Εκδ : Γνώση .
39. Mc Cloughan, M J B , (2003) , Kant's Theory of Progress , London University.
40. Ματσέλα ,Α.,(2014), Η παιδαγωγική θεωρία του Immanuel Kant , Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο .
41. Δουλούδη, Β., (2015) Το Ωραίο και το Υψηλό στην αισθητική φιλοσοφία του Ι. Kant και του F.
42. Schiller , Τμήμα Φιλοσοφίας ,ΑΠΘ.
43. Kant, E. , Jürgen Habermas, Προς την αιώνια ειρήνη , Η ιδέα του Κάντ περί αιώνιας ειρήνης από
44. την ιστορική απόσταση 200 ετών 1790 Πόλις 2001.
45. Kant E.,(1783), Προλεγόμενα Σε Καθε Μελλοντική Μεταφυσική επιστήμη Δωδώνη 1982.
46. Kant,Immanuel.(1803),ÜberPädagogik,Königsberg.http://www2.ibw.uniheidelberg.de/~gerstner/V-Kant_Ueber_Paedagogik.pdf,
47. Kain, Patrick, (2009) ,Kant's Defense of Human Moral Status. , Journal of the History of Philosophy, Purdue University.
Availablein:http://web.ics.purdue.edu/~kain/Abs_I_files/STATUS.pdf
48. Πολιάς, Κ.,(2014), Καντ η Διαλεκτική της κριτικής δύναμης Διδακτορική Διατριβή Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης, ΑΣΚΤ Αθήνας .
49. Ξηροπαίδης ,Γ.,(2012),Ιστορία αισθητικών Θεωριών, Η ηθική διάσταση της αισθητικής εμπειρίας Καντ
50. και Σίλλερ , ΑΣΚΤ Αθήνας .
51. Παρισάκη, Θ., (2008), Η αφόρμηση και η θεμελίωση των εννοιών του ωραίου και του υψηλού στην φιλοσοφία του Καντ , Τμήμα Φιλοσοφίας ,ΑΠΘ
52. Έφη Μιχελή ,(2005) ,Αισθητική και τέχνη , Διεπιστημονικές προσεγγίσεις ,Ρέθυμνο
53. Ιωαννίδης,Ι., (1999), Καταστασιακή Διεθνής, Το ξεπέραςμα της Τέχνης, (επιλογή κειμένων και μετάφραση), Αθήνα: Ύψιλον .
54. Heidegger ,M.,(2006) , Η τέχνη και ο χώρος, Εκδ : Ίνδικτος.
55. Martin Heidegger,(1978) , Είναι και χρόνος , Εκδ : Δωδώνη.
56. Martin Heidegger , (1986) ,Η προέλευση του έργου τέχνης , Εκδ : Δωδώνη.

57. Adorno and Heidegger,(2008) , Philosophical Quest , Stanford University Press , Stanford, California.
58. Adorno,Theodor, W., (2000), Η Αισθητική θεωρία, Εκδόσεις, Αλεξάνδρεια.
59. Αντόρνο, Θ., Γκυ Ντεμπορ,(2004) ,Το τέλος της Τέχνης , Εκδόσεις των ξένων ,Θεσσαλονίκη.
60. Αντόρνο,Θ.,Χορκχάμερ,Μ ,(1987),Κριτική Σκέψη Κοινωνιολογία Εισαγωγικά Δοκίμια, Εκδόσεις Κριτική
61. Αντόρνο, Θ., Λόβενταλ ,Λ., Μαρκούζε ,Χ, Χορκχάμερ ,Μ. ,(1984),Τέχνη και μαζική κουλτούρα, Εκδόσεις Ύψιλον .
62. Herbert Marcuse , (1971), Ψυχανάλυση και πολιτική , Εκδ: Ηριδανός
63. Ντεμπόρ Γκυ, ,(1986) , Η Κοινωνία του Θεάματος, Αθήνα: Ελεύθερος Τύπος.
64. Ντεμπόρ Γκυ,(1998), Περί κατασκευής καταστάσεων και των συνθηκών οργάνωσης και δράσης,
65. Σερπώ, Μ., Επινοώντας την καθημερινή πρακτική –Η πολύτροπη τέχνη του πράττειν, Εκδ :Σμίλη.
66. Λούκατς Χάιντεγκερ , Αντόρνο , Ferenc Feher , Krzysztof Ziarek Τα, έχνη και Ριζοσπαστικότητα», εκδ. Ύψιλον .
67. Τέχνη και ριζοσπαστικότητα : (Λούκατς, Χάιντεγκερ, Αντόρνο) / Ferenc Feher, Krzysztof Ziarek /Αθήνα : Ύψιλον , 2006
68. Τέχνη και μαζική Κουλτούρα , Herbert Marcuse, «Remarks on a Redefinition of Culture», στο περιοδικό Daedalus. Journal of the American Academy of Arts and Sciences, Vol. 94, no.1. 1965
69. Πάμπλο Πικάσο (1935) , Μινωταυρομαχία - Ο πρόδρομος της Guernica .
70. Ο Πικάσο και η Μεσόγειος ,(1983),Υπουργείο Πολιτισμού και επιστημών ,Εθνική Πινακοθήκη Αλεξάνδρου Σούτζου , Αθίνα Ο Αίώνας του Πικάσο , Από τις συλλογές του Εθνικού Μουσείου Κέντρου τέχνης , Rienna Sofia, Πινακοθήκη Αλεξάνδρου Σούτζου , Αθίνα 2002
71. Picasso, P, (2002) , Σκέψεις για την Τέχνη, Εκδ : Printa
72. Pablo Picasso: Σπουδές για την Γκερνίκα : από τη συλλογή του Εθνικού Μουσείου Κέντρου Τέχνης Βασίλισσα Σοφία, Μαδρίτη / επιμέλεια Paloma Esteban Leal, Νικόλαος Χρ. Σταμπολίδης
Αθήνα : Ίδρυμα Ν.Π. Γουλανδρή - Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης , 1999
73. Πάμπλο Πικάσο : Γκερνίκα : Στοά του Βιβλίου
74. Guernica: ο πόλεμος του Πικάσο / Russel Martin
Αθήνα : Γκοβόστης , c2005
75. Guernica: η βιογραφία ενός συμβόλου του 20ού αιώνα / Gijs van Hensbergen
Αθήνα : Μικρή Άρκτος , c2007
76. Guernica: ο πόλεμος του Πικάσο / Russel Martin , Αθήνα : Γκοβόστης , c2005
77. Πανόφσκι Ε, 1991 , Μελέτες Εικονολογίας ,Ουμανιστικά Θέματα στην Τέχνη της Αναγέννησης ,Εκδ Νεφέλη .
78. Kandinsky, W. ,(1996) , Σημείο Γραμμή Επίπεδο ,Εκδ :Δωδώνη.
79. Kandinsky, W. ,(1981), Για το πνευματικό στην Τέχνη, Εκδ: Νεφέλη .

80. Καντίνσκι, Β., Τέχνη και καλλιτέχνες, Εκδ. Νεφέλη.
81. Ζέρβα ,Μ, (2015), Η σύνδεση της ζωγραφικής με τη μουσική υπό την οπτική του Wassily Kandinsky.
82. Δημητριάδου , Θ,(2013) ,Ο Καντίνσκυ και η Πλατωνική παράδοση, Τμήμα Φιλοσοφίας ΑΠΘ.
83. Κακαρώνη ,Β,(2009), Το καλλιτεχνικό και φιλοσοφικό έργο του Βασίλι Καντίνσκι , Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
84. Δημητριάδου, Θ , Ο Καντίνσκυ και η Πλατωνική Παράδοση , Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 2013
85. Ζαρμποναί,Ζ., (1992), Διάλογοι με Μοντέρνους Ζωγράφους , Εκδ: Δελφίνι .
86. Cesare Brandi , (1983) Αρκάδιος η περί γλυπτικής, , Εκδ: Νεφέλη .
87. Gombrich , (1982) , Το Χρονικό της Τέχνης .
88. Χρήστου Χρύσανθου, (1990) , Η ιστορία της Τέχνης Larousse, , Εκδόσεις Βιβλιόραμα .
89. Χόνορ ,Χ., Φλέμινγκ ,Τ., (1992), Ιστορία της Τέχνης , Εκδ., Υποδομή.
90. Murray, L. & Murray, P ., (1963) ,The Art of the Renaissance.
91. Murray , Λ., (1977) , The High Renaissance and Mannerism.
92. Οι Μεγάλοι Ζωγράφοι , (1997) , Εκδ. Μέλισσα.
93. Ρήντ , Χ., (1979), Ιστορία της μοντέρνας Ζωγραφικής
94. Ρήντ , Χ., (1979), Ιστορία της μοντέρνας Γλυπτικής .
95. Φρυνώ –Τζόρνταν , Ρ., (1981) Ιστορία της Αρχιτεκτονικής , εκδόσεις Υποδομή.
96. Ζάρρα ,Ι., (2017) , Δύση -II , Μαθήματα Ιστορίας Τέχνης , Πανεπιστήμιο Πατρών .
97. Henry, K., (2002), Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία . Εκδ ., Μεταίχμιο.
98. Πετρίδου Β ., Ζιρώ, Ο., (2015), Ο Ιστορία της Τέχνης από Αναγέννηση έως τον 21ο Αιώνα .
99. Τέχνες και Αρχιτεκτονική. ΣΕΑΒ .
100. Παπαστάμος ,Δ.,Κουτούσης ,Μ.,Κοκκινός .Δ., Βαρβαρήγος ,Α.,Μυσιρλή.Ν., Καφέτση,Α.,
101. Νέζη ,Μ., (1983), Ο Πικάσσο και η Μεσόγειος , Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου, Αθήνα.
102. Εθνικό Μουσείο Κέντρο Τέχνης Reina Soffa , (2002) Ο Αιώνας του Πικάσσο .Η Ισπανική τέχνη του 2^{ου} Αιώνα , Ισπανία : Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου, Αθήνα.
103. Λαμπράκη-Πλάκα ,Μ. (2008), Alberti, Leon Battista,Περί ζωγραφικής, Εκδ: Καστανιώτη.
104. Λαμπράκη-Πλάκα ,Μ. (2008), Αρχαιότητα και μοντερνισμός: Κλασικές μνήμες στη σύγχρονη ελληνική τέχνη, Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου.
105. Λαμπράκη-Πλάκα ,Μ.(2004), Ιταλική Αναγέννηση, Τέχνη & Κοινωνία , Τέχνη & Αρχαιότητα , Εκδόσεις Καστανιώτη.
106. Λαμπράκη-Πλάκα ,Μ.(1986),Μπαουχάουζ , Από τον ιδεαλισμό στον Φονκσιοναλισμό .
107. Λαμπράκη-Πλάκα ,Μ.(1991),Ο γελοτοποιός και η αλήθεια του, Εκδ : Καστανιώτη .
108. Λαμπράκη-Πλάκα ,Μ.(2006),Συλλογικό έργο: Πάμπλο Πικάσσο: Ο ζωγράφος του 20ού αιώνα,Εκδ: Καστανιώτη .

109. Λαμπράκη Πλάκα Μαρίνα, (1985) ,Ο Ροντέν και η Αρχαία Ελληνική Τέχνη , Εκδόσεις Νεφέλη.
110. Λαμπράκη ,Πλάκα, Μ ., Χρήστου ,Χ., Ζίας , Ν., Λυδάκης ,Σ., Κωτίδης ,Α.,(2001) Το Φώς του Απόλλωνα, Ιταλική Αναγέννηση και Ελλάδα , Εθνική Πινακοθήκη και Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου,.
111. Μουρίκη , Ν.,(1986) , Αναγέννηση ,Μανιερισμός Μπαρόκ ,Παπασωτηρίου .
112. Raphael,2010 ,Victoria & Albert Museum,London
113. Simon L, Raphael at the Metropolitan, Yale University
114. Cesare Brandi, (1983).Αρκάδιος η περί Γλυπτικής, Εκδ: Νεφέλη .
115. Henry Kamen,(2002), Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία , Μεταίχμιο
116. Πούλος, Π.,(2006), Έννοιες της τέχνης τον 20ό αιώνα , Αθήνα: Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών.
117. J.Boardman , J.Dorig ,W .Fuchs, M.Hirmer ,(1968) , Αρχαία Ελληνική Τέχνη, Εκδ: Άστυ ΕΠΕ .
118. Γιαλούρης , Ν., (1994) Αρχαία γλυπτά , Αθήνα : Εκδοτική Αθηνών .
119. Unesco , Συλλογικό (1970), Η ιστορία της ανθρωπότητας , εκδόσεις : Τεγόπουλος - Νίκας .
120. Ίδρυμα Ν.Π. Γουλανδρή , (1999) , Η ανθρώπινη μορφή στην κυκλαδική τέχνη : γλυπτά από τις Κυκλάδες , Αθήνα .
121. Μουσείο Ακρόπολης , Γλυπτά του Παρθενώνα., Εκπαιδευτικά προγράμματα .
122. Raphael,2010 ,Victoria & Albert Museum,London
123. Μουσείο Ακρόπολης,<https://www.theacropolismuseum.gr/el/content/oi-metopes-0>
124. Μουσείο Περγάμου, Pergamonmuseum , Pergamon Altar : https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Pergamon_Altar ,Βερολίνο
125. Βρετανικό Μουσείο, (British Museum) ,Γλυπτά Παρθενώνα και άλλα Ελληνικά εκθέματα, Ιστοσελίδα : <https://www.britishmuseum.org/collection/galleries/greece-parthenon>
126. UNESCO ,Greece , Ιστοσελίδα : <https://whc.unesco.org/en/statesparties/GR>
127. Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού: Η εξέλιξη της Ελληνικής ιστορίας όπως διαμορφώνεται μεσ'απ' την διαπλοκή του χώρου και του χρόνου . <http://www.e-history.gr/>
128. Henry ,K.,(2002) Πρώιμη Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία, Εκδ., Μεταίχμιο
129. Ταρκόφκι, Α, (1987), Σμιλεύοντας το χρόνο , Εκδ: Νεφέλη: Αθήνα.
130. Ζιώγας, Γ., (2007), Ο Ταρκόφσκι στη Χαλκίδα , Εκδ :Αιγόκερως, Αθήνα.
131. Ζιώγας ,Γ (2017) .Σχεσιακή Τέχνη , Κλινική Κοινωνιολογία και Τέχνη .
132. Ζιώγας , Γ., Πετσίνη, Π .,Παναγιωτόπουλος, Ν., (2009) , Εικαστική Πορεία στις Πρέσπες Παγκόσμια Τοπία .
133. Ζιώγας, Γ.,(2017), Παρεμβατική Τέχνη, Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης ,Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
134. Ζιώγας , Γ., (2017), Πορεία στις Πρέσπες ,Ομιλία Ζιώγα Από τη Φύση στο Τοπίο, Σημειώσεις :Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης ,Πανεπιστήμιο Αιγαίου
135. Ζιώγας , Γ., (2017), Ο Δενδροπόταμος, Σημειώσεις :Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης , Πανεπιστήμιο Αιγαίου .

136. Ζιώγας, Γ. ,(2018), Περιπατητική τέχνη Παραδείγματα εικαστικών περιπατητικών διαδικασιών ως διαδικασίες αυτογνωσία. Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.
137. Ζιώγας, Γ. ,(2000),Ο βυζαντινός Μάλεβιτς, Εκδ: Στάχυ .
138. Ζιώγας, Γ. , (2015),Όλα μπορούν να λεχθούν" ή υπάρχουν «εκείνα που δεν λέγονται» Εκδ: Βιβλιόραμα .
139. Ζιώγας, Γ. , (2013) Ο Θεός δεν έχει ανάγκη εισαγγελεία, Εκδ : Νεφέλη
140. Ζιώγας, Γ. , (2011), Κριτική της τέχνης – κριτική της κοινωνίας, Νησίδες
141. Ζιώγας, Γ. , (2011) Το Ημερολόγιο ενός ΠΔ 407, Αιγόκερως, Αθήνα
142. Ζιώγας, Γ. ,Συλταίου , Σ., (2018) , Καταστασιακοί - Φλανέρ – Ψυχογεωγραφία, Κείμενο : Νίνα Φέλσιν .
143. Ζιώγας, Γ.,(2018), Παρεμβατική Ακτιβιστική Avant Garde Τέχνη , ΠΜΣ Κοινωνιολογία και τέχνη .
144. Ζιώγας, Γ. , Μπούζας,Β. , (2018), Παρεμβατική και βιοματική τέχνη στον σύγχρονο κοινωνικό περιβάλλον.
145. Μπούζας, Β. , 2014, Διαμοιρασμοί του χώρου, Ιόνιο Παν/μιο.
146. Μπούζας ,Β . , Εικονικός και Πραγματικός Χώρος I : <http://vasileiosbouzas.artroom7.com>
147. Ντάφλος Κ Κοινότητα – Συμμετοχή [κοινός-χώρος].
148. Ντάφλος Κ Λειτουργία ανάγνωση Διποκειμενικότητα Συσχέτιση γλώσσα, Κοινός χώρος.
149. Ντάφλος , Κ . , (2015), Tactical,Book, Εκδ : Καλλιπος.
150. Ντάφλος, Κ . , (2015), Επιτελεστικές Πρακτικές Διαδικασίες συγκρότησης κοινών τύπων Δρώντα πρόσωπα, ΕΜΠ .
151. Roland Barthes, Joseph Beuys,Nicolas Bourriaud, Peter Bürger,Graciela Carnevale,Lygia Clark, Collective Actions, Eda Cufer,,Guy Debord , Jeremy Deller , Umberto Eco , Hal Foster, Édouard Glissant , Group Material , Félix Guattari, Thomas Hirschhorn, Carsten Höller , Allan Kaprow , Lars Bang Larsen , Jean-Luc Nancy , Molly Nesbit , Hans Ulrich Obrist , Hélio Oiticica , Adrian Piper , Jacques Rancière, Dirk Schwarze , Rirkrit Tiravanija, (2006), Participation , Documents of Contemporary Art , Edited by Claire Bishop, The MIT Press
152. Rosenberg, H. (1965), Steve Edwards (editor), Art and its Histories, 1999, New Haven, Yale University Press.
153. De Certeau , M., (1984), The practice of Every Day Life , S .Uninersity of California Press .
154. Cohen-Cruz,J (2005) .Community-Bsed Performance in the United States , London: Rutgers University Press.
155. Solnit,R(2000) .Wanderlust : a history of walking .New York: Viking .
156. Rosenberg, H., (1965), The Anxious Object: Art today and Its Audience, Νέα Υόρκη: Horizon.
157. Steve Edwards (1999), Art and its Histories, New Haven, Yale University Press

158. Marstine ,J. , (2017), *Critical Practice: Artists, museums, ethics (Museum Meanings)*, Νέα Υόρκη: Routledge.
159. O' Doherty,B.,(1976),*Inside the White Cube, The Ideology of the Gallery Space* , ,San Fransisco :The Lapis Press,
160. Bresson, Henry,Cartier,(1952), *The Desicive Moment*, Νέα Υόρκη: SimonandSchuster,NewYork.
161. Archer Michael, Avgikos Jan, Birnbaum Daniel, *The any space whatever*, Νέα Υόρκη,: Guggenheim Museum, 2008
162. Deleuze, G.,(1986), *Cinema1:The Movement Image*.
163. ODoherty, B. , *Inside the White Cube The Ideology of the Gallery Space*, Univessity Califirnia Press , 1986
164. Bois, Yves Alain, *Painting as a Model*, Cambridge: MIT press, 1993 Edwards, Steve (editor), *Art and its Histories*, New Haven: Yale University Press, 1999
165. Barker, Emma (editor), *Contemporary Cultures of Display*, New Haven: Yale University Press, 1999 –
166. Barker, Kim (editor), *The Changing Status of Artist*, New Haven: Yale University Press, 1999
167. Kastner Jeffrey, Walls, Brian, *Land and Environmental Art*,Νέα Υόρκη: Phaidon, 1998
168. Kaprow Allan, *Essays on the Blurring of Art and Life*, Λος Αντζελες: University of California Press, 1996
169. King, Katherine (editor), *Views of Difference: Different Views of Art*, New Haven: Yale University Press, 1999
170. Madoff , Steven Henry , (editor), *The Art School (Propositions for the 21st Century)*, Cambridge: MIT press, 2009
171. Φραγκουλόπουλος, Χ. Μπαλζτή , Α. ,(2017), *Παρεμβατική τέχνη κοινωνικά κινήματα και μέσα μαζικής επικοινωνίας* , ΑΠΘ.
172. Μπιλάλης , Μ . *Ιστορίες Υπολογιστικής όρασης . Αναγνώσεις του 19^{ου} αιώνα σε ψηφιακά περιβάλλοντα Έρευνας* , e-Publisher: EKT 2002
173. Χαραλάμπους, Ε. Κυριακούλάκος ,Π. *Digital art Lab. Δυνατότητες συνεργασίας καλλιτέχνη και μηχανικού σχεδίασης για την δημιουργία ψηφιακών μορφών τέχνης* , Τμήμα Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων & Συστημάτων , Πανεπιστήμιο Αιγαίου , 2010.
174. Zeynep, T. (2017)*Twitter and Tear Gas . The Power and Fragility of networked protest* , Yale University Press .
175. *Μορφή* , Tate Museum, <http://www.tate.org.uk/art/art-terms/f/form>
176. <https://epublishing.ekt.gr/>
177. www.antibullyingnetwork.gr.
178. <http://visualmarch.eetf.uowm.gr>
179. <https://landarts.unm.edu>
180. <https://www.facebook.com/groups/735458516509501>
181. <https://www.youtube.com/watch?v=jyAn2DTdETs>
182. <https://www.youtube.com/watch?v=bX-eA65ledk>
183. <http://vm-2013.blogspot.gr>

184. <http://www.cob.gr>
185. Πάουλ Κλέε , (1989). Η Εικαστική σκέψη –τα μαθήματα στη Σχολή Μπαουχάουζ, Επιμέλεια Άννα Μοσχονά Καλαμάρα , Εκδ.: Μέλισσα .
186. Πάουλ Κλέε , (1925) , Παιδαγωγικό Σημειωματάριο , Εκδ., Πάνας .
187. Bourdieu ,P.,(1966), Το συντηρητικό σχολείο. Ανισότητες στην Εκπαίδευση και την Παιδεία: *Revue Francaise de Sociologie*.
188. Κλέε , Π., (1925), Παιδαγωγικό Σημειωματάριο, εκδ.: Πάνας .
189. Freire, P.,(1985) , Για μια απελευθερωτική αγωγή : Αθήνα , Κέντρο μελετών αυτομόρφωσης.
190. Freire ,P ., (1977), Η Αγωγή του Καταπιεζόμενου , εκδ.: Κέδρος.
191. Freinet, C .,(1918), Όχι πια αναγνωστικά , εκδ., Κοντομάρη.
192. ΙΕΡ , ΑΣΚΤ Στέγη γραμμάτων και Τεχνών, (2015), Διδακτικές Προσεγγίσεις , Arts Education Book of Abstracts
193. Ματσέλα ,Α., (2014), Η παιδαγωγική θεωρία του Immanuel Kant : Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής , ΑΠΘ.
194. Τσάκωνα Κ Φαινομενολογία του Edmund Husserl 2009 ΕΚΠΑ
195. Ναγόπουλος Ν 2015 Γνώση μέθοδος και κοινωνική πράξη Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο
196. Θεριανός, Κ .,(2012), Οι θέσεις του Pierre Bourdieu για την εκπαίδευση .
197. Ράικου Α (2013) Η χρήση της τέχνης στην εκπαίδευση ενηλίκων, Πανεπιστήμιο Πατρών.
198. Λαγού ,.Μ. ,Εξιστορώντας την τέχνη: μέθοδοι και πρακτικές μιας διδασκαλίας της Ιστορίας της Τέχνης
199. Σκεμπέρη ,Λ ,Τέχνη και Εκπαίδευση η συμβολή της τέχνης στο εκπαιδευτικό έργο ή για μια εκπαίδευση του μέλλοντος Ιόνιο Πανεπιστήμιο.
200. Ζήση. Α ., Χίου, Β., (2015) Υλικές συνθήκες, κοινωνικό κεφάλαιο και ψυχική υγεία : Ψυχολογία
201. Μπίμπου-Νάκου, Ι. & Στογιαννίδου, Α. (Επιμ.) (2006). Πλαίσια συνεργασίας ψυχολόγων και εκπαιδευτικών για την οικογένεια και το σχολείο. Αθήνα: Τυπωθήτω.
202. Θάνος, Θ.Β. (Επιμ.) (2011). Η Διαμεσολάβηση στη σχολείο και την κοινότητα: Επανορθωτική δικαιοσύνη, σχολική διαμεσολάβηση, ποινική συνδιαλλαγή. Αθήνα: Πεδίο.
203. Θάνος, Θ.Β. (2017). Σχολική Διαμεσολάβηση: Θεωρία, Εφαρμογή, Αξιολόγηση. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
204. Κουρκούτας, Η., Θάνος, Θ., Βιταλάκη, Ε. Ε. & Γιαννάκου, Α. Εναλλακτικές εκπαιδευτικές και κλινικές παρεμβάσεις για μαθητές με σοβαρές σχολικές δυσκολίες: Το παράδειγμα του προγράμματος. Στο: Μ. Μαλικιώση-Λοΐζου (Επιμ.) (2014). Συμβουλευτική ομηλικών στην εκπαίδευση (261-296). Αθήνα: Πεδίο.
205. Carl Gustav Jung ,(1964) , Ο άνθρωπος και τα σύμβολά του ,εκδόσεις Αρσενίδη
206. Χτούρης,, Σ. ,Ζιώγας, Γ. , (2009) , Οι Δεσποινίδες της Αβινιόν 100 Χρόνια Μετά , εκδ : Παπαζήση.

207. Chtouris, S .,(2017), Mother and Child a symbolic body relation, Μητέρα και παιδί, ένας ψυχολογικός, συμβολικός, φυσικός και αισθητικός σωματικός δεσμός. Με αναφορά σε δύο εικαστικά έργα του Egon Schiele, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
208. Χτούρης Σωτήρης, (2016). Θεωρητικό δοκίμιο για την οντολογία του κοινωνικού και πολιτικού ανθρώπου. Στο: Ιωάννης Μεταξάς. Πολιτική Θεωρία. Αξιακές Επιλογές. Τόμος VII, Σιδέρης, Αθήνα .
209. Χτούρης Σωτήρης, Αναστασία Ζήση, (2015). Η οντολογία του κοινωνικού δεσμού. Θεωρητικές και εμπειρικές δοκιμές για την οντολογία του κοινωνικού δεσμού. Πανεπιστήμιο Αιγαίου. 15ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας (ΕΛΨΕ). 2731 Μαΐου 2015, Λευκωσία, Κύπρος.
210. Χτούρης Σ., (2017), Αισθητική Αντίληψη Βιωμα Εμπειρία Χώρος και του Κοινωνικός Τόπος, Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης ,Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
211. Χτούρης Σ.,(2017) , Το Τοπίο και η πολιτισμική περιοχή III , Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης ,Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
212. Χτούρης, Σ. , (2018) , Έρευνα και Τέχνη-Συνέντευξη και έργο τέχνης, Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης ,Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
213. MOMA.(the Museum of Modern Art, New York) (1997). Egon Schiele : [brochure] the Leopold Collection, Vienna : October 12, 1997- January 4, 1998,.
214. Panofsky E. (1955). The history of art as a humanistic discipline. In E. Panofsky. Meaning in the Visual Art. University . of Chicago Press: Chicago.
215. Egon Schiele: The Leopold Collection, Vienna, by Magdalena Dabrowski and Rudolf Leopold, 364 pp., 201 ill., 156 in color.
216. Hart, J. (1993). Erwin Panofsky iconography and semiotics. Journal of Aesthetics' and Art Criticism
217. Κουμπαρέλης, Α.,Η Σημειολογία των Διαφημίσεων .Το Σημαίνον και το Σημαινόμενο, ΑΤΕΙ, Ιονίων Νήσων.
218. Πετσίνη, Π. , Χριστόπουλος, Δ. , (2016), Η λογοκρισία στην Ελλάδα-Σχήμα + Χρώμα : ΚΕΘΕΑ Ίδρυμα Rosa Luxemburg.
219. Ζερβού,Μ., Ανάλυση έργων τέχνης. Περιγραφή, Ανάλυση, Ερμηνεία ,Αξιολόγηση. (Άρθρο)
220. Σιγάλας, Γ. , Πως αναλύουμε ένα έργο τέχνης : Αναλυτικά προγράμματα Τέχνης , Υπουργείου Παιδείας .
221. Γιοχάνες Ίπτεν, , (1998), Η τέχνη του Χρώματος , Εκδόσεις Ένωση Καθηγητών Καλλιτεχνικών Μαθημάτων.
222. Μαθημάτων.
223. Γιοχάνες Ίπτεν , 1997 , Η Εικαστική παιδαγωγική ως Ολιστική παιδαγωγική ,Κείμενα Εικαστικών Καλλιτεχνών
224. Η Κοινωνιολογία της Εικόνας, Δοκίμιο για τη Δύναμη της Εικόνας στα Κοινωνικά και Πολιτισμικά Περιβάλλοντα.
225. Άννα Μοσχονά Καλαμάρα (1990) ,Θεωρία και διδακτική της τέχνης , ΟΕΔΒ, Αθήνα
226. Γέμτσο,Ε. , (2017), Η Ερμηνεία ως Κεντρική Μέθοδος της Ιστορίας της Τέχνης : Σημειώσεις Ιστορίας Τέχνης και Πολιτισμού.

227. Ζαφειρόπουλος ,Θ. , Η Αστοχία ως αναστοχαστικός μηχανισμός στην Σύγχρονη Εικαστική Πρακτική ,ΑΠΘ, 2018.
228. Γαρυφαλλόπουλος Α.(2008) Οι εικόνες του νεκρού στις Αττικές λευκές ληκύθους κυρίου τύπου , ΑΠΘ
229. Unesco , Συλογικό ,(1970) Η ιστορία της Ανθρωπότητας της Unesco , Η Προϊστορία και οι Αρχές του Πολιτισμού έως τον 20^ο Αιώνα ,
230. Ελληνική Μυθολογία , Εκδοτική Αθηνών ΑΕ ,1986
231. Ανδρόνικος , Μ., (1964), Ο Πλάτων και η τέχνη : Οι πλατωνικές απόψεις για το ωραίο και τις εικαστικές τέχνες , Εκδ: Νεφέλη .
232. Πλάτων, Νόμοι .Περί νομοθεσίας , Εκδ: Χαζόπουλος Ο.
233. Πλάτων ,(2006),Φαίδων η Περί Ψυχής , Εκδ : Γεωργιάδης
234. Λυμπιτσιούνη, Μ.,(2011),Η Τέχνη στη σκέψη του -Αριστοτέλη και του Πλάτωνα . Οι Θεωρίες τους για τη μίμηση , ΑΠΘ .
235. Η Δημοκρατία των Αρχαίων ,
236. Σαρλής , Ι , (2008) , Η σύνδεση Umberto Eco με Φαίδρο του Πλάτωνα Μαζική κουλτούρα ,Υψηλή Τέχνη ,Πάτρα.
237. Πλάτων Απολογία Σωκράτους Οδυσσέας Χατζόπουλος.
238. Πλάτων Φαίδων περί ψυχής.
239. Πλάτων Πολιτεία Περί δικαίου.
240. Σαρλής , Ι , (2008), Η σύνδεση των θέσεων του Umberto Eco με την προβληματική στον Φαίδρο του Πλάτωνα και η παρέμβαση του στον διάλογο για την υψηλή τέχνη και την μαζική κουλτούρα Πάτρα
241. Jameson, F., (1999), Το Μεταμοντέρνο ή η Πολιτισμική Λογική του Ύστερου Καπιταλισμού, εκδ, Νεφέλη.
242. Κεραμάς ,Σ .,Η Θεωρία της Εξουσίας στον Μισέλ Φουκώ .Εξουσία χωρίς Υποκείμενο, Πάντειο Πανεπιστήμιο ,2014.
243. Λυριντζής,Χ.,Φουκώ Περί εξουσίας και η ανάλυση .Μια επίμαχη έννοια, ΕΚΤ ,1995.
244. Μαστρογιαννόπουλος ,Λ., Η έννοια της Ελευθερίας στην Αρχαία Ελλάδα, 2007.
245. Χρόνης,Το Δημοκρατικό έλλειμμα και η διαδικασία θεσμοθέτησης στην ΕΕ Προκλήσεις για την Δημοκρατία ,2012.
246. Λιτσαρδάκης, Α, Αντόνιο Γκράμισι ,Η Θεωρία της ηγεμονίας ,Η εκπαίδευση και ο πόλεμος των Θεσεων ,Τμήμα πολιτικών επιστημών ,ΑΠΘ.
247. Σκουλάς , Γ. , Εννοιολόγηση της θεωρίας του Γκράμισι για την Ηγεμονία και το Κράτος, Τριμηνιαία Επιθεώρηση .
248. Zeynep Tufekci , (2017) , Twitter and tear gas The power and fragility of Network Protest ,Yale University Press.
249. Szabolcs Kiss Pál <https://www.youtube.com/watch?v=drCtmCIBfkk>
250. Μπεκιράκης, Γ.,(2008) Κοινωνικές Πρακτικές και τα Κοινά-Commons στην σύγχρονη τέχνη Το παράδειγμα της καλλιτεχνικής καντίνας Souzy Gros, Τμήμα Διοίκησης, Οικονομίας & Πολιτιστικών & Τουριστικών Μονάδων , ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας
251. Τσεσμετζόγλου, Ο. ,(2017) Σχεδίαση υπηρεσίας υποστήριξης της κουλτούρας της τέχνης του δρόμου, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

252. ΕΚΚΕ (1996) Διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα. Κύρια θέματα
 253. και προσδιορισμός προτεραιοτήτων πολιτικής, Αθήνα: ΕΚΚΕ, τομ. Α & Β.
 254. Κασιμάτη Κ. (επιμ.) (1998) Κοινωνικός αποκλεισμός: η ελληνική εμπειρία, Αθήνα:
 255. Κέντρο Κοινωνικής Μορφολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής
 256. Δημουλάς ,Κ .,Μπαμπανέλου, Δ .,Τσιώλης, Γ., Από την Κοινωνική Ευπάθεια στον
 Κοινωνικό Αποκλεισμό, Μελέτες ,2002 .
 257. Βαρκάντου ,Σ .Ε .,Κούκου, Σ., Όψεις Κοινωνικού Αποκλεισμού ,Απόψεις γονέων
 παιδιών με Αναπηρία , ΤΕΙ Κρήτης , 2008.
 258. Τουρτούρας Χ. (2010) Σχολική αποτυχία και κοινωνικός αποκλεισμός, Αθήνα:
 Εκδόσεις. Επίκεντρο
 259. Σιάνου ,Ε .Κοινωνικός Αποκλεισμός και Εκπαίδευση , ΦΠΨ ,Ιωαννίνων .
 260. Μπούρου,Α.,(2008),Ο ρόλος της Εκπαίδευσης στην καταπολέμηση του Αποκλεισμού ,
 ΠΘ
 261. Θάνος, Θ.Β. (Επιμ.) (2011). *Η Διαμεσολάβηση στη σχολείο και την κοινότητα:
 Επανορθωτική δικαιοσύνη, σχολική διαμεσολάβηση, ποινική συνδιαλλαγή.* Αθήνα: Πεδίο.
 262. Θάνος, Θ.Β. (2017). *Σχολική Διαμεσολάβηση: Θεωρία, Εφαρμογή, Αξιολόγηση.*
 Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
 263. Κουρκούτας, Η., Θάνος, Θ., Βιταλάκη, Ε. Ε. & Γιαννάκου, Α. Εναλλακτικές
 εκπαιδευτικές και κλινικές παρεμβάσεις για μαθητές με σοβαρές σχολικές δυσκολίες: Το
 παράδειγμα του προγράμματος. Στο: Μ. Μαλικιώση-Λοϊζου (Επιμ.) (2014).*Συμβουλευτική
 ομηλίκων στην εκπαίδευση* (261-296). Αθήνα: Πεδίο.
 264. Μπίμπου-Νάκου, Ι. & Στογιαννίδου, Α. (Επιμ.) (2006). Πλαίσια συνεργασίας
 ψυχολόγων και εκπαιδευτικών για την οικογένεια και το σχολείο. Αθήνα: Τυπωθήτω.
 265. . 2009
 266. Κουρκούτας Ε Θάνος Θ Βιταλάκη Γιαννάτου Συμβουλευτική ομηλίκων, 2011
 267. Κουράκης Ε., Σπυρόπουλος, Φ. , Σχολική Διαμεσολάβηση Εννοιολογική προσέγγιση
 και Στρατηγικές , 2011 .
 268. Αντωνοπούλου, Β. (2010). Η σχολική διαμεσολάβηση. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
 269. Walsh, S. (2014). Kids Doing it for Themselves- Mediation and Bulling Prevention
 270. <http://kluwermediationblog.com/2013/01/04/kids-doing-it-for-themselvesmediation-and-bullying-prevention>
 271. Pynchon, V. (2012, June 9). The Anti-Bulling Secret Weapon Arrives Just in Time for
 School. Forbes. <http://www.forbes.com/sites/shenegotiates/2012/09/06/theanti-bullying-secret-weapon-arrives-just-in-time-for-school>
 272. Βαφειαδου ,Μ .Γριμπίλα, Ε . Προσεγγίζοντας τη διαπολιτισμική Εκπαίδευση μέσα από
 το θεατρικό παιχνίδι και τη μουσική ,2010.
 273. Κοινωνικός Έλεγχος - Κοινωνική Οργάνωση - Κοινωνικός Θεσμός- Η δομή και η
 εσωτερική οργάνωση της κοινωνίας
 274. Μαυραντζά Ε Διαχείριση Συγκρούσεων Πανεπιστήμιο Μακεδονίας 2011.
 275. Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Ενηλίκων,(2008), Πρόγραμμα δια , βίου μάθησης
 Αθήνα.<file:///C:/Users/Χρηστος/Documents/000000001%20Γ%20ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ/01%20%20ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ%20ΦΑΚΕΛΟΙ%20%20%20ΘΕΩΡΗΤΙΚΟΙ/ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ%20ΕΝΗΛΙΚΩΝ%20>

-ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ/ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ%20ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ%20%20ΕΝΗΛΙΚΩΝ%20-%20ekpaideysi-ekpaideytw-n-enlikwn-2008.

276. Κοντάκος ,Α, Γκόβαρης, Χ., (2006), Θεωρίες και μοντέλα Εκπαίδευσης Ενηλίκων ΓΓΕΕ ,Αθήνα
277. Ζήση,Α.,2017,Αστικοί Χώροι Κατοίκησης ,δίκτυα κοινωνικών σχέσεων και ποιότητα ζωής, Σημειώσεις :Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης ,Πανεπιστήμιο Αιγαίου
278. Ζήση, Α.,(2013), Κοινωνία Κοινότητα και Ψυχική Υγεία, Εκδ: Gutenberg .
279. Ζήση ,Α.,Μαυροπούλου ,Σ., Δαρδάνα, Χ., (2016) ,Στίγμα Αναπηρία και Μητρότητα,,Η,Εμπειρία της εργατικής τάξης, Ανιχνεύσεις, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.
280. Ζήση , Α., Σταλίδης, Γ., Μπένος, Α.,(2016), Κοινωνική τάξη και ψυχική υγεία.
281. Ζήση ,Α. Εφαρμοσμένη-Κλινική Κοινωνιολογία: Κοινωνική Παρέκκλιση, Ομάδες αποκλεισμού και Ψυχική Υγεία.
282. Ζήση Α., Στίγμα, Σημειώσεις Εφαρμοσμένη κλινική κοινωνιολογία και τέχνη.
283. Ζήση, Α.,(2016),Ορισμοί της κοινωνικής πραγματικότητας.: Ποιοτικές Μέθοδοι στην Κοινωνική Έρευνα και την Ψυχική Υγεία . Η κοινωνική πραγματικότητα ως διαλεκτική σχέση μεταξύ ανθρώπου και κοινωνικού κόσμου κατά τους Μπέργκερ & Λούκμαν, Θερινό Εργαστηριακό Σχολείο ,Μέτσοβο.
284. Ρήγα Βαλεντίνη Αναστασία,(1961), Moscovici, Από τις στάσεις στις κοινωνικές αναπαραστάσεις :<http://epublishing.ekt.gr> , e-Publisher: EKT.
285. Bourdieu, P., (1994) Κοινωνικό Κεφάλαιο ,
286. Bourdieu P.(1984). *Distinction: A social critique of the judgement of taste*, Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
287. Bourdieu P.(1986). *The Forms of capital*. In Richardson, J.G. (ed.) *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood Press, 241-258.
288. Coleman, J.S.(1988). *Social capital in the creation of human capital*. *American Journal of Sociology*..
289. Goffman, E. (1963) *Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity*. New York: Prentice-Hall.
290. Goffman E Μπέργκερ & Λούκμαν , Στίγμα , (2001) , Σημειώσεις διαχείρισης της φθαρμένης ταυτότητας .
291. Goffman E., Άσυλα
292. Τάτσης , Ν., , Δραματουργική κοινωνιολογία: Η θεατρικότητα της κοινωνικής ζωής στο έργο του Erving Goffman , Πανεπιστήμιο Αθήνα
293. Strong P. M. , Review essay *The importance of being Erving: Erving Goffman*, ,(1922-1982).
294. Goffman, E. (1959). *The presentation of self in everyday life*. New York: Doubleday.
295. Weiss, R. S ., (1995) , *Learning From Strangers*, εκδ : The Free Press.
296. Χτούρης , Σ .,Ζήση ,Α .,(2017) , Κλινική Κοινωνιολογία Έννοιες και Θεματικές,: Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης ,Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
297. Χτούρης ,Σ .(2017) ,Κλινική Κοινωνιολογία ως Δίκτυο Δράσης : Σημειώσεις :Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης ,Πανεπιστήμιο Αιγαίου .

298. Χτούρης, Σ., (2018) Εμπειρικά Δεδομένα Θεωρία . Η Δυναμική αμφίδρομη σχέση Εμπειρικών Δεδομένων και Θεωρητικών Εννοιών. Ένα πλαίσιο για την Καταγραφή και Κατανόηση των Κοινωνικών Φαινομένων¹, ΕΚΚΕ Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
299. Χτούρης, Σ., (2018), Ανάλυση των δεδομένων, Ανάλυση συνεντεύξεων , Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
300. Χτούρης, Σ., (2018) Ανάλυση συνεντεύξεων Μεθοδολογία έρευνας ΙI στην Κλινική Κοιν. Άσκηση με το παράδειγμα του bullying & cyber bullying, Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
301. Χτούρης, Σ., (2018) , Τεκμηρίωση και ανάλυση , Ανοιχτή συνέντευξη , Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
302. Ζήση, Α., 2017, Θεωρία και μεθοδολογία της κοινωνικής έρευνας Ι σχεδιασμός και μέθοδοι , Ευέλικτα-Ερευνητικά Σχέδια, Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
303. Ζήση, Α., 2017, Θεωρία και μεθοδολογία της κοινωνικής έρευνας , Οπτικές Μέθοδοι , Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
304. Ζήση, Α., 2017, Θεωρία και Μεθοδολογία της κοινωνικής έρευνας , σχεδιασμός και μέθοδοι ΙΙ , Ερευνητικές Μέθοδοι , Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
305. Ζήση, Α., (2017), Θεωρία & Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας Ι , Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
306. Ζήση, Α., (2018) , Κλινική Κοινωνιολογία - Βασικές Έννοιες και Θεωρητικά Μοντέλα , Σημειώσεις: Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
307. Ζήση, Α., Τύποι και Μορφές Συνέντευξης , Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
308. Ζήση, Α., (2017), Αστικοί χώροι κατοίκησης δίκτυα κοινωνικών σχέσεων και ποιότητα ζωής Σημειώσεις : Τμήμα Κοινωνιολογίας και τέχνης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου .
309. Ζήση, Α., (1999), Δείκτες αξιολόγησης του αποτελέσματος των ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων σε χρόνιους ψυχικά πάσχοντες , εκδ : ΦΚΣ, Ψυχιατρική.
310. Ζήση, Α., Χτούρης, Σ., Χίου, Μ., Ρενταρή, Μ., (2013), Ανάδυση του ξενοφοβικού εαυτού , Ευρήματα Ομάδες εστίασης , εκδ : Ψυχολογία .
311. Ζήση, Α., Σκαπινάκης, Π., Σαββίδου, Μ., Τσελώνη, Μ., Χίου, Μ., (2007) , Επιπολασμός και κοινωνικό-δημογραφικές συσχετίσεις, Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής.
312. Ζήση, Α., (2001), Αξιολόγηση παρεμβάσεων, Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης, Εκδ: Τετράδια Ψ .
313. Ζήση, Α., 2000 Αντιλήψεις για Ψυχικά Πάσχοντες, ΕΚΚΕ, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, τευχ 103 22-1-2018
314. Ζήση, Α., (2006) , Community Perceptions of Mental Disorders A greek Prespective : Journal of Community & Applied Social Psy.
315. Οικονόμου, Μ., Πέππου, Ε., Λουκή, Ε., Χαρίτση, Μ., Στεφανή, Κ.Ν., (2010), Κλίμακα Κοινωνικής Απόστασης-Ελληνική Προσαρμογή, εκδ : Ψυχιατρική

316. Πουρκός, Μ.,(2018) , Βίωμα και βασισμένες στην Έρευνα Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας , Graffiti .
317. Ίσσαρη, Φ., Πουρκός, Μ .,(2015), Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας , Εφαρμογές στην Ψυχολογία και την Εκπαίδευση, ΣΕΑΒ, www.kallipos.gr .
318. Πουρκός,Μ., Σγουρομάλλη , Ι., (2015), Αναδεικνύοντας τις φωνές και την προοπτική των παιδιών στην διαδικασία έρευνας .Το Παιχνίδι με την Κούκλα ως φιλική προς τα παιδιά διαδικασία έρευνας.
319. Πουρκός ,Μ.,(2009), Προσεγγίσεις της αφήγησης και ο ρόλος της στην Ηθική Αγωγή και Ανάπτυξη, Αθήνα: Τόπος .
320. Πουρκός,Μ.,(2011α),Εισαγωγή στις κοινωνικο-Ιστορικές –Πολιτισμικές προσεγγίσεις στην ψυχολογία και την Εκπαίδευση, Αθήνα : Διάδραση .
321. Καλλιαντά, Θ. (2009). Το παιχνίδι, και το εκπαιδευτικό δράμα ως εργαλείο διδασκαλίας και μάθησης: μια πρόταση εφαρμογής βασισμένη στην κοινωνικο-ιστορική και πολιτισμική προσέγγιση του Vygotsky. Στο Μ. Πουρκός (Επιμ.), Τέχνη, παιχνίδι, αφήγηση. ψυχολογικές και ψυχοπαιδαγωγικές διαστάσεις. Αθήνα: Τόπος, 269-296.
322. Δαφέρμος,Μ.(2010).Πολιτισμική-ιστορική ψυχολογία και δραματική τέχνη. Τετράδια Ψυχατρικής, 112, 32-38.
323. Λαίγκ, Ρ., (1975). Ο διχασμένος εαυτός. Αθήνα: Καστανιώτης.
324. Chtouris S The meaning of European Solidarity
325. Μάτσα,Κ.(1997) Ο Τοξικομανής και η οικογένειά του (Διδακτορική Διατριβή),Χαρακτηριστικά Σχέσεις , και Αδυναμία του Συστήματος, Εκδ : Πολιτεία .
326. Μάτσα ,Κ .,(2011), Ψάξαμε Ανθρώπους και βρήκαμε σκιές , Το αίνιγμα της Τοξικομανίας Εκδ: Άγρα .
327. Μάτσα ,Κ .,(2008),Ψυχοθεραπεία και Τέχνη στην Απεξάρτηση , Το «Παράδειγμα των 18 Άνω» Εκδ: Άγρα .
328. Μονάδα Απεξάρτησης 18 Άνω
https://www.18ano.gr/portfolio_tag/%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%BD%CE%B1-%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%83%CE%B1/
329. Μάτσα ,Κ ., Η τοξικομανία είναι κοινωνικό φαινόμενο .
330. https://www.alfavita.gr/koinonia/298987_katerina-matsa-i-toxikomania-einai-koinoniko-fainomeno
331. 18 Άνω , <https://www.18ano.gr/>
332. Σιδερά ,Α., (2016) ,Εμπόδια και πηγές υποστήριξης στην επαγγελματική επανένταξη των πρώην χρηστών , ΜΠΣ ,Δυτ ,Μακεδονίας.
333. Αρμάος, Ρ,ΕΤσιμπούκη ,Α,(2007)Εκπαίδευση , αντιμετώπισης Τοξικοεξάρτης ,Εκδοση Εξαρτήσεις , ΚΕΤΗΕΑ ,Educational Researcher.
334. Τσουνής ,Α, (2013),Ο ρόλος της Οικογένειας στην εγκατάσταση της ουσιοεξάρτησης , Μια απόπειρα διερεύνησης της σχέσης, Εγκέφαλος.
335. ΟΚΑΝΑ,(2013) ,Καμπάνια ενημέρωσης για τις εξαρτήσεις,Φεστιβάλ κατά των Ναρκωτικών , Η επικοινωνία στην αντιμετώπιση των εξαρτήσεων.
336. Anti-drug Campaign http://www.emcdda.europa.eu/countries/drug-reports/2018/greece_en

337. **Ιστοσελίδες**
 338. <https://www.italian-renaissance-art.com/>
 339. <https://www.artbible.info/>
 340. <http://users.sch.gr/>
 341. <https://time.com/5679885/hong-kong-protest-art-agitprop-illustration/> .
 342. <https://www.michelangelo-gallery.com/poems.aspx>
 343. <https://el.wikipedia.org/>
 344. <https://www.theacropolismuseum.gr>
 345. <https://www.perseus.tufts.edu/>
 346. <https://ekati.gr/>
 347. <https://libmma.contentdm.oclc.org/digital/collection>
 348. <http://www.hellenicaworld.com/Italy/Person/gr/>
 349. <http://www.augustastylianougallery.com/>

Παράρτημα 1

Πίνακες έργων τέχνης που αναλύθηκαν

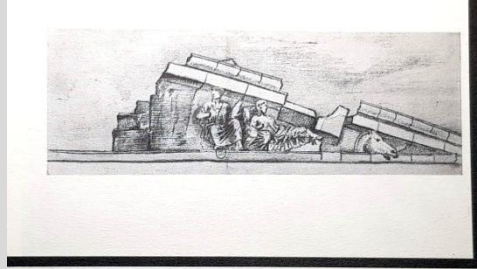
Εικόνες έργων τέχνης που αναλύθηκαν

- Παρθενώνας Ζωφόροι –Μετόπες
- Βωμός Περγάμου –Ζωφόροι
- Γλυπτά Ελληνιστικής εποχής
- Ο Γαλάτης που πεθαίνει
- Ο Γαλάτης έχει σκοτώσει τη γυναίκα του και αυτοκτονεί
- Ο Λαοκόων του Αγήσανδρου Πολύδωρου και του Αθηνόδωρου
- Μιχαήλ Άγγελος , Η μάχη της Cascina
- Ραφαήλ , Ο θάνατος του Ανανία
- Αρχαία Ελληνική Αγγειογραφία
- Pablo Picasso , κλασική εποχή ,
- Pablo Picasso Γκουέρνικα
- Ανατολικό Αέτωμα Παρθενώνα ,
- Νταλί , Το πρόσωπο του πολέμου

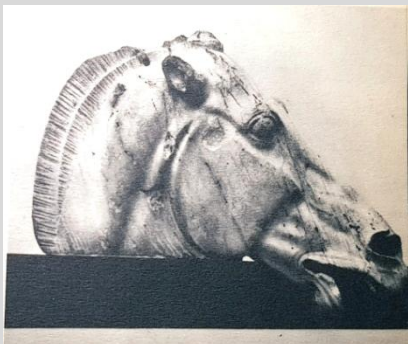
19. Το ανατολικό δέσμη του Παρθενώνος στην 'Ακρόπολι των 'Αθηνών όπως ήταν το 1674 μ.Χ. 'Αριστοτέρο τμήμα. Σχέδιο Jacques Carrey, 'Εθνική Βιβλιοθήκη, Παρίσι.

1. ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΕΤΩΜΑ

20. Το ανατολικό δέσμη του Παρθενώνος στην 'Ακρόπολι των 'Αθηνών όπως ήταν το 1674 μ.Χ. Δεξιά τμήμα. Σχέδιο Jacques Carrey, 'Εθνική Βιβλιοθήκη, Παρίσι.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΕΤΩΜΑ

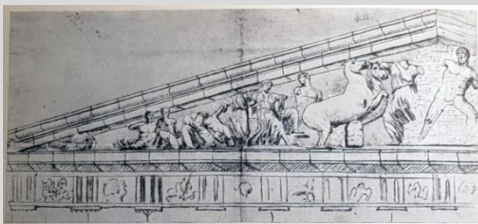
2. ΚΕΦΑΛΙ ΑΛΟΓΟΥ - ΤΕΡΘΙΠΠΟ

3. ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΕΤΣ

4. ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΕΤΩΜΑ

5. ΔΥΤΙΚΟ ΑΕΤΩΜΑ

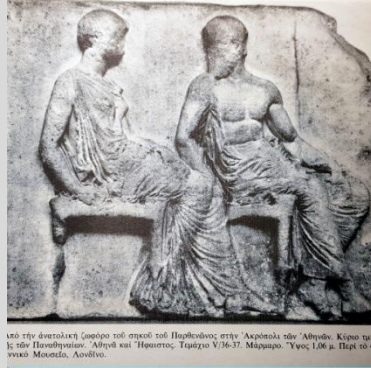

16. Το δυτικό δέσμη του Παρθενώνος στην 'Ακρόπολι των 'Αθηνών, όπως ήταν το 1674 μ.Χ. Σχέδιο του Jacques Carrey. 'Εθνική Βιβλιοθήκη, Παρίσι.

ΔΥΤΙΚΟ ΑΕΤΩΜΑ

6. ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ
ΔΥΤΙΚΟ ΑΕΤΩΜΑ
ΙΡΙΣ ΚΑΙ ΑΜΦΙΤΡΗΤΗ

13. Από την ανατολική ζωφόρο του σιρκού του Παρθενώου στην Ακρόπολη των Αθηνών. Κίονα της Πύλης των Παναθηναίων. Αθήνη και Ήρα. Τμήμα V/36-37. Μάρμαρο. Ύψος 1,06 μ. Περὶ τὸ 447 π.Χ. Μουσείο, Λονδίνο.

7. ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΖΩΦΟΡΟΣ
ΑΘΗΝΑ & ΗΦΑΙΣΤΟΣ

12. Από την ανατολική ζωφόρο του σιρκού του Παρθενώου στην Ακρόπολη των Αθηνών. Κίονα της Πύλης των Παναθηναίων. Έπειτα: Οὐρανός, Τηθύς, Διώνυσος, Δία και Άρης. Τμήμα IV/24-27. Κάτω: Ήρα και ἡ Ήρα με τὸν Δία. Τμήμα V/28-30. Μάρμαρο. Ύψος 1,06 μ. Περὶ τὸ 447/48. Βρετανικό Μουσείο, Λονδίνο.

8. ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΖΩΦΟΡΟΣ
ΠΙΟΜΠΗ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ

9. ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΖΩΦΟΡΟΣ
ΠΙΟΜΠΗ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ

14. Από την ανατολική ζωφόρο του σιρκού του Παρθενώου στην Ακρόπολη των Αθηνών. Κίονα της Πύλης των Παναθηναίων. Θρηνησιακά και ἄλλα με τὸν κτήλο και προοριζόμενα νὰ προσερθῶν στ' Αθήνη. Τμήμα V/31-35. Μάρμαρο. Ύψος 1,06 μ. Περὶ τὸ 447 π.Χ.

10. ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΖΩΦΟΡΟΣ
ΠΙΟΜΠΗ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ

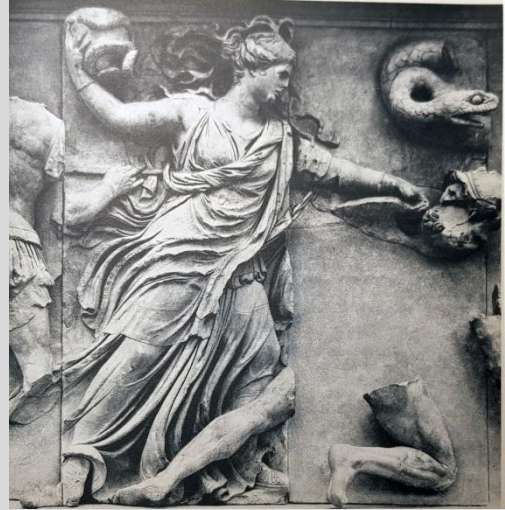

11. ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ ΝΟΤΙΑ ΖΩΦΟΡΟΣ
ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΑ ΙΠΠΕΩΝ

168. 'Από τὸ ἀνατολικὸ τμήμα τῆς μεγάλης ζωφόρου τοῦ Βασιλῆος τῆς Περγᾶμου. Ὁ Ζεὺς σὲ ἀγῶνα μὲ τὸν Πορφυρίωνα. Μουσεῖο Περγᾶμου, Βερολίνο.

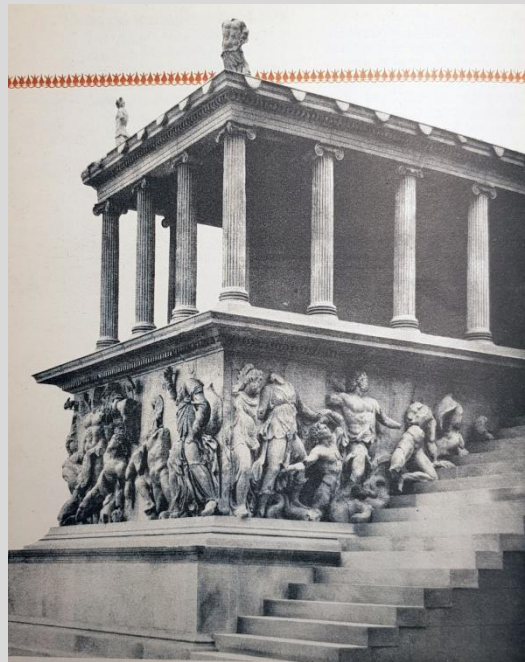
8. ΒΩΜΟΣ ΠΕΡΓΑΜΟΥ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΖΩΦΟΡΟΣ
Ο ΖΕΥΣ ΣΕ ΑΓΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΡΦΥΡΙΩΝΑ

9. Η ΝΥΚΤΑ - 225-160 ΠΧ- ΒΕΡΟΛΙΝΟ

10. ΒΩΜΟΣ ΠΕΡΓΑΜΟΥ
ΒΟΡΕΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΖΩΦΟΡΟΣ
Η ΘΕΑ ΤΩΝ ΛΕΟΝΤΩΝ
225-160 ΠΧ- ΒΕΡΟΛΙΝΟ

11. ΒΩΜΟΣ ΠΕΡΓΑΜΟΥ
ΜΕΤΩΠΙΚΗ ΖΩΦΟΡΟΣ
Ο ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ Η ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ
Ο ΝΗΡΕΥΣ ΚΑΙ Η ΔΩΡΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΦΡΑ
225-160 ΠΧ- ΒΕΡΟΛΙΝΟ

12. ΒΩΜΟΣ ΠΕΡΓΑΜΟΥ ΝΟΤΙΑ ΖΩΦΟΡΟΣ
Η ΕΚΑΤΗ ΚΑΙ Ο ΑΝΤΙΠΑΛΟΣ ΤΗΣ
225-160 ΠΧ- ΒΕΡΟΛΙΝΟ

13. ΒΩΜΟΣ ΠΕΡΓΑΜΟΥ
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΖΩΦΟΡΟΣ
Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΧΕΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΑΛΚΥΟΝΕΑ

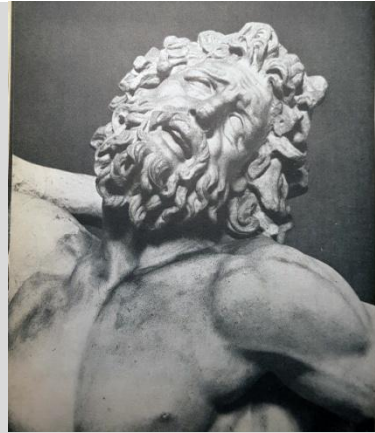
14. Ο ΓΑΛΑΤΗΣ ΠΟΥ ΠΕΘΑΙΝΕΙ
220 ΠΧ - ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΠΙΤΩΛΙΟΥ ΡΩΜΗ

15. Ο ΓΑΛΑΤΗΣ ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΝΕΙ
ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΚΙ ΑΥΤΟΚΤΟΝΕΙ
220 -230 ΠΧ -ΡΩΜΗ
ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΤΟΥ ΛΑΟΚΟΟΝΤΑ
ΑΠΟ ΤΟ ΟΜΩΝΥΜΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ
1ος ΑΙΩΝ - ΒΑΤΙΚΑΝΟ

16. ΤΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΤΟΥ ΛΑΟΚΟΟΝΤΑ
ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΓΙ 1960

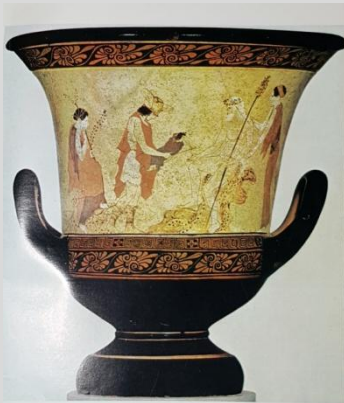
17. Ο ΛΑΟΚΟΩΝ
του Αγήσανδρου Πολύδωρου
και του Αθηνόδωρου

Αρχαία Ελληνική Αγγειογραφία

57. Ο ζωγράφος του Μειδία. Ακτύρωμα από την ανακάλυψη της εστίας 81947. Η ιστορία του Φάωνος. (βλ. και σελ. 30). Άσπρον σφραγισμένο έργο του ζωγράφου. Μειδία. Η Αργή και ο Ακάλανος. Άκτωρο. Ο Ήλιος και είναι τον δύο νεφάρη. Σουλιό έργο της εστίας 47. Η Πηνελόπη. Αρχαιολογικό Μουσείο, Φλωρεντία.

1. ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ –
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΦΑΩΝΟΣ
410 ΠΧ –ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ
Ο ζωγράφος του Μειδία

- 31 ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ - ΚΡΑΤΗΡ
Ο ΔΙΟΝΥΣΟΣ ΒΡΕΦΟΣ
Ο ΕΡΜΗΣ ΤΟΝ ΠΑΡΑΔΙΔΕΙ
ΣΤΟΝ ΣΕΙΛΙΝΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΝΥΜΦΕΣ
-440-430 ΠΧ –ΒΑΤΙΚΑΝΟ
Ο ζωγράφος της Φιάλης

2. ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ –
Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΦΑΩΝΟΣ
410 ΠΧ –ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ
Ο ζωγράφος του Μειδία

32. ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΚΛΕΟΦΩΝ
Ο ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΣΤΗ
ΣΤΑΜΝΟΣ - 5ΟΥ ΑΙΩΝΑ –ΜΟΝΑΧΟ

33. Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ
ΤΑΦΙΚΟΣ ΛΗΚΥΘΟΣ
5ΟΣ ΑΙΩΝ ΠΧ-ΑΘΗΝΑ

34. Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ
Ο ΠΟΛΕΜΣΤΗΣ ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΥΣΕΙΟ ΑΘΗΝΑ

48. Ο Σαργάφος του θανάτου. Λακκόμορη Ληκυ-
θος D 58. Ύπνος και Θάνατος. Ύψος 48,9 εκ.
Παρί το 440/435. Βρετανικό Μουσείο, Λονδίνο.

35. ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ
ΛΕΥΚΟΣ ΤΑΦΙΚΟΣ ΛΗΚΥΘΟΣ
Ύπνος & Θάνατος
5ΟΣ ΑΙΩΝ ΠΧ

36. ΤΑΦΙΚΗ ΛΥΚΗΘΟΣ
Ο ΠΟΛΕΜΙΣΤΗΣ ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ
5ΟΣ ΑΙΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ

37. Μιχαήλ Άγγελος
Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ CASCINA

38 . ΡΑΦΑΗΛ -Ο ΘΑΝΑΤΟ ΣΤΟΥ ΑΝΑΝΙΑ

39. Ροντέν Η πύλη της Κολάσεως

40 Ροντέν Η πύλη της Κολάσεως-Λευκό εκμαγείο

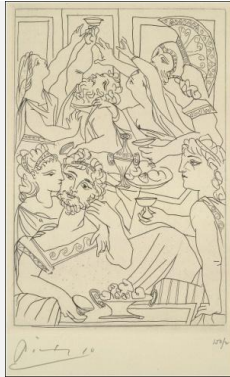
41 . Ντελακρουά Ε , Η Σφαγή της Χίου

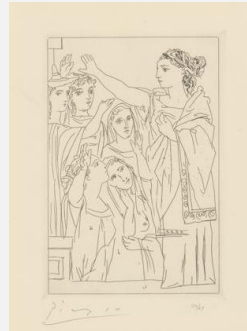
42 . F. GOYA ΤΡΙΤΗ ΜΑΙΟΥ 1808

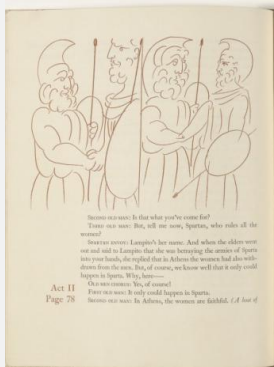
43. Picasso Lysistrata

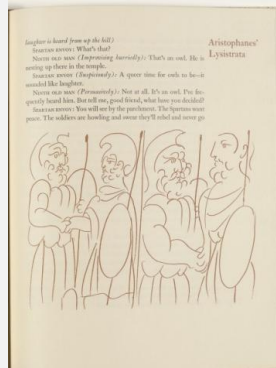
44. Picasso Lysistrata

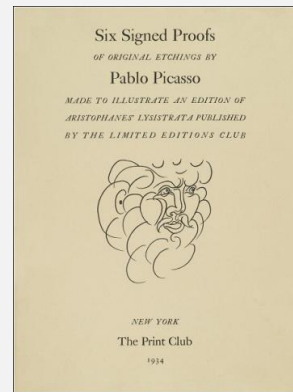
45 Picasso Lysistrata

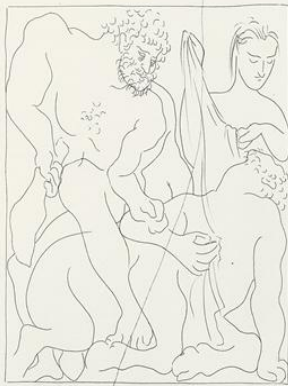
46. Picasso Lysistrata

47. Picasso Lysistrata

48 Picasso Lysistrata

49. Pablo Picasso Ovide. Les métamorphoses

50. Les Métamorphoses d'Ovide

51. PICASO fille de Priam est egorgée sur la tompe d'Achille 1930

52. Pablo Picasso la minotaure

53. La Minotaure en costume en Arlequin 1936

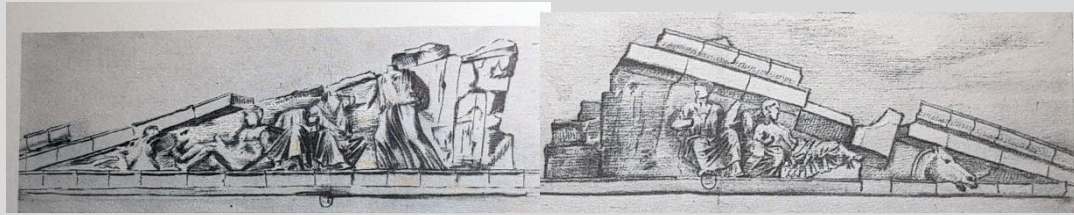
54. Picasso Το δέρμα του Μινώταυρου με φορεσιά Αρλεκίνου 1936

55. Picasso Ο πληγωμένος Μινώταυρος , άλογα & χαρακτήρες 1936

56. Pablo Picasso Guernica ,

57 . ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΕΤΩΜΑ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

58. Σαλβαντόρ Νταλί - Το πρόσωπο του πολέμου

Παράρτημα 2 Μονάδα Απεξάρτησης 18 Άνω , του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αθηνών

Μονάδα Απεξάρτησης 18 Άνω , του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αθηνών

Από 15-6-2019 έως 1-8-2019, επισκέφθηκα την Μονάδα Απεξάρτησης 18 Άνω , του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αθηνών και συνεργάστηκα με τις ομάδες τέχνης του Τμήματος Κοινωνικής Επανάταξης ,στο πλαίσιο των προγραμμάτων εμπύχωσης ,

οργανώθηκαν και διεξήχθησαν εργαστήρια εικαστικής έκφρασης με συντονιστή τον υπεύθυνο Εικαστικό του τμήματος κο Μαυρόπουλο Αδάμ.

Λέξεις Κλειδιά: Εξάρτηση, Ναρκωτικά, απεξάρτηση , στίγμα , Τέχνη , καλλιτεχνική δημιουργία ,έκφραση

Η Εξάρτηση

Σύμφωνα με του Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, είναι η ανάγκη συνεχούς αύξησης του εξαρτησιογόνου παράγοντα, του οποίου η διακοπή είναι εξαιρετικά επώδυνη, δυσχερής ή αδύνατη.

Η εξάρτηση από ουσίες αποτελεί φαινόμενο βίο-ψυχοκοινωνικό, πολυδιάστατο και πολύ-παραγοντικό φαινόμενο ιδιαίτερα έντονο στον σύγχρονο κόσμο που σχετίζεται έντονα με το σύγχρονο αναπτυξιακό μοντέλο και τους όρους που θέτει στην καθημερινότητα του ατόμου.

Και ορίζεται από την ανάγκη συνεχούς χρήσης κάποιας ουσίας, η προμήθεια της οποίας γίνεται με κάθε τίμημα, την υπερβολική εξασθένηση όλων των υπολοίπων ενδιαφερόντων και την αποδοχή ενός τυπικού κοινωνικού ρόλου (εξαρτημένος) και η υιοθέτηση συμπεριφορών που ανταποκρίνονται σ' αυτόν.

Οι παράγοντες

Οι προϋποθέσεις για την εκδήλωση του φαινομένου της εξάρτησης, εμφανίζονται και αναπαράγονται σε σημαντικό βαθμό κατά την παιδική και εφηβική ηλικία .

Η οικογένεια παίζει σημαντικό ρόλο στην εγκατάσταση και συντήρηση της ουσιοεξάρτησης διαδραματίζει η οικογένεια εφόσον λειτουργήσει ως ελλειμματικό υπόστρωμα για ευαλωτότητα. Η Οικογένεια δεν είναι ο μοναδικός παράγοντας, λειτουργεί όμως καταλυτικά στην πορεία ανάπτυξης και καθορισμού της προσωπικότητας και της ταυτότητας που μπορεί να ενισχύσει ή μπλοκάρει τη συναισθηματική ωρίμανση, και να συμβάλει στην ανάπτυξη θετικών ή αρνητικών τρόπων διαχείρισης των προβλημάτων. Κατά τους Μπέργκερ και Λούκμαν η δεύτερη

διάσταση της κοινωνικής πραγματικότητας η υποκειμενική , είναι η εσωτερίκευση των κοινωνικά αντικειμενικοποιημένων και αντικειμενοποιημένων στοιχείων της θεσμικής τάξης η οποία επιτυγχάνεται μέσω της πρωτογενούς κοινωνικοποίησης κατά την παιδική ηλικία από τους σημαίνοντες άλλους και της δευτερογενούς κοινωνικοποίησης κατά την εφηβική ηλικία και μετέπειτα . (Μπέργκερ και Λούκμαν)

Απεξάρτηση και τέχνη

<https://www.18ano.gr/texnes-stis-domes-psyxikis-ygeias/>

Ο Ορος η «τέχνη θεραπεία», (Μάτσα ,Κ .,2008), χρησιμοποιείται όχι για τη θεραπεία διά μέσου της τέχνης , αλλά την διαλεκτική σχέση τέχνης και θεραπείας ως θεραπευτικό πλαίσιο της απεξάρτησης μ την αλληλοδιείσδυσης και της αλληλομετατροπής

Η τέχνης στο θεραπευτικό πλαίσιο της απεξάρτησης ,θεωρείται ανάγκη των τοξικομανών για να μεταβούν από σε ένα απόλυτα αντί-πνευματικό τρόπο ζωής σε ένα πνευματικό . Το θέατρο, ο χορός, η ζωγραφική ,η γλυπτική , η ποίηση , ή φωτογραφία, θα εκπαιδεύσει το εξαρτημένο άτομο , να κινηθεί στον χώρο της γνώσης να βιώσει τη χαρά και να αναζητήσει ένα πνευματικό τρόπο ζωής στην σφαίρα του κοινωνικού ορίζοντα . Κατά τον ζωγράφο Καντίνσκι η πνευματική ζωή στην οποία ανήκει και η τέχνη και που αποτελεί μια από τις πιο ισχυρές κινητήριες δυνάμεις.

Πως λειτουργεί ο θεραπευόμενος :

Παράγει :Το καλλιτεχνικό έργο που παράγεται που εμπεριέχει το ψυχικού υλικό αυτού του ατόμου , τα συναισθήματα, τις ιδέες ,τα βάσανα και τις προσδοκίες του ,το βόηθά να δει τον εαυτό του, να δει τον κόσμο, με άλλο βλέμμα και να πραγματοποιήσει το άνοιγμα προς αυτόν .

Μαθαίνει : Για να μπορέσει να νιώσει ο θεραπευόμενος οικεία τον χώρο της τέχνης , πρέπει να αποκτήσει βασικές γνώσεις για την ιστορία της και τις τεχνικές και να παιδαγωγηθεί αισθητικά.

Διακρίνει : Η ομάδα τέχνης πρέπει να κάνει τα υπό απεξάρτηση άτομα , ικανά να κάνουν καινούργιες αισθητικές επιλογές , να διαρκείς συζητήσεις μαζί τους .

Ερευνά : Συζητήσεις πάνω σε βιβλία κείμενα και το υλικό του video και οποιαδήποτε άλλα βοηθητικά μέσα και με επιμονή και μεθοδικότητα και να προσπαθήσει να αναδείξει μέσα στην ομάδα κοινωνικούς προβληματισμούς που θέτει η ίδια η τέχνη.

Επικοινωνεί με τον εσώτερο εαυτό του : Η τέχνη θεραπεία μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει ψυχοθεραπευτικό σκοπό αλλά και ψυχοπαιδαγωγικό χαρακτήρα .

Εμπιστεύεται : Ξεκινώντας αυτή τη διαδικασία μέσα από την οποία αυτή η δημιουργική πράξη καθενός ξεχωριστά και της ομάδας στο σύνολο της οικοδομείται η θεραπευτική σχέση ξεπερνώντας τις όποιες δυσκολίες προκύπτουν .

Διαδρά : και οι θεραπευτές καλλιτέχνες με σταθερή παρουσία έμπνευση και εφευρετικότητα ανοιχτή στον διάλογο και με την ευλυγισία του θεραπευτή για τις ανάγκες του κάθε θεραπευόμενου εμπνέει εκπαιδεύει μαθαίνει από την ίδια την εμπειρία της σχέσης μαζί τους που σηματοδοτούν τρόπο προσέγγισης του κόσμου και των αντιφάσεων μέσα από την ατραπό της διαλεκτικής

Εκθέτει τις δεξιότητές και τα ταλέντα του : Η καλλιτεχνική δημιουργία και έχει πάντα στόχο για να αναδείξει τις ιδιαίτερες ικανότητες του κάθε ατόμου χωριστά

Γίνεται υπεύθυνος : Οι συναντήσεις είναι προκαθορισμένες με συγκεκριμένα ημερήσιο πρόγραμμα ο και πραγματοποιούνται δύο φορές την εβδομάδα και διαρκούν μία με δύο ώρες .

Γίνεται ανεξάρτητος Το εργαστήριο αντιμετωπίζεται η από τη θεραπευτική ομάδα σαν ένας μεταβατικός χώρος όπου ευνοεί τη συνάντηση του εσωτερικού κόσμου των ατόμων της ομάδας και της ομάδας με το καθολικό η σχέση αυτή δημιουργεί ένα αίσθημα ασφάλειας και εμπιστοσύνης ώστε να μπορεί να αναληφθούν λεκτικά η Γνωρίζει τον εαυτό του και τις προοπτικές του : καλλιτεχνική δημιουργία που όμως στην πραγματικότητα αφορά τον εαυτό τους το παρελθόν το παρόν και το μέλλον τους

Ψυχαναλύεται: συχνά η προσπάθεια αυτή διακόπτεται η και αν κάποιος δεν την αντέχουν που στην περίπτωση αυτή την περιποιόταν αναλαμβάνει ο ειδικός θεραπευτής της ομάδας και του προγράμματος

Η τέχνη θεραπεία στη μονάδα απεξάρτησης ΨΝΑ-18 Άνω καταλυτικό ρόλο στην παρέμβαση μέσα στον κοινωνικό χώρο στο πλαίσιο της πρόληψης

Μέσα στο παιχνίδι και την έκφραση μέσω της τέχνης και της δημιουργίας σύμφωνα με τον Winnicott ,Ο άνθρωπος είναι ικανός να χρησιμοποιεί αν την προσωπικότητα του ανακαλύπτοντας συνεχώς τον εαυτό του .

Στην φάση της κοινωνικής επανένταξης η τέχνη θεραπείαν χρησιμοποιεί την παραγωγή εμπορικού έργου το ελεύθερο Σχέδιο το σκίτσο την ποίηση το παραμύθι τη φωτογραφία και τον πηλό της ομάδας τέχνης της έκφρασης της δραματοθεραπείας της αγγειοπλαστικής της φωτογραφίας της ko;yklaw και της μαριονέτας .

Διοργανώνονται ποιητικές βραδιές μουσικές θεατρικές εκδηλώσεις παραστάσεις κουκλοθέατρου και άλλα με σκοπό την κοινωνική επανένταξη οι ανοιχτές αυτές εκδηλώσεις αποτελούν συγκλονίστηκε συνάντησης της τέχνης με την ζωή λειτουργούν σαν σημαντικό πολιτιστικό γεγονός που παράγει σπουδαίος θετικό αποτέλεσμα και βοηθά μαύρες του μέχρι πρότινος ήταν κοινωνικά αποκλεισμένες να φορτιστούν με θετικό κλίμα ενθουσιασμού ανάταξης και αμοιβαίας συμμετοχής στα δρώμενα .

Στο πλαίσιο αυτό η τέχνη θεραπεία έχει επιτύχει το σκοπό της .

(Μάτσα ,Κ .,2008)

Η διαλεκτική σύνθεση της Τέχνης και ο ρόλος των Ομάδων Τέχνης

Ο τρόπος που επανεντάσσονται τα άτομα που έχουν ολοκληρώσει τις φάσεις της απεξάρτησης , αντικαθιστούν , τα συμβολικά σύμπαντα που ορίζονται ως μια δεύτερης τάξης αντικειμενικοποιήσεις όχι μόνο γιατί είναι χρονικά μεταγενέστερα των αρχόμενων διαδικασιών αντικειμενικοποίησης, ιζηματοποίησης και αποκρυστάλλωσης αλλά και γιατί αποτελούν ολότητες που υπερβαίνουν την πραγματικότητα της

καθημερινής ζωής λειτουργώντας ταυτόχρονα ως θύλακες αυτής όπου μπορούν να καταφύγουν μέσα από αναδιατάξεις οι τρομαγμένες κοινωνικές υπάρξεις οι οποίες έχουν βιώσει και έχουν έρθει αντιμέτωπες με οριακές καταστάσεις και τις μοχθηρές όψεις της ζωής, σε απρόβλεπτες ενδεχομενικότητες και απρόοπτες αυτό-μεταμορφώσεις, αλλά και να ενωθούν τα ασύμπτωτα στοιχεία ενός κοινά διαθέσιμου εννοηματομένου κοινωνικού κόσμου.

Τα συμβολικά σύμπαντα έχουν την ισχύ των συμβολικών κόσμων ως υπερβατικών μορφωμάτων που καταπραΰνουν και προστατεύουν τα μέλη μιας ορισμένης κοινότητας από τον πιθανό τρόπο που μπορεί να νιώσουν από την απειλή της βιογραφικής διάλυσης

Τα άτομα , επαναφέρουν την σχέση τους με το περιβάλλον , κοινωνικοποιούνται ,μέσα από απλά συστήματα κανόνων και συμμετοχής στις ομάδες τέχνης εκπαιδεύονται , στο να δέχονται τον κοινωνικό έλεγχο από τους θεσμούς (ο συντονιστής με τους βοηθούς η τους παρατηρητές) , αφού εγκαθιδρύονται πρότυπα συμπεριφοράς που έχουν ήπια κανονιστική κατεύθυνση, και γνωστικό προσανατολισμό , (μαθαίνουν τεχνικές σε πολλά πεδία , κεραμική ,εικαστικά θέατρο ,μουσική κόσμημα κα) , διαμορφώνοντας το παρασκήνιο για την ένταξη του επερχόμενου καταμερισμό εργασίας, την παραγωγή νέων πράξεων (καινοτομία μέσω της τέχνης - έκφραση) , αλλά και τον προβληματισμό των δρώντων επί της δραστηριότητάς τους, με συζήτηση επικοινωνία επάνω στα έργα που έχουν δημιουργηθεί .

Η πρόσκτηση του ελέγχου μέσα στην ομάδα (απουσίες , συζήτηση για συμπεριφορές και γεγονότα) , καθημερινά με τη μορφή ήπιων κυρώσεων που δεν προκαλούν δυσαρέσκεια στιγματισμό η αποπομπή (πχ : Δεν θα ζωγραφίσεις σήμερα , διότι την προηγούμενη φορά απουσίασες αδικαιολόγητα) και της ιστορικότητας από τους κοινωνικούς σχηματισμούς των θεσμών ολοκληρώνουν και τελειοποιούν τη βασική τους ιδιότητα, την αντικειμενικότητα , που είναι η μια από τις τρεις στιγμές της διαλεκτικής διαδικασίας.

Εκδήλωση αυτής της αντικειμενικότητας είναι το βίωμα αυτών των θεσμών ως αποκρυστάλλωση σχηματισμών και οντοτήτων που υπάρχουν πέρα και πάνω από τα

άτομα, ως εξωτερική πραγματικότητα με την οποία οι δρώντες αναμετρώνται και υπό αυτή την έννοια οι τους Μπέργκερ & Λούκμαν τους χαρακτηρίζουν ως είδος εξαναγκαστικού γεγονότος. (Βιώνοντας την έννοια της προσωπικής δέσμευσης, της υπευθυνότητας και της συνέπειας μέσω της τέχνης, απ όπου αποκομίζουν, ικανοποίηση και χαρά.) .

Οι ρουτίνες και οι συνήθειες, οι τυποποιήσεις της κοινής ζωής οργανώνουν τα βασικά στοιχεία των κοινωνικών σχηματισμών οι οποίοι στον ιστορικό χρόνο, δια της επαναληπτικότητας, αποκρυσταλλώνονται ως βίωμα και ως στοιχεία μιας περιεκτικής πραγματικότητας. (Τα μέλη της ομάδας, αναλαμβάνουν να βοηθούν σε κάτι, και επιβραβεύονται, λεκτικά ή με κάποιο άλλο αντάλλαγμα πχ. « Σήμερα επειδή έκανες - αναφέρεται κάτι καλό - δεν είναι υποχρεωτικό να μιλήσεις στην ομάδα .)

Αυτή η πραγματικότητα που προβάλλει στη συνείδηση των μικρών παιδιών και της νέας γενιάς ως δεδομένη, αντικειμενική, αναλλοίωτη, αυταπόδεικτη και με ισχύ είναι το αντικείμενο της μεταβίβασης ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο την αίσθηση της πραγματικότητας (Μπέργκερ και Λούκμαν)

Η παραγωγή της θεσμικής τάξης εκτός από τους ειδικούς μηχανισμούς ελέγχου και την ιστορικότητα, οικοδομεί και ένα θόλο από εξηγήσεις και δικαιολογήσεις οι οποίες λειτουργούν ως στοιχεία της νομιμοποίησης αυτής της επιβολής τάξης.

Αυτό το οικοδόμημα των νομιμοποιήσεων στηρίζεται στη γλώσσα και την τέχνη την οποία και χρησιμοποιεί ως βασικό της εργαλείο, την προσωπική έκφραση αλλά και στη λογική που του αποδίδεται μέσα από την αναστοχαστική δράση και συνείδηση των δρώντων υποκειμένων που τείνουν να ενοποιήσουν σε μια ελάχιστη συνεκτικότητα τα νοήματα που συνοδεύουν τις ποικίλες, διαχωρισμένες επιτελέσεις. με συζήτηση επεξήγηση, με αφετηρία την δράση και τις δημιουργίες τους .

Η διπλή λειτουργία της γλώσσας η οποία, από τη μια, παρέχει ένα κοινά διαθέσιμο σύστημα σημείων που αντικειμενικοποιεί τις κοινές εμπειρίες των ανθρώπων μιας ορισμένης γλωσσικής κοινότητας, και από την άλλη παρέχει ένα μέσο

αντικειμενοποίησης των νέων εμπειριών προκειμένου αυτές να ενσωματωθούν στο ήδη υπάρχον απόθεμα γνώσης , ολοκληρώνεται περνώντας όλα τα στάδια απεξάρτησης με τελευταίο την συμμετοχή στις ομάδες τέχνης , έτοιμοι να επαναχθούν .

Η επιτυχία έγκειται στην οικοδόμηση προσωπικοτήτων που θα μπορούν να διαχειριστούν την κανονιστική ισχύ των ευρύτερων κοινωνικών και ιδεολογικών δομών των κοινωνικών κανόνων και με τις αποκλίσεις των κοινωνικών προδιαγραφών που μετατρέπονται σε εργαστήριο των κοινωνικών διαδράσεων και σε αντικείμενα ενεργούς αντίληψης, απόδοσης σημασιών και ηθικής αξιολόγησης από την πλευρά των μη εξαρτημένων Goffman και να εφαρμόζουν μεθόδους που να μπλοκάρουν τις πρακτικές που εκτυλίσσονται μέσα από τις κοινωνικής κατηγοριοποιήσεις και τους διαχωρισμούς εντός των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων, ακόμη και των πιο φευγαλέων.(Ζήση Α , self-stigma)

Οι διαδικασίες παραγωγής και αναπαραγωγής των κοινωνικών ανισοτήτων των εξαρτημένων ατόμων ως εκδήλωσης συμβολικής κυριαρχίας, αλλά και ως συμβολικό μόρφωμα που παράγει πολλαπλούς, ορατούς και μη, μηχανισμούς διαχωρισμού με ισχυρό κοινωνικό αντίκτυπο. ιδιοτελείς και κυρίαρχους δρώντες οι οποίοι επιβάλλονται αποσπώντας οφέλη για τους ίδιους μέσω της κοινωνικής εκμετάλλευσης, του κοινωνικού ελέγχου ή/ και του αποκλεισμού.

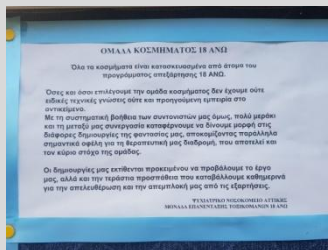
Η θεωρητική τους πρόταση βασίζεται στην παραδοχή ότι ο κοινωνικά κατασκευασμένος φορέας μιας ανεπιθύμητης κοινωνικής ταυτότητας, κινδυνεύει χωρίς εφόδια να βρεθεί αντιμέτωπος με καταστάσεις που μπορεί να του προκαλέσουν ανυπέρβλητη πίεση και μεγάλη εσωτερική αγωνία.

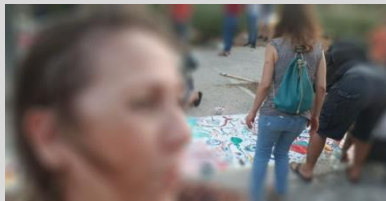
Τα απ-εξαρτημένα άτομα εκπαιδούνται να αποφεύγουν το αυτό-στιγματισμό που ένας από τους πολλούς και διαφορετικούς μηχανισμούς που με έμμεσο τρόπο προκαλεί ισχυρές, αρνητικές συνέπειες στο κοινωνικά στιγματισμένο άτομο, όπως την κοινωνική του απομόνωση και την ψυχολογική του φυλάκιση. (Ζήση Α Το κοινωνικό στίγμα)

Στον επαγγελματικό χώρο δημόσιο η ιδιωτικό , το κοινωνικό στίγμα είναι μια δημόσια και συχνά επίσημη δεδηλωμένη απόδοση απαξίας σε ορισμένες κοινωνικές ομάδες και τα μέλη τους, αποτελεί με βάση την κοινωνιολογική θεωρία του Bourdieu, μια μορφή συμβολικής βίας. Τα μέλη των κοινωνικά στιγματισμένων ομάδων έχουν την τάση να εσωτερικεύουν τις κυρίαρχες πεποιθήσεις. Αυτή η τάση συχνά, όπως παρουσιάστηκε παραπάνω, εκδηλώνεται ως «αυτο-στιγματισμός» που συνεπάγεται την εσωτερική και ιδιωτική αποδοχή του στίγματος προκαλώντας συχνά στο φορέα του ένα είδος ισόβιου εγκλεισμού.

Δράσεις Ομάδων Τέχνης 18 ΑΝΩ

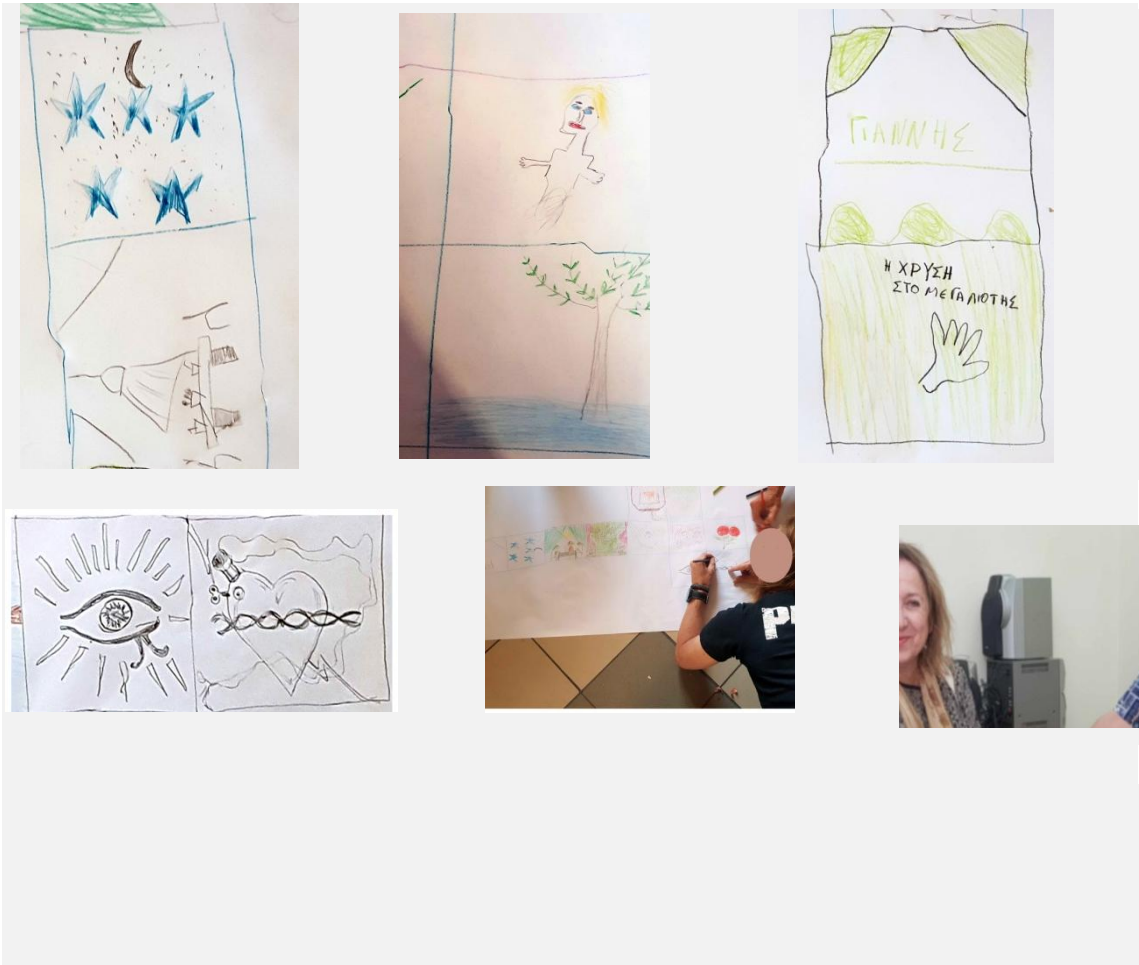
- **Ημέρα κατά των Ναρκωτικών -Φωτογραφικό υλικό .26-6-2019, με τα τμήματα τέχνης της Μονάδας Απεξάρτησης 18 Άνω , του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής**

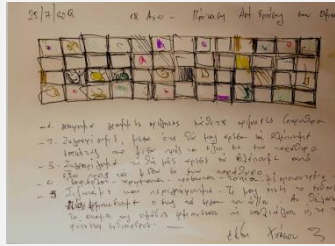

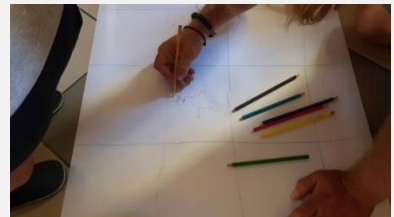
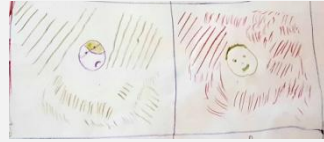

- Πρόγραμμα Ζωγραφικής-Ομάδα τέχνης-Φωτογραφικό υλικό
- Μια Πέμπτη, 11 -8- 2019, με την Ομάδα τέχνης,ης Μονάδας Απεξάρτησης 18 Άνω Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής

11-8-2019

Βιβλιογραφία -Εργασίας Πρακτικής Άσκησης

1. Ζήση , 2013 ,Κοινωνία Κοινότητα και Ψυχική Υγεία Εκδ , Gutenberg
2. Ζήση ,Α ,Μαυροπούλου ,Σ, Δαρδάνα, Χ, 2016 Στίγμα Αναπηρία και Μητρότητα,Η Εμπειρία της εργατικής τάξης,, Ανιχνεύσεις,Πανεπιστήμιο Αιγαίου
3. Ζήση Α Χτούρης Σ Ρενταρή Μ Η κοινωνική πραγματικότητα ως διαλεκτική μεθοδολογία εμπειρικής έρευνας Το παράδειγμα των εστιασμένων ομάδων 2015
4. Ζήση, Α,(2016),Η κοινωνική πραγματικότητα ως διαλεκτική σχέση μεταξύ ανθρώπου και κοινωνικού κόσμου
5. Ζήση Α Το κοινωνικό στίγμα Βασικές έννοιες, θεωρητικές προσεγγίσεις και νέες κατευθύνσεις έρευνας
6. Μάτσα,Κ.(1997) Ο Τοξικομανής και η οικογένειά του (Διδακτορική Διατριβή),Χαρακτηριστικά Σχέσεις , και Αδυναμία του Συστήματος, Εκδ : Πολιτεία .
7. Μάτσα ,Κ .,(2011), Ψάξαμε Ανθρώπους και βρήκαμε σκιές , Το αίνιγμα της Τοξικομανίας Εκδ: Άγρα .
8. Μάτσα ,Κ .,(2008),Ψυχοθεραπεία και Τέχνη στην Απεξάρτηση , Το «Παράδειγμα των 18 Άνω» Εκδ: Άγρα .
9. Μονάδα Απεξάρτησης 18 Άνω [https://www.18ano.gr/portfolio tag/%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%BD%CE%B1-%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%83%CE%B1/](https://www.18ano.gr/portfolio/tag/%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%BD%CE%B1-%CE%BC%CE%AC%CF%84%CF%83%CE%B1/)
10. Μάτσα ,Κ ., Η τοξικομανία είναι κοινωνικό φαινόμενο .
11. [https://www.alfavita.gr/koinonia/298987 katerina-matsa-i-toxikomania-einai-koinoniko-fainomeno](https://www.alfavita.gr/koinonia/298987_katerina-matsa-i-toxikomania-einai-koinoniko-fainomeno)
12. 18 Άνω , <https://www.18ano.gr/>

13. Σιδερά ,Α., (2016) ,Εμπόδια και πηγές υποστήριξης στην επαγγελματική επανένταξη των πρώην χρηστών , ΜΠΣ ,Δυτ ,Μακεδονίας.
14. Αρμάος, Ρ,ΕΤσιμπούκη ,Α,(2007)Εκπαίδευση , αντιμετώπισης Τοξικοεξάρτησης ,Εκδοση Εξαρτήσεις , ΚΕΤΗΕΑ ,Educational Researcher.
15. Τσουνής ,Α, (2013),Ο ρόλος της Οικογένειας στην εγκατάσταση της ουσιοεξάρτησης , Μια απόπειρα διερεύνησης της σχέσης, Εγκέφαλος.
16. ΟΚΑΝΑ,(2013) ,Καμπάνια ενημέρωσης για τις εξαρτήσεις,Φεστιβάλ κατά των Ναρκωτικών , Η επικοινωνία στην αντιμετώπιση των εξαρτήσεων.
17. Anti-drug Campaign http://www.emcdda.europa.eu/countries/drug-reports/2018/greece_en
- 18. Ιστοσελίδες**
19. Συνέδριο ,Εθισμός στο διαδύκτιο
20. ΟΚΑΝΑ (2013)Καμπάνια ενημέρωσης για τις εξαρτήσεις , Φεστιβάλ κατά των ΝαρκΗ επικοινωνία στην αντιμετώπιση των εξαρτήσεων
21. Herbert Marcuze Ψυχανάλυση και Πολιτική Ηριδανός 1971
22. Ronald Laing Ο διχασμένος εαυτός Καστανιώτης 1975
23. Ο Διπολισμος Υψηλη Τεχνη Και Μαζικη Κουλτουρα-2
24. Σιδερά Α 2016 ,Εμπόδια και πηγές υποστήριξης στην επαγγελματική επανένταξη των πρώην χρηστώνΜΠΣ Δυτ,Μακεδονίας
25. Goffman, E. (1963). Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity. New York: Prentice-Hall.
26. Goffman E Μπέργκερ & Λούκμαν , Στίγμα , (2001) , Σημειώσεις διαχείρισης της φθαρμένης ταυτότητας .
27. Goffman E., Άσυλα
28. Τάτσης , Ν., , Δραματουργική κοινωνιολογία: Η θεατρικότητα της κοινωνικής ζωής στο έργο του Erving Goffman , Πανεπιστήμιο Αθήνα
29. Strong P. M. , Review essay The importance of being Erving: Erving Goffman, ,(1922-1982).

30. Goffman, E. (1959). *The presentation of self in everyday life*. New York: Doubleday.
31. Ζήση Α , self-stigma by focus group